Biblia Ndogo

Muhtasari

Hii ni uteuzi uliochaguliwa kwa uangalifu wa maandiko ya Kigiriki ya kale yaliyokusudiwa kunasa vizuri zaidi mafundisho ya Yesu na maandiko aliyofundisha, kurejelea, na kutimiza. Lengo letu ni kukupa uwakilishi wa karibu sawa kabisa wa Kigiriki cha asili iwezekanavyo katika muundo wa kisasa, unaosomeka.

Onyo

Tafsiri hii iliundwa kutoka kwa maandiko asili ya Kiyunani ya Septuagint na Byzantine kwa kutumia modeli kubwa za lugha. Kwa sababu hii ina mambo mengi ya utamaduni na sarufi ya lugha asili, lakini inaweza pia kuwa na makosa. Ikiwa kitu chochote kinaonekana cha ajabu, tafadhali angalia maandiko asili ya Kiyunani. Ikiwa utapata kosa, tafadhali litume kwa barua pepe jesusislord@joshuabible.com.

Leseni

Una ruhusa ya kunakili na kusambaza tafsiri hii kwa sehemu au kwa ujumla. Hauruhusiwi kuibadilisha au kuiuza. Ikiwa utapata kosa, tafadhali tuma barua pepe kwa jesusislord@joshuabible.com ili tuweze kulirekebisha na kukupa toleo lililosasishwa.

Mwanzo

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40 | 41 | 42 | 43 | 44 | 45 | 46 | 47 | 48 | 49 | 50

Injili ya Mathayo

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28

Kutoka

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | 37 | 38 | 39 | 40

Injili ya Marko

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16

Hesabu

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36

Injili ya Yohana

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21

Kumbukumbu la Torati

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | 25 | 26 | 27 | 28 | 29 | 30 | 31 | 32 | 33 | 34

Barua ya Yohana

1 | 2 | 3 | 4 | 5

Yoshua

1 | 2 | 3 | 4 | 5 | 6 | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | 13 | 14 | 15 | 16 | 17 | 18 | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24

Mwanzo

1

Mwanzoni Mungu aliumba mbingu na dunia. Lakini dunia ilikuwa haionekani na haina umbo, na giza lilikuwa juu ya kilindi, na Roho wa Mungu ilikuwa ikielea juu ya maji. Mungu akasema, Na iwe nuru, na ikawa nuru. Na Mungu akaona nuru, kwamba ni nzuri, na Mungu akatenganisha kati ya nuru na giza. Na Mungu akaiita nuru siku, na giza akaliita usiku. Na ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya kwanza.

Mungu akasema, Pawe na anga katikati ya maji, nalo litenganishe maji na maji, na ikawa hivyo. Mungu akafanya anga, na Mungu akatenganisha kati ya maji yaliyokuwa chini ya anga na maji yaliyokuwa juu ya anga. Na Mungu aliita anga mbingu, na Mungu aliona kuwa ni nzuri, na ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya pili.

Na Mungu akasema, Maji yaliyo chini ya mbingu yakusanywe

mahali pamoja, na nchi kavu ionekane, na ikawa hivyo. Maji yaliyo chini ya mbingu yakakusanywa katika makusanyiko yao, na nchi kavu ikaonekana. Na Mungu akaiita nchi kavu ardhi, na mifumo ya maji akaiita bahari, na Mungu akaona kuwa ni nzuri. Na Mungu akasema, Ardhi ichipue mimea ya majani yenye kutawanya mbegu kulingana na aina zake na kufanana kwake, na miti ya matunda itoayo matunda ambayo mbegu yake imo ndani yake kulingana na aina zake juu ya ardhi. Ikawa hivyo. Na ardhi ikatoa mimea ya majani, inayozaa mbegu kulingana na aina yake na kufanana kwake, na mti uzaao matunda unaozalisha tunda, ambao mbegu yake imo ndani yake kulingana na aina yake juu ya ardhi, na Mungu akaona kwamba ni nzuri. Na ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya tatu.

Mungu akasema, Pawe na mianga katika anga la mbingu ili kutoa mwanga juu ya dunia, kutenganisha kati ya mchana na usiku, na iwe kwa ajili ya ishara, nyakati, siku, na miaka. Na wawe katika nuru katika anga la mbingu, ili kutoa mwanga juu ya nchi, na ikawa hivyo. Mungu alifanya mianga miwili mikubwa: mwanga mkubwa kutawala mchana, na mwanga mdogo kutawala usiku, pamoja na nyota. Na Mungu aliwaweka katika anga la mbingu, ili watoe mwanga juu ya dunia, Na kutawala siku na usiku, na kutenganisha kati ya nuru na giza, na Mungu akaona kwamba ni vyema. Na ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya nne.

Mungu akasema, Maji yalete viumbe vitambaavyo wenye uhai, na ndege warukao juu ya nchi chini ya anga la mbingu. Ikawa

hivyo. Na Mungu alifanya viumbe vikubwa vya baharini, na kila roho ya wanyama watambaao ambao maji yalitoa kulingana na aina zao, na kila ndege mwenye mabawa kulingana na aina yake, na Mungu aliona kwamba ni nzuri. Mungu akawabariki, akisema, Ongezekeni na kuzidini, na jaza maji katika bahari, na ndege waongezeke juu ya dunia. Ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya tano.

Na Mungu akasema, Nchi itoe roho hai kulingana na aina zake: wanyama wenye miguu minne, vitu vitambaavyo, na wanyama wa mwitu wa nchi kulingana na aina zake. Ikawa hivyo. Mungu akafanya wanyama wa mwitu wa nchi kulingana na aina zao, na mifugo kulingana na aina zao, na viumbe vyote vitambaavyo vya nchi kulingana na aina zao, na Mungu akaona kwamba ni vizuri.

Na Mungu akasema, Tufanye mwanadamu kwa mfano wetu na kwa kufanana, nao watawale samaki wa baharini, na ndege wa angani, na mifugo, na nchi yote, na viumbe vyote vitambaavyo juu ya nchi. Mungu akamfanya mwanadamu kwa mfano wake, akamfanya kwa mfano wa Mungu, kiume na kike akawafanya. Mungu aliwabariki, akisema, Ongezekeni na kuzidisheni, na ijazeni dunia, na itiie, na kutawala samaki wa baharini, na ndege wa angani, na mifugo yote, na dunia yote, na viumbe vyote vitambaavyo juu ya dunia. Na Mungu akasema, Tazameni, nimewapa mimea yote yenye mbegu inayozalisha mbegu juu ya uso wa dunia yote, na kila mti wenye matunda yenye mbegu ndani yake; vitakuwa chakula chenu. Na kwa wanyama wote wa

nchi, na kwa ndege wote wa mbinguni, na kwa kila kitambaacho kinachotambaa juu ya nchi, ambacho kina roho ya uhai ndani yake, na majani yote ya kijani kuwa chakula, na ikawa hivyo. Na Mungu akaona vitu vyote alivyovifanya, na tazama, vilikuwa vizuri sana, na ikawa jioni, na ikawa asubuhi, siku ya sita.

2

Na mbingu na nchi vilikamilishwa, na ulimwengu wao wote.

Mungu akakamilisha kazi zake katika siku ya sita ambazo alifanya, na akapumzika siku ya saba kutoka kazi zake zote ambazo alifanya. Na Mungu akabariki siku ya saba, na akaiweka takatifu, kwa sababu katika siku hiyo alipumzika kutoka kazi zote alizokuwa ameanza kuzifanya.

Hii ni kitabu cha kuzaliwa kwa mbingu na nchi, wakati vilivyofanyika, siku ambayo Bwana Mungu aliumba mbingu na nchi. na kila kijani cha shambani kabla ya kuwepo juu ya nchi, na majani yote ya shambani kabla ya kuchipua, kwa maana Mungu hakuwa amenyesha juu ya nchi, na hapakuwa na mwanadamu wa kuilima. Chemchemi lilikuwa likipanda kutoka ardhini, na likainyunyizia uso wote wa ardhi. Na Mungu alimuumba mwanadamu kutoka mavumbi ya ardhi, na alipuliza pumzi ya uhai katika uso wake, na mwanadamu akawa roho hai.

Na Mungu alipanda bustani katika Edeni upande wa mashariki, na aliweka pale mwanadamu ambaye alimuumba. Na Mungu akameaisha kutoka ardhini kila mti mzuri kwa kuonekana na mzuri kwa chakula, na mti wa uzima katikati ya bustani, na mti wa kujua mema na mabaya. Mto unatoka Edeni kumwagilia bustani, na kutoka pale unagawanywa kuwa vyanzo vinne. Jina la mmoja ni Pishon, ambayo inazunguka nchi yote ya Havilah, pale ambapo kuna dhahabu. Dhahabu ya nchi ile ni nzuri, na pale kuna almasi na jiwe kijani cha thamani. Na jina la mto wa pili ni Gihoni, huu ndio uzungukao nchi yote ya Ethiopia. Na mto wa tatu ni Tigrisi, huu unaopita mkabala wa Waashuru, na mto wa nne ni Efrati. Bwana Mungu akamchukua mtu ambaye alimuumba, na akamweka katika bustani ya anasa, ailime na kuilinda. Na Bwana Mungu aliamuru Adamu, akisema, Utakula kwa uhuru kutoka kwa kila mti ulio katika bustani. Lakini kutoka kwa mti wa kujua jema na mbaya, hamtakula kutoka kwake; siku ambayo mtakula kutoka kwake, kwa kifo mtakufa.

Na Bwana Mungu akasema, si vizuri mwanadamu awe peke yake, tumfanyie msaidizi kama yeye. Na Mungu aliumbiza bado kutoka ardhini wanyama wote wa shambani, na ndege wote wa mbinguni, na aliwaleta kwa Adamu, ili aone atawaitaje, na kila kitu alichokiita Adamu roho hai, hilo ndilo jina lake. Na Adamu aliwapa majina mifugo wote, na ndege wote wa mbinguni, na wanyama wote wa kondeni, lakini kwa Adamu hakupatikana msaidizi aliyefanana naye. Na Mungu aliweka usingizi wa ajabu juu ya Adamu, naye akalala, na akachukua ubavu mmoja wake, na akajaza nyama mahali pake. Na Mungu alijenga ubavu

ambao alichukua kutoka kwa Adamu kuwa mwanamke, na akamleta kwake Adamu. Na Adamu akasema, Hii sasa ni mfupa kutoka kwa mifupa yangu, na nyama kutoka kwa nyama yangu. Huyu ataitwa mwanamke, kwa sababu alichukuliwa kutoka kwa mwanaume wake. Kwa sababu ya hili, mwanadamu atamwacha baba yake na mama yake, na ataunganishwa na mke wake, nao wawili watakuwa mwili mmoja. Na wote wawili walikuwa uchi, Adamu na mke wake, nao hawakuaibika.

3

Nyoka alikuwa na busara zaidi ya wanyama wote wa juu ya dunia, ambao Bwana Mungu aliwaumba, na nyoka akamwambia mwanamke, Ni nini hasa Mungu alisema, kwamba msile kutoka kwa mti wowote wa bustani? Na mwanamke akamwambia nyoka, Tutakula matunda ya miti ya bustani, Lakini kuhusu matunda ya mti ulio katikati ya bustani, Mungu alisema, Msile matunda yake, wala msiguse, ili msife. Na nyoka akamwambia mwanamke, Hamtakufa kamwe, Kwa maana Mungu alijua kwamba siku mtakapokula matunda yake, macho yenu yatafunguliwa, nanyi mtakuwa kama miungu, mkijua mema na mabaya. Naye mwanamke akaona kwamba mti huo ulikuwa mzuri kwa chakula, na kwamba ulikuwa wa kupendeza kwa macho kuuona, na kwamba ulikuwa mzuri kwa kuuelewa, naye akachukua matunda yake, akala, na akampa mume wake aliyekuwa pamoja naye, nao wakala. Macho ya wale wawili yalifunguliwa, nao wakatambua kwamba walikuwa

uchi. Wakaishona majani ya mtini, wakajitengenezea viambaa vya kufunika. Nao wakasikia sauti ya Bwana Mungu akitembea bustanini wakati wa jioni, naye Adamu na mke wake wakajificha mbele ya uso wa Bwana Mungu katikati ya miti ya bustani. Bwana Mungu alimwita Adamu, na akamwambia, Adamu, uko wapi? Naye akamwambia, Nilisikia sauti yako ukitembea katika bustani, nami niliogopa kwa sababu mimi ni uchi, kwa hiyo nikajificha. Mungu akamwambia, Nani alikuambia kwamba uko uchi, ikiwa si kwamba umekula kutoka kwa ule mti ambao nilikuamuru usile matunda yake peke yake? Na Adamu akasema, Mwanamke ambaye ulinipa, huyu ndiye aliyenipa kutoka kwa mti, nami nikala. Na Bwana Mungu akamwambia yule mwanamke, Nini hiki ulichofanya? Na yule mwanamke akasema, Yule nyoka alinidanganya, nami nikala.

Bwana Mungu akamwambia nyoka, Kwa sababu umefanya jambo hili, umelaaniwa kuliko wanyama wote wa kufugwa na wanyama wote wa mwituni. Utakwenda kwa kifua chako na tumbo lako, nawe utakula udongo siku zote za maisha yako. Na uadui nitaweka kati yako na kati ya yule mwanamke, na kati ya mbegu yako na kati ya mbegu yake; yeye atalinda kichwa chako, na wewe utalinda kisigino chake. Na kwa mwanamke alisema, Kwa kuzidisha nitazidisha maumivu yako na kilio chako; katika maumivu utazaa watoto, na kwa mume wako kutakuwa na kurudi kwako, na yeye atakutawala. Lakini kwa Adamu alisema, Kwa sababu ulisikia sauti ya mke wako, na ulikula kutoka kwa mti ambao nilikuamuru wewe peke yake usile, kutoka kwake ulikula, nchi imelaaniwa kwa sababu ya kazi zako, kwa huzuni

utaila siku zote za maisha yako. Miiba na michongoma vitaota kwako, nawe utakula nyasi ya shambani. Kwa jasho la uso wako utakula mkate wako, hadi utakaporudishwa katika ardhi ambayo ulichukuliwa kutoka kwake, kwa sababu wewe ni udongo, na kwenye udongo utarudi. Na Adamu akamwita mkewe jina lake Uzima, kwa sababu yeye ni mama wa wote walio hai. Na Bwana Mungu alifanya makoti ya ngozi kwa Adamu na mke wake, na akawavika.

Na Mungu akasema, Tazama, Adamu amekuwa kama mmoja wetu, wa kujua mema na mabaya, na sasa asije akainyoosha mkono wake, akachukua kutoka kwa mti wa uzima na kula, naye akaishi milele. Na Bwana Mungu alimtuma nje kutoka bustani ya anasa, kufanya kazi ardhi ambayo alichukuliwa kutoka humo. Naye akamfukuza Adamu, na kumkalisha mbele ya bustani ya anasa, na akaweka makerubi, na upanga wa moto unaozunguka, kulinda njia ya mti wa uzima.

4

Adam alijua Eve mke wake, na baada ya kuchukua mimba alizaa Kain, na alisema, Nimepata mtu kwa njia ya Mungu. Na aliongeza kumzaa ndugu yake Abeli, na Abeli akawa mchungaji wa kondoo, lakini Kaini alikuwa mkulima wa ardhi. Na ikawa baada ya siku, Kaini akaleta dhabihu kwa Bwana kutoka kwa matunda ya ardhi, Na Abeli naye akaleta kutoka kwa wazaliwa wa kwanza wa kondoo wake, na kutoka kwa mafuta yao, na

Mungu akaangalia kwa Abeli, na kwa zawadi zake. Lakini kwa Kaini na sadaka zake hakuangalia, na Kaini alihuzunika sana, na uso wake ukaanguka. Na Bwana Mungu akamwambia Kaini, kwa nini umekuwa na huzuni sana, na kwa nini uso wako umeanguka? Je, sivyo kwamba kama utatoa sadaka kwa usahihi, lakini usigawanye kwa usahihi, umetenda dhambi? Nyamaza, kwani kugeuka kwake ni kwako, na wewe utamtawala.

Kaini akamwambia Abeli ndugu yake, Hebu twende katika tambarare. Ikawa walipokuwa katika tambarare, Kaini akainuka juu ya Abeli ndugu yake, na akamwua. Na Bwana Mungu akamwambia Kaini, Yuko wapi Abeli ndugu yako? Naye akasema, Sijui, je mimi ni mlinzi wa ndugu yangu? Bwana akasema, Umefanya nini? Sauti ya damu ya ndugu yako inapiga kelele kwangu kutoka ardhini. Na sasa wewe umelaaniwa kutoka ardhi, ambayo ilifungua kinywa chake kupokea damu ya ndugu yako kutoka mkononi mwako. Utakapolima ardhi, haitaongeza nguvu yake kukupa wewe; ukiugua na kutetemeka utakuwa juu ya ardhi. Na Kaini akamwambia Bwana Mungu, Hatia yangu ni kubwa mno kuliko kusamehewa. Kama unanitupa leo kutoka uso wa ardhi, na kutoka uso wako nitajificha, na nitakuwa nikilia kwa uchungu na nikitetemeka juu ya ardhi, na kila mtu atakayenipata ataniua. Na Bwana Mungu akamwambia, Si hivyo, kila mtu atakayemuua Kaini, atalipizwa kisasi mara saba. Na Bwana Mungu akaweka alama kwa Kaini, ili kila mtu atakayemkuta asimwue. Kaini aliondoka mbele za uso wa Mungu, na akaishi katika nchi ya Naidi mkabala wa Edeni.

Kaini alijua mke wake, naye baada ya kuchukua mimba alizaa Enoki. Kaini alikuwa akijenga mji, naye akauita mji huo kwa jina la mwanawe Enoki. Enoki alipata Gaiadadi, na Gaiadadi alizaa Maleleli, na Maleleli alizaa Methusela, na Methusela alizaa Lameki.

Lameki alichukua wake wawili kwa ajili yake mwenyewe, jina la mmoja ni Ada, na jina la wa pili ni Sella. Na Ada alizaa Jobeli, huyu alikuwa baba wa wakaao katika mahema, wafugaji wa mifugo. Na jina la ndugu yake lilikuwa Jubal; huyu ndiye aliyeonyesha psaltery na kinubi. Sella naye pia alizaa Tubali, ambaye alikuwa mhunzi wa shaba na chuma, mpiga nyundo. Dada yake Tubali alikuwa Noema. Lameki akawaambia wake zake, Ada na Sella, Sikilizeni sauti yangu, wake za Lameki, sikilizeni maneno yangu, kwa sababu mwanaume nimemuua kwa jeraha langu, na kijana kwa chubuko langu. Kwa sababu Kaini amelipizwa kisasi mara saba, lakini Lameki atalipizwa kisasi sabini mara saba.

Adamu alimjua Hawa mkewe, naye akapata mimba na kuzaa mwana, na akamwita jina lake Sethi, akisema, kwa maana Mungu amenipa mzao mwingine badala ya Abeli, ambaye aliuawa na Kaini. Na kwa Seth alizaliwa mwana, naye akamwita jina lake Enos. Huyu alitumaini kuliitia jina la Bwana Mungu.

5

Hii ni kitabu cha kuzaliwa kwa wanadamu, siku ambayo Mungu alimfanya Adamu, kwa sura ya Mungu alimwumba. Kiume na kike aliwaumba, na aliwabariki, na akaliita jina lao Adamu, siku aliyowaumba. Adamu aliishi miaka mia mbili na thelathini, na akazaa mtoto kulingana na umbo wake na sura yake, na akamwita jina lake Sethi. Siku za Adamu, ambazo aliishi baada ya kumzaa Sethi, zilikuwa miaka mia saba, na alizaa wana na binti. Na siku zote za Adamu, ambazo aliishi, zikawa miaka mia tisa na thelathini, naye akafa. Sethi aliishi miaka mia mbili na tano, na akazaa Enosi. Na Sethi aliishi miaka mia saba na saba baada ya kumzaa Enosi, naye alizaa wana na binti. Na siku zote za Seth zikawa miaka mia tisa na kumi na mbili, naye akafa. Na Enosi aliishi miaka mia moja na tisini, na akamzaa Kainani. Na Enosi aliishi baada ya kumzaa Kainani miaka mia saba na kumi na tano, naye alizaa wana na binti. Na siku zote za Enos zikawa miaka mia tisa na mitano, naye akafa. Na Kainani aliishi miaka mia moja na sabini, na akamzaa Mahalaleli. Na Kainani aliishi baada ya kumzaa Mahalaleli miaka mia saba na arobaini, na alizaa wana na binti. Na siku zote za Kainani zikawa miaka kumi na mia tisa, naye akafa.

Mahalaleli aliishi miaka mia moja sitini na mitano, naye akazaa Yaredi. Na Mahalaleli aliishi baada ya kumzaa Yaredi miaka mia saba na thelathini, naye akazaa wana na binti. Na siku zote za Maleleel zikawa miaka mia nane na tisini na tano, naye akafa. Na Yaredi aliishi miaka mia moja na sitini na tisa, naye akazaa Enoki. Na Yaredi aliishi baada ya kumzaa Enoki miaka mia nane, na alizaa wana na binti. Na siku zote za Yaredi zikawa

miaka mia tisa na sitini na miwili, naye akafa. Enoki aliishi miaka mia moja na sitini na tano, naye akazaa Methusela. Enoki alimpendeza Mungu baada ya kumzaa Methusela, miaka mia mbili, na akazaa wana na binti. Na siku zote za Enoki zilikuwa miaka mia tatu na sitini na tano. Na Enoki alimpendeza Mungu, na hakuonekana tena, kwa sababu Mungu alimchukua. Methusela aliishi miaka mia na sitini na saba, naye akazaa Lameki. Na Methusela aliishi baada ya kumzaa Lameki miaka mia nane na miwili, naye alizaa wana na binti. Na siku zote za Methusela alizozoishi zikawa miaka mia tisa na sitini na tisa, naye akafa. Na Lameki aliishi miaka mia moja na themanini na nane, naye akazaa mwana. Akamwita jina lake Nuhu, akisema, Huyu atatupa pumziko kutoka kazi zetu, na kutoka maumivu ya mikono yetu, na kutoka ardhi ambayo Bwana Mungu alilaani. Na Lameki aliishi baada ya kumzaa Nuhu miaka mia tano sitini na mitano, naye akazaa wana na binti. Na siku zote za Lameki zilikuwa miaka mia saba na hamsini na tatu, naye akafa. Nuhu alikuwa na miaka mia tano, naye akazaa wana watatu: Shemu, Hamu na Yafethi.

6

Na ikawa wakati watu walipoanza kuwa wengi juu ya dunia, na binti walizaliwa kwao. Wana wa Mungu walipowaona binti za wanadamu kwamba ni wazuri, walijichukulia wake kutoka kwa wote waliowachagua. Bwana Mungu akasema, Roho yangu haitabaki katika watu hawa milele, kwa sababu wao ni nyama;

siku zao zitakuwa miaka mia moja na ishirini. Majitu walikuwa duniani katika siku zile, na baada ya hayo, wakati wana wa Mungu walipokuwa wakiingia kwa binti za wanadamu, nao waliwazalia watoto, wale walikuwa majitu wa zamani za kale, watu maarufu.

Bwana Mungu alipoona kwamba maovu ya wanadamu yameongezeka juu ya dunia, na kwamba kila mtu anafikiria kwa bidii juu ya mabaya moyoni mwake siku zote, Na Mungu alifikiria kwamba alifanya mwanadamu juu ya dunia, na akafikiri. Mungu akasema, Nitamfuta mwanadamu niliyemwumba kutoka uso wa dunia, kuanzia mwanadamu hadi wanyama, na kuanzia vitu vitambaavyo hadi ndege wa angani, kwa sababu ninasikitika kwamba niliwaumba.

Noa akapata neema mbele za Bwana Mungu. Hizi ni vizazi vya Nuhu. Nuhu alikuwa mtu mwenye haki, mkamilifu katika kizazi chake, Nuhu alimpendeza Mungu. Noa akazaa wana watatu: Shemu, Hamu, na Yafethi. Nchi iliharibiwa mbele za Mungu, na nchi ilijazwa na dhuluma. Bwana Mungu akaona dunia, nayo ilikuwa imeharibiwa, kwa sababu kila mwenye mwili alikuwa ameharibu njia yake juu ya dunia. Na Bwana Mungu akamwambia Noa, wakati wa kila mwanadamu umefika mbele yangu, kwa sababu nchi imejaa dhuluma kutoka kwao, na tazama, mimi nitawaangamiza wao na nchi.

Kwa hiyo fanya safina kwa ajili yako mwenyewe kutoka mbao za mraba, utafanya viota katika safina, na utaifunika kwa lami

ndani na nje. Na hivyo utaitengeneza safina, mia tatu ya mikono urefu wa safina, na hamsini ya mikono upana, na thelathini ya mikono kimo chake. Ukikusanya utafanya sanduku, na hadi dhiraa utaikamilisha kutoka juu. Mlango wa sanduku utaufanya kutoka upande. Ya chini, ya pili na ya tatu utafanya yake. Mimi lakini tazama, ninaleta gharika ya maji juu ya nchi, ili kuharibu mwili wote ambao una pumzi ya uhai chini ya mbingu, na kila kitu kilichoko juu ya nchi kitakufa.

Na nitaweka agano langu na wewe, lakini utaingia ndani ya safina wewe, na wana wako, na mke wako, na wake wa wana wako pamoja na wewe. Kutoka kwa ngombe wote, na kutoka kwa vitu vyote vitambaavyo, na kutoka kwa wanyama wote wa mwitu, na kutoka kwa mwili wote, mbili mbili kutoka kwa wote utawaingiza ndani ya safina, ili uwahifadhi hai pamoja na wewe mwenyewe; watakuwa kiume na kike. Kutoka kwa ndege wote wa angani kulingana na aina zao, na kutoka kwa wanyama wote wa kufugwa kulingana na aina zao, na kutoka kwa viumbe vyote vitambaavyo viendavyo juu ya nchi kulingana na aina zao, wawili wawili kutoka kwa wote wataingia kwako ili kulishwa pamoja nawe, kiume na kike. Wewe lakini utachukua kwa ajili yako kutoka vyakula vyote ambavyo mtakula, na utavikusanya kwako, na vitakuwa kwa ajili yako na kwa ajili yao kula. Na Nuhu alifanya yote ambayo Bwana Mungu alimwamuru, hivyo alifanya.

7

Bwana Mungu akamwambia Noa, Ingia wewe na jamaa yako wote ndani ya safina, kwa sababu nimekuona kuwa mwenye haki mbele zangu katika kizazi hiki. Lakini kutoka kwa wanyama safi, ingiza kwako saba saba, dume na jike, na kutoka kwa wanyama wasio safi, mbili mbili, dume na jike. Na kutoka kwa ndege wa mbinguni wasafi, saba saba, dume na jike, na kutoka kwa ndege wote wasio safi, wawili wawili, dume na jike, ili kulisha uzao juu ya nchi yote. Bado kwa siku saba mimi nitaleta mvua juu ya nchi, siku arobaini na usiku arobaini, na nitafuta kila kiumbe hai ambacho nilifanya kutoka uso wa nchi yote. Na Noa akafanya yote kama Bwana Mungu alivyomwamuru. Noa alikuwa na umri wa miaka mia sita, na gharika ya maji ikatokea juu ya dunia. Noa aliingia ndani ya safina pamoja na wanawe, mkewe, na wake za wanawe, kwa sababu ya maji ya gharika. Na kutoka kwa ndege safi, na kutoka kwa ndege wasio safi, na kutoka kwa mifugo safi, na kutoka kwa mifugo wasio safi, na kutoka kwa viumbe vyote vitambaavyo juu ya nchi, Waliingia wawili wawili kwa Noa katika sanduku, dume na jike, kama Mungu alivyomwamuru Noa. Ikawa baada ya siku saba, maji ya gharika yakaja juu ya dunia. Katika mwaka wa mia sita wa maisha ya Noa, mwezi wa pili, siku ya ishirini na saba ya mwezi, siku hiyo chemchemi zote za kilindi zilipasuka, na milango ya mafuriko ya mbinguni ilifunguliwa. Na mvua ikanyesha juu ya dunia kwa siku arobaini na usiku arobaini. Katika siku hiyo aliingia Noa, Shemu, Hamu, Yafethi, wana wa Noa, na mke wa Noa, na wake watatu wa wanawe pamoja naye, ndani ya safina. Na wanyama wote wa mwituni kulingana na aina zao, na wanyama wote wa kufugwa kulingana na aina zao,

na kila kitambaacho kinachotembea juu ya nchi kulingana na aina yake, na kila ndege wa angani kulingana na aina yake, Waliingia kwa Noa ndani ya safina, wawili wawili, kiume na kike, kutoka kwa nyama yote ambayo ndani yake kuna roho ya uhai. Na wale walioingia, kiume na kike kutoka kwa mwili wote, waliingia kama Mungu alivyomwamuru Noa, na Bwana Mungu akafunga safina kwa nje yake.

Gharika ikawa kwa siku arobaini na usiku arobaini juu ya dunia, na maji yaliongezeka, na yakaliinua safina, nayo ikainuliwa kutoka duniani. Maji yalishinda na yakaongezeka sana juu ya dunia, nayo safina ikachukuliwa juu ya maji. Lakini maji yalishinda sana sana juu ya dunia, na yalifunika milima yote mirefu ambayo ilikuwa chini ya mbingu. Maji yalikuwa yameinuliwa mikono kumi na tano juu, na yalifunika milima yote ya juu. Na ilikufa nyama yote iliyokuwa ikitembea juu ya nchi, ndege, na ngombe, na wanyama wa mwitu, na kila kitambaacho kilichokuwa kikitembea juu ya nchi, na kila mtu. Na vyote vilivyokuwa na pumzi ya uhai, na kila kilicho juu ya nchi kavu, vilikufa. Alifuta viumbe hai vyote vilivyokuwa juu ya uso wa dunia, kuanzia mwanadamu hadi mnyama, vitu vitambaavyo, na ndege wa mbinguni, nao walifutwa kutoka duniani. Alibaki Nuhu peke yake, pamoja na wale waliokuwa naye ndani ya safina. Na maji yalikuwa juu ya nchi kwa siku mia hamsini.

8

Mungu akamkumbuka Nuhu, na wanyama wote wa mwituni, na mifugo yote, na ndege wote, na viumbe vyote vitambaavyo vilivyokuwa pamoja naye katika safina, na Mungu akaleta upepo juu ya nchi, na maji yakakoma. Na chemchemi za kilindi zilifunikwa, na milango ya maji ya mbinguni, na mvua kutoka mbinguni ilizuiliwa. Na maji yalikuwa yakipungua yakiondoka kutoka ardhi, na maji yalipungua baada ya siku mia moja na hamsini. Na sanduku lilikaa katika mwezi wa saba, siku ya ishirini na saba ya mwezi, juu ya milima ya Ararati. Maji yalikuwa yakipungua hadi mwezi wa kumi. Na katika mwezi wa kumi, siku ya kwanza ya mwezi, vilionekana vichwa vya milima. Na ikawa baada ya siku arobaini, Nuhu alifungua dirisha la safina ambalo alikuwa amelifanya. Na alimtuma kunguru, na baada ya kutoka, hakurudi hadi maji yakauke juu ya dunia. Na alituma njiwa baada yake kuona kama maji yamepungua kutoka duniani. Njiwa hakupata mahali pa kupumzikia miguu yake, kwa hiyo alirudi kwake ndani ya safina, kwa sababu maji yalikuwa juu ya uso wote wa dunia, naye akanyoosha mkono wake akamchukua, na akamwingiza ndani ya safina kwake mwenyewe. Na baada ya kusubiri siku saba nyingine, tena alituma njiwa kutoka kwenye safina. Na njiwa alirudi kwake jioni, na alikuwa na kipande cha jani la mzeituni kinywani mwake, na Nuhu alijua kwamba maji yalikuwa yamepungua kutoka duniani. Na baada ya kusubiri siku saba nyingine, tena alimtuma njiwa, naye hakurudi kwake tena. Ikawa katika mwaka wa mia sita na moja wa maisha ya Noa, mwezi wa kwanza, siku ya kwanza ya mwezi, maji yalikauka kutoka duniani. Noa akafunua paa la safina ambalo

alilifanya, na akaona kwamba maji yamekauka kutoka uso wa dunia. Katika mwezi wa pili, nchi ilikaushwa siku ya ishirini na saba ya mwezi.

Bwana Mungu akamwambia Nuhu, akisema, Toka nje kutoka ile safina wewe, na mke wako, na wana wako, na wake wa wana wako pamoja nawe. Na wanyama wote walio pamoja nawe, na viumbe vyote wenye mwili kuanzia ndege hadi mifugo, na kila kitambaacho kinachotembea juu ya nchi, vitoe pamoja nawe. Nanyi ongezekeni na kuzaaneni juu ya nchi. Na Nuhu akatoka nje, na mke wake, na wanawe, na wake za wanawe pamoja naye, Na wanyama wote wa mwituni, na mifugo yote, na kila ndege, na viumbe vyote vitambaavyo vinavyotembea juu ya nchi kulingana na aina zao, walitoka nje ya safina.

Na Nuhu alijenga madhabahu kwa Bwana, na akachukua kutoka mifugo yote safi, na kutoka ndege wote safi, na akatoa sadaka ya kuteketezwa juu ya madhabahu. Bwana Mungu akanusa harufu nzuri. Bwana Mungu akasema akiwa amefikiria, Sitaongeza tena kulaani ardhi kwa sababu ya matendo ya wanadamu, kwa kuwa akili ya mwanadamu inakaza fikira juu ya maovu tangu ujana wake. Kwa hiyo sitaongeza tena kupiga kila kiumbe chenye uhai, kama nilivyofanya. Siku zote za dunia, kupanda mbegu na mavuno, baridi na joto, kiangazi na chemchemi, mchana na usiku, havitakoma.

9

Mungu akambariki Nuhu na wanawe, akawaambia, Ongezekeni na kuzaaneni, mkaijaze nchi, mkaitawale. Kutetemeka na hofu yenu vitakuwa juu ya wanyama wote wa nchi, juu ya ndege wote wa mbinguni, na juu ya viumbe vyote vinavyotembea juu ya nchi, na juu ya samaki wote wa baharini; nimewapa mikononi mwenu. Na kila kitambaacho kilicho hai kitakuwa chakula kwenu; kama mboga za majani, nimewapa ninyi vitu vyote. Isipokuwa nyama yenye damu ya uhai, hamtakula. Na kwa kuwa damu yenu ya roho zenu, kutoka mkono wa wanyama wote wa pori nitaitaka yenyewe, na kutoka mkono wa mwanadamu ndugu nitaitaka roho ya mwanadamu. Yule anayemwaga damu ya mtu, damu yake nayo itamwagwa, kwa sababu katika sura ya Mungu nilimfanya mtu. Lakini ninyi ongezekeni, zidini, ijazeni nchi, na itimirizeni.

Na Mungu akamwambia Nuhu na wanawe waliokuwa pamoja naye, akisema Na tazama, mimi ninasimisha agano langu nanyi, na na uzao wenu pamoja nanyi, na kila kiumbe hai pamoja nanyi, kutoka ndege, na kutoka mifugo, na wanyama wote wa nchi, wote walio pamoja nanyi, kutoka wote waliokwisha kutoka nje ya sanduku. Nami nitaweka agano langu nanyi, wala nyama yote haitakufa tena kwa maji ya gharika, wala hakutakuwa tena gharika ya maji ya kuharibu nchi yote. Bwana Mungu akamwambia Noa, Hii ndiyo ishara ya agano ambalo mimi ninaweka kati yangu na ninyi, na kati ya kila kiumbe hai

kilicho pamoja na ninyi, kwa vizazi vyote vya milele. Upinde wangu ninaweka katika wingu, na utakuwa ishara ya agano kati yangu na dunia. Na itakuwa wakati wa kukusanya mawingu yangu juu ya nchi, upinde utaonekana katika wingu. Nami nitakumbuka agano langu, ambalo lipo kati yangu na ninyi, na kati ya kila roho hai katika mwili wote, nayo maji hayatakuwa tena gharika ya kufuta mwili wote. Na upinde wangu utakuwa katika wingu, nami nitaona ili nikumbuke agano la milele kati yangu na dunia, na kati ya roho hai katika mwili wote ulio juu ya dunia. Mungu akamwambia Nuhu, Hii ndiyo ishara ya agano ambalo nilianzisha kati yangu na viumbe vyote wenye mwili viishivyo duniani.

Wana wa Noa waliotoka ndani ya sanduku walikuwa Shemu, Hamu na Yafethi. Hamu alikuwa baba wa Kanaani. Hawa watatu ni wana wa Noa, na kutoka kwao walitawanyika juu ya nchi yote. Na Nuhu alianza kuwa mkulima wa ardhi, na alipanda shamba la mizabibu. Na alikunywa divai, akalewa, na akavuliwa nguo ndani ya nyumba yake. Na Hamu baba wa Kanaani akaona uchi wa baba yake, na baada ya kwenda nje aliwaarifu ndugu zake wawili nje. Shemu na Yafethi wakachukua vazi, wakaweka juu ya mabega yao wawili, wakaenda kwa nyuma, wakafunika uchi wa baba yao, nyuso zao zilikuwa nyuma, na uchi wa baba yao hawakuona. Nuhu alipoamka kutoka kwa divai, alijua yote aliyomtendea mwanawe mdogo. Na alisema, Amelaaniwa Kanaani mtumishi, atakuwa mtumishi wa nyumbani kwa ndugu zake. Na alisema, amebarikiwa Bwana, Mungu wa Shemu, na Kanaani atakuwa

mtumishi wake. Mungu ampanue Yafeti, na akae katika nyumba za Shemu, na Kanaani awe mtumishi wake.

Nuhu aliishi miaka mia tatu na hamsini baada ya gharika. Na siku zote za Nuhu zikawa miaka mia tisa na hamsini, naye akafa.

10

Hizi ni vizazi vya wana wa Noa, Shemu, Hamu, na Yafethi, nao wakazaliwa wana baada ya gharika.

Wana wa Yafethi: Gomeri, Magogu, Madai, Yavani, Elisha, Tubali, Mesheki, na Tirasi. Na wana wa Gomer: Ashkenaz, na Riphath, na Togarmah. Na wana wa Jovan walikuwa Elisha, na Tharseis, Kittim, na Warodani. Kutoka kwa hawa walitengwa visiwa vya mataifa katika nchi yao, kila mmoja kulingana na lugha yake katika kabila zao, na katika mataifa yao.

Wana wa Hamu: Kushi, na Misraimu, Putu, na Kanaani. Wana wa Kushi: Seba, Havila, Sabta, Raama, na Sabteka. Wana wa Raama: Sheba na Dedani. Kushi akamzaa Nimrodi, naye akaanza kuwa shujaa duniani. Huyu alikuwa jitu mwindaji mbele za Bwana Mungu, kwa sababu ya hili watasema, kama Nimrodi jitu mwindaji mbele za Bwana. Na mwanzo wa ufalme wake ulikuwa Babeli, na Oreki, na Arkadi, na Kalanne, katika nchi ya Senaari. Kutoka nchi ile, Ashuru alitoka, na alijenga

Ninawi, na mji wa Rehobothi, na Kalahi, na Dasah kati ya Ninawi na kati ya Kalah; hii ndiyo mji mkubwa. Na Mesraim alizaa Waludim, na Wanaftali, na Waenemetim, na Walabim, na Pathrusim, na Wakasluhim, ambao kutoka kwao walitoka Wafilisti, na Wakaftorim. Kanaani akazaa Sidoni mzaliwa wake wa kwanza, na Mhiti, na Myebusi, na Mwamori, na Mgirgashi, na Mhivi, na Maroukaioni, na Masennaioni, na Mwaradiani, na Msamariani, na Mwamathi. Na baada ya hili, makabila ya Wakanaani yalitawanyika. Na mipaka ya Wakanaani ilikuwa kutoka Sidoni hadi kufika Gerara na Gaza, hadi kufika Sodoma na Gomora, Adama na Seboimu hadi Lasha. Hawa ni wana wa Hamu, katika makabila yao, kulingana na lugha zao, katika nchi zao, na katika mataifa yao.

Na kwa Shemu alizaliwa pia yeye, baba wa wana wote wa Eberi, ndugu wa Yafethi mkubwa. Wana wa Shemu: Elamu, na Ashuru, na Arfaksadi, na Ludi, na Aramu, na Kainani. Na wana wa Aramu: Uzi, na Uli, na Gateri, na Meseki. Na Arfaksadi alimzaa Kainani, na Kainani alimzaa Sala, na Sala alimzaa Eberi. Eberi akazaliwa wana wawili; jina la mmoja ni Falegi, kwa sababu katika siku zake nchi iligawanywa, na jina la ndugu yake ni Yoktani. Joktan akazaa Elmodadi, na Salethi, na Sarmothi, na Jeraki, na Hadoram, na Abimael, na Diklah, na Obal, na Abimael na Sheba, na Ofiri, na Euila, na Jobabu; wote hawa walikuwa wana wa Joktani. Na makazi yao yalikuwa kutoka Masse hadi kufika Saphera, mlima wa mashariki. Hawa ni wana wa Shemu, katika makabila yao, kulingana na lugha zao, katika nchi zao, na katika mataifa yao. Hizi ndizo kabila za wana wa Nuhu

kulingana na vizazi vyao, kulingana na mataifa yao, na kutoka kwao walitawanyika mataifa juu ya nchi baada ya gharika.

11

Na dunia yote ilikuwa na lugha moja, na sauti moja kwa wote. Na ikatokea kwamba walipohama kutoka mashariki, walipata tambarare katika nchi ya Shinari, nao wakaishi huko. Na mtu alisema kwa jirani yake, Njooni tufanye matofali, na tuyaoke kwa moto, na matofali yakawa jiwe kwao, na lami ilikuwa udongo kwao. Nao wakasema, Njooni tujijengee mji na mnara ambao kichwa chake kitafika hadi mbinguni, na tujifanyie jina, kabla hatujatawanyika katika uso wa dunia yote. Bwana alishuka kuona mji na mnara ambao wana wa wanadamu walijenga. Na Bwana akasema, tazama, watu ni wa aina moja, na lugha moja kwa wote, na hii wameanza kuifanya, na sasa hakuna kitakachowashindwa miongoni mwa yote wanayoweza kujaribu kufanya. Njooni, na tukishuka tuchanganye lugha yao pale, ili kila mmoja asisikie sauti ya jirani wake. Na Bwana aliwatawanya kutoka pale juu ya uso wa nchi yote, na wakaacha kujenga mji na mnara. Kwa sababu ya hii, jina lake liliitwa Mkanganyiko, kwa sababu pale Bwana alichanganya midomo ya dunia yote, na kutoka pale Bwana aliwatawanya juu ya uso wa dunia yote.

Na hizi ni vizazi vya Shemu, na Shemu alikuwa na umri wa miaka mia moja alipomzaa Arfaksadi, mwaka wa pili baada ya

gharika. Na Shemu aliishi baada ya kumzaa Arfaksadi miaka mia tano, na alizaa wana na binti, kisha akafa. Arphaxad aliishi miaka mia thelathini na tano, na akamzaa Kainan. Arfaksadi aliishi miaka mia nne baada ya kumzaa Kainani, naye alizaa wana na binti, kisha akafa. Kainani aliishi miaka mia moja na thelathini, kisha akazaa Sala. Kainani aliishi miaka mia tatu na thelathini baada ya kumzaa Sala, naye alizaa wana na binti, kisha akafa. Na Sala aliishi miaka mia na thelathini, na akamzaa Eber. Sala aliishi miaka mia tatu na thelathini baada ya kumzaa Eberi, na alizaa wana na binti, kisha akafa. Na Eberi aliishi miaka mia thelathini na minne, naye akazaa Pelegi. Na Eberi aliishi baada ya kumzaa Pelegi miaka mia mbili na sabini, na alizaa wana na binti, kisha akafa. Na Falegi aliishi miaka mia moja na thelathini, na akamzaa Ragau. Na Falegi aliishi, baada ya kumzaa Ragau, miaka mia mbili na tisa, na alizaa wana na binti, na akafa. Na Ragau aliishi miaka mia moja thelathini na mbili, na akamzaa Seruku. Na Ragau aliishi miaka mia mbili na saba baada ya kumzaa Serugi, naye akazaa wana na binti, kisha akafa. Serugi aliishi miaka mia moja na thelathini, na akamzaa Nahori. Na Serugi aliishi, baada ya kumzaa Nahori, miaka mia mbili, na alizaa wana na binti, na akafa. Nahori aliishi miaka mia moja na sabini na tisa, na akamzaa Tera. Nahori aliishi miaka mia moja na ishirini na tano baada ya kumzaa Tera, naye alizaa wana na binti, kisha akafa. Thara aliishi miaka sabini, naye akazaa Abramu, Nahori, na Harani.

Hizi ni vizazi vya Tera. Tera alizaa Abramu, na Nahori, na Harani, na Harani alizaa Loti. Na Harani alikufa mbele ya Tera

baba yake katika nchi aliyozaliwa, katika nchi ya Wakaldayo. Abramu na Nahori walijichukulia wake. Jina la mke wa Abramu lilikuwa Sara, na jina la mke wa Nahori lilikuwa Milka, binti wa Harani, ambaye alikuwa baba wa Milka na baba wa Iska. Na Sarai alikuwa tasa, na hakuzaa watoto. Thara akamchukua Abramu mwanawe, na Loti mwana wa Harani, mjukuu wake, na Sara mkwewe, mke wa Abramu mwanawe, akawaongoza kutoka nchi ya Wakaldayo kwenda nchi ya Kanaani, wakafika hadi Harani, naye akakaa huko. Siku zote za Tera katika nchi ya Harani zilikuwa miaka mia mbili na mitano, na Tera alikufa huko Harani.

12

Bwana akamwambia Abramu, toka katika nchi yako, na katika ukoo wako, na katika nyumba ya baba yako, uje katika nchi ambayo nitakuonyesha. Nami nitakufanya kuwa taifa kubwa, nami nitakubariki, nami nitakuza jina lako, nawe utakuwa umebarikiwa. Nami nitawabariki wale wanaobariki wewe, na wale wanaokulaani nitawalaani, na kabila zote za dunia zitabarikiwa katika wewe. Abramu alikwenda kama vile Bwana alivyosema naye, na Loti alikwenda pamoja naye. Abramu alikuwa na umri wa miaka sabini na mitano alipoondoka Harani. Na Abramu alichukua Sarai mke wake, na Loti mwana wa ndugu yake, na vitu vyao vyote walivyopata, na kila roho waliyopata kutoka Harani, na walitoka kwenda nchi ya Kanaani. Abramu alisafiri katika nchi kwa urefu wake hadi mahali pa

Shekemu, hadi mwaloni mrefu. Wakanaani wakati huo walikuwa wanaishi katika nchi hiyo. Bwana alimtokea Abramu, na akamwambia, Kwa uzao wako nitaipa nchi hii, na Abramu akajenga madhabahu pale kwa Bwana aliyemtokea. Na aliondoka kutoka pale kwenda mlimani mashariki mwa Betheli, na aliweka hema lake huko Betheli upande wa magharibi, na Ai upande wa mashariki, na alijenga madhabahu kwa Bwana huko, na aliita jina la Bwana. Abramu aliondoka, na baada ya kwenda alipiga kambi jangwani.

Na ikawa njaa juu ya nchi, na Abramu akashuka kwenda Misri kukaa kama mgeni pale, kwa sababu njaa ilikuwa kali juu ya nchi. Ikawa wakati Abramu aliposogelea kuingia Misri, Abramu akamwambia Sarai mkewe, Ninajua mimi kwamba wewe ni mwanamke mwenye uso mzuri. Itakuwa basi kwamba Wamisri watakapokuona, watasema kwamba huyu ni mke wake, na wataniua mimi, lakini wewe watakuhifadhi. Nilisema basi kwamba mimi ni dada yake, ili iwe vizuri kwangu kwa sababu yako, na nafsi yangu itaishi kwa ajili yako. Ikawa wakati Abramu aliingia Misri, Wamisri walipomwona mke wake, kwamba alikuwa mzuri sana. Wakuu wa Farao walimwona, wakamsifu kwa Farao, wakamwingiza katika nyumba ya Farao. Na Abramu walimtendea vizuri kwa sababu yake, na akawa na kondoo, ndama, punda, watumishi, wajakazi, nyumbu, na ngamia. Na Mungu alimtesa Farao kwa mapigo makubwa na maovu, na nyumba yake, kwa sababu ya Sara mke wa Abramu. Farao alimwita Abramu na kusema, Nini hiki ulichonifanyia? Kwa nini hukuniambia kwamba ni mke wako? Kwa nini ulisema

kwamba ni dada yangu? Nilichukua yeye kuwa mke wangu, na sasa tazama, mke wako yuko mbele yako, mchukue na uondoke. Na Farao aliamuru wanaume kuhusu Abramu kumwondoa yeye, na mke wake, na vyote alivyokuwa navyo.

13

Abramu alipanda kutoka Misri, yeye mwenyewe, na mke wake, na vitu vyake vyote, na Loti pamoja naye, kwenda jangwani. Abram alikuwa tajiri sana, akiwa na mifugo, fedha, na dhahabu. Na alikwenda kutoka mahali alipotoka kwenda jangwani hadi Betheli, hadi mahali ambapo hema lake lilikuwa hapo awali, kati ya Betheli na Angai, katika mahali pa madhabahu, ambapo alikuwa ameifanya hapo mwanzoni, na Abramu aliita jina la Bwana pale. Na Loti aliyekuwa akisafiri pamoja na Abramu alikuwa na kondoo, ngombe, na mahema. Na nchi haikuweza kuwatosha ili waishi pamoja, kwa sababu mali yao ilikuwa nyingi, na nchi haikuweza kuwatosha ili waishi pamoja. Ikawa na vita kati ya wachungaji wa mifugo ya Abramu na wachungaji wa mifugo ya Loti, nao Wakanaani na Waperizi wakati huo walikuwa wanaishi katika nchi ile. Abramu akamwambia Loti, Usiwe na vita kati yangu na wewe, wala kati ya wachungaji wangu na wachungaji wako, kwa sababu sisi ni ndugu. Si tazama, nchi yote iko mbele yako? Jitenga na mimi; kama wewe utaenda kushoto, mimi nitaenda kulia, na kama wewe utaenda kulia, mimi nitaenda kushoto. Na Loti aliinua macho yake, akaona eneo lote la kuzunguka la Yordani, kwamba lote lilikuwa

na maji mengi, kabla Mungu hajaharibu Sodoma na Gomora, kama bustani ya Mungu, na kama nchi ya Misri, hadi kufika Soari. Na Loti alichagua kwa ajili yake mwenyewe eneo lote linalozunguka Yordani, na Loti aliondoka kutoka mashariki, na wakatengana kila mmoja na ndugu yake. Abram aliishi katika nchi ya Kanaan, lakini Lot aliishi katika mji wa eneo la jirani, naye alipiga hema yake huko Sodoma. Lakini watu wa Sodoma walikuwa waovu na wenye dhambi sana mbele za Mungu. Mungu akamwambia Abramu baada ya Loti kutenganishwa naye, Inua macho yako uone kutoka mahali ulipo sasa kuelekea kaskazini, kusini, mashariki na bahari. Kwa sababu ardhi yote unayoiona, nitakupa wewe na uzao wako mpaka milele. Nami nitafanya uzao wako kama mchanga wa dunia; kama mtu awezavyo kuhesabu mchanga wa dunia, ndivyo uzao wako utahesabiwa. Inuka upite katika nchi kwa urefu wake na kwa upana wake, kwa sababu nitakupa wewe na uzao wako milele. Abramu alihamisha hema yake, akaja na kukaa karibu na mwaloni wa Mamre, ambao ulikuwa Hebroni, na alijenga madhabahu pale kwa Bwana.

14

Ilitokea katika ufalme wa Amarfali mfalme wa Sennaari, na Arioki mfalme wa Ellasari, Kodollogomori mfalme wa Elamu, na Thargali mfalme wa mataifa, Walifanya vita na Balla mfalme wa Sodoma, na Barsa mfalme wa Gomora, na Sennaar mfalme wa Adama, na Symobor mfalme wa Seboimu, na mfalme wa Balaki;

huyu ni Segori. Wote hawa walikubaliana kuhusu Bonde la Chumvi, ambalo ni Bahari ya Chumvi. Kwa miaka kumi na mbili walimtumikia Kedorlaomeri, lakini katika mwaka wa kumi na tatu waliasi. Katika mwaka wa kumi na nne alikuja Kedorlaomeri na wafalme pamoja naye, nao waliwachinja wajitu waliokuwa Ashtarothi na Karnaimu, na mataifa yenye nguvu pamoja nao, na Waommai waliokuwa katika mji wa Saue. Na Wahori waliokuwa katika milima ya Seiri, hadi mterebinthu wa Parani, ambao upo katika jangwa. Na baada ya kurudi walikuja kwenye chemchemi ya hukumu, ambayo ni Kadeshi, na waliwapiga viongozi wote wa Amaleki, na Waamori walioishi katika Hazazon-tamari Mfalme wa Sodoma, mfalme wa Gomora, mfalme wa Adama, mfalme wa Seboimu, na mfalme wa Balaki, ambayo ni Segor, walitoka na kupanga safu za vita dhidi yao katika bonde la chumvi. kwa Chedorlaomer mfalme wa Elam, na Tidal mfalme wa mataifa, na Amraphel mfalme wa Shinar, na Arioch mfalme wa Ellasar, wale wafalme wanne dhidi ya wale watano. Bonde la chumvi lilikuwa na visima vya lami. Mfalme wa Sodoma na mfalme wa Gomora walikimbia na wakaanguka humo, lakini wale waliobaki walikimbia kwenda nchi ya milima. Walichukua farasi wote wa Sodoma na Gomora, na vyakula vyote vyao, na waliondoka. Walichukua pia Loti, mwana wa ndugu Abramu, na mizigo yake, na waliondoka, kwa maana alikuwa anaishi katika Sodoma.

Mmoja wa waliokombolewa alifika na kumwarifu Abramu Mwebrania, ambaye aliishi karibu na mwaloni wa Mamre Mwamori, ndugu wa Eskoli na ndugu wa Onani, ambao

walikuwa wapangani wa Abramu. Abramu aliposikia kwamba Loti ndugu yake alikuwa ametekwa, alihesabu watu wake wa nyumbani mwake mia tatu na kumi na nane, na akawafuatilia mpaka Dani. Na aliwaangukia juu yao usiku yeye mwenyewe, na watumishi wake, na aliwapiga, na aliwafuatia hadi Hoba, ambayo iko upande wa kushoto wa Dameski. Na alirudisha farasi wote wa Sodoma, na Loti mpwa wake alirudisha, na mali zote zake, na wanawake, na watu. Mfalme wa Sodoma alitoka kwenda kumkutana naye, baada ya kurudi kwake kutoka mashambulizi dhidi ya Kedolaoma na wafalme waliokuwa pamoja naye, katika bonde la Shave; hili lilikuwa uwanda wa wafalme.

Na Melchizedek mfalme wa Salem alitoa mikate na mvinyo, naye alikuwa kuhani wa Mungu Aliye Juu Sana. Naye akambariki Abramu, na akasema, Abarikiwe Abramu na Mungu Aliye Juu Sana, ambaye aliiumba mbingu na ardhi. Na abarikiwe Mungu Aliye Juu Sana ambaye aliwatia adui zako mikononi mwako, na Abramu akampa sehemu ya kumi kutoka kwa vyote. Mfalme wa Sodoma akamwambia Abramu, Nipe wanaume, lakini farasi uchukue kwa ajili yako mwenyewe. Abramu akamwambia mfalme wa Sodoma, Nitanyoosha mkono wangu kwa Bwana Mungu Aliye Juu Sana, ambaye aliiumba mbingu na nchi, Kama nitachukua chochote kutoka uzi hadi kamba ya kiatu kutoka vitu vyako vyote, ili usiseme kwamba mimi nilitajirisha Abramu. Isipokuwa kile walichokula vijana, na sehemu ya wanaume waliokwenda pamoja na mimi Eskoli, Onani, Mamre, hawa watachukua sehemu yao.

15

Baada ya maneno haya, neno la Bwana likamjia Abramu katika maono, likisema, Usiogope Abramu, mimi ni ngao yako, thawabu yako itakuwa kubwa sana. Abramu anasema, Bwana Mkuu, utanipa nini? Mimi naondoka bila watoto, na mwana wa nyumba yangu Maseki, huyu Dameski Eliezeri. Na Abramu akasema, Kwa kuwa hukunitia mzao, basi mtumishi aliyezaliwa nyumbani mwangu ndiye atakayenirithi. Na mara sauti ya Bwana ikamjia, ikisema, Huyu hatakurithi wewe, bali yule atakayetoka kwako, huyo ndiye atakayekurithi. Alimtoa nje, na akamwambia, Tazama juu kuelekea mbinguni, na uzihesabu nyota, kama utaweza kuzihesabu, na akasema, hivyo ndivyo uzao wako utakavyokuwa. Na Abramu alimwamini Mungu, na ilihesabiwa kwake kuwa haki. Akamwambia, Mimi ni Mungu niliyekutoa katika nchi ya Wakaldayo, ili nikupe nchi hii uirithi. Alisema, Bwana Mkuu, nitajua vipi kwamba nitairithi? Akamwambia, Niletee mtamba wa ngombe wa miaka mitatu, na mbuzi wa miaka mitatu, na kondoo dume wa miaka mitatu, na hua, na njiwa. Alichukua vitu hivi vyote kwake, akavigawanya katikati, na akaviweka kinyume cha kila kimoja, lakini ndege hakuvigawanya. Ndege walishuka juu ya miili, juu ya vipande vyao vilivyogawanywa viwili, na Abramu akaketi pamoja nao. Karibu na magharibi ya jua, usingizi mzito ulimjia Abramu, na tazama, hofu ya giza kuu ilimjia. Ilisemwa kwa Abramu, Kwa hakika utajua kwamba mbegu yako watakuwa wageni katika nchi si yao wenyewe, nao watawafanya watumwa, na

watawatesa, na watawanyenyekesha, kwa miaka mia nne. Lakini taifa ambalo watautumikia, mimi nitahukumu, na baada ya haya, watatoka hapa wakiwa na mali nyingi. Lakini wewe utaondoka kwa baba zako kwa amani, ukiwa umelea katika uzee mzuri. Lakini katika kizazi cha nne watarudi hapa, kwa maana dhambi za Waamori bado hazijatimizwa hadi sasa. Jua lilipokuwa magharibi, mwali ukatokea, na tazama, tanuru linavuta moshi na mienge ya moto, ambayo ilipita kati ya vipande hivi vilivyogawanywa. Katika siku ile, Bwana alifanya agano na Abramu, akisema, Kwa wazao wako nitaipa nchi hii, kuanzia mto wa Misri hadi mto mkubwa Frati. Wakeni, na Wakenizi, na Wakadmoni, na Wahiti, na Waperizi, na Warefai, Na Waamori, na Wakanaani, na Wahivi, na Wagergesai, na Wayebusi.

16

Sarai, mke wa Abram, hakumzalia mtoto, lakini alikuwa na mjakazi Mmisri ambaye jina lake lilikuwa Hagar. Sarai akamwambia Abram, Tazama, Bwana amenifunga nisizae; basi ingia kwa mjakazi wangu ili nipate watoto kutoka kwake. Abram akasikia sauti ya Sarai. Sara, mke wa Abramu, akiwa amemchukua Hagari Mmisri, mtumishi wake mwenyewe wa kike, baada ya miaka kumi ya Abramu kuishi katika nchi ya Kanaani, alimpa Abramu mumewe kuwa mke wake. Na aliingia kwa Hagari, naye akachukua mimba. Alipoona kwamba ana mimba, bibi wake akadharauliwa machoni pake. Sarai

akamwambia Abramu, Ninadhulumika kutoka kwako. Mimi nilimpa mjakazi wangu katika kifua chako, lakini alipoona kwamba ana mimba, nilidharauliwa mbele yake. Mungu na ahukumu kati yangu na wewe. Abramu akamwambia Sarai, Tazama, mtumishi wako yuko mikononi mwako, mfanyie kama unavyopenda. Sarai akamtesa, naye akakimbia mbele yake.

Mjumbe wa Bwana alimpata karibu na chemchemi ya maji jangwani, karibu na chemchemi iliyoko njiani kuelekea Shur. Mjumbe wa Bwana akamwambia, Hagari, mtumishi wa Sara, unatoka wapi? Na unaenda wapi? Naye akasema, Ninakimbia kutoka kwa Sara, bibi wangu. Mjumbe wa Bwana akamwambia, Rudi kwa bibi yako na ujinyenyekeze chini ya mamlaka yake. Na mjumbe wa Bwana akamwambia, Nitazidisha mbegu yako sana, na haitahesabiwa kwa sababu ya wingi wake. Na mjumbe wa Bwana akamwambia, Tazama, wewe una mimba, na utazaa mwana, na utamwita jina lake Ishmaeli, kwa sababu Bwana amesikia unyonge wako. Huyu atakuwa mtu mshenzi, mikono yake juu ya wote, na mikono ya wote juu yake, na mbele ya ndugu zake wote ataishi. Akaliita jina la Bwana aliyekuwa akizungumza naye, Wewe ni Mungu anayeniona, kwa sababu alisema, Kwa kweli nimemwona yeye aliyejifunua kwangu. Kwa sababu ya hii, aliiita kisima, Kisima cha Yeye Aliyeona; tazama, kiko kati ya Kadesh na Barad. Hagari alimzalia Abramu mwana, na Abramu akamwita jina la mwanawe, ambaye Hagari alimzalia, Ishmaeli. Abram alikuwa na umri wa miaka themanini na sita wakati Hagar alipomzalia Ismaili.

17

Abramu alikuwa na miaka tisini na tisa. Bwana alimtokea Abramu, na akamwambia, Mimi ni Mungu wako, uwe mwema mbele zangu, na uwe bila lawama. Nami nitaweka agano langu kati yangu na kati yako, nami nitakuzidisha sana. Na Abramu akaanguka kifudifudi. Na Mungu akasema naye, akisema, Na mimi, tazama, agano langu ni pamoja nawe, na utakuwa baba wa wingi wa mataifa. Na jina lako halitaitwa tena Abramu, bali jina lako litakuwa Abrahamu, kwa sababu nimekuweka baba wa mataifa mengi. Nami nitakuzidisha sana sana, na nitakufanya kuwa mataifa, na wafalme watatoka kwako. Nami nitaweka agano langu kati yako na kati ya uzao wako baada yako kwa vizazi vyao, kuwa agano la milele, ili niwe Mungu wako na wa uzao wako baada yako. Nami nitakupa wewe na uzao wako baada yako nchi ambayo unaishi kama mgeni, nchi yote ya Kanaani, kuwa milki ya milele, nami nitakuwa Mungu wao. Mungu akamwambia Abraham, Wewe na wazao wako baada yako mtahifadhi agano langu kwa vizazi vyao. Na hii ni agano ambalo utalishika kati yangu na ninyi, na kati ya uzao wako pamoja na wewe katika vizazi vyao: kila kiume miongoni mwenu kitatahiriwa. Na mtatatahiriwa nyama ya govi la ngozi yenu, na itakuwa ishara ya agano kati yangu na ninyi. Na mtoto wa siku nane atatahiriwa kwenu, kila kiume katika vizazi vyenu, na mzaliwa wa nyumbani na aliyenunuliwa kwa fedha kutoka kwa kila mwana wa mgeni, ambaye si wa mbegu yako, Tohara atatahiriwa yule aliyezaliwa nyumbani mwa nyumba

yako, na yule aliyenunuliwa kwa fedha, na agano langu litakuwa juu ya nyama yenu kuwa agano la milele. Na mume asiyetahiriwa, ambaye hatatahiriwa nyama ya govi lake siku ya nane, atakatiliwa mbali roho ile kutoka kwa jamaa yake, kwa sababu amevunja agano langu. Na Mungu akamwambia Abraham, Sarai mke wako, jina lake halitaitwa tena Sarai; Sara litakuwa jina lake. Nitambariki yeye, na nitakupa mtoto kutoka kwake, na nitambariki yeye, naye atakuwa mataifa, na wafalme wa mataifa watatoka kwake. Abrahamu alianguka kifudifudi, akacheka, na akasema moyoni mwake, akisema, je mtu mwenye umri wa miaka mia moja atapata mwana? Na je Sara mwenye umri wa miaka tisini atazaa? Lakini Abraham akamwambia Mungu, Ismaili huyu na aishi mbele yako. Mungu akamwambia Abraham, Ndiyo, tazama, Sarah mke wako atakuzalia mwana, nawe utamwita jina lake Isaka, nami nitaweka agano langu naye, kuwa agano la milele, kuwa Mungu wake na wa uzao wake pamoja naye. Kuhusu Ishmaeli, tazama nimekusikia, na tazama nimebariki yeye, nami nitamzidisha na kumwingi sana; atazaa mataifa kumi na mbili, nami nitamfanya kuwa taifa kubwa. Lakini agano langu nitalisimamisha na Isaka, ambaye Sara atakuzalia katika wakati huu, katika mwaka ujao. Alimaliza kusema naye, na Mungu alipanda kutoka kwa Abrahamu.

Na Abrahamu alimchukua Ishmaeli mwanawe mwenyewe, na wote waliozaliwa nyumbani mwake, na wote walionunuliwa kwa fedha, na kila kiume miongoni mwa wanaume wa nyumbani mwa Abrahamu, na akatahiri ngozi zao za govi,

katika wakati wa siku ile, kama Mungu alivyosema naye. Abraham alikuwa na miaka tisini na tisa wakati alipotahiriwa nyama ya govi lake. Ishmael, mwanawe, alikuwa na umri wa miaka kumi na tatu wakati alipotahiriwa nyama ya govi lake. Katika wakati wa siku ile, Ibrahimu alitahiriwa, na Ismaili mwanawe, Na wanaume wote wa nyumba yake, na waliozaliwa nyumbani mwake, na walionunuliwa kwa fedha kutoka mataifa ya kigeni.

18

Mungu alionekana kwake karibu na mwaloni wa Mamre, alipokuwa ameketi mlangoni mwa hema lake adhuhuri. Aliinua macho yake na kuona, na tazama, watu watatu walikuwa wamesimama mbele yake, na alipowaona, alikimbia kuwakutana kutoka mlangoni mwa hema lake, na akasujudu mpaka ardhini. Na alisema, Bwana, kama nimepata kibali mbele yako, usipite mtumishi wako. Basi ichukuliwe maji, wanaoshe miguu yenu, na jipozeni chini ya mti. Na nitachukua mkate, nanyi mtakula. Na baada ya hili mtaenda njia yenu, ambayo kwa sababu yake mligeuka kwa mtumishi wenu. Naye akasema, hivyo fanya, kama ulivyosema. Na Abrahamu aliharakisha kwenda hemani kwa Sarah, na akamwambia, Harakisha, ukande vipimo vitatu vya unga safi, na utengeneze mikate. Na kwenye ngombe alikimbia Abrahamu, na alichukua ndama laini na nzuri, na alimpa mtumishi, na aliharakisha kuifanya. Alichukua siagi, maziwa, na yule ndama aliyeandaa, akaweka

mbele yao, nao wakala. Yeye mwenyewe akasimama karibu nao chini ya mti.

Akasema kwake, Yuko wapi Sara mke wako? Akajibu akasema, Tazama, yuko ndani ya hema. Alisema, Nitakapokuwa nikirudi, nitakuja kwako kulingana na wakati huu katika majira, na Sara mwanamke wako atakuwa na mwana. Sara naye alisikia penye mlango wa hema akiwa nyuma yake. Abraham na Sarah walikuwa wazee walioshaendelea katika siku, na kumekoma kwa Sarah kutokea mambo ya kike. Sara alicheka moyoni mwake akisema, Bado haijanitokea hadi sasa, naye bwana wangu ni mzee. Na akasema Bwana kwa Abraham, Ni nini hata Sara alicheka moyoni mwake, akisema, Je, kweli nitazaa? Mimi nimezeeka. Je, kuna neno lolote lisilowezekana kwa Mungu? Katika wakati huu nitarudi kwako wakati unaofaa, na Sara atakuwa na mwana. Lakini Sara alikataa, akisema, Sikucheka, kwa sababu aliogopa. Naye akamwambia, Hapana, bali ulicheka.

Baada ya kuinuka kutoka pale, wale wanaume walitazama kuelekea Sodoma na Gomora. Abrahamu naye alikwenda pamoja nao, akiwaongoza. Lakini Bwana alisema, Sitamficha Abrahamu mtumishi wangu yale ninayoyafanya. Abraham naye atakuwa taifa kubwa na lenye wingi, na mataifa yote ya dunia yatabarikiwa katika yeye. Nilijua kwa kuwa atawaagiza wanawe na nyumba yake pamoja naye, nao watalinda njia za Bwana, kufanya haki na hukumu, ili Bwana amlete juu ya Abrahamu yote aliyosema kwake. Bwana akasema, Kilio cha

Sodoma na Gomora kimefika kwangu, na dhambi zao ni kubwa sana. Nikishuka chini basi nitaona kama kulingana na kilio chao kinachokuja kwangu wanakamilishwa, lakini kama sivyo, ili nijue. Wale wanaume walipogeuka na kuondoka pale, walikwenda Sodoma, lakini Abrahamu alikuwa bado amesimama mbele za Bwana. Na Abrahamu alipokaribia, alisema, Usiwaangamize wenye haki pamoja na waovu, ili wenye haki wawe kama waovu. Kama wao ni hamsini wenye haki katika jiji, utawaharibu? Je, hutaachia mahali pote kwa ajili ya wale hamsini wenye haki, kama wao wako ndani yake? Kwa njia yoyote hapana wewe utafanya kama neno hili, la kuua mwenye haki pamoja na asiye mcha Mungu, na mwenye haki atakuwa kama asiye mcha Mungu, kwa njia yoyote hapana! Yule ahukumuye nchi yote, je, wewe hutafanya hukumu? Bwana akasema, kama watakuwepo hamsini wenye haki katika Sodoma ndani ya mji, nitauacha mji wote na mahali pote kwa ajili yao. Na kujibu Abraham alisema, Sasa nimeanza kusema kwa Bwana wangu, lakini mimi ni ardhi na majivu. Kama lakini wale hamsini wenye haki wapungue hadi arobaini na tano, utaharibu mji wote kwa sababu ya wale watano? Naye akasema, sitaharibu kama nitapata arobaini na tano huko. Naye akaongeza tena kusema naye, akasema, lakini ikiwa watapatikana pale arobaini, naye akasema, sitaharibu kwa sababu ya wale arobaini. Na akasema, Si kitu, Bwana, kama nitasema? Je, kama watapatikana pale thelathini? Na akasema, Sitaharibu kwa sababu ya hao thelathini. Na alisema, Kwa kuwa nina la kusema kwa Bwana, je, ikiwa watapatikana pale ishirini? Na alisema, Sitaharibu ikiwa nitapata pale ishirini. Na

akasema, Si kitu, Bwana, ikiwa nitasema bado mara moja? Ikiwa lakini watapatikana pale kumi? Na akasema, Sitaharibu kwa ajili ya wale kumi. Bwana aliondoka baada ya kuacha kusema na Abrahamu, na Abrahamu alirudi mahali pake.

19

Wajumbe wawili walifika Sodoma jioni. Loti alikuwa amekaa karibu na lango la Sodoma, na alipowaona, aliinuka kwenda kuwalaki, na akasujudu uso wake mpaka ardhini. Na alisema, Tazama, Mabwana, geukeni kando mje nyumbani mwa mtumishi wenu, mkalale, mshe miguu yenu, na mkiamka asubuhi na mapema mtaondoka kwenda njia yenu. Na wakasema, Hapana, lakini tutakaa mitaani. Na aliwashurutisha, nao wakageuka kwake, wakaingia ndani ya nyumba yake, naye akawafanyia kinywaji, na mikate isiyotiwa chachu akawaokea, nao wakala. Kabla ya kulala lakini, wanaume wa mji, Wasodomiti, walizunguka nyumba, kutoka kijana hadi mzee, watu wote pamoja. Na wakamwita Loti, wakamwambia, Wako wapi wale wanaume walioingia kwako usiku? Watoe nje kwetu ili tufanye nao mahusiano. Loti alitoka nje kwenda kwao penye kizingiti, na akafunga mlango nyuma yake. Alisema kwao, Kwa njia yoyote, ndugu zangu, msifanye uovu. Lakini nina binti wawili ambao hawajajua mwanaume, nitawatoa kwenu, na mwatumie kama itakavyowapendeza, tu kwa wanaume hawa msiwatendee dhuluma, kwa sababu wameingia chini ya ulinzi wa dari langu. Wakamwambia, Ondoka pale! Ulikuja kukaa

kama mgeni, si pia kutuhukumu? Sasa basi tutakutendea vibaya zaidi kuliko wao. Wakamsukuma sana mtu yule Loti, wakakaribia kuvunja mlango. Wanaume wakanyoosha mikono yao na kumvuta Loti kwao ndani ya nyumba, na wakafunga mlango wa nyumba. Lakini wale wanaume waliokuwa kwenye mlango wa nyumba walipigwa kwa upofu, kuanzia mdogo hadi mkubwa, nao walifadhaika wakitafuta mlango. Wale wanaume wakamwambia Loti, Je, una hapa wakwe, au wana, au binti? Au kama una mtu mwingine yeyote katika mji huu, mtoe kutoka mahali hapa, Kwa sababu sisi tunaharibu mahali hapa, kwa sababu kilio chao kiliinuliwa mbele ya Bwana, na Bwana alituma sisi kuiharibu. Loti alitoka nje, akazungumza na wakwe wake waliokuwa wameoa binti zake, akasema, Inukeni, mtoke mahali hapa, kwa sababu Bwana anaharibu mji huu. Lakini ilionekana kwao kuwa anacheza mzaha. Lakini alfajiri ilipofika, wale wajumbe walimharakisha Loti, wakisema, Inuka uchukue mke wako na binti zako wawili ulio nao, utoke, ili usiangamie pamoja na maovu ya mji. Na walitaabika, na wale wajumbe wakashika mkono wake, na mkono wa mke wake, na mikono ya binti zake wawili, kwa sababu Bwana alimhurumia.

Ikawa walipowatoa nje, wakasema, Okoa roho yako mwenyewe, usiangalie nyuma, wala usimaame katika eneo lote la jirani, jiokoe mlimani, usije ukachukuliwa pamoja. Loti akawaambia, Naomba Bwana, kwa kuwa mtumishi wako amepata rehema mbele yako, na umekuza haki yako ambayo unafanya juu yangu, ya kuishi roho yangu, lakini mimi sitaweza kuokolewa kwa kwenda mlimani, usije mabaya yakanipata, nami nife.

Tazama, mji huu u karibu, naweza kukimbilia huko. Ni mdogo, na huko nitaokolewa. Je, si mdogo? Roho yangu itaishi kwa sababu yako. Na akamwambia, tazama nimekubali ombi lako na kwa neno hili, sitaharibu mji ambao ulizungumza habari zake. Harakisha basi kuokolewa huko, kwa maana sitaweza kufanya jambo lolote mpaka uje huko. Kwa sababu hii aliita jina la mji ule Soari. Jua lilikwisha chomoza juu ya nchi, na Loti aliingia Soari. Na Bwana alinyesha juu ya Sodoma na Gomora kiberiti na moto kutoka kwa Bwana kutoka mbinguni. Na aliangamiza miji hiyo, na eneo lote la kuzunguka, na wote wakaao katika miji, na vitu vichipukavyo kutoka ardhini. Na mke wake aliangalia nyuma, na akawa nguzo ya chumvi. Abraham aliamka asubuhi na mapema kwenda mahali ambapo alikuwa amesimama mbele za Bwana. Na akatazama juu ya uso wa Sodoma na Gomora, na juu ya uso wa mkoa, na akaona, na tazama mwali ulikuwa unapanda kutoka ardhi, kama mvuke wa tanuru. Na ikawa wakati Mungu alipoharibu miji yote ya eneo la jirani, Mungu alimkumbuka Abraham, na akamtoa Loti kutoka katikati ya uharibu, wakati Bwana alipoharibu miji ambayo Loti aliishi ndani yake.

Loti alipanda kutoka Soari, na akakaa katika mlima yeye mwenyewe, na binti zake wawili pamoja naye, kwa maana aliogopa kukaa katika Soari, na akakaa katika pango yeye mwenyewe, na binti zake wawili pamoja naye. Yule mkubwa alisema kwa yule mdogo, Baba yetu ni mzee, na hakuna mtu duniani ambaye atakuja kwetu, kama ilivyo desturi katika nchi yote. Njoo tufanye baba yetu anywe divai, tulale naye, na tupate

uzao kutoka kwa baba yetu. Walimnywesha baba yao divai usiku ule, na mkubwa aliingia na kulala na baba yake usiku ule, naye hakujua wakati alipokuwa analala, wala wakati alipokuwa anaamka. Ilikuwa siku inayofuata, na yule mkubwa alisema kwa yule mdogo, Tazama, nililala jana na baba yetu. Tumnywesha divai leo usiku pia, nawe uingie ulale naye, ili tuinue mbegu kutoka kwa baba yetu. Walimnyweshea baba yao divai usiku ule pia, na binti mdogo aliingia akalala na baba yake, naye hakujua alipolala wala alipoamka. Na binti wawili wa Loti walichukua mimba kutoka kwa baba yao. Na yule mkubwa alizaa mtoto wa kiume, na aliita jina lake Moabu, akisema, Kutoka kwa baba yangu, huyu ni baba wa Wamoabu hadi leo. Binti mdogo pia alizaa mwana wa kiume, na akamwita jina lake Amoni, akisema, Mwana wa ukoo wangu, huyu ni baba wa Waamoni hadi leo.

20

Na Abraham alihamia kutoka pale kwenda nchi kuelekea Kusini, na alikaa kati ya Kadeshi na Shuri, na alikaa kama mgeni katika Gerara. Abraham alisema kuhusu Sarah mke wake kwamba, Dada yangu ni, kwa maana aliogopa kusema kwamba, Mke wangu ni, ili wanaume wa mji wasimuue kwa sababu yake. Abimeleki mfalme wa Gerari alituma na kumchukua Sarah. Mungu alimjia Abimeleki katika ndoto usiku, na akasema, Tazama, utakufa kwa sababu ya mwanamke uliyemchukua, kwani yeye anaishi na mume. Abimelech lakini hakumgusa, na

akasema, Bwana, taifa lisilo na ujuzi na lenye haki utaliangamiza? Je, si yeye mwenyewe aliniambia, Ni dada yangu? Na yeye pia aliniambia, Ni kaka yangu? Kwa moyo safi na kwa haki ya mikono nilifanya hili. Mungu akamwambia katika usingizi, na mimi nilijua kwamba kwa moyo safi ulifanya hili, na nilikuhifadhi usije ukatenda dhambi dhidi yangu, kwa sababu hii sikukuruhusu kumgusa yeye. Sasa lakini mrudishie mwanamume mkewe, kwa sababu yeye ni nabii, naye ataomba kwa ajili yako, nawe utaishi. Lakini kama hutamrudisha, utajua kwamba utakufa wewe na vyote vilivyo vyako. Na Abimeleki aliamka mapema asubuhi, na aliwaita watumishi wake wote, na alizungumza maneno haya yote katika masikio yao, na watu wote waliogopa sana. Na Abimeleki akamwita Abrahamu na akamwambia, Ni nini hiki ulichotufanyia? Je, tumekutendea dhambi, hata ukalete juu yangu na juu ya ufalme wangu dhambi kubwa? Kazi ambayo hakuna mtu atakayoifanya, wewe umenifanyia. Abimeleki akamwambia Abrahamu, Uliangalia nini hata ukafanya jambo hili? Lakini Abraham alisema, Nilisema, kwa kuwa hakuna heshima ya Mungu katika mahali hapa, nao wataniua kwa sababu ya mke wangu. Na kwa maana kweli, yeye ni dada yangu kutoka kwa baba, lakini si kutoka kwa mama, naye akawa mke wangu. Ikawa wakati Mungu aliponitoa kutoka nyumba ya baba yangu, nikamwambia, Haki hii utanifanyia: kila mahali tutakapoingia, sema kuhusu mimi kwamba ni ndugu yangu. Abimeleki akachukua elfu ya didrachma mbili, kondoo, ndama, watumishi na wajakazi, akampa Abraham, na akamrudishia Sara mkewe. Na Abimeleki akamwambia Abrahamu, Tazama, nchi yangu iko mbele yako;

mahali popote utakapopendezwa, kaa. Lakini kwa Sara alisema, Tazama, nimempa ndugu yako elfu didrachma; hizi zitakuwa kwako kwa ajili ya heshima ya uso wako, na kwa wote walio pamoja nawe, na katika mambo yote sema ukweli. Abrahamu aliomba kwa Mungu, naye Mungu alimponya Abimeleki, na mkewe, na wajakazi wake, nao wakazaa. Kwa sababu Bwana alikuwa amefunga kila tumbo katika nyumba ya Abimeleki, kwa ajili ya Sara mke wa Abrahamu.

21

Na Bwana alimtembelea Sara kama alivyosema, na Bwana akamtendea Sara kama alivyoahidi. Na baada ya kuchukua mimba, alimzalia Abraham mwana katika uzee wake, kwa wakati ule ule kama Bwana alivyomwambia. Na Abraham akamwita jina la mwanawe aliyezaliwa kwake, ambaye Sara alimzalia, Isaka. Abraham alimtahiri Isaka siku ya nane, kama Mungu alivyomwamuru. Na Abraham alikuwa na umri wa miaka mia moja wakati Isaac mwanawe alizaliwa kwake. Alisema Sara, Bwana amenifanyia kicheko; kwa maana yeyote atakayesikia atafurahi pamoja nami. Na alisema, Nani ataangazia Abraham kwamba Sara ananyonyesha mtoto? Kwamba nilizaa mwana katika uzee wangu. Na mtoto alikua, na aliachishwa kunyonya, na Abrahamu alifanya karamu kubwa siku ile Isaka mwanawe alipoachishwa kunyonya. Lakini Sara alipoona mwana wa Hagari Mmisri, ambaye alimzaliwa Abraham, akicheza na Isaka mwanawe, Akamwambia Abraham,

Mfukuze mtumishi huyu wa kike pamoja na mwanawe, kwa maana mwana wa mtumishi huyu wa kike hatarithi pamoja na mwanangu Isaka. Neno lilionekana gumu sana mbele ya Abraham kuhusu mwanawe. Mungu akamwambia Abrahamu, Isiwe jambo gumu machoni pako kuhusu mtoto, na kuhusu msichana. Yote atakayokuambia Sara, sikiliza sauti yake, kwa sababu katika Isaka ndipo uzao wako utakapotajwa. Na mwana wa mtumishi huyu mwanamke nitamfanya kuwa taifa kubwa, kwa sababu yeye ni mbegu yako. Abraham aliinuka asubuhi, akachukua mikate na kiriba cha maji, akampa Hagari, akaweka mtoto juu ya bega lake, akamtuma. Aliondoka akazurura jangwani, karibu na Kisima cha Kiapo. Maji yaliisha kutoka kiribani, na akamtupa mtoto chini ya mti mmoja wa msonobari. Aliondoka lakini akakaa mbele yake kwa mbali, kama mpigo wa upinde, kwa maana alisema, Sitaona kifo cha mtoto wangu. Naye akakaa mbele yake, mtoto akapiga kelele na kulia. Mungu akaisikia sauti ya mtoto kutoka mahali alipokuwa, na malaika wa Mungu akamwita Hagari kutoka mbinguni, na akamwambia, Kuna nini Hagari? Usiogope, kwa maana Mungu ameisikia sauti ya mtoto kutoka mahali alipo. Inuka na umchukue mtoto, na umshike kwa mkono wako, kwa maana nitamfanya kuwa taifa kubwa. Na Mungu akafungua macho yake, na akaona kisima cha maji hai, na akaenda, akajaza ngozi maji, na akamnywesha mtoto. Na Mungu alikuwa pamoja na mtoto, naye alikua, na aliishi katika jangwa, na akawa mpiga mishale. Na aliishi katika jangwa, na mama yake akamchukuia mke kutoka Farani ya Misri.

Ikawa wakati ule, Abimeleki, Ahuzathi mshauri wake, na Fikoli jemadari mkuu wa jeshi lake, wakamwambia Abrahamu, wakisema, Mungu yu pamoja nawe katika yote unayofanya. Sasa basi niapie kwa Mungu kwamba hutanidhuru mimi, wala mbegu yangu, wala jina langu, bali kulingana na haki niliyoitenda kwako, utaitenda kwangu, na kwa nchi ambayo umeishi ndani yake. Na Abraham akasema, Mimi nitaapa. Na Abraham alimkemea Abimeleki kuhusu visima vya maji ambavyo watumishi wa Abimeleki walichukua. Na Abimeleki akamwambia, sikujua ni nani aliyekufanyia jambo hili, wala wewe hukuniambia, wala mimi sikuisikia, isipokuwa leo. Na Abrahamu alichukua kondoo na ndama, na akampa Abimeleki, nao wote wawili wakafanya agano. Na Abrahamu akaweka wana-kondoo wa kike saba peke yao. Na Abimeleki akamwambia Abrahamu, Ni nini hawa wana-kondoo saba wa kondoo hizi, ambao umeweka peke yao? Abrahamu akasema, Wana-kondoo saba hawa utawachukua kutoka kwangu, ili wawe ushuhuda kwangu, kwamba mimi ndiye niliyechimba kisima hiki. Kwa sababu ya hii, aliiita jina la mahali pale Kisima cha Kiapo, kwa sababu pale waliapa wote wawili. Walifanya agano katika Kisima cha Kiapo. Kisha Abimeleki aliinuka, pamoja na Ahuzathi mshauri wake na Fikoli jemadari mkuu wa jeshi lake, wakarejea katika nchi ya Wafilisti. Na Abraham alipanda shamba karibu na kisima cha kiapo, na pale aliita jina la Bwana, Mungu wa milele. Abraham aliishi katika nchi ya Wafilisti kwa siku nyingi.

22

Na ikawa baada ya maneno haya, Mungu alimjaribu Abrahamu, naye akamwambia, Abrahamu, Abrahamu, naye akasema, Tazama, mimi hapa. Akasema, Mchukue mwanao mpendwa, ambaye ulimpenda, Isaka, uende katika nchi ya juu, na umtolee pale kama sadaka ya kuteketezwa juu ya moja ya milima ambayo nitakuambia. Akiinuka Abraham asubuhi, aliweka tandiko punda wake, akachukua pamoja naye watumishi wawili na Isaac mwana wake, na akiwa amepasua kuni kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, akiinuka alienda, na alifika mahali ambao Mungu alisema kwake siku ya tatu. Na baada ya kuinua macho yake juu, Abraham aliuona ule mahali kutoka mbali. Na Abrahamu akasema kwa watumishi wake, Kaeni hapa pamoja na punda, mimi na mtoto tutaenda hadi pale, na baada ya kuabudu tutarudi kwenu. Abraham alichukua kuni za sadaka ya kuteketezwa, na kumtwika Isaac mwanawe, na alichukua mkononi moto na upanga, nao wote wawili wakaenda pamoja. Isaka akamwambia Abrahamu baba yake, Baba. Naye akasema, Nini, mwanangu? Akasema, Tazama, moto na kuni vipo, lakini kondoo wa sadaka ya kuteketezwa yuko wapi? Alisema Abraham, Mungu mwenyewe atajipatia kondoo kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, mwanangu. Wakaenda wote wawili pamoja. Walifika mahali pale ambalo Mungu alimwambia, na Abrahamu akajenga madhabahu pale, akaweka kuni, na baada ya kumfunga Isaka mwanawe, akamweka juu ya madhabahu juu ya kuni. Na Abraham akanyoosha mkono wake kuchukua

upanga ili amchinje mwanawe. Mjumbe wa Bwana akamwita kutoka mbinguni, akasema, Abrahamu, Abrahamu! Naye akajibu, Mimi hapa. Na akasema, Usiuweke mkono wako juu ya mtoto, wala usimfanyie chochote, sasa kwa maana nimejua kwamba unamwogopa Mungu, na hukumhifadhi mwana wako mpendwa kwa ajili yangu. Na Abraham alipotazama juu kwa macho yake, aliiona, na tazama, kondoo dume mmoja akiwa ameshikiliwa katika kichaka kwa pembe zake. Kisha Abraham alikwenda, akamchukua yule kondoo dume, na akamtoa kuwa sadaka ya kuteketezwa badala ya Isaka mwanawe.

Abraham akauita mahali pale jina lake, Bwana Aliona, ili waseme leo, katika mlima Bwana alionekana. Na Mjumbe wa Bwana akamwita Abrahamu mara ya pili kutoka mbinguni, akisema, Kwa nafsi yangu nimeapa, asema Bwana, kwa sababu ulifanya jambo hili, na hukumwokoa mwana wako mpendwa kwa ajili yangu, Hakika kwa kukubariki nitakubariki wewe, na kwa kuzidisha nitazidisha uzao wako, kama nyota za mbinguni, na kama mchanga ulio kando ya ukingo wa bahari, na uzao wako utarithi miji ya adui zako. Na mataifa yote ya dunia yatabarikiwa katika uzao wako, kwa sababu ulitii sauti yangu. Abraham aligeuka kwa watumishi wake, na baada ya kuinuka walienda pamoja kwenye kisima cha kiapo. Na Abraham alikaa kwenye kisima cha kiapo.

Ikawa baada ya maneno haya, na iliripotiwa kwa Abrahamu, wakisema, Tazama, Milka naye amemzalia wana Nahori ndugu yako. Uz mzaliwa wa kwanza, na Buz ndugu yake, na Kamuel

baba wa Wasuria, na Hazad, na Azau, na Phaldes, na Jeldaph, na Bethuel. Bethuel akazaa Rebecca. Hawa ni wana nane ambao Melcha alizaa kwa Nahor, ndugu wa Abraham. Suria wake, ambaye jina lake lilikuwa Reuma, naye pia alizaa Tabeki, Gaham, Tahashi, na Maaka.

23

Maisha ya Sarah yalikuwa miaka mia moja na ishirini na saba. Na Sara alikufa katika mji wa Arboki, ambao upo bondeni, huu ndio Hebroni katika nchi ya Kanaani. Kisha Abrahamu akaja kuomboleza Sara na kulia. Na Abrahamu aliinuka kutoka kwa maiti yake, na Abrahamu akawaambia wana wa Hethi, akisema, Mimi ni mgeni na msafiri miongoni mwenu, basi nipeni umiliki wa kaburi miongoni mwenu, ili nimzike maiti wangu. Wana wa Hethi wakamjibu Abrahamu wakisema, Hapana, bwana wangu. Sikiliza, mfalme kutoka kwa Mungu wewe ni miongoni mwetu. Katika makaburi yetu yaliyochaguliwa zika maiti yako, kwa maana hakuna yeyote wetu atakayezuia kaburi lake kutoka kwako ili uzike maiti yako pale. Baada ya kuinuka, Abraham alisujudu kwa watu wa nchi, kwa wana wa Hethi. Na Abrahamu alisema nao, akisema, Kama mnayo moyoni mwenu kumzika maiti wangu mbele yangu, nisikilizeni, na mseme kwa Efroni mwana wa Sohari kwa niaba yangu. Na anipe pango la maradufu, ambalo ni lake, lile lililoko katika sehemu ya shamba lake; kwa fedha ya thamani nipe miongoni mwenu kwa ajili ya kumiliki kaburi. Ephron alikuwa amekaa katikati ya wana wa

Heth, lakini Ephron yule Mhiti akajibu kwa Abraham akasema, wana wa Heth wakisikiliza, na wote waingiayo mjini, akisema, Kuwa karibu nami, bwana, na unisikie. Shamba na pango lililomo ndani yake, ninakupa wewe. Mbele ya raia wangu wote nimekupa wewe, zika maiti yako. Na Abraham akasujudu mbele ya watu wa nchi. Akamwambia Efroni masikioni mbele ya watu wa nchi, Kwa kuwa wewe ni kwa ajili yangu, nisikie, chukua fedha ya shamba kutoka kwangu, nami nitamzika maiti wangu pale. Efroni akajibu Abrahamu, akisema, Sivyo, bwana, kwa maana nimesikia, ardhi ya didrakma mia nne za fedha, lakini ni nini hiki kati yangu na wewe? Wewe basi mzike maiti yako. Na Abrahamu alisikia maneno ya Efroni, na Abrahamu alimrudishia Efroni fedha ile ambayo alizungumza katika masikio ya wana wa Hethi, mia nne za didrakma za fedha iliyoidhinishwa kwa wafanyabiashara. Na shamba la Efroni lililokuwa katika pango la maradufu, ambalo liko mbele ya Mamre, shamba na pango lililokuwa ndani yake, na kila mti uliokuwa katika shamba, na kila kitu kilichokuwa ndani ya mipaka yake kuzunguka, lilisimama. kwa Abraham, kuwa milki mbele ya wana wa Hethi, na wote waingioingia mjini. Baada ya mambo haya, Abraham alimzika Sarah mkewe katika pango la shamba la maradufu, ambalo liko mbele ya Mamre; hii ni Hebroni katika nchi ya Kanaani. Na shamba na pango lililokuwa ndani yake lilithibitishwa kwa Abraham kuwa milki ya kaburi, kutoka kwa wana wa Hethi.

24

Na Abraham alikuwa mzee aliyeendelea kwa siku, na Bwana alibariki Abraham katika yote.

Na Abrahamu akamwambia mtumishi wake mkubwa wa nyumba yake, aliyekuwa msimamizi wa mali yake yote, Weka mkono wako chini ya paja langu. Nami ninakuapisha kwa Bwana Mungu wa mbingu na Mungu wa dunia, ili usitwae mke kwa mwanawe Isaka kutoka kwa binti za Wakanaani, ambao mimi ninaishi miongoni mwao. Lakini utaenda katika nchi yangu, mahali nilipozaliwa, na kwa ukoo wangu, na utamchukua mke kwa mwana wangu Isaka kutoka huko. Alisema lakini kwake yule mtumishi, Labda yule mwanamke hatapenda kwenda na mimi nyuma kwenda katika ile nchi hii. Je, nitamrudisha mwana wako katika ile nchi kutoka pale ulipotoka? Abrahamu akamwambia, Jihadhari usimrudishe mwanangu huko. Bwana Mungu wa mbingu na Mungu wa dunia, ambaye alinichukua kutoka nyumbani kwa baba yangu, na kutoka nchi ambayo nilizaliwa, ambaye alisema nami, na ambaye aliapa kwangu, akisema, kwako nitakupa nchi hii na kwa wazao wako, yeye mwenyewe atatuma Malaika wake mbele yako, nawe utamchukua mke kwa mwana wangu kutoka huko. Lakini kama mwanamke hataki kwenda nawe katika nchi hii, utakuwa safi kutoka kwa kiapo changu, tu usimrudishe mwanangu pale. Na mtumishi akaweka mkono wake chini ya paja ya Abraham bwana wake, na akaapa kwake kuhusu neno hili. Na mtumishi alichukua ngamia kumi kutoka kwa ngamia za bwana wake, na kutoka kwa vitu vizuri vyote vya bwana wake pamoja naye mwenyewe, na baada ya kuinuka alienda

Mesopotamia kwenye mji wa Nahori. Na akalaza ngamia nje ya mji karibu na kisima cha maji wakati wa jioni, wakati wanawake wanaoteka maji wanapotoka.

Akasema, Ee Bwana, Mungu wa bwana wangu Abraham, nifanyie mafanikio leo, na uonyeshe rehema kwa bwana wangu Abraham. Tazama, mimi ninasimama karibu na chemchemi ya maji, na binti za wenyeji wa mji wanatoka kuchota maji. Na itakuwa bikira ambaye nitamwambia, Inamisha mtungi wako wa maji ili ninywe, naye ataniambia, Kunywa wewe, na ngamia zako pia nitawanywesha hadi watakapomaliza kunywa, huyo ndiye uliyemwandaa kwa mtumishi wako Isaka, na kwa hili nitajua kwamba umefanya rehema pamoja na bwana wangu Abrahamu.

Na ikawa kabla ya kumaliza kusema moyoni mwake, na tazama Rebeka alikuwa akitoka, yule aliyezaliwa na Bethueli, mwana wa Milka mke wa Nahori, ndugu wa Abrahamu, akiwa na mtungi juu ya mabega yake. Bikira huyo alikuwa mzuri wa sura sana, alikuwa bikira, mwanaume hakumjua, akishuka kwenda chemchemni, alijaza mtungi wake wa maji, na akapanda. Mtumishi akakimbia kukutana naye, na akasema, Nipe maji kidogo ya kunywa kutoka kwenye gudulia lako. Yeye lakini alisema, Nywa, bwana, na aliharakisha na kushushia mtungi wa maji juu ya mkono wake, na alimnywesha hadi alipoacha kunywa. Akasema, Nami nitachota maji kwa ajili ya ngamia zako hadi wote wanywe. Na aliharakisha na akamwaga mtungi wa maji ndani ya chombo cha maji, na akakimbia kwenda

kisimani kuchota tena, na akachota maji kwa ngamia wote. Lakini yule mtu alikuwa akimwangalia kwa makini, naye alikuwa kimya ili ajue kama Bwana alikuwa amefanikisha safari yake, au la. Ikawa wakati ngamia wote walipomaliza kunywa, yule mwanamume alichukua herini za dhahabu zenye uzito wa drachma moja, na bangili mbili kwa mikono yake, zenye uzito wa shekeli kumi za dhahabu. Na alimuuliza, na akasema, Wewe ni binti wa nani? Niambie, je kuna mahali kwa baba yako ambapo tunaweza kulala? Lakini yeye akamwambia, Mimi ni binti wa Bathueli, mwana wa Melka, ambaye alimzalia Nahori. Naye akamwambia, Tuna majani makavu na chakula cha mifugo kingi, na mahali pa kulala. Na mwanadamu akiwa ameridhika, alisujudu kwa Bwana. Naye akasema, Abarikiwe Bwana, Mungu wa bwana wangu Abraham, ambaye hakuacha haki yake na kweli yake kutoka kwa bwana wangu. Bwana amenifanikisha hadi nyumbani kwa ndugu wa bwana wangu. Na baada ya kukimbia, yule mtumishi aliripoti katika nyumba ya mama yake kulingana na maneno haya. Lakini Rebecca alikuwa na ndugu ambaye jina lake ni Laban, na Laban alikimbia kwa yule mtu aliyekuwa nje kwenye chemchemi. Na ikatokea alipoona herini na bangili katika mikono ya dada yake, na aliposikia maneno ya Rebeka dada yake akisema, Hivyo amesema kwangu mtu huyo, ndipo akaja kwa yule mtu aliyekuwa amesimama karibu na ngamia pembeni mwa chemchemi. Na akamwambia, Njoo, ingia, uliyebarikiwa wa Bwana, kwa nini unasimama nje? Mimi nimeandaa nyumba, na mahali kwa ajili ya ngamia. Yule mtu aliingia ndani ya nyumba, akapakua ngamia, akawapa majani makavu na chakula cha

mifugo ngamia, na maji ya kuosha miguu yake na miguu ya wanaume waliokuwa pamoja naye. Aliweka mikate mbele yao ili wale, na akasema, Sitakula hadi niseme maneno yangu. Naye akasema, Sema.

Na alisema, Mimi ni mtumishi wa Abraham. Bwana alibariki bwana wangu sana, na alitukuzwa, na alimpa kondoo, na ndama, na fedha, na dhahabu, watumishi, na wajakazi, ngamia, na punda. Na Sara, mke wa bwana wangu, alimzalia bwana wangu mwana mmoja baada ya kuzeeka kwake, na akampa vyote alivyokuwa navyo. Na bwana wangu aliniapisha, akisema, Hutachukua mke kwa mwana wangu kutoka kwa binti za Wakanaani, ambao mimi ninaishi kama mgeni katika nchi yao. Lakini utaenda nyumbani kwa baba yangu na kwa kabila langu, na utamchukua mke kwa mwana wangu kutoka huko. Nilisema kwa bwana wangu, Labda mwanamke hataenda pamoja nami. Naye akaniambia, Bwana Mungu ambaye nilimpendeza mbele yake, yeye mwenyewe atatuma Mjumbe wake pamoja nawe, naye atafanikisha njia yako, nawe utamchukuia mwanangu mke kutoka kabila langu na kutoka nyumba ya baba yangu. Ndipo utakuwa haba kutoka kwa laana yangu, kwa maana wakati ukija katika jamaa yangu na wasipokupe, utakuwa haba kutoka kwa kiapo changu. Na nilipokuja leo kwenye chemchemi, nilisema, Bwana, Mungu wa bwana wangu Abraham, kama wewe unafanikisha njia yangu ambayo sasa ninaenda, Tazama, mimi ninasimama karibu na chemchemi ya maji, na binti za watu wa mji wanatoka kuchota maji, na itakuwa bikira ambaye mimi nitamwambia, Nipe kunywa maji kidogo kutoka kwenye

gudulia lako,' Na aseme kwangu, Nawe nywa, na ngamia zako nitawapa maji, huyu ndiye mwanamke ambaye Bwana ameandaa kwa mtumishi wake mwenyewe Isaka, na katika hili nitajua kwamba umefanya rehema kwa bwana wangu Abrahamu. Ilikuwa kabla sijamaliza kusema moyoni mwangu, mara Rebeka alikuwa akitoka nje, akiwa na mtungi wa maji juu ya mabega yake, naye alishuka kwenda chemchemini, akachota maji, nikamwambia, Nipe nimnywe. Na akiharakisha, aliteremsha mtungi wa maji juu ya mkono wake mwenyewe, na akasema, Nywa wewe, na ngamia zako nitawanywesha, naye alikunywa, na ngamia akawanywesha. Nilimuuliza, nikasema, Wewe ni binti wa nani? Niambie. Yeye akasema, Mimi ni binti wa Bethueli mwana wa Nahori, ambaye Milka alimzalia. Nikamvika vipuli, na vikuku mikononi mwake. Na nikiwa nimependezwa nilisujudu kwa Bwana, na nikambariki Bwana Mungu wa bwana wangu Abrahamu, ambaye amenifanikisha katika njia ya kweli ili nichukue binti wa ndugu wa bwana wangu kwa mwana wake. Kama mnafanya rehema na haki kwa bwana wangu, lakini kama sivyo, niambieni ili niende upande wa kulia au wa kushoto.

Labani na Bethueli wakajibu wakasema, Jambo hili limetoka kwa Bwana, hatutaweza kukusemea ubaya au mzuri. Tazama, Rebeka yuko mbele yako; mchukue uende naye, na awe mke wa mwana wa bwana wako, kama Bwana alivyosema. Ikawa kwamba mtumishi wa Abraham aliposikia maneno yao, alimsujudia Bwana hadi ardhini. Na baada ya kuleta nje, mtumishi vyombo vya fedha na vya dhahabu na nguo, alimpa

Rebeka, na zawadi alimpa ndugu yake na mama yake. Nao walikula na wakanywa, yeye mwenyewe na wale wanaume waliokuwa pamoja naye, nao wakalala. Asubuhi alipoamka, akasema, Niacheni niende, ili niweze kwenda kwa bwana wangu. Ndugu zake na mama wake walisema, Bikira abaki pamoja nasi siku kama kumi, na baada ya hayo ataondoka. Lakini yeye alisema kwao, Msinishike, kwa kuwa Bwana amefanikisha safari yangu. Nitumeni ili niende kwa bwana wangu. Lakini walisema, Tumuite msichana na tumuulize mwenyewe. Na wakamwita Rebeka, na wakamwambia, Je, utaenda na mtu huyu? Naye akasema, Nitaenda. Na wakatuma Rebeka dada yao, na mali yake, na mtumishi wa Abrahamu, na wale pamoja naye. Na walibariki Rebeka na kumwambia, Dada yetu wewe, uwe maelfu ya makumi elfu, na mbegu yako irithi miji ya adui zako. Rebeka na wajakazi wake wakainuka, wakapanda ngamia, wakaenda pamoja na mwanaume, na mtumishi akamchukua Rebeka akaondoka.

Isaka alikuwa akisafiri kupitia jangwa kuelekea kisima cha maono, naye aliishi katika nchi ya upande wa Kusini. Na Isaka akatoka kwenda kuzungumza uwandani jioni, na alipoangalia juu kwa macho yake akaona ngamia zinakuja. Na Rebeka aliinua macho yake juu na akamwona Isaka, na akashuka haraka kutoka kwenye ngamia. Na akamwambia mtumishi, Ni nani mtu yule anayekwenda shambani kukutana nasi? Mtumishi akasema, Huyu ni bwana wangu. Naye akachukua vazi, akajifunika. Na mtumishi alimweleza Isaka maneno yote aliyoyafanya. Isaka aliingia ndani ya nyumba ya mama yake,

akamchukua Rebeka, akawa mke wake, akampenda, na Isaka alifarijika kuhusu Sara mama yake.

25

Baada ya hayo, Abraham alichukua mke, ambaye jina lake lilikuwa Keturah. Alizaa kwake Zombran, na Iezan, na Madal, na Midian, na Iesbok, na Soie. Iezan alizaa Saba na Dedani, na wana wa Dedani walikuwa Asshurim, Letushim, na Leummim. Wana wa Midiani walikuwa Gephara, na Apheira, na Enoki, na Abeida, na Eldaga. Wote hawa walikuwa wana wa Ketura. Ibrahim akampa Isaka mwanawe mali yake yote. Na kwa wana wa masuria wake, Abrahamu aliwapa zawadi, na aliwatuma mbali na Isaka mwanawe, wakati yeye alipokuwa bado anaishi, kuelekea mashariki, kwenda nchi ya mashariki. Hizi ni miaka ya siku za maisha ya Abraham aliyoishi, mia moja na sabini na tano. Akishindwa nguvu, Abraham alikufa katika uzee mzuri, akiwa mzee aliyejaa siku, na akaungana na watu wake. Na Isaka na Ishmaeli wanawe walimzika katika pango la pande mbili, katika shamba la Efroni mwana wa Sohari Mhiti, lililokuwa mbele ya Mamre, Shamba na pango ambavyo Abraham alipata kutoka kwa wana wa Hethi, huko wakazika Abraham na Sara mke wake. Ikawa baada ya kufa kwa Abraham, Mungu alimbariki Isaac mwanawe, na Isaac alikaa karibu na kisima cha maono. Hizi ni vizazi vya Ishmaeli mwana wa Abraham, ambaye Hagari Mmisri, mtumishi wa kike wa Sara, alimzalia Abraham. Na haya ndiyo majina ya wana wa Ishmaeli,

kulingana na majina ya vizazi vyao: mzaliwa wa kwanza wa Ishmaeli, Nebayothi, na Kedari, na Nabdeeli, na Massamu, na Masma, na Duma, na Masse, Na Choddan, na Thaiman, na Ietur, na Naphes, na Kedma. Hawa ndio wana wa Ishmaeli, na haya ndiyo majina yao katika hema zao na katika makazi yao, watawala kumi na wawili kulingana na mataifa yao. Na haya ndiyo miaka ya maisha ya Ishmael, mia moja na thelathini na saba miaka, na akishindwa nguvu alifariki, na akaongezwa kwa watu wake. Aliishi kutoka Havila hadi Shur, ambayo iko mbele ya Misri uendapo kuelekea Ashuru; aliishi mbele ya ndugu zake wote.

Na hizi ni vizazi vya Isaka mwana wa Abrahamu. Abrahamu alimzaa Isaka. Isaka alikuwa na miaka arobaini wakati alichukua Rebeka binti Bethueli, Msyria kutoka Mesopotamia ya Syria, dada yake Labani Msyria, kuwa mke wake. Isaka alimwomba Bwana kwa ajili ya Rebeka mke wake, kwa sababu alikuwa tasa, na Mungu alimsikia, na Rebeka mke wake akapata mimba. Watoto waliruka ndani yake, naye akasema, Kama hivi ndivyo itakavyokuwa kwangu, kwa nini haya kwangu? Akaenda kuuliza kwa Bwana. Na Bwana akamwambia, Mataifa mawili yamo tumboni mwako, na watu wawili kutoka tumboni mwako watatengana, na watu mmoja atamzidi mwingine, na mkubwa atamtumikia mdogo. Na siku za kuzaa kwake zilitimizwa, na tazama, kulikuwa mapacha katika tumbo lake. Mzaliwa wa kwanza alitoka nje akiwa mwekundu, mwili wote kama ngozi yenye manyoya, naye akamwita jina lake Esau. Na baada ya hili, ndugu yake akatoka nje, na mkono wake ukiwa umeshikilia

kisigino cha Esau, naye akamwita jina lake Yakobo. Isaka alikuwa na miaka sitini wakati Rebeka alipowazaa. Vijana wale waliongezeka, na Esau alikuwa mtu ajuaye kuwinda, wa mashambani, lakini Yakobo alikuwa mtu asiye na sanaa anayeishi nyumbani. Isaka alimpenda Esau, kwa sababu mawindo yake yalikuwa chakula kwake, lakini Rebeka alimpenda Yakobo.

Yakobo alipika mchuzi, na Esau akaja kutoka shambani akiwa amechoka. Na Esau akamwambia Yakobo, Nilishe kutoka kwa mchuzi huu mwekundu, kwa sababu ninazimia. Kwa sababu ya hili, jina lake liliitwa Edomu. Yakobo akamwambia Esau, Niuzie leo haki zako za mzaliwa wa kwanza. Na Esau akasema, tazama mimi naenda kufa, na kwa nini ninahitaji haki hizi za mzaliwa wa kwanza? Na Yakobo akamwambia, Niapie leo, naye akamwapia. Hivyo Esau akauza haki zake za mzaliwa wa kwanza kwa Yakobo. Jacob lakini alimpa Esau mkate na mchuzi wa dengu, naye alikula na kunywa, kisha akiinuka aliondoka, na Esau alidharau haki ya mzaliwa wa kwanza.

26

Kulikuwa na njaa katika nchi, mbali na njaa ya awali ambayo ilitokea wakati wa Abraham, naye Isaka alikwenda kwa Abimeleki mfalme wa Wafilisti huko Gerara. Bwana alimtokea, na akasema, Usiende Misri, lakini kaa katika nchi ambayo nitakuambia. Kaa kama mgeni katika nchi hii, nami nitakuwa

pamoja nawe, na nitakubariki. Kwa maana kwako na kwa uzao wako nitaipa nchi hii yote, na nitasimamisha kiapo changu ambacho niliapa kwa Abraham baba yako. Nami nitaongeza uzao wako kama nyota za mbinguni, na nitampa uzao wako nchi hii yote, na mataifa yote ya dunia yatabarikiwa katika uzao wako. Kwa sababu Abrahamu baba yako alitii sauti yangu, na akalinda amri zangu, na maagizo yangu, na sheria zangu, na desturi zangu. Isaka aliishi katika Gerara. Wanaume wa mahali hapa walimwuliza kuhusu Rebeka, mke wake, naye akasema, Ni dada yangu, kwa maana aliogopa kusema kwamba ni mke wake, wasije wanaume wa mahali hapa wakamuua kwa sababu ya Rebeka, kwa kuwa alikuwa mzuri wa sura. Ikawa akakaa pale kwa muda mrefu, na Abimeleki mfalme wa Gerari alipotazama kupitia dirishani, alimwona Isaka akicheza na Rebeka mkewe. Abimeleki alimwita Isaka, na akamwambia, Basi kweli huyu ni mke wako? Kwa nini ulisema, Yeye ni dada yangu? Isaka akamjibu, Nilisema hivyo kwa sababu niliogopa nisije nikafa kwa sababu yake. Abimeleki akamwambia, Nini hiki ulichotufanyia? Karibu mtu mmoja wa jamii yangu angelala na mke wako, nawe ungelileta juu yetu hatia kwa ujinga. Abimeleki aliamuru watu wake wote, akisema, Yeyote atakayemgusa mwanamume huyu na mke wake, atakuwa na hatia ya kifo. Isaka alipanda katika nchi ile, na katika mwaka ule alipata shayiri inayozaa mia, na Bwana akambariki. Na mtu alitukuzwa, na akiendelea akawa mkubwa zaidi, hadi akawa mkubwa sana. Ikawa kwake mifugo ya kondoo, na mifugo ya ngombe, na kilimo kingi. Wafilisti wakamwonea wivu. Na visima vyote ambavyo watumishi wa baba yake walichimba

katika wakati wa baba yake, Wafilisti waliziba na wakavijaza udongo. Abimeleki akamwambia Isaka, Ondoka kwetu, kwa sababu umekuwa mwenye nguvu zaidi kuliko sisi sana. Na Isaka aliondoka kutoka pale, akakaa katika bonde la Gerari, na akaishi huko.

Na tena Isaka alichimba visima vya maji ambavyo watumishi wa Ibrahimu baba yake walichimba, na Wafilisti walikuwa wameviziba baada ya Ibrahimu baba yake kufa, na akavipa majina kulingana na majina ambayo baba yake alivipa. Na watumishi wa Isaka walichimba katika bonde la Gerari, na wakapata pale kisima cha maji hai. Wachungaji wa Gerari walipigana na wachungaji wa Isaka, wakidai kuwa maji ni yao, nao wakakiita kisima hicho Dhuluma, kwa kuwa walimdhulumu yeye. Baada ya kuondoka kutoka pale, alichimba kisima kingine, nao walishindana pia kuhusu kile, naye akakiita jina lake Uadui. Baada ya kuondoka kutoka pale, alichimba kisima kingine, na hawakupigana kuhusu kisima hicho, na akakiita jina lake Nafasi Pana, akisema, Kwa sababu sasa Bwana ametufanyia nafasi pana, na ametuongeza katika nchi.

Akaenda kutoka pale hadi kisima cha kiapo. Bwana alimtokea usiku ule, akasema, Mimi ni Mungu wa Abraham baba yako, usiogope, kwa maana mimi niko pamoja nawe, nami nitakubariki, na nitazidisha uzao wako kwa ajili ya Abraham baba yako. Na akajenga madhabahu pale, na akaita jina la Bwana, na akapiga hema yake pale, na watumishi wa Isaka

walichimba kisima pale katika bonde la Gerari. Na Abimeleki alikwenda kwake kutoka Gerari, pamoja na Ahuzathi mshauri wake, na Fikoli jemadari mkuu wa jeshi lake. Na Isaka akawaambia, Kwa nini mmekuja kwangu? Nanyi mlinichukia na mkanituma mbali kutoka kwenu. Wao lakini walisema, Kwa kuona tumeona kwamba Bwana alikuwa pamoja nawe, na tulisema, basi iwe kati yetu na kati yako, na tutafanya agano nawe. Usitufanyie uovu, kama vile sisi hatukukuchukia, na kwa jinsi tulivyokutendea vizuri, na tulikutuma kwa amani, na sasa umebarikiwa na Bwana. Na akawafanyia karamu, nao wakala na kunywa. Na kuamka asubuhi, kila mmoja aliapa kwa jirani yake, na Isaka akawatuma, nao wakaondoka kutoka kwake kwa amani. Ilitokea katika siku ile, na watumishi wa Isaka walipokuja waliripoti kwake kuhusu kisima ambacho walichimba, na wakasema, Hatukupata maji. Na aliita kile Kiapo, kwa sababu ya hii aliita jina la mji ule Kisima cha Kiapo, hadi leo.

Esau alikuwa na umri wa miaka arobaini, naye akaoa Judithi binti Beeri Mhiti, na Basemathi binti Eloni Mhiti. Nao walikuwa wakigombana na Isaka na Rebeka.

27

Ikawa baada ya Isaka kuzeeka, na macho yake yalififiwa hata yasiweze kuona, akamwita Esau mwanawe mkubwa, na akamwambia, Mwanangu, naye akasema, Tazama, mimi hapa.

Na alisema, Tazama, nimekuwa mzee, na sijui siku ya kifo changu. Sasa basi chukua vyombo vyako, podo na upinde, uende uwandani ukaniwinde mawindo. Na unitengenezee vyakula, kama ninavyopenda mimi, na uniletee, ili nile, ili roho yangu ikubariki kabla sijafia. Rebecca alisikia Isaac akizungumza na Esau mwanawe, na Esau alikwenda uwandani kuwinda mawindo kwa baba yake. Rebecca akamwambia Yakobo mwanawe mdogo, Tazama, nilisikia baba yako akizungumza na Esau ndugu yako, akisema, Niletee mawindo, na unifanyie vyakula vitamu, ili baada ya kula nitakubariki mbele ya Bwana kabla sijafariki. Sasa basi, mwanangu, nisikie kama ninavyokuamuru. Nenda kwa kondoo, unichukuie mbuzi wawili walio laini na wazuri kutoka pale, nami nitawafanyia baba yako vyakula kama anavyopenda. Na utamleta baba yako, naye atakula, ili baba yako akubariki kabla hajafariki. Yakobo akamwambia Rebeka mama yake, Esau ndugu yangu ni mwanaume mwenye manyoya mengi, lakini mimi ni mwanaume laini. Asije baba akanigusa, nami nitakuwa mbele yake kama mtu anayemdharau, nami nitaleta laana juu yangu mwenyewe, wala si baraka. Mama akamwambia, Laana yako na iwe juu yangu, mwanangu; usikilize tu sauti yangu, nenda ukalete kwangu. Akaenda, akachukua na kumletea mama yake, naye mama yake akatengeneza vyakula vya kupendeza, kama baba yake alivyovipenda.

Rebeka akachukua joho nzuri la Esau mwanawe mkubwa, ambalo lilikuwa naye nyumbani, akamvisha Yakobo mwanawe mdogo. Na ngozi za mbuzi wadogo aliziweka juu ya mikono

yake na juu ya sehemu wazi za shingo yake. Na akampa vyakula vya anasa na mikate ambayo alikuwa ameandaa katika mikono za Yakobo mwanawe. Na akaleta kwa baba yake, akasema, Baba. Naye akasema, Tazama, mimi hapa. Wewe ni nani, mwanangu? Yakobo akamwambia baba yake, Mimi ni Esau mzaliwa wako wa kwanza, nimefanya kama ulivyoniambia. Inuka ukae, ule kutoka kwa mawindo yangu, ili roho yako inibariki. Isaka akamwambia mwanawe, Ni nini hiki, ambacho umekipata haraka, mwanangu? Naye akajibu, Ni kile ambacho Bwana Mungu wako amenikabidhi. Isaka akamwambia Yakobo, Njoo karibu na mimi ili nikuguse, mwanangu, niangalie kama wewe ni mwanangu Esau au la. Yakobo akamkaribia Isaka baba yake, naye akamgusa, akasema, Sauti ni sauti ya Yakobo, lakini mikono ni mikono ya Esau. Hakumtambua, kwa maana mikono yake ilikuwa kama mikono ya Esau ndugu yake, yenye manyoya mengi, na akambariki. Akasema, Je, wewe ni mwana wangu Esau? Naye akasema, Mimi. Akasema, Niletee, nami nitakula kutoka mawindo yako, mwanangu, ili roho yangu ikubariki. Akamletea, naye akala. Akamletea divai, naye akanywa. Na Isaka baba yake akamwambia, Njoo karibu na nami, na unibusu, mwanangu. Na alipokaribia alimbusu, akanusa harufu ya nguo zake, akambariki, akasema, Tazama, harufu ya mwanaangu ni kama harufu ya shamba lenye rutuba, ambalo Bwana amelibariki. Na Mungu akupe kutoka kwa umande wa mbinguni, na kutoka kwa utajiri wa nchi, na wingi wa nafaka na divai. Na mataifa wakutumikieni, na watawala wakusujudie, na uwe bwana wa ndugu yako, na wana wa baba yako watasujudu kwako. Yule anayekulaani, alaaniwe, na yule anayekubariki,

abarikiwe.

Ikawa baada ya Isaka kuacha kumbariki Yakobo mwanawe, na ikawa, mara tu Yakobo alipotoka mbele ya Isaka baba yake, ndugu yake Esau akaja kutoka uwindaji. Naye pia akaandaa vyakula, na akavileta kwa baba yake, na akamwambia baba yake, Baba yangu ainuke, na ale kutoka mawindo ya mwanawe, ili roho yako inibariki mimi. Isaka baba yake akamwambia, Wewe ni nani? Naye akasema, Mimi ni mwanao mzaliwa wa kwanza, Esau. Isaka alishangaa sana mno, akasema, Ni nani basi aliyenwindea mawindo na kunileteea, nami nikala kila kitu kabla hujaja wewe? Nilimbariki yeye, naye atabarikiwa. Ilitokea kwamba Esau aliposikia maneno ya baba yake Isaka, alipiga kelele kwa sauti kubwa na ya uchungu sana, na akasema, Nibariki na mimi pia, baba. Alisema kwake, Ndugu yako amekuja kwa udanganyifu na amechukua baraka yako. Akasema, Kwa haki alikuwa ameita jina lake Yakobo, kwa maana amenitendea hila, tazama, mara ya pili hii. Haki yangu ya mzaliwa wa kwanza amechukua, na sasa amechukua baraka yangu. Esau akamwambia baba yake, Je, hukubakiza baraka kwangu, baba? Isaka akajibu akamwambia Esau, Kama nimemfanya yeye kuwa bwana wako, na ndugu zake wote nimewafanya kuwa watumishi wake, nimemtegemeza kwa nafaka na divai, wewe basi nitakufanyia nini, mwanangu? Esau akamwambia baba yake, Je, huna hata baraka moja, baba? Nibariki na mimi pia, baba. Isaka alipoguswa moyoni, Esau akapaza sauti yake na kulia. Isaka baba yake akajibu na kumwambia, Tazama, makazi yako yatakuwa kutoka kwa wingi

wa ardhi, na kutoka kwa umande wa mbinguni uteremkao kutoka juu. Na kwa upanga wako utaishi, na ndugu yako utamtumikia, lakini itakuwa wakati utakapovunja na kuondoa nira lake kutoka shingoni mwako.

Na Esau alimchukia Yakobo kwa sababu ya baraka ambayo baba yake alimbariki. Esau akasema moyoni mwake, Siku za maombolezo za baba yangu na zikaribie, ili nimuue Yakobo ndugu yangu. Rebeka aliripotiwa maneno ya Esau mwanawe mkubwa, na baada ya kutuma ujumbe alimwita Yakobo mwanawe mdogo, na akamwambia, Tazama, Esau ndugu yako anakutishia ili akuue. Sasa basi, mtoto wangu, sikiliza sauti yangu, na ukiinuka kimbia kwenda Mesopotamia kwa Labani ndugu yangu huko Harani. Na ukae naye siku fulani, hadi ghadhabu iondoke, Na hasira ya ndugu yako itoke kwako, na asahau yale uliyomfanyia, na baada ya kutuma nitakuita kutoka pale, nisije nikawa nimefiwa na watoto wenu wawili katika siku moja. Rebeka akamwambia Isaka, Nimechoka na maisha yangu kwa sababu ya binti za Wahiti. Kama Yakobo atachukua mke kutoka kwa binti za nchi hii, maisha yangu yatakuwa na maana gani?

28

Isaka alimwita Yakobo, akambariki, na akamwamuru, akisema, Usichukue mke kutoka kwa binti za Wakanaani. Inuka ukimbie kwenda Mesopotamia, kwenye nyumba ya Bethueli baba wa

mama yako, na ujichukulie mke kutoka pale miongoni mwa binti za Labani ndugu wa mama yako. Mungu wangu na akubariki, na akuongeze, na akuzidishe, na utakuwa makusanyiko ya mataifa. Na aweze kukupa baraka ya Abrahamu baba yangu, wewe na uzao wako baada yako, ili uirithi nchi ya ukazi wako wa mgeni, ambayo Mungu alimpa Abrahamu. Isaka alimtuma Yakobo, naye alikwenda Mesopotamia kwa Labani mwana wa Bethueli Msyria, ndugu wa Rebeka mama wa Yakobo na Esau.

Tazama, Esau akaona kwamba Isaka alimbariki Yakobo na kumtuma kwenda Mesopotamia ya Syria ili achukue mke kwa ajili yake kutoka pale wakati wa kumbariki, na alimwamuru akisema, Usichukue mke kutoka kwa binti za Wakanaani. Na Yakobo alisikia baba na mama yake, na akaenda Mesopotamia ya Syria. Esau alipoona kwamba binti za Kanaani ni wabaya mbele ya Isaka baba yake, Esau alienda kwa Ishmael, na akamchukua Maeleth, binti Ishmael mwana wa Abraham, dada wa Nebaioth, kuwa mke wake pamoja na wake zake wengine.

Na Yakobo akatoka kutoka kisima cha kiapo, na akaenda Harani. Na alikutana na mahali, na alilala pale, kwa kuwa jua lilikuwa limezama, na alichukua baadhi ya mawe ya mahali pale, na aliweka karibu na kichwa chake, na alilala katika mahali hile. Aliota ndoto, na tazama, ngazi iliyosimikwa ardhini, ambayo kichwa chake kilifika mbinguni, na wajumbe wa Mungu walikuwa wakipanda na kushuka juu yake. Lakini Bwana alikuwa amesimama juu yake, na akasema, mimi ni Mungu wa

Abraham baba yako, na Mungu wa Isaac; usiogope, nchi ambayo unalala juu yake, nitakupa wewe na uzao wako. Na mbegu yako itakuwa kama mchanga wa nchi, na itaenea hadi baharini, na Kusini, na Kaskazini, na Mashariki, na makabila yote ya dunia yatabarikiwa ndani yako, na katika mbegu yako. Na tazama, mimi niko pamoja nawe, nikukilindaye katika njia yote utakayoenda, nami nitakurudisha katika nchi hii, kwa sababu sitakuacha, mpaka nitakapokuwa nimefanya yote niliyokwambia. Na Yakobo aliamshwa kutoka usingizi wake, na akasema, Hakika Bwana yupo mahali hapa, nami sikujua. Naye akaogopa, na akasema, jinsi gani mahali hapa pa kutisha! Hapa si kitu kingine ila nyumba ya Mungu, na hii ni lango la mbinguni. Na Yakobo aliinuka asubuhi, akachukua lile jiwe ambalo alikuwa ameweka pale chini ya kichwa chake, akalisimamisha kuwa nguzo, na akamimina mafuta juu ya ncha yake. Na akaliita jina la mahali pale Nyumba ya Mungu, na Luzi lilikuwa jina la mji hapo awali. Na Yakobo akaomba nadhiri, akisema, kama Bwana Mungu atakuwa pamoja nami, na kunilinda katika njia hii ninayoenda, na kunipa mkate wa kula, na nguo ya kuvaa, na akinirudisha salama katika nyumba ya baba yangu, na Bwana atakuwa Mungu kwangu. Na jiwe hili, ambalo nimelisimamisha kuwa nguzo, litakuwa kwangu nyumba ya Mungu, na vitu vyote ambavyo ukinipatia, nitavitoa zaka ya kumi kwako.

29

Yakobo aliinua miguu yake na akaenda katika nchi ya mashariki, kwa Labani mwana wa Bethueli Msyria, nduguye Rebeka, mama wa Yakobo na Esau. Naye akaona, na tazama, kisima katika uwanda, na kulikuwa pale makundi matatu ya kondoo yanapumzika juu yake, kwa maana kutoka kisima kile walinywesha makundi, na jiwe kubwa lilikuwa juu ya mdomo wa kisima. Na makundi yote ya kondoo yalikuwa yakikusanywa pale, nao wakaviringisha jiwe kutoka kinywani mwa kisima, wakanyweshea kondoo, kisha wakarudisha jiwe juu ya kinywa cha kisima mahali pake. Yakobo akawaambia, Ndugu, mnatoka wapi ninyi? Nao wakasema, Tunatoka Harani. Alisema nao, Mnajua Labani mwana wa Nahori? Nao wakasema, Tunajua. Akawauliza, Je, yu mzima? Wakasema, Yu mzima, na tazama Raheli binti yake anakuja na kondoo. Na Yakobo akasema, bado ni mchana mrefu, si wakati bado wa kukusanya mifugo, baada ya kunywesha kondoo, nendeni mkalishe. Wao lakini walisema, Hatutaweza, hadi wachungaji wote wakusanywe, na wataviringisha jiwe kutoka kwenye mdomo wa kisima, na tutanywesha kondoo. Alipokuwa bado akisema nao, na tazama, Raheli binti Labani alikuja akiwa na kondoo za baba yake, kwa maana yeye alikuwa akichunga kondoo za baba yake. Ikawa kwamba Yakobo alipomwona Raheli binti Labani, ndugu wa mama yake, na kondoo za Labani, ndugu wa mama yake, Yakobo akakaribia na kuliviringisha lile jiwe kutoka kwenye mdomo wa kisima, na akawanywesha kondoo za Labani, ndugu wa mama yake. Na Yakobo alimbusu Raheli, na akipiga kelele kwa sauti yake alilia. Naye akamwambia Raheli kwamba yeye ni ndugu wa baba yake, na kwamba yeye ni mwana wa Rebeka,

naye akakimbia akamwambia baba yake kulingana na maneno hayo. Ikawa kwamba Labani aliposikia jina la Yakobo mwana wa dada yake, alikimbilia kumlaki, akamkumbatia, akambusu, na kumleta ndani ya nyumba yake, naye Yakobo akamweleza Labani mambo hayo yote. Na Labani akamwambia, Wewe ni mfupa wangu na nyama yangu, naye akakaa pamoja naye mwezi mmoja.

Labani akamwambia Yakobo, Kwa sababu wewe ni ndugu yangu, hutanitumikia bure. Niambie malipo yako ni nini? Labani alikuwa na binti wawili; jina la mkubwa ni Lea, na jina la mdogo ni Raheli. Macho ya Lea yalikuwa dhaifu, lakini Raheli alikuwa mzuri wa sura na mzuri wa kuonekana sana. Yakobo alimpenda Raheli, na akasema, nitakutumikia miaka saba kwa ajili ya Raheli binti yako mdogo. Labani akamwambia, Ni bora nimpe wewe kuliko kumpa mwanaume mwingine, kaa nami. Na Yakobo alimtumikia kwa ajili ya Raheli miaka saba, na ilikuwa mbele yake kama siku chache, kwa sababu ya kumpenda yeye. Yakobo akamwambia Labani, Nipe mke wangu, kwa maana siku zimekwisha ili niingie kwake. Labani akakusanya wanaume wote wa mahali pale, na akafanya karamu ya arusi. Na ikawa jioni, na baada ya kuchukua Lea binti yake, alimleta kwa Yakobo, na Yakobo aliingia kwake. Labani akampa Lea binti yake Zilpa, mtumishi wake wa kike, kuwa mtumishi wake. Ikawa asubuhi, na tazama, alikuwa Lea. Yakobo akamwambia Labani, Nini hiki ulichonifanyia? Je, sikukutumikia kwa ajili ya Raheli? Kwa nini umenidanganya? Labani alijibu, Si desturi katika nchi yetu kumpa binti mdogo kabla ya mkubwa.

Kamilisha basi juma la huyu, nami nitakupa wewe pia huyu badala ya kazi ambayo unafanya kwangu kwa miaka mingine saba. Yakobo alifanya hivyo, na akatimiza juma hili, na Labani akampa Raheli binti yake kuwa mke wake. Labani akampa binti yake mtumishi wake wa kike Bila kuwa mtumishi wake. Na aliingia kwa Raheli, alimpenda Raheli zaidi kuliko Lea, na alimtumikia miaka saba mingine.

Bwana Mungu alipoona kwamba Lea alichukiwa, alifungua tumbo lake, lakini Raheli alikuwa tasa. Na Lea akachukua mimba, na akamzalia Yakobo mwana, akaita jina lake Reubeni, akisema, kwa sababu Bwana ameona unyonge wangu, na amenipa mwana, sasa basi mume wangu atanipenda. Na alichukua mimba tena, na akamzalia Yakobo mwana wa pili, na akasema, Bwana amesikia kwamba ninachukiwa, na amenipa huyu pia, na akamwita jina lake Simeoni. Na alipata mimba tena, na akazaa mwana, na akasema, Sasa wakati huu mume wangu atakuwa karibu nami, kwa maana nimemzalia wana watatu. Kwa sababu hiyo akamwita jina lake Lawi. Akachukua mimba tena na kuzaa mwana, naye akasema, Sasa tena kwa hili nitamshukuru Bwana. Kwa sababu ya hili akamwita jina lake Yuda. Kisha akaacha kuzaa.

30

Raheli alipoona kwamba hakumzalia Yakobo, Raheli akawa na wivu wa dada yake, na akamwambia Yakobo, nipe watoto, la

sivyo, nitakufa. Yakobo akiwa na hasira akamwambia Raheli, Je, mimi ni badala ya Mungu, ambaye amekunyima matunda ya tumbo? Raheli akamwambia Yakobo, Tazama, mtumishi wangu wa kike Bilha, ingia kwake, naye atazaa juu ya magoti yangu, nami pia nitapata watoto kupitia kwake. Na akampa Bila, mtumishi wake wa kike, awe mke wake, na Yakobo akaingia kwake. Na Bilhah, mjakazi wa Raheli, alichukua mimba na akamzalia Yakobo mwana. Raheli akasema, Mungu amenihukumu, na amesikia sauti yangu, na amenipa mwana. Kwa sababu ya hii, akaiita jina lake Dani. Na Bilhah, mjakazi wa Raheli, alichukua mimba tena, na akamzalia Yakobo mwana wa pili. Na Raheli akasema, Mungu ameshindana kwa ajili yangu, na nimeshindana na dada yangu, na nimeshinda, na akamwita jina lake Naftali. Lea aliona kwamba amesimama kuzaa, na akamchukua Zilpa mjakazi wake, na akampa Yakobo kuwa mke, naye akaingia kwake. Na Zelpha, mjakazi wa Lea, alichukua mimba na akamzalia Yakobo mwana. Lea akasema, Kwa bahati njema, na akamwita jina lake Gadi. Na Zelpha, mtumishi wa Lea, alichukua mimba tena, na akamzalia Yakobo mwana wa pili. Na Lea akasema, Heri mimi, kwa sababu wanawake wataniita heri, na akaiita jina lake Asheri. Reubeni alikwenda wakati wa mavuno ya ngano, na akapata matunda ya mandragora shambani, na akayaleta kwa Lea mama yake. Raheli akamwambia Lea dada yake, Nipe baadhi ya mandragora za mwanao. Lea akasema, Je, haitoshi kwako kwamba ulichukua mume wangu? Je, utachukua pia madaragora ya mwanangu? Raheli akasema, Sivyo, na alale pamoja nawe usiku huu badala ya madaragora ya mwanao. Yakobo aliingia kutoka shambani

jioni, na Lea alitoka kwenda kumlaki, na akasema, Utaingia kwangu leo, kwa maana nimekukodisha badala ya mandragora za mwanangu, na akalala naye usiku ule. Na Mungu akamsikia Lea, na baada ya kuchukua mimba alimzalia Yakobo mwana wa tano. Na Lea akasema, Mungu amenipatia ujira wangu, kwa sababu nilimpa mume wangu msichana wangu, na akamwita jina lake Isakari, ambalo maana yake ni ujira. Na Lea alichukua mimba tena, na akamzalia Yakobo mwana wa sita. Na Lea akasema, Mungu amenipa zawadi nzuri wakati huu, mume wangu atanichagua, kwa maana nimemzalia wana sita, na akamwita jina lake Zebuloni. Na baada ya hayo alizaa binti, na akamwita jina lake Dina. Mungu akamkumbuka Raheli, Mungu akamsikiliza, na akafungua tumbo lake. Na baada ya kuchukua mimba, alimzalia Yakobo mwana, na Raheli akasema, Mungu wangu ameondoa lauma yangu. Na akaiita jina lake Yusufu, akisema, Mungu na aniongezee mwana mwingine.

Ikawa baada ya Raheli kuzaa Yosefu, Yakobo akamwambia Labani, nitume, ili niende mahali pangu, na nchi yangu. Rudisha wanawake wangu na watoto wangu, ambao nimekutumikia kwa ajili yao, ili niondoke. Wewe unajua utumwa ambao nimekufanyia. Labani akamwambia, Kama nimepata kibali machoni pako, nimeona dalili, kwa maana Mungu amenibariki kwa sababu ya kuja kwako. Bainisha ujira wako kwangu, nami nitakupa. Yakobo akasema, wewe unajua jinsi nilivyokutumikia, na jinsi mifugo yako ilivyokuwa nami. Kwa maana ilikuwa ndogo kile ulichokuwa nacho kabla sijaja, na kimeongezeka hadi kuwa wingi, na Bwana Mungu amekubariki kwa sababu ya

kuja kwangu, sasa basi lini nitajitengenezea nyumba mimi mwenyewe? Na Labani akamwambia, Nitakupa nini? Yakobo akamwambia, Usinitoe kitu chochote, kama utanifanyia jambo hili, tena nitachunga kondoo zako, na nitazilinda. Acha kondoo wote wako wapite leo, na utenganishe kutoka pale kila kondoo mwenye rangi ya kijivu katika wana-kondoo, na kila mwenye mistari myeupe na mwenye madoa katika mbuzi, itakuwa ujira wangu. Na haki yangu itanisikiliza katika siku ya kesho, kwa sababu ujira wangu uko mbele yako: kila kitu ambacho si chenye madoadoa na milia katika mbuzi, na kijivu katika wana-kondoo, kitakuwa kimeibwa kutoka kwangu. Labani akamwambia, Na iwe kulingana na neno lako. Katika siku ile alitenga beberu wa kiume wenye madoa na wenye milia, na mbuzi wote wa kike wenye madoa na wenye milia, na kila mmoja aliyekuwa wa rangi ya kijivu miongoni mwa wana-kondoo, na kila mmoja aliyekuwa mweupe miongoni mwao, na akawapa kwa mkono wa wanawe. Aliweka umbali wa safari ya siku tatu kati yao na Yakobo, na Yakobo alichunga kondoo wa Labani waliobaki. Yakobo alichukua fimbo za mti wa storax mbichi, na za mlozi, na za mti wa plane kwa ajili yake mwenyewe, na Yakobo aliziondoa magamba yake yakiwa meupe, na akiondoa kile kibichi, kile cheupe ambacho aliondoa gamba kilionekana juu ya fimbo, mbalimbali. Na aliweka fimbo ambazo aliziondoa gome katika mabirika ya vyombo vya kunyweshea maji, ili wakati kondoo watakuja kunywa, mbele ya fimbo, watakapokuja kunywa, kondoo wapate mimba kwa fimbo. Na kondoo walipokuwa wakichukua mimba kwa fimbo, kondoo walizaa wenye milia meupe na mbalimbali na kijivu

wenye madoa. Wana-kondoo alitenganisha Yakobo, na aliweka mbele ya kondoo kondoo-dume mwenye mistari myeupe na kila mwenye rangi mbalimbali katika wana-kondoo, na alitenganisha kwa ajili yake makundi kwa mujibu wake mwenyewe, na hakuchanganya hao katika kondoo wa Labani. Ikawa katika wakati ambapo kondoo walikuwa wakichukua mimba, Yakobo aliweka fimbo mbele ya kondoo katika mabirika, ili wazae kulingana na fimbo. Lakini wakati kondoo walipozaa, hakuweka chochote, na ikawa kwamba zile zisizo na alama zilikuwa za Labani, lakini zile zenye alama zilikuwa za Yakobo. Na mtu yule alikuwa tajiri sana sana, na alikuwa na mifugo mingi, na ngombe, na watumishi, na wajakazi, na ngamia, na punda.

31

Yakobo alisikia maneno ya wana wa Labani, wakisema, Yakobo amechukua vyote vya baba yetu, na kutoka kwa mali za baba yetu amejipatia utukufu wote huu. Na Yakobo akaona uso wa Labani, na tazama haukuwa kwake kama jana na juzi. Bwana akamwambia Yakobo, Rudi katika nchi ya baba yako na kwa jamaa yako, nami nitakuwa pamoja nawe. Baada ya kutuma, Yakobo aliita Lea na Raheli kwenye tambarare, mahali ambapo kulikuwa makundi yake. Naye akawaambia, Naona uso wa baba yenu kwamba si kwa mimi kama jana na juzi, lakini Mungu wa baba yangu alikuwa pamoja nami. Na ninyi mnajua haya, kwamba kwa nguvu zangu zote nimetumikia baba yenu. Lakini

baba yenu alinidanganya, na alibadilisha mshahara wangu wa mara kumi, na Mungu hakumpa ruhusa kunidhuru. Kama akisema hivyo, wenye milia watakuwa ujira wako, na kondoo wote watazaa wenye milia; lakini kama akisema, weupe watakuwa ujira wako, na kondoo wote watazaa weupe. Mungu alichukua mifugo yote ya baba yenu na akanipa mimi. Ikawa wakati kondoo walipokuwa wakichukua mimba, niliiona kwa macho yangu katika ndoto, na tazama, mabeberu na kondoo dume waliokuwa wakipanda juu ya kondoo na mbuzi walikuwa weupe, wenye madoa madoa, na wenye alama za rangi ya majivu. Na Mjumbe wa Mungu akaniambia katika ndoto, Yakobo, nami nikasema, Ni nini? Naye akasema, Inua macho yako uone beberu na kondoo dume wanapanda juu ya kondoo na mbuzi wenye madoa meupe, mbalimbali, na rangi ya majivu yenye madoa madogo, kwa maana nimeona yote ambayo Labani anakutendea. Mimi ni Mungu niliyekuonekea katika mahali pa Mungu, ambapo ulinipaka nguzo pale, na ukaniapia kiapo pale, sasa basi inuka, utoke katika nchi hii, na uende katika nchi ya kuzaliwa kwako, nami nitakuwa pamoja nawe. Na Raheli na Lea wakajibu, wakamwambia, Je, bado tuna sehemu au urithi katika nyumba ya baba yetu? Je, si kama wageni tumehesabiwa kwake? Kwa kuwa ametuuza, na kwa kula amekula fedha yetu. Utajiri wote na utukufu ambao Mungu wa baba yetu aliuchukua, utakuwa wetu na wa watoto wetu. Sasa basi, chochote ambacho Mungu amekuambia, fanya. Yakobo aliinuka na kuwachukua wake zake na watoto wake, akawapandisha juu ya ngamia Na aliongoza mbali mali yote aliyokuwa nayo, na mizigo yote yake ambayo alipata katika

Mesopotamia, na vitu vyote vyake, ili kwenda kwa Isaka baba yake katika nchi ya Kanaani. Laban alienda kukata kondoo wake, lakini Rachel aliiba sanamu za baba yake. Yakobo alimficha Labani Msyria kwa kutomjulisha kwamba anakimbia. Naye akakimbia yeye na vyake vyote, akavuka mto, akaelekea mlima wa Gileadi. Labani Msyria aliripotiwa siku ya tatu kwamba Yakobo alikimbia. Akiwa amewachukua ndugu zake pamoja naye, alimfuatia kwa safari ya siku saba, na akampata katika mlima wa Gileadi. Mungu akamjia Labani Msiria katika ndoto usiku, akamwambia, Jilinde usimwambie Yakobo mabaya kamwe. Na Labani alimpata Yakobo, na Yakobo alipiga hema lake katika mlima, na Labani aliwasimamisha ndugu zake katika mlima wa Gileadi. Labani akamwambia Yakobo, Umefanya nini? Kwa nini ulikimbia kwa siri, ukaniibia, na ukawaondoa binti zangu kama mateka wa upanga? Na kama ungenijulisha, ningekuwa nimekutuma kwa furaha, na kwa muziki, na kwa ngoma, na kwa kinubi. Na sikustahili kuwabusu watoto wangu na binti zangu, lakini sasa umetenda kwa upumbavu. Na sasa mkono wangu una nguvu ya kukudhuru wewe, lakini Mungu wa baba yako jana alisema kwangu, akisema, Jihadhari mwenyewe usizungumze kamwe na Yakobo mabaya. Sasa basi umeenda, kwa kuwa ulitamani sana kwenda nyumbani kwa baba yako, lakini kwa nini uliiba miungu yangu? Yakobo akajibu na kumwambia Labani, Niliogopa, kwa sababu nilisema, usije ukanichukua binti zako kutoka kwangu, na vitu vyangu vyote. Na Yakobo akasema, yule ambaye utakuta miungu yako kwake, hatakuwa hai mbele ya ndugu zetu, tambua kitu gani kiko kwangu cha vitu vyako, na ukichukue, na

hakutambua kwake kitu chochote, lakini Yakobo hakujua kwamba Raheli mke wake alikuwa ameviiba. Labani aliingia na kutafuta ndani ya nyumba ya Lea, lakini hakupata kitu. Akatoka nje ya nyumba ya Lea, na kutafuta nyumba ya Yakobo, na ndani ya nyumba ya wajakazi wawili, lakini hakupata kitu. Kisha aliingia ndani ya nyumba ya Raheli. Lakini Rachel alichukua sanamu, akaziweka ndani ya mifuko ya ngamia, na akakaa juu yao. Akamwambia baba yake, Usichukue vibaya, bwana wangu, siwezi kusimama mbele yako, kwa sababu nina hedhi ya kawaida ya wanawake. Labani akatafuta katika nyumba yote, lakini hakupata sanamu. Yakobo alikasirishwa, na alipigana na Labani. Yakobo akijibu alisema kwa Labani, Kosa langu ni nini? Na dhambi yangu ni nini, hata ukanifuatilia? Na kwa sababu ulichunguza vyombo vyote vya nyumba yangu; ni nini ulichokipata kutoka vyombo vyote vya nyumba yako? Viweke hapa mbele ya ndugu zako na ndugu zangu, nao waamue kati yetu sisi wawili. Hizi ni miaka ishirini mimi nikiwa pamoja nawe, kondoo wako na mbuzi wako hawakuwa bila watoto, kondoo dume wa kondoo wako sikula. Kilichoraruzwa na wanyama sikukuletea, mimi nilikuwa nikilipa kutoka kwangu mwenyewe wizi wa mchana na wizi wa usiku. Mchana nilikuwa nikiunguzwa na joto kali, na usiku na baridi kali, na usingizi ulitoweka machoni mwangu. Hizi ni miaka ishirini mimi nikiwa katika nyumba yako, nilikutumikia miaka kumi na minne kwa ajili ya binti zako wawili, na miaka sita katika kondoo zako, nawe ulibadilisha mshahara wangu mara kumi. Kama si Mungu wa baba yangu Abraham, na hofu ya Isaka, alikuwa kwangu, sasa ungalikuwa umenituma mimi tupu. Mungu aliiona

unyonge wangu na taabu ya mikono yangu, na alikukemea jana.

Labani akajibu akamwambia Yakobo, Binti hawa ni binti zangu, na wana hawa ni wana wangu, na mifugo hii ni mifugo yangu, na vyote unavyoviona ni vyangu, na kwa binti zangu, nitawafanyia nini hawa leo, au watoto wao ambao wamewazaa? Sasa basi njoo tufanye agano mimi na wewe, na itakuwa ushuhuda kati yangu na wewe. Akamwambia, Tazama, hakuna mtu pamoja nasi. Tazama, Mungu ni shahidi kati yangu na wewe. Yakobo akiwa amechukua jiwe, alianzisha kuwa nguzo. Yakobo akawaambia ndugu zake, Kusanyeni mawe, nao wakakusanya mawe, wakajenga kilima, wakala pale juu ya kilima. Labani akamwambia, Kilima hiki kinashuhudia kati yangu na wewe leo. Na Labani aliita rundo hilo, rundo la ushuhuda, lakini Yakobo aliita rundo hilo, rundo shahidi. Labani akamwambia Yakobo, Tazama rundo hili na nguzo ambayo niliisimamisha kati yangu na wewe, rundo hili linashuhudia, na nguzo hii inashuhudia, kwa sababu ya hili, jina liliitwa, Rundo linashuhudia. Na maono, ambayo alisema, Mungu na aangalie kati yangu na wewe, kwa sababu tutatengana mmoja na mwingine. Kama utawadhalilisha binti zangu, kama utachukua wake pamoja na binti zangu, angalia, hakuna mtu pamoja nasi anayeona, Mungu ni shahidi kati yangu na wewe. Kama mimi sitavuka kwenda kwako, wala wewe usivuke kwenda kwangu mlima huu na nguzo hii kwa uovu. Mungu wa Abraham na Mungu wa Nahori wahukumu kati yetu, na Yakobo aliapa kwa hofu ya baba yake Isaka. Naye akatoa dhabihu mlimani, na akawaita ndugu zake, wakala na wakanywa, na wakalala

mlimani.

32

Labani aliamka asubuhi, akawabusu wanawe na binti zake, akawabariki, kisha Labani akarudi kwenda mahali pake.

Yakobo aliondoka kwenda njia yake, na alipotazama juu aliona kambi ya Mungu imewekwa, na malaika wa Mungu walikutana naye. Yakobo alisema alipowaona, Hii ni kambi ya Mungu, na akaita jina la mahali pale Mahanaimu.

Yakobo alituma wajumbe mbele yake kwa Esau ndugu yake katika nchi ya Seiri, katika nchi ya Edomu. Na aliwaagiza, akisema, Hivyo mtamwambia bwana wangu Esau: Hivyo asema mtumishi wako Yakobo, Nilikaa kama mgeni pamoja na Labani, na nimekawia hadi sasa. Na nimepata ngombe, punda, kondoo, watumishi, na wajakazi, nami nimetuma kutangaza kwa bwana wangu Esau, ili mtumishi wako apate kibali mbele yako. Wajumbe walirudi kwa Yakobo wakisema, Tulikwenda kwa ndugu yako Esau, na tazama, yeye anakuja kukutana nawe, na wanaume mia nne wako pamoja naye. Yakobo aliogopa sana na kuwa na wasiwasi, akawagawanya watu waliokuwa pamoja naye, ngombe, ngamia na kondoo katika kambi mbili. Yakobo akasema, Kama Esau atakuja kwenye kambi moja na kuishambulia, basi kambi ya pili itaokolewa. Yakobo akasema, Ee Mungu wa baba yangu Abrahamu, na Mungu wa baba yangu

Isaka, Bwana wewe uliyeniambia, Rudi kwenda katika nchi ya kuzaliwa kwako, nami nitakutendea mema,' Itosha kwangu kutoka haki yote na kutoka kweli yote ambayo ulifanya kwa mtumishi wako, kwa maana kwa fimbo yangu hii nilivuka Yordani huu, lakini sasa nimekuwa kambi mbili. Niokoe kutoka mkononi mwa ndugu yangu, kutoka mkononi mwa Esau, kwa sababu ninamwogopa, asije akaja na kunipiga, na mama pamoja na watoto. Wewe lakini ulisema, Nitakufanyia mema, na nitafanya uzao wako kama mchanga wa bahari, ambao hautahesabiwa kwa wingi wake. Na alikuwa amelala pale usiku ule, na akachukua zawadi ambazo alikuwa amezileta, na akazituma kwa Esau ndugu yake, Mbuzi mia mbili, mbuzi wa kiume ishirini, kondoo mia mbili, kondoo dume ishirini. Ngamia wanyonyeshao na watoto wao thelathini, ngombe arobaini, mafahali kumi, punda ishirini, na wana-punda kumi. Na aliwapa hao kwa watumishi wake, kila kundi peke yake, na akawaambia watumishi wake, Endeni mbele yangu, na wekeni nafasi kati ya kundi na kundi. Naye akamwamuru wa kwanza, akisema, ikiwa Esau ndugu yangu atakukutana, na akakuuliza, akisema, wewe ni wa nani? na unaenda wapi? na hivi vinavyokwenda mbele yako ni vya nani? Utasema, Za mtumishi wako Yakobo; zawadi ametuma kwa bwana wangu Esau, na tazama yeye yuko nyuma yetu. Naye akawaamuru wa kwanza, na wa pili, na wa tatu, na wote wanaotangulia nyuma ya makundi haya ya mifugo, akisema, Kulingana na neno hili semeni na Esau mtakapokutana naye, Na mtasema, Tazama, mtumishi wako Yakobo anakuja nyuma yetu. Alisema kwa maana, Nitaridhisha uso wake kwa zawadi zinazokwenda mbele

yake, na baada ya haya nitaona uso wake. Labda kwa maana atakubali uso wangu. Na zawadi zilienda mbele yake, lakini yeye mwenyewe alilala usiku ule katika kambi. Akiinuka usiku ule, alichukua wake zake wawili, na wajakazi wake wawili, na watoto wake kumi na mmoja, akavuka kivuko cha Yaboki. Akawachukua, akavuka mto wenye mkondo, akavusha vyote vyake.

Yakobo alibaki peke yake, na mtu mmoja alipigana naye hadi asubuhi. Aliiona kwamba hawezi kumshinda, na akagusa upana wa paja lake, na upana wa paja la Yakobo ukaganda alipokuwa akishindana naye. Naye akamwambia, niache niende, kwa maana alfajiri imepanda. Lakini akasema, sitakuacha uende, usiponibariki. Akamwambia, Jina lako ni nini? Naye akasema, Yakobo. Akamwambia, Jina lako halitaitwa tena Yakobo, bali Israeli litakuwa jina lako, kwa sababu umeshinda pamoja na Mungu, na pamoja na wanadamu utakuwa na nguvu. Yakobo aliuliza, na akasema, Niambie jina lako, na akasema, Kwa nini unauliza jina langu? Na akambariki pale. Na Yakobo akaliita jina la mahali pale, sura ya Mungu, kwa maana nilimwona Mungu uso kwa uso, na roho yangu ikaokoka. Jua lilimwangazia wakati alipopita mahali pale pa umbo la Mungu, naye alikuwa akichechemea kwa paja lake. Kwa sababu ya hili, wana wa Israeli hawali mkwara ulioganda, ambao uko juu ya upana wa paja, hadi leo, kwa sababu aligusa upana wa paja wa Yakobo, mkwara ambao uliganda.

33

Yakobo aliinua macho yake na kuona, na tazama, Esau ndugu yake alikuwa anakuja, na wanaume mia nne pamoja naye. Yakobo akawagawa watoto kwa Lea, na kwa Raheli, na watumishi wawili wa kike. Akaweka wale watumishi wawili wa kike na wana wao mbele, na Lea na watoto wake nyuma, na Raheli na Yosefu mwishoni. Yeye mwenyewe alienda mbele yao, na alisujudu hadi ardhini mara saba, hadi akamkaribia ndugu yake. Esau alikimbia kumkutana naye, akamkumbatia, akaangukia shingoni mwake, akambusu, nao wote wawili wakalia. Na baada ya kutazama juu, Esau aliona wanawake na watoto, na akasema, Hivi ni nini kwako? Lakini yeye akasema, Watoto ambao Mungu amemhurumia mtumishi wako. Na wasichana wadogo walikaribia pamoja na watoto wao, nao wakasujudu. Na akakaribia Lea na watoto wake, wakasujudu, na baada ya hayo akakaribia Raheli na Yosefu, wakasujudu. Na akasema, Nini hizi kwako, kambi hizi zote ambazo nimekutana nazo? Naye akasema, Ili mtumishi wako apate kibali mbele yako, bwana wangu. Lakini Esau alisema, Nina vingi, ndugu yangu, vile vyako viwe vyako. Yakobo akasema, Ikiwa nimepata kibali machoni pako, tafadhali pokea zawadi hizi kutoka mikononi mwangu, kwa maana nimeona uso wako kama mtu aonavyo uso wa Mungu, nawe umenipokea kwa fadhili. Chukua baraka zangu ambazo nilikuletea, kwa sababu Mungu amenihurumia, na nina vitu vyote, naye alimshawishi, akachukua. Na akasema, Baada ya kuondoka, tuende moja kwa

moja. Lakini akamwambia, Bwana wangu anajua kwamba watoto ni wachanga, na kondoo na ngombe wananyonyesha chini ya uangalizi wangu. Kama basi nitawasukuma kwa nguvu siku moja, mifugo yote itakufa. Bwana wangu na aende mbele ya mtumishi wake, mimi lakini nitaendelea katika njia kulingana na utulivu wa safari mbele yangu, na kulingana na mguu wa vijana, hadi nitakapokuja kwa bwana wangu Seiri. Esau akasema, nitawaacha baadhi ya watu wangu pamoja nawe, lakini yeye akasema, kwa nini hivi? ni ya kutosha kwamba nimepata kibali mbele yako, bwana wangu. Lakini Esau alirudi siku ile katika njia yake kwenda Seiri. Na Yakobo akaondoka kwenda Sukothi, na akajijengea nyumba pale, na kwa mifugo yake akatengeneza mahema, kwa sababu hii akaliita jina la mahali pale Sukothi.

Na Yakobo alikuja katika Salemu, mji wa Shekemu, ambao uko katika nchi ya Kanaani, aliporudi kutoka Mesopotamia ya Syria, na akapiga kambi mbele ya mji. Na alinunua sehemu ya shamba, ambako alisimamisha hema yake pale, kutoka kwa Hamori baba wa Shekemu, kwa bei ya amnoni mia moja. Na alianzisha madhabahu pale, na akamwita Mungu wa Israeli.

34

Dina, binti wa Lea, ambaye alimzalia Yakobo, alitoka nje kuwaona binti za wazawa wa nchi hiyo. Na Shekemu mwana wa Hamori Mhivi, mtawala wa nchi, alimwona, na akamchukua,

akalala naye, na akamnyenyekeza. Na akaangalia kwa roho Dina binti Yakobo, na akampenda bikira, na akazungumza kulingana na akili ya bikira huyo. Shekemu alisema kwa Hamori baba yake, akisema, Nichukuie msichana huyu awe mke wangu. Yakobo alisikia kwamba mwana wa Emori alinajisi Dina binti yake, lakini wana wake walikuwa pamoja na mifugo yake shambani, kwa hiyo Yakobo akanyamaza hadi wao kurudi. Lakini Emori baba wa Shekemu alitoka kwenda kwa Yakobo ili aseme naye. Wana wa Yakobo walikuja kutoka shambani, na waliposikia, wale wanaume walichomwa moyoni, na ilikuwa chungu kwao sana, kwa sababu alifanya jambo la aibu katika Israeli, kwa kulala na binti wa Yakobo, na haitakuwa hivyo. Na Emori alisema kwao, akisema, Shekemu mwana wangu amechagua kwa roho yake binti yenu, basi mpeni yeye kuwa mke wake, Na toana ndoa, binti zenu tupeni sisi, na binti zetu chukueni kwa wana wenu. Kaeni miongoni mwetu, na tazama, nchi ni pana mbele yenu; kaeni, fanyeni biashara ndani yake, na pataeni mali katika hiyo. Shekemu akasema kwa baba yake na kwa ndugu zake, Nipate kibali mbele yenu, na chochote mtakachosema, tutatoa. Ongezeni mahari sana, nami nitatoa kadiri mtakavyoniambia, nanyi mnanipa binti huyu awe mke wangu.

Wana wa Yakobo walimjibu Shekemu na Hamori baba yake kwa udanganyifu, na wakawazungumza, kwa sababu walikuwa wamemnajisi Dina dada yao. Simeoni na Lawi, ndugu za Dina, waliwaambia, Hatuwezi kufanya jambo hili, kumpa dada yetu mtu ambaye hana tohara, kwa maana ni aibu kwetu. Tu katika

jambo hili tutafanywa kama ninyi, na tutakaa miongoni mwenu, kama mkiwa kama sisi, kwa kutahiriwa kwenu kila mwanaume. Na tutawapa binti zetu, na kutoka kwa binti zenu tutachukua wanawake kwa ajili yetu, na tutakaa pamoja nanyi, na tutakuwa kama taifa moja. Lakini kama hamtusikilizi kuhusu kutahiriwa, tutamchukua binti yetu na kuondoka. Na maneno yaliwapendeza Emori na Shekemu mwana wa Emori. Na kijana huyo hakukawia kufanya jambo hili, kwa maana alikuwa amemtamani sana binti wa Yakobo, naye alikuwa mtu mwenye heshima kuliko wote katika nyumba ya baba yake. Emori na Shekemu mwanawe walikuja kwenye lango la mji wao, na wakazungumza na wanaume wa mji wao, wakisema, Watu hawa ni wa amani, na waishi pamoja nasi katika nchi, na wafanye biashara ndani yake. Nchi, tazama, ni pana mbele yao. Binti zao tutawachukua kuwa wake zetu, na binti zetu tutawapa kwao. Kwa hili pekee watu watafanana nasi ili kuishi pamoja nasi, ili tuwe taifa moja, kwa kutahiriwa kwetu kila mwanaume, kama nao walivyotahiriwa. Na mifugo yao, na wanyama wenye miguu minne, na mali zao, je si vitakuwa vyetu? Ikiwa tu tutafanana nao katika jambo hili, nao wataishi pamoja nasi. Na Emmor na Shechem mwanawe walisikiwa na watu wote waliofanya biashara langoni mwa mji wao, na walitahiriwa nyama ya govi zao, kila mwanaume.

Ilitokea siku ya tatu, walipokuwa katika maumivu, wana wawili wa Yakobo, Simeoni na Lawi, ndugu za Dina, kila mmoja alichukua upanga wake, wakaingia mjini salama, na wakaua wanaume wote. Waliua Emmor na Shechem mwanawe kwa

upanga, wakamchukua Dinah kutoka nyumbani mwa Shechem, wakatoka. Wale wana wa Yakobo waliingia kwa wale waliojeruhiwa, na waliteka nyara mji ambao walinajisi Dina, dada yao. Walichukua kondoo wao, ngombe wao, na punda wao, vyote vilivyokuwa mjini na vilivyokuwa uwandani. Na miili yao yote, na mizigo yao yote, na wanawake wao waliwateka mateka, na waliteka nyara vyote vilivyokuwa katika mji, na vyote vilivyokuwa katika nyumba. Yakobo akawaambia Simeoni na Lawi, Mmenifanya nichukizwe, ili niwe mbaya kwa wote wanaoishi nchi, kwa Wakanaani na kwa Waperizi. Mimi ni wachache kwa hesabu, na wakikusanyika juu yangu watanikatilia, nami nitaangamizwa mimi na nyumba yangu. Wao lakini walisema, Je, watatumia dada yetu kama kahaba?

35

Mungu akamwambia Yakobo, Inuka uende mahali pa Betheli, ukae pale, na ufanye pale madhabahu kwa Mungu aliyekuonekea ulipokuwa unakimbia mbele ya Esau ndugu yako. Yakobo akasema kwa nyumba yake na wote waliokuwa pamoja naye, Ondoeni miungu ya kigeni iliyo miongoni mwenu, jitakaseni, na badilisheni mavazi yenu. Na tuinuke tuende Betheli, tufanye pale madhabahu kwa Mungu aliyesikiliza mimi katika siku ya dhiki, ambaye alikuwa pamoja nami, na aliniokoa katika njia niliyoiendea. Nao wakampa Yakobo miungu ya kigeni iliyokuwa mikononi mwao, na vipuli vilivyokuwa masikioni mwao, naye Yakobo akavificha chini ya mterebinthi

uliokuwa Shekemu, naye akaviangamiza hadi leo. Na Israeli aliondoka kutoka Shekemu, na hofu ya Mungu ikawa juu ya miji ile iliyowazunguka, na hawakuwafuatilia wana wa Israeli. Yakobo alikuja Luza, ambayo iko katika nchi ya Kanaani, ambayo ni Betheli, yeye mwenyewe na watu wote waliokuwa pamoja naye. Na akajenga madhabahu pale, na akaiita jina la mahali huo Betheli, kwa maana pale Mungu alimtokea, wakati alipokuwa akikimbia mbele ya uso wa Esau ndugu yake.

Alikufa Debora, mlezi wa Rebeka, na alizikwa chini ya Betheli kando ya mwaloni, na Yakobo akauita jina lake Mwaloni wa Maombolezo. Mungu alimtokea Yakobo alipokuwa bado huko Luza, wakati alipokuja kutoka Mesopotamia ya Syria, na Mungu akambariki. Na Mungu akamwambia, Jina lako halitaitwa tena Yakobo, bali Israeli litakuwa jina lako, naye akaliita jina lake Israeli. Mungu akamwambia, Mimi ni Mungu wako, ongezeka na uzidishe, mataifa na makusanyiko ya mataifa yatatoka kwako, na wafalme watatoka katika kiuno chako. Na ile ardhi ambayo niliwapa Abraham na Isaac, kwako nimekupa, itakuwa yako, na kwa wazao wako baada yako nitawapa ardhi hii. Mungu alikwea kutoka kwake mahali ambapo alisema naye. Na Yakobo alisimamisha nguzo katika mahali ambapo Mungu alisema naye, nguzo ya mawe, na alimwaga sadaka ya kinywaji juu yake, na alimwaga mafuta juu yake. Na Yakobo aliita jina la mahali pale ambapo Mungu alisema naye huko, Betheli. Yakobo aliondoka kutoka Betheli, akapiga hema yake ngambo ya mnara wa Gaderi. Ikawa kwamba alipokaribia Chabratha wakati wa kuja Efrata, Raheli alizaa, naye alikuwa na utungu mgumu

katika kuzaa. Ilitokea wakati yeye alipokuwa akizaa kwa uchungu mkali, mkunga akamwambia, Kuwa na moyo, kwa maana huyu pia ni mwana wako. Ilitokea kwamba alipokuwa akiachilia roho yake, kwa maana alikuwa akifa, aliita jina lake, mwana wa maumivu yangu, lakini baba aliita jina lake, Benyamini. Raheli alikufa, na alizikwa katika njia ya hipodromu Efratha, ambayo ni Bethlehemu. Na Yakobo akasimamisha nguzo juu ya kaburi lake, hii ndiyo nguzo juu ya kaburi la Raheli hadi leo. Ikawa wakati Israeli alipoishi katika nchi ile, Reubeni alienda na akalala na Balla, suria wa baba yake Yakobo, na Israeli alisikia, na jambo hilo lilionekana kuwa ovu mbele yake. Wana wa Yakobo walikuwa kumi na mbili.

Wana wa Leah: mzaliwa wa kwanza wa Yakobo ni Reubeni, Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari, na Zabuloni. Wana wa Raheli walikuwa Yosefu na Benyamini. Wana wa Ballas, mjakazi wa Raheli, walikuwa Dani na Naftali. Wana wa Zilpah, mjakazi wa Leah, walikuwa Gad na Asher. Hawa ndio wana wa Yakobo waliozaliwa kwake huko Mesopotamia ya Syria. Yakobo alikuja kwa Isaka baba yake huko Mamre, katika mji wa uwanda, ambao ni Hebroni katika nchi ya Kanaani, mahali ambapo Ibrahimu na Isaka walikaa. Siku za Isaka, ambazo aliishi, zilikuwa miaka mia moja na themanini. Na Isaka alipokuwa akishindwa nguvu alikufa, na aliungwa na jamii yake akiwa mzee na mwenye umri mrefu, na wanawe Esau na Yakobo walimzika.

36

Hizi ndizo vizazi vya Esau, ambaye ni Edom. Esau alichukua wake zake kutoka kwa binti za Wakanaani: Ada, binti wa Ailom Mhiti, na Olibema, binti wa Ana mwana wa Sebegon Mhivi. Na Basemath, binti wa Ishmael, dada wa Nebaioth. Ada alimzalia Elifazi, na Basemathi alimzalia Ragueli. Na Olibema alizaa Ieous, na Ieglom, na Kore, hawa walikuwa wana wa Esau, ambao walizaliwa kwake katika nchi ya Kanaani. Esau alichukua wake zake, wanawe, binti zake, watu wote wa nyumbani mwake, mali zake zote, mifugo yote, na vyote alivyopata, na vyote alivyojipatia katika nchi ya Kanaani, na Esau akaondoka kutoka nchi ya Kanaani mbele ya Yakobo ndugu yake. Ilikuwa kwa sababu mali zao zilikuwa nyingi sana kuweza kuishi pamoja, na nchi ya ugeni wao haikuweza kuwabeba, kwa sababu ya wingi wa mali zao. Esau aliishi katika mlima Seiri; Esau yeye mwenyewe ni Edomu. Hizi ni vizazi vya Esau baba wa Edom katika mlima Seiri. Na haya ndiyo majina ya wana wa Esau: Elifazi mwana wa Ada mke wa Esau, na Ragueli mwana wa Basemathi mke wa Esau. Wana wa Elifazi walikuwa Taimani, Omari, Sofari, Gothomi, na Kenezi. Thamna alikuwa suria wa Elifazi mwana wa Esau, naye alimzalia Elifazi Amaleki. Hawa walikuwa wana wa Ada, mke wa Esau. Hawa walikuwa wana wa Ragueli: Nahothi, Zare, Some, na Moze. Hawa walikuwa wana wa Basemathi, mke wa Esau. Hawa ni wana wa Olibemas binti Ana, mwana wa Sebegon, mke wa Esau. Alimzalia Esau Ieous, Ieglom, na Kore. Hawa walikuwa viongozi wa wana wa

Esau, wana wa Elifazi mzaliwa wa kwanza wa Esau: kiongozi Temani, kiongozi Omari, kiongozi Sofari, kiongozi Kenazi, Kiongozi Kora, kiongozi Gothom, kiongozi Amaleki, hawa ni viongozi wa Elifazi katika nchi ya Idumea, hawa ni wana wa Ada. Na hawa ni wana wa Ragueli mwana wa Esau: kiongozi Nakothi, kiongozi Zare, kiongozi Some, kiongozi Moze. Hawa ni viongozi wa Ragueli katika nchi ya Edomu, hawa ni wana wa Basemathi mke wa Esau. Hawa ni wana wa Olibemas, mke wa Esau: kiongozi Ieous, kiongozi Ieglom, kiongozi Kore. Hawa ni viongozi wa Olibemas binti Ana, mke wa Esau. Hawa ni wana wa Esau, na hawa ni viongozi wao; hawa ndio wana wa Edom. Hawa ni wana wa Seiri Mhori, aliyeishi katika nchi: Lotani, Shobali, Zibeoni, Ana, Na Dishon, na Asar, na Rison, hawa walikuwa viongozi wa Wahoriti, wa mwana Seiri katika nchi ya Edomu. Wana wa Lotan walikuwa Horite na Hemani, na dada wa Lotan alikuwa Timna. Hawa ndio wana wa Shobali: Golamu, Manahathi, Gaibeli, Sofari, na Omari. Na hawa ni wana wa Sebegon: Aiah na Ana. Huyu ndiye Ana ambaye alipata Jamin jangwani, alipokuwa akichunga wanyama wa mizigo wa Sebegon baba yake. Hawa ndio wana wa Ana: Dishon, na Oholibama binti wa Ana. Hawa ndio wana wa Deson: Amadah, Asban, Ithran, na Haran. Hawa ndio wana wa Asar: Balaam, Zoukam, na Ioukam. Hawa ni wana wa Rison: Kama na Laana. Hawa walikuwa viongozi wa Wakori: kiongozi Lotani, kiongozi Shobali, kiongozi Zibeoni, kiongozi Ana, Kiongozi Dishon, kiongozi Asar, kiongozi Rison, hawa walikuwa viongozi wa Chorri katika uongozi wao katika nchi ya Edom.

Na hawa ndio wafalme waliotawala katika Edomu, kabla ya mfalme kutawala katika Israeli. Na Balaki mwana wa Beori alitawala katika Edomu, na jina la mji wake lilikuwa Dennaba. Balaki alikufa, na Yobabi mwana wa Zara kutoka Bosora akatawala badala yake. Jobabu alikufa, na Asomu kutoka nchi ya Thaimani alitawala badala yake. Asom alikufa, na Adad mwana wa Barad alitawala badala yake, yule aliyewashinda Wamidiani katika uwanda wa Moabu, na jina la mji wake lilikuwa Getthaimu. Hadadi alikufa, na Samlah kutoka Masreka akatawala badala yake. Samada alikufa, na Sauli kutoka Rooboth iliyo karibu na mto akatawala badala yake. Sauli alikufa, na Balenoni mwana wa Akobori alitawala badala yake. Ballenon mwana wa Achobor alikufa, na Arad mwana wa Barad akatawala badala yake, na jina la mji wake lilikuwa Peor, na jina la mke wake lilikuwa Metebeel, binti Matraith, mjukuu wa Maizoob. Haya ndiyo majina ya viongozi wa Esau, katika makabila yao, kulingana na maeneo yao, katika nchi zao, na katika mataifa yao: kiongozi Thamna, kiongozi Gola, kiongozi Jetheri, Kiongozi Oholibamah, kiongozi Helas, kiongozi Finon, Kiongozi Kenaz, kiongozi Teman, kiongozi Mazar, Kiongozi Magedieli, kiongozi Zafwini; hawa viongozi wa Edomu katika miji iliyojengwa katika nchi ya umiliki wao. Huyu Esau ndiye baba wa Edomu.

37

Yakobo aliishi katika nchi ambayo baba yake alikaa kama mgeni

katika nchi ya Kanaani, na hizi ni vizazi vya Yakobo. Yosefu alikuwa na umri wa miaka kumi na saba, akichunga kondoo wa baba yake pamoja na ndugu zake, akiwa kijana, pamoja na wana wa Billa, na pamoja na wana wa Zilpa, wake wa baba yake, naye Yosefu akaleta taarifa mbaya kwa Israeli baba yao. Yakobo alimpenda Yusufu kuliko wana wake wote, kwa sababu alikuwa mwana wa uzee wake, naye akamtengenezea kanzu ya rangi mbalimbali. Ndugu zake walipomwona kwamba baba yao alimpenda kuliko wana wote wengine, walimchukia, na hawakuweza kusema naye chochote cha amani. Yosefu alipoota ndoto, aliwaeleza ndugu zake. Na akawaambia, sikilizeni ndoto hii, ambayo niliota. Nilidhani ninyi mnafunga miganda katikati ya uwanja, na mganda wangu ulisimama, na ukasimamishwa wima, na baada ya kugeuka miganda yenu ilisujudu mganda wangu. Ndugu zake wakamwambia, Je, utatutawala sisi, au utakuwa bwana wetu? Wakaendelea kumchukia zaidi kwa sababu ya ndoto zake na maneno yake. Aliiona ndoto nyingine, na aliwaeleza baba yake na ndugu zake, akasema, Tazama, nimeota ndoto nyingine, ambapo jua, mwezi, na nyota kumi na moja vilikuwa vikinisujudia. Baba yake akamkemea na kumwambia, Ndoto hii uliyoota ni nini? Je, kweli mimi na mama yako na ndugu zako tutakuja kukusujudia mpaka chini? Ndugu zake walimwivu, lakini baba yake alihifadhi neno hilo. Ndugu zake walikwenda kulisha kondoo za baba yao hadi Shekemu. Israeli akamwambia Yosefu, Je, si ndugu zako wanachunga mifugo huko Shekemu? Njoo nikutume kwao. Akamwambia, Tazama, mimi hapa. Israeli akamwambia, Nenda ukaone kama ndugu zako na kondoo wako wazima, kisha uniletee habari,

naye akamtuma kutoka bonde la Hebroni, akafika Shekemu. Na mtu alimkuta akizunguka katika uwanda, na yule mtu alimuuliza, akisema, Unatafuta nini? Lakini yeye alisema, Ninawatafuta ndugu zangu. Niambie wako wapi wanachunga. Lakini yule mtu akamwambia, Wameondoka hapa, kwa maana niliwasikia wakisema, Tuende Dothaimu. Yusufu akaenda kuwafuata ndugu zake, na akawakuta huko Dothaimu.

Walimwona kutoka mbali kabla hajawafikia, na wakapanga njama ya kumuua. Kila mmoja alisema kwa ndugu yake, Tazama, mwotaji yule anakuja. Sasa basi njooni, tumwue na tumtupe katika mojawapo ya mashimo, na tutasema kwamba mnyama mwovu alimla, na tutaona ndoto zake zitakuwa nini. Reubeni aliposikia, alimuokoa kutoka mikononi mwao, na akasema, tusimwangamize roho yake. Reubeni akawaambia, Msimwage damu, mtupeni katika mojawapo ya mashimo haya yaliyo jangwani, lakini msimguse, ili aweze kumwokoa kutoka mikononi mwao, na kumrudisha kwa baba yake. Ikawa wakati Yosefu alipofika kwa ndugu zake, walimvua Yosefu joho lake mbalimbali alilokuwa amelivaa. Na baada ya kumchukua, walimtupa ndani ya shimo, lakini shimo lilikuwa tupu, halikuwa na maji. Walikaa ili kula mkate, na walipoangalia juu kwa macho yao, waliona wasafiri Waishmaeli wakija kutoka Gileadi, na ngamia zao zilikuwa zimejaa uvumba, ushubiri na manemane. Walikuwa wakienda kushusha hadi Misri.

Yuda akawaambia ndugu zake, Ni faida gani tukimuua ndugu yetu na kuficha damu yake? Njooni tumuuze kwa Waishmaeli

hawa, lakini mikono yetu isiwe juu yake, kwa sababu yeye ni ndugu yetu na nyama yetu. Ndugu zake wakasikiliza. Na watu wa Kimidiani wafanyabiashara walikuwa wakipita, nao walimtoa na kumwinua Yusufu kutoka shimoni, na wakamwuza Yusufu kwa Waishmaeli kwa dhahabu ishirini. Nao wakamshushia Yusufu hadi Misri. Reubeni alirudi kwenye shimo, lakini hakuona Yosefu ndani ya shimo, naye akararua nguo zake. Na alirudi kwa ndugu zake, na akasema, mtoto hayupo, lakini mimi niende wapi sasa? Baada ya kuichukua kanzu ya Yosefu, walichinja mwana-mbuzi, na kuichafulia kanzu kwa damu. Na wakatuma ile kanzu ya rangi mbalimbali, na wakaleta kwa baba yao, na wakasema, Hii tumeipata, tambua kama ni kanzu ya mwana wako, au sivyo. Na alimtambua, na akasema, Ni kitambaa cha mwanangu hiki, mnyama mbaya amemla, mnyama amemnyakua Yusufu. Yakobo alirarua nguo zake, akavaa gunia kiunoni mwake, na akaomboleza mwanawe kwa siku nyingi. Wana wake wote wa kiume na binti wake wakakusanyika, wakaja kumfariji, lakini hakutaka kufarijiwa, akisema, Nitashuka kwa mwana wangu nikiomboleza hadi kuzimu. Baba yake akamlia. Wale Wamidiani walimuuza Yusufu huko Misri kwa Potifa, towashi wa Farao na mpishi mkuu.

38

Ikawa wakati ule, Yuda alishuka kutoka kwa ndugu zake, na akafika kwa mtu mmoja Mwadullami ambaye jina lake lilikuwa

Hira. Yuda akaona pale binti ya mtu Mkanaani ambaye jina lake lilikuwa Shua, akamchukua, na akaingia kwake. Na baada ya kuchukua mimba, alizaa mwana wa kiume, na akamwita jina lake Er. Na baada ya kuchukua mimba akazaa mwana tena, naye akamwita jina lake Onani. Na baada ya kuongeza alizaa mwana, na akamwita jina lake Shiloh, naye alikuwa huko Chasbi alipowazaa. Yuda akamchukua mke kwa Er mzaliwa wake wa kwanza, ambaye jina lake lilikuwa Tamari. Ilikuwa Er mzaliwa wa kwanza wa Yuda mwovu mbele za Bwana, na Mungu alimuua. Yuda akamwambia Onani, Ingia kwa mke wa ndugu yako, umwoe, na umzalie ndugu yako watoto. Onani alipofahamu kwamba mbegu haitakuwa yake, ilitokea kwamba alipomlazimisha mke wa ndugu yake, alimwaga juu ya ardhi ili asimpe ndugu yake mbegu. Jambo hili lilikuwa baya mbele ya Mungu, kwa sababu alifanya hivyo, naye akamwua na huyu pia.

Yuda akamwambia Tamari mkwewe, Kaa mjane katika nyumba ya baba yako hadi Shilo mwanangu akue. Kwa maana alisema, Asije akafa naye huyu, kama ndugu zake walivyokufa. Tamari akaondoka na kukaa katika nyumba ya baba yake. Siku ziliongezeka, na Shua mke wa Yuda akafa, na Yuda alipofarijika alienda kwa wale wanaonyoa kondoo wake, yeye mwenyewe na Hira mchungaji wake Muadulami, hadi Timna. Na akaambiwa Thamari, mkwe wake, wakisema, Tazama, baba mkwe wako anakwea kwenda Thamna kukata manyoya kondoo zake. Na baada ya kuvua nguo za ujane kutoka kwake mwenyewe, alivaa vazi la majira ya joto, akajipamba, na akaketi karibu na malango ya Ainani, ambayo iko katika njia ya kupita ya

Thamna, kwa sababu aliona kwamba Shiloh amekuwa mtu mzima, lakini yeye hakumpa yeye kuwa mke wake. Na alipomwona, Yuda alidhani kuwa yeye ni kahaba, kwa maana alikuwa amefunika uso wake na hakumtambua. Aligeuka pembeni kuelekea njia yake, na akamwambia, Niruhusu niingie kwako, kwa maana hakujua kwamba yeye ni bibi arusi wake. Lakini yeye akasema, Utanipa nini, kama utaingia kwangu? Lakini yeye alisema, Mimi nitakutumia mwana-mbuzi kutoka kwa kondoo zangu. Lakini yeye alisema, Kama utanipa rehani, hadi utakapomtuma. Lakini alisema, Ni rehani gani nitakayokupa? Naye alisema, Pete yako, na mkufu wako, na fimbo yako iliyo mkononi mwako. Akampa, akaingia kwake, na akachukua mimba kutoka kwake. Akiinuka aliondoka, akavua vazi lake la majira ya joto, akavaa mavazi yake ya ujane. Yuda alituma mwana-mbuzi kupitia mchungaji wake Mwadulamu ili apokee rehani kutoka kwa yule mwanamke, lakini hakumpata. Aliuliza wanaume wa mahali pale, Yuko wapi yule kahaba aliyekuwa Ainani kando ya njia? Nao wakasema, Hakukuwa na kahaba hapa. Akamugeukia Yuda, akasema, Sikumpata, na watu wa mahali pale wanasema kwamba hakuna kahaba hapa. Yuda akasema, Awe navyo, lakini tusije tukachekwa. Mimi nilimtuma mwana-mbuzi huyu, lakini wewe hukumpata. Ikawa baada ya miezi mitatu, iliripotiwa kwa Yuda, wakisema, Tamari, mkwe wako, amefanya ukahaba, na tazama, ana mimba kutokana na ukahaba. Yuda akasema, Mtoeni nje, achomwe moto. Lakini alipokuwa akiongozwa, alituma ujumbe kwa baba mkwe wake, akisema, mimi nina mimba kutokana na mwanadamu ambaye vitu hivi ni vyake, na akasema, tambua pete hii ni ya nani, na

mkufu na fimbo hii. Yuda alitambua, na akasema, Tamari ana haki zaidi kuliko mimi, kwa sababu sikumpa Shilo mwanangu. Wala hakuendelea kumjua tena. Ikawa kwamba wakati alipokuwa akizaa, kulikuwa na mapacha tumboni mwake. Ikawa katika kuzaa kwake, mmoja alitoa mkono wake mbele, lakini mkunga akiwa amechukua, alifunga kitambaa chekundu juu ya mkono wake, akisema, Huyu atatoka kwanza. Lakini alipokusanya mkono wake, mara moja ndugu yake akatoka, naye akasema, Kwa nini uzio umepasuka kwa sababu yako? Akaita jina lake Faresi. Na baada ya hili akatoka ndugu yake, ambaye alikuwa na rangi nyekundu mkononi mwake, na akamwita jina lake Zara.

39

Yosefu aliletwa Misri, na Petephre, towashi wa Farao, mpishi mkuu, mtu Mmisri, alimnunua kutoka mikononi mwa Waishmaeli, ambao walimleta huko. Na Bwana alikuwa pamoja na Yosefu, na alikuwa mtu anayefanikiwa, na akawa katika nyumba ya bwana wake Mmisri. Bwana wake alijua kwamba Bwana alikuwa pamoja naye, na chochote alichofanya, Bwana alikifanikisha mikononi mwake. Na Yosefu alipata kibali mbele ya bwana wake, na alimpendeza. Bwana alimweka kuwa msimamizi wa nyumba yake, na vitu vyote alivyokuwa navyo, aliviweka mikononi mwa Yosefu. Ikawa baada ya kuwekwa kwake juu ya nyumba yake na juu ya vyote alivyokuwa navyo, Bwana alibariki nyumba ya Mmisri kwa sababu ya Yusufu, na

baraka ya Bwana ikawa katika vyote alivyokuwa navyo katika nyumba na katika shamba lake. Naye akamkabidhi Yusufu kila kitu alichokuwa nacho, naye hakujua chochote kuhusu mambo yake isipokuwa mkate aliokuwa akiula. Naye Yusufu alikuwa mzuri wa sura na mzuri wa umbo sana. Na ikawa baada ya maneno haya, mke wa bwana wake akamwekea Yusufu macho yake, na akasema, Lala nami. Lakini yeye hakutaka, akamwambia mke wa bwana wake, kama bwana wangu hajui chochote katika nyumba yake kwa sababu yangu, na vitu vyote alivyo navyo amevitia mikononi mwangu, Na hakuna kinachonizidi katika nyumba hii, wala hakuna kilichowekwa mbali nami, isipokuwa wewe, kwa sababu wewe ni mke wake, na jinsi gani nitafanya jambo ovu hili, na kutenda dhambi mbele za Mungu? Lakini alipokuwa akizungumza na Yusufu siku baada ya siku, naye hakumtii kulala naye ili ashirikiane naye. Ikawa siku kama hiyo, na Yusufu aliingia ndani ya nyumba kufanya kazi zake, na hakuna mtu yeyote aliyekuwa ndani ya nyumba. Na akamvuta kwa nguo zake, akisema, Lala nami, naye akaiacha nguo yake mkononi mwake, akakimbia na kutoka nje. Ikawa alipoona kwamba ameacha nguo zake mikononi mwake na kukimbia, akatoka nje. Na aliwaita wale waliokuwa ndani ya nyumba, na akawaambia, akisema, tazameni, amemleta kwetu mtumishi Mwebrania, kutufanyia mzaha, aliingia kwangu, akisema, lala nami, na nikapiga kelele kwa sauti kubwa. Lakini alipoisikia kwamba niliinua sauti yangu na kupaaza sauti, akaiacha nguo zake karibu nami, akakimbia na kwenda nje. Na akaziacha nguo pembeni mwake, hadi bwana wake alipokuja nyumbani kwake. Na alizungumza

naye kulingana na maneno haya, akisema, Aliingia kwangu mtumishi Mwebrania, ambaye ulimleta kwetu, kunidharau, na akaniambia, Nitalala nawe. Lakini aliposikia kwamba niliinua sauti yangu na kupiga kelele, akaacha mavazi yake kwangu, akakimbia na kwenda nje. Ikawa, bwana alipoyasikia maneno ya mke wake, yale aliyoyasema kwake, akisema, Hivyo ndivyo mtumishi wako alivyonifanyia, akakasirika kwa hasira.

Bwana wake akiwa amemchukua Yusufu, alimweka ndani ya ngome, mahali ambapo wafungwa wa mfalme wanashikiliwa huko ndani ya ngome. Na Bwana alikuwa pamoja na Yosefu, na alimwagilia rehema yake, na akampa neema mbele ya mkuu wa gereza. Na mkuu wa walinzi alitoa gereza chini ya mkono wa Yosefu, na wafungwa wote waliokuwa gerezani, na kila kitu walichokuwa wakifanya pale, yeye mwenyewe ndiye alikuwa akifanya. Mkuu wa jela hakujua chochote kupitia yeye, kwa kuwa yote yalikuwa kupitia mkono wa Yusufu, kwa sababu Bwana alikuwa pamoja naye, na chochote alichofanya, Bwana alifanikisha katika mikono yake.

40

Ikawa baada ya maneno haya, mkuu wa wanyweshaji wa mfalme wa Misri na mkuu wa waokaji walitenda dhambi dhidi ya bwana wao mfalme wa Misri. Na Farao alikasirishwa juu ya matowashi wake wawili, juu ya mkuu wa wanyweshaji, na juu ya mkuu wa waokaji, Akawaweka gerezani, mahali ambapo

Yosefu alikuwa amefungwa. Na mkuu wa gerezani akawaweka chini ya Yusufu, naye akawahudumia. Walikuwa siku kadhaa gerezani. Wote wawili waliona ndoto katika usiku mmoja, na maono ya ndoto ya mkuu wa wanyweshaji na mkuu wa waokaji, ambao walikuwa wa mfalme wa Misri, waliokuwa gerezani, yalikuwa haya. Yusufu aliingia kwao asubuhi, na aliwaona, nao walikuwa wametaabika. Akawauliza matowashi wa Farao, ambao walikuwa pamoja naye gerezani kwa bwana wake, akisema, Kwa nini nyuso zenu ni za huzuni leo? Lakini wao walisema kwake, Tuliona ndoto, na hakuna mtu wa kuitafsiri. Yusufu akawaambia, Je, tafsiri zao si ni za Mungu? Basi niambieni. Mkuu wa wanyweshaji alimweleza Yosefu ndoto yake, na akasema, Katika usingizi wangu kulikuwa na mzabibu mbele yangu. Katika mzabibu kulikuwa na matawi matatu, na ulikuwa unastawi, ukiwa umetoa machipukizi, na makundi ya zabibu yaliiva. Kikombe cha Farao kilikuwa mkononi mwangu, nami nilichukua zabibu, nikazikamulia ndani ya kikombe, kisha nikampa Farao kikombe mkononi mwake. Na Yosefu akamwambia, Hii ndiyo tafsiri yake: matawi matatu ni siku tatu. Bado siku tatu, na Farao atakumbuka nafasi yako, na atakurudisha katika wadhifa wako wa mkuu wa wabeba kikombe, na utampa Farao kikombe mkononi mwake kulingana na wadhifa wako wa awali, kama ulivyokuwa mbeba divai. Lakini unikumbuke kwa ajili yako mwenyewe, mambo yatakapokuwa mazuri kwako, nawe unitendee rehema, na unikumbuke kwa Farao, nawe unitoe katika ngome hii. Kwa sababu niliibwa kwa wizi kutoka nchi ya Waebrania, na hapa sikufanya chochote, lakini walinitupia ndani ya shimo hili.

Mkuu wa waokaji alipoona kwamba alifasiri kwa usahihi, akamwambia Yosefu, Nami niliota ndoto, na nilidhani nilikuwa nikibeba vikapu vitatu vya mkate mzuri kichwani mwangu. Katika kikapu cha juu kulikuwa na aina zote za vyakula ambavyo Farao hula, kazi ya mwokaji mkate, na ndege wa angani walikula hivyo kutoka kwenye kikapu kilichokuwa juu ya kichwa changu. Yosefu akajibu na kumwambia, Hii ndiyo tafsiri yake: vikapu vitatu ni siku tatu, Baada ya siku tatu, Farao ataondoa kichwa chako, na atakutundika juu ya mti, na ndege wa mbinguni watakula nyama zako. Ikatokea katika siku ya tatu, siku ya kuzaliwa ilikuwa ya Farao, na alifanya karamu kwa watumishi wake wote, na alikumbuka nafasi ya mnyweshaji na nafasi ya mwokaji katikati ya watumishi wake. Na alimrudisha mkuu wa wanyweshaji katika nafasi yake, naye akampa kikombe mkononi mwa Farao. Lakini mkuu wa waokaji alimunyonga, kama Yusufu alivyowafasiri. Na mkuu wa wanyweshaji hakumkumbuka Yosefu, bali alimwsahau.

41

Ilitokea baada ya miaka miwili, Farao aliona ndoto, alidhani anasimama karibu na mto. Na tazama, kama vile kutoka mtoni walikuwa wakipanda ngombe saba, wazuri wa sura, na wanono wa mwili, nao walikuwa wakilisha katika Akei. Ngombe wengine saba walikuwa wakipanda baada ya hawa kutoka mtoni, wabaya kwa sura, na wembamba kwa mwili, nao walikuwa wakilisha kando ya ngombe wale kwenye ukingo wa

mto. Na ngombe saba wabaya na wembamba kwa nyama walikula ngombe saba wazuri kwa sura na waliochaguliwa kwa nyama, na Farao akaamka. Na aliota ndoto ya pili, na tazama masuke saba ya nafaka yalikuwa yakipanda kwenye shina moja, yaliyochaguliwa na mazuri. Na tazama, masuke saba nyembamba na yaliyoharibiwa na upepo yalikuwa yakichipuka pamoja nao. Na masuke saba wembamba walioharibika kwa upepo walikula masuke saba waliochaguliwa na waliojaa, Farao akaamka, na ilikuwa ndoto. Ikawa asubuhi, na roho yake ikasumbuliwa, na baada ya kutuma aliwaita watafsiri wote wa Misri, na wenye hekima wote wake, na Farao akawasimulia ndoto yake, na hapakuwa na mtu wa kuiripoti kwa Farao. Na mkuu wa wanyweshaji alisema na Farao, akisema, Ninakumbuka dhambi yangu leo. Farao alikasirishwa na watumishi wake, na akatuweka gerezani, katika nyumba ya mpishi mkuu, mimi na mwokaji mkuu. Na tuliona ndoto wote wawili katika usiku mmoja, mimi na yeye, kila mmoja kulingana na ndoto yake. Kulikuwa pale pamoja nasi kijana mtumishi Mwebrania wa mkuu mpishi, na tulimweleza, naye alitutafsiri. Ilifanyika, kama alivyotufasiria, ndivyo ilivyotokea: mimi nilirudishwa katika nafasi yangu, naye yule akanyongwa. Farao alituma na kumwita Yusufu, nao walimtoa kutoka gerezani, wakamnyoa, wakabadilisha joho lake, naye akaja kwa Farao. Farao akamwambia Yusufu, Nimeona ndoto, na hakuna mtu wa kuifasiri, lakini nimesikia habari zako kwamba unaposikia ndoto, unaweza kuzifasiri. Yosefu akamjibu Farao, akasema, Bila ya Mungu hakutakuwa na jibu la wokovu kwa Farao. Farao akasema na Yusufu, akisema, Katika ndoto yangu nilidhani

ninasimama kando ya ukingo wa mto. Na kama vile kutoka mtoni walikuwa wakipanda ngombe saba wazuri kwa sura na wanono kwa mwili, nao walikuwa wakilisha katika Achei. Na tazama, ngombe saba wengine walikuwa wakipanda baada yao kutoka mtoni, wabaya na wachafu kwa sura, na wembamba kwa mwili, ambao sikuona wabaya kama hao katika nchi yote ya Misri. Na ngombe saba wabaya na wembamba walikula ngombe saba wa kwanza waliokuwa wazuri na waliochaguliwa. Nao waliingia katika matumbo yao, lakini haikuwa wazi kwamba waliingia katika matumbo yao, na macho yao yalikuwa mabaya, kama vile mwanzoni, lakini baada ya kuamka nililala. Niliiona tena katika usingizi wangu, na kama masuke saba yalikuwa yakipanda katika shina moja, yamejaa na mazuri. Lakini masuke mengine saba nyembamba na yaliyoharibiwa na upepo yalikuwa yanachipua karibu nao. Na masuke saba membamba walioharibika na upepo wakazimeza masuke saba wazuri waliojaa, kisha nikawaambia wakalimani, lakini hakuwepo yeyote aliyenieleza jambo hilo.

Na Yosefu akamwambia Farao, ndoto ya Farao ni moja, kile Mungu anachokifanya, amemwonyesha Farao. Ngombe saba wazuri ni miaka saba, na masuke saba mazuri ni miaka saba; ndoto ya Farao ni moja. Na ngombe saba wembamba wanaopanda baada yao ni miaka saba, na masuke saba membamba yaliyoharibiwa na upepo ni miaka saba, yatakuwa miaka saba ya njaa. Neno ambalo nimelisema kwa Farao ni kwamba Mungu ameonyesha kwa Farao yote anayoyafanya. Tazama, miaka saba ya ustawi mkubwa inakuja katika nchi yote

ya Misri. Itakuja miaka saba ya njaa baada ya haya, nao watasahau wingi utakaokuwa katika Misri yote, na njaa itaangamiza nchi. Na wingi hautajulikana juu ya nchi kwa sababu ya njaa itakayokuja baada ya haya, kwa maana itakuwa kali sana. Kuhusu ndoto ya Farao kurudiwa mara mbili, ni kwamba neno kutoka kwa Mungu litakuwa la kweli, na Mungu ataharakisha kulitekeleza. Sasa basi tafuta mtu mwenye busara na akili, na umweke juu ya nchi ya Misri. Na Farao afanye hivyo na aweke watawala juu ya nchi, nao wakusanye mazao yote ya nchi ya Misri katika miaka saba ya wingi. Na wakusanye vyakula vyote vya miaka saba ijayo mizuri hii, na nafaka ikusanywe chini ya mkono wa Farao, vyakula vihifadhiwe katika miji. Na chakula kilichohifadhiwa kitakuwa kwa ajili ya nchi kwa miaka saba ya njaa, ambayo itakuwa katika nchi ya Misri, na nchi haitaangamizwa kwa njaa. Lakini neno lilipendeza mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake wote.

Na Farao akasema kwa watumishi wake wote, Je, tutapata mtu kama huyu, ambaye ana roho ya Mungu ndani yake? Farao akamwambia Yusufu, kwa kuwa Mungu amekuonyesha wewe mambo haya yote, hakuna mtu mwenye hekima zaidi na mwenye akili zaidi kuliko wewe. Wewe utakuwa juu ya nyumba yangu, na watu wangu wote watakutii kwa kinywa chako, isipokuwa kiti cha enzi ambapo mimi nitakuwa mkuu zaidi yako. Farao akamwambia Yusufu, Tazama, ninakuweka leo juu ya nchi yote ya Misri. Farao aliondoa pete kutoka mkononi mwake, akamvika Yusufu pete hiyo, akamvika joho la kitani safi, na akamweka mkufu wa dhahabu shingoni mwake. Na

alimpandisha kwenye gari lake la pili, na mjumbe akatangaza mbele yake, na akamweka juu ya nchi yote ya Misri. Farao akamwambia Yusufu, mimi Farao, bila wewe hakuna mtu atakayeinua mkono wake juu ya nchi yote ya Misri. Farao alimwita Yusufu jina la Psontomphanech, na akampa Asenathi binti Potifera, kuhani wa Heliopoli, awe mkewe. Yosefu alikuwa na miaka thelathini wakati alisimama mbele ya Farao mfalme wa Misri, naye Yosefu akatoka mbele ya Farao, na akapita katika nchi yote ya Misri. Na nchi ikazalisha miganda katika miaka saba ya wingi. Akakusanya chakula yote ya miaka saba ambayo kulikuwa na wingi katika nchi ya Misri, na akaweka chakula katika miji; chakula ya mashamba yaliyouzunguka kila mji aliweka ndani yake. Na Yosefu akakusanya nafaka nyingi sana kama mchanga wa bahari, hadi haikuweza kuhesabiwa, kwa maana haikuwa na hesabu.

Yosefu alipata wana wawili kabla ya kuja miaka saba ya njaa, ambao Asenethi binti Petefera kuhani wa Heliopoli alimzalia. Yosefu akamwita mzaliwa wake wa kwanza jina lake Manase, kwa sababu Mungu amenifanya nisahau taabu zangu zote, na nyumba yote ya baba yangu. Lakini jina la wa pili aliita Efraimu, kwa sababu Mungu amenizidisha katika nchi ya unyonge wangu. Miaka saba ya ustawi ambayo yalikuwa katika nchi ya Misri yalipita. Na ilianza miaka saba ya njaa kuja, kama alivyosema Yosefu, na ikawa njaa katika nchi yote, lakini katika nchi yote ya Misri kulikuwa na mikate. Na nchi yote ya Misri ilikuwa na njaa, na watu walipiga kelele kwa Farao kuhusu mikate. Farao akawaambia Wamisri wote, Nendeni kwa Yusufu,

na chochote atakachowaambia, fanyeni. Njaa ilikuwa juu ya uso wa nchi yote, lakini Yosefu alifungua ghala zote, na alikuwa akiuza kwa Wamisri wote. Na mikoa yote ilikuja Misri kununua kutoka kwa Yosefu, kwa sababu njaa ilikuwa imeenea katika nchi yote.

42

Yakobo alipoona kwamba kuna mauzo katika Misri, aliwaambia wanawe, Kwa nini mnaonekana wavivu? Tazama, nimesikia kwamba kuna nafaka huko Misri. Shukeni huko mkanunulie chakula kidogo, ili tuishi wala tusife.

Ndugu kumi wa Yusufu walishuka kwenda kununua nafaka kutoka Misri. Lakini Benyamini, ndugu yake Yusufu, hakumtuma pamoja na ndugu zake, kwa maana alisema, Usipatikane na udhaifu. Wana wa Israeli walikuja kununua pamoja na wengine waliokuja, kwa sababu kulikuwa na njaa katika nchi ya Kanaani. Joseph alikuwa mtawala wa nchi, na yeye alikuwa akiuza kwa watu wote wa nchi. Ndugu za Joseph walipokuja, walimsujudia kwa kuinamisha nyuso zao mpaka ardhini. Yosefu alipowaona ndugu zake, aliwatambua, na akajifanya mgeni kwao, na akazungumza nao kwa ukali, na akawaambia, Mmetoka wapi? Nao wakasema, Kutoka nchi ya Kanaani, kununua chakula. Yusufu alitambua ndugu zake, lakini wao hawakumtambua yeye. Na Yusufu akakumbuka ndoto zake ambazo aliona mwenyewe, na akawaambia, Ninyi ni

wapelelezi, mmekuja kuchunguza udhaifu wa nchi. Wao lakini walisema, Hapana, bwana, sisi watumishi wako tulikuja kununua chakula. Sisi sote ni wana wa mtu mmoja, sisi ni wa amani, watumishi wako si wapelelezi. Akawaambia, Sivyo, bali mlikuja kuona nyayo za nchi. Lakini wao walisema, sisi ni kumi na mbili, watumishi wako, ndugu, katika nchi ya Kanaani, na tazama, mdogo yuko pamoja na baba wetu leo, lakini mwingine hayupo. Yosefu aliwaambia, Hii ndiyo niliyowaambia, nikisema kwamba ninyi ni wapelelezi. Kwa hili mtaonyeshwa, kwa afya ya Farao, hamtatoka hapa, isipokuwa ndugu yenu mdogo atakuja hapa. Tumeni mmoja wenu achukue ndugu yenu, nanyi mshikiliwe mpaka maneno yenu yawe wazi, kama mnasema kweli au la. Lakini kama sivyo, kwa afya ya Farao, hakika ninyi ni wapelelezi. Na aliweka wao gerezani kwa siku tatu. Alisema kwao siku ya tatu, Fanyeni hivi, nanyi mtaishi, kwa maana mimi ninamwogopa Mungu. Kama ninyi ni wenye amani, ndugu yenu mmoja ashikiliwe gerezani, lakini ninyi enendeni na mlete nafaka mliyonunua. Na ndugu yenu mdogo mleteni kwangu, na maneno yenu yataaminiwa, lakini ikiwa sivyo, mtakufa. Walifanya hivyo. Na kila mmoja alisema kwa ndugu yake, Ndiyo, kwa maana sisi tuko katika dhambi kuhusu ndugu yetu, kwamba tulipuuza dhiki ya roho yake wakati alipotusihi, na hatukumsikiliza, na kwa sababu ya hili dhiki hii imekuja juu yetu. Kujibu lakini Reubeni alisema kwao, Je, sikuwaambia ninyi, nikisema, Msimdhuru mtoto, nanyi hamkusikiliza? Na tazama damu yake inatakwa. Wao lakini hawakujua kwamba Yusufu anasikia, kwa maana mkalimani alikuwa kati yao. Yusufu aligeuka mbali nao na kulia, kisha akarudi kwao tena na

kusema nao, akamchukua Simeoni kutoka kwao na kumfunga mbele yao.

Yosefu aliamuru kujaza vyombo vyao nafaka, na kurudisha fedha yao kila mmoja katika gunia lake, na kuwapa mahitaji ya safari, na ikawa hivyo kwao. Na baada ya kuweka nafaka juu ya punda zao, waliondoka kutoka pale. Baada ya kufungua mfuko wake ili kuwapa punda zake chakula mahali walipopumzika, akaona kifurushi cha fedha yake, nayo ilikuwa juu ya mdomo wa mfuko. Naye akawaambia ndugu zake, Fedha yangu imerudishwa, na tazama iko hapa katika mfuko wangu. Mioyo yao ikashangaa, nao wakafadhaika wakiambiana, Mungu ametufanyia nini hii? Walikuja kwa Yakobo baba yao katika nchi ya Kanaani, na walimwarifu habari zote zilizowapata, wakisema, Bwana wa nchi amesema nasi kwa ukali, na alituweka gerezani kama watu wanaopeleleza nchi. Tulimwambia lakini, sisi ni wenye amani, sisi si wapelelezi. Sisi ni ndugu kumi na wawili, wana wa baba yetu; mmoja hayupo, na mdogo yuko pamoja na baba yetu leo katika nchi ya Kanaani. Yule mtu, bwana wa nchi, alisema kwetu, Kwa njia hii nitajua kwamba ninyi ni watu wa amani: mwacheni ndugu mmoja hapa pamoja nami, nanyi mkiisha kuchukua nafaka ya nyumba yenu, ondokeni. Na mleteni kwangu ndugu yenu mdogo, nami nitajua kwamba ninyi si wapelelezi, bali ninyi ni wa amani, nami nitamrudishia kwenu ndugu yenu, nanyi mtafanya biashara katika nchi hii. Ikawa kwamba walipokuwa wakitubu magunia yao, kifungo cha fedha cha kila mmoja kilikuwa ndani ya gunia lake, na walipoona vifungo vya fedha zao wao wenyewe na

baba yao, waliogopa. Yakobo baba yao aliwaambia, Mmenifikisha bila watoto, Yosefu hayupo, Simeoni hayupo, na mtamchukua Benyamini; mambo haya yote yamenijia mimi. Reubeni akamwambia baba yao, akisema, Waua wana wangu wawili kama sitamrudisha kwako. Mkabidhi mkononi mwangu, nami nitamrudisha kwako. Lakini alisema, Mwana wangu hataenda nanyi, kwa sababu ndugu yake amekufa, na yeye peke yake amebaki. Ikiwa jambo lolote litampata katika safari mtakayoenda, mtashusha uzee wangu kwa huzuni kaburini.

43

Lakini njaa iliendelea kuwa kali juu ya nchi. Ilitokea kwamba walipokwisha kumaliza kula nafaka ambayo waliileta kutoka Misri, baba yao akawaambia, Nendeni tena mkanunulie chakula kidogo. Yuda akamwambia, Yule mtu, bwana wa nchi, alitushuhudia kwa onyo kali akisema, Hamtauona uso wangu ikiwa ndugu yenu mdogo hatakuwa pamoja nanyi. Kama kweli basi ukimtuma ndugu yetu pamoja nasi, tutashuka, na tutakununulia chakula. Kama hukumtuma ndugu yetu pamoja nasi, hatutaenda, kwa maana mtu alisema kwetu, Hamtauona uso wangu, kama ndugu yenu mdogo hayuko pamoja nanyi. Israeli akasema, Kwa nini mlinidhuuru kwa kumwambia mtu huyo kwamba mnaye ndugu? Lakini wao walisema, Yule mtu alituuliza sisi na kizazi chetu kwa makini, akisema, Je, baba yenu bado yu hai? Je, mnaye ndugu? Nasi tulimjibu kulingana na maswali hayo. Je, tulijuaje kwamba angesema kwetu, Mleteni

ndugu yenu? Yuda akamwambia Israeli baba yake, Mtume mtoto pamoja nami, na tukiamka tutaenda, ili tuishi na tusife sisi na wewe na mizigo yetu. Mimi lakini nitamngojea yeye, kutoka mkononi mwangu mtafute yeye. Kama sitamlete yeye kwako na kumweka mbele yako, nitakuwa mwenye dhambi kwako siku zote. Kama si kwa sababu tulichelewa, tayari tungekuwa tumerudi mara mbili. Israeli baba yao akawaambia, Kama ndivyo ilivyo, fanyeni hivi: chukueni baadhi ya matunda ya nchi katika vyombo vyenu, na mshushieni mtu huyo zawadi za ushubiri, na asali, uvumba, manemane, terebinthi, na njugu. Na fedha maradufu chukueni mikononi mwenu, fedha iliyorudishwa katika magunia yenu irudisheni pamoja nanyi, labda ni kosa. Na mchukue ndugu yenu, nanyi mkiisha kuinuka shukeni kwa yule mtu. Mungu wangu na awape ninyi kibali mbele ya mtu huyo na kumrudisha ndugu yenu mmoja, na Benyamini. Mimi kwa kweli, kama nilivyofiwa na watoto, nimefiwa na watoto.

Wanaume hao wakiwa wamechukua zawadi hizo na fedha maradufu mikononi mwao, pamoja na Benyamini, wakainuka na kushuka kwenda Misri, na wakasimama mbele ya Yusufu. Yosefu aliwaona, pamoja na Benyamini ndugu yake wa mama mmoja, na akamwambia msimamizi wa nyumba yake, Waingize watu ndani ya nyumba, uchinje dhabihu na uandae, kwa maana watu watakula chakula pamoja nami adhuhuri. Yule mtu akafanya kama Yusufu alivyosema, na akawaingiza wale watu ndani ya nyumba ya Yusufu. Wale wanaume walipoona kwamba waliongozwa ndani ya nyumba ya Yosefu, walisema,

Kwa sababu ya fedha iliyorudishwa katika mifuko yetu mwanzoni, sisi tunaletwa ndani ili kutuhusisha kwa uongo na kutushambulia, ili kutufanya watumwa na kuchukua punda zetu. Baada ya kumsogelea yule mtu aliyekuwa msimamizi wa nyumba ya Yusufu, walizungumza naye katika lango la nyumba, Wakisema, Tunahitaji, bwana; alishuka mwanzoni kununua chakula. Ilikuwa kwamba tulipofika mahali pa kupumzika, tulifungua mifuko yetu, na kumbe fedha ya kila mmoja ilikuwa ndani ya mfuko wake. Fedha yetu kwa uzani wake kamili tumerudisha sasa mikononi mwetu. Na fedha nyingine tuliileta pamoja nasi, ili kununua chakula; hatujui ni nani aliyeweka fedha ndani ya mifuko yetu. Akawaambia, Neema kwenu, msiogope. Mungu wenu na Mungu wa baba zenu amewapa hazina katika mifuko yenu, na fedha yenu ya kustahili nimeshapokea. Kisha akamtoa Simeoni kwao. Na akaleta maji ya kuosha miguu yao, na akawapa punda zao chakula cha wanyama. Waliandaa zawadi hadi Yusufu aje adhuhuri, kwa kuwa walisikia kwamba pale anakusudia kula chakula cha mchana. Yosefu aliingia ndani ya nyumba, nao wakamleta zawadi ambazo walikuwa nazo mikononi mwao, wakamsujudia kwa kuinamisha uso wao mpaka ardhini. Aliuliza lakini wao, Mna hali gani? Na akawaambia, Je, baba yenu mzee ambaye mlisema, yu mzima? Bado anaishi? Wao lakini walisema, Ana afya mtumishi wako baba yetu, bado anaishi. Na alisema, Amebarikiwa mtu yule kwa Mungu, na wakiisha kuinamisha, walimsujudia. Yusufu aliinua macho yake, akaona Benyamini ndugu yake wa mama mmoja, akasema, Je, huyu ndiye ndugu yenu mdogo ambaye mliniambia mtamleta? Akasema, Mungu

akurehemu, mwanangu. Yosefu alitaabika, kwa maana sehemu za ndani zake ziligeuzwa kwa ajili ya ndugu yake, na alitafuta kulia, lakini baada ya kuingia ndani ya chumba, alilia pale.

Na baada ya kuosha uso, alipotoka nje alijizuia, na akasema, Wekeni mikate. Na waliweka chakula mbele yake yeye peke yake, na kwao wao kwa nafsi zao, na kwa Wamisri wale waliokula pamoja naye kwa nafsi zao, kwa maana Wamisri hawakuweza kula mikate pamoja na Waebrania, kwa sababu ni chukizo kwa Wamisri. Walikaa mbele yake, mzaliwa wa kwanza kulingana na haki zake, na mdogo kulingana na ujana wake, nao watu walishangaa kila mmoja kwa ndugu yake. Walitoa sehemu kutoka kwake kwa wenyewe, na sehemu ya Benyamini iliongezwa mara tano kuliko sehemu zao zote, nao walikunywa na wakafurahi pamoja naye.

44

Yusufu alimwamuru yule aliyekuwa msimamizi wa nyumba yake, akisema, Jaza magunia ya watu chakula kadiri wanavyoweza kubeba, na weka fedha ya kila mtu katika mdomo wa gunia lake. Na kikombe changu cha fedha mkiweke ndani ya mfuko wa mdogo, na bei ya nafaka yake, ikawa kulingana na neno la Yosefu, kama alivyosema.

Asubuhi ilipopambazuka, watu walitumwa pamoja na punda zao. Walipokuwa wametoka nje ya jiji, hawakuwa wameenda

mbali, na Yosefu akamwambia yule aliyekuwa juu ya nyumba yake, inuka uwafuatie watu hao, na utakapowapata, utawaambia, kwa nini mmelipa mabaya badala ya mema? Kwa nini mliiba kikombe changu cha fedha? Je, hiki si kikombe ambacho bwana wangu hunywa nacho? Yeye hutumia uchawi nacho. Mmefanya uovu kwa yale mliyoyafanya. Baada ya kuwapata, aliwaambia kulingana na maneno haya. Lakini wao walisema kwake, Kwa nini bwana anasema kulingana na maneno haya? Isiwe hivyo kwa watumishi wako kufanya kulingana na neno hili. Kama fedha ambayo tuliipata katika mifuko yetu tulirudisha kwako kutoka nchi ya Kanaani, jinsi gani tungeweza kuiba fedha au dhahabu kutoka nyumbani mwa bwana wako? Kwa yule ambaye utakipata kikombe miongoni mwa watumishi wako, afe, na sisi pia tutakuwa watumishi kwa bwana wetu. Lakini yeye alisema, na sasa, kama mnavyosema, ndivyo itakavyokuwa, yule ambaye kikombe kitagundulika kwake, atakuwa mtumishi wangu, lakini ninyi mtakuwa safi. Wakaharakisha, na kila mmoja akashusha mfuko wake chini, na kila mmoja akaufungua mfuko wake. Alichunguza akianza na yule mzee, hadi alipofika kwa yule mdogo. Naye akakikuta kikombe ndani ya mfuko wa Benyamini. Na walirarua nguo zao, na kila mtu aliweka mfuko wake juu ya punda wake, na wakarudi mjini.

Yuda na ndugu zake walikwenda kwa Yosefu alipokuwa bado yuko pale, nao wakaanguka mbele yake hadi ardhini. Yusufu akawaambia, Ni jambo gani hili mlilolifanya? Hamjui kwamba mtu kama mimi anaweza kuagua kwa uaguzi? Alisema Yuda,

Nini tutajibu kwa bwana, au nini tutasema, au nini tutahesabiwa haki? Mungu amegundua udhalimu wa watumishi wako. Tazama, sisi ni watumishi kwa bwana wetu, sisi wote na yule aliyepatikana na kikombe. Alisema Yusufu, Isiwe kwangu kufanya neno hili. Mtu ambaye kikombe kilipatikana kwake, yeye atakuwa mtumishi wangu. Ninyi pandeni kwa wokovu kwa baba yenu. Akiwa amekaribia, Yuda akamwambia, Ninasihi, bwana, mtumishi wako aseme neno mbele yako, na usighadhibike kwa mtumishi wako, kwa sababu wewe u kama Farao. Bwana, wewe uliuliza watumishi wako ukisema, Je, mna baba au ndugu? Na tulimwambia bwana, tuna baba mzee, na mtoto wa uzee mdogo kwake, na ndugu yake alikufa, yeye peke yake alibaki kwa mama yake, na baba alimpenda. Ulisema lakini kwa watumishi wako, Mshusheni kwangu, nami nitamtunza. Na tulimwambia bwana, mtoto hataweza kumwacha baba yake, lakini akimwacha baba yake, atakufa. Lakini wewe ulisema kwa watumishi wako, kama ndugu yenu mdogo hatashuka pamoja na ninyi, hamtaongeza kuona uso wangu. Ikawa wakati tulipopanda kwa baba yetu mtumishi wako, tuliripoti kwake maneno ya bwana wetu. Baba yetu alisema, Nendeni tena mkanunulie chakula kidogo. Sisi lakini tulisema, Hatutaweza kushuka, lakini kama ndugu yetu mdogo anashuka pamoja nasi, tutashuka, kwa maana hatutaweza kuona uso wa mtu wakati ndugu yetu mdogo hayupo pamoja nasi. Mtumishi wako baba yetu alisema kwetu, Ninyi mnajua kwamba mwanamke alizaa wawili kwangu. Na mmoja alikwenda kutoka kwangu, na mkasema kwamba mnyama pori alimla, na sikumuona hadi sasa. Kama basi mtamchukua na huyu mbele yangu, na akipata

madhara njiani, mtashusha uzee wangu kwa huzuni kaburini. Sasa basi kama nitaingia kwa mtumishi wako, baba wetu, na mtoto asiwe pamoja nasi, roho yake inaninginia kutoka kwa roho ya huyu. Na itakuwa katika kuona yeye mtoto si pamoja nasi, atakufa, na watumishi wako wataleta chini uzee wa mtumishi wako, baba yetu, pamoja na huzuni kwenda kuzimu. Kwa maana mtumishi wako kutoka kwa baba amepokea mtoto, akisema, kama sitamleta kwako na kumsimamisha mbele yako, nitakuwa mwenye dhambi kwa baba siku zote. Sasa basi nitabaki kwako mtumishi badala ya mtoto, mtumishi wa bwana, lakini mtoto aende juu pamoja na ndugu zake. Nitapandaje kwa baba wa mtoto, naye hayupo pamoja nasi? Ili nisione mabaya ambayo yatampata baba yangu.

45

Na Yusufu hakuweza kuvumilia wote waliokuwa wamesimama karibu naye, lakini alisema, waondoeni wote mbali nami, na hakuna mtu aliyekuwa amesimama karibu na Yusufu, wakati alipojionyesha kwa ndugu zake. Na alitoa sauti kwa kulia, nao Wamisri wote wakasikia, na kusikika ikawa ndani ya nyumba ya Farao. Yosefu akawaambia ndugu zake, Mimi ni Yosefu, je baba yangu bado yu hai? Ndugu zake hawakuweza kumjibu, kwa maana walifadhaika. Yusufu akawaambia ndugu zake, Njooni karibu kwangu, nao wakakaribia, naye akasema, Mimi ni Yusufu ndugu yenu, ambaye mlimuuza Misri. Sasa basi msihuzunike, wala isionekane ngumu kwenu, kwamba mlinuza

mimi hapa, kwa maana kwa ajili ya maisha Mungu alinituma mbele yenu. Hii ni mwaka wa pili wa njaa juu ya nchi, na bado kuna miaka mitano iliyobaki, ambayo hakutakuwa na kulima wala mavuno. Kwa maana Mungu aliniuma mbele yenu, ili kubakiza mabaki yenu juu ya dunia, na kuwalea kwa ukombozi mkubwa. Sasa basi si ninyi mlionituma hapa, bali Mungu, naye amenifanya kama baba wa Farao, na bwana wa nyumba yake yote, na mtawala wa nchi yote ya Misri. Kwa hiyo harakisheni mpande kwa baba yangu, na mwambie, hivi ndivyo asemavyo mwanao Yosefu, Mungu amenifanya bwana wa nchi yote ya Misri, basi shuka kwangu, wala usikawie, Na utaishi katika nchi ya Gesem ya Arabia, na utakuwa karibu nami wewe, na wana wako, na wajukuu zako, kondoo wako, na ngombe wako, na vyote ambavyo ni vyako. Na nitakulisha huko, kwa maana bado kuna miaka mitano ya njaa, ili usiangamizwe wewe, na wana wako, na mali zako zote. Tazama, macho yenu yanaona, na macho ya Benyamini ndugu yangu, kwamba ni kinywa changu kinachozungumza nanyi. Ripoti basi kwa baba yangu utukufu wangu wote ulio katika Misri, na yote mliyoyaona, na mkiharakisha, mshushe baba yangu hapa. Na baada ya kuanguka juu ya shingo ya Benyamini ndugu yake, alilia juu yake, na Benyamini alilia juu ya shingo yake. Na baada ya kuwabusu ndugu zake wote, aliolia kwa ajili yao, na baada ya hayo ndugu zake waliongea naye.

Na habari ilisikika katika nyumba ya Farao, wakisema, Wamekuja ndugu wa Yusufu. Farao akafurahi, na watumishi wake pia. Farao akamwambia Yosefu, waambie ndugu zako,

fanyeni hivi, jazeni magunia yenu, na mwondoke mwende nchi ya Kanaani. Na baada ya kumchukua baba yenu na mali yenu, njooni kwangu, nami nitawapa ninyi vitu vizuri vyote vya Misri, nanyi mtakula utajiri wa nchi. Wewe amuru haya, wachukue magari kutoka nchi ya Misri kwa watoto wenu na kwa wake zenu, na mkiisha kumchukua baba yenu njooni. Na msihurumie macho yenu kwa ajili ya mali zenu, kwa maana vitu vyote vizuri vya Misri vitakuwa vyenu. Wana wa Israeli walifanya hivyo, na Yosefu aliwapa magari kulingana na yaliyosemwa na Farao mfalme, na aliwapa mahitaji kwa ajili ya safari, Na kwa wote alitoa mavazi mawili mawili, lakini kwa Benyamini alitoa dhahabu mia tatu, na mavazi matano ya kubadilisha. Na kwa baba yake alituma kulingana na hayo hayo, na punda kumi wabebao vitu vizuri vyote vya Misri, na nyumbu kumi wabebao mikate kwa baba yake kwa ajili ya safari. Alituma ndugu zake, nao walienda, naye akawaambia, Msikasirike njiani. Na walipanda kutoka Misri, wakaja katika nchi ya Kanaani kwa Yakobo baba yao. Na walimwarifu wakisema kwamba mwanawe Yosefu yu hai, na yeye anatawala nchi yote ya Misri, na Yakobo alishangazwa akilini, kwa maana hakuwaamini. Wakamwambia mambo yote aliyosema Yosefu, kadiri alivyowaambia. Alipoona magari ambayo Yosefu aliyatuma ili kumchukua, roho ya Yakobo baba yao ilihuishwa. Israeli alisema, Ni jambo kubwa kwangu, kama Yosefu mwanagu bado yu hai; nitakwenda kumwona kabla sijafariki.

46

Israeli aliondoka, yeye mwenyewe na vyote vyake, akafika kwenye kisima cha kiapo, na akatoa dhabihu kwa Mungu wa baba yake Isaka. Mungu akamwambia Israeli katika maono ya usiku, akisema, Yakobo, Yakobo, naye akasema, ni nini? Lakini anasema kwake, Mimi ni Mungu wa baba zako, usiogope kushuka Misri, kwa maana nitakufanya taifa kubwa huko. Na mimi nitashuka pamoja nawe hadi Misri, na mimi nitakuleta juu hadi mwisho, na Yosefu ataweka mikono yake juu ya macho yako. Yakobo aliinuka kutoka kisima cha kiapo, na wana wa Israeli walimchukua baba yao, mizigo, na wake zao, wakawapandisha kwenye magari ambayo Yosefu aliyatuma kumchukua. Na baada ya kuchukua mali yao na milki yote ambayo walikuwa wamepata kutoka nchi ya Kanaani, waliingia Misri, Yakobo na wazao wake wote pamoja naye. Wana wake, na wana wa wana wake pamoja naye, binti zake, na binti za binti zake, na uzao wake wote aliuleta Misri. Haya lakini ni majina ya wana wa Israeli walioingia katika Misri pamoja na Yakobo baba yao. Yakobo na wana wake, mzaliwa wa kwanza wa Yakobo, Reubeni. Wana wa Reubeni walikuwa Enoki, na Palu, Hesroni, na Karmi. Wana wa Simeon walikuwa Hamul, Jamin, Ehud, Jachin, Zohar, na Saul mwana wa mwanamke Mkanaani. Wana wa Levi ni Gershon, Kath, na Merari. Wana wa Yuda walikuwa Er, na Onani, na Shilo, na Faresi, na Zara, lakini Er na Onani walikufa katika nchi ya Kanaani, na wana wa Faresi walikuwa Hesroni na Hamueli. Wana wa Isakari walikuwa Tola, Phua, Hasumu, na Shimroni. Wana wa Zebuluni: Seredi, na Aloni, na Akoeli. Hawa ni wana wa Lea, ambao alimzalia Yakobo katika Mesopotamia ya Siria, pamoja na Dina binti yake. Roho zote,

wana na binti, walikuwa thelathini na tatu. Wana wa Gadi walikuwa Safoni, na Angisi, na Sanisi, na Thasobani, na Ahedeisi, na Aroedeisi, na Areeleisi. Wana wa Asheri, Iemna, Iessoua, na Ieoul, na Baria, na Sara dada yao. Wana wa Baria, Chobor, na Melchiil. Hawa ni wana wa Zilpa, ambaye Labani alimpa Lea binti yake, naye akazaa hawa kwa Yakobo, roho kumi na sita. Wana wa Raheli, mke wa Yakobo, walikuwa Yosefu na Benyamini. Wakazaliwa wana wa Yosefu katika nchi ya Misri, ambao Asenethi binti Petefera kuhani wa Heliopoli alimzalia, yaani Manase na Efraimu. Wakazaliwa pia wana wa Manase, ambao suria wake Msiria alimzalia, yaani Makiri. Makiri akazaa Gileadi. Wana wa Efraimu ndugu yake Manase walikuwa Suthelamu na Taamu. Wana wa Suthelamu walikuwa Edomu. Wana wa Benjamin walikuwa Bala, Bechor, na Asbel. Wana wa Bala walikuwa Gera, Noemani, Ahija, Roshi, na Mupimu. Gera akazaa Aradi. Hawa ni wana wa Raheli ambao alimzalia Yakobo, jumla ya nafsi kumi na nane. Wana wa Dan walikuwa Asom. Na wana wa Naftali: Asieli, na Guni, na Isari, na Solemu. Hawa ni wana wa Balla, ambaye Labani alimpa Raheli binti yake, naye akazaa hawa kwa Yakobo, roho zote saba. Roho zote ambazo ziliingia pamoja na Yakobo ndani ya Misri, wale waliotoka katika paja zake, bila wanawake wa wana wa Yakobo, roho zote, sitini na sita, Wana wa Yosefu waliozaliwa kwake katika nchi ya Misri walikuwa roho tisa. Roho zote za nyumba ya Yakobo, wale walioingia pamoja na Yakobo hadi Misri, walikuwa roho sabini na tano.

Lakini Yuda alimtuma mbele yake kwa Yosefu ili akutane naye

katika mji wa Mashujaa, katika nchi ya Ramesesi. Baada ya kufunga magari yake ya farasi, Yosefu alipanda kwenda kukutana na Israeli baba yake, katika mji wa Mashujaa, na alipomwonekea, alianguka juu ya shingo yake, na alilia kwa kilio kikubwa. Israeli alisema kwa Yosefu, Sasa naweza kufa, kwa kuwa nimeona uso wako, nawe bado unaishi. Yosefu akawaambia ndugu zake, Nitakwenda kumweleza Farao, na nitamwambia, Ndugu zangu na jamaa ya baba yangu, ambao walikuwa katika nchi ya Kanaani, wamekuja kwangu. Wale wanaume ni wachungaji, kwa maana walikuwa wafugaji, na wamelete mifugo yao, ngombe wao, na vitu vyao vyote. Kama basi Farao atawaita ninyi na awaambie, Kazi yenu ni nini? Mtasema, sisi ni wanaume wachunga mifugo, watumishi wako, tangu utoto hadi sasa, sisi na baba zetu, ili mkaishi katika nchi ya Gosheni ya Arabia, kwa maana kila mchungaji wa kondoo ni chukizo kwa Wamisri.

47

Yosefu alikuja na kumwarifu Farao, akisema, Baba yangu na ndugu zangu, pamoja na mifugo yao, ngombe wao, na mali zao zote, wamekuja kutoka nchi ya Kanaani, na tazama, wako katika nchi ya Gosheni. Kutoka kwa ndugu zake alichukua wanaume watano, na aliwaweka mbele ya Farao. Na Farao akawaambia ndugu za Yusufu, Kazi yenu ni nini? Nao wakamwambia Farao, Watumishi wako ni wachungaji wa kondoo, sisi na baba zetu. Walisema kwa Farao, Tumekuja kukaa kwa muda katika nchi,

kwa maana hakuna malisho kwa mifugo ya watumishi wako, kwa sababu njaa imeimarisha katika nchi ya Kanaani. Sasa basi, tutakaa katika nchi ya Goseni. Farao akamwambia Yusufu, Wao na wakae katika nchi ya Goseni. Kama unajua kwamba kuna miongoni mwao wanaume wenye nguvu, waweke kuwa watawala wa mifugo yangu. Yakobo na wanawe walikuja Misri kwa Yusufu, na Farao mfalme wa Misri akasikia. Farao akamwambia Yosefu, akisema, Baba yako na ndugu zako wamekuja kwako. Tazama, nchi ya Misri iko mbele yako; katika nchi bora zaidi wakisha baba yako na ndugu zako. Yosefu akamleta Yakobo baba yake, na akamsimamisha mbele ya Farao, na Yakobo akambariki Farao. Farao akamwambia Yakobo, Je, ni miaka mingapi ya maisha yako? Yakobo akamwambia Farao, Siku za miaka ya maisha yangu, ambayo nimeishi kama mgeni, ni miaka mia moja na thelathini. Siku za miaka ya maisha yangu zimekuwa chache na zenye taabu, wala hazikufikia siku za miaka ya maisha ya baba zangu, siku ambazo waliishi kama wageni. Na baada ya kumbariki Farao, Yakobo alitoka mbele yake.

Yusufu akamkalisha baba yake na ndugu zake, na akawapa milki katika nchi ya Misri, katika nchi bora, katika nchi ya Ramesesi, kama Farao alivyoamuru. Na Yosefu alikuwa akiwagawia nafaka baba yake, na ndugu zake, na kila mtu wa nyumba ya baba yake, kulingana na idadi ya watu.

Nafaka haikuwa katika nchi yote, kwa kuwa njaa ilikuwa kali sana, nchi ya Misri na nchi ya Kanaani zilishindwa kutokana na

njaa. Yosefu akakusanya fedha yote iliyopatikana katika nchi ya Misri na katika nchi ya Kanaani, kwa nafaka ambayo walikuwa wakinunua, naye aliwapimia nafaka, na Yosefu akaingiza fedha yote ndani ya nyumba ya Farao. Fedha yote iliisha kutoka nchi ya Misri na kutoka nchi ya Kanaani, nao Wamisri wote wakamjia Yusufu wakisema, Tupe mikate, na kwa nini tufe mbele yako? Kwa maana fedha yetu imekwisha. Yusufu akawaambia, Leteni mifugo yenu, nami nitawapa mikate badala ya mifugo yenu, kama fedha yenu imekwisha. Walileta mifugo yao kwa Yosefu, naye Yosefu aliwapa mikate badala ya farasi, na badala ya kondoo, na badala ya ngombe, na badala ya punda, naye aliwalisha kwa mikate badala ya mifugo yao yote katika mwaka ule. Mwaka ule ukapita, nao wakamjia katika mwaka wa pili, wakamwambia, Je, tuangamie mbele ya bwana wetu? Kwa maana fedha yetu imeisha, na mali zetu na mifugo yetu vimekwenda kwako wewe bwana wetu, wala hakuna kilichobaki kwetu mbele ya bwana wetu, ila miili yetu wenyewe na ardhi yetu. Ili basi tusife mbele yako, na nchi ikawa ukiwa, tununue sisi na nchi yetu badala ya mikate, na tutakuwa sisi na nchi yetu watumwa kwa Farao, tupe mbegu, ili tupande, na tuishi na tusife, na nchi haitakuwa ukiwa. Na Yosefu alipata nchi yote ya Wamisri kwa Farao, kwa maana Wamisri waliuza nchi yao kwa Farao, kwa sababu njaa iliwashinda, na nchi ikawa ya Farao. Na watu aliwafanya watumwa kwake kuwa watumwa, kutoka mipaka ya mwisho ya Misri hadi mipaka ya mwisho. Isipokuwa ardhi ya makuhani tu, Yusufu hakupata hii, kwa maana Farao aliwapa makuhani zawadi, nao walikula zawadi ambayo Farao aliwapa, kwa sababu ya hili hawakuuza ardhi

yao. Yosefu akawaambia Wamisri wote, Tazameni, nimewanunua ninyi na ardhi yenu leo kwa ajili ya Farao. Chukueni mbegu kwa ajili yenu, nanyi mpande ardhi. Na mazao yake yatakuwa, nanyi mtatoa sehemu ya tano kwa Farao, lakini sehemu nne zitakuwa kwenu wenyewe kwa ajili ya mbegu ya ardhi, na kwa ajili ya chakula chenu, na kwa wote walio katika nyumba zenu. Na walisema, Umetuokoa sisi, tumepata kibali mbele ya bwana wetu, na tutakuwa watumishi wa Farao. Na Yosefu aliweka kwao amri hadi siku hii, juu ya nchi ya Misri kwa Farao kutoa ushuru, isipokuwa nchi ya makuhani pekee, ambayo haikuwa ya Farao.

Israeli aliishi katika nchi ya Misri, katika nchi ya Gosheni, nao walirithi humo, wakaongezeka na kuzidisha sana. Yakobo aliishi katika nchi ya Misri miaka kumi na saba, na siku za maisha yake Yakobo zikawa miaka mia moja arobaini na saba. Siku za Israeli za kufa zilikaribia, naye akamwita mwanawe Yusufu, akamwambia, Kama nimepata kibali machoni pako, weka mkono wako chini ya paja langu, nawe utanitendea fadhili na uaminifu, usiinizike katika Misri, Lakini nitalala pamoja na baba zangu, nawe utaniondoa kutoka Misri, na utanizika katika kaburi lao. Naye akasema, Mimi nitafanya kulingana na neno lako. Alisema, Niapie, naye akamwapia. Kisha Israeli akasujudu juu ya ncha ya fimbo yake.

48

Ikawa baada ya maneno haya, na iliripotiwa kwa Yusufu kwamba baba yake anaumwa, na akiwa amechukua wanawe wawili, Manase na Efraimu, alikuja kwa Yakobo. Iliripotiwa kwa Yakobo, wakisema, Tazama, mwana wako Yusufu anakuja kwako, na Israeli akajiimarisha, akaketi juu ya kitanda. Yakobo akamwambia Yosefu, Mungu wangu alinionekana huko Luza katika nchi ya Kanaani, naye akanibariki, Naye akaniambia, Tazama, mimi nitakuongeza na kukuzidisha, na nitakufanya kuwa makusanyiko ya mataifa, nami nitakupa nchi hii, na uzao wako baada yako, kuwa milki ya milele. Sasa basi wana wako wawili, waliozaliwa kwako katika nchi ya Misri kabla mimi sijaja kwako Misri, ni wangu. Efraimu na Manase watakuwa wangu kama Reubeni na Simeoni. Lakini wazao ambao ukizaa baada ya haya watakuwa chini ya jina la ndugu zao, wataitwa kwa urithi wao. Lakini mimi, wakati nilipokuwa ninaenda kutoka Mesopotamia ya Syria, alikufa Raheli mama yako katika nchi ya Kanaani, nilipokuwa ninakaribia hippodrome ya Chabratha ya nchi ile, kabla ya kufika Efratha, na nilimzika yeye katika njia ya hippodrome; hii ni Bethlehemu.

Lakini Israeli alipowaona wana wa Yosefu, alisema, Hawa ni nani kwako? Yosefu akamwambia baba yake, Hawa ni wanangu ambao Mungu amenipa hapa. Yakobo akasema, Niletee ili niwabariki. Macho ya Israeli yalikuwa giza kutoka kwa uzee, na hakuweza kuona, kwa hiyo aliwakaribia kwake, aliwabusu, na aliwakumbatia. Na Israeli akasema kwa Yosefu, tazama, uso wako sikuondolewa, na tazama, Mungu amenionyesha hata uzao wako. Na Yosefu aliwaongoza nje kutoka magotini mwake,

nao wakamsujudia kwa uso wao mpaka ardhini. Yosefu baada ya kuchukua wanawe wawili, Efraimu mkono wake wa kulia, upande wa kushoto wa Israeli, na Manase upande wake wa kushoto, upande wa kulia wa Israeli, aliwasogesha kwake. Israeli akiwa amenyoosha mkono wake wa kulia, aliweka juu ya kichwa cha Efraimu, ambaye alikuwa mdogo, na mkono wa kushoto aliweka juu ya kichwa cha Manase, akivunja mikono.

Na akawabariki, na akasema, Mungu ambaye baba zangu walimpendeza mbele yake, Abrahamu na Isaka, Mungu aliyenilisha kutoka ujana wangu hadi siku hii, Malaika anayeniokoa kutoka kwa maovu yote, awabariki watoto hawa, na jina langu litaitwa katika wao, na jina la baba zangu Abraham na Isaac, nao waongezeke wawe wingi mwingi juu ya nchi. Yosefu alipoona kwamba baba yake ameweka mkono wake wa kulia juu ya kichwa cha Efraimu, ilionekana nzito kwake, na Yosefu akashika mkono wa baba yake ili kuuondoa kutoka kichwa cha Efraimu na kuuweka juu ya kichwa cha Manase. Yosefu akamwambia baba yake, Si hivyo, baba, kwa maana huyu ndiye mzaliwa wa kwanza; weka mkono wako wa kulia juu ya kichwa chake. Na hakutaka, lakini alisema, Najua, mwanangu, najua, na huyu atakuwa taifa, na huyu atainuliwa, lakini ndugu yake mdogo atakuwa mkuu kuliko yeye, na uzao wake utakuwa wingi wa mataifa. Na akawabariki katika siku ile, akisema, Katika ninyi atabarikiwa Israeli, wakisema, Mungu akufanye kama Efraimu na kama Manase. Na akamweka Efraimu mbele ya Manase. Alisema Israeli kwa Yosefu, Tazama, mimi ninakufa, na Mungu atakuwa pamoja nanyi, naye

atawarudisha katika nchi ya baba zenu. Mimi lakini ninakupa Shekemu ya kipekee kuliko ndugu zako, ambayo niliichukua kutoka mkononi mwa Waamori kwa upanga wangu na upinde.

49

Yakobo aliwaita wanawe, na akawaambia, kusanyikeni, ili niwaambie nini kitakachotokea kwenu katika siku za mwisho. Kusanyikeni na nisikilizeni, enyi wana wa Yakobo, msikilize Israeli, msikilize baba yenu. Reubeni mzaliwa wangu wa kwanza, wewe ni nguvu yangu na mwanzo wa watoto wangu, mgumu wa kuvumilia, na mgumu mwenye kujitawala. Umetenda kwa kiburi kama maji, usichafuke, kwa maana ulikwea juu ya kitanda cha baba yako, ndipo ulinajisi kitanda ambacho ulikwea. Simeon na Levi, ndugu, walikamilisha dhuluma ya chaguo lao. Katika baraza lao roho yangu isiingie, na juu ya mkusanyiko wao ini yangu lisihusike, kwa sababu katika hasira yao waliua watu, na katika tamaa yao walikata mishipa ngombe. Imelaaniwa hasira yao, kwa sababu ni jeuri, na ghadhabu yao, kwa sababu ilifanywa kuwa ngumu. Nitawagawa katika Yakobo, na nitawatawanya katika Israeli. Yuda, ndugu zako watakusifu wewe, mikono yako itakuwa juu ya migongo ya adui zako, wana wa baba yako watasujudu kwako. Mtoto wa simba wa Yuda, kutoka chipukizi, mwanangu, ulipanda; ukilala nyuma umelala kama simba na kama mtoto wa simba. Nani atamwamsha yeye? Mtawala hatashindwa kutoka Yuda, na kiongozi kutoka vifundo vyake, hadi vitu

vilivyowekwa kwa ajili yake vije, na yeye mwenyewe ni matarajio ya mataifa. Akifunga mwana-punda wake kwenye mzabibu, na mwana-punda wa punda wake kwenye kitanzi, atafua joho lake katika divai, na vazi lake katika damu ya zabibu. Macho yake yamengaa kuliko divai, na meno yake ni meupe kuliko maziwa. Zebulun ataishi pwani na yeye atakuwa karibu na bandari ya meli, na atanyoosha hadi Sidoni. Issachar alitamani kile kizuri, akipumzika kati ya migawo. Na baada ya kuona pumziko kwamba ni nzuri, na ardhi kwamba ni nzuri, aliweka bega lake kwa kufanya kazi, na akawa mkulima. Dan atahukumu watu wake, kama kabila moja katika Israeli. Na Dan awe nyoka juu ya njia, akiketi akivizia kwenye mapito, akiuma kisigino cha farasi, na mpanda farasi ataanguka nyuma, Akisubiri wokovu wa Bwana. Gad, kikundi cha wavamizi kitamvamia yeye, lakini yeye atawavamia hadi nyayo zao. Asher, mkate wake ni mnono, na yeye atatoa anasa kwa wafalme. Naphtali ni shina linaloenea, linaloongeza uzuri katika uzao. Mwana aliyekua Yosefu, mwana wangu aliyekua na kupendwa, mwana wangu mdogo, rudi kwangu. Wakijadiliana juu yake walimtukana, na mabwana wa mishale walimchukia. Na pinde zao zilivunjwa kwa nguvu, na mishipa ya mikono ya mikono yao ililegea, kupitia mkono wa mtawala Yakobo, kutoka pale yule mwenye nguvu wa Israeli aliyetoka kwa Mungu wa baba yako. Na Mungu wangu alikusaidia, na akakubariki kwa baraka za mbinguni kutoka juu, na baraka za ardhi yenye vitu vyote, kwa sababu ya baraka za maziwa na tumbo, Baraka za baba yako na mama yako zimeshinda baraka za milima ya kudumu, na juu ya baraka za vilima vya milele. Zitakuwa juu ya

kichwa cha Yusufu, na juu ya kilele cha yeye aliyefikiriwa kati ya ndugu zake. Benjamin ni mbwa mwitu mwenye kurarua, asubuhi atakula bado, na jioni atatoa chakula. Wote hawa ni wana wa Yakobo kumi na mbili, na haya ndiyo aliyowaambia baba yao. Aliwabariki, kila mmoja kulingana na baraka yake aliwabariki. Naye akawaambia, Mimi ninaungana na watu wangu, mnizike pamoja na baba zangu katika pango lile lililoko katika shamba la Efroni Mhiti, katika pango la maradufu, linalokabili Mamre, katika nchi ya Kanaani, ambalo Abrahamu alilinunua pango kutoka kwa Efroni Mhiti kama milki ya kaburi. Pale walimzika Abraham na Sarah mke wake, pale walimzika Isaka na Rebeka mke wake, pale walimzika Lea, Katika umiliki wa shamba na wa pango lililokuwa ndani yake, kutoka kwa wana wa Hethi. Yakobo alipomaliza kuwaamuru wanawe, akainua miguu yake kitandani, akakata roho, na akajiunga na watu wake.

50

Na Yusufu alipoanguka juu ya uso wa baba yake, alimlia na kumbusu. Na Yosefu aliamuru watumishi wake wafanyaji wa mazishi wamzike baba yake, na wafanyaji wa mazishi walimtia Israeli mafuta. Na wakatimiza siku zake arobaini, kwa maana hivyo ndivyo siku za mazishi zinavyohesabiwa, na Misri iliomboleza yeye siku sabini. Tangu siku za maombolezo zilipita, Yosefu alisema na watawala wa Farao, akisema, kama nimepata kibali mbele yenu, semeni kuhusu mimi katika masikio ya

Farao, mkisema, Baba yangu alinifanya niape, akisema, katika kaburi ambalo nilichimba kwa ajili yangu mwenyewe katika nchi ya Kanaani, huko utanizika mimi. Sasa basi, baada ya kwenda juu, nitamzika baba yangu, na nitarudi. Na Farao akamwambia Yusufu, Panda, mkaze baba yako, kama alivyokuapisha. Na Yosefu alikwenda kuzika baba yake, na walikwenda pamoja naye watumishi wote wa Farao, na wazee wa nyumba yake, na wazee wote wa nchi ya Misri. Na kaya yote ya Yosefu, na ndugu zake, na nyumba yote ya baba yake, na jamaa zake, na kondoo, na ngombe waliacha katika nchi Gosheni. Na wakapanda pamoja naye magari ya vita na wapanda farasi, na kambi ikawa kubwa sana. Nao walifika katika sakafu ya kupuria nafaka ya Atadi, ambayo iko ngambo ya Yordani, nao walimwomboleza kwa maombolezo makubwa na yenye nguvu sana, naye akafanya maombolezo kwa baba yake kwa siku saba. Wakaaji wa nchi ya Kanaani walipoona maombolezo kwenye sakafu ya kupuria ya Atadi, walisema, Haya ni maombolezo makubwa kwa Wamisri. Kwa sababu hiyo, mahali pale paliitwa Maombolezo ya Misri, ambayo iko ngambo ya Yordani. Na wana wake walifanya hivyo kwake. Na wana wake walimchukua hadi nchi ya Kanaani, na walimzika katika pango la maradufu, ambalo Abrahamu alilinunua kama milki ya kaburi kutoka kwa Efroni Mhiti, mkabala wa Mamre. Na Yosefu alirudi Misri, yeye na ndugu zake, na wale waliokwenda pamoja naye kumzika baba yake.

Ndugu za Yosefu walipoona kwamba baba yao amekufa, walisema, Labda Yosefu atashikilia kinyongo dhidi yetu, na

atalipiza kisasi kwa mabaya yote ambayo tulimtendea. Na walipofika kwa Yosefu, walisema, Baba yako aliapiisha kabla ya kufa kwake, akisema, Hivyo mwambie Yosefu, wasamehe udhalimu wao na dhambi yao, kwa sababu walionyesha uovu kwako, na sasa pokea udhalimu wa watumishi wa Mungu wa baba yako, na Yosefu alilia walipokuwa wakisema naye. Na walipokuja kwake, walisema, Anajua sisi ni watumishi wako. Na Yosefu akawaambia, Msiogope, kwa maana mimi ni wa Mungu. Nyinyi mlipanga mabaya dhidi yangu, lakini Mungu alipanga mema kwa ajili yangu, ili iweze kutokea kama ilivyo leo, na watu wengi walishwe. Na akawaambia, Msiogope, mimi nitawalisha ninyi na familia zenu, na akawafariji, na akazungumza nao moyoni mwao. Na Yusufu aliishi katika Misri, yeye na ndugu zake, na jamaa yote ya baba yake, na Yusufu aliishi miaka mia na kumi. Na Yosefu aliwaona watoto wa Efraimu hadi kizazi cha tatu, na wana wa Makiri mwana wa Manase walizaliwa juu ya paja za Yosefu. Na Yosefu akawaambia ndugu zake, akisema, Mimi ninakufa, lakini kwa hakika Mungu atawaangalia ninyi, na atawaongoza kutoka nchi hii kwenda nchi ambayo Mungu aliwaahidia baba zetu, Abrahamu, Isaka, na Yakobo. Na Yosefu akawaaapisha wana wa Israeli, akisema, katika ule wakati ambao Mungu atawaangalia ninyi, nanyi mtabeba mifupa yangu kutoka hapa pamoja nanyi. Na Yosefu alikufa akiwa na miaka mia na kumi, na walimzika, na wakamweka katika jeneza huko Misri.

Injili ya Mathayo

1

Kitabu cha kizazi cha Yesu Kristo, mwana wa Daudi, mwana wa Abrahamu. Abraham alimzaa Isaka, Isaka naye alimzaa Yakobo, Yakobo naye alimzaa Yuda na ndugu zake. Yuda akazaa Faresi na Zara kutoka kwa Tamari, Faresi akazaa Hesroni, Hesroni akazaa Aramu, Aramu akamzaa Aminadabu, Aminadabu akamzaa Naasoni, Naasoni akamzaa Salmoni, Salmoni akamzaa Boazi kutoka kwa Rahabu, Boazi akamzaa Obedi kutoka kwa Ruthu, Obedi akamzaa Yese, Yese akamzaa Daudi mfalme. Daudi mfalme akamzaa Solomoni kutoka kwa mke wa Uria, Solomoni akamzaa Rehoboamu, Rehoboamu akamzaa Abiya, Abiya akamzaa Asa, Asa akamzaa Yehoshafati, Yehoshafati akamzaa Yoramu, Yoramu akamzaa Uzia, Uzziah akazaa Jotham, Jotham akazaa Ahaz, Ahaz akazaa Hezekiah, Hezekia akamzaa Manase, Manase akamzaa Amoni, na Amoni akamzaa Yosia. Josiah akazaa Yekonia na ndugu zake wakati wa uhamishoni wa Babeli.

Baada ya uhamishaji wa Babeli, Yekonia alizaa Shealtieli, na Shealtieli alizaa Zerubabeli. Zerubbabel akamzaa Abiud, Abiud akamzaa Eliakimu, Eliakimu akamzaa Azor, Azor akazaa Zadok, Zadok akazaa Achim, na Achim akazaa Eliud, Eliud akazaa Eleazar, Eleazar akazaa Matthan, na Matthan akazaa Yakobo. Yakobo akamzaa Yosefu, mume wa Mariamu, ambaye kutoka kwake alizaliwa Yesu aiitwaye Kristo. Vizazi vyote basi, kuanzia Abrahamu hadi Daudi ni vizazi kumi na vinne, na kuanzia Daudi hadi uhamisho wa Babeli ni vizazi kumi na vinne, na kuanzia uhamisho wa Babeli hadi Kristo ni vizazi kumi na vinne.

Kuzaliwa kwa Yesu Kristo kulikuwa hivi. Kwa kuwa mama yake Maria alikuwa ameposwa kwa Yosefu, kabla hawajaja pamoja alipatikana akiwa na mimba kutoka kwa Roho Mtakatifu. Joseph na mume wake, akiwa mwenye haki na asitake kumwaibisha hadharani, alitaka kumwacha kwa siri. Lakini alipokuwa akifikiria mambo haya, tazama, malaika wa Bwana alimtokea katika ndoto akisema, Yusufu mwana wa Daudi, usiogope kumchukua Mariamu kuwa mke wako, kwa maana kile kilichozaliwa ndani yake ni kutoka kwa Roho Mtakatifu. Atazaa mwana, na utamwita jina lake Yesu, kwa maana yeye atawaokoa watu wake kutoka dhambi zao. Lakini haya yote yalitokea ili litimizwe lile lililosemwa na Bwana kupitia nabii aliyesema, Tazama, bikira atakuwa na mimba na atazaa mwana, nao wataita jina lake Emanueli, ambalo maana yake ni Mungu yu pamoja nasi.

Yosefu alipoamshwa kutoka usingizini, alifanya kama alivyoamriwa na mjumbe wa Bwana, na akamchukua mkewe, na hakumjua hadi alipozaa mwanawe wa kwanza, na akamwita jina lake Yesu.

2

Yesu alipozaliwa huko Bethlehemu ya Yudea wakati wa siku za Mfalme Herode, tazama, wachawi kutoka mashariki walifika Yerusalemu Wakisema, Yuko wapi yule aliyezaliwa mfalme wa Wayahudi? Kwa maana tuliona nyota yake mashariki, na tumekuja kumsujudia. Baada ya kusikia, Herode mfalme alifadhaika, na Yerusalemu yote pamoja naye, Na baada ya kukusanya makuhani wakuu wote na waandishi wa watu, aliuliza kwao wapi Kristo anazaliwa. Nao wakamwambia, Huko Bethlehemu ya Yudea, kwa maana hivyo ndiyo ilivyoandikwa kwa njia ya nabii, Na wewe Bethlehemu, nchi ya Yuda, si mdogo hata kidogo katika viongozi wa Yuda, kwa maana kutoka kwako atatoka kiongozi, ambaye atachunga watu wangu Israeli.

Kisha Herode, akiwa amewaita wachawi kwa siri, alijua hasa kutoka kwao wakati wa ile nyota iliyoonekana. Baada ya kuwatuma kwenda Bethlehemu, alisema, Endeni mkachunguze kwa ukamilifu kuhusu mtoto, na mnapomwona, nileteni habari, ili nami niende nikamwabudu. Baada ya kusikia mfalme, waliondoka, na tazama, ile nyota waliyoiona mashariki iliwaongoza, hadi ikafika na kusimama juu ya mahali alipokuwa

mtoto. Walipokuwa wameona nyota, walifurahi kwa furaha kubwa sana. Walipofika nyumbani, walimwona mtoto pamoja na Maria mama yake, wakaanguka chini na kumwabudu, wakafungua hazina zao na kumtolea zawadi za dhahabu, ubani na manemane. Na baada ya kuonywa katika ndoto wasirudi kwa Herode, waliondoka kwa njia nyingine wakarudi nchi yao.

Walipokuwa wameondoka, tazama, malaika wa Bwana alimtokea Yosefu katika ndoto akisema, Amka, mchukue mtoto na mama yake ukimbilie Misri, na ukae huko hadi nitakapokuambia, kwa maana Herode anakaribia kumtafuta mtoto ili kumwangamiza. Lakini alipoamka, alichukua mtoto na mama yake usiku, na akaondoka kwenda Misri. Naye alikuwa pale mpaka kifo cha Herode, ili litimizwe lile lililosemwa na Bwana kupitia nabii akisema, Kutoka Misri nilimwita mwana wangu.

Kisha Herode aliona kwamba alidanganywa na wale wachawi, alikasirika sana, na alituma akawaua watoto wote waliokuwa Bethlehemu na katika mipaka yake yote kuanzia wa miaka miwili na chini, kulingana na wakati ambao alijua kwa usahihi kutoka kwa wale wachawi. Ndipo ilitimizwa kile kilichosemwa na nabii Yeremia akisema, Sauti ilisikika katika Rama, maombolezo na kilio na kuomboleza kwingi, Raheli akilia watoto wake, na hakutaka kufarijiwa, kwa sababu hawako.

Herode alipofariki, tazama, mjumbe wa Bwana alimtokea Yosefu katika ndoto huko Misri Akisema, Baada ya kuamka,

chukua mtoto na mama yake, na nenda katika nchi ya Israeli, kwa maana wale wanaotafuta roho ya mtoto wamekufa. Lakini yeye aliinuka, akamchukua mtoto na mama yake, akaja katika nchi ya Israeli.

Lakini baada ya kusikia kwamba Arkelao anatawala Uyahudi badala ya Herode baba yake, aliogopa kwenda pale, lakini baada ya kuonywa katika ndoto alijitenga kwenda sehemu za Galilaya, Na baada ya kuja, aliishi katika mji uliitwa Nazareti, ili kwamba litimizwe lile lililosemwa kupitia manabii kwamba ataitwa Mnazareti.

3

Katika siku zile anakuja Yohana mbatizaji akihubiri katika jangwa la Yudea Na kusema, Tubuni, kwa maana Ufalme wa mbinguni umekaribia. Huyu kwa maana ni yule aliyesemwa na nabii Isaya akisema, Sauti ya kupiga kelele katika jangwa: Andaeni njia ya Bwana, nyoosheni njia zake.

Yeye mwenyewe, Yohana, alikuwa na vazi lake la nywele za ngamia na mkanda wa ngozi kuzunguka kiuno chake, na chakula chake kilikuwa nzige na asali ya mwituni. Kisha watu wa Yerusalemu na Uyahudi wote na eneo lote linalozunguka Yordani walikuwa wakimwendea, Na walikuwa wakibatizwa katika mto Yordani na yeye wakikiri dhambi zao.

Lakini alipoona Mafarisayo na Masadukayo wengi wakija kwa ubatizo wake, aliwaambia, Enyi uzao wa nyoka wenye sumu, ni nani aliyewaonyesha kukimbia ghadhabu inayokuja? Fanyeni basi matunda yanayostahili toba. Na msifikiri kusema mioyoni mwenu, Tunaye baba Abraham. Kwa maana nawaambieni kwamba Mungu anaweza kutoka katika mawe haya kuinua watoto kwa Abraham. Tayari shoka imelala kwenye mizizi ya miti, kwa hiyo kila mti usioizaa matunda mazuri unakatwa na kutupwa motoni.

Mimi kweli nawabatiza ninyi kwa maji kwa ajili ya toba, lakini yule ajaye baada yangu ni mwenye nguvu zaidi kuliko mimi, ambaye mimi si wa kutosha kubeba viatu vyake, yeye mwenyewe atawabatiza ninyi kwa Roho Mtakatifu na moto. ambaye winnowing fork iko mkononi mwake, naye atasafisha kabisa sakafu yake ya kupuria, na atakusanya nafaka yake ndani ya ghala, lakini makapi atayachoma kwa moto usiozimiwa.

Kisha Yesu anakuja kutoka Galilaya mpaka Yordani kwa Yohana ili abatizwe naye. Lakini Yohana alikuwa akimzuia akisema, Mimi nina haja ya kubatizwa na wewe, na wewe unakuja kwangu? Lakini Yesu alijibu na kumwambia, Acha sasa hivi, kwa maana inafaa kwetu kutimiza haki yote. Ndipo akamruhusu. Na Yesu alipoisha kubatizwa, alipanda mara moja kutoka majini, na tazama, mbingu zilifunguliwa kwake, naye akaona Roho wa Mungu akishuka kama njiwa na akija juu yake, Na tazama, sauti kutoka mbinguni ikisema, Huyu ni Mwana

wangu mpendwa, ambaye nimependezwa naye.

4

Kisha Yesu aliongozwa na Roho kwenda jangwani ili ajaribiwe na shetani. Na baada ya kufunga kwa siku arobaini na usiku arobaini, alikuwa na njaa. Na yule mjaribu alipomkaribia, akasema, Kama wewe ni mwana wa Mungu, sema ili mawe haya yawe mikate. Lakini yeye alijibu akasema, Imeandikwa, mwanadamu hataishi kwa mkate pekee, bali kwa kila neno litokalo kinywani mwa Mungu. Kisha shetani anamchukua kwenda katika mji mtakatifu, na kumweka juu ya kilele cha hekalu. Naye akamwambia, Kama wewe ni Mwana wa Mungu, jitupe chini, kwa maana imeandikwa kwamba atawaamuru wajumbe wake kukuhusu wewe, nao watakubeba mikononi mwao, usije ukajikwaa mguu wako kwenye jiwe.

Yesu akamwambia, Tena imeandikwa, Usimjaribu Bwana Mungu wako.

Tena shetani anamchukua kwenye mlima mrefu sana, na anamuonyesha falme zote za ulimwengu na utukufu wao. Na anasema kwake, Hivi vyote nitakupa, kama ukianguka na kuniabudu. Ndipo Yesu akamwambia, Nenda nyuma yangu, shetani, kwa maana imeandikwa, Bwana Mungu wako utamwabudu na yeye peke yake utamtumikia. Kisha shetani akamwacha, na tazama, wajumbe wakaja na wakamhudumia.

Lakini Yesu aliposikia kwamba Yohana alikuwa amesalitiwa, aliondoka kwenda Galilaya. Na akiwa ameiacha Nazareti, akaja na kukaa Kapernaumu iliyo kando ya bahari, katika mipaka ya Zabuloni na Naftali. ili kwamba litimizwe lile lililosemwa kupitia nabii Isaya aliyesema, Ardhi ya Zebuluni na ardhi ya Naftali, njia ya bahari, ngambo ya Yordani, Galilaya ya mataifa, Watu waliokaa gizani waliona nuru kubwa, na kwa wale waliokaa katika nchi ya kivuli cha kifo, nuru iliwachomozea.

Tangu wakati huo Yesu alianza kutangaza na kusema, Tubuni, kwa maana ufalme wa mbinguni umekaribia.

Alipokuwa akitembea kando ya bahari ya Galilaya, aliona ndugu wawili, Simoni aliyeitwa Petro na Andrea ndugu yake, wakitupa wavu baharini, kwa maana walikuwa wavuvi. Naye akawaambia, Njooni mnifuate, nami nitawafanya ninyi wavuvi wa watu. Wao basi mara moja wakiwa wameacha nyavu, wakamfuata. Na akaendelea mbele kutoka pale, akawaona ndugu wengine wawili, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana ndugu yake, wakiwa katika chombo pamoja na Zebedayo baba yao, wakitengeneza nyavu zao, naye akawaita. Wale, mara baada ya kuacha chombo na baba yao, walifuata yeye.

Yesu alikuwa akizunguka Galilaya yote akifundisha katika mikutano yao na akihubiri habari njema ya ufalme na akihudumia kila ugonjwa na kila udhaifu miongoni mwa watu. Na habari zake zikaenea katika Syria yote, nao wakamleta wagonjwa wote waliokuwa na hali mbaya, wenye magonjwa

mbalimbali na mateso, waliokuwa na pepo, wenye kifafa na waliopooza, naye akawaponya. Na makutano mengi walimfuata kutoka Galilaya na Dekapoli na Yerusalemu na Yudea na ngambo ya Yordani.

5

Alipoona umati wa watu, alipanda mlimani, na alipokaa, wanafunzi wake wakamjia. Na baada ya kufungua kinywa chake, alikuwa akiwafundisha akisema, Heri wale maskini wa roho, kwa sababu ufalme wa mbinguni ni wao. Heri wale waombolezao, kwa sababu wao watafarijika. Heri wenye upole, kwa maana wao watarithi dunia. Heri wenye njaa na kiu ya haki, kwa sababu wao watashibishwa. Heri wenye rehema, kwa sababu wao watarehemiwa. Heri wenye moyo safi, kwa sababu wao watamwona Mungu. Heri waletao amani, kwa sababu wao wataitwa wana wa Mungu. Heri wale walioteswa kwa ajili ya haki, kwa sababu ufalme wa mbinguni ni wao. Heri ninyi wakati watakapowatukana na kuwafuatilia na kusema kila neno baya dhidi yenu kwa uongo kwa sababu yangu. Furahini na kushangilia, kwa sababu thawabu yenu ni kubwa mbinguni, kwa maana ndivyo walivyowatesa manabii waliokuwa kabla yenu.

Ninyi ni chumvi ya dunia, lakini kama chumvi itapoteza ladha yake, itatumika nini kuirudishia ladha? Haitumiki kwa chochote tena isipokuwa kutupwa nje na kukanyagwa na watu. Ninyi ni

nuru ya ulimwengu. Mji uliowekwa juu ya mlima hauwezi kufichwa, Wala hawawashi taa na kuiweka chini ya kikapu, bali juu ya kinara cha taa, nayo huangazia wote walio ndani ya nyumba. Hivyo nuru yenu na iangaze mbele ya watu, ili waone matendo yenu mazuri na kumtukuza Baba yenu aliye mbinguni.

Msidhani kwamba nilikuja kubomoa Sheria au Manabii; sikuja kubomoa, bali kutimiza. Amen, kwa maana nawaambia, hadi mbingu na nchi zitakapopita, hata heru Yule ambaye kama basi atavunja moja ya amri hizi za ndogo na afundishe hivyo watu, ataitwa mdogo katika ufalme wa mbingu, lakini yule ambaye atazitenda na kuzifundisha, huyu ataitwa mkuu katika ufalme wa mbingu. Kwa maana ninawaambia kwamba kama haki yenu haitazidi ile ya waandishi na Mafarisayo, hamtaingia katika ufalme wa mbinguni. Mmeisikia kwamba ilisemwa kwa wazee wa zamani, Usue, na yeyote atakayeua atakuwa na hatia mbele ya hukumu. Lakini mimi nawaambia kwamba kila mtu anayemkasirikia ndugu yake bila sababu atakuwa na hatia mbele ya hukumu; na yeyote atakayemwambia ndugu yake Raka atakuwa na hatia mbele ya baraza; na yeyote atakayemwita Mpumbavu atakuwa na hatia ya moto wa jehanamu. Kama basi unatoa zawadi yako juu ya madhabahu na pale ukakumbuka kwamba ndugu yako ana kitu dhidi yako, Acha zawadi yako pale mbele ya madhabahu, na nenda kwanza ukapatane na ndugu yako, kisha ukirudi tolea zawadi yako. Kuwa mwenye kuridhika na mshindani wako haraka wakati u njiani pamoja naye, asije mshindani akakutoa kwa mhukumu, na mhukumu akakutoa kwa askari, nawe ukatupwa gerezani.

Kweli nakuambia, hutaondoka pale mpaka ulipe senti ya mwisho.

Mlisikia kwamba ilisemwa kwa wazee, Usizini. Lakini mimi nawaambia kwamba kila mtu anayemtazama mwanamke kwa kumtamani, tayari amefanya uzinzi naye moyoni mwake. Lakini kama jicho lako la kulia linakusababisha kujikwaa, lingoe na ulitupe mbali nawe, kwa maana ni afadhali kwako kifo cha kimoja cha viungo vyako kuliko mwili wako mzima utupwe katika jehanamu. Na kama mkono wako wa kulia unakusababisha kutenda dhambi, ukate na uutupe mbali nawe, kwa maana ni faida kwako ili kiangamie kimoja cha viungo vyako na si mwili wako mzima utupwe katika jehanamu.

Ilisemwa pia, Yeyote atakayemwacha mkewe, na ampe hati ya talaka. Lakini mimi nawaambia kwamba mwanaume yeyote anayemwacha mkewe, isipokuwa kwa sababu ya uzinzi, anamfanya azini, na yeyote anayemwoa mwanamke aliyeachwa anazini.

Tena mmeisikia kwamba ilisemwa kwa wale wa zamani, Usiaape uongo, bali utimize viapo vyako kwa Bwana. Lakini mimi nawaambia ninyi msiaape kabisa, wala kwa mbingu, kwa sababu ni kiti cha enzi cha Mungu, Wala katika nchi, kwa sababu ni kiti cha miguu yake, wala kwa Yerusalemu, kwa sababu ni mji wa Mfalme Mkuu. Wala usiape kwa kichwa chako, kwa sababu huwezi kufanya unywele mmoja kuwa mweupe au mweusi. Bali neno lenu na liwe ndiyo ndiyo, sivyo sivyo; lakini

lile linalozidi haya linatoka kwa yule mwovu.

Mlisikia kwamba ilisemwa, Jicho badala ya jicho na jino badala ya jino. Mimi lakini nawaambia msisimame dhidi ya mwovu, bali yeyote atakayekupiga shavuni mwa kulia, mgeuzie na shavu lingine, Na kwa yule anayetaka kukuhukumu na kuchukua tuniki yako, mwache achukue na vazi lako pia. Na yeyote atakayekulazimisha kwenda maili moja, enda naye mbili, Mpe yule anayekuomba, na usimgeukie mbali yule anayetaka kukopa kutoka kwako.

Mmesikia kwamba ilisemwa, Utampenda jirani yako na utamchukia adui yako. Lakini mimi nawaambia, pendeni adui zenu, wabarikieni wale wanaowalaani, watendeni mema wale wanaowachukia, na waombee wale wanaowatendea vibaya na kuwafuatia. ili mweze kuwa wana wa Baba yenu aliye mbinguni, kwa sababu jua lake huangaza juu ya waovu na wema, na huvunisha mvua juu ya wenye haki na wasio na haki. Kama kwa maana mnapenda wale wanaowapenda ninyi, ni ujira gani mnacho? Je, si hata wakusanyaji wa ushuru wanafanya hivyo hivyo? Na ikiwa mnawasalimu rafiki zenu tu, mnafanya nini cha ziada? Je, hata wakusanyaji wa ushuru hawafanyi hivyo? Kwa hiyo, kuweni wakamilifu, kama vile Baba yenu wa mbinguni alivyo mkamilifu.

6

Zingatieni sadaka zenu msizifanye mbele ya watu ili mwonekane kwao, la sivyo, hamtakuwa na thawabu kwa Baba yenu aliye mbinguni. Wakati basi unafanya sadaka, usipige tarumbeta mbele yako, kama vile wanafiki wanavyofanya katika makusanyiko na katika mitaa, ili wapate kutukuzwa na watu; kweli nawaambieni, wameshapokea malipo yao. Lakini wewe unapofanya sadaka, mkono wako wa kushoto usifahamu kinachofanya mkono wako wa kulia. Ili sadaka yako iwe katika siri, na Baba yako anayeona katika siri atakulipa wewe hadharani.

Na unaposwali, usikuwe kama wanafiki, kwa sababu wanapenda kusimama kuomba katika makusanyiko na kwenye pembe za barabara, ili waonekane kwa watu. Kweli nawaambieni kwamba wameshapokea malipo yao. Wewe lakini unaposali, ingia ndani ya chumba chako cha ndani, na ukisha funga mlango wako, omba kwa Baba yako aliye sirini, na Baba yako anayeona sirini atakulipa wewe hadharani.

Mnapoomba, msiseme maneno mengi kama watu wa mataifa, kwa maana wanadhani kwamba kwa wingi wa maneno yao watasikiwa. Kwa hiyo msifanane nao, kwa maana Baba yenu anajua mahitaji yenu kabla hamjamuomba. Hivyo basi ombeni ninyi: Baba wetu aliye mbinguni, jina lako litukuzwe, Ufalme wako uje, mapenzi yako yatimizwe, kama yalivyo mbinguni, vivyo hivyo duniani. Mkate wetu wa kila siku utupe leo. Na utusamehe madeni yetu, kama sisi tunavyowasamehe wadeni wetu. Usitulete katika majaribu, bali utuokoe na uovu. Kwa

kuwa ufalme ni wako, na nguvu, na utukufu, milele na milele, amina.

Kama kwa maana mkiwasamehe watu makosa yao, atawasamehe pia ninyi Baba yenu wa mbinguni. Lakini kama hamwasamehe watu makosa yao, Baba yenu naye hatawasamehe makosa yenu.

Lakini mnapofunga, msiwe kama wanafiki wenye huzuni, kwa maana wanafanya nyuso zao kuwa mbaya ili waonekane kwa watu wakifunga, kweli nawaambieni kwamba wameshapokea malipo yao. Lakini wewe unapofunga, paka kichwa chako na osha uso wako. ili kwamba usiwe unaonekana kwa watu ukifunga, bali kwa Baba yako aliye sirini, na Baba yako aonaye sirini atakulipa wewe hadharani.

Msijiwekee hazina duniani, mahali ambapo nondo na kutu huangamiza, na mahali ambapo wezi huvunja na kuiba, Hifadhini hazina zenu mbinguni, ambapo wala nondo wala kutu haviharibu, na ambapo wevi hawawezi kuvunja wala kuiba. Mahali ambapo hazina yenu ipo, pale pia moyo wenu utakuwa.

Taa ya mwili ni jicho, kwa hiyo ikiwa jicho lako ni safi, mwili wako wote utakuwa na nuru. Lakini kama jicho lako ni ovu, mwili wako wote utakuwa wa giza. Kama basi nuru iliyo ndani yako ni giza, giza ni kiasi gani?

Hakuna mtu awezaye kuwatumikia mabwana wawili, kwa maana atamchukia mmoja na kumpenda mwingine, au atamshikamana na mmoja na kumdharau mwingine. Hamwezi kumtumikia Mungu na mali.

Kwa sababu ya hii, nawaambia ninyi, msiwe na wasiwasi kuhusu roho zenu mtakula nini na mtakunywa nini, wala kuhusu miili yenu mtavaa nini. Je Tazameni ndege wa angani, kwa sababu hawapandi wala havavuni wala hawakusanyi katika ghala, na Baba yenu wa mbinguni huwalishe, je, ninyi si wa thamani zaidi kuliko wao? Ni nani kati yenu ambaye kwa kuwa na wasiwasi anaweza kuongeza dhiraa moja katika umri wake? Na kuhusu mavazi, kwa nini mnahofu? Zingatieni maua ya shambani jinsi yanavyokua, hayafanyi kazi wala hayasokoti. Lakini nawaambieni kwamba hata Solomoni katika utukufu wake wote hakuvaa kama moja ya hizi. Kama Mungu anavisha hivyo nyasi ya shambani, ambayo leo ipo na kesho itatupwa motoni, je, si zaidi sana atawavisha ninyi, enyi wenye imani ndogo? Kwa hiyo msijali mkisema, Tutakula nini au tutakunywa nini au tutavaa nini? Kwa maana mataifa yote yanatafuta mambo haya yote, baba yenu wa mbinguni anajua kwamba mnahitaji haya yote. Tafuteni kwanza Ufalme wa Mungu na haki yake, na haya yote yataongezwa kwenu. Kwa hiyo msijihuzunishe kuhusu kesho, kwa maana kesho itajihuzunisha mambo yake mwenyewe. Siku inatosha uovu wake.

7

Msihukumu, ili msihukumiwe, Kwa maana katika hukumu mnayohukumu, mtahukumiwa, na kwa kipimo mnachopima, kitapimwa kwenu. Kwa nini unaona kipande kile katika jicho la ndugu yako, lakini boriti iliyo katika jicho lako mwenyewe huifahamu? Au jinsi gani utamwambia ndugu yako, Acha niondoe chembechembe kutoka jichoni mwako, na tazama, boriti iko katika jicho lako mwenyewe? Wewe mnafiki, toa kwanza boriti katika jicho lako, na kisha utaona wazi kuondoa kibanzi katika jicho la ndugu yako.

Msitoe kitu kitakatifu kwa mbwa, wala msitupe lulu zenu mbele ya nguruwe, wasije wakazikanyaga kwa miguu yao, na wakigeuka wakawararua.

Ombeni, nanyi mtapewa, tafuteni, nanyi mtapata, bisheni, nanyi mtafunguliwa, Kwa maana kila anayeomba hupokea, na anayetafuta hupata, na anayebisha atafunguliwa. Au ni nani kati yenu mtu ambaye, kama mwanawe akimwomba mkate, atampa jiwe? Na kama akiomba samaki, je, atampa nyoka? Kama basi ninyi, huku mkiwa waovu, mnajua kutoa zawadi njema kwa watoto wenu, je si zaidi sana Baba yenu aliye mbinguni atapatia vitu vyema wale wanaomwomba?

Kwa hiyo, yote mnayotaka watu wawatendee, nanyi watendeeni vivyo hivyo, kwa maana hii ndiyo sheria na manabii.

Ingieni kupitia lango nyembamba, kwa sababu pana lango na pana njia inayoongoza kwenye uharibifu, na wengi ni wale

waingiayo kupitia yake. Jinsi gani nyembamba lango, na iliyoteswa njia inayoongoza katika uzima, na wachache ni wale wanaoipata.

Zingatieni manabii wa uongo, ambao wanakuja kwenu wakiwa na mavazi ya kondoo, lakini ndani ni mbwa mwitu wenye tamaa kali. Kutoka matunda yao mtawajua. Je, wanakusanya zabibu kutoka miiba, au tini kutoka michongoma? Hivyo kila mti mzuri huzaa matunda mazuri, lakini mti mbovu huzaa matunda maovu. Mti mzuri hauwezi kuzaa matunda maovu, wala mti mwovu hauwezi kuzaa matunda mazuri. Kila mti usiotoa tunda jema hukatwa na kutupwa motoni. Basi kwa matunda yao mtawajua.

Si kila mtu anayeniambia, Bwana, Bwana, ataingilia katika ufalme wa mbinguni, bali ni yule anayefanya mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni. Wengi watasema kwangu katika siku ile, Bwana, Bwana, je, hatukutabiri kwa jina lako, na kwa jina lako hatukutoa pepo, na kwa jina lako hatukufanya miujiza mingi? Na kisha nitawaambia waziwazi kwamba sikuwahi kuwajua ninyi; ondokeni kwangu, ninyi mtendao maasi.

Kila mtu basi anayesikia maneno yangu haya na kuyatenda, nitamlinganisha na mtu mwenye busara, ambaye alijenga nyumba yake juu ya mwamba, Mvua ikanyesha, mito ikafurika, pepo ikavuma na kupiga nyumba ile, lakini haikuanguka, kwa maana ilikuwa imejengwa juu ya mwamba. Na kila mtu anayesikia maneno yangu haya na asiyayafanya atafananishwa

na mtu mpumbavu, ambaye alijenga nyumba yake juu ya mchanga. Mvua ikanyesha, mito ikaja, pepo zikavuma, zikaipiga nyumba ile, nayo ikaanguka, na kuanguka kwake kulikuwa kukubwa.

Na ikawa kwamba Yesu alipomaliza maneno haya, umati wa watu ulishangaa kwa mafundisho yake. Kwa maana alikuwa akiwafundisha kama mwenye mamlaka, na si kama waandishi.

8

Aliposhuka kutoka mlimani, makutano mengi walimfuata. Na tazama, mwenye ukoma alipokuja alimwabudu akisema, Bwana, kama unataka, unaweza kunitakasa. Na akiwa amenyoosha mkono, Yesu aligusa wake akisema, Nataka, takaswe. Na mara ukoma wake ukatakaswa. Na Yesu akamwambia, Angalia usimwambie mtu yeyote, lakini nenda ukajionyeshe kwa kuhani na utoe sadaka ambayo Musa aliamuru kwa ajili ya ushuhuda kwao.

Alipokuwa ameingia Kapernaumu, jemadari alimkaribia akimsihi na kusema, Bwana, mtumishi wangu amelazwa nyumbani akiwa amepooza, akiteswa vibaya. Na Yesu akamwambia, Mimi nitakuja na kumponya. Na akijibu, yule jemadari alisema, Bwana, mimi si wa kutosha ili uingie chini ya paa la nyumba yangu, lakini sema tu kwa neno, na mtumishi wangu ataponywa. Kwa maana hata mimi ni mtu niliye chini ya

mamlaka, nikiwa na askari chini yangu, na namwambia huyu, Nenda, naye huenda, na mwingine, Njoo, naye anakuja, na mtumwa wangu, Fanya hivi, naye anafanya. Lakini Yesu aliposikia, alishangaa na akawaambia wale waliomfuata, Amin, nawaambia, hata katika Israeli sikupata imani kubwa kama hii. Lakini nawaambieni kwamba wengi watakuja kutoka mashariki na magharibi, nao wataketi mezani pamoja na Abraham, Isaac na Jacob katika ufalme wa mbinguni. Lakini wana wa ufalme watatupwa nje kwenye giza la nje, pale kutakuwa na kilio na kusaga meno. Na Yesu akamwambia yule akida, Nenda, na kama ulivyoamini ifanyike kwako. Na mtumishi wake aliponywa katika saa ile ile.

Yesu alipokuja katika nyumba ya Petro, alimwona mama mkwe wake amelala na anateseka na homa. Na aligusa mkono wake, na homa ikamwacha, na aliinuka na akamhudumia. Jioni ilipofika, wakamleta kwake wengi waliokuwa na pepo, naye akatoa roho kwa neno na aliponya wote waliokuwa wagonjwa, Ili kwamba litimizwe lile lililosemwa kupitia nabii Isaya akisema, Yeye mwenyewe alichukua udhaifu wetu na kubeba magonjwa yetu.

Yesu alipoona makutano mengi kumzunguka, aliamuru waende ngambo. Na mwandishi mmoja alipomkaribia, akamwambia, Mwalimu, nitakufuata popote uendapo. Na Yesu anamwambia, Mbweha wana mapango, na ndege wa angani wana viota, lakini Mwana wa Mtu hana mahali pa kulaza kichwa chake. Mwingine wa wanafunzi wake akamwambia, Bwana, niruhusu kwanza

niende nikamzike baba yangu. Lakini Yesu akamwambia, Nifuate, na uwaache wafu wazike wafu wao wenyewe.

Na alipopanda ndani ya chombo, wanafunzi wake walimfuata. Na tazama, tetemeko kubwa lilitokea katika bahari, kiasi kwamba chombo kilifunikwa na mawimbi, lakini yeye alikuwa amelala. Na wanafunzi wake walimkaribia, wakamwamsha wakisema, Bwana, tuokoe, tunaangamia. Naye akawaambia, Kwa nini mnaogopa, enyi wenye imani ndogo? Kisha akiinuka, akazikemea pepo na bahari, na kukawa na utulivu mkubwa. Lakini watu walishangaa wakisema, Huyu ni mtu wa aina gani, hata upepo na bahari vinamtii?

Na alipofika ngambo, katika nchi ya Wagergeseni, watu wawili waliopagawa na pepo walimkutana, wakitoka makaburini, wakiwa wakali sana, hivi kwamba hakuna mtu aliyeweza kupita njia ile. Na tazama, wakapiga kelele wakisema, Una nini nasi, Yesu Mwana wa Mungu? Je, umekuja hapa kabla ya wakati kututesa? Kulikuwa na kundi la nguruwe wengi likichunga mbali nao. Lakini mashetani walimsihi wakisema, Kama unatufukuza, turuhusu kwenda katika kundi la nguruwe. Na akawaambia, Nendeni. Nao walipokwisha kutoka, walikwenda ndani ya kundi la nguruwe, na tazama, kundi lote la nguruwe likakimbilia kwenye genge hadi baharini na wakafa ndani ya maji. Wale wachunga walikimbia, na baada ya kwenda mjini walitoa taarifa za mambo yote pamoja na mambo ya wale waliokuwa na pepo. Na tazama, mji wote ulitoka kwenda mkutano na Yesu, na walipomwona walimsihi ili aondoke

kutoka mipaka yao.

9

Na baada ya kuingia ndani ya chombo, alivuka na akaja katika mji wake mwenyewe. Na tazama, walikuwa wakileta kwake mtu aliyepooza juu ya kitanda, na Yesu alipoona imani yao, alimwambia yule mpooza, Uwe na moyo, mwanangu, dhambi zako zimesamehewa. Na tazama, baadhi ya waandishi walisema mioyoni mwao, Huyu anakufuru. Na Yesu alipoona mawazo yao, alisema, Kwa nini ninyi mnawaza mabaya mioyoni mwenu? Ni nini kilicho rahisi zaidi, kusema, Dhambi zako zimesamehewa, au kusema, Inuka na tembea? Ili lakini mjue kwamba Mwana wa Mtu ana mamlaka duniani kusamehe dhambi, basi anasema kwa mpooza, Amka, chukua kitanda chako na nenda nyumbani kwako. Na baada ya kuamka, aliondoka kwenda nyumbani kwake. Lakini makutano walipoona, walishangaa na kumtukuza Mungu aliyewapa watu mamlaka kama hiyo.

Na Yesu alipokuwa akipita pale, alimwona mtu mmoja ameketi katika kiti cha ushuru, anayeitwa Mathayo, naye akamwambia, Nifuate. Naye akainuka, akamfuata. Na ikawa alipokuwa amelala katika nyumba, na tazama, wakusanyaji wengi wa ushuru na wenye dhambi walikuja na wakalala pamoja na Yesu na wanafunzi wake. Na Mafarisayo walipokuwa wameona, walisema kwa wanafunzi wake, Kwa nini mwalimu wenu anakula pamoja na wakusanyaji wa ushuru na wenye dhambi?

Lakini Yesu aliposikia, alisema kwao, Wenye nguvu hawana haja ya daktari, bali wale walio na hali mbaya. Lakini nendeni mkajifunze ni nini maana ya: Nataka rehema, wala si dhabihu. Kwa maana sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi ili watubu.

Kisha wanafunzi wa Yohana wanamwendea wakisema, Kwa nini sisi na Mafarisayo tunafunga mara nyingi, lakini wanafunzi wako hawafungi? Yesu akawaambia, Je, wana wa chumba cha harusi wanaweza kuomboleza wakati bwana arusi yu pamoja nao? Lakini siku zitakuja wakati bwana arusi atachukuliwa mbali kutoka kwao, na hapo ndipo watakapofunga. Hakuna mtu anayeweka kiraka cha kitambaa kipya kisichokuwa kimepigwa juu ya vazi la zamani, kwa maana kinachukua ujazaji wake kutoka kwenye vazi, na mgawanyiko mbaya zaidi hutokea. Wala hawatii divai mpya katika viriba vya zamani, la sivyo, viriba vinapasuka, na divai inamwagika, na viriba vitaangamia. Lakini divai mpya wanatia katika viriba vipya, na vyote viwili vinahifadhiwa.

Wakati yeye akiwa anasema nao, tazama, mtawala mmoja akiwa amekaribia alimsujudia akisema kwamba binti yangu sasa hivi amekufa, lakini ukija weka mkono wako juu yake naye ataishi. Na Yesu aliinuka akamfuata, pamoja na wanafunzi wake. Na tazama, mwanamke aliyekuwa akiteseka kutokwa na damu kwa miaka kumi na mbili, akikaribia nyuma, aligusa pindo la vazi lake. Alisema moyoni mwake, Kama nikigusa tu vazi lake, nitaokoka. Lakini Yesu alipogeuka na kumwona

alisema, Uwe na moyo, binti, imani yako imekuokoa. Na yule mwanamke aliokoka tangu saa ile. Na Yesu alipokuja katika nyumba ya mkuu na kuona wapiga filimbi na umati wenye makelele, akawaambia, Ondokeni, kwa maana msichana hakufa, bali analala. Nao walimcheka. Lakini wakati umati ulifukuzwa nje, aliingia ndani, akashika mkono wake, na yule msichana akaamka. Na habari hii iliondoka katika nchi ile yote.

Na Yesu alipokuwa akipita pale, vipofu wawili walimfuata wakipiga kelele na kusema, Utuhurumie sisi, mwana wa Daudi. Alipokuja ndani ya nyumba, vipofu walimwendea, na Yesu akawaambia, Mnaamini kwamba ninaweza kufanya hivi? Wakamwambia, Ndiyo, Bwana. Kisha aligusa macho yao akisema, Kulingana na imani yenu na ifanyike kwenu. Na macho yao yalifunguliwa, na Yesu akawaonya kwa ukali akisema, angalieni mtu yeyote asijue. Lakini wale walipotoka nje, walisambaza habari zake katika nchi yote ile.

Walipokuwa wakitoka nje, tazama, walimletea mtu bubu aliyepagawa na pepo, Na pepo alipotolewa, bubu alizungumza, na umati wa watu walishangaa wakisema kwamba kamwe haikuonekana hivyo katika Israeli. Lakini Mafarisayo walikuwa wakisema, Kwa mkuu wa mashetani anayafukuza mashetani.

Na Yesu alikuwa akizunguka miji yote na vijiji, akifundisha katika makusanyiko yao, na akihubiri habari njema ya ufalme, na akihudumia ugonjwa wote na udhaifu wote katika watu.

Alipowaona makutano, aliwahurumia, kwa sababu walikuwa wamechoka na kutawanyika kama kondoo wasio na mchungaji. Kisha akawaambia wanafunzi wake, Mavuno ni mengi, lakini wafanyakazi ni wachache. Ombeni basi Bwana wa mavuno ili atoe wafanyakazi katika mavuno yake.

10

Na alipowaita wanafunzi wake kumi na wawili, aliwapa mamlaka juu ya pepo wachafu ili kuwatoa nje na kuponya kila ugonjwa na kila udhaifu. Lakini majina ya mitume kumi na mbili ni haya: wa kwanza Simoni aliyeitwa Petro na Anderea ndugu yake, Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana ndugu yake, Filipo na Bartholomayo, Tomaso na Mathayo mtoza ushuru, Yakobo wa Alfayo na Lebayo aliyeitwa Thadayo, Simoni Mkanaani na Yuda Iskarioti, ambaye alimkabidhi.

Hawa wale kumi na mbili Yesu aliwatuma, akiwa amewaamuru akisema: Katika njia ya mataifa msiende, na katika mji wa Wasamaria msiingie. Nendeni zaidi kwa kondoo waliopotea wa nyumba ya Israeli. Mkienda tangazeni mkisema kwamba ufalme wa mbinguni umekaribia. Wagonjwa waponye, wenye ukoma wasafishe, wafu wafufue, pepo wafukuze; bure mlipokea, bure toeni. Msijipatie dhahabu wala fedha wala shaba katika mikanda zenu. Usichukue mfuko kwa ajili ya safari, wala kanzu mbili, wala viatu, wala fimbo, kwa maana mfanyakazi anastahili chakula chake. Katika mji wowote au kijiji mtakachowingia,

chunguzeni ni nani ndani yake mwenye ustahiki, na kaeni pale hadi mtakapoondoka. Lakini mnapoingia ndani ya nyumba, isalimuni mkisema, Amani iwe kwa nyumba hii. Na kama kweli nyumba ni ya kustahili, amani yenu na ije juu yake; lakini kama si ya kustahili, amani yenu na irudie kwenu. Na yeyote ambaye hatawapokea ninyi wala hatasikiliza maneno yenu, mkiondoka nje ya nyumba au ya mji ule, kunguteni mavumbi ya miguu yenu. Amina, nawaambia, itakuwa rahisi zaidi kwa nchi ya Sodoma na Gomora katika siku ya hukumu kuliko kwa mji ule.

Tazama, mimi ninawatuma ninyi kama kondoo katikati ya mbwa mwitu; basi kuweni wenye busara kama nyoka na wasio na hatia kama njiwa. Zingatia lakini kutoka kwa watu, kwa maana watawasaliti katika baraza, na katika makusanyiko yao watawapiga. Na mtapelekwa mbele ya viongozi na wafalme kwa ajili yangu, ili kuwa ushuhuda kwao na kwa mataifa. Lakini watakapowakabidhi, msiwe na wasiwasi jinsi au mtakavyosema nini, kwa maana mtapewa katika saa ile mtakachosema. Kwa maana si ninyi mnaosema, bali ni Roho wa Baba yenu anayesema ndani yenu. Ndugu atamsaliti ndugu hadi kifo, na baba mtoto, na watoto watainuka dhidi ya wazazi na kuwaua. Nanyi mtakuwa wachukiwao na watu wote kwa sababu ya jina langu, lakini yule atakayevumilia hadi mwisho ataokoka. Lakini wanapowadhulumu katika mji huu, kimbieni kwenda mwingine, kwa maana kweli nawaambia, hamtakamilisha miji ya Israeli mpaka aje Mwana wa Mtu. Mwanafunzi si bora kuliko mwalimu, wala mtumwa si bora kuliko bwana wake. Inatosha kwa mwanafunzi kuwa kama mwalimu wake, na kwa mtumwa

kuwa kama bwana wake. Ikiwa bwana wa nyumba walimwita Beelzebuli, si zaidi sana watu wa nyumbani mwake? Kwa hiyo msiwaogope, kwa maana hakuna kilichofunikwa ambacho hakitafunuliwa, wala siri ambayo haitajulikana. Kile ninachowaambia katika giza, semeni wazi nuruni, na kile mnachokisikia kwa siri, tangazeni juu ya mapaa. Wala msiogope wale wauao mwili, lakini roho hawawezi kuiua; bali mcheni zaidi yule awezaye kuangamiza roho na mwili katika jehanamu. Je, shomoro wawili hawauzwi kwa assarion? Na mmoja wao hataanguka ardhini bila ya baba yenu. Lakini hata nywele za vichwa vyenu zote zimehesabiwa. Kwa hiyo msiogope, ninyi mna thamani zaidi ya shomoro wengi.

Kila mtu basi yeyote atakayenikiri mimi mbele ya watu, nitamkiri naye yeye mbele ya Baba yangu aliye mbinguni, Yeyote atakayenikana mbele ya watu, nami nitamkana mbele ya Baba yangu aliye mbinguni.

Msidhani kwamba nilikuja kuleta amani duniani; sikuja kuleta amani, bali upanga. Kwa maana nilikuja kuwagawanya: mwana dhidi ya baba yake, na binti dhidi ya mama yake, na mkwe dhidi ya mama mkwe wake, na maadui wa mtu ni watu wa nyumba yake.

Yule anayempenda baba au mama zaidi yangu hastahili kuwa wangu, na yule anayempenda mwana au binti zaidi yangu hastahili kuwa wangu. Na yule ambaye hachukui msalaba wake na kunifuata mimi, hastahili kuwa wangu. Yule aliyeipata roho

yake ataipoteza, na yule aliyeipoteza roho yake kwa ajili yangu ataipata.

Yule anayewapokea ninyi ananipokea mimi, na yule anayenipokea mimi anapokea yule aliyenituma. Yule anayempokea nabii kwa jina la nabii atapokea ujira wa nabii, na yule anayempokea mtu mwenye haki kwa jina la mwenye haki atapokea ujira wa mwenye haki. Na yeyote akimnywesha mmoja wa wadogo hawa kikombe cha maji baridi tu kwa jina la mwanafunzi, amin, nawaambia, hataipoteza kabisa thawabu yake.

11

Ikawa kwamba Yesu alipomaliza kuwaamrisha wanafunzi wake kumi na wawili, aliondoka mahali pale ili kwenda kufundisha na kuhubiri katika miji yao.

Lakini Yohana, akiwa amesikia katika jela matendo ya Kristo, alipotuma wawili wa wanafunzi wake Alisema kwake, Wewe ndiwe yule anayekuja, au tumtarajie mwingine? Yesu akawajibu akawaambia, Nendeni mkamwambie Yohana yale mnayoyasikia na kuyaona, Vipofu wanaona tena na vilema wanatembea, wenye ukoma wanasafishwa na viziwi wanasikia, wafu wanafufuka, na maskini wanahubiriwa habari njema. Na heri ana yeye ambaye hatachukizwa kwangu.

Hawa walipokuwa wakienda, Yesu alianza kusema kwa umati kuhusu Yohana, Mlikwenda nini jangwani kuona? Mwanzi unaotikiswa na upepo? Lakini mlikwenda kuona nini? Mtu aliyevikwa nguo laini? Tazama, wale wanaovaa nguo laini wako katika nyumba za wafalme. Lakini mlikwenda kuona nini? Nabii? Ndiyo, nawaambia, na zaidi ya nabii. Huyu ndiye ambaye imeandikwa habari zake, Tazama, mimi ninamtuma mjumbe wangu mbele yako, ambaye ataandaa njia yako mbele yako.

Kweli nawaambieni, hakuna aliyeinuliwa miongoni mwa waliozaliwa na wanawake aliye mkubwa kuliko Yohana Mbatizaji, lakini yule aliye mdogo katika ufalme wa mbinguni ni mkubwa kuliko yeye. Lakini tangu siku za Yohana Mbatizaji hadi sasa, ufalme wa mbinguni unachukuliwa kwa nguvu, na watu wenye nguvu wanauteka. Kwa maana manabii wote na sheria walitabiri hadi wakati wa Yohana. Na kama mnataka kukubali, yeye ni Eliya aliyekuwa akija. Yule mwenye masikio ya kusikia, na asikie.

Lakini nitafananisha nini kizazi hiki? Ni sawa na watoto wanaokaa katika masoko, ambao wakiwaita wenzao wanasema, Tulipiga filimbi kwa ajili yenu, lakini hamkucheza; tuliimba maombolezo kwa ajili yenu, lakini hamkuomboleza. Kwa maana Yohana alikuja bila kula wala kunywa, na wanasema, Ana pepo. Alikuja Mwana wa Mtu akila na kunywa, nao wanasema, Tazama, mtu mlafi na mnywa mvinyo, rafiki wa watoza ushuru na wenye dhambi. Lakini hekima imethibitishwa kuwa ya haki na watoto wake.

Kisha alianza kuzilaumu miji ambazo ndani yake zilifanyika miujiza mingi yake, kwa sababu hawakutubu, Ole kwako, Chorazin, ole kwako, Bethsaida, kwa sababu kama katika Tyre na Sidon zilifanyika miujiza iliyofanyika katika ninyi, zamani wangekuwa wamekaa katika magunia na majivu na kutubu. Lakini nawaambieni, itakuwa na kuvumilika zaidi kwa Tyre na Sidoni katika siku ya hukumu kuliko kwenu. Na wewe Kapernaumu, uliyeinuliwa hadi mbinguni, utashushwa chini hadi kuzimu, kwa sababu kama katika Sodoma zingekuwa miujiza ile iliyofanyika ndani yako, wangalikuwa wamebaki hadi leo. Lakini nawaambia kwamba itakuwa rahisi zaidi kwa nchi ya Sodoma siku ya hukumu kuliko kwako wewe.

Katika wakati ule, Yesu alijibu na kusema, Ninakushukuru wewe, Baba, Bwana wa mbingu na dunia, kwa sababu umeficha mambo haya kwa wenye hekima na wenye akili, na umeyafunua kwa watoto wachanga, Ndiyo, Baba, kwa sababu hivyo ndivyo ilivyokuwa radhi mbele zako. Yote yamekabidhiwa kwangu na Baba yangu, na hakuna mtu anayemjua Mwana isipokuwa Baba, wala Baba hakuna mtu anayemjua isipokuwa Mwana na yeyote ambaye Mwana atapenda kumfunulia. Njooni kwangu ninyi nyote mnaofanya kazi na mliobebwa mizigo, nami nitawapeni pumziko. Inueni nira yangu juu yenu na mjifunze kutoka kwangu, kwa sababu mimi ni mpole na mnyenyekevu wa moyo, na mtapata pumziko kwa roho zenu, Kwa maana nira yangu ni nzuri na mzigo wangu ni mwepesi.

12

Wakati ule, Yesu alikwenda kupitia mashamba ya nafaka siku ya Sabato, na wanafunzi wake walikuwa na njaa, kwa hiyo walianza kungoa masuke ya nafaka na kula. Lakini Mafarisayo walipoona, walimwambia, Tazama, wanafunzi wako wanafanya kile ambacho si halali kufanya siku ya Sabato. Lakini yeye aliwaambia, Hamjasoma alichofanya Daudi alipokuwa na njaa yeye na wale waliokuwa pamoja naye? Jinsi alivyoingia katika nyumba ya Mungu na kula mikate ya uonyeshaji, ambayo haikuwa halali kwake kula wala kwa wale waliokuwa pamoja naye, isipokuwa makuhani peke yao? Au hamjasoma katika sheria kwamba siku za Sabato makuhani katika Hekalu wanainajisi Sabato, na hawana hatia? Ninasema kwenu kwamba kilicho hapa ni kikubwa kuliko hekalu. Lakini kama mngelijua maana ya nataka rehema, si dhabihu, msingewahukumu wasio na hatia. Kwa maana Mwana wa Mtu ni Bwana wa Sabato pia.

Na baada ya kuondoka pale, alikuja katika mkusanyiko wao. Na tazama, kulikuwa na mtu pale aliye na mkono mkavu, nao wakamwuliza wakisema, Je, inaruhusiwa kuponya siku ya Sabato? ili wapate kumshtaki. Lakini yeye aliwaambia, Ni nani miongoni mwenu mtu ambaye atakuwa na kondoo mmoja, na kama ataanguka siku ya Sabato ndani ya shimo, je, hatamshika na kumwinua? Kiasi gani basi mtu anatofautiana na kondoo? Kwa hiyo inaruhusiwa siku za Sabato kufanya mema. Kisha

akamwambia yule mtu, Nyoosha mkono wako, naye akaunyoosha, na ukarejeshwa ukawa mzima kama ule mwingine. Lakini Mafarisayo walipokwisha kutoka, walifanya shauri dhidi yake ili wamwangamize. Lakini Yesu, baada ya kujua, aliondoka kutoka pale, na makutano mengi walimfuata, na aliwaponya wote. na aliwakemea ili wasimfanye yeye kuwa wazi ili litimizwe lile lililonenwa kupitia nabii Isaya aliyesema, Tazama mtumishi wangu, ambaye nilichagua, mpendwa wangu, ambaye roho yangu ilifurahishwa naye. Nitaweka roho yangu juu yake, naye atatangaza hukumu kwa mataifa. Hatbishana wala hatapiga kelele, wala hakuna mtu atakayesikia sauti yake mitaani. Mwanzi uliovunjika hatavunja, na kitani kinachowaka hatazima, hadi atolee hukumu ushindi. Na katika jina lake mataifa wataweka tumaini lao.

Kisha mtu aliyekuwa na pepo, kipofu na bubu, aliletwa kwake, naye akamponya, hivyo yule kipofu na bubu akaweza kusema na kuona. Na makutano wote walikuwa wanashangaa, nao walikuwa wakisema, Je, huyu si Kristo, Mwana wa Daudi? Lakini Mafarisayo waliposikia, walisema, Huyu hatoi mashetani ila kwa Beelzebuli, mkuu wa mashetani. Yesu akijua mawazo yao, aliwaambia, Kila ufalme uliogawanyika dhidi ya nafsi yake unaangamia, na kila mji au nyumba iliyogawanyika dhidi ya nafsi yake haitasimama. Na kama shetani anamfukuza shetani, amegawanyika dhidi ya nafsi yake mwenyewe, basi utasimamaje ufalme wake? Na ikiwa mimi ninafukuza mashetani kwa Beelzebuli, wana wenu wanawafukuza kwa nini? Kwa sababu ya hili, wao wenyewe watakuwa waamuzi

wenu. Lakini kama mimi kwa Roho wa Mungu ninafukuza pepo, basi ufalme wa Mungu umewafika ninyi. Au jinsi gani mtu anaweza kuingia katika nyumba ya mwenye nguvu na kuchukua vyombo vyake, kama hakumfunga kwanza yule mwenye nguvu? Na ndipo atakaponyang'anya nyumba yake. Yule ambaye si pamoja nami ni kinyume changu, na yule ambaye hakusanyi pamoja nami anatawanya.

Kwa sababu ya hili, nawaambieni, dhambi yote na kashfa zitasamehewa kwa wanadamu, lakini kashfa dhidi ya Roho haitasamehewa kwa wanadamu. Na yeyote akisema neno dhidi ya Mwana wa Mtu, atasamehewa, lakini yeyote akisema dhidi ya Roho Mtakatifu, hatasamehewa wala katika zama hii ya sasa wala katika ile ijayo.

Au fanyeni mti kuwa mzuri na matunda yake kuwa mazuri, au fanyeni mti kuwa mbovu na matunda yake kuwa mabovu, kwa maana mti unajulikana kwa matunda yake. Uzao wa nyoka wenye sumu, mna uwezo vipi kusema mambo mema mkiwa waovu? Kwa maana kutoka kwa wingi wa moyo, kinywa kinasema. Mtu mwema kutoka katika hazina nzuri hutoa mambo mema, na mtu mwovu kutoka katika hazina mbaya hutoa mambo mabaya. Lakini nawaambieni kwamba kila neno bure ambalo watu watasema, watatoa hesabu kuhusu hilo katika siku ya hukumu, Kwa kuwa kutokana na maneno yako utahesabiwa haki, na kutokana na maneno yako utahukumiwa.

Kisha baadhi ya waandishi na Mafarisayo walijibu wakisema,

Mwalimu, tunataka kuona ishara kutoka kwako. Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Kizazi kiovu na cha uzinzi kinatafuta ishara, na hakitapewa ishara isipokuwa ishara ya nabii Yona. Kama vile Yona nabii alivyokuwa tumboni mwa samaki mkubwa siku tatu na usiku tatu, ndivyo Mwana wa Mtu atakavyokuwa moyoni mwa dunia siku tatu na usiku tatu. Wanaume wa Ninawi watainuka katika hukumu pamoja na kizazi hiki na watakihukumu, kwa sababu walitubu kwa tangazo la Yona, na tazama, aliye mkuu kuliko Yona yuko hapa. Malkia wa kusini atainuliwa katika hukumu pamoja na kizazi hiki na atakihukumu, kwa sababu alikuja kutoka miisho ya dunia kusikia hekima ya Solomoni, na tazama, zaidi ya Solomoni yuko hapa.

Lakini wakati roho najisi inatoka kwa mtu, hupita katika maeneo yasiyo na maji ikitafuta pumziko, na haipati. Kisha anasema, Nitarudi katika nyumba yangu kutoka pale nilitoka, na baada ya kuja anapata ikiwa tupu na imefagiliwa na imepambwa. Kisha anaenda na anachukua pamoja naye roho wengine saba waovu zaidi kuliko yeye mwenyewe, nao wakiingia wanakaa pale, na hali ya mwisho ya mtu yule inakuwa mbaya zaidi kuliko ile ya kwanza. Ndivyo itakavyokuwa pia kwa kizazi hiki kiovu.

Wakati alipokuwa bado akisema na umati, tazama, mama yake na ndugu zake walikuwa wamesimama nje, wakitafuta kusema naye. Lakini mtu fulani akamwambia, Tazama, mama yako na ndugu zako wamesimama nje wakitaka kukuona. Lakini yeye

alijibu akamwambia yule aliyekuwa akisema naye, Nani ni mama yangu na ni nani ndugu zangu? Na akinyoosha mkono wake kuelekea wanafunzi wake, alisema, Tazama mama yangu na ndugu zangu, Kwa maana yeyote atakayefanya mapenzi ya Baba yangu aliye mbinguni, yeye mwenyewe ni ndugu yangu na dada yangu na mama yangu.

13

Katika siku ile, Yesu alitoka nje ya nyumba na kukaa kando ya bahari. Makutano mengi yalikusanyika kwake, kiasi kwamba aliingia ndani ya mashua na kukaa, na umati wote ulisimama ufukoni. Na alisema nao mengi kwa mifano akisema, Tazama, mpanzi alitoka kwenda kupanda. Na katika kupanda kwake, baadhi ilianguka kando ya njia, na ndege wakaja na kuzila. Lakini mengine yalianguka juu ya maeneo yenye mawe, ambayo hayakuwa na udongo mwingi, na mara yakaota kwa sababu hayakuwa na kina cha udongo, Lakini jua lilipochomoza, ilichomwa, na kwa sababu haikuwa na mizizi, ilikauka. Lakini mengine yalianguka juu ya miiba, na miiba ikapanda na kuyanyonga. Lakini mengine yalianguka juu ya ardhi nzuri na yakatoa matunda, baadhi mia moja, baadhi sitini, na baadhi thelathini. Yule mwenye masikio ya kusikia, na asikie.

Na wanafunzi wakamkaribia wakamwambia, Kwa nini unasema nao kwa mifano? Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Ninyi mmepewa kujua siri za ufalme wa mbinguni, lakini wao

hawakupewa. Kwa maana yeyote mwenye kitu, atapewa na atakuwa na wingi, lakini yeyote asiye na kitu, hata kile alicho nacho kitachukuliwa kutoka kwake. Kwa sababu ya hii, ninasema nao kwa mifano, ili wakiwa wanaona wasione, na wakiwa wanasikia wasiskie, wala wasielewa. Ili wasije wakarejea, na kisha unabii wa Isaya utakamilika kwao, unabii unaoambaa: Kwa kusikia mtasikia lakini hamtaelewa kamwe, na mkiwa mnaona mtaona lakini hamtaona kamwe, Kwa maana moyo wa watu hawa umefanywa mnene, na kwa masikio yao walisikia kwa uzito, na macho yao wameyafumba, ili wasije wakaona kwa macho yao na kwa masikio yao wakasikie na kwa moyo wao wakaelewe na kugeuka, nami nitawaponya.

Lakini heri macho yenu, kwa sababu yanaona, na masikio yenu, kwa sababu yanasikia. Amin, kwa maana nawaambia kwamba manabii wengi na wenye haki walitamani kuona yale mnayoyaona, lakini hawakuyaona, na kusikia yale mnayoyasikia, lakini hawakuyasikia.

Ninyi basi sikilizeni mfano wa mpanzi. Kila mtu anayesikia neno la ufalme na asielewa, yule mwovu anakuja na kuchukua kile kilichopandwa moyoni mwake; huyu ndiye aliyepandwa kando ya njia. Yule aliyepandwa juu ya maeneo ya mawe, huyu ndiye anayesikia neno na mara moja anapokelewa kwa furaha na kulichukua. Lakini hana mizizi ndani yake mwenyewe, bali ni wa muda tu, na dhiki au mateso yanapotokea kwa sababu ya neno, mara moja anajikwaa. Lakini yule aliyepandwa katika miiba, huyu ni yule anayesikia neno, na wasiwasi wa zama hii

na udanganyifu wa utajiri vinakandamiza neno, naye huwa hana matunda. Lakini yule aliyepandwa juu ya ardhi nzuri, huyu ndiye yule anayesikia neno na kuelewa, ambaye kweli huzaa matunda na kutoa: mmoja mia, mwingine sitini, na mwingine thelathini.

Mfano mwingine aliweka mbele yao akisema, Ufalme wa mbinguni unafanana na mtu aliyepanda mbegu nzuri katika shamba lake, Lakini wakati watu walipokuwa wamelala, adui wake alikuja na kupanda magugu kati ya nafaka, kisha akaondoka. Lakini nyasi ilipomea na kuzaa matunda, ndipo magugu nayo yalionekana. Watumwa wa bwana wa nyumba wakamkaribia na kumwambia, Bwana, si mbegu nzuri uliyopanda katika shamba lako? Basi magugu yametoka wapi? Lakini yeye aliwaambia, mtu adui alifanya hili. Watumwa wakamwambia, je, unataka basi tuondoke tukavikusanye? Lakini yeye akasema, La, msije mkikusanya magugu mkangoa pamoja nayo nafaka. Acha vikue pamoja vyote viwili hadi wakati wa mavuno, na wakati wa mavuno nitawaambia wavunaji, kusanyeni kwanza magugu na kuyafunge katika mifuko ili kuyachoma, lakini nafaka kusanyeni ndani ya ghala langu.

Mfano mwingine aliweka mbele yao akisema, Ufalme wa mbinguni ni sawa na chembe ya haradali, ambayo mtu alichukua na kuipanda katika shamba lake, Ambayo ni ndogo kuliko mbegu zote, lakini inapokua, inakuwa kubwa kuliko mboga zote na inakuwa mti, ili ndege wa angani waje na kukaa

katika matawi yake.

Mfano mwingine aliwaambia, Ufalme wa mbingu ni sawa na chachu ambayo mwanamke alichukua na kuificha katika vipimo vitatu vya unga, hadi yote ikachanganyikwa.

Mambo haya yote Yesu alizungumza kwa umati kwa mifano, na pasipo mfano hakuzungumza neno lolote kwao. Ili kwamba litimizwe lile lililosemwa kupitia nabii aliyesema, Nitafungua kinywa changu kwa mifano, nitatamka mambo yaliyofichwa tangu kuwekwa msingi wa ulimwengu.

Kisha baada ya kuacha makutano, alikuja ndani ya nyumba yake. Wanafunzi wake wakamjia wakisema, Tueleze mfano wa magugu ya shambani. Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Yeye apandaye mbegu nzuri ni Mwana wa Mwanadamu, Shamba ni ulimwengu, mbegu nzuri ni wana wa ufalme, na magugu ni wana wa yule mwovu. Adui aliyepanda hizo ni shetani, mavuno ni mwisho wa zama, na wavunaji ni wajumbe. Kama vile magugu yanavyokusanywa na kuchomwa kwa moto, ndivyo itakavyokuwa katika mwisho wa zama hii. Mwana wa mtu atatuma wajumbe wake, nao watakusanya kutoka katika ufalme wake vikwazo vyote na wale wanaofanya uasi. Na watatupa wao katika tanuru la moto; pale kutakuwa na kilio na kusaga kwa meno. Ndipo wenye haki watangaa kama jua katika ufalme wa Baba yao. Mwenye masikio ya kusikia, na asikie.

Tena ufalme wa mbinguni ni sawa na hazina iliyofichwa katika

shamba, ambayo mtu alipata akaificha, na kwa furaha yake anaenda na kuuza vyote alivyo navyo, na kununua shamba lile.

Tena, ufalme wa mbinguni ni sawa na mtu mfanyabiashara anayetafuta lulu nzuri, Ambaye alipopata lulu moja ya thamani, akaenda akauza yote alichokuwa nacho na akanunua lulu hilo.

Tena, ufalme wa mbingu ni sawa na wavu uliotupwa katika bahari na ukakusanya pamoja kila aina, Ilikuwa, wakati ilipojazwa, wakilipandisha juu ya ukingo wa bahari na kukaa chini, walikusanya vile vizuri katika vyombo, lakini vile vilivyooza walitupa nje. Hivyo ndivyo itakavyokuwa mwishoni mwa zama. Wajumbe watatoka na kuwatenga waovu kutoka katikati ya wenye haki, Na watatupa wao katika tanuru la moto; pale kutakuwa na kilio na kusaga kwa meno. Yesu anawaambia, Je, mmeelewa mambo haya yote? Wanamjibu, Ndiyo, Bwana. Lakini yeye aliwaambia, Kwa sababu ya hili, kila mwandishi aliyefundishwa katika ufalme wa mbinguni ni sawa na mtu bwana wa nyumba, ambaye hutoa kutoka hazina yake vitu vipya na vya zamani.

Na ikawa kwamba Yesu alipomaliza mifano hii, aliondoka pale. Na baada ya kuja katika nchi yake ya asili, aliwafundisha katika mkusanyiko wao, hivi kwamba walishangaa na kusema, Huyu amepata wapi hekima hii na nguvu hizi? Je, huyu si mwana wa seremala? Je, mama yake haitwa Mariamu, na ndugu zake Yakobo na Yose na Simoni na Yuda? Na dada zake si wote wapo kwetu? Basi huyu amepata hivi vyote wapi? Na walikosewa

katika yeye. Lakini Yesu aliwaambia, Hakuna nabii asiye na heshima isipokuwa katika nchi yake mwenyewe na katika nyumba yake mwenyewe. Na hakufanya pale miujiza mingi kwa sababu ya kutokuamini kwao.

14

Katika wakati ule, Herode tetraka alisikia habari za Yesu Na akasema kwa watumishi wake, Huyu ni Yohana Mbatizaji, yeye amefufuka kutoka kwa wafu, na kwa sababu ya hili nguvu zinafanya kazi ndani yake. Kwa maana Herode alimkamata Yohana, akamfunga na kumweka gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo ndugu yake. Kwa maana Yohana alikuwa akimwambia, Hairuhusiwi kwako kuwa naye. Na kutaka kumuua aliogopa umati, kwa sababu walimwona kama nabii. Lakini siku ya kuzaliwa ya Herode ilipofanyika, binti wa Herodia alicheza mbele yake na akampendeza Herode Kwa hivyo, kwa kiapo alikubali kumpa chochote atakachoomba. Yeye lakini, baada ya kushawishwa na mama yake, akasema, Nipe hapa kwenye sahani kichwa cha Yohana Mbatizaji. Na mfalme alihuzunishwa, lakini kwa sababu ya viapo na wageni aliamuru apewe. Na baada ya kutuma, alikata kichwa Yohana gereizani. Na kichwa chake kilichukuliwa juu ya sahani na kikapewa msichana, naye akamchukulia mama yake. Wanafunzi wake walipokuja, walichukua mwili na kuuzika, kisha wakaenda kumwarifu Yesu.

Yesu aliposikia, aliondoka pale kwa mashua kwenda mahali pa jangwani peke yake, na makutano waliposikia, walimfuata kwa miguu kutoka miji. Na alipotoka nje, Yesu aliwaona umati mkubwa, naye akawaonea huruma na akawatibu wagonjwa wao. Jioni ilipoingia, wanafunzi wake walimjia wakisema, Mahali hapa ni ukiwa na saa tayari imepita. Waache makutano waende, ili waende katika vijiji wanunue chakula kwa ajili yao wenyewe. Lakini Yesu aliwaambia, Hawana haja ya kuondoka, wapeni ninyi chakula. Lakini wao wanamwambia, Hatuna hapa kitu chochote isipokuwa mikate mitano na samaki wawili. Lakini yeye alisema, Nileteni wao hapa. Baada ya kuamuru umati wa watu kulala juu ya majani, akichukua mikate mitano na samaki wawili, akatazama mbinguni na kubariki. Kisha akavunja mikate na kuwapa wanafunzi, nao wanafunzi wakawapa umati wa watu. Na walikula wote na wakashiba, na wakachukua vilivyobaki vya vipande, vikapu kumi na viwili vilivyojaa. Lakini wale waliokuwa wakila walikuwa wanaume karibu elfu tano, bila kuhesabu wanawake na watoto.

Na mara akalazimisha Yesu wanafunzi wake kuingia ndani ya mashua na kwenda mbele yake ngambo, mpaka atakapowaaga makutano. Na baada ya kuwaacha umati wa watu, alipanda mlimani peke yake ili aombe. Jioni ilipofika, alikuwa peke yake pale. Mashua tayari ilikuwa katikati ya bahari, ikiteswa na mawimbi, kwa kuwa upepo ulikuwa kinyume. Katika zamu ya nne ya usiku, Yesu aliondoka kuelekea kwao akitembea juu ya bahari. Na baada ya kumwona yeye wanafunzi akitembea juu ya bahari, walifadhaika wakisema kwamba ni mzuka, na kwa

hofu walipiga kelele. Lakini mara moja Yesu alisema nao akisema, Jipeni moyo, mimi ni, msiogope. Petro akijibu akamwambia, Bwana, kama ni wewe, niamuru nije kwako juu ya maji. Lakini yeye alisema, Njoo. Petro akashuka kutoka chomboni na kutembea juu ya maji kwenda kwa Yesu. Alipoona upepo mkali aliogopa, na alipoanza kuzama alipiga kelele akisema, Bwana, niokoe. Lakini mara moja Yesu akinyoosha mkono wake alimshika na kumwambia, Wewe wa imani haba, kwa nini ulitilia shaka? Na walipopanda ndani ya chombo, upepo ukatulia. Wale waliokuwa katika chombo, baada ya kuja, walimwabudu wakisema, Kweli wewe ni Mwana wa Mungu.

Na baada ya kuvuka, walifika katika nchi ya Genesareti. Na baada ya kumtambua yeye, wanaume wa mahali pale walituma ujumbe katika eneo lote linalozunguka pale, na wakamleta wote waliokuwa wagonjwa, Na walimsihi ili angalau waguse pindo la nguo yake tu, na wote waliogusa waliponywa.

15

Kisha waandishi na Mafarisayo kutoka Yerusalemu wakamwendea Yesu wakisema, Kwa nini wanafunzi wako wanakiuka mila ya wazee? Kwa maana hawaoshi mikono yao wanapoula mkate. Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Kwa nini nanyi mnakiuka amri ya Mungu kwa sababu ya mila zenu? Kwa maana Mungu aliamuru akisema, Mheshimu baba yako na mama yako, na, Yeyote anayemtukana baba yake au mama yake

lazima afe. Ninyi lakini mnasema, yeyote ambaye angesema kwa baba au kwa mama, zawadi ambayo unaweza kufaidika nayo kutoka kwangu, na hataheshimu baba yake au mama yake, Na mlibatilisha amri ya Mungu kwa sababu ya mila yenu. Enyi wanafiki, Isaya alitabiri vizuri kuhusu ninyi akisema, Watu hawa wananijia karibu kwa midomo yao na kuniheshimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali nami. Bure tu wananicha, wakifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu.

Na alipowaita umati, aliwaambia, Sikilizeni na mkaelewe, Si kinachoingia kinywani kinachonajisi mtu, bali kinachotoka kinywani ndiyo kinachonajisi mtu. Kisha wanafunzi wake walipomkaribia, walimwambia, Unajua kwamba Mafarisayo walichukizwa waliposikia neno hilo? Lakini yeye alijibu na kusema, Kila mmea ambao Baba yangu wa mbinguni hakuupanda utang'olewa. Waacheni, ni waongozi vipofu wa vipofu, lakini kipofu akiongoza kipofu, wote wawili wataanguka katika shimo. Lakini Petro alijibu na kumwambia, Tueleze mfano huu. Lakini Yesu alisema, Je, hata sasa ninyi hamna ufahamu? Bado hamjaelewi kwamba kila kinachoingia kinywani huenda tumboni na kisha kinatupwa chooni? Lakini yale yanayotoka nje kutoka kinywani yanatoka moyoni, na yale ndiyo yanayomtia mwanadamu unajisi. Kwa maana kutoka moyoni hutatoka mawazo maovu, mauaji, uzinzi, ukahaba, wizi, ushuhuda wa uongo, na makufuru. Hizi ndizo vitu vinavyomnajisi mwanadamu, lakini kula kwa mikono isiyooshwa hakumnajisi mwanadamu.

Na baada ya kutoka pale, Yesu alijiondoa kwenda maeneo ya Tiro na Sidoni. Na tazama, mwanamke Mkanaani kutoka mipaka ile, aliyetoka nje, alipiga kelele kwake akisema, Unihurumie mimi, Bwana, mwana wa Daudi; binti yangu anapagawa vibaya na pepo. Lakini yeye hakujibu neno. Na wanafunzi wake walipokuja, walimwuliza wakisema, Mwache aende, kwa sababu anapiga kelele nyuma yetu. Lakini yeye akajibu akasema, Sikutumwa ila kwa kondoo waliopotea wa nyumba ya Israeli. Lakini yeye aliyekuja alimwabudu akisema, Bwana, nisaidie. Lakini yeye alijibu na kusema, Si nzuri kuchukua mkate wa watoto na kuwatupilia mbwa wadogo. Lakini yeye alisema, Ndiyo, Bwana, kwa maana hata mbwa wadogo wanakula vipande vya mikate vinavyoanguka kutoka mezani mwa mabwana wao. Ndipo akijibu, Yesu akamwambia, Ewe mwanamke, imani yako ni kubwa! Na ifanyike kwako kama unavyotaka. Naye binti yake akaponywa tangu saa ile.

Na baada ya kuondoka kutoka pale, Yesu alikuja karibu na bahari ya Galilaya, na baada ya kupanda mlimani, alikaa pale. Na makutano mengi yalikuja kwake wakiwa na vilema, vipofu, viziwi, viwete na wengine wengi pamoja nao, nao waliwatupa karibu na miguu ya Yesu, naye aliwaponya. Hivi kwamba umati wa watu ulishangaa wakiwaona viziwi wakisikia, bubu wakinena, viwete wakiwa na afya, vilema wakitembea na vipofu wakiona, nao wakamtukuza Mungu wa Israeli.

Lakini Yesu aliwaita wanafunzi wake na kusema, Ninawahurumia watu hawa, kwa sababu wamekaa nami siku

tatu tayari na hawana kitu cha kula, na sitaki kuwaachilia wakiwa na njaa, wasije wakazimia njiani. Na wanafunzi wake wanamwambia, Tutapata wapi mikate mingi hivyo katika jangwa ili kuwashibisha umati mkubwa hivyo? Yesu akawaambia, Mna mikate mingapi? Nao wakasema, Saba, na samaki wadogo wachache. Na akaamuru umati wa watu kulala chini juu ya ardhi. Akiwa amechukua mikate saba na samaki, akashukuru, akavunja na kuwapa wanafunzi wake, nao wanafunzi wakawapa makutano. na wote walikula na wakashiba, na wakachukua vilivyobaki vya vipande vikapu saba vilivyojaa Wale waliokula walikuwa wanaume elfu nne, bila kuhesabu wanawake na watoto. Na baada ya kuwaacha umati, aliingia ndani ya chombo na akaja katika mipaka ya Magdala.

16

Na Mafarisayo na Masadukayo walipokaribia wakijaribu, walimuuliza aonyeshe kwao ishara kutoka mbinguni. Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Jioni inapofika, mnasema, Kutakuwa na hali nzuri ya hewa, kwa maana mbingu ni nyekundu, Na asubuhi, leo kutakuwa na dhoruba, kwa maana mbingu ni nyekundu na ina huzuni. Enyi wanafiki, uso wa mbingu mnajua kufasiri, lakini ishara za nyakati hamwezi kuzijua? Kizazi kiovu na cha uzinzi kinatafuta ishara, lakini hakitapewa ishara isipokuwa ishara ya nabii Yona. Kisha akawaacha na kuondoka.

Na wanafunzi wake walipofika ngambo, walisahau kuchukua mikate. Lakini Yesu aliwaambia, Oneni na zingatieni chachu ya Mafarisayo na Masadukayo. Wale lakini walikuwa wanajadiliana katika nafsi zao wenyewe wakisema kwamba hatukuchukua mikate. Lakini Yesu akijua alisema kwao, Kwa nini mnajadili mioyoni mwenu, enyi wenye imani ndogo, kwamba hamkuchukua mikate? Bado hamjaelewea, wala hamkumbuki mikate mitano ya watu elfu tano na vikapu vingapi mlivyopokea? Wala mikate saba kwa wale elfu nne na vikapu vingapi mlivyochukua? Vipi hamwelewi kwamba sikuwaambieni kuhusu mkate, bali kujilinda na chachu ya Mafarisayo na Masadukayo? Ndipo walifahamu kwamba hakusema wajilinde na chachu ya mkate, bali na mafundisho ya Mafarisayo na Masadukayo.

Lakini Yesu alipokuja katika sehemu za Kaisarea ya Filipo, aliuliza wanafunzi wake akisema, Watu wanasema mimi ni nani, Mwana wa Mtu? Nao wakasema, Wengine wanasema ni Yohana Mbatizaji, wengine Eliya, na wengine Yeremia au mmoja wa manabii. Anasema kwao, Lakini ninyi mnasema kuwa mimi ni nani? Akijibu, Simon Peter alisema, Wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Akijibu, Yesu alisema kwake, Umebarikiwa wewe, Simoni Bariona, kwa sababu nyama na damu haijafunua hili kwako, bali Baba yangu aliye mbinguni. Na mimi pia ninakuambia kwamba wewe ni Petro, na juu ya mwamba huu nitajenga kanisa langu, na malango ya kuzimu hayatashinda dhidi yake. Nami nitakupa funguo za ufalme wa mbinguni, na chochote utakachofunga duniani kitakuwa

kimefungwa mbinguni, na chochote utakachofungua duniani kitakuwa kimefunguliwa mbinguni. Kisha aliwaamuru wanafunzi wake wasimwambie mtu yeyote kwamba yeye ni Yesu Kristo.

Tangu wakati huo Yesu alianza kuwaonyesha wanafunzi wake kwamba ni lazima aende Yerusalemu na kuteseka mengi kutoka kwa wazee na makuhani wakuu na waandishi na kuuawa, na siku ya tatu afufuke. Na Petro akimchukua pembeni, alianza kumkemea akisema, Neema iwe kwako, Bwana! Hii haitakuwa kwako. Lakini yeye akiisha kugeuka akamwambia Petro, Nenda nyuma yangu, shetani! Wewe ni kikwazo changu, kwa sababu hufikirii mambo ya Mungu, bali mambo ya wanadamu.

Kisha Yesu akawaambia wanafunzi wake, Kama mtu yeyote anataka kunifuata, ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake, na anifuate. Kwa maana yeyote anayetaka kuokoa roho yake, ataipoeza, lakini yeyote atakayepoteza roho yake kwa ajili yangu, ataipata. Kwa nini mtu afaidike kama akipata dunia nzima, lakini akapoteza roho yake? Au mtu atatoa nini badala ya roho yake? Mwana wa mtu anakaribia kuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na malaika wake, na hapo atalipa kila mmoja kulingana na matendo yake. Amin, nawaambia, kuna baadhi ya wale wanaosimama hapa, ambao hawataonja kifo mpaka watakapoona Mwana wa Mtu akija katika ufalme wake.

17

Na baada ya siku sita Yesu anawachukua Petro na Yakobo na Yohana ndugu yake na anawaleta juu kwenye mlima mrefu peke yao Naye alibadilishwa mbele yao, na uso wake uliangaa kama jua, na nguo zake zikawa nyeupe kama nuru. Na tazama, Musa na Eliya walionekana kwao wakizungumza pamoja naye. Petro akajibu akamwambia Yesu, Bwana, ni vizuri sisi kuwa hapa. Kama unataka, tufanye mahema matatu hapa: moja kwako, moja kwa Musa, na moja kwa Eliya. Alipokuwa bado akisema, tazama, wingu angavu liliwafunika, na tazama, sauti kutoka katika wingu ikisema, Huyu ni Mwana wangu mpendwa ambaye nimependezwa naye; msikieni. Na wanafunzi waliposikia, walianguka kifudifudi na wakaogopa sana. Yesu akawakaribia, akawagusa na kusema, Inukeni, msiogope. Walipoinua macho yao, hawakuona mtu yeyote isipokuwa Yesu peke yake. Na walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, Yesu aliwaamuru akisema, Msimwambie mtu yeyote kuhusu maono haya mpaka Mwana wa Adamu afufuke kutoka kwa wafu. Na wanafunzi wake walimuuliza wakisema, Kwa nini basi waandishi wanasema kwamba Eliya ni lazima aje kwanza? Lakini Yesu alijibu na kuwaambia, Eliya kweli anakuja kwanza na atarudisha yote, Lakini nawaambieni kwamba Eliya tayari amekwisha kuja, nao hawakumtambua, bali walimtendea kama walivyotaka. Vivyo hivyo Mwana wa Mtu atateseka mikononi mwao. Ndipo wanafunzi walielewa kwamba alikuwa amewaambieni kuhusu Yohana Mbatizaji.

Na walipokuja kwa umati wa watu, mtu mmoja alimkaribia akipiga magoti mbele yake na kusema, Bwana, mhurumie

mwanangu, kwa sababu anaugua kifafa na anateseka vibaya, kwa maana mara nyingi huanguka motoni na mara nyingi majini. Nilimleta kwa wanafunzi wako, lakini hawakuweza kumponya. Lakini Yesu alijibu na kusema, Ewe kizazi kisichokuwa na imani na kilichopotoshwa, nitakuwa pamoja nanyi hadi lini? Nitawavumilia hadi lini? Mleteni kwangu hapa. Na Yesu akamkemea, na pepo ikatoka kwake, na mtumishi akaponywa tangu saa ile. Kisha wanafunzi walipomkaribia Yesu faraghani, walisema, Kwa nini sisi hatukuweza kulitoa nje? Lakini Yesu aliwaambia, Kwa sababu ya kutokuamini kwenu. Kwa kweli nawaambia, kama mkiwa na imani kama punje ya haradali, mtauambia mlima huu, Hamia kutoka hapa kwenda huko, nao utahamia, na hakuna kitakachokuwa kigumu kwenu. Lakini aina hii haitoki ila kwa maombi na kufunga.

Walipokuwa wakizunguka katika Galilaya, Yesu aliwaambia, Mwana wa Mwanadamu anakaribia kusalitiwa mikononi mwa wanadamu. Na watamuua yeye, na siku ya tatu atafufuka. Nao walihuzunika sana.

Walipofika Kapernaumu, wale wanaokusanya didrakma walimwendea Petro na kusema, Je, mwalimu wenu halipii didrakma? Anasema, Ndiyo. Na wakati aliingia ndani ya nyumba, Yesu alimtangulia akisema, Unaonaje, Simoni? Wafalme wa dunia wanachukua ushuru au kodi kutoka kwa nani? Kutoka kwa wana wao au kutoka kwa wageni? Petro anamwambia, Kutoka kwa wageni. Yesu akamwambia, Basi wana ni huru. Ili hivyo tusiwakosee, nenda baharini utupe

ndoana na samaki wa kwanza atakayepanda uchukue, na ukifungua kinywa chake utapata stater, ukiichukua ipe kwao badala yangu na yako.

18

Katika saa ile, wanafunzi wakamjia Yesu wakisema, Nani basi ni mkubwa katika ufalme wa mbinguni? Yesu akiwa amemwita mtoto, aliweka yeye katikati yao na akasema, Kweli nawaambia, kama hamtageuka na kuwa kama watoto, hamtaingia katika ufalme wa mbingu. Yeyote basi atakayejinyenyekeza mwenyewe kama mtoto huyu, huyu ndiye mkubwa katika ufalme wa mbinguni. na yeyote akipokea mtoto kama huyu mmoja kwa jina langu, ananipokea mimi Yeyote ambaye atamsababisha mmoja wa wadogo hawa wanaoamini kwangu kukwazika, ingekuwa bora kwake kama jiwe kubwa la kusagia linalovutwa na punda lingetundikwa shingoni mwake na azamishwe vilindini mwa bahari. Ole kwa ulimwengu kutokana na vikwazo, kwa maana ni lazima vikwazo vije, lakini ole kwa mtu yule ambaye kikwazo kinakuja kupitia kwake. Lakini kama mkono wako au mguu wako unakusababisha kujikwaa, uukatilie mbali na uutupe, ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa kilema au kipofu, kuliko kuwa na mikono miwili au miguu miwili na kutupwa katika moto wa milele. Na kama jicho lako linakusababisha kukwaza, lingoe na ulitupe mbali nawe, ni bora kwako kuingia katika uzima ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili na kutupwa katika jehanamu ya

moto. Angalieni msimdhara hata mmoja wa wadogo hawa, kwa maana nawaambia kwamba malaika wao mbinguni wanaona uso wa Baba yangu aliye mbinguni daima. Kwa maana Mwana wa Mtu alikuja kuokoa yaliyopotea.

Mnaonaje? Ikiwa mtu fulani ana kondoo mia moja na mmoja wao akipotea, je, hatawaacha wale tisini na tisa juu ya milima, aende kumtafuta yule aliyepotea? Na ikiwa inatokea kuikuta, amini nawaambia kwamba anafurahi kwa ajili yake zaidi kuliko kwa ajili ya wale tisini na tisa ambao hawakupotea. Hivyo si mapenzi ya Baba yenu aliye mbinguni kwamba hata mmoja wa wadogo hawa apotee.

Kama ndugu yako akikosea dhidi yako, nenda ukamkemee yeye kati yako na yeye peke yenu, kama akikusikiliza, umempata ndugu yako. Lakini kama hatasikia, chukua pamoja nawe mmoja au wawili zaidi, ili kwa kinywa cha mashahidi wawili au watatu neno lolote lithibitishwe. Lakini kama atawapuuza, sema kwa mkutano; lakini kama pia atapuuza mkutano, na awe kwako kama mwasi na mtoza ushuru. Kweli nawaambieni, chochote mtakachofunga duniani kitakuwa kimefungwa mbinguni, na chochote mtakachofungua duniani kitakuwa kimefunguliwa mbinguni. Tena, kweli nawaambia, ikiwa wawili wenu watakubaliana duniani kuhusu jambo lolote watakaloomba, watapewa na Baba yangu aliye mbinguni. Kwa maana popote wawili au watatu wamekusanyika kwa jina langu, niko pale katikati yao.

Kisha Petro akimkaribia alisema, Bwana, mara ngapi ndugu yangu atatenda dhambi dhidi yangu na nitamsamehe? Je, hadi mara saba? Yesu anasema kwake, Sisemi kwako hadi mara saba, bali hadi mara sabini na saba.

Kwa sababu ya hii, ufalme wa mbinguni ulifananishwa na mtu mfalme ambaye alitaka kufanya hesabu na watumwa wake. Alipoanza kuhesabu hesabu, aliletwa kwake mdeni mmoja wa talanta nyingi. Lakini kwa kuwa hakuwa na cha kulipa, bwana wake aliamuru auzwe yeye pamoja na mke wake na watoto wake na vyote alivyokuwa navyo, ili deni lilipwe. Kwa hiyo mtumwa alianguka akamwabudu akisema, Bwana, nisubirie na nitakulipa vyote. Akiwa na huruma, bwana wa mtumwa yule alimwachilia huru na mkopo wake akamsamehe. Baada ya kutoka nje, yule mtumwa alimkuta mmoja wa watumwa wenzake ambaye alikuwa anamdaiwa dinari mia moja, na akamshika na kumkaba akisema, Nirudishie kama unadaiwa chochote. Kwa hiyo, mtumwa mwenzake alianguka miguuni pake akimsihi akisema, Nisubirie, nami nitakulipa. Lakini yeye hakuwa tayari, bali aliondoka na kumtupa gerezani hadi atakapolipa deni.

Watumwa wenzake walipoona yaliyotokea, walihuzunishwa sana, na walipokuja walimweleza bwana wao wazi mambo yote yaliyotokea. Ndipo baada ya kumwita, bwana wake akamwambia, Mtumwa mwovu, deni lile lote nilikuacha kwako, kwa sababu ulinisihi. Je, haikuwa lazima wewe pia umhurumie mtumwa mwenzako, kama mimi nilivyokuhurumia wewe? Na

bwana wake alikasirika, akamkabidhi kwa watesi mpaka arudishe yote aliyodaiwa. Hivyo na Baba wangu wa mbinguni atawafanyia, kama kila mmoja hasamehe ndugu yake kutoka mioyoni mwenu makosa yao.

19

Ikawa kwamba Yesu alipomaliza maneno haya, aliondoka Galilaya na akaja katika mipaka ya Yudea, ngambo ya Yordani. Na makutano wengi walimfuata, naye aliwaponya pale. Na Mafarisayo wakamjia wakimjaribu na wakimwambia, Je, inaruhusiwa mtu kumwacha mke wake kwa sababu yoyote? Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Je, hamjasoma kwamba yule aliyeumba tangu mwanzo aliwafanya kiume na kike, na akasema, Kwa sababu ya hii, mwanadamu atamwacha baba yake na mama yake, na ataunganishwa na mke wake, na wawili watakuwa mwili mmoja. Kwa hiyo si tena wawili, bali mwili mmoja. Kile ambacho Mungu ameunganisha pamoja, mwanadamu asitenganishe. Wanamwambia, Kwa nini basi Musa aliamuru kutoa hati ya talaka na kumwacha? Anasema kwao, Musa aliwaruhusu kuwaachana na wake zenu kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu, lakini tangu mwanzo haikuwa hivyo. Lakini nawaambieni kwamba mwanaume yeyote atakayemwacha mkewe si kwa sababu ya uzinzi na kuoa mwanamke mwingine, anazini, na yule anayemwoa mwanamke aliyeachwa anazini. Wanafunzi wake wanamwambia, Kama hali ya mwanadamu na mwanamke ni hivyo, haifai kuoa. Lakini

yeye aliwaambia, Si wote wanalikubali neno hili, ila wale ambao wamepewa. Kwa maana kuna towashi ambao walizaliwa hivyo kutoka tumboni mwa mama zao. Na kuna towashi ambao walifanywa towashi na watu, na kuna towashi ambao wamejifanya towashi wenyewe kwa ajili ya ufalme wa mbinguni. Yule awezaye kukubali na akubali.

Kisha watoto waliletwa kwake ili aweke mikono juu yao na aombe, lakini wanafunzi waliwakemea. Lakini Yesu alisema, Waacheni watoto na msiwazuie waje kwangu, kwa maana ufalme wa mbinguni ni wa watu kama hao. Na baada ya kuweka mikono juu yao, aliondoka pale.

Na tazama, mmoja akiwa amemkaribia alisema kwake, Mwalimu mzuri, nitafanya nini kizuri ili niwe na uzima wa milele? Lakini akamwambia, Kwa nini unaniita mzuri? Hakuna mwema isipokuwa mmoja, yaani Mungu. Lakini kama unataka kuingia katika uzima, zishike amri. Anasema kwake, Za aina gani? Yesu akasema, Usiue, usizini, usiibie, usitoe ushahidi wa uongo, Mheshimu baba na mama, na utampenda jirani yako kama unavyojipenda wewe mwenyewe. Yule kijana anamwambia, Nimeyashika yote haya tangu ujana wangu; ninakosa nini bado? Yesu alimwambia, Kama unataka kuwa mkamilifu, nenda uuze mali yako na uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni, kisha njoo unifuate. Lakini kijana alipoisikia hayo maneno, aliondoka akiwa na huzuni, kwa maana alikuwa na mali nyingi. Lakini Yesu aliwaambia wanafunzi wake, Kweli nawaambia kwamba kwa ugumu tajiri

ataingia katika ufalme wa mbinguni. Tena lakini, nawaambieni, ni rahisi kwa ngamia kupita katika tundu la sindano kuliko tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu. Lakini baada ya kusikia hayo, wanafunzi wake walishangaa sana wakisema, Nani basi anaweza kuokolewa? Akiwa ameangalia, Yesu alisema kwao, Kwa wanadamu jambo hili haliwezekani, lakini kwa Mungu mambo yote yanawezekana. Kisha Petro alijibu na kumwambia, Tazama, sisi tumeacha kila kitu na tumekufuata wewe. Basi, tutapata nini sisi? Lakini Yesu aliwaambia, Amin, nawaambia kwamba ninyi mliofuata mimi, katika kuzaliwa upya, wakati Mwana wa Mtu atakapoketi juu ya kiti chake cha enzi cha utukufu, nanyi pia mtaketi juu ya viti kumi na viwili vya enzi, mkihukumu makabila kumi na mawili ya Israeli. Na kila mtu ambaye ameacha nyumba au ndugu au dada au baba au mama au mke au watoto au mashamba kwa ajili ya jina langu, atapokea mara mia zaidi na ataurithi uzima wa milele. Lakini wengi wa kwanza watakuwa wa mwisho, na wa mwisho watakuwa wa kwanza.

20

Kwa maana ufalme wa mbinguni ni sawa na mtu bwana wa nyumba, ambaye alitoka asubuhi na mapema kuajiri wafanyakazi kwa shamba lake la mizabibu. Na baada ya kukubaliana na wafanyakazi kwa denari kwa siku, aliwatuma katika shamba lake la mizabibu. Na baada ya kutoka karibu saa tatu ya asubuhi, aliwaona wengine wamesimama sokoni bila

kazi, Na kwa wale alisema, Nendeni nanyi pia katika shamba la mizabibu, na chochote kitakachokuwa cha haki nitawapa. Lakini wao waliondoka. Tena alipotoka nje karibu saa ya sita na ya tisa, alifanya vivyo hivyo. Kuhusu saa ya kumi na moja, akiwa ametoka nje, alikuta wengine wakisimama bila kazi, na akawaambia, Kwa nini mmesimama hapa siku nzima bila kazi? Wanamwambia, Hakuna mtu aliyetuajiri. Anawaambia, Nendeni nanyi pia katika shamba la mizabibu, na chochote kitakachokuwa cha haki mtakipokea. Jioni ilipofika, bwana wa shamba la mizabibu akamwambia msimamizi wake, Waite wafanyakazi na uwalipe mshahara wao, ukianza na wa mwisho hadi wa kwanza. Na wale waliokuja karibu na saa ya kumi na moja walipokea kila mmoja denari. Lakini wale wa kwanza walipokuja, walidhani kwamba wangepokea zaidi, lakini wao pia walipokea denari moja kila mmoja. Baada ya kupokea, walinung'unika dhidi ya bwana wa nyumba Wakisema kwamba hawa wa mwisho walifanya saa moja, na umewafanya sawa na sisi, wale waliobeba mzigo wa siku na joto kali. Lakini yeye akijibu akamwambia mmoja wao, Rafiki, sijakudhulumu. Je, hukupatana nami kwa denari? Inua mali yako na uende, lakini nataka kumpa huyu wa mwisho kama nilivyokupa wewe. Au hairuhusiwi kwangu kufanya kile ninachotaka katika vyangu? Je, jicho lako ni ovu kwa sababu mimi ni mzuri? Hivyo wa mwisho watakuwa wa kwanza, na wa kwanza watakuwa wa mwisho, kwa maana wengi ni walioitwa, lakini wachache ni waliochaguliwa.

Na Yesu alipokuwa akipanda kwenda Yerusalemu, aliwachukua

wale wanafunzi kumi na wawili peke yao njiani, na akawaambia, Tazama, tunapanda kwenda Yerusalemu, na Mwana wa Mtu atakabidhiwa kwa makuhani wakuu na waandishi, nao watamhukumu kifo. Na watamkabidhi yeye kwa mataifa ili kudhihakiwa, kuchapwa, na kusulubishwa, na siku ya tatu atafufuka.

Ndipo mama wa wana wa Zebedayo alimkaribia pamoja na wana wake, akimsujudia na kuomba kitu kutoka kwake. Yeye akamwambia, Unataka nini? Akamwambia, Sema ili hawa wana wangu wawili wakae, mmoja upande wako wa kulia na mmoja upande wako wa kushoto katika ufalme wako. Yesu akajibu akasema, Hamjui mnachoomba. Je, mnaweza kunywa kikombe ambacho mimi niko karibu kunywa, au kubatizwa ubatizo ambao mimi nabatizwa? Wakamwambia, Tunaweza. Naye anawaambia, Kikombe changu hakika mtakinywa, na ubatizo ambao mimi nabatizwa mtabatizwa, lakini kukaa upande wa kulia kwangu na upande wa kushoto kwangu si yangu kutoa, bali ni kwa wale ambao umeandaliwa na Baba yangu. Na wale kumi waliposikia, walikasirika kuhusu ndugu wawili. Lakini Yesu alipowaita, alisema, Mnajua kwamba watawala wa mataifa wanawatawala, na wakuu wanatumia mamlaka juu yao. Sivyo itakuwa kwenu, bali yeyote anayetaka kuwa mkuu miongoni mwenu, atakuwa mtumishi wenu. Na yeyote anayetaka kuwa wa kwanza miongoni mwenu, atakuwa mtumwa wenu, Kama vile Mwana wa Mtu hakuja ili afanyiwe huduma, bali ili afanye huduma na kutoa roho yake kuwa fidia badala ya wengi.

Na walipokuwa wakitoka Yeriko, umati mkubwa ulimfuata. Na tazama, vipofu wawili walikuwa wameketi kando ya njia, na waliposikia kwamba Yesu anapita, walipaza sauti wakisema, Utuhurumie sisi, Bwana, Mwana wa Daudi. Lakini umati uliwakemea ili wanyamaze, lakini wao walipiga kelele zaidi wakisema, Utuhurumie sisi, Bwana, Mwana wa Daudi. Na Yesu amesimama, aliwaita na kusema, Mnataka nifanye nini kwenu? Wanamwambia, Bwana, ili macho yetu yafunguliwe. Akiwa na huruma, Yesu aligusa macho yao, na mara macho yao yakaona, nao wakamfuata.

21

Na walipokaribia Yerusalemu na kufika Bethfage karibu na Mlima wa Mizeituni, ndipo Yesu alituma wanafunzi wawili. Akisema kwao, Nendeni katika kijiji kile kinachoelekea ninyi, na mara moja mtapata punda amefungwa na mwanawe pamoja naye. Mkisha wafungua, mlete kwangu. Na kama mtu yeyote akiwaambia ninyi chochote, mtasema kwamba Bwana anahitaji, na mara moja atawarudisha. Hii yote imetokea ili kitimizwe kile kilichosemwa na nabii aliyesema, Semeni kwa binti Sayuni: Tazama, mfalme wako anakuja kwako, mpole na amepanda juu ya punda na mwana-punda, mwana wa mnyama wa mizigo.

Wanafunzi wakaenda na wakafanya kama Yesu alivyowaagiza. Walileta punda na mwanawe, wakaweka nguo zao juu yao, naye akaketi juu yao. Lakini umati mkubwa zaidi walitandaza nguo

zao njiani, wengine walikuwa wakikata matawi kutoka kwenye miti na kuyatandaza njiani. Lakini umati wale wanaotangulia na wale wanaofuata walikuwa wakipiga kelele wakisema, Hosana kwa mwana wa Daudi, amebarikiwa yeye anayekuja kwa jina la Bwana, Hosana katika vitu vya juu.

Na alipoingia Yerusalemu, mji wote ulitetemeka ukisema, Huyu ni nani? Lakini umati wa watu walikuwa wakisema, Huyu ni Yesu nabii kutoka Nazareti ya Galilaya.

Na Yesu aliingia ndani ya hekalu takatifu la Mungu, na aliwafukuza wote waliokuwa wakiuza na wanaonunua ndani ya hekalu, na alipindua meza za wabadilishaji fedha na viti vya wale waliokuwa wakiuza njiwa, Na anawaambia, imeandikwa, nyumba yangu nyumba ya maombi itaitwa, lakini ninyi mmeifanya pango la wezi.

Na vilema na vipofu walimjia hekaluni, naye akawaponya. Lakini makuhani wakuu na waandishi walipoona maajabu aliyoyafanya na watoto wakipiga kelele hekaluni wakisema, Hosana kwa Mwana wa Daudi, walikasirika. Na wakamwambia, Je, unasikia hawa wanasema nini? Lakini Yesu akawaambia, Ndiyo. Je, hamjasoma kamwe kwamba kutoka kinywani mwa watoto wachanga na wanyonyao nimeandaa sifa? Na akiwacha nyuma, alitoka nje ya mji kwenda Bethania, na akalala pale.

Lakini asubuhi alipokuwa akirudi mjini, alikuwa na njaa, Na akiuona mti wa mtini mmoja kando ya njia, alikuja kwake, na

hakukuta chochote ndani yake isipokuwa majani tu, na akauambia, Tena usitozae matunda milele. Na mti wa mtini ulikauka mara moja. Na wanafunzi walipoona, walishangaa wakisema, Mtini ulikauka mara moja vipi? Akijibu, Yesu akawaambia, Amin, nawaambia, kama mkiwa na imani na msisite, si tu jambo la mtini mtakayofanya, bali hata mkiuambia mlima huu, Inuliwe na kutupwa baharini, itakuwa hivyo, Na vyote vinavyokuwa vingi ikiwa mtaomba katika maombi mkiamini, mtavipokea.

Na alipokuja ndani ya hekalu, wakamjia yeye alipokuwa akifundisha, makuhani wakuu na wazee wa watu, wakisema, Kwa mamlaka gani unafanya mambo haya, na nani alikupa mamlaka hii? Yesu akijibu akawaambia, Nami nitawauliza swali moja, na mkinijibu, nami nitawaambia kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya. Ubatizo wa Yohana ulikuwa kutoka wapi, kutoka mbinguni au kutoka kwa wanadamu? Lakini walikuwa wakijadiliana kati yao wenyewe wakisema, Kama tukisema kutoka mbinguni, atasema kwetu, Kwa nini basi hamkumwamini? Lakini kama tukisema, Kutoka kwa wanadamu, tunaogopa umati wa watu, kwa maana wote wanamhesabu Yohana kama nabii. Nao wakijibu Yesu walisema, Hatujui. Akawaambia naye pia, Wala mimi siwaambi ninafanya mambo haya kwa mamlaka gani.

Lakini ninyi mnaonaje? Mtu mmoja alikuwa na watoto wawili, na akamwendea wa kwanza akamwambia, mwanangu, nenda leo ufanye kazi katika shamba langu la mizabibu. Lakini yeye

alijibu akasema, Sitaki, lakini baadaye akajuta na akaenda. Na akimkaribia wa pili, alisema vivyo hivyo. Lakini yeye akijibu alisema, Mimi, bwana, na hakuenda. Ni nani kati ya wale wawili aliyefanya mapenzi ya baba? Wanamwambia, wa kwanza. Yesu anawaambia, amina nawaambia kwamba watoza ushuru na makahaba wanawatangulia ninyi katika ufalme wa Mungu. Kwa maana Yohana alikuja kwenu katika njia ya haki, nanyi hamkumwamini, lakini wakusanyaji wa ushuru na makahaba walimwamini. Nanyi, hata baada ya kuona hayo, hamkutubu ili kumwamini.

Sikilizeni mfano mwingine. Kulikuwa na mtu mmoja aliyekuwa bwana wa nyumba, ambaye alipanda shamba la mizabibu na akaliweka uzio kuzunguka, na akachimba shinikizo la divai ndani yake na akajenga mnara, kisha akalikodisha kwa wakulima na akasafiri mbali. Lakini wakati wa mavuno ulipokaribia, alituma watumwa wake kwa wakulima ili wachukue matunda yake. Wakulima wakiwa wamewachukua watumwa wake, mmoja walimpiga, mwingine walimuua, na mwingine walimpiga kwa mawe. Tena alisafirisha watumwa wengine wengi kuliko wa kwanza, nao wakawatendea vivyo hivyo. Baadaye lakini alituma mwanawe kwao akisema, Watamheshimu mwana wangu. Lakini wale wakulima walipomwona yule mwana, walisema mioyoni mwao, Huyu ndiye mrithi, njooni tumuue na kuuchukua urithi wake. Na baada ya kumchukua, walimtupa nje ya shamba la mizabibu na wakamuua. Basi bwana wa shamba la mizabibu atakapokuja, atawafanyia nini wakulima wale? Wanamwambia,

Atawaangamiza vibaya wale wabaya, na shamba la mizabibu atalipangisha wakulima wengine ambao watamrudishia matunda katika nyakati zao. Yesu anawaambia, Je, hamjawahi kusoma katika Maandiko, Jiwe ambalo wajenzi walikataa limekuwa jiwe kuu la pembeni; hili limetoka kwa Bwana, na ni la ajabu machoni mwetu?

Kwa sababu ya hii, nawaambieni kwamba ufalme wa Mungu utachukuliwa kutoka kwenu na utapewa taifa lile linalozalisha matunda yake. Na yule aangukaye juu ya jiwe hili atavunjwa vipande vipande, lakini yule ambaye jiwe litaangukia, litamponda. Na baada ya kusikia mifano yake, makuhani wakuu na Mafarisayo walijua kwamba anasema kuhusu wao. Na walipotaka kumkamata, waliwaogopa umati wa watu, kwa sababu watu walimhesabu kuwa nabii.

22

Na akijibu, Yesu tena alisema kwao kwa mifano, akisema, Ufalme wa mbingu ulifananishwa na mtu mfalme, ambaye alifanya harusi kwa mwana wake. Na alituma watumwa wake kuwaita wale waliokuwa wamealikwa arusini, lakini hawakutaka kuja. Tena alituma watumwa wengine akisema, Waambieni wale walioitwa, tazameni, karamu yangu nimeandaa, ngombe wangu na wanyama walionona wamechinjwa, na kila kitu kiko tayari, njooni arusini. Lakini wao wakipuuza waliondoka, mmoja akaenda shambani mwake,

na mwingine akaenda biasharani kwake Lakini wengine waliobaki, baada ya kuwashinda watumwa wake, waliwadhalilisha na kuwaua. Lakini mfalme yule aliposikia, alikasirika, na akatuma majeshi yake, akawaharibu wauaji wale na kuuchoma mji wao. Kisha anawaambia watumwa wake, Harusi iko tayari, lakini walioalikwa hawakuwa wastahili. Nendeni basi kwenye njia kuu za barabara, na wote mtakaowakuta waiteni arusini. Na baada ya kutoka, watumwa wale walienda katika njia na walikusanya wote waliowapata, waovu na wazuri, na harusi ilijazwa na wageni waliokuwa wameketi. Mfalme aliingia ili kuwaangalia wale waliokuwa wamelala, akaona pale mtu ambaye hakuwa amevaa vazi la arusi Na akamwambia, rafiki, uliingiaje hapa bila kuwa na vazi la arusi? Lakini yeye alifanywa kimya. Kisha mfalme akawaambia watumishi, Mfungeni miguu yake na mikono yake, mwinueni na mkamtupe katika giza la nje, pale kutakuwa na kilio na kusaga meno. Kwa maana wengi ni walioitwa, lakini wachache ni waliochaguliwa.

Kisha Mafarisayo walipoenda, walifanya baraza ili waweze kumtega kwa maneno. Na wanamtuma kwake wanafunzi wao pamoja na Waherodi wakisema, Mwalimu, tunajua kwamba wewe ni wa kweli na unafundisha njia ya Mungu kwa kweli, na hujali kuhusu mtu yeyote, kwa maana huangalii uso wa watu, Basi tuambie, unaonaje? Je, inaruhusiwa kutoa ushuru kwa Kaisari au la? Lakini Yesu alipojua uovu wao, alisema, Kwa nini mnanijaribu, enyi wanafiki? Nionyesheni sarafu ya kodi. Nao wakamleta denari. Na anasema kwao, Picha hii na maandishi ni

ya nani? Wanamwambia, Za Kaisari. Ndipo anawaambia, Basi mtoeni Kaisari vya Kaisari, na Mungu vya Mungu. Na baada ya kusikia walishangaa, na baada ya kumwacha waliondoka.

Katika siku ile wakamjia Masadukayo, wanaosema hakuna ufufuo, nao wakamwuliza. Wakisema, Mwalimu, Musa alisema, kama mtu atakufa bila kuwa na watoto, ndugu yake ataoa mke wake na atamwinulia ndugu yake uzao. Kulikuwa na ndugu saba kati yetu, na wa kwanza alioa na akafa, na kwa kuwa hakuwa na mtoto alimwachia mkewe ndugu yake, Vivyo hivyo na wa pili na wa tatu, hadi wa saba. Baadaye, baada ya wote, mwanamke pia alikufa. Katika ufufuo, basi, atakuwa wa nani miongoni mwa wale saba huyo mwanamke? Kwa maana wote walimwoa. Yesu alijibu na kuwaambia, Mnakosea kwa sababu hamjui Maandiko wala nguvu ya Mungu. Kwa sababu katika ufufuo hawaoi wala hawaolewi, lakini ni kama wajumbe wa Mungu walioko mbinguni. Lakini kuhusu ufufuo wa wafu, hamjasoma yale aliyosema Mungu kwenu akisema, Mimi ni Mungu wa Abraham na Mungu wa Isaac na Mungu wa Jacob; si Mungu wa wafu, bali wa walio hai. Na baada ya kusikia, umati ulishangaa kwa mafundisho yake.

Lakini Mafarisayo waliposikia kwamba aliwanyamazisha Masadukayo, walikusanyika pamoja. Na mmoja wao, mwanasheria, aliuliza akimjaribu na kusema, Mwalimu, ni amri gani kubwa katika sheria? Lakini Yesu akamwambia, utampenda Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote na kwa akili yako yote. Hii ni amri ya kwanza na

kubwa. Ya pili inafanana na hii, utampenda jirani yako kama unavyojipenda mwenyewe. Katika amri hizi mbili, sheria nzima na manabii wananinginia.

Mafarisayo walipokusanyika, Yesu aliwauliza Akisema, Mnaonaje kuhusu Kristo? Ni mwana wa nani? Wakamwambia, Wa Daudi. Anasema kwao, Kwa hiyo, vipi Daudi katika Roho anamwita yeye Bwana akisema, Bwana alimwambia Bwana wangu, keti mkono wangu wa kuume hadi nitakapowaweka adui zako chini ya miguu yako.

Kama basi Daudi anamwita Bwana, vipi yeye ni mwana wake?

Na hakuna mtu aliyeweza kumjibu neno lolote, wala hakuna yeyote aliyethubutu kumwuliza tena tangu siku ile.

23

Kisha Yesu alizungumza na makutano na wanafunzi wake. Akisema, Waandishi na Mafarisayo wamekaa juu ya kiti cha Musa. Kwa hiyo, yote wanayoweza kuwaambia, lindeni na kufanya, lakini kwa matendo yao msifanye, kwa maana wanasema na hawafanyi. Wanafunga mizigo mizito na ngumu kubeba, na wanaweka juu ya mabega ya watu, lakini kwa kidole chao hawataki kuihamisha. Lakini matendo yao yote wanayafanya ili waonekane na watu. Kwa maana wanapanua filakteria zao, na wanapanua pindo za nguo zao. Wanapenda

mahali pa heshima katika karamu na viti vya mbele katika makusanyiko. na salamu katika masoko na kuitwa na wanadamu rabi rabi. Ninyi lakini msiitwe rabi, kwa maana mwalimu wenu ni mmoja, yaani Kristo, na ninyi nyote ni ndugu. Na msimwite mtu yeyote baba wenu duniani, kwa maana Baba wenu ni mmoja tu, aliye mbinguni. Wala msiitwe waongozi, kwa maana mwongozi wenu ni mmoja, yaani Kristo. Yule aliye mkubwa zaidi kati yenu atakuwa mtumishi wenu. Yeyote atakayejitukuza atanyenyekezwa, na yeyote atakayejinyenyekeza atatukuzwa.

Ole wenu waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnaangamiza nyumba za wajane, na kwa kisingizio mnaomba kwa muda mrefu; kwa sababu hii mtapokea hukumu kubwa zaidi. Ole wenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnafunga ufalme wa mbinguni mbele ya watu; ninyi wenyewe hamwingi, wala hamwaachi wale wanaotaka kuingia waingie. Ole kwenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnazunguka bahari na nchi kavu ili kumfanya mtu mmoja awe mwongofu, na anapogeuka, mnamfanya yeye mwana wa jehanamu mara mbili zaidi kuliko ninyi. Ole wenu, viongozi vipofu, mnaosema kwamba mtu yeyote akiaapa kwa hekalu, si kitu, lakini mtu yeyote akiaapa kwa dhahabu ya hekalu, ana wajibu. Wapumbavu na vipofu, ni nani aliye mkubwa zaidi, dhahabu au hekalu linalolitakasa dhahabu? Na, yeyote anayeapa kwa madhabahu, si kitu; lakini yeyote anayeapa kwa zawadi iliyo juu yake, ana wajibu. Wapumbavu na vipofu, ni nini kilicho kikubwa zaidi, zawadi au madhabahu inayotakasa

zawadi? Kwa hiyo, yeye aliyeapa kwa madhabahu huapa kwa madhabahu hiyo na kwa vitu vyote vilivyo juu yake. Na yule aliyeapa katika hekalu anaapa ndani yake na ndani ya yule aliyekaa ndani yake Na yule aliyeapa kwa mbingu anaapa kwa kiti cha enzi cha Mungu na kwa yule anayeketi juu yake. Ole wenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnatoa zaka ya nanaa na bizari na jira, na mmeyaacha mambo mazito ya sheria, yaani hukumu na huruma na imani. Haya ilikuwa lazima kuyafanya, na yale msiache. Viongozi vipofu, wanaochuja mbu, lakini wakimeza ngamia. Ole wenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnasafisha nje ya kikombe na sahani, lakini ndani zimejaa wizi na dhuluma. Mfarisayo kipofu, safisha kwanza ndani ya kikombe na sahani, ili nje yake nayo iwe safi. Ole wenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu ninyi ni kama makaburi yaliyopakwa chokaa, ambayo kwa nje yanaonekana mazuri, lakini ndani yamejaa mifupa ya wafu na uchafu wote. Hivyo nanyi pia, kwa nje mnaonekana wenye haki kwa watu, lakini ndani mmejaa unafiki na uasi. Ole wenu, waandishi na Mafarisayo wanafiki, kwa sababu mnajenga makaburi ya manabii na mnapamba makaburi ya wenye haki, Na mnasema, Kama tulikuwa katika siku za baba zetu, hatungekuwa washirika wao katika damu ya manabii. Hivyo mnashuhudia dhidi yenu wenyewe kwamba ninyi ni wana wa wale waliowaua manabii. Na ninyi jaza kipimo cha baba zenu. Enyi nyoka, uzao wa nyoka wenye sumu, mtakimbijaje hukumu ya jehanamu? Kwa sababu ya hili, tazama, mimi ninawatumia manabii, wenye hekima, na waandishi. Baadhi yao mtawaua na kuwasulubisha, na baadhi

yao mtawapiga mijeledi katika masinagogi yenu na kuwafukuza kutoka mji hadi mji. Ili kwamba ije juu yenu damu yote ya haki inayomwagwa juu ya nchi, kuanzia damu ya Abeli mwenye haki hadi damu ya Zakaria mwana wa Barakia, ambaye mlimuua kati ya hekalu na madhabahu. Ameni, nawaambia kwamba mambo haya yote yatakuja juu ya kizazi hiki. Yerusalemu Yerusalemu, unayewaua manabii na kuwapiga mawe wale waliotumwa kwako, mara ngapi nimetaka kuwakusanya watoto wako kama vile kuku akusanyavyo vifaranga vyake chini ya mabawa yake, lakini hamkutaka. Tazama, nyumba yenu inaachiwa ukiwa kwenu. Kwa maana nawaambia ninyi, hamtaniona tena tangu sasa hadi mtakaposema, amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana.

24

Yesu alipotoka nje akaondoka hekaluni, wanafunzi wake wakamjia ili kumwonyesha majengo ya hekalu. Lakini Yesu akawaambia, Je, hamyaoni haya yote? Amin, nawaambia, hakuna hata jiwe moja litakalo achwa hapa juu ya jiwe ambalo halitabomolewa. Alipokuwa amekaa juu ya mlima wa mizeituni, wanafunzi wakamjia faraghani wakisema, Tuambie lini mambo haya yatatokea, na ni ishara gani ya kuja kwako na ya mwisho wa zama? Na akijibu, Yesu aliwaambia, Angalieni mtu yeyote asiwapoteze. Wengi watakuja kwa jina langu wakisema, Mimi ndiye Kristo, nao watawapotosha wengi. Mtakuwa karibu kusikia vita na habari za vita, angalieni msifadhaike, kwa

maana ni lazima yote yatokee, lakini bado si mwisho. Atainuliwa kwa maana taifa juu ya taifa na ufalme juu ya ufalme, na kutakuwa na njaa na tauni na mitetemeko katika maeneo mbalimbali. Lakini haya yote ni mwanzo wa uchungu wa kuzaa. Ndipo watawakabidhi katika mateso na watawaua, nanyi mtakuwa mkichukiwa na mataifa yote kwa sababu ya jina langu. Na kisha wengi watakwazwa, nao watasalitiana na kuchukiana. Na manabii wa uongo wengi watainuka na watawapotosha wengi. Na kwa sababu ya kuongezeka kwa uasi, upendo wa wengi utabaridi. Lakini yule atakayevumilia hadi mwisho, huyu ataokoka. Na habari njema hii ya ufalme itatangazwa katika ulimwengu wote uliokalika kwa ushuhuda kwa mataifa yote, na ndipo mwisho utakuja. Basi mnapoona chukizo la ukiwa lililosemwa kupitia nabii Danieli limesimama mahali patakatifu, asomaye na aelewe. Kisha wale walio katika Yudea wakimbilie milimani, Yule aliye juu ya paa asishuke kuchukua vitu kutoka nyumbani mwake. Na yule aliye shambani asirudi nyuma kuchukua nguo zake. Ole wao wale walio na mimba na wale wanaonyonyesha katika siku zile. Ombeni lakini ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi wala siku ya Sabato. Itakuwa kwa maana hapo dhiki kubwa, kama hiyo ambayo haijatokea tangu mwanzo wa ulimwengu hadi sasa, wala haitakuwa tena. Na kama siku zile hazingepunguzwa, mwili wote usingeokolewa, lakini kwa sababu ya wale waliochaguliwa, siku zile zitapunguzwa. Kisha kama mtu akiwaambia, Tazama, Kristo yuko hapa au Yuko hapa, msiamini, Kwa maana Wakristo wa uongo na manabii wa uongo wataondolewa, nao watatoa ishara kubwa na maajabu, ili

kuwadanganya, ikiwa inawezekana, hata wale waliochaguliwa. Tazama, nimekwisha kuwaambia kabla. Kama basi wakiwaambia, Tazama, yuko jangwani, msitoke nje; Tazama, yuko katika vyumba vya ndani, msiamini. Kama vile umeme unavyotoka mashariki na kuonekana hadi magharibi, ndivyo itakavyokuwa kuja kwa Mwana wa Mtu. Kwa maana mahali pale mwili ulipo, ndipo tai watakusanyika.

Mara moja baada ya dhiki ya siku zile, jua litatiwa giza na mwezi hautatoa nuru yake, na nyota zitaanguka kutoka mbinguni, na nguvu za mbingu zitatikiswa.

Na ndipo itaonekana ishara ya Mwana wa Mwanadamu katika mbingu, na ndipo makabila yote ya dunia wataomboleza, na wataona Mwana wa Mwanadamu akija juu ya mawingu ya mbingu pamoja na nguvu na utukufu mwingi. Na atatuma wajumbe wake pamoja na tarumbeta yenye sauti kubwa, na watawakusanya waliochaguliwa wake kutoka kwa pepo nne, kutoka mipaka ya mbingu hadi mipaka yao. Jifunzeni mfano kutoka kwa mtini. Wakati tawi lake linakuwa laini na majani yanachipua, mnajua kwamba kiangazi kiko karibu. Hivyo nanyi, mnapoyaona haya yote, jueni kwamba iko karibu mlangoni. Kweli nawaambia, kizazi hiki hakitapita mpaka mambo haya yote yatimie. Mbingu na nchi vitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe. Lakini kuhusu siku hiyo na saa, hakuna mtu ajuaye, wala wajumbe wa mbinguni, ila Baba yangu peke yake. Kama ilivyokuwa katika siku za Noa, ndivyo itakavyokuwa pia kuja kwa Mwana wa Mwanadamu. Kwa maana kama vile

walivyokuwa katika siku kabla ya gharika wakila na kunywa, wakioa na kutoa katika ndoa, hadi siku ambayo Noa aliingia katika sanduku, Na hawakujua hadi gharika ilikuja na kuwachukua wote, ndivyo itakavyokuwa pia kuja kwa Mwana wa Mwanadamu. Kisha wawili watakuwa katika shamba, mmoja atachukuliwa na mmoja ataachwa. Wanawake wawili wanaosaga katika kinu, mmoja atachukuliwa na mmoja ataachwa. Kuweni macho basi, kwa sababu hamjui saa gani Bwana wenu anakuja. Lakini jueni hili: kama bwana wa nyumba angelijua ni saa gani mwizi anakuja, angalikesha na asingaliruhusu nyumba yake ivunjwe. Kwa sababu ya hili, nanyi kuweni tayari, kwa sababu katika saa ambayo hamfikiri, Mwana wa Mwanadamu anakuja.

Ni nani basi mtumwa mwaminifu na mwenye busara, ambaye bwana wake alimweka juu ya huduma yake ili kuwapa chakula kwa wakati unaofaa? Heri yule mtumwa ambaye bwana wake akija atamkuta akifanya hivyo. Kweli nawaambieni kwamba atamweka juu ya mali yake yote. Lakini kama yule mtumwa mbaya aseme moyoni mwake, Bwana wangu anakawia kuja, na aanze kupiga watumwa wenzake, naye anakula na kunywa pamoja na walevi, atakuja bwana wa mtumwa yule katika siku ambayo hatarajii na katika saa ambayo hajui Na atamkata viwili, na sehemu yake ataweka pamoja na wanafiki. Pale kutakuwa na kilio na kusaga meno.

25

Kisha ufalme wa mbinguni utafananishwa na mabikira kumi, ambao walichukua taa zao na kwenda nje kukutana na bwana arusi. Tano walikuwa wenye hekima na wale tano walikuwa wapumbavu. ambao walikuwa wapumbavu, walipochukua taa zao, hawakuchukua mafuta pamoja nao. Lakini wale wenye busara walichukua mafuta katika vyombo vyao pamoja na taa zao. Bwana arusi alipochelewa, wote walisinzia na wakalala. Katikati ya usiku kilio kimetokea, tazama, bwana arusi anakuja, tokeni mkamkutane. Kisha wale mabikira wote waliamka na kutengeneza taa zao. Lakini wale wajinga waliwaambia wale wenye busara, Tupeni sisi kutoka kwa mafuta yenu, kwa sababu taa zetu zinazimika. Lakini wale wenye hekima walijibu wakisema, Usije haitoshi kwetu na kwenu; bali endeni kwa wale wanaouza mkanunue kwa ajili yenu wenyewe. Walipokuwa wakiondoka kununua, bwana arusi alikuja na wale waliokuwa tayari waliingia pamoja naye katika arusi, na mlango ulifungwa. Baadaye lakini wanakuja na wale wabikira waliobaki wakisema, Bwana, Bwana, tufungulie. Lakini yeye akijibu alisema, Amina, nawaambia, siwajui. Kesheni basi, kwa sababu hamjui siku wala saa ambayo Mwana wa Mwanadamu anakuja.

Kama vile mtu aliyekuwa akisafiri alivyowaita watumwa wake binafsi na kuwakabidhi mali zake, Na kweli alimpa mmoja talanta tano, mwingine mbili, na mwingine moja, kila mtu kulingana na uwezo wake mwenyewe, na alisafiri mbali mara moja. Lakini yule aliyechukua talanta tano alienda akafanya kazi nazo, na akatengeneza talanta nyingine tano. Vivyo hivyo, yule aliyepokea mbili alipata mengine mawili pia. Lakini yule

aliyechukua moja akaenda akachimba ardhini na kuficha fedha ya bwana wake. Lakini baada ya muda mrefu, bwana wa watumwa wale anakuja na kufanya hesabu nao. Naye aliyekaribia, yule aliyechukua talanta tano, aliletea talanta tano nyingine akisema, Bwana, talanta tano ulinikabidhi; tazama, talanta tano nyingine nimepata juu yao. Bwana wake alimwambia, Vizuri, mtumwa mwema na mwaminifu! Ulikuwa mwaminifu juu ya vitu vichache, nitakuweka juu ya vingi. Ingia katika furaha ya bwana wako. Akikaribia, yule aliyepokea talanta mbili alisema, Bwana, ulinikabidhi talanta mbili, tazama, nimepata talanta mbili zaidi juu yao. Bwana wake akamwambia, Vizuri, mtumwa mwema na mwaminifu! Ulikuwa mwaminifu juu ya vichache, nitakuweka juu ya vingi. Ingia katika furaha ya bwana wako. Akiwa amekaribia, na yule aliyekuwa amechukua talanta moja alisema, Bwana, nilikujua wewe kwamba wewe ni mtu mgumu, unavuna mahali ambapo hukupanda na kukusanya kutoka mahali ambapo hukutawanya, Na kwa kuogopa, nilienda nikaficha talanta yako ardhini. Tazama, una chako. Lakini bwana wake akajibu na kumwambia, Wewe mtumwa mwovu na mvivu, ulijua kwamba ninavuna mahali ambapo sikupanda, na ninakusanya kutoka mahali ambapo sikutawanya Ilikuwa lazima basi wewe uitupe fedha yangu kwa wabenki, na baada ya kuja mimi ningalipokea mali yangu pamoja na riba. Basi, ondoeni talanta kutoka kwake na mkampe yule aliye na talanta kumi. Kwa maana yule aliye na kitu atapewa na ataongezewa, lakini yule asiye na kitu, hata kile alicho nacho kitachukuliwa kutoka kwake. Na mtumwa asiye na faida mtupeni nje katika giza la nje, pale kutakuwa na kilio na

kusaga kwa meno.

Lakini mwana wa mwanadamu atakapokuja katika utukufu wake pamoja na wajumbe wote watakatifu, ndipo ataketi juu ya kiti cha enzi cha utukufu wake. Na mataifa yote yatakusanywa mbele yake, naye atawatenga kama mchungaji anavyotenga kondoo na mbuzi, Naye ataweka kondoo upande wake wa kulia, na mbuzi upande wa kushoto. Kisha mfalme atasema kwa wale walio upande wake wa kulia, Njooni, enyi mliobarikiwa na Baba yangu, rithi ufalme ulioandaliwa kwa ajili yenu tangu kuumbwa kwa ulimwengu. Kwa maana niliwa na njaa, nanyi mkanitia chakula; niliwa na kiu, nanyi mkanipatia kinywaji; nilikuwa mgeni, nanyi mkanikaribisha, Nilikuwa uchi, na mlinivika, nilikuwa mgonjwa, na mlinitembelea, nilikuwa gerezani, na mlikuja kwangu. Ndipo wenye haki watajibu yeye wakisema, Bwana, ni lini tulikuona ukiwa na njaa na tukakupa chakula, au ukiwa na kiu na tukakupa maji? Lakini ni lini tulipokwona ukiwa mgeni na tukakukaribisha, au ukiwa uchi na tukakuvika? Lakini ni lini tulipokwona ukiwa dhaifu au gerezani, na tukakujia? Na mfalme atajibu na kuwaambia, Amin, nawaambia, kwa kadiri mlivyomfanyia mmoja wa hawa ndugu zangu wadogo, mlinifanyia mimi. Kisha atasema pia kwa wale wa kushoto, Ondokeni kwangu ninyi mliolaaniwa, mwende katika moto wa milele ulioandaliwa kwa ibilisi na wajumbe wake. Kwa maana niliwa na njaa, nanyi hamkunipa chakula; niliwa na kiu, nanyi hamkuninywesha; Nilikuwa mgeni na hamkunikaribisha, nilikuwa uchi na hamkunivika, nilikuwa mgonjwa na gerezani na hamkunitembelea. Kisha nao watajibu

kwake wakisema, Bwana, lini tulikuona ukiwa na njaa au kiu au ukiwa mgeni au uchi au mgonjwa au gerezan, na hatukukuhudumia? Kisha atawajibu akisema, Amin, nawaambieni, kwa kadiri hamkumfanyia mmoja wa hawa wadogo, wala mimi hamkunifanyia. Na wataondoka hawa kwenda katika adhabu ya milele, lakini wenye haki kwenda katika uzima wa milele.

26

Na ikawa kwamba Yesu alipomaliza maneno haya yote, aliwaambia wanafunzi wake, Mnajua kwamba baada ya siku mbili Pasaka itafanyika, na Mwana wa Mtu atakabidhiwa ili asulubiwe. Ndipo makuhani wakuu na waandishi na wazee wa watu walikutanika katika ukumbi wa kuhani mkuu aliyeitwa Kayafa. Na walifanya shauri pamoja ili wamkamate Yesu kwa hila na kumuua. Lakini walisema, Si wakati wa sikukuu, ili pasiwe na ghasia kati ya watu.

Lakini Yesu alipokuwa Bethania katika nyumba ya Simoni mkoma, Mwanamke alimkaribia akiwa na chupa ya alabasta yenye manukato ya thamani sana, na akayamimina juu ya kichwa chake alipokuwa amelala. Lakini wanafunzi wake walipoona, walikasirika wakisema, Kwa nini uharibifu huu? Kwa sababu marashi haya yangeweza kuuzwa kwa bei ya juu na fedha kupewa maskini. Lakini Yesu alipojua, aliwaambia, Kwa nini mnamletea taabu mwanamke huyu? Kwa maana amefanya

kazi nzuri kwangu. Kwa maana maskini mnao daima pamoja nanyi, lakini mimi hamtakuwa nao daima. Kwa kuwa huyu alimimina manukato hii juu ya mwili wangu, alifanya hivi kwa ajili ya kuzikwa kwangu. Kweli nawaambieni, popote ambapo habari njema hii itahubiriwa katika ulimwengu wote, kitasemwa pia kile alichokifanya huyu kwa ukumbusho wake.

Kisha mmoja wa wale kumi na wawili, aitwaye Yuda Iskarioti, alienda kwa makuhani wakuu na kusema, Mnataka kunipa nini, nami nitamkabidhi kwenu? Nao wakamwekea bei ya vipande thelathini vya fedha. Na tangu wakati ule alitafuta nafasi ili amsaliti.

Siku ya kwanza ya mikate isiyotiwa chachu, wanafunzi wakamjia Yesu wakimwambia, Wapi unataka tuandae wewe kula Pasaka? Lakini yeye alisema, Nendeni mjini kwa mtu fulani mkamwambie, Mwalimu anasema, wakati wangu umekaribia, nitafanya Pasaka kwako pamoja na wanafunzi wangu. Wanafunzi walifanya kama Yesu alivyowaagiza, na wakaandaa Pasaka. Lakini jioni ilipofika, alikaa kwa chakula pamoja na wale kumi na wawili. Na walipokuwa wakila, alisema, Amin, nawaambia kwamba mmoja wenu atanisaliti. Na wakiwa na huzuni sana, walianza kusema kwake kila mmoja wao, Si mimi, Bwana? Lakini yeye alijibu akasema, Yule aliyechovya mkono wake pamoja na mimi katika sahani, huyo ndiye atakayenisaliti. Mwana wa mtu anaenda kama ilivyoandikwa kumhusu, lakini ole wake mtu yule ambaye kwa njia yake Mwana wa Mtu anasalitiwa. Ingekuwa bora kwake kama mtu huyo

asingalizaliwa. Akijibu, Yuda aliyekuwa akimsaliti alisema, Si mimi, Rabi? Akamwambia, Wewe umesema. Walipokuwa wakila, Yesu alichukua mkate na baada ya kushukuru akauvunja na akawapa wanafunzi na akasema, chukueni mle, huu ni mwili wangu, Na baada ya kuchukua kikombe na kushukuru, aliwapa akisema, Nyweni kutoka humo nyote, Kwa maana hii ni damu yangu ya agano jipya inayomwagwa kwa ajili ya wengi kwa msamaha wa dhambi. Lakini nawaambieni kwamba sitakunywa tena tangu sasa kutoka matunda haya ya mzabibu hadi siku ile nitakapoyakunywa mapya pamoja nanyi katika ufalme wa Baba yangu.

Na baada ya kuimba wimbo, walitoka kwenda katika mlima wa mizeituni. Kisha Yesu akawaambia, Ninyi nyote mtajikwaa kwa ajili yangu usiku huu, kwa maana imeandikwa, nitampiga mchungaji, na kondoo wa kundi watatawanyika.

Lakini baada ya kufufuka kwangu, nitawatangulia hadi Galilaya. Akijibu, Petro akamwambia, Kama wote watajikwaa kwako, mimi kamwe sitajikwaa. Yesu alimwambia, Kweli nakwambia, usiku huu kabla jogoo hajawika, utanikana mara tatu. Petro akamwambia, Hata kama ni lazima nife pamoja na wewe, sitakukana kamwe. Vivyo hivyo pia wanafunzi wote wakasema.

Kisha Yesu anakuja pamoja nao katika mahali kinachoitwa Gethsemane, na anawaambia wanafunzi, Kaeni hapa hadi niende niombe pale. Baada ya kumchukua Petro na wale wana

wawili wa Zebedayo, alianza kuhuzunika na kusumbuka. Kisha Yesu anawaambia, Roho yangu ina huzuni sana hadi kifo. Kaeni hapa na niangalieni pamoja na mimi. Na baada ya kwenda mbele kidogo, alianguka kifudifudi akiomba na kusema, Baba yangu, kama inawezekana, kikombe hiki kipite kwangu, lakini si kama ninataka mimi, bali kama unavyotaka wewe. Naye anakuja kwa wanafunzi na anawakuta wamelala, na anamwambia Petro, Je, hamkuweza kukesha saa moja pamoja nami? Kesheni macho na muombe, ili msije mkaingia katika majaribu; roho kweli iko tayari, lakini mwili ni dhaifu. Tena kwa mara ya pili, alipoondoka mbali, aliomba akisema, Baba yangu, ikiwa kikombe hiki hakiwezi kupita kwangu isipokuwa nikikunywa, mapenzi yako na yatimizwe. Na alipokuja, aliwakuta tena wamelala, kwa maana macho yao yalikuwa yamelemewa. Na kuwacha wao, akaenda tena akaomba mara ya tatu, akisema maneno yale yale. Kisha anakuja kwa wanafunzi wake na kuwaambia, Mnalala sasa na kupumzika? Tazama, saa imekaribia, na Mwana wa Mtu anakabidhiwa mikononi mwa wenye dhambi. Inukeni twende, tazama amekaribia yule anayenisaliti.

Na alipokuwa bado akisema, tazama, Yuda, mmoja wa wale kumi na wawili, alikuja, na pamoja naye umati mkubwa wenye panga na fimbo kutoka kwa makuhani wakuu na wazee wa watu. Yule aliyemsaliti aliwapa ishara akisema, Yule nitakayembusu ndiye huyo; mkamateni. Na mara baada ya kumkaribia Yesu, alisema, Shikamoo, Rabi, na akambusu. Lakini Yesu akamwambia, Rafiki, kwa nini umekuja hapa. Kisha

wakamkaribia, wakamwekea mikono juu ya Yesu na wakamkamata. Na tazama, mmoja wa wale waliokuwa pamoja na Yesu akinyoosha mkono wake alivuta upanga wake, na akimpiga mtumwa wa kuhani mkuu alikata sikio lake. Kisha Yesu anamwambia, rudisha upanga wako mahali pake, kwa maana wote wanaochukua upanga watakufa kwa upanga. Au unadhani kwamba siwezi sasa kumwomba Baba yangu, naye atanipa zaidi ya majeshi kumi na mbili ya wajumbe? Lakini vipi basi maandiko yatimizwe kwamba ni lazima iwe hivyo? Katika saa ile Yesu alisema kwa makutano, Kama kwa mnyanganyi mmetoka na panga na fimbo kunasa mimi? Kila siku nilikuwa nikikaa kati yenu nikifundisha hekaluni, nanyi hamkunikamata. Hii yote ilitokea ili maandiko ya manabii yatimizwe. Kisha wanafunzi wote wakamwacha na kukimbia.

Wale walishinda Yesu wakamwongoza kwa Kayafa kuhani mkuu, mahali ambapo waandishi na wazee walikuwa wamekusanyika. Lakini Petro alikuwa akimfuata kutoka mbali hadi ua wa kuhani mkuu, na baada ya kuingia ndani aliketi pamoja na wasaidizi ili kuona mwisho. Lakini makuhani wakuu na wazee na baraza zima walikuwa wakitafuta ushahidi wa uongo dhidi ya Yesu ili wamwue. na hawakupata, na ingawa mashahidi wengi wa uongo walikuja mbele, hawakupata. lakini baadaye mashahidi wawili wa uongo walikuja mbele Nilisema, huyu alisema, ninaweza kuharibu Hekalu la Mungu na baada ya siku tatu kulijenga tena. Na kuhani mkuu akiwa ameinuka akamwambia, Hujibu chochote? Hawa wanashuhudia nini dhidi yako? Lakini Yesu alikuwa kimya. Kuhani mkuu akajibu na

kumwambia, Ninakuapiza kwa Mungu aliye hai kwamba utuambie kama wewe ni Kristo, Mwana wa Mungu. Yesu anamwambia, Wewe umesema, lakini nawaambia ninyi, tangu sasa mtamwona Mwana wa Mtu akiketi upande wa kulia wa Nguvu na akija juu ya mawingu ya mbinguni. Kisha kuhani mkuu alirarua mavazi yake akisema kwamba amekufuru, kwa nini bado tunahitaji mashahidi? Tazameni, sasa mmesikia kashfa yake, Inaonekana vipi kwenu? Lakini wao walijibu wakasema, Ana hatia ya kifo. Ndipo walitemea usoni mwake na walimpiga, wengine nao walimpiga kofi. wakisema, Tabiri kwetu, Kristo, ni nani aliyekupiga?

Lakini Petro alikuwa amekaa nje katika ua, na mjakazi mmoja alimkaribia akisema, Nawe ulikuwa pamoja na Yesu wa Kigalilaya. Lakini yeye alikataa mbele yao wote akisema, Sijui unasema nini. Alipokwisha kutoka kwenda langoni, mwanamke mwingine alimuona na akawaambia wale waliokuwepo pale, Huyu naye alikuwa pamoja na Yesu wa Nazarayo. na tena alikataa kwa kiapo kwamba simjui yule mtu. Baada ya kitambo kidogo, wale waliokuwa wamesimama wakamkaribia Petro wakasema, Kweli wewe pia ni mmoja wao, kwa maana mazungumzo yako yanakufanya kuwa wazi. Ndipo alianza kulaani na kuapa kwamba sijui yule mtu. Na mara jogoo alilia. Na akakumbuka Petro neno la Yesu aliyemwambia kwamba kabla jogoo kuwika mara tatu utanikana mimi, na baada ya kwenda nje akalia kwa uchungu.

27

Asubuhi ilipofika, makuhani wakuu wote na wazee wa watu walifanya baraza dhidi ya Yesu ili wamwue. Na baada ya kumfunga, walimwondoa na kumkabidhi kwa Pontio Pilato, kiongozi.

Kisha Yuda aliyekuwa akimsaliti alipoona kwamba amehukumiwa, akajuta na kurudisha vile vipande thelathini vya fedha kwa makuhani wakuu na wazee. Akisema, Nimetenda dhambi kwa kukabidhi damu isiyo na hatia. Lakini wao walisema, Ni nini kwetu? Wewe utaona. Na baada ya kutupa vile vipande vya fedha hekaluni, aliondoka, na baada ya kwenda, alijinya. Lakini makuhani wakuu baada ya kuchukua vile vipande vya fedha walisema, Hairuhusiwi kuvitupa ndani ya hazina, kwa sababu ni bei ya damu. Lakini baada ya kushauriana, walinunua kwa fedha hizo shamba la mfinyanzi kwa ajili ya kuzikia wageni. Kwa hiyo shamba lile liliitwa shamba la damu hadi leo. Ndipo ilitimizwa lile lililosemwa kupitia nabii Yeremia akisema, na walichukua vile vipande thelathini vya fedha, thamani ya yule aliyethaminiwa ambaye walimthamini kutoka kwa wana wa Israeli, Na walikupa hayo katika shamba la mfinyanzi, kama Bwana alivyoniamuru.

Lakini Yesu alisimama mbele ya kiongozi, na kiongozi alimuuliza akisema, Je, wewe ni mfalme wa Wayahudi? Yesu akamwambia, Wewe unasema. Na katika kushitakiwa kwake na

makuhani wakuu na wazee hakujibu chochote. Kisha Pilato anasema kwake, Je, husikii mambo mangapi wanayoshuhudia dhidi yako? na hakujibu neno hata moja, hata kiongozi akashangaa sana. Kulingana na sikukuu, kiongozi alikuwa amezoea kuwaachia umati mfungwa mmoja ambaye walimtaka. Walikuwa na mfungwa maarufu wakati huo anayeitwa Baraba. Basi walipokuwa wamekusanywa, Pilato aliwaambia, Mnataka nimwachilie nani? Baraba au Yesu anayeitwa Kristo? Alijua kwamba walimkabidhi kwa sababu ya wivu. Alipokuwa amekaa juu ya jukwaa, mke wake alituma ujumbe kwake akisema, Usiwe na lolote wewe na yule mwenye haki, kwa maana nimeteseka mengi leo katika ndoto kwa sababu yake. Lakini makuhani wakuu na wazee waliwashawishi umati ili waombe Baraba, na Yesu wamwangamize. Akijibu, yule kiongozi akawaambia, Ni nani mnamtaka miongoni mwa wale wawili nimwachilie? Nao wakasema, Baraba. Pilato anawaambia, Basi nitamfanyia nini Yesu anayeitwa Kristo? Wote wanamwambia, Asulubiwe. Lakini kiongozi akasema, Amefanya uovu gani? Nao wakalia sana zaidi wakisema, Asulibiwe. Pilato alipoona kwamba hakuna faida, bali zaidi ghasia inazidi, alichukua maji na kuosha mikono yake mbele ya umati akisema, Sina hatia kwa damu ya mwenye haki huyu, ninyi mtaona. Na watu wote wakijibu walisema, Damu yake iwe juu yetu na juu ya watoto wetu. Kisha aliwaachilia Baraba, lakini Yesu, baada ya kumpiga mijeledi, alimkabidhi ili asulubiwe.

Kisha askari wa kiongozi walipokuwa wamemchukua Yesu ndani ya praetorium, wakakusanya kikosi kizima kumzunguka.

na baada ya kumvua nguo, wakamvika joho jekundu Na baada ya kusokota taji la miiba, wakaliweka juu ya kichwa chake, na mwanzi mkono wake wa kulia. Wakapiga magoti mbele yake na kumdhihaki wakisema, Hujambo, mfalme wa Wayahudi. Na baada ya kumtemea mate, walichukua ufito na walikuwa wakimpiga kichwani mwake. Na walipokwisha kumdharau, walimvua joho na kumvika nguo zake, kisha wakamchukua kwenda kumsulubisha.

Walipotoka nje, walipata mtu mmoja Mkurene aliyeitwa Simoni, naye walimwalazimisha abebe msalaba wake. Na walipokuja mahali panapoitwa Golgotha, ambayo maana yake ni mahali pa fuvu, Walimpa kunywa siki iliyochanganywa na nyongo, na baada ya kuonja, hakutaka kunywa. Baada ya kumsulubishia, waligawanya mavazi yake kwa kutupa kura. Na wakiwa wamekaa, walikuwa wakimwangalia pale. Nao waliweka juu ya kichwa chake mashtaka yake yaliyoandikwa: Huyu ni Yesu, Mfalme wa Wayahudi. Kisha wanyanganyi wawili wanasulubishwa pamoja naye, mmoja upande wa kulia na mmoja upande wa kushoto. Wale waliokuwa wakipita walikuwa wakimkufuru huku wakitikisa vichwa vyao na wakisema, Wewe unayebomoa hekalu na kulijenga kwa siku tatu, jiokoe mwenyewe! Kama wewe ni Mwana wa Mungu, shuka kutoka msalabani. Vivyo hivyo, makuhani wakuu wakidhihaki pamoja na waandishi, wazee na Mafarisayo walikuwa wakisema, Wengine aliwaokoa, yeye mwenyewe hawezi kujiokoa. Kama ni mfalme wa Israeli, basi na ashuke sasa kutoka msalabani, nasi tutamwamini. Ametumaini juu ya Mungu, basi na amwokoe

sasa, kama anamtaka, kwa maana alisema kwamba mimi ni Mwana wa Mungu. Lakini hata wanyang'anyi wale waliokuwa wamesulubiwa pamoja naye walimlaumu.

Lakini kuanzia saa ya sita giza likatokea juu ya nchi yote hadi saa ya tisa. Karibu na saa tisa, Yesu alipaaza sauti kwa sauti kubwa akisema, Eli, Eli, lama sabakthani? Hii ni kusema, Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini umeniacha? Lakini baadhi ya wale waliokuwa wamesimama pale, baada ya kusikia, walikuwa wakisema, Huyu anamwita Eliya. Na mara mmoja akikimbia kutoka kwa wao, akichukua sponge, akiijaza siki, na akiiweka kwenye mwanzi, alimpa kunywa. Lakini waliobaki walikuwa wakisema, Acha tuone kama Eliya anakuja kumwokoa. Lakini Yesu tena akipiga kelele kwa sauti kubwa, aliiacha roho. Na tazama, pazia la hekalu liligawanywa vipande viwili kuanzia juu hadi chini, na nchi ilitikisika na miamba ikapasuka. Na makaburi yalifunguliwa na miili mingi ya watakatifu waliokuwa wamelala ikafufuka Na baada ya kutoka nje ya makaburi, baada ya ufufuo wake, waliingia katika mji mtakatifu na walionekana kwa wengi. Lakini yule jemadari na wale waliokuwa pamoja naye wakilinda Yesu, walipoona tetemeko la ardhi na mambo yaliyotokea, waliogopa sana wakisema, Kweli huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Walikuwa pale pia wanawake wengi kutoka mbali wakiangalia, ambao walifuata Yesu kutoka Galilaya wakimtumikia. Katika ambazo alikuwa Maria Magdalene, na Maria mama wa Yakobo na Yose, na mama wa wana wa Zebedayo.

Jioni ilipofika, alikuja mtu tajiri kutoka Arimathea, jina lake Yosefu, ambaye yeye mwenyewe alikuwa amekuwa mwanafunzi wa Yesu. Huyu, baada ya kumwendea Pilato, aliomba mwili wa Yesu. Kisha Pilato aliamuru mwili utolewe. Na baada ya kuchukua mwili, Yosefu aliufunga kwa kitani safi. Naye akaliweka katika kaburi lake jipya alilokuwa amelichonga katika mwamba, na baada ya kuvingirishia jiwe kubwa mlangoni mwa kaburi akaondoka. Kulikuwa pale Mariamu Magdalene na Mariamu mwingine, wakiketi mbele ya kaburi.

Lakini siku ya kesho, ambayo ni baada ya maandalizi, makuhani wakuu na Mafarisayo walikusanyika kwa Pilato Wakisema, Bwana, tulikumbuka kwamba yule mdanganyifu alisema akiwa bado hai, Baada ya siku tatu nitafufuka. Amuru basi kaburi lifanywe salama mpaka siku ya tatu, wasije wanafunzi wake wakija usiku na kumwiba, na kuwaambia watu kwamba amefufuka kutoka kwa wafu, nao upotofu wa mwisho utakuwa mbaya kuliko wa kwanza. Pilato aliwaambia, Mna walinzi, nendeni mkahakikishe kama mnavyojua. Wao lakini, baada ya kwenda, walilinda kaburi kwa kuweka muhuri kwenye jiwe pamoja na walinzi.

28

Baada ya Sabato, wakati wa mapambazuko kuelekea siku ya kwanza ya juma, Mariamu Magdalene na Mariamu mwingine walikuja kuuangalia kaburi. Na tazama, tetemeko kubwa

likatokea, kwa maana mjumbe wa Bwana aliyeshuka kutoka mbinguni akikaribia aliviringisha jiwe kutoka mlangoni na akakaa juu yake. Ilikuwa sura yake kama umeme na nguo yake nyeupe kama theluji. Kutoka kwa hofu yake, walinzi walitetemeka na wakawa kama wafu. Mjumbe alijibu na kuwaambia wale wanawake, Msiogope ninyi, kwa maana ninajua kwamba mnamtafuta Yesu aliyesulubiwa, Hayupo hapa, kwa maana amefufuka kama alivyosema. Njooni mkaone mahali pale alipokuwa amelala Bwana. Na haraka mkiisha kwenda, semeni kwa wanafunzi wake kwamba amefufuka kutoka kwa wafu, na tazama, anawaongoza mbele yenu hadi Galilaya, huko mtamwona, tazama, nimewaambia ninyi. Na baada ya kutoka haraka kutoka kaburini kwa hofu na furaha kubwa, walikimbia kuwariporti wanafunzi wake. Walipokuwa wakienda kuwariporti wanafunzi wake, na tazama, Yesu aliwakutana akisema, Furahini. Wao wakikaribia, walishika miguu yake na wakamwabudu. Kisha Yesu anawaambia, Msiogope, nendeni mkawaambie ndugu zangu waende Galilaya, na huko wataniona.

Walipokuwa wakienda, tazama, baadhi ya walinzi walikuja mjini na kuwaripoti makuhani wakuu mambo yote yaliyotokea. Na baada ya kukusanyika pamoja na wazee na kuchukua shauri, waliwapa askari fedha za kutosha, wakisema Semeni kwamba wanafunzi wake walikuja usiku na kumwiba tulipokuwa tumelala. Na ikiwa jambo hili litasikika kwa mkuu, sisi tutamshawishi na kuwafanya ninyi msiwe na wasiwasi. Lakini wale waliopokea fedha walifanya kama

walivyofundishwa. Na neno hili lilieneeshwa miongoni mwa Wayahudi hadi leo.

Wanafunzi kumi na mmoja wakaenda Galilaya, kwenye mlima ambao Yesu alikuwa amewaamuru. Na baada ya kumwona, wakamsujudia, lakini wengine walikuwa na mashaka. Na Yesu akiwa amekaribia, alisema nao akisema, Nimepewa mamlaka yote mbinguni na duniani. Mkiisha kwenda, fanyeni wanafunzi mataifa yote, mkiwabatiza katika jina la Baba na la Mwana na la Roho Mtakatifu, mkiwafundisha wao kushika yote kama nilivyowaamuru ninyi, na tazama, mimi niko pamoja nanyi siku zote hadi mwisho wa zama. Amina

Kutoka

1

Haya ndiyo majina ya wana wa Israeli walioingia Misri pamoja na Yakobo baba yao, kila mmoja aliingia na nyumba yake yote. Reuben, Simeon, Levi, Judah, Issachar, Zebulun, Benjamin, Dan, na Naphtali, Gad, na Asher. Yosefu alikuwa Misri, na nafsi zote kutoka kwa Yakobo walikuwa sabini na tano. Yosefu alikufa, pamoja na ndugu zake wote, na kizazi kile chote. Wana wa Israeli waliongezeka, wakawa wengi, wakawa wa kawaida, na wakawa na nguvu sana sana, nayo nchi ikawazidisha. Mfalme mwingine aliinuka juu ya Misri, ambaye hakumjua Yusufu. Akasema kwa taifa lake, Tazama, jamii ya wana wa Israeli ni wingi mkubwa, na wana nguvu zaidi yetu. Njooni basi tuwashughulikie kwa hila, wasije wakaongezeka, na wakati vita vikitutokea, hawa pia wataungana na maadui zetu, na baada ya kupigana nasi, wataondoka katika nchi. Akawaweka juu yao wasimamizi wa kazi, ili wawatese katika kazi. Wakajenga miji yenye ngome kwa Farao, yaani Peitho, na Ramesesi, na On, ambayo ni mji wa Jua. Lakini kadri walivyowanyenyekesha,

ndivyo walivyokuwa wengi zaidi, na walikua nguvu sana sana, na Wamisri waliwachukia wana wa Israeli. Na Wamisri waliwadhalilisha wana wa Israeli kwa nguvu. Na kutesa maisha yao katika kazi ngumu, kwa udongo na kufinyanga matofali, na kazi zote za mashambani, kulingana na kazi zote ambazo waliwafanya watumwa kwa nguvu.

Mfalme wa Misri alisema na wakunga wa Waebrania, mmoja wao aliitwa Shifra, na wa pili aliitwa Pua, Naye akasema, mnapowazalisha Waebrania, na wao wanapokuwa wanazaa, kama ni kiume, muueni, lakini kama ni kike, muhifadhini. Wazalisha waliogopa Mungu, na hawakufanya kama mfalme wa Misri alivyowaagiza, nao waliwaacha watoto wa kiume hai. Mfalme wa Misri aliwaita wazalisha, na akawaambia, Kwa nini mmefanya jambo hili, na kuwaacha waume hai? Wakunga wakamwambia Farao, Wanawake wa Kiebrania si kama wanawake wa Misri, kwa maana wanazaa kabla wakunga hawajawafika, nao wamezaa. Mungu aliwatendea wakunga vizuri, na watu wakaongezeka, na wakawa na nguvu sana. Kwa kuwa wakunga walimwogopa Mungu, walijijengea nyumba. Farao aliamuru watu wake wote, akisema, Kila mtoto wa kiume atakayezaliwa kwa Waebrania, mtupeni katika mto, na kila mtoto wa kike, mwache hai.

2

Kulikuwa na mtu mmoja kutoka kabila la Lawi, ambaye alioa

binti wa Lawi. Na alipata mimba, na alizaa mtoto wa kiume, na baada ya kumuona kuwa ni mzuri, walimficha kwa miezi mitatu. Kwa kuwa hawakuweza kumficha tena, mama yake alichukua kikapu, akalipaka lami ya asifali, akamweka mtoto ndani yake, na akakiweka kwenye bwawa kando ya mto. Na dada yake alikuwa akimtazama kutoka mbali, ili ajue kitakachotokea kwake.

Binti Farao alishuka kwenda kuoga mtoni, na wahudumu wake walipita kando ya mto, na alipoona kikapu katika tete, alimtuma mhudumu wake, naye akalichukua. Baada ya kufungua, anaona mtoto analia ndani ya kikapu, na binti Farao alimhurumia, na akasema, Huyu ni mmoja wa watoto wa Waebrania. Na dada yake akamwambia binti Farao, Je, unataka nimwite kwako mwanamke mnyonyeshaji kutoka kwa Waebrania, naye atamnyonyesha mtoto kwako? Binti wa Farao akasema, Nenda. Msichana alipofika, akamwita mama wa mtoto. Binti Farao akamwambia, Nilindee mtoto huyu, na unionyeshee, nami nitakupa malipo. Mwanamke akamchukua mtoto, na akamunyonyesha. Mtoto alipoisha kukua, alimletea binti Farao, naye akawa mwanawe, na akamwita jina lake Musa, akisema, Nilimtoa katika maji.

Ilikuwa katika siku zile nyingi, Musa akiwa amekuwa mkubwa, alitoka kwenda kwa ndugu zake, wana wa Israeli. Baada ya kuangalia taabu yao, akaona mtu Mmisri akimpiga Mwebrania fulani, mmoja wa ndugu zake wana wa Israeli. Baada ya kuangalia pande zote hapa na hapa, hakuona mtu yeyote, na

baada ya kumpiga yule Mmisri, alimficha katika mchanga. Baada ya kutoka nje siku ya pili, anaona wanaume wawili Waebrania wanapigana, na anamwambia yule anayetenda mabaya, Kwa nini unapiga jirani yako? Lakini yeye akasema, Nani alikuweka mtawala na mwamuzi juu yetu? Je, unataka kuniua mimi kama vile ulivyomuua yule Mmisri jana? Musa akaogopa, na akasema, Kama hivyo jambo hili limekuwa dhahiri. Farao alisikia neno hili, na alitafuta kumuua Musa. Musa aliondoka mbele ya Farao, na alikaa katika nchi ya Madiani. Alipofika katika nchi ya Madiani, aliketi karibu na kisima. Kuhani wa Midiani alikuwa na binti saba, waliokuwa wakichunga kondoo za baba yao Yethro, na walipofika waliteka maji, hadi walijaza mabwawa, ili kunywesha kondoo za baba yao Yethro. Wachungaji walipofika, waliwafukuza, lakini Musa aliinuka na kuwaokoa, akateka maji kwa ajili yao, na kuwanywesha kondoo zao. Walifika kwa Ragueli baba yao, naye akawaambia, Kwa nini mmeharakisha kuja leo? Wao wakasema, Mwanamume Mmisri alituokoa kutoka kwa wachungaji, akatutekea maji, na akanywesha kondoo zetu. Lakini alisema kwa binti zake, Yuko wapi? Kwa nini mmemwacha yule mtu? Mwiteni basi ili ale mkate. Musa aliishi na yule mtu, na akampa Musa binti yake Sepora kuwa mke wake. Mwanamke alipochukua mimba alimzaa mwana, na Musa alimwita jina lake Gershomu, akisema, kwa sababu mimi ni mgeni katika nchi ya kigeni. Baada ya siku zile nyingi, mfalme wa Misri alikufa, na wana wa Israeli waligugumia kutokana na kazi zao, nao wakapiga kelele, na kilio chao kikapanda kwa Mungu kutokana na kazi zao. Na Mungu aliisikia huzuni yao, na Mungu

alikumbuka agano lake alilofanya na Abraham, na Isaac, na Jacob. Na Mungu akawaangalia wana wa Israeli, na akajulikana kwao.

3

Musa alikuwa akichunga kondoo za Yethro mkwewe, kuhani wa Midiani, naye akaongoza kondoo hadi jangwani, akafika mlima wa Horebu. Mjumbe wa Bwana alimtokea katika mwali wa moto kutoka kwenye kichaka, naye akaona kwamba kichaka kinawaka moto, lakini kichaka hakikuteketea. Musa akasema, Nitakwenda kuona maono haya makubwa, kwa nini kichaka hakiteketezwi. Bwana alipoona kwamba anakaribia kuona, Bwana alimwita kutoka kwenye kichaka, akisema, Musa, Musa, naye akasema, Ni nini? Lakini yeye alisema, Usisogelee hapa, vua kiatu chako kutoka miguuni mwako, kwa maana mahali ambapo unasimama ni ardhi takatifu. Naye akasema, Mimi ni Mungu wa baba yako, Mungu wa Abraham, na Mungu wa Isaac, na Mungu wa Jacob. Lakini Musa akaficha uso wake, kwa maana aliogopa kumtazama Mungu. Bwana akamwambia Musa, Nimeona dhiki ya watu wangu walioko Misri, na nimesikia kilio chao kwa sababu ya wasimamizi wao wa kazi, kwa maana naijua maumivu yao. Nami nilishuka kuwawokoa kutoka mkononi mwa Wamisri, na kuwatoa kutoka nchi ile, na kuwaingiza katika nchi nzuri na kubwa, katika nchi inayotiririka maziwa na asali, katika mahali pa Wakanaani, na Wahiti, na Waamori, na Waperizi, na Wagirgashi, na Wahivi, na

Wayebusi. Na sasa tazama, kilio cha wana wa Israeli kimefika kwangu, nami nimeona dhiki ambayo Wamisri wanawatesa. Na sasa njoo, nitakutuma kwa Farao mfalme wa Misri, nawe utawatoa watu wangu, wana wa Israeli, kutoka nchi ya Misri.

Musa akamwambia Mungu, Mimi ni nani, hata niende kwa Farao mfalme wa Misri, na kuwatoa wana wa Israeli katika nchi ya Misri? Mungu akamwambia Musa, akisema, kwamba nitakuwa pamoja nawe, na hii itakuwa ishara kwako kwamba mimi ninakutuma, katika kuwatoa watu wangu kutoka Misri, nanyi mtamtumikia Mungu katika mlima huu. Na Musa akamwambia Mungu, Tazama, mimi nitakwenda kwa wana wa Israeli, na nitawaambia, Mungu wa baba zetu amenituma kwenu. Wataniuliza, Jina lake ni nini? Nitawaambia nini? Na Mungu akamwambia Musa, akisema, Mimi ni Aliye, na akasema, hivyo utawaambia wana wa Israeli, Aliye amenituma kwenu. Na Mungu akasema tena kwa Musa, Hivyo utawaambia wana wa Israeli, Bwana, Mungu wa baba zetu, Mungu wa Abrahamu, na Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo, amenituma kwenu. Hili ndilo jina langu la milele, na kumbukumbu kwa vizazi vyote. Umekuja, basi kusanya baraza la wazee wa wana wa Israeli, na utasema kwao, Bwana, Mungu wa baba zetu, amedhihirika kwangu, Mungu wa Abrahamu, na Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo, akisema: Kwa kutembelea nimewatembelea ninyi, na kadiri ilivyotokea kwenu katika Misri. Na alisema, Nitawapandisha ninyi kutoka mateso ya Wamisri, hadi nchi ya Wakanaani, na Wahiti, na Waamori, na Waperizi, na Wagirgashi, na Wahivi, na Wayebusi, hadi nchi

inayotiririka maziwa na asali. Na watasikiliza sauti yako, na utaingia wewe na baraza ya wazee wa Israeli kwa Farao mfalme wa Misri, na utasema kwake, Mungu wa Waebrania ametuita. Tutaenda basi safari ya siku tatu katika jangwa ili tumtolee dhabihu Mungu wetu. Lakini mimi najua kwamba Farao mfalme wa Misri hatawaachilia ninyi kwenda, isipokuwa kwa mkono wenye nguvu. Na baada ya kunyoosha mkono wangu, nitawapiga Wamisri kwa maajabu yangu yote ambayo nitayafanya miongoni mwao, na baada ya hayo atawaruhusu kwenda. Na nitawapa neema watu hawa mbele ya Wamisri, lakini mnapoondoka, hamtaondoka tupu. Lakini kila mwanamke ataomba kutoka kwa jirani yake na mwenye kukaa naye vyombo vya fedha na vya dhahabu na nguo, nanyi mtaviweka juu ya wana wenu na juu ya binti zenu, nanyi mtawateka nyara Wamisri.

4

Musa alijibu na kusema, Kama hawataniamini, wala hawasikilizi sauti yangu, watasema kwamba Mungu hakuonekana kwako. Nitawaambia nini? Bwana akamwambia, Hii ni nini iliyo mkononi mwako? Naye akasema, Fimbo. Akasema, Itupe juu ya ardhi, naye akaitupa juu ya ardhi, ikawa nyoka, naye Musa akakimbia mbali nayo. Bwana akamwambia Musa, Nyoosha mkono wako, ukashike mkia wake. Akanyoosha basi mkono wake, akashika mkia wake, nao ukawa fimbo mkononi mwake. Ili wakuamini wewe, kwamba Mungu wa baba

zao amedhihirika kwako, Mungu wa Abrahamu, na Mungu wa Isaka, na Mungu wa Yakobo. Bwana akamwambia tena, Ingiza mkono wako kifuani mwako, naye akaingiza mkono wake kifuani mwake, na akautoa mkono wake kutoka kifuani mwake, na mkono wake ukawa kama theluji. Na alisema tena, Ingiza mkono wako katika kifua chako, na aliingiza mkono wake katika kifua chake, na aliutoa kutoka katika kifua chake, na tena ulirejeshwa katika rangi ya nyama yake. Kama hawatakuamini, wala hawasikilizi sauti ya ishara ya kwanza, watakuamini sauti ya ishara ya pili. Na itakuwa ikiwa hawatakuamini kwa ishara hizi mbili, wala hawatasikiliza sauti yako, utachukua maji kutoka mto, na utayamwaga juu ya nchi kavu, na maji ambayo utayachukua kutoka mto yatakuwa damu juu ya nchi kavu. Musa akamwambia Bwana, Nakuomba, Bwana, mimi si wa kutosha tangu jana wala tangu siku ya tatu iliyopita, wala tangu ulipoanza kusema na mtumishi wako. Mimi ni mwenye sauti dhaifu na mwenye ulimi wa polepole. Bwana akamwambia Musa, Ni nani aliyempa mwanadamu kinywa? Ni nani aliyefanya kiziwi na bubu, anayeona na kipofu? Si mimi, Mungu? Na sasa nenda, nami nitafungua kinywa chako, na nitakufundisha unachokaribia kusema. Na Musa akasema, Nakusihi, Bwana, teua mtu mwingine mwenye uwezo ambaye utatuma. Na Bwana akiwa na hasira kali juu ya Musa, alisema, Si tazama Aroni ndugu yako Mlawi? Ninajua kwamba akisema atasema yeye mwenyewe kwako, na tazama yeye atatoka kwenda kukutana nawe, na akikuona wewe atafurahi moyoni mwake. Na utasema naye, na utaweka maneno yangu kinywani mwake, na mimi nitafungua kinywa chako na kinywa chake,

nami nitawafundisha mtakachofanya. Na yeye atasema kwako kwa watu, na yeye atakuwa kinywa chako, lakini wewe kwake utakuwa kile kinachohusu Mungu. Na fimbo hii iliyogeuka kuwa nyoka, utaichukua mkononi mwako, ambayo utafanya nayo ishara hizi.

Musa akaenda, akamrudia Yethro mkwewe, akasema, Nitaenda nikawarudie ndugu zangu walioko Misri, nione kama bado wanaishi. Yethro akamwambia Musa, Nenda kwa amani. Baada ya siku nyingi, mfalme wa Misri akafa. Bwana akamwambia Musa huko Madiani, Nenda, ondoka uende Misri, kwa maana wamekufa wote wale wanaotafuta roho yako. Baada ya kumchukua mkewe na watoto, Musa aliwapandisha juu ya wanyama wa mzigo na akarudi Misri, naye Musa akachukua fimbo kutoka kwa Mungu mkononi mwake. Bwana akamwambia Musa, unapoenda na kurudi Misri, ona miujiza yote ambayo nimeweka mikononi mwako, utaifanya mbele ya Farao, lakini mimi nitaufanya mgumu moyo wake, na hatawaachia watu waende. Wewe lakini utamwambia Farao, mambo haya anasema Bwana: Israeli ni mwanangu mzaliwa wa kwanza. Nilikuambia, waache watu wangu waende ili wanitumikie. Kama kweli huwataki kuwaachilia, angalia basi, mimi nitamwua mwana wako wa kwanza. Ikawa katika njia mahali pa kulala, Malaika wa Bwana akakutana naye na akatafuta kumuua. Na Sefora akiwa amechukua jiwe dogo, alitahiri govi la mwanawe, na akaanguka mbele ya miguu yake, na akasema, Damu ya tohara ya mtoto wangu imesimama. Na aliondoka kutoka kwake, kwa sababu alisema, Imesimama

damu ya tohara ya mtoto wangu. Bwana akamwambia Aroni, Nenda ukamuone Musa jangwani, naye akaenda, akakutana naye katika mlima wa Mungu, wakabusiana. Na Musa akamwarifu Aroni maneno yote ya Bwana ambayo alimtuma nayo, na maneno yote ambayo alimwamuru. Musa na Aroni wakaenda, wakakusanya baraza la wazee wa wana wa Israeli. Na Aroni alisema maneno haya yote, ambayo Mungu alisema kwa Musa, na akafanya ishara mbele ya watu. Na watu waliamini na wakafurahi, kwa sababu Mungu aliwatembelea wana wa Israeli, na kwa sababu aliiona dhiki yao, na watu wakainamisha vichwa na wakasujudu.

5

Baada ya mambo haya, Musa na Aroni waliingia kwa Farao, wakamwambia, Hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Israeli: Waache watu wangu waende, ili wanisherehekee jangwani. Farao akasema, Ni nani ambaye nitasikiliza sauti yake, hata niwatume wana wa Israeli? Simjui Bwana, na sitawatuma Israeli. Na wanasema kwake, Mungu wa Waebrania ametuita sisi. Tutaenda basi safari ya siku tatu hadi jangwani, ili tuweze kumtolea dhabihu Bwana Mungu wetu, asije akakutana nasi kifo au mauaji. Mfalme wa Misri akawaambia, Kwa nini Musa na Aroni mnawapotosha watu wasifanye kazi zao? Nendeni, kila mmoja wenu arudi kazi zake. Farao akasema, Tazama, sasa watu wamekuwa wengi, basi tusiwaачe kufanya kazi zao. Farao aliamuru wasimamizi wa watu na waandishi,

akisema, Hamtaendelea kutoa majani kwa watu kwa ajili ya kufanya matofali, kama jana na juzi, bali wao wenyewe na waende wakusanye majani kwa ajili yao wenyewe. Na mpangilio wa kufanya matofali ambao wao wenyewe wanafanya kila siku utaweka juu yao; hutaondoa chochote, kwa maana wao wana nafasi. Kwa sababu ya hii wamepiga kelele wakisema, Tuinuke na tutolee dhabihu kwa Mungu wetu. Kazi za watu hawa ziwe nzito, nao wajishughulishe nazo, wala wasijishughulishe na maneno matupu.

Wasimamizi na waandishi walikuwa wakiwaharakisha, na walikuwa wakiwaambia watu, wakisema, Hivi ndivyo asemavyo Farao: Sitawapa tena majani makavu. Ninyi wenyewe mkienda kusanya majani makavu kwa ajili yenu, popote mtakapoyapata, kwa maana hakuna kitakachoondolewa katika kiasi chenu cha kazi. Na watu walitawanyika katika nchi yote ya Misri kukusanya majani makavu kwa ajili ya mabua. Lakini wasimamizi walikuwa wakiwaharakisha, wakisema, Kamalisheni kazi zenu za kila siku, kama ilivyokuwa wakati majani makavu yalipokuwa yakiwapatia. Waandishi wa jamii ya wana wa Israeli, waliowekwa juu yao, walipigwa viboko na wasimamizi wa Farao, wakisema, Kwa nini hamkukamilisha michango yenu ya kutengeneza matofali kama jana na siku ya tatu, na ya leo? Waandishi wa wana wa Israeli walipoingia, walipiga kelele kwa Farao wakisema, Kwa nini unawatendea hivyo watumishi wako? Majani makavu hayatupewi watumishi wako, na wanatuambia tufanye matofali, na tazama, watumishi wako wamepigwa viboko, kwa hivyo utawakosea watu wako.

Naye akawaambia, Ninyi ni wavivu, ninyi ni wavivu. Kwa sababu ya hii mnasema, Tuende tumtolee dhabihu Mungu wetu. Sasa basi, nendeni mkafanye kazi, kwa maana majani makavu hayatapewa kwenu, na lazima mtakamilishe kiasi cha matofali. Waandishi wa wana wa Israeli walijiiona wenyewe katika taabu, wakisema, Hamtaacha kiasi kinachostahili cha kufanya matofali kwa siku. Walikutana na Musa na Aroni waliokuwa wanakuja kuwakutana nao, walipokuwa wanatoka kwa Farao. Nao wakawaambia, Mungu na awaone ninyi na kuwahukumu, kwa sababu mmefanya harufu yetu kuwa chukizo mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake, hata kumpa upanga mkononi mwake ili atuue. Musa alirudi kwa Bwana, na akasema, Ninaomba, Bwana, kwa nini umewatendea vibaya watu hawa? Na kwa nini umenituma mimi? Na tangu nilipoenda kwa Farao kusema kwa jina lako, amewadhuru watu hawa, nawe hukuwaokoa watu wako.

6

Bwana akamwambia Musa, Sasa utaona nitakachomfanyia Farao, kwa maana kwa mkono wenye nguvu atawatuma, na kwa mkono ulioinuliwa atawafukuza kutoka nchi yake. Mungu akasema na Musa, akamwambia, Mimi ni Bwana. Na nilitokea kwa Abraham na Isaac na Jacob, nikiwa Mungu wao, na jina langu Bwana sikuwafunulia. Na nilianzisha agano langu nao, ili kuwapa nchi ya Wakanaani, nchi ambayo walikuwa wamekaa kama wageni, ambayo pia walikaa ndani yake. Na mimi nilisikia

kilio cha huzuni cha wana wa Israeli, ambao Wamisri wanawafanya watumwa, na nilikumbuka agano lenu. Nenda, nilisema kwa wana wa Israeli, nikisema, Mimi Bwana, na nitawatoa ninyi kutoka mamlaka ya Wamisri, na nitawaokoa ninyi kutoka utumwa, na nitawakomboa ninyi kwa mkono wa juu na hukumu kubwa. Nami nitawachukua ninyi kuwa watu wangu, nami nitakuwa Mungu wenu, nanyi mtajua kwamba mimi ni Bwana Mungu wenu, niliyewaongoza ninyi kutoka katika uonevu wa Wamisri. Na nitawaleta ninyi ndani ya nchi, ndani ya ilikuwa niliinyoosha mkono wangu, kutoa yake Musa akazungumza hivyo kwa wana wa Israeli, lakini hawakumsikiliza Musa kwa sababu ya kukata tamaa, na kwa sababu ya kazi ngumu. Bwana akamwambia Musa akisema, Ingia, sema na Farao mfalme wa Misri, ili awatume wana wa Israeli kutoka nchi yake. Musa akasema mbele za Bwana, akisema, Tazama, wana wa Israeli hawakusikiliza maneno yangu, na vipi basi Farao atayasikiliza maneno yangu? Mimi si mzungumzaji. Bwana akasema na Musa na Aroni, na akawaamuru kwenda kwa Farao mfalme wa Misri, ili awatoe wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri.

Na hawa ni viongozi wa nyumba za jamaa zao, wana wa Reubeni, mzaliwa wa kwanza wa Israeli: Enoki, na Palu, Hesroni, na Karmi. Huu ndio ukoo wa Reubeni. Na wana wa Simeon: Jemueli, na Jamini, na Ehudi, na Jakini, na Sohari, na Sauli mwana wa mwanamke wa Kikanaani. Hizi ndizo jamaa za wana wa Simeon. Na haya ndiyo majina ya wana wa Lawi kulingana na ukoo wao: Gershoni, Kohathi, na Merari. Na miaka

ya maisha ya Lawi yalikuwa mia moja na thelathini na saba. Na hawa ni wana wa Gershon, Libni na Shimei, nyumba za jamaa zao. Na wana wa Koathi walikuwa Amramu, na Ishari, Hebroni, na Uzieli, na miaka ya maisha ya Koathi yalikuwa mia moja na thelathini na tatu. Na wana wa Merari, Mahli na Mushi. Hawa ndio nyumba za baba za Levi kulingana na ukoo wao. Na Amramu alichukua Yokabedi, binti ya ndugu wa baba yake, kuwa mke wake, na alimzalia Aroni na Musa, na Mariamu dada yao. Miaka ya maisha ya Amramu ilikuwa mia moja na thelathini na miwili. Na wana wa Issachar: Korah, na Naphek, na Zechri. Na wana wa Uzieli: Mishaeli, na Elisafani, na Segrei. Aroni alichukua Elisabethi binti Aminadabu, dada wa Naashoni, kuwa mke wake, naye alimzalia Nadabu, na Abiudi, na Eleazari, na Ithamari. Wana wa Kora ni Asiri, na Elkanah, na Abiasar; hizi ni vizazi vya Kora. Na Eleazari mwana wa Aroni alichukua moja wa binti za Futieli kuwa mke wake, naye akamzalia Finehasi. Hawa ndio viongozi wa jamaa za Walawi, kulingana na vizazi vyao. Huyu ni Aroni na Musa, ambao Mungu aliwaambia kuwatoa wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri pamoja na nguvu zao. Hawa ndio waliozungumza na Farao mfalme wa Misri, na waliwatoa wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri, yeye Aroni na Musa. Siku ambayo Bwana alizungumza na Musa katika nchi ya Misri. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Mimi ni Bwana, sema na Farao mfalme wa Misri vyote ninachosema nawe. Na Musa akasema mbele ya Bwana, Tazama, mimi ni dhaifu wa sauti, na jinsi gani Farao atanisikia?

7

Bwana akamwambia Musa, akisema, Tazama, nimekufanya wewe kuwa mungu kwa Farao, na Aroni ndugu yako atakuwa nabii wako. Wewe lakini utasema kwake yote kama nilivyo kukuagiza, na Aroni ndugu yako atasema kwa Farao, ili awatoe wana wa Israeli kutoka nchi yake. Lakini mimi nitaifanya mgumu moyo ya Farao, na nitazidisha ishara zangu na maajabu katika nchi ya Misri. Farao hatawasikia, nami nitaweka mkono wangu juu ya Misri, na nitawatoa watu wangu, wana wa Israeli, kutoka nchi ya Misri kwa nguvu yangu pamoja na kulipiza kisasi kikubwa. Na Wamisri wote watajua kwamba mimi ni Bwana, ninaponyoosha mkono wangu juu ya Misri, nami nitawatoa wana wa Israeli kutoka katikati yao. Musa na Aroni walifanya kama vile Bwana alivyowaamuru, ndivyo walivyofanya. Musa alikuwa na umri wa miaka themanini, na Aroni ndugu yake alikuwa na umri wa miaka themanini na tatu walipozungumza na Farao. Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Na ikiwa Farao atasema nanyi, akisema, Tupeni ishara au ajabu, utamwambia Aroni ndugu yako, Chukua fimbo yako, uirushe chini mbele ya Farao na mbele ya wasimamizi wake, nayo itakuwa joka. Musa na Aroni waliingia mbele ya Farao na watumishi wake, nao wakafanya hivyo kama vile Bwana alivyowaagiza, na Aroni akatupa fimbo mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake, nayo ikawa joka. Farao aliwaita pamoja wasomi wa Misri na wachawi, na wahandisi wa Wamisri pia walifanya vivyo hivyo kwa uchawi wao. Na

wakatupa kila mmoja fimbo yao, na wakawa nyoka, na fimbo ya Aroni ikameza fimbo zao. Na moyo wa Farao ulishinda, na hakuwasikiliza, kama vile Bwana alivyowaagiza.

Bwana akamwambia Musa, moyo wa Farao umekuwa mgumu, ili asiwaache watu waende. Nenda kwa Farao asubuhi, tazama yeye anatoka kwenda majini, na utakuwa ukimkutana yeye kwenye ukingo wa mto, na fimbo ile iliyogeuzwa kuwa nyoka utaichukua katika mkono wako. Na utamwambia yeye, Bwana Mungu wa Waebrania amenituma kwako, akisema, waache watu wangu waende, ili wanitumikie katika jangwani, na tazama, hukusikiliza hadi sasa. Mambo haya anasema Bwana: Katika hili utajua kwamba mimi ni Bwana. Tazama, mimi ninapiga kwa fimbo iliyo mkononi mwangu juu ya maji yaliyo mtoni, na yatabadilika kuwa damu. Na samaki wale walioko mtoni watakufa, na mto utanuka, na Wamisri hawataweza kunywa maji kutoka mtoni. Bwana akamwambia Musa, mwambie Aroni ndugu yako, chukua fimbo yako mkononi mwako, na unyooshe mkono wako juu ya maji ya Misri, na juu ya mito yao, na juu ya mifereji yao, na juu ya madimbwi yao, na juu ya maji yao yote yaliyokusanyika, nayo yatakuwa damu, na yakawa damu katika nchi yote ya Misri, katika mbao na katika mawe. Musa na Aroni walifanya hivyo, kama vile Bwana alivyowaagiza, naye akiinua fimbo yake alipiga maji yaliyokuwa katika mto mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake, na alibadilisha maji yote yaliyokuwa katika mto kuwa damu. Na samaki waliokuwa katika mto walikufa, na mto ukanuka, na Wamisri hawakuweza kunywa maji kutoka mtoni, na kulikuwa

na damu katika nchi yote ya Misri. Walifanya vivyo hivyo pia waaguzi wa Wamisri kwa uchawi wao, na moyo wa Farao ulifanywa mgumu, na hakuwasikiliza, kama vile Bwana alivyosema. Baada ya kurudi, Farao aliingia ndani ya nyumba yake, na hakuweka akili yake hata juu ya jambo hili. Wamisri wote walichimba kuzunguka mto ili wapate maji ya kunywa, na hawakuweza kunywa maji kutoka mtoni. Na siku saba zilitimizwa baada ya Bwana kupiga mto.

Bwana akamwambia Musa, Ingia kwa Farao, na umwambie, Hivi ndivyo asemavyo Bwana: Waachie watu wangu waende, ili wanitumikie. Kama hukutaka kuwatuma mbali, tazama, nitapiga mipaka yako yote kwa vyura. Na mto utarusha vyura, nao wakiisha kupanda wataingia katika nyumba zako, na katika ghala za vyumba vyako vya kulala, na juu ya vitanda vyako, na juu ya nyumba za watumishi wako na za watu wako, na katika mabakuli yako ya kukandia, na katika tanuru zako. Na juu yako, na juu ya watumishi wako, na juu ya watu wako, vyura watapanda.

8

Bwana akamwambia Musa, Mwambie Aroni ndugu yako anyooshe mkono wake na fimbo yake juu ya mito, na juu ya mifereji, na juu ya madimbwi, awalete vyura. Na Aroni akanyoosha mkono wake juu ya maji ya Misri, na akaleta vyura, na chura kikainuka, na kikafunika nchi ya Misri. Walifanya

vivyo hivyo pia wachawi wa Wamisri kwa uchawi wao, nao wakaleta vyura juu ya nchi ya Misri. Na Farao alimwita Musa na Aroni, na akasema, Ombeni kwa ajili yangu kwa Bwana, naye aondoe vyura kutoka kwangu na kutoka kwa watu wangu, nami nitawatuma, nao watoe dhabihu kwa Bwana. Musa akamwambia Farao, Niambie ni lini nitakapokuombea wewe, na watumishi wako, na watu wako, ili kuangamiza vyura kutoka kwako, na kutoka kwa watu wako, na kutoka nyumbani mwenu, isipokuwa katika mto ndipo watabakia. Lakini yeye akasema, Kesho. Kwa hiyo akasema, Kama ulivyosema, ili ujue ya kwamba hakuna mwingine isipokuwa Bwana. Na vyura wataondolewa kutoka kwako, na kutoka kwa nyumba zenu, na kutoka kwa viwanja, na kutoka kwa watumishi wako, na kutoka kwa watu wako, isipokuwa katika mto watabaki. Musa na Aroni walitoka kwa Farao, na Musa akamwita Bwana kuhusu maafikiano ya vyura, kama Farao alivyokuwa ameweka. Bwana akafanya kama vile Musa alivyosema, na vyura wakafa kutoka nyumbani, na kutoka viwanjani, na kutoka mashambani. Na wakawakusanya katika malundo malundo, na nchi ilinuka. Farao alipoona kwamba kumekuwa na faraja, moyo wake uliwa mzito, na hakuwasikiliza, kama vile Bwana alivyosema. Bwana akamwambia Musa, mwambie Aroni, nyoosha mkono wako na fimbo yako, upige mavumbi ya ardhi, nao yatakuwa viroboto kwa watu, na kwa wanyama wenye miguu minne, na katika nchi yote ya Misri. Aroni akanyoosha mkono wake akiwa na fimbo, na akapiga mavumbi ya ardhi, na viroboto vikawa kwa watu na kwa wanyama wenye miguu minne, na katika mavumbi yote ya ardhi vikawa viroboto. Walifanya vivyo hivyo

pia wale wachawi kwa uchawi wao, kutoa mbu, lakini hawakuweza, na mbu wakawa katika wanadamu na katika wanyama wenye miguu minne. Basi wachawi wakamwambia Farao, Hiki ni kidole cha Mungu, na moyo wa Farao ukafanywa mgumu, naye hakuwasikiliza, kama vile Bwana alivyosema. Bwana akamwambia Musa, Amka asubuhi na mapema, ukasimame mbele ya Farao, na tazama yeye atatoka kwenda majini, nawe utamwambia, Hivi ndivyo asemavyo Bwana: Waache watu wangu waende, ili wanitumikie katika jangwa. Lakini kama hutaki kuwaachia watu wangu, tazama, mimi ninatuma juu yako, na juu ya wahudumu wako, na juu ya watu wako, na juu ya nyumba zenu, makundi ya nzi, na nyumba za Wamisri zitajazwa na makundi ya nzi, na hata katika nchi ambayo wako juu yake. Na nitafanya maajabu katika siku ile katika nchi ya Gesem, ambayo watu wangu wanaishi juu yake, ambayo nzi wa mbwa hatakuwepo huko, ili ujue kwamba mimi ni Bwana Mungu wa dunia yote. Nami nitaweka tofauti kati ya watu wangu na watu wako, na kesho jambo hili litatokea duniani. Bwana akafanya hivyo, na makundi ya nzi wakaja katika nyumba za Farao, na katika nyumba za watumishi wake, na katika nchi yote ya Misri, na nchi ikaharibiwa kwa sababu ya nzi.

Farao aliwaita Musa na Aroni, akisema, Njooni mtolee dhabihu Bwana Mungu wenu katika nchi hii. Musa akasema, Haiwezekani kufanya hivyo, kwa sababu tutadhabihu machukizo ya Wamisri kwa Bwana Mungu wetu. Kama tukidhabihu machukizo ya Wamisri mbele yao, tutapigwa

mawe. Tutaenda safari ya siku tatu hadi jangwani, na tutamtolea dhabihu Mungu wetu, kama Bwana alivyotuambia. Na Farao akasema, Mimi nitawatuma ninyi, nanyi mtoe dhabihu kwa Mungu wenu jangwani, lakini msiende mbali sana. Basi niombeeni kwa Bwana. Musa akasema, Lakini mimi nitaondoka kwako, nami nitaomba kwa Mungu, nao nzi wataondoka kutoka kwa wahudumu wako na kutoka kwa watu wako kesho. Farao usiongeze tena kudanganya, ili usiwatume watu kutoa dhabihu kwa Bwana. Musa alitoka kwa Farao, na aliomba kwa Mungu. Bwana akafanya kama vile Musa alivyosema, na akaondoa makundi ya nzi kutoka kwa Farao, na kwa wahudumu wake, na kwa watu wake, na hakuna hata mmoja aliyebaki. Farao aliufanya moyo wake kuwa mgumu wakati huu pia, na hakutaka kuwaruhusu watu waende.

9

Bwana akamwambia Musa, ingia kwa Farao, na umwambie, hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Waebrania, waache watu wangu waende, ili wanitumikie. Kama kweli basi huwataki kuwaachilia watu wangu, lakini bado unawazuia, Tazama, mkono wa Bwana utakuwa juu ya mifugo yako iliyo mashambani, juu ya farasi, na juu ya wanyama wa mzigo, na ngamia, na ngombe, na kondoo, kifo kikubwa sana. Na nitafanya maajabu mimi katika wakati ule kati ya mifugo ya Wamisri na mifugo ya wana wa Israeli; hakuna kitakachokufa kutoka kwa wote wa wana wa Israeli, kama neno lililosemwa.

Na Mungu alitoa kikomo, akisema, kesho Bwana atafanya neno hili juu ya nchi. Na Bwana alifanya neno hili siku iliyofuata, na mifugo yote ya Wamisri ikafa, lakini kutoka kwa mifugo ya wana wa Israeli hakuna hata moja iliyokufa. Farao alipoona kwamba hakuna hata mnyama mmoja wa mifugo ya wana wa Israeli aliyekufa, moyo wa Farao ulifanywa mgumu, na hakuwaachia watu waende. Bwana akamwambia Musa na Aroni, akisema, Chukueni mikono vijaa jivu la tanuru, na Musa atawanye hewani mbele ya Farao na mbele ya watumishi wake. Na kuwe na vumbi juu ya nchi yote ya Misri, nao utakuwa juu ya watu na juu ya wanyama wenye miguu minne, majipu na malengelenge yanayotoka, katika watu na katika wanyama wenye miguu minne, katika nchi yote ya Misri. Na akachukua ule mkaa wa tanuru mbele ya Farao, na Musa akauitawanya hewani, na ikawa vidonda, malengelenge yaliyotokea, kwa watu, na kwa wanyama wenye miguu minne. Na wachawi hawakuweza kusimama mbele ya Musa kwa sababu ya vidonda, kwa maana vidonda vilikuwa katika wachawi, na katika nchi yote ya Misri. Bwana aliifanya ngumu moyo wa Farao, na hakuwasikia, kama Bwana alivyoamuru. Bwana akamwambia Musa, Amka mapema asubuhi, ukasimame mbele ya Farao, ukamwambie, Hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Waebrania: Waache watu wangu waende, ili wanitumikie. Kwa maana wakati huu sasa mimi ninatuma mabalaa yangu yote moyoni mwako, na kwa wasimamizi wako, na kwa watu wako, ili ujue kwamba hakuna mwingine kama mimi katika nchi yote. Sasa kwa kuwa nimetuma mkono nitakupiga wewe na watu wako nitawaua, na utaangamizwa kutoka duniani. Na kwa

sababu ya hii ulihifadhiwa, ili nionyeshe nguvu yangu kwako, na ili jina langu litangazwe katika nchi yote. Bado unawazuia watu wangu wasiachiliwe? Tazama, mimi nitanyesha mvua ya mawe nyingi sana saa hii kesho, ambayo kama hiyo haijawahi kutokea katika Misri tangu siku ilipoumbwa hadi leo. Sasa basi harakisha kukusanya mifugo yako na vyote ulivyo navyo shambani, kwa maana watu wote na mifugo, vyote ulivyo navyo shambani, watu wote na mifugo, vyote vitakavyopatikana mashambani na visivyoingia ndani ya nyumba, mvua ya mawe itakapowaangukia, watakufa. Yule aliyeogopa neno la Bwana miongoni mwa watumishi wa Farao, alikusanya mifugo yake ndani ya nyumba. Lakini yule ambaye hakutia akili katika neno la Bwana, aliwacha wanyama wake mashambani.

Bwana akamwambia Musa, Nyoosha mkono wako kuelekea mbinguni, na kutakuwa na mvua ya mawe juu ya nchi yote ya Misri, juu ya watu, na mifugo, na juu ya mimea yote iliyoko juu ya nchi. Musa akanyoosha mkono wake kuelekea mbinguni, na Bwana akatoa sauti na mvua ya mawe, na moto ukakimbia juu ya nchi, na Bwana akanyesha mvua ya mawe juu ya nchi yote ya Misri. Kulikuwa na mvua ya mawe na moto unaowaka ndani ya mvua ya mawe, na mvua ya mawe ilikuwa nyingi sana, ambayo kama hiyo haijawahi kutokea katika Misri tangu siku taifa lilipokuwa juu yake. Mvua ya mawe ilipiga katika nchi yote ya Misri, kuanzia mwanadamu hadi mnyama, na mvua ya mawe ilipiga mimea yote iliyokuwa shambani, na mvua ya mawe iliponda miti yote iliyokuwa mashambani. Isipokuwa katika nchi Gesem, ambapo walikuwa wana wa Israeli, hakukuwa na

mvua ya mawe. Farao alipotuma watu, aliwaita Musa na Aroni, na akawaambia, Nimetenda dhambi sasa. Bwana ni mwenye haki, lakini mimi na watu wangu tu waovu. Ombeni basi kwa ajili yangu kwa Bwana, ili sauti za Mungu na mvua ya mawe na moto viaче kutokea, nami nitawatuma, nanyi hamtaendelea kukaa tena. Musa akamwambia, Nitakapotoka mjini, nitanyoosha mikono yangu kwa Bwana, na sauti zitakoma, na mvua ya mawe na mvua hazitakuwepo tena, ili ujue kwamba nchi ni ya Bwana. Na wewe na wahudumu wako, ninajua kwamba bado hamjamwogopa Bwana. Lakini kitani na shayiri ilipigwa, kwa kuwa shayiri ilikuwa imesimama, na kitani ilikuwa katika masuke. Lakini ngano na shayiri havikupigwa, kwa sababu vilikuwa vya kuchukuliwa baadaye. Musa aliondoka kwa Farao nje ya mji, na akanyoosha mikono yake kuelekea Bwana, na sauti ziliacha, na mvua ya mawe na mvua haikudondosha tena juu ya nchi. Farao alipoona kwamba mvua na mvua ya mawe na sauti zimekoma, aliendelea kutenda dhambi, na akaufanya moyo wake kuwa mgumu, pamoja na moyo wa watumishi wake. Na moyo wa Farao ulifanywa kuwa mgumu, na hakuwatuma wana wa Israeli, kama vile Bwana alivyosema kwa Musa.

10

Bwana akamwambia Musa, Ingia kwa Farao, kwa maana mimi nimefanya moyo wake kuwa mgumu na mioyo ya wasaidizi wake, ili ishara hizi zije juu yao moja baada ya nyingine. ili

msimulie katika masikio ya watoto wenu, na kwa watoto wa watoto wenu, kadiri nilivyowacheka Wamisri, na ishara zangu ambazo nilifanya miongoni mwao, nanyi mtajua ya kwamba mimi ni Bwana. Musa na Aroni waliingia mbele ya Farao, wakamwambia, Hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Waebrania: Hata lini hutaki kuwa na haya mbele zangu? Waache watu wangu waende ili wanitumikie. Lakini kama hutaki kuwaachilia watu wangu, tazama, kesho wakati huu nitaleta nzige wengi katika mipaka yako yote. Na itafunika uso wa nchi, nawe hutaweza kuiona nchi, naitakula kila kitu cha ziada cha nchi kilichobaki, ambacho mvua ya mawe iliwaachia ninyi, naitakula kila mti unaokua kwenu juu ya nchi. Na nyumba zako zitajazwa, na nyumba za wahudumu wako, na nyumba zote katika nchi yote ya Wamisri, ambazo kamwe baba zako hawakuziona, wala babu zao, tangu siku walipoanza kuwepo juu ya nchi, hadi siku hii, na Musa akigeuka akatoka kwa Farao. Na watumishi wa Farao wanamwambia, Hadi lini hii itakuwa kikwazo kwetu? Waache watu waende, ili wamtumikie Mungu wao. Je, unataka kujua kwamba Misri imeangamia? Na waliwarudisha Musa na Aroni kwa Farao, naye akawaambia, Nendeni mkamtumikie Bwana Mungu wenu, lakini ni akina nani watakaokwenda? Musa anasema, Tutaenda pamoja na vijana wanaume na wazee, pamoja na wana na binti zetu, na kondoo na ngombe wetu, kwa maana ni sherehe ya Bwana. Na akasema kwao, Iwe hivyo Bwana pamoja nanyi, kama ninavyowatuma ninyi, si na mizigo yenu pia? Oneni kwamba uovu umeongezwa kwenu. Si hivyo, lakini wanaume waende na wamtumikie Mungu, kwa maana hii ninyi wenyewe mnatafuta.

Waliwatoa mbele ya Farao. Bwana akamwambia Musa, Nyoosha mkono wako juu ya nchi ya Misri, ili nzige apande juu ya nchi na ale kila mmea wa nchi, pamoja na matunda yote ya miti ambayo mvua ya mawe iliiacha. Na Musa aliinua fimbo yake mbinguni, na Bwana alileta upepo wa kusini juu ya nchi siku ile yote na usiku wote. Asubuhi ilipofika, upepo wa kusini ulikuwa umechukua nzige. Na aliileta juu ya nchi yote ya Misri, na ilipumzika juu ya mipaka yote ya Misri kwa wingi mkubwa sana; kabla yake hakujawa nzige kama hiyo, na baada ya hayo haitakuwa hivyo. Ikafunika uso wa nchi, nchi ikaharibiwa, ikala mimea yote ya nchi na matunda yote ya miti ambayo yalikuwa yamebaki baada ya mvua ya mawe; hakukubaki kitu chochote cha kijani katika miti, wala katika mimea yote ya shambani, katika nchi yote ya Misri.

Farao aliharakisha kuwita Musa na Aroni, akisema, nimetenda dhambi mbele za Bwana Mungu wenu, na dhidi yenu. Kubali basi dhambi yangu hata sasa, na mwombee Bwana Mungu wenu, naye aniondolee kifo hiki. Musa alitoka kwa Farao, na aliomba kwa Mungu. Na Bwana alibadilisha upepo kutoka baharini kuwa mkali, na akachukua nzige, na akamtupa katika bahari nyekundu, na hakunabaki nzige hata mmoja katika nchi yote ya Misri. Na Bwana alifanya moyo wa Farao kuwa mgumu, na hakuwaruhusu wana wa Israeli kwenda. Bwana akamwambia Musa, Nyoosha mkono wako kuelekea mbinguni, na giza litandike juu ya nchi ya Misri, giza linalopatikana kwa kugusa. Musa aliinyoosha mkono wake kuelekea mbinguni, na kukawa na giza, giza nene, na dhoruba juu ya nchi yote ya Misri

kwa siku tatu, Hakuna mtu aliyemuona ndugu yake kwa siku tatu, wala hakuna mtu aliyeinuka kutoka kitandani mwake kwa siku tatu, lakini kwa wana wote wa Israeli kulikuwa na nuru katika maeneo yote waliyoishi. Farao alimwita Musa na Aroni, akisema, Nendeni, mtumikieni Bwana Mungu wenu, lakini kondoo na ngombe waacheni, na mizigo yenu iende pamoja nanyi. Na Musa akasema, Lakini wewe pia utatupa sadaka za kuteketezwa na dhabihu, ambazo tutamtolea Bwana Mungu wetu. Na mifugo yetu itaenda pamoja nasi, na hatutaacha hata kwato moja, kwa maana kutoka kwao tutachukua ili kumtumikia Bwana Mungu wetu. Sisi hatujui nini tutakachotumikia Bwana Mungu wetu, hadi tutakapofika huko. Bwana aliifanya ngumu moyo wa Farao, na hakutaka kuwaachia waende. Na Farao anasema, ondoka mbali nami, jihadhari mwenyewe usithubutu tena kuona uso wangu, kwa sababu siku yoyote utakapodhihirika mbele yangu, utakufa. Musa anasema, Umesema, sitaonekana tena kwako uso kwa uso.

11

Bwana akamwambia Musa, Bado pigo moja nitaleta juu ya Farao na juu ya Misri, na baada ya hayo atawatuma ninyi kutoka hapa. Wakati atakapowatuma ninyi pamoja na wote, atawafukuza ninyi kwa nguvu. Sema basi kwa siri katika masikio ya watu, na kila mmoja aombe kutoka kwa jirani wake vyombo vya fedha na dhahabu na nguo. Bwana aliwapa upendeleo watu wake mbele ya Wamisri, nao wakawapa, na

mtu Musa akawa mkubwa sana mbele ya Wamisri, na mbele ya Farao, na mbele ya watumishi wake. Na Musa akasema, hivi ndivyo asemavyo Bwana, karibu usiku wa manane nitaingia katikati ya Misri, Na watakufa wazaliwa wote wa kwanza katika nchi ya Misri, kuanzia mzaliwa wa kwanza wa Farao, ambaye anaketi juu ya kiti cha enzi, hadi mzaliwa wa kwanza wa mtumishi wa kike aliye karibu na jiwe la kusagia, na hadi mzaliwa wa kwanza wa kila mnyama. Na kutakuwa na kilio kikubwa katika nchi yote ya Misri, ambacho kama hicho hakijawahi kutokea, na kama hicho hakitarudiwa tena. Na katika wote wana wa Israeli mbwa hatakoroma kwa ulimi wake, kutoka mwanadamu hadi mnyama, ili ujue jinsi Bwana atafanya utofauti kati ya Wamisri na Israeli. Na watumishi wako wote hawa watashuka kwangu, na watasujudu kwangu, wakisema, toka wewe, na watu wako wote, ambao wewe unawaongoza, na baada ya haya nitatoka. Akatoka Musa kutoka kwa Farao kwa hasira. Bwana akamwambia Musa, Farao hatasikia maneno yenu, ili niweze kuzidisha ishara zangu na maajabu katika nchi ya Misri. Musa na Aroni walifanya ishara zote na maajabu haya katika nchi ya Misri mbele ya Farao, lakini Bwana aliufanya mgumu moyo wa Farao, na hakusikiliza kuwaachia wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri.

12

Bwana akasema na Musa na Aroni katika nchi ya Misri, akisema, Mwezi huu kwenu ni mwanzo wa miezi, ni wa kwanza

kwenu katika miezi ya mwaka. Sema na mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, ukisema: Siku ya kumi ya mwezi huu, kila mtu achukue kondoo kulingana na jamaa zao, kila mtu kondoo kwa kila nyumba. Lakini kama wao ni wachache katika nyumba, hivyo hawatoshi kwa kondoo, atamchukua pamoja naye jirani yake aliye karibu naye, kulingana na idadi ya roho, kila mmoja kulingana na kile kinachomtosha atahesabiwa kwa kondoo. Kondoo kamili, kiume, cha mwaka mmoja itakuwa kwa ajili yenu; mtaichukua kutoka kwa wana-kondoo na wana-mbuzi. Na itakuwa kwenu imehifadhiwa hadi siku ya kumi na nne ya mwezi huu, na wingi wote wa mkusanyiko wa wana wa Israeli watakichinja jioni. Na watachukua kutoka kwa damu, na wataweka juu ya miimo miwili na juu ya boriti, katika nyumba ambazo watakula ndani yake. Na watakula nyama usiku huu zilizochomwa moto, na mikate isiyotiwa chachu pamoja na mboga chungu. Msile kutoka kwao mbichi, wala hazijachemshwa katika maji, bali zilizookwa kwa moto, kichwa pamoja na miguu na matumbo. Hamtaacha chochote kutoka kwake hadi asubuhi, na mfupa hamtavunja kutoka kwake, lakini vitu vilivyobaki kutoka kwake hadi asubuhi mtavichoma kwa moto. Hivyo mtakula hivi: viuno vyenu vimefungwa, viatu katika miguu yenu, na fimbo katika mikono yenu, nanyi mtakula kwa haraka, ni Pasaka kwa Bwana. Nami nitapita katika nchi ya Misri usiku huu, na nitapiga kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, kuanzia mwanadamu hadi mnyama, na juu ya miungu yote ya Wamisri nitatenda kisasi, Mimi Bwana. Na damu itakuwa kwenu kama ishara juu ya nyumba ambazo mko ndani yake, nami nitaiona damu, na

nitawalinda, na hakutakuwa na pigo la kuangamiza kwenu ninapopiga katika nchi ya Misri.

Na siku hii itakuwa kumbukumbu kwenu, nanyi mtaisherehekea kama sherehe kwa Bwana katika vizazi vyenu vyote; kama sheria ya milele mtaisherehekea. Kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu, lakini kuanzia siku ya kwanza, mtaondoa chachu kutoka nyumba zenu. Kila mtu atakayekula chachu, roho yake itakatiliwa mbali na Israeli, kuanzia siku ya kwanza hadi siku ya saba. Na siku ya kwanza itaitwa takatifu, na siku ya saba itakuwa takatifu kwenu, kazi yoyote ya utumwa hamtafanya katika hizo, isipokuwa kile kitakachofanywa kwa kila nafsi, hiki pekee kitafanywa kwenu. Nanyi mtashika amri hii, kwa maana katika siku hii nitatoa nguvu zenu kutoka nchi ya Misri, nanyi mtafanya siku hii kuwa sheria ya milele kwa vizazi vyenu. Kuanzia siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza, kutoka jioni mtakula mikate isiyotiwa chachu hadi siku ya ishirini na moja ya mwezi, hadi jioni. Kwa siku saba chachu haitapatikana katika nyumba zenu, yeyote atakayekula kitu kilicho na chachu, roho hiyo itakatiliwa mbali na kusanyiko la Israeli, iwe ni wageni au wazawa wa nchi. Msikule mkate wowote uliochanganywa; katika makazi yenu yote mtakula mikate isiyochanganywa.

Musa aliita baraza yote ya wazee wa wana wa Israeli, na akawaambia, Nendeni mkachukue kondoo kwa ajili yenu wenyewe kulingana na jamaa zenu, na mkachinje Pasaka. Mtachukua kifurushi cha hisopo, na baada ya kukichovya katika

damu iliyo karibu na mlango, mtaipaka kwenye miimo ya mlango, na juu ya miimo yote miwili, kwa damu iliyo karibu na mlango, lakini ninyi hamtatoka, kila mmoja kutoka mlangoni mwa nyumba yake, hadi asubuhi. Na Bwana atapita kupiga Wamisri, na ataona damu juu ya miimo, na juu ya miimo zote mbili, na Bwana atapita mlango, na hataruhusu mwangamizi kuingia katika nyumba zenu kupiga. Na linda neno hili kama sheria kwa ajili yako mwenyewe na kwa wana wako hata milele. Lakini mtakapoingia katika nchi ambayo Bwana atawapa, kama alivyosema, lindeni ibada hii. Na itakuwa ikiwa watasema kwenu wana wenu, Ibada hii ni nini? Nanyi mtawaambia, Dhabihu hii ni Pasaka kwa Bwana, kama alivyofunika nyumba za wana wa Israeli huko Misri, wakati alipowapiga Wamisri, lakini nyumba zetu aliziokoa. Kisha watu wakainamisha vichwa vyao na kuabudu. Na baada ya kuondoka, wana wa Israeli walifanya kama Bwana alivyoamuru Musa na Haruni, ndivyo walivyofanya.

Ikawa usiku wa manane, na Bwana akapiga kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, tangu mzaliwa wa kwanza wa Farao aliyekuwa ameketi kwenye kiti cha enzi, hadi mzaliwa wa kwanza wa mwanamke mateka aliyekuwa shimoni, na hadi mzaliwa wa kwanza wa kila mnyama. Farao aliamka usiku, pamoja na watumishi wake na Wamisri wote, na kukawa na kilio kikubwa katika nchi yote ya Misri, kwa maana hapakuwa na nyumba ambayo hapakuwa na maiti ndani yake. Farao aliwaita Musa na Aroni usiku, na akawaambia, simameni, mkatoke kwa watu wangu, ninyi na wana wa Israeli, nendeni

mkamtumikie Bwana Mungu wenu, kama mnavyosema. Kondoo na ngombe zenu mkiisha kuchukua nendeni, na kwa kweli nibariki mimi pia. Na Wamisri walikuwa wakiwasukuma watu kwa bidii kuwatupa nje ya nchi, kwa maana walisema kwamba sisi sote tunakufa. Watu walichukua unga wao kabla ya kuwa na chachu, donge zao zikifungwa katika nguo zao juu ya mabega yao. Wana wa Israeli walifanya kama Musa alivyowaagiza, nao wakaomba kutoka kwa Wamisri vyombo vya fedha na dhahabu, pamoja na nguo. Na Bwana aliwapa watu wake kibali mbele ya Wamisri, nao wakawaazima, na wakawateka nyara Wamisri.

Wana wa Israeli waliondoka kutoka Ramesesi hadi Sukothi, wanaume wapatao elfu mia sita wa askari wa miguu, bila kuhesabu mizigo. Na umati mkubwa wa watu wa mchanganyiko ulipanda pamoja nao, na kondoo, na ngombe, na mifugo mingi sana. Na walipika unga ambao walitoa kutoka Misri, mikate isiyo na chachu, kwa maana haukuwa na chachu, kwa sababu Wamisri waliwafukuza, na hawakuweza kubaki, wala hawakutengeneza mahitaji yao kwa ajili ya safari. Makazi ya wana wa Israeli, ambayo waliishi katika nchi ya Misri na katika nchi ya Kanaani, yalikuwa miaka mia nne na thelathini. Na ikawa baada ya miaka mia nne na thelathini, nguvu yote ya Bwana ikatoka katika nchi ya Misri usiku. Ulinzi ni kwa Bwana, ili kuwatoa kutoka nchi ya Misri. Usiku ule huu ni ulinzi kwa Bwana, ili kwa wana wote wa Israeli kuwa katika vizazi vyao. Bwana akawaambia Musa na Aroni, hii ni sheria ya Pasaka, mgeni yeyote hasaruhusiwi kula kutoka kwake. Na kila mtumishi au aliyenunuliwa kwa fedha utamtahiri, na ndipo

atakula kutoka kwake. Mgeni au mfanyakazi asiruhusiwe kula kutoka kwake. Katika nyumba moja italiwa, na hamtatoa nyama nje ya nyumba, na mfupa wake hamtavunja. Mkutano wote wa wana wa Israeli watafanya hilo. Lakini kama mgeni atasogea kwenu ili kufanya Pasaka kwa Bwana, utamtahiri kila kiume chake, na ndipo atasogea ili kuifanya, na atakuwa kama mzaliwa wa nchi. Kila asiyetahiriwa hatakula kutoka kwake. Sheria moja itakuwa kwa mzawa na kwa mgeni aliyekuja kati yenu. Wana wa Israeli walifanya kama Bwana alivyoamuru Musa na Haruni kwao; ndivyo walivyofanya. Na ikawa katika siku ile, Bwana akawaongoza wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri kwa nguvu zao.

13

Bwana akamwambia Musa, akisema, Nitakase kila mzaliwa wa kwanza, mzaliwa wa kwanza afunguaye kila tumbo miongoni mwa wana wa Israeli, kutoka kwa mwanadamu hadi mnyama, ni wangu. Musa akawaambia watu, Kumbukeni siku hii ambayo mliondoka katika nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa, kwa maana kwa mkono wenye nguvu Bwana aliwatoa kutoka hapa, na chachu haitaliwa. Kwa sababu leo ninyi mnatoka katika mwezi wa vijana. Itakuwa wakati Bwana Mungu wako atakapokuleta katika nchi ya Wakanaani, Wahiti, Waamori, Wahivi, Wayebusi, Wagergesai na Waperizi, ambayo aliwaahidi baba zako kukupa, nchi inayotiririka maziwa na asali, utafanya ibada hii katika mwezi huu. Kwa siku sita mtakula mikate isiyo

na chachu, lakini siku ya saba ni sherehe ya Bwana. Mikate isiyotiwa chachu mtakula kwa siku saba, mikate iliyotiwa chachu haitaonekana kwako, wala chachu haitakuwa kwako katika mipaka yako yote. Na utamtangazia mwana wako katika siku ile, ukisema, Kwa sababu ya hii, Bwana Mungu alifanya kwangu wakati nilipokuwa nikitoka Misri. Na itakuwa kwako ishara juu ya mkono wako, na kumbukumbu mbele ya macho yako, ili sheria ya Bwana iwe katika kinywa chako, kwa maana kwa mkono wenye nguvu Bwana Mungu alikutoa kutoka Misri. Na mlinde sheria hii kulingana na nyakati majira, kutoka siku hadi siku.

Na itakuwa jinsi ambavyo Bwana Mungu wako atakuleta katika nchi ya Wakanaani, kama alivyoapa kwa baba zako, naye atakupa hiyo. Na utatenga kila mzaliwa wa kwanza wa kiume kwa Bwana, kila mzaliwa wa kwanza kutoka makundi yako au katika mifugo yako, wote watakaokuwa wako, waume utatakasa kwa Bwana. Kila kizazi cha kwanza cha punda kitakachofungua tumbo, utakibadilisha kwa kondoo, lakini ikiwa hukibadilishi, utakilkomboa, kila mzaliwa wa kwanza wa mwanadamu miongoni mwa wana wako utamkomboa. Lakini kama mwanao atakuliza baada ya haya, akisema, Hii ni nini? utamwambia, Kwa mkono wenye nguvu Bwana alitutoa kutoka nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa. Lakini Farao alipofanya mgumu kutusafirisha, aliua kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, kuanzia wazaliwa wa kwanza wa wanadamu hadi wazaliwa wa kwanza wa mifugo. Kwa sababu hii, mimi ninatoa dhabihu kwa Bwana kila mzaliwa wa kiume anayefungua

tumbo, na kila mzaliwa wa kwanza wa wanangu nitamkomboa. Na itakuwa ishara juu ya mkono wako, na isiyotikisika mbele ya macho yako, kwa kuwa kwa mkono wenye nguvu Bwana alikutoa kutoka Misri.

Lakini Farao alipowatuma watu, Mungu hakuwaongoza kwa njia ya nchi ya Wafilisti, kwa sababu ilikuwa karibu, kwa maana Mungu alisema, usije watu wakajuta wanapoona vita, na warudi Misri. Na Mungu aliwazungushia watu njia ya jangwani, kuelekea Bahari ya Shamu, na katika kizazi cha tano wana wa Israeli walipanda kutoka nchi ya Misri. Na Musa alichukua mifupa ya Yusufu pamoja naye, kwa kuwa alikuwa amewaaapisha wana wa Israeli kwa kiapo, akisema, Bwana hakika atawatembelea, nanyi mtabeba mifupa yangu kutoka hapa pamoja nanyi.

Wana wa Israeli waliondoka kutoka Sukothi, wakaweka kambi huko Ethamu karibu na jangwa. Mungu aliwaongoza, mchana katika nguzo la wingu, kuwaonyesha njia, na usiku katika nguzo la moto. Nguzo ya wingu wakati wa mchana na nguzo ya moto wakati wa usiku hazikuacha mbele ya watu wote.

14

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, na baada ya kurudi nyuma na wapige kambi mbele ya makazi, kati ya Migdoli na bahari, mkabala na Baali-sefoni, mbele yao

mtapiga kambi kando ya bahari. Na Farao atasema kwa watu wake, Wana wa Israeli wanatangatanga katika nchi; jangwa limewafungia. Mimi nitaifanya migumu moyo wa Farao, naye atawafuatilia, nami nitatukuzwa kwa Farao na jeshi lake lote, nao Wamisri wote watajua kwamba mimi ni Bwana. Wakafanya hivyo. Na iliripotiwa kwa mfalme wa Wamisri kwamba watu wamekimbia, na moyo wa Farao ulibadilishwa, pamoja na wa watumishi wake, juu ya watu, nao wakasema, Ni nini hiki tulichofanya, kwa kuwaruhusu wana wa Israeli waende, ili wasitutumikie? Farao alifunga nira magari yake ya vita, na aliwaongoza watu wake wote pamoja naye. Na akiwa amechukua magari mia sita ya vita yaliyochaguliwa, na farasi wote wa Wamisri, na maakida juu ya yote. Na Bwana alifanya moyo wa Farao mfalme wa Misri kuwa mgumu, na moyo wa wahudumu wake, na akawafuatia wana wa Israeli, lakini wana wa Israeli walitoka kwa mkono uliotukuka. Na Wamisri waliwafuatilia nyuma yao, na waliwakuta wamepiga kambi kando ya bahari, na farasi wote na magari ya Farao, na wapanda farasi, na jeshi lake mbele ya makao, mkabala wa Beelsephon. Na Farao alikuwa akikaribia, na baada ya kutazama juu, wana wa Israeli kwa macho yao wanaona kwamba Wamisri walikuwa wamepiga kambi nyuma yao, na waliogopa sana. Wana wa Israeli walipiga kelele kwa Bwana. Na walisema kwa Musa, Kwa sababu hakukuwa na makaburi katika nchi ya Misri, ulitutoa ili kutuua jangwani? Ni nini hiki ulichotufanyia, ukitutoa kutoka Misri? Je, si hili ndilo neno tulilokuambia katika Misri, tukisema, tuache, ili tuwatumikia Wamisri? Kwa maana ni bora kwetu kuwatumikia Wamisri, kuliko kufa katika jangwa

hili.

Musa akawaambia watu, Jipeni moyo, simameni na muone wokovu kutoka kwa Bwana, ambao atautenda kwetu leo. Kwa maana kama mlivyowaona Wamisri leo, hamtaendelea tena kuwaona hata milele. Bwana atapigana kwa ajili yenu, na ninyi mtanyamaza kimya. Bwana akamwambia Musa, Kwa nini unamlilia mimi? Waambie wana wa Israeli waondoke. Na wewe inua fimbo yako, na unyooshe mkono wako juu ya bahari, na uigawanye, na wana wa Israeli waingie katikati ya bahari kwa njia kavu. Na tazama, mimi nitaufanya mgumu moyo wa Farao na wa Wamisri wote, nao wataingia nyuma yao, nami nitatukuzwa katika Farao na katika jeshi lake lote, na katika magari ya vita, na katika farasi zake. Na Wamisri wote watajua kwamba mimi ni Bwana, ninapotukuzwa kwa Farao, na kwa magari yake ya vita, na farasi zake. Mjumbe wa Mungu aliyekuwa akitangulia kambi ya wana wa Israeli aliondoka, na akaenda nyuma yao. Nguzo ya wingu nayo iliondoka mbele yao, na ikasimama nyuma yao. Ikaingia kati ya kambi ya Wamisri na kati ya kambi ya Israeli, ikasimama, kukawa giza na giza nene, usiku ukapita, wala hawakuungana wao kwa wao usiku kucha. Musa aliinyoosha mkono wake juu ya bahari, na Bwana alirudisha bahari nyuma kwa upepo wa kusini wenye nguvu usiku mzima, na akafanya bahari kuwa nchi kavu, na maji yakagawanyika. Wana wa Israeli waliingia katikati ya bahari mahali pakavu, na maji yake yalikuwa kama ukuta upande wa kulia na ukuta upande wa kushoto.

Na Wamisri waliwafuatilia, na waliingia nyuma yao, kila farasi wa Farao, na magari, na wapanda farasi, katika katikati ya bahari. Ikawa katika zamu ya ulinzi ya asubuhi, na Bwana akatazama chini juu ya kambi ya Wamisri katika nguzo ya moto na wingu, na akaitaabisha kambi ya Wamisri, Akafunga magurudumu ya magari yao ya vita, na akawaongoza kwa nguvu. Wamisri wakasema, Tukimbie mbele ya Israeli, kwa maana Bwana anapigana dhidi ya Wamisri kwa ajili yao. Bwana akamwambia Musa, Nyoosha mkono wako juu ya bahari, nayo maji yarudie, na kuwafunika Wamisri, pamoja na magari yao na wapanda farasi. Musa akanyoosha mkono wake juu ya bahari, na maji yakarejea asubuhi juu ya nchi yake, nao Wamisri walikimbia mbele ya maji, na Bwana akawatupa Wamisri katikati ya bahari. Maji yaliporejea nyuma yalifunika magari na wapanda farasi, pamoja na jeshi lote la Farao, wale waliokuwa wameingia baharini wakiwafuata, na hakuna hata mmoja wao aliyebaki. Lakini wana wa Israeli walipita katika nchi kavu katikati ya bahari, na maji yalikuwa ukuta kwao upande wa kulia na ukuta upande wa kushoto. Na Bwana aliwaokoa Waisraeli katika siku ile kutoka mkononi mwa Wamisri, na Waisraeli waliwaoana Wamisri wamekufa kando ya ukingo wa bahari. Israeli aliiona mkono mkubwa ambao Bwana alifanya kwa Wamisri, na watu walimwogopa Bwana, na wakamwamini Mungu na Musa mtumishi wake.

15

Kisha Musa na wana wa Israeli walimwimbia Mungu wimbo huu, wakisema, Tuimbe kwa Bwana, kwa maana ametukuzwa kwa utukufu; farasi na mpanda wake amewatupa baharini. Msaidizi na mlinzi alikuwa kwangu kwa wokovu, huyu ni Mungu wangu, nami nitamtukuza, Mungu wa baba yangu, nami nitamtukuza. Bwana avunjavunja vita, Bwana ndilo jina lake. Magari ya Farao na nguvu zake alitupa katika bahari, wapanda waliochaguliwa na maakida walimezwa katika Bahari ya Shamu, Bahari iliwafunika, walizama kwenye kina kama jiwe. Mkono wako wa kulia, Bwana, umetukuzwa kwa nguvu; mkono wako wa kulia, Bwana, umewaponda adui. Na kwa wingi wa utukufu wako uliponda adui, ulituma hasira yako ambayo iliwala wao kama majani makavu. Na kwa roho ya ghadhabu yako maji yaligawanyika, maji yaliganda kama ukuta, mawimbi yaliganda katikati ya bahari. Adui alisema, Nitafuatilia na kuwapata, nitagawanya nyara, nitajaza roho yangu, nitawaangamiza kwa upanga wangu, mkono wangu utatawala. Ulituma roho yako, bahari ikawafunika, wakazama kama risasi katika maji yenye nguvu. Ni nani aliye kama wewe miongoni mwa miungu, Ee Bwana? Ni nani aliye kama wewe? Umetukuzwa katika watakatifu, wa ajabu katika utukufu, ukifanya maajabu. Ulinyoosha mkono wako wa kulia, nchi ikawameza. Uliwaongoza kwa haki yako watu wako hawa ambao uliwakomboa, uliwafariji kwa nguvu zako hadi makao yako matakatifu. Mataifa walisikia, na walikasirika; maumivu yaliwashika wakaao Wafilisti. Kisha viongozi wa Edomu waliharakisha, na watawala wa Wamoabu; kutetemeka kuliwashika, wote wanaoishi Kanaani waliyeyuka. Kutetemeka

na hofu na vianguke juu yao, kwa ukuu wa mkono wako wafanywe kuwa kama jiwe, hadi wapite watu wako, Ee Bwana, hadi wapite watu wako hawa, ambao uliwapata. Baada ya kuwaingiza, uwapande katika mlima wa urithi wako, katika makao yako yaliyotayarishwa, ambayo uliandaa, Ee Bwana, mahali patakatifu, Ee Bwana, ambapo mikono yako iliandaa. Bwana anatawala milele, na hata milele, na zaidi. Kwa sababu farasi wa Farao aliingia pamoja na magari na wapanda kwenye bahari, na Bwana akaleta maji ya bahari juu yao, lakini wana wa Israeli walipita katika nchi kavu katikati ya bahari.

Mariamu nabii, dada yake Aroni, akichukua ngoma mkononi mwake, na wanawake wote wakatoka nyuma yake wakiwa na ngoma na nyimbo za kuimba. Miriamu alianza kuwaongoza, akisema, tuimbe kwa Bwana, kwa maana ametukuzwa kwa utukufu, farasi na mpanda wake alitupa baharini. Musa aliwaondoa wana wa Israeli kutoka bahari nyekundu, na aliwaongoza katika jangwa la Suri, nao wakasafiri siku tatu jangwani, lakini hawakupata maji ya kunywa. Walikuja Mera, lakini hawakuweza kunywa maji kutoka Mera, kwa sababu yalikuwa machungu, kwa hiyo aliita jina la mahali pale Uchungu. Na watu walinung'unika dhidi ya Musa, wakisema, Tutakunywa nini? Musa alimlilia Bwana, na Bwana alimwonyesha mti, naye akautupa ndani ya maji, nayo maji yakatamu. Pale Bwana aliweka sheria na hukumu kwa ajili yake, na pale akamjaribu. Na akasema, Kama ukisikiliza kwa makini sauti ya Bwana Mungu wako, na kufanya yaliyo yapendezeayo mbele yake, na kusikiliza amri zake, na kulinda

sheria zake zote, ugonjwa wote ambao niliuleta kwa Wamisri, sitauletea juu yako, kwa maana mimi ni Bwana Mungu wako, ninayekuponya. Na walikuja Elim, na kulikuwa pale chemchemi kumi na mbili za maji, na mikonge sabini ya mitende, wakapiga kambi pale kando ya maji.

16

Waliondoka kutoka Elimu, na mkutano wote wa wana wa Israeli walikuja katika jangwa la Sini, ambalo liko kati ya Elimu na Sinai. Siku ya kumi na tano ya mwezi wa pili baada ya kutoka kwao katika nchi ya Misri, Mkusanyiko wote wa wana wa Israeli walinung'unika dhidi ya Musa na Aroni. Wana wa Israeli walisema kwao, Laiti tungalikufa tulipigwa na Bwana katika nchi ya Misri, wakati tulikaa karibu na vyungu vya nyama na tulikula mikate hadi kushiba, kwa sababu mmeleta sisi katika jangwa hili ili kuua mkusanyiko wote huu kwa njaa. Bwana akamwambia Musa, tazama, mimi ninawanyeshea mikate kutoka mbinguni, na watu watatoka, na watakusanya kile cha siku kwa siku, ili niwajaribu kama watatembea katika sheria yangu, au la. Na itakuwa katika siku ya sita, nao wataandaa kile watakachokileta ndani, na kitakuwa maradufu ya kile wanachokusanya kila siku. Na Musa na Aroni wakasema kwa mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, Jioni mtajua kwamba Bwana aliwaongoza ninyi kutoka nchi ya Misri, Na asubuhi mtaona utukufu wa Bwana katika kusikia kunung'unika kwenu juu ya Mungu, lakini sisi ni nini, hata mnanung'unika dhidi

yetu? Musa akasema, Bwana atawapa nyama jioni ili mle, na mikate asubuhi mpate kutosha, kwa sababu Bwana amesikia malalamiko yenu ambayo mnanungunika dhidi yetu. Sisi ni nini? Malalamiko yenu si dhidi yetu, bali ni dhidi ya Mungu.

Musa akamwambia Aroni, sema na mkutano wote wa wana wa Israeli, njooni mbele ya Mungu, kwa maana amesikia malalamiko yenu. Wakati Aroni alipokuwa akisema na mkutano wote wa wana wa Israeli, waligeuka kuelekea jangwani, na utukufu wa Bwana ulionekana katika wingu. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Nimesikia malalamiko ya wana wa Israeli. Sema nao ukisema: Jioni mtakula nyama, na asubuhi mtashiba mikate, nanyi mtajua ya kwamba Mimi ndimi Bwana, Mungu wenu. Ikawa jioni, na kware zilipanda na kufunika kambi; asubuhi, umande ulipoacha kuzunguka kambi. Na tazama, juu ya uso wa jangwa kulikuwa na kitu kembamba kama mbegu ya giligilani nyeupe, kama barafu juu ya ardhi. Wana wa Israeli walipoiona, walisema mmoja kwa mwingine, Hii ni nini? Kwa maana hawakujua ni nini. Musa akawaambia, Huu ndio mkate ambao Bwana amewapa ninyi mle. Hili ndilo neno ambalo Bwana aliamuru: Kusanyeni kutoka kwake, kila mmoja aone wanaomstahili - gomori moja kwa kila mtu, kulingana na idadi ya watu wenu; kila mmoja akusanye pamoja na wale waishio hemani mwake. Walifanya hivyo wana wa Israeli, wakakusanya yule aliye na kingi na yule aliye na kidogo. Na walipopima kwa homeri, yule aliye na mengi hakuongezeka, na yule aliye na kidogo hakupungua, kila mmoja alikusanya kadiri ya mahitaji ya wale waliokuwa pamoja naye. Musa akawaambia, Mtu

yeyote asibakize chochote chake hadi asubuhi.

Na hawakumsikiliza Musa, lakini baadhi yao waliiacha hadi asubuhi, na ikazalisha minyoo, na ikaoza, na Musa akawakasirikia. Nao walikikusanya hicho asubuhi na asubuhi, kila mmoja kiasi kilichompasa, lakini jua lilipokuwa linapasha joto, kilikuwa kinayeyuka. Ikawa siku ya sita, walikusanya vitu vya lazima mara mbili, homeri mbili kwa kila mmoja. Viongozi wote wa kusanyiko wakaingia, na wakamwarifu Musa. Musa akawaambia, Je, si hili ndilo neno ambalo Bwana alisema? Sabato ni mapumziko matakatifu kwa Bwana kesho. Vyote mtakavyooka, okeni, na vyote mtakavyochemsha, chemsheni, na kila kinachozidi kiwekeni ghalani mpaka asubuhi. Na wakaacha kutoka kwake hadi asubuhi, kama Musa alivyowaagiza, na haikuoza, wala funza hakutokea ndani yake. Musa akasema, Kuleni leo, kwa maana leo ni Sabato kwa Bwana; hamtakipata uwandani. Kwa siku sita mtakusanya, lakini siku ya saba ni sabato, kwa sababu hakutakuwa chochote ndani yake. Ilikuwa katika siku ya saba baadhi ya watu walijitahidi kukusanya, lakini hawakupata. Bwana akamwambia Musa, Mpaka lini hamtaki kusikiliza amri zangu na sheria yangu? Tazameni, kwa maana Bwana amewapa sabato, siku hii. Kwa sababu ya hili, yeye mwenyewe amewapa, katika siku ya sita, mikate miwili ya siku mbili. Kaeni kila mmoja katika nyumba zenu; mtu yeyote asiende nje ya mahali pake katika siku ya saba. Na watu wakapumzika siku ya saba. Na wana wa Israeli wakaliita jina lake Mana, nalo lilikuwa kama mbegu ya giligilani nyeupe, na ladha yake ilikuwa kama keki ya asali. Musa akasema, Hili ndilo

neno ambalo Bwana aliamuru: Jaza kipimo cha gomori cha mana kwa ajili ya kuhifadhi kwa vizazi vyenu, ili waone mkate ambao mlikula huko jangwani wakati Bwana alipowaongoza kutoka nchi ya Misri. Na Musa akamwambia Aroni, chukua chombo cha dhahabu kimoja, na utie ndani yake gomori moja iliyojaa mana, na utaweka mbele za Mungu, kwa ajili ya kuhifadhiwa kwa vizazi vyenu, Kama vile Bwana alivyoamuru Musa, na Aroni aliweka mbele ya ushuhuda kwa ajili ya kuhifadhi. Wana wa Israeli walikula mana kwa miaka arobaini, hadi walipofika katika nchi ya makazi; walikula mana hadi walipofika katika sehemu ya Foinike. Lakini homeri ilikuwa sehemu ya kumi ya vipimo vitatu.

17

Na mkutano wote wa wana wa Israeli uliondoka kutoka jangwani Sin kulingana na kambi zao, kwa neno la Bwana, nao wakapiga kambi huko Rafideini, lakini hapakuwa na maji ya watu kunywa. Na watu walilalamika kwa Musa wakisema, Tupe maji ili tunywe, na Musa akawaambia, Kwa nini mnanilalamikia mimi, na kwa nini mnamjaribu Bwana? Watu waliona kiu ya maji pale, na watu walinung'unika pale kwa Musa, wakisema, Kwa nini hii? Ulitupandisha kutoka Misri ili kutuua sisi na watoto wetu na mifugo yetu kwa kiu? Musa alipiga kelele kwa Bwana akisema, Nitafanya nini kwa watu hawa? Bado kidogo, nao watanipiga mawe. Bwana akamwambia Musa, Enda mbele ya watu hawa, lakini chukua pamoja nawe baadhi ya wazee wa

watu, na ile fimbo ambayo ulipiga nayo mto, ichukue mkononi mwako, nawe uende. Hii mimi ninasimama pale mbele yako juu ya mwamba huko Horebu, nawe utapiga mwamba, nayo maji yatatoka ndani yake, nao watu watanywa. Musa akafanya hivyo mbele ya wana wa Israeli. Na akaliita jina la mahali pale Jaribio na Lawama, kwa sababu ya lawama ya wana wa Israeli, na kwa sababu ya kumjaribu Bwana, wakisema, Je, yupo Bwana kati yetu, au hapana?

Amaleki alikuja na kupigana na Israeli huko Refidimu. Musa akamwambia Yoshua, Jichagulie wanaume wenye nguvu, na ukiisha kwenda nje panga vita dhidi ya Amaleki kesho, na tazama, mimi nitasimama juu ya kilele cha kilima, na fimbo ya Mungu itakuwa mkononi mwangu. Na Yoshua akafanya kama vile Musa alivyomwambia, na akatoka nje akapanga vita dhidi ya Amaleki, na Musa na Aroni na Huri wakapanda juu ya kilele cha kilima. Na ilitokea kwamba wakati Musa alipoinua mikono yake, Israeli alishinda, lakini wakati aliposhuka mikono yake, Amaleki alishinda. Mikono ya Musa yalikuwa mazito, nao wakiwa wamechukua jiwe wakaliweka chini yake, naye akaketi juu yake, na Aroni na Huri wakategemeza mikono yake upande mmoja na upande mwingine, na mikono ya Musa yakawa imara hadi jua likatua. Na Yoshua akamshinda Amaleki, na watu wake wote kwa upanga. Bwana akamwambia Musa, Andika hili kwa ukumbusho katika kitabu, na uweke katika masikio ya Yoshua, kwamba kabisa nitafuta ukumbusho wa Amaleki kutoka chini ya mbingu. Na Musa alijenga madhabahu kwa Bwana, na aliita jina lake, Bwana ni kimbilio langu. Kwa sababu kwa mkono wa

siri Bwana anapigana dhidi ya Amaleki kutoka kizazi hadi kizazi.

18

Yethro kuhani wa Midiani, baba mkwe wa Musa, alisikia yote ambayo Bwana alifanya kwa Israeli, watu wake mwenyewe, kwa maana Bwana alimtoa Israeli kutoka Misri. Yethro, baba mkwe wa Musa, alichukua Sipora, mke wa Musa, baada ya kuachwa kwake. na wana wake wawili, jina la mmoja wao Gershom, akisema, Nilikuwa mgeni katika nchi ya kigeni, Na jina la wa pili ni Eliezer, akisema, Kwa maana Mungu wa baba yangu ni msaidizi wangu, naye aliniokoa kutoka mkononi mwa Farao. Na Yethro mkwe wa Musa akatoka pamoja na wana na mke kwenda kwa Musa jangwani, mahali alipokuwa amepiga kambi karibu na mlima wa Mungu. Musa aliambiwa, wakisema, Tazama, baba mkwe wako Yethro anakuja kwako, na mke wako na wana wako wawili pamoja naye. Musa alikwenda nje kukutana na mkwe wake, akamsujudia, akambusu, wakasalimiana, kisha akawaingiza hemani. Na Musa akamweleza mkwewe mambo yote ambayo Bwana alikuwa amemfanyia Farao na Wamisri wote kwa ajili ya Israeli, na taabu zote walizopata njiani, na jinsi Bwana alivyowaokoa kutoka mkononi mwa Farao na kutoka mkononi mwa Wamisri. Yethro alistaajabishwa na mambo yote mema ambayo Bwana aliwatendea, kwamba aliwaokoa kutoka mkononi mwa Wamisri na kutoka mkononi mwa Farao. Na Yethro akasema, Abarikiwe

Bwana, kwa sababu aliwaokoa kutoka mkononi mwa Wamisri na kutoka mkononi mwa Farao. Sasa nimejua kwamba Bwana ni mkuu kuliko miungu yote kwa sababu ya hili, kwamba waliwashambulia. Na Yethro, baba mkwe wa Musa, alichukua sadaka za kuteketezwa na dhabihu kwa Mungu, naye Aroni na wazee wote wa Israeli walikuja kula mkate pamoja na baba mkwe wa Musa mbele za Mungu.

Na ikatokea baada ya siku inayofuata Musa aliketi chini kuhukumu watu, na watu wote walisimama kwa Musa kutoka asubuhi mpaka jioni. Na Yethro alipoona yote yale anayofanya kwa watu, akasema, Nini hiki unachofanya kwa watu? Kwa nini unakaa peke yako, wakati watu wote wamesimama mbele yako tangu asubuhi hadi jioni? Musa anasema kwa mkwe wake, Watu wanakuja kwangu kutafuta hukumu kutoka kwa Mungu. Wanapopata mgogoro, nao waje kwangu, nitahukumu kila mmoja na kuwajulisha amri za Mungu na sheria yake. Mkwe wa Musa akamwambia, Hufanyi jambo hili kwa usahihi. Kwa uharibifu utaharibiwa bila subira, wewe na watu wote hawa walioko pamoja nawe. Jambo hili ni zito kwako sana; hutaweza kulifanya wewe peke yako. Sasa basi nisikie, nami nitakushauri, na Mungu atakuwa pamoja nawe. Kuwa wewe kwa ajili ya watu katika mambo yanayohusu Mungu, nawe utaleta maneno yao mbele za Mungu. Na utawaonya kwa ukali kuhusu amri za Mungu na sheria yake, na utawaonyesha njia ambazo watatembea nazo, na kazi ambazo watafanya. Na wewe mwenyewe fikiria kutoka kwa watu wote wanaume wenye nguvu, waogopa Mungu, wanaume wenye haki, wanaochukia

kiburi, na utawaweka juu yao maakida wa maelfu, na maakida wa mamia, na maakida wa hamsini, na maakida wa kumi. Na watahukumu watu wakati wote, lakini neno zito watalileta kwako, na mambo madogo ya hukumu watayahukumu wao wenyewe, na watapunguza mzigo kutoka kwako, na watakusaidia. Kama ukifanya neno hili, Mungu atakutia nguvu, na utaweza kusimama, na watu wote hawa watakuja mahali pao wenyewe kwa amani. Musa akaisikia sauti ya baba mkwe, na akafanya yote aliyomwambia. Musa akachagua wanaume wenye nguvu kutoka Israeli yote, na akawafanya kuwa maakida juu yao: maakida wa maelfu, maakida wa mamia, maakida wa hamsini, na maakida wa kumi. Na walihukumu watu wakati wote, lakini kila neno zito walileta kwa Musa, na kila neno nyepesi walihukumu wao wenyewe. Musa alimwaga mkwewe, naye akaenda nchi yake.

19

Katika mwezi wa tatu wa kutoka kwa wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri, siku hiyo hiyo, walifika jangwani mwa Sinai. Na waliondoka kutoka Rafideini, na walikuja katika jangwa la Sinai, na Israeli alipiga kambi pale mkabala wa mlima. Na Musa alipanda mlimani kwa Mungu, na Mungu akamwita kutoka mlimani, akisema, Hivi utasema kwa nyumba ya Yakobo, na utatangaza kwa wana wa Israeli. Ninyi wenyewe mmeona yale yote niliyowafanyia Wamisri, na niliwachukua ninyi kama juu ya mabawa ya tai, na niliwaleteni kwangu mimi mwenyewe. Na

sasa ikiwa kwa kusikia mtasikiliza sauti yangu na mtalinda agano langu, mtakuwa kwangu watu maalum kutoka mataifa yote, kwa maana nchi yote ni yangu. Lakini ninyi mtakuwa kwangu ufalme wa makuhani na taifa takatifu. Haya ndiyo maneno utakayowaambia wana wa Israeli. Musa alikuja, na aliwaita wazee wa watu, na kuwaweka mbele yao maneno yote haya ambayo Mungu aliwaagiza. Watu wote walijibu kwa pamoja, wakasema, Yote ambayo Mungu amesema, tutafanya na tutasikiliza. Musa akatoa maneno haya kwa Mungu. Bwana akamwambia Musa, Tazama, mimi ninakuja kwako katika nguzo ya wingu, ili watu wasikie mimi nikizungumza nawe, nao wakuamini milele. Musa akaripoti maneno ya watu kwa Bwana. Bwana akamwambia Musa, Shuka ukaonye watu, uwatakase leo na kesho, nao waoshe nguo zao, Na wawe tayari kwa siku ya tatu, kwa maana siku ya tatu Bwana atashuka juu ya Mlima Sinai, mbele ya watu wote. Na utawatenga watu pande zote, ukisema, jihadharini msipande mlimani, wala msiguse chochote chake, kila mtu atakayegusa mlima, atakufa kwa kifo. Mkono wake hautamgusa, kwa maana atapigwa kwa mawe, au atapigwa kwa mshale. Iwe ni mnyama au mwanadamu, hataishi. Wakati sauti na tarumbeta na wingu vitaondoka kutoka mlimani, wale watapanda mlimani.

Musa alishuka kutoka mlimani kwa watu, akawatakasa, nao wakafua mavazi yao. Naye akawaambia watu, Kuweni tayari kwa siku tatu; msimkaribie mwanamke. Ilitokea siku ya tatu kulipokuwa alfajiri, na kukawa na sauti na umeme na wingu la giza juu ya mlima Sinai, sauti ya tarumbeta ililia kwa nguvu, na

watu wote waliokuwa kambini waliogopa. Na Musa akawaongoza watu nje kutoka kambini kwenda kukutana na Mungu, nao wakasimama chini ya mlima. Mlima wa Sinai ulikuwa ukitoa moshi wote, kwa sababu Mungu alishuka juu yake katika moto, na moshi ulikuwa ukipanda kama moshi wa tanuru, na watu wote walishangaa sana. Sauti za tarumbeta ziliendelea kuwa na nguvu zaidi sana. Musa alizungumza, na Mungu alimjibu kwa sauti. Bwana alishuka juu ya mlima wa Sinai, juu ya kilele cha mlima, na Bwana alimwita Musa juu ya kilele cha mlima, na Musa alipanda. Mungu akamwambia Musa, akisema, Shuka ukaonye watu, wasije wakamkaribia Mungu ili kumtazama, na wingi wao ukaanguka. Na makuhani wanaomkaribia Bwana Mungu na watakaswe, asije Bwana akawaangamiza.

Na Musa akamwambia Mungu, Watu hawawezi kupanda mlima wa Sinai, kwa maana wewe umeshuhudia kwetu, ukisema, Tenga mlima huo, na uutakase. Bwana akamwambia, Nenda, shuka chini, kisha panda juu wewe na Aroni pamoja nawe, lakini makuhani na watu wasijilazimshe kupanda kwa Mungu, asije Bwana akawaangamiza. Musa akashuka kwa watu, na akasema nao.

20

Bwana alisema maneno haya yote, akisema, Mimi ni Bwana Mungu wako, ambaye nilikutoa kutoka nchi ya Misri, kutoka

nyumba ya utumwa. Hautakuwa na miungu wengine isipokuwa mimi. Usijifanyie sanamu, wala mfano wa chochote kilicho mbinguni juu, au chini duniani, au majini chini ya nchi. Usiwaabudu, wala usiwatumikia, kwa maana mimi ni Bwana Mungu wako, Mungu mwenye wivu, nirudishaye dhambi za baba juu ya watoto, hadi kizazi cha tatu na cha nne kwa wale wanaonichukia, na kutenda rehema kwa maelfu kwa wale wanaonipenda mimi, na kwa wale wanaoshika amri zangu. Usilitumie jina la Bwana Mungu wako bure, kwa maana Bwana Mungu wako hatamhesabu kuwa hana hatia yule alitumiae jina lake bure. Kumbuka siku ya Sabato ili kuitakasa. Kwa siku sita fanya kazi, na utafanya kazi zako zote. Lakini siku ya saba ni sabato kwa Bwana Mungu wako; hautafanya kazi yoyote katika hiyo, wewe, wala mwana wako, wala binti wako, wala mtumishi wako, wala mjakazi wako, wala ngombe wako, wala mnyama wa mzigo wako, wala mifugo yako yoyote, wala mgeni anayeishi kwako. Kwa maana katika siku sita Bwana alifanya mbingu na nchi na bahari na vyote vilivyomo ndani yake, na akapumzika siku ya saba. Kwa sababu ya hili, Bwana alibariki siku ya saba na kuiweka takatifu. Mheshimu baba yako na mama yako, ili uwe na heri, na ili uishi maisha marefu juu ya nchi njema ambayo Bwana Mungu wako anakupa. Usizini. Usiibie. Usitue. Usishuhudie uongo dhidi ya jirani yako. Usiwe na tamaa mke wa jirani yako, usiwe na tamaa nyumba ya jirani yako, wala shamba lake, wala mtumishi wake, wala mjakazi wake, wala ngombe wake, wala mnyama wa mzigo wake, wala mifugo yake yote, wala vitu vyote ambavyo ni vya jirani yako.

Na watu wote waliona sauti, mienge, na sauti ya tarumbeta, na mlima unaotoa moshi, lakini wakiwa na hofu, watu wote walisimama mbali. Wakamwambia Musa, Sema wewe nasi, lakini Mungu asizungumze nasi, tusije tukafa. Na Musa anawaambia, Jipeni moyo, kwa maana Mungu amekuja kwenu ili awajaribu, ili hofu yake iwe ndani yenu, msije mkatenda dhambi. Watu walisimama mbali, lakini Musa aliingia katika giza ambapo alikuwa Mungu. Bwana akamwambia Musa, Utawaambia nyumba ya Yakobo mambo haya, na utawatangazia wana wa Israeli: Ninyi mmeona kwamba nimeongea nanyi kutoka mbinguni. Hamtajifanyia miungu ya fedha, wala hamtajifanyia miungu ya dhahabu. Madhabahu ya udongo mtanifanyia mimi, nanyi mtadhabihu juu yake sadaka zenu za kuteketezwa, na sadaka zenu za amani, na kondoo wenu, na ndama wenu katika kila mahali ambapo nitaliita jina langu huko, nami nitakuja kwako na kukubariki. Lakini kama utanitengenezea madhabahu ya mawe, usiijenge kwa mawe yaliyochongwa, kwa maana umepiga upanga wako juu yao, na yamenajisiwa. Usipande kwa hatua juu ya madhabahu yangu, ili usionyeshe uchi wako juu yake.

21

Na hizi ni sheria ambazo utaweka mbele yao. Kama utamnunua mtumishi Mwebrania, miaka sita atatumikia wewe, lakini mwaka wa saba ataondoka huru bure. Kama yeye peke yake ataingia, basi peke yake atatoka; lakini kama mwanamke

ataingia pamoja naye, basi mwanamke wake pia atatoka. Na ikiwa bwana akimpa mwanamke, naye akazaa wana au binti, mwanamke na watoto watakuwa mali ya bwana wake, lakini yeye mwenyewe atatoka peke yake. Lakini kama mtumishi akijibu na kusema, nimempenda bwana wangu, na mke wangu, na watoto wangu, sitaondoka huru, Bwana wake atamleta yeye mbele ya hukumu ya Mungu, na kisha atamleta yeye kwenye mlango kwenye kizingiti, na bwana wake atachoma sikio lake kwa sindano, naye atamtumikia milele.

Kama mtu akiuza binti yake mwenyewe kuwa mtumishi wa nyumbani, hataondoka kama watumwa wa kike wanavyoondoka. Kama hampendezi bwana wake, ambaye kwake alikubaliana naye, atamkomboa, lakini kwa taifa la kigeni hana mamlaka ya kumuuza, kwa sababu amemvunja ahadi kwake. Lakini kama atamwoza kwa mwanawe, atamtendea kulingana na haki ya binti. Kama akichukua mwingine kwa ajili yake mwenyewe, hatamnyima vitu vya lazima na nguo na ushirika wake. Kama lakini haya mambo matatu asipomfanyia, atatoka bure bila fedha. Kama mtu akimpiga mtu fulani na akafa, basi afishwe kwa kifo. Lakini si kwa hiari, bali Mungu alimkabidhi mikononi mwake; nitakupa mahali ambapo yule muuaji atakimbilia. Kama mtu akimshambulia jirani yake ili kumuua kwa hila, na akakimbilia, utamchukua kutoka madhabahuni mwangu ili auawe. Mtu yeyote atakayempiga baba yake au mama yake, lazima auawe. Yule anayemsema mabaya baba yake au mama yake atakufa kifo. Mtu yeyote ambaye akiiba mmojawapo wa wana wa

Israeli, na baada ya kumwonea akimuuza, na akipatikana kwake, afe kwa kifo. Lakini kama wanaume wawili wanatukana, na wampige jirani kwa jiwe au ngumi, na asife, lakini alalishwe kitandani, Kama mtu akiamka na kutembea nje kwa msaada wa fimbo, yule aliyempiga atakuwa hana hatia, isipokuwa atalipa fidia ya muda wake wa kutofanya kazi, na gharama za matibabu. Kama lakini mtu akimpiga mtumishi wake au mjakazi wake kwa fimbo, na akafa mikononi mwake, lazima alipizwe kisasi. Lakini kama ataishi siku moja au mbili, asiwe adhibiwe, kwa maana ni fedha yake. Kama lakini wanaume wawili wapigane, na wampige mwanamke mwenye mimba, na mtoto wake atoke bila kuwa ameumbwa kikamilifu, atalipishwa fidia kulingana na kile mume wa mwanamke atakachomtoza, naye atatoa malipo kwa kadiri ya thamani. Kama lakini imeumbwa, atatoa nafsi badala ya nafsi, Jicho badala ya jicho, jino badala ya jino, mkono badala ya mkono, mguu badala ya mguu. Kuchoma badala ya kuchoma, jeraha badala ya jeraha, chubuko badala ya chubuko. Kama mtu yeyote atapiga jicho la mtumishi wake wa nyumbani, au jicho la mtumishi wake wa kike, na akamfanya kipofu, atawaacha huru badala ya jicho lao. Lakini kama akiangushia jino la mtumishi wa nyumbani, au jino la msaidizi wake, atawaachia huru badala ya jino lao. Kama lakini ngombe akimpiga kwa pembe mwanaume au mwanamke na akafa, ngombe atapigwa kwa mawe, na nyama yake haitaliwa, lakini bwana wa ngombe atakuwa hana hatia. Lakini kama ngombe ni mchomaji tangu kabla ya jana na kabla ya siku ya tatu, na wameshuhudia kwa bwana wake, naye hakumzuia, lakini akaua mwanaume au

mwanamke, ngombe atapigwa mawe, na bwana wake naye atauawa. Kama lakini fikombo itawekwa kwake, atatoa fikombo ya nafsi yake kadiri watakavyomwekea. Lakini kama agore mwana au binti, kulingana na haki hii wafanye kwake. Kama lakini ngombe akimpiga mtumishi kwa pembe au mjakazi, atatoa fedha za didrakma thelathini kwa bwana wao, na ngombe atapigwa kwa mawe. Kama mtu yeyote afungue shimo au achimbe shimo na asilifunike, na ndama au punda aanguke humo, Bwana wa shimo atalipa, atampa fedha bwana wao, lakini kilichokufa kitakuwa chake. Kama lakini ngombe wa mtu fulani akimpiga kwa pembe ngombe wa jirani yake na akafa, watauzisha ngombe aliye hai na watagawanya fedha yake, na ngombe aliyekufa watagawanya. Lakini kama ngombe dume akijulikana kwamba ni mpiga pembe kabla ya jana na kabla ya siku ya tatu, na wameshuhudia kwa bwana wake, na hakumwondoa, atalipa ngombe dume badala ya ngombe dume, na aliyekufa atakuwa wake.

Kama mtu aibe ndama au kondoo, na akachinje au akauze, atalipa ndama watano badala ya ndama, na kondoo wanne badala ya kondoo.

22

Lakini kama mwizi akipatikana katika tundu na kupigwa hadi kufa, hakuna hatia ya mauaji kwake. Kama jua likichomoza juu yake, ana hatia na atakufa kwa malipo, lakini kama hana

chochote, auzwe badala ya wizi. Lakini kama kitu kilichoibiwa kitapatikana katika mkono wake, kuanzia punda hadi kondoo, kikwa hai, atalipa mara mbili. Kama mtu akilisha shamba au shamba la mizabibu, na akaacha mifugo yake kulisha shamba lingine, atalipa kutoka shamba lake kulingana na mazao yake, lakini kama akilisha shamba lote, atalipa vitu bora vya shamba lake na vitu bora vya shamba la mizabibu lake. Lakini kama moto ukitoka nje ukapata miiba, na ukateketeza sakafu za kupuria au masuke au uwanda, atalipa yule aliyewasha moto.

Lakini ikiwa mtu yeyote ampe jirani yake fedha au vyombo ili avilinde, na vikibiwa kutoka nyumbani mwa mtu huyo, ikiwa mwizi atapatikana, atalipa mara mbili. Kama lakini mwizi hakupatikana, bwana wa nyumba atasogea mbele ya Mungu, na ataapa kwamba hakika yeye hakutenda uovu juu ya amana yote ya jirani, Kulingana na kila udhalimu uliosemwa, kuhusu ndama, mnyama wa mzigo, kondoo, vazi, na upotevu wote unaodaiwa, chochote kile kitakachokuwa, hukumu ya wote wawili itakuja mbele za Mungu, na yule aliyepatikana na hatia kwa sababu ya Mungu, atalipa mara mbili kwa jirani wake. Kama mtu yeyote akimpa jirani yake mnyama wa kubeba mizigo au ndama au kondoo au mnyama yeyote ili amlinde, naye akaumia au akafa au akachukuliwa mateka, wala hakuna mtu ajuaye, Kiapo cha Mungu kitakuwa kati ya wao wote wawili, kwamba hakika hakutenda uovu kwa amana yote ya jirani yake, na hivyo bwana wake atakubali, na hatakulipa. Lakini kama imeibwa kutoka kwake, atalipa bwana. Kama lakini amekuwa aliyeraruliwa na wanyama, atamwongoza

kwenye mawindo, na hatalipa. Lakini kama mtu aombe kitu kutoka kwa jirani yake, na kitu hicho kivunjike au kife au kitekwe mateka, na bwana asiwe pamoja naye, atalipa. Lakini kama bwana yu pamoja naye, hatalipa, lakini kama ni mfanyakazi wa kuajiriwa, itakuwa kwake badala ya mshahara wake.

Kama mtu atadanganya bikira ambaye hajaposa na kulala naye, lazima amlipe mahari ili awe mke wake. Lakini ikiwa baba yake atakataa kabisa na hataki kumpa yeye binti yake kuwa mke, atalipa fedha kwa baba kiasi kinachosawa na mahari ya wabikira. Wachawi msiwaweke hai. Kila mtu anayekutana kimwili na mnyama atauawa. Yule anayetoa dhabihu kwa miungu ataangamizwa kwa kifo, isipokuwa kwa Bwana peke yake.

Na mgeni msimdhulumu, wala msimkandamiza, kwa maana mlikuwa wageni katika nchi ya Misri. Mjane wote na yatima msiwatese. Kama lakini mkiwatendea vibaya kwa uovu, na wakiisha kulia wakapoaza kwangu, nitasikiliza sauti yao kwa kusikia. Nami nitakasirika kwa hasira, na nitawaua kwa upanga, na wake zenu watakuwa wajane, na watoto wenu watakuwa yatima. Kama ukimkopesha fedha ndugu yako maskini aliye karibu nawe, usimkandamize, wala usimwekee riba. Kama ukichukua nguo ya jirani kama dhamana, utamrudishia kabla ya kuchwa jua, Kwa maana hii ni kifuniko chake, hii pekee ni nguo ya uchi wake, atalala katika nini? Kama basi atalia kwangu, nitamsikiliza, kwa maana mimi ni mwenye

huruma. Miungu usiseme mabaya, na mtawala wa watu wako usiseme vibaya. Malimbuko ya sakafu ya kupuria na shinikizo la divai yako usiyacheleze; wazaliwa wa kwanza wa wana wako utawapa mimi. Hivyo utafanya kwa ndama wako na kondoo wako na mnyama wako wa mzigo; siku saba atakuwa chini ya mama yake, lakini siku ya nane utanirudishia mimi yeye. Na watu watakatifu mtakuwa kwangu, na nyama iliyoraruliwa na wanyama pori msile, mtupe kwa mbwa.

23

Usikubali kusikia maneno ya bure, wala usikubaliane na mtu dhalimu kuwa shahidi dhalimu. Usifuatane na wengi katika uovu, wala usiungane na umati wa watu kugeuka pamoja na wengi, ili kupotosha hukumu. Na mtu maskini usimrehemu katika hukumu. Kama ukikutana na ngombe wa adui yako, au mnyama wake wa mizigo akitangatanga, lazima umrudishie. Kama ukimwona mnyama wa mizigo wa adui yako ameanguka chini ya mzigo wake, usimpite, bali umsaidie kuinua pamoja naye.

Usipotosha hukumu ya maskini katika hukumu yake. Utajitenga na kila neno lisilokuwa la haki, usimwue asiye na hatia na mwenye haki, wala usimhesabie haki mwenye kukosa heshima kwa Mungu kwa sababu ya zawadi. Na zawadi usichukue, kwa maana zawadi hupofusha macho ya wanaona, na kuharibu maneno ya haki. Na mgeni hamtamtesa, kwa maana ninyi

mnajua roho ya mgeni, kwa kuwa ninyi wenyewe mlikuwa wageni katika nchi ya Misri. Kwa miaka sita utapanda ardhi yako, na utakusanya mazao yake. Lakini katika mwaka wa saba utafanya msamaha, na utaiachia, na maskini wa taifa lako watakula, na iliyobaki wanyama wa porini watakula. Hivyo utafanya kwa shamba lako la mizabibu na kwa shamba lako la mizeituni. Kwa siku sita utafanya kazi zako, lakini siku ya saba ni pumziko, ili ngombe wako apumzike, na mnyama wako wa mzigo, na ili mwana wa mtumishi wako wa kike na mgeni wapate faraja. Yote niliyowaambia yalindeni, na jina la miungu mingine msilitaje, wala lisisikiwe kutoka kinywani mwenu.

Sherehekea kwangu mara tatu kwa mwaka. Sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu ilinde kufanya. Siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu, kama vile nilivyokuamuru wewe kulingana na wakati wa mwezi wa vijana, kwa maana katika huo ulitoka kutoka Misri. Hutaonekana mbele yangu mtupu. Na utafanya sikukuu ya mavuno ya malimbuko ya kazi zako, ambazo ukipanda katika shamba lako, na sikukuu ya ukamilifu wakati wa kutoka kwa mwaka katika mkusanyiko wa kazi zako kutoka shamba lako. Mara tatu kwa mwaka, kila mwanaume wako ataonekana mbele za Bwana Mungu wako. Wakati nitakapofukuza mataifa mbele yako na kupanua mipaka yako, usidhabihu damu ya sadaka yangu juu ya mkate ulio na chachu, wala mafuta ya sikukuu yangu yasibaki hadi asubuhi. Malimbuko ya kwanza ya mazao ya awali ya nchi yako utaleta katika nyumba ya Bwana Mungu wako; usimchemshe mwana-kondoo katika maziwa ya mama yake. Na tazama, ninamtuma

mjumbe wangu mbele yako ili akulinde katika njia, ili akulete katika nchi ambayo nilikuandalia. Jihadhari mwenyewe, na usikilize, na usimwasi, kwa maana hatakuacha, kwa sababu jina langu liko juu yake. Kama kwa kusikia mtasikiliza sauti yangu, na ukifanya yote ninayokuagiza, na mkilinda agano langu, mtakuwa watu wangu maalum kutoka mataifa yote, kwa maana nchi yote ni yangu, nanyi mtakuwa ufalme wa ukuhani kwangu, na taifa takatifu, maneno haya utawaambia wana wa Israeli, kama kwa kusikia mtasikiliza sauti yangu, na mkifanya yote nitakayowaambia, nitakuwa adui kwa maadui zako, na nitawapinga wanaokupinga. Kwa maana mjumbe wangu ataenda mbele yako, naye atakuleta kwa Waamori, Wahiti, Waperizi, Wakanaani, Wagergesai, Wahivi na Wayebusi, nami nitawaangamiza. Usiwaabudu miungu yao, wala usiwahudumie, usifanye kama matendo yao, bali utazibomoa kabisa, na utazivunja vipande vipande nguzo zao. Nawe utamtumikia Bwana Mungu wako, nami nitabariki mkate wako na divai yako na maji yako, na nitaondoa magonjwa kutoka kwenu. Hapana kutakuwa na tasa, wala tasa juu ya nchi yako. Idadi ya siku zako nikijaza nitajaza. Nami nitatuma hofu mbele yako, na nitayafadhaisha mataifa yote ambayo utayaingia, na nitawafanya adui zako wote wakimbie. Na nitatuma nyigu mbele yako, nawe utawafukuza Waamori, Wahivi, Wakanaani, na Wahiti mbali nawe. Sitawafukuza katika mwaka mmoja, ili nchi isije ikawa jangwa, na wanyama wa mwituni wasiongezeke juu yako. Nitawafukuza kidogo kidogo mbele yako, hadi uwe na wingi na kuirithi nchi. Nami nitaweka mipaka yako kuanzia Bahari ya Shamu hadi Bahari ya Wafilisti, na kuanzia jangwa

hadi Mto Mkubwa wa Frati. Nitawatia mikononi mwenu wenyeji wa nchi hiyo, nami nitawafukuza mbele yako. Hutakubali kufanya nao agano wala na miungu yao. Na hawatakaa katika nchi yako, ili wasikufanye utende dhambi dhidi yangu, kwa maana ukiabudu miungu yao, hawa watakuwa kikwazo kwako.

24

Na Musa alisema, Pandeni kwa Bwana wewe na Aroni, na Nadabu, na Abiudi, na sabini wa wazee wa Israeli, nanyi mtasujudu kwa Bwana mkiwa mbali. Na Musa peke yake atakaribia kwa Mungu, lakini wao hawatakaribia, na watu hawatapanda pamoja nao. Musa aliingia, na akawaambia watu maneno yote ya Mungu na sheria zake, watu wote wakajibu kwa sauti moja, wakisema, maneno yote ambayo Bwana alizungumza, tutayafanya, na tutayasikia. Na Musa aliandika maneno yote ya Bwana, na Musa aliamka mapema asubuhi akajenga madhabahu chini ya mlima, na mawe kumi na mbili kwa makabila kumi na mbili ya Israeli. Naye akatuma vijana wa wana wa Israeli, nao wakatoa sadaka za kuteketezwa, na wakachinja ndama kama dhabihu ya wokovu kwa Mungu. Musa akiwa amechukua nusu ya damu, alimwaga ndani ya mabakuli, na nusu ya damu alimwaga kwenye madhabahu. Na baada ya kuchukua kitabu cha agano, alisoma katika masikio ya watu, nao wakasema, Yote ambayo Bwana alizungumza, tutafanya na tutasikia. Musa akiwa amechukua damu, aliinyunyiza kwa watu, na akasema, Tazama damu ya agano ambalo Bwana

amelifanya nanyi kuhusu maneno haya yote.

Musa na Aroni walipanda, pamoja na Nadabu, na Abihu, na wazee sabini wa baraza la Israeli. Nao wakaona mahali ambapo alisimama Mungu wa Israeli, na chini ya miguu yake kulikuwa na kitu kama kazi ya matofali ya yakuti samawi, na kama mfano wa anga la mbingu katika usafi wake. Na miongoni mwa wateule wa Israeli hakuna hata mmoja aliyepotea, nao walionekana katika mahali pa Mungu, walikula na wakakunywa. Bwana akamwambia Musa, Panda kwangu mlimani, ukae pale, nami nitakupa vibao vya mawe, sheria na amri ambazo niliziandika ili kuwafundisha. Na Musa akiwa ameinuka na Yoshua aliyekuwa amesimama karibu naye, walipanda mlimani kwa Mungu. Na kwa wazee walisema, Kaeni kimya hapa hadi turudi kwenu, na tazama, Aroni na Huri wako pamoja nanyi. Kama mtu yeyote ana shauri la hukumu, na amwendee. Na Musa na Yoshua walipanda mlimani, na wingu lilifunika mlima. Na utukufu wa Mungu ukashuka juu ya Mlima Sinai, na wingu ukalifunika kwa siku sita, na Bwana akamwita Musa siku ya saba kutoka katikati ya wingu. Umbo wa utukufu wa Bwana ulikuwa kama moto uwakao juu ya kilele cha mlima mbele ya wana wa Israeli. Musa aliingia katikati ya wingu, akapanda mlimani, naye alikaa huko mlimani kwa siku arobaini na usiku arobaini.

25

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Nilisema kwa wana wa Israeli: Chukueni malimbuko kutoka kwa wote ambao moyo wao utaona vyema, nanyi mtapokea malimbuko zangu. Na hii ndiyo sadaka ya kwanza ambayo mtapokea kutoka kwao: dhahabu, fedha, na shaba. na hyacinth, na rangi ya zambarau, na rangi nyekundu mara mbili, na kitani safi kilichosokotwa, na nywele za mbuzi, Na ngozi za kondoo zilizotiwa rangi nyekundu, na ngozi za buluu za hyacinth, na mbao zisizooza, na mawe ya Sardi, na mawe kwa kuchongwa kwa kifundo cha bega, na joho refu. Na utanitengenezea mahali patakatifu, nami nitaonekana miongoni mwenu. Na utanifanyia kulingana na yote ninachokuonyesha katika mlima, mfano wa hema na mfano wa vyombo vyake vyote; ndivyo utakavyofanya. Na utafanya Sanduku la Ushuhuda kwa mbao zisizoooza, zenye urefu wa mikono miwili na nusu, upana wa mkono mmoja na nusu, na kimo cha mkono mmoja na nusu. Na utaifunika kwa dhahabu safi, ndani na nje utaifunika, na utaitengenezea mifano ya dhahabu iliyosokotwa kuzunguka. Na utatengeneza pete nne za dhahabu kwa ajili yake, na utaziweka kwenye pande zake nne, pete mbili upande mmoja, na pete mbili upande wa pili. Utafanya nguzo za mbao zisizoooza, na utazifunika kwa dhahabu. Na utaingiza fimbo katika pete zilizo katika pande za sanduku, ili kubeba sanduku kwa hizo. Katika pete za sanduku, nguzo zitakuwa zisizohamisika. Na utaweka ndani ya sanduku ushuhuda ambao nitakupa. Na utafanya kiti cha rehema, kifuniko cha dhahabu safi, chenye urefu wa mikono miwili na nusu, na upana wa mkono mmoja na nusu. Na utafanya makerubi wawili wa dhahabu iliyopigwa, na

utawaweka juu ya pande zote mbili za kiti cha rehema. Kerubu mmoja atafanywa kutoka upande huu, na kerubu mmoja kutoka upande wa pili wa kiti cha rehema, na utafanya makerubi wawili juu ya pande mbili. Makerubi watakuwa wakitandaza mabawa yao juu, wakifunika kiti cha rehema kwa mabawa yao, na nyuso zao zikielekeana, nyuso za makerubi zitakuwa zikielekea kiti cha rehema. Na utaweka kiti cha rehema juu ya sanduku kutoka juu, na ndani ya sanduku utaweka ushuhuda ambao nitakupa. Nami nitajijulisha kwako kutoka pale, na nitasema nawe kutoka juu ya kiti cha rehema kati ya makerubi wawili, walioko juu ya sanduku la ushuhuda, na kuhusu yote yatakayokuwa nimekuamuru wewe kwa wana wa Israeli. Na utafanya meza ya dhahabu safi, urefu wake mikono miwili, upana wake mkono mmoja, na kimo chake mkono mmoja na nusu. Na utaifanyia mipako iliyosokotwa ya dhahabu kuzunguka, na utaifanyia ukingo wa upana wa kiganja kuzunguka,

Na utafanya ukingo uliosokotwa kwa taji kuzunguka. Na utatengeneza pete nne za dhahabu, na utaziweka pete hizo nne juu ya sehemu nne za miguu yake chini ya ukingo. Na pete zitakuwa ndani ya makaburi kwa ajili ya fimbo za kubeba, ili kubeba meza kwa kutumia hizo. Na utafanya fito kutoka kwa mbao zisizoooza, na utazifunika kwa dhahabu safi, na meza itachukuliwa kwa hizo. Na utafanya bakuli zake, na vyetezo vyake, na bakuli zake za sadaka za kinywaji, na vikombe vyake, ambavyo utamimina sadaka ndani yake; utavifanya kwa dhahabu safi. Na utaweka mikate ya uwepo juu ya meza mbele

zangu daima.

Na utafanya kinara cha taa kutoka dhahabu safi, kwa kufufuliwa utafanya kinara cha taa, shina lake, na matawi, na mabakuli, na matundu, na maua yatatoka kwake. Na matawi sita yanatoka kutoka pande zake, matawi matatu ya kinara kutoka upande wake mmoja, na matawi matatu ya kinara kutoka upande wa pili. Na vikombe vitatu vilivyochongwa kwa umbo la lozi, katika tawi moja kulikuwa na kipande cha mviringo na ua, vivyo hivyo kwa matawi sita yaliyotoka katika kinara. Na katika kinara cha taa, vikombe vinne vilivyochongwa kwa umbo la lozi, katika tawi moja vipande vilivyofura na yungiyungi zake. Bakuli chini ya matawi mawili kutoka kwake, na bakuli chini ya matawi manne kutoka kwake, hivyo kwa matawi sita yaliyotoka kutoka kinara cha taa, na katika kinara cha taa mabakuli manne yaliyochongwa mfano wa lozi. Vibanzi na matawi viwe kutoka kwake, yote kazi ya kuchonga kutoka kwa dhahabu moja safi. Na utafanya taa zake saba, na utaziweka taa, na zitaangaza kutoka uso mmoja. Na chetezo chake na vitako vyake utavifanya kwa dhahabu safi. Vyombo hivi vyote ni vya talanta ya dhahabu safi. Ona, utafanya kulingana na mfano ulioonyeshwa kwako katika mlima.

26

Na hema utaifanya kwa mapazia kumi ya kitani safi iliyosokotwa, na buluu, na zambarau, na rangi ya damu

iliyosokotwa yenye makerubi, kazi ya mfumaji utayafanya. Urefu wa pazia moja utakuwa mikono ishirini na nane, na upana wake utakuwa mikono minne. Kipimo hicho hicho kitakuwa kwa mapazia yote. Mapazia matano yatakuwa yakishikamana kimoja na kingine, na mapazia matano yatakuwa yakiungana kimoja na kingine. Na utawafanyia vitanzi vya buluu juu ya ukingo wa pazia moja, kutoka upande mmoja kwa ajili ya kuunganisha, na hivyo utafanya juu ya ukingo wa pazia la nje kwa ajili ya kuunganisha la pili. Utafanya kulabu hamsini kwenye pazia moja, na kulabu hamsini utafanya katika sehemu ya pazia kulingana na unganisho wa pili, zinazokabiliana na kugongana kila moja na nyingine. Na utatengeneza pete hamsini za dhahabu, na utaunganisha mapazia moja kwa lingine kwa pete, na itakuwa hema moja. Na utafanya ngozi zenye nywele kuwa kifuniko juu ya hema; utafanya ngozi kumi na moja. Urefu wa ngozi moja utakuwa mikono thelathini, na upana wa ngozi moja utakuwa mikono minne, kipimo hicho kitakuwa sawa kwa ngozi zote kumi na moja. Na utaunganisha ngozi tano pamoja, na ngozi sita pamoja, na utakunjia ngozi ya sita mbele ya hema. Na utafanya vitanzi hamsini juu ya ukingo wa pazia la moja, lile lililoko katikati kulingana na unganisho, na vitanzi hamsini utafanya juu ya ukingo wa pazia linalounganisha la pili.

Na utatengeneza pete hamsini za shaba, na utaunganisha pete kwa vitanzi, na utaunganisha ngozi, na itakuwa moja. Na utaweka chini kile kinachozidi katika pazia za hema, nusu ya pazia lililobaki utafunika kwenye kile kinachozidi cha pazia za

hema, utafunika nyuma ya hema. Mkono kutoka hii, na mkono kutoka hii, kutoka kile kinachozidi cha mapazia, kutoka urefu wa mapazia ya hema, kitakuwa kinafunika juu ya pande za hema upande huu na upande huu, ili kifunike. Na utafanya kifuniko kwa hema ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu, na vifuniko vya ngozi za buluu juu yake.

Na utatengeneza nguzo za hema kutoka kwa mbao zisizoooza. Utafanya nguzo moja ya mikono kumi, na upana wa nguzo moja utakuwa mkono mmoja na nusu. Tenoni mbili kwa kila nguzo moja, zinazolingana moja na nyingine, hivyo utafanya kwa nguzo zote za hema. Na utafanya nguzo za hema, nguzo ishirini kutoka upande unaokwenda Kaskazini. Nawe utatengeneza vitako arobaini vya fedha kwa ajili ya nguzo ishirini, vitako viwili kwa kila nguzo moja kwa pande zake zote mbili, na vitako viwili kwa kila nguzo moja kwa pande zake zote mbili. Na upande wa pili unaokuelekea Kusini, nguzo ishirini, Na vitako arobaini vya fedha vyao, vitako viwili kwa nguzo moja katika sehemu zake zote mbili, na vitako viwili kwa nguzo moja katika sehemu zake zote mbili. Na kutoka upande wa nyuma wa hema, kulingana na sehemu inayoelekea baharini, utafanya nguzo sita. Na utafanya nguzo mbili juu ya pembe za hema kutoka upande wa nyuma. Na itakuwa sawa kutoka chini, kulingana na hilo wenyewe watakuwa sawa kutoka vichwa katika mkutano mmoja, hivyo utafanya kwa pembe zote mbili, na ziwe sawa. Na kutakuwa na nguzo nane, na vitako vyao vya fedha kumi na sita, vitako viwili kwa nguzo moja katika pande zake zote mbili, na vitako viwili kwa nguzo moja. Na utatengeneza mataruma

kutoka kwa mbao zisizoooza, tano kwa nguzo moja kutoka upande mmoja wa hema, na matiti matano kwa nguzo ya upande mmoja wa hema la pili, na matiti matano kwa nguzo ya upande wa nyuma wa hema kuelekea bahari. Na mtego wa katikati kati ya nguzo uenee kutoka upande mmoja hadi upande mwingine. Na nguzo utazifunika kwa dhahabu, na pete utazifanya za dhahabu, ambazo ndani yake utaingiza mataruma, na utayafunika mataruma kwa dhahabu. Na utaisimamisha hema kulingana na mfano ulioonyeshwa kwako mlimani.

Na utafanya pazia kutoka kitani cha bluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyofumwa; kazi ya ufumaji utaifanya yenye makerubi. Na utaiweka juu ya nguzo nne zisizoooza zilizofunikwa kwa dhahabu, na vichwa vyao vya dhahabu, na misingi yao minne ya fedha. Na utaweka pazia juu ya nguzo, na utaleta huko ndani ya pazia sanduku la ushuhuda, na pazia litatenganya kwenu kati ya mahali patakatifu na kati ya patakatifu pa vitakatifu. Na utafunika sanduku la ushuhuda kwa pazia katika patakatifu pa watakatifu. Na utaweka meza nje ya pazia, na kinara mbele ya meza juu ya sehemu ya hema inayoelekea Kusini, na meza utaiweka juu ya sehemu ya hema inayoelekea Kaskazini. Na utafanya kifuniko kwa mlango wa hema kutoka rangi ya bluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, kazi ya mtarizi. Na utatengeneza nguzo tano kwa ajili ya pazia, na utazifunika kwa dhahabu, na vichwa vyake vitakuwa vya dhahabu, na utawasubia vitako vitano vya shaba.

27

Na utafanya madhabahu kutoka kwa mbao zisizoooza, mikono mitano urefu wake, na mikono mitano upana wake, madhabahu itakuwa mraba, na mikono mitatu kimo chake. Na utafanya pembe juu ya pembe nne; kutoka kwake zitakuwa pembe, na utazifunika kwa shaba. Na utafanya ukingo kwa madhabahu, na kifuniko chake, na mabakuli yake, na kulabu zake za nyama, na chetezo chake cha moto, na vyombo vyake vyote utavifanya vya shaba. Na utamfanyia wavu wa kazi ya mtandao wa shaba, na utafanya kwa wavu pete nne za shaba chini ya pande zake nne. Na utaweka hao chini ya wavu wa madhabahu kutoka chini, na wavu utakuwa hadi nusu ya madhabahu. Na utatengeneza kwa ajili ya madhabahu mipiko kutoka kwa mbao zisizoooza, na utazifunika kwa shaba. Na utaingiza fimbo katika pete, na ziwe fimbo kando ya madhabahu wakati wa kuibeba. Tupu bila mshono utakifanya, kulingana na kile ulichoonyeshwa katika mlima, hivyo utakifanya. Na utafanya ua kwa ajili ya hema, kwa upande unaokabili Kusini, mapazia ya ua yatakuwa ya kitani safi iliyosokotwa, urefu wa mikono mia moja kwa upande mmoja. Na nguzo zao ishirini, na vitako vyao ishirini vya shaba, na pete zao na vifungo vya fedha. Hivyo kwa upande wa mashariki mapazia ya mikono mia moja kwa urefu, na nguzo zao ishirini, na vitako vyao ishirini vya shaba, na pete na vibanio vya nguzo, na vitako vyao vilivyofunikwa kwa fedha. Upana wa ua kwa upande wa bahari, mapazia ya mikono hamsini, nguzo zao kumi, na vitako vyao kumi. Na upana wa ua

unaokabili Kusini una mapazia ya mikono hamsini, nguzo zao kumi, na misingi yao kumi. Na mikono kumi na tano urefu wa mapazia upande mmoja, nguzo zao tatu, na vitako vyao vitatu. Na upande wa pili dhiraa kumi na tano za mapazia kwa urefu, nguzo zao tatu, na misingi yao mitatu. Na kwa lango la ua kifuniko, urefu wake mikono ishirini, cha rangi ya samawi, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa kwa ustadi wa mtarizi, nguzo zao nne, na vitako vyao nne. Nguzo zote za ua kuzunguka zimefunikwa kwa fedha, na vichwa vyao ni vya fedha, na misingi yao ni ya shaba. Urefu wa ua ni mia kwa mia, na upana hamsini kwa hamsini, na kimo cha mikono mitano cha kitani safi iliyosokotwa, na vitako vyao vya shaba. Na ujenzi wote na vifaa vyote na vigingi vya ua vilikuwa vya shaba.

Na wewe amuru wana wa Israeli, nao wakuchukuie mafuta ya mizeituni safi yaliyopondwa kwa kupigwa, ili kuwasha taa, ili taa iwake mara kwa mara. Katika hema ya ushuhuda, nje ya pazia linaloko juu ya agano, Aroni na wana wake watawasha taa kutoka jioni hadi asubuhi mbele za Bwana. Hii ni sheria ya milele kwa vizazi vyenu kutoka kwa wana wa Israeli.

28

Na wewe umlete karibu kwako Aroni ndugu yako, pamoja na wanawe, kutoka kwa wana wa Israeli, ili wanitumikie mimi kama makuhani: Aroni, Nadabu, Abihu, Eleazari, na Ithamari,

wana wa Aroni. Na utamtengenezea Aaron ndugu yako joho takatifu kwa ajili ya heshima na utukufu. Na wewe sema na wote wenye hekima ya akili, ambao nimewajaza roho wa hekima na ufahamu, nao watafanya joho takatifu la Aroni kwa ajili ya mahali patakatifu, ambalo atanihudumia mimi kama kuhani. Na haya ndiyo mavazi ambayo watafanya: kifuko cha kifuani, na kifundo cha bega, na joho refu, na kanzu iliyofumwa, na kilemba, na mkanda, na watafanya mavazi matakatifu kwa Aroni na wanawe ili wanitumikie mimi kama makuhani. Na wao watachukua dhahabu, hyacinth, zambarau, rangi nyekundu, na kitani safi. Na watafanya kifundo cha bega kutoka kitani safi iliyosokotwa, kazi iliyofumwa ya mfumaji. Vipande viwili vya mabega viunganavyo vitakuwa kwake, kimoja kwa kingine, juu ya sehemu mbili zikiwa zimewekwa. Na kitambaa cha vipande vya mabega ambacho kiko juu yake, kulingana na utengenezaji wake kitakuwa cha dhahabu safi, na buluu, na zambarau, na nyekundu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa. Na utachukua mawe mawili ya zumaridi, na utachonga juu yao majina ya wana wa Israeli. Majina sita juu ya jiwe moja, na majina sita yanayobaki juu ya jiwe la pili kulingana na vizazi vyao. Kazi ya sanaa ya kuchonga mawe, kama muhuri, utachonga mawe mawili kwa majina ya wana wa Israeli. Na utaweka mawe mawili juu ya mabega ya efodi, mawe ya ukumbusho ni kwa wana wa Israeli, na Aroni atachukua majina ya wana wa Israeli mbele ya Bwana juu ya mabega yake mawili, ukumbusho kuhusu yao. Na utatengeneza vipande vya mabega kwa dhahabu safi. Na utafanya mikufu miwili yenye pindo kutoka dhahabu safi, iliyosokotwa katika maua, kazi ya

kusuka, na utaweka mikufu yenye pindo iliyosokotwa juu ya vipande vya mabega, kulingana na vipande vya mabega vyao kutoka upande wa mbele.

Na utafanya kifuko cha kifuani cha hukumu, kazi ya mtarizi, kulingana na muundo wa efodi utakifanya. Utakifanya kwa dhahabu, na bluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa. Utaifanya kuwa mraba, itakuwa maradufu; urefu wake wa shibiri, na upana wa shibiri. Na utafuma ndani yake kitambaa kilichowekwa mawe yenye safu nne; safu ya mawe itakuwa akiki, topazi, na zumaridi, safu ya kwanza. Na safu ya pili: makaa ya mawe, yakuti samawi, na yaspi. Na safu ya tatu: liguriamu, akati, na amethisto. Na safu ya nne: krisolito, na berili, na oniksi, zimefunikwa kwa dhahabu, zimefungwa ndani ya dhahabu, na ziwe kulingana na safu yao. Na mawe yawe kutoka kwa majina ya wana wa Israeli kumi na mbili kulingana na majina yao, machoraji ya muhuri, kila mmoja kulingana na jina lake yawe kwa makabila kumi na mbili. Na utafanya juu ya ile oracle mikufu iliyosokotwa pamoja, kazi ya mnyororo kutoka dhahabu safi. Na Aroni atachukua majina ya wana wa Israeli juu ya kifuko cha hukumu juu ya kifua chake, anapoiingia mahali patakatifu kwa ukumbusho mbele za Mungu. Na utaweka juu ya kifuko cha kifua cha hukumu ufunuo na ukweli, nao vitakuwa juu ya kifua cha Aroni wakati aingia katika mahali patakatifu mbele za Bwana, naye Aroni atabeba hukumu za wana wa Israeli juu ya kifua mbele za Bwana daima. Na utafanya kanzu ndefu yote ya buluu. Na itakuwa na ufuniko wa mdomo kutoka kwake katikati, ukiwa na

ukingo pande zote za ufuniko wa mdomo, kazi ya mfumaji, unganisho ukiwa umefumwa pamoja kutoka kwake, ili usirarike. Na utafanya chini ya pindo la joho kutoka chini, kama komamanga inayochanua, makomamanga ya buluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, chini ya pindo la joho kuzunguka. Umbo lile makomamanga ya dhahabu, na kengele kati ya hizi kuzunguka kote. Kando na komamanga wa dhahabu, dodona, na maua juu ya pindo la kanzu kuzunguka. Na itakuwa Haruni katika kuhudumu, sauti yake itasikika aingiapo katika mahali patakatifu mbele ya Bwana na atokapo, ili asife. Na utafanya sahani ya dhahabu safi, na utachonga juu yake chongo cha muhuri, Patakatifu kwa Bwana. Na utaiweka juu ya kitambaa cha bluu kilichosokotwa, na itakuwa juu ya kilemba, mbele ya kilemba itakuwa. Na itakuwa juu ya paji la uso wa Aroni, na Aroni atachukulia mbali dhambi za vitu vitakatifu, kadiri wana wa Israeli wanavyovitakasa vyote vya zawadi za vitu vitakatifu vyao, na itakuwa juu ya paji la uso wa Aroni daima, inayokubalika kwao mbele za Bwana.

Na pindo za makoti kutoka kitani safi, na utafanya kilemba cha kitani safi, na utafanya mkanda, kazi ya mtarizi. Na kwa wana wa Haruni utawatengenezea makoti na mikanda, na vilemba utawatengenezea kwa ajili ya heshima na utukufu. Nawe utamvisha Aroni ndugu yako, na wanawe pamoja naye, na utawapaka mafuta, na utajaza mikono yao, na utawatakasa, ili wanitumikie mimi kama makuhani. Na utawafanyia suruali za kitani ili kufunika uchi wa miili yao, kutoka kiunoni hadi

mapajani. Na Aroni atakuwa nayo na wanawe wanapo ingia ndani ya hema ya ushuhuda, au wanapo karibia kutumikia kwenye madhabahu ya takatifu, nao hawataleta juu yao wenyewe dhambi, ili wasife. Ni sheria ya milele kwake na kwa uzao wake pamoja naye.

29

Na hivi ndiyo utakavyowafanyia, utawatakasa ili wanitumikie mimi kama makuhani, utachukua ndama mmoja kutoka kwa ngombe, na kondoo dume wawili wasio na dosari, na mikate isiyo na chachu iliyokandwa katika mafuta, na mikate mibapa isiyo na chachu iliyopakwa katika mafuta, unga laini wa ngano utayafanya. Na utaweka vitu hivyo kwenye kikapu kimoja, na utaleta vitu hivyo pamoja na kikapu, na ndama, na kondoo dume wawili. Na Aroni na wana wake utawalete kwenye milango ya hema ya ushuhuda, na utawaosha kwa maji. Na baada ya kuchukua mavazi, utamvisha Aroni ndugu yako kanzu ndefu, na kifuko cha begani, na kifuko cha kifuani, na utaunganisha kwake kifuko cha kifuani na kifuko cha begani. Na utaweka kilemba juu ya kichwa chake, na utaweka bamba takatifu juu ya kilemba. Na utachukua mafuta ya upako, na utayamimina juu ya kichwa chake, na utampaka. Na wana wake utawalete, na utawavika makoti. Na utawafunga mikanda, na utawaweka vilemba, na itakuwa kwao ukuhani kwangu milele, na utamweka wakfu Aroni mikono yake, na mikono ya wanawe. Na utamleta yule ndama kwenye mlango wa hema ya ushuhuda,

na Aroni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa cha yule ndama, mbele za Bwana, karibu na mlango wa hema ya ushuhuda. Na utachinja yule ndama mbele za Bwana, karibu na milango ya hema ya ushuhuda. Na utachukua kutoka kwa damu ya ndama, na utaiweka juu ya pembe za madhabahu kwa kidole chako, lakini damu yote iliyobaki utaimwaga karibu na msingi wa madhabahu. Na utachukua mafuta yote yaliyo juu ya tumbo, na titi la ini, na figo mbili, na mafuta yaliyo juu yao, na utaviweka juu ya madhabahu. Lakini nyama za ndama, na ngozi yake, na mavi yake utavichoma kwa moto nje ya kambi, kwa maana ni dhambi.

Na utachukua kondoo dume mmoja, na Aroni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa cha kondoo dume. Na utamchinja, na baada ya kuchukua damu utaimwaga juu ya madhabahu kuzunguka pande zote. Na kondoo utamkata katika viwili kulingana na viungo, na utaosha sehemu za ndani na miguu kwa maji, na utaviweka juu ya vile vipande pamoja na kichwa. Na utatoa kondoo dume mzima juu ya madhabahu, sadaka ya kuteketezwa kwa Bwana, kuwa harufu nzuri ya kupendeza; ni uvumba kwa Bwana. Na utachukua kondoo dume wa pili, na Aroni na wanawe wataweka mikono yao juu ya kichwa cha kondoo dume. Na utamchinja, na utachukua damu yake, na utaiweka juu ya lobe la sikio la kulia la Aroni, na juu ya ncha ya mkono wake wa kulia, na juu ya ncha ya mguu wake wa kulia, na juu ya malobe ya masikio ya kulia ya wanawe, na juu ya ncha za mikono yao ya kulia, na juu ya ncha za miguu yao ya kulia. Nawe utachukua sehemu ya damu iliyoko madhabahuni,

na sehemu ya mafuta ya upako, na utanyunyiza juu ya Aroni na juu ya joho lake, na juu ya wanawe na juu ya majoho ya wanawe pamoja naye, naye atatakaswa yeye mwenyewe na joho lake, na wanawe na majoho ya wanawe pamoja naye. Lakini damu ya kondoo dume utaimwaga madhabahuni kuzunguka pande zote. Nawe utachukua kutoka kwa yule kondoo dume mafuta yake, na mafuta yanayofunika tumbo, na tawi la ini, na figo mbili, na mafuta yaliyo juu yao, na mkono wa kulia, kwa maana huu ni ukamilifu. Na mkate mmoja wa mafuta, na keki moja laini kutoka kwenye kikapu cha mikate isiyotiwa chachu iliyowekwa mbele za Bwana. Na utaweka vitu vyote juu ya mikono ya Haruni na juu ya mikono ya wana wake, na utavitenga hivyo kuwa sadaka mbele za Bwana. Na utavichukua kutoka mikononi mwao, na utavitoa juu ya madhabahu ya sadaka ya kuteketezwa kuwa harufu nzuri mbele za Bwana; ni sadaka kwa Bwana. Na utachukua kifua kutoka kwa kondoo dume wa kuwekwa wakfu, ambao ni wa Aroni, na utakitenga kama sadaka mbele za Bwana, na kitakuwa sehemu yako. Na utatakasa kifua cha matoleo na mkono wa sadaka ya kuinuliwa, ambao umetengwa na ambao umeondolwa kutoka kwa kondoo dume wa kuwekwa wakfu kutoka kwa Aroni na kutoka kwa wana wake. Na itakuwa kwa Aroni na wanawe sheria ya milele kutoka kwa wana wa Israeli, kwa maana hili ni toleo, na toleo litakuwa kutoka kwa wana wa Israeli, kutoka kwa dhabihu za wokovu za wana wa Israeli, toleo kwa Bwana.

Na joho la mtakatifu, ambalo ni la Aroni, litakuwa kwa wanawe

baada yake, ili kuwatiwa mafuta wakiwa wamevaa hilo, na kukamilisha mikono yao. Kwa siku saba, kuhani atakayechukua nafasi yake kutoka miongoni mwa wanawe, ambaye ataingia ndani ya hema ya ushuhuda ili kuhudumu katika mahali patakatifu, atavaa mavazi hayo. Na utachukua kondoo dume wa kuwekwa wakfu, na utachemsha nyama yake mahali patakatifu. Na Aroni na wanawe watakula nyama ya kondoo dume, na mikate iliyo katika kikapu, karibu na mlango wa hema ya ushuhuda. Watakula vitu hivyo ambavyo walitakaswa navyo ili kukamilisha mikono yao, kuwatakasa wao, na mgeni hatakula kutoka kwavyo, kwa maana ni vitakatifu. Lakini kama nyama za dhabihu za ukamilishaji na mikate zikibaki hadi asubuhi, utachoma mabaki kwa moto. Hazitaliwa, kwa maana ni takatifu.

Na utamfanyia Aroni na wanawe hivyo kulingana na yote nilivyokuamuru, kwa siku saba utaweka wakfu mikono yao. Na ndama ya dhambi utafanya siku ya utakaso, na utasafisha madhabahu wakati wa kukutakasa wewe juu yake, na utaipaka mafuta ili kuitakasa. Kwa siku saba utasafisha madhabahu na kuiweka wakfu, na madhabahu itakuwa takatifu sana; kila mtu atakayeigusa madhabahu atawekwa takatifu. Na hivi ndiyo utakavyofanya juu ya madhabahu: wana-kondoo wa mwaka mmoja wasio na dosari wawili kwa siku juu ya madhabahu bila kukoma, sadaka ya kudumu.

Mwana-kondoo mmoja utamfanya asubuhi, na mwana-kondoo wa pili utamfanya jioni. Na sehemu ya kumi ya unga safi uliochanganywa katika mafuta yaliyopigwa, robo ya hini, na

sadaka ya kinywaji, robo ya hini ya divai, kwa mwana-kondoo mmoja. Na mwana-kondoo wa pili utamfanya jioni, kulingana na dhabihu ya asubuhi na kulingana na kinywaji chake cha sadaka, utafanya kuwa harufu nzuri ya manukato, sadaka kwa Bwana. Dhabihu ya kudumu kwa vizazi vyenu, kwenye mlango wa hema ya ushuhuda mbele za Bwana, mahali ambapo nitajijulisha kwako kutoka pale, ili niseme nawe. Na nitaweka mahali pale kwa wana wa Israeli, na nitatakaswa katika utukufu wangu. Nami nitatakasa hema ya ushuhuda na madhabahu, na Aroni pamoja na wanawe nitawatakasa ili wanitumikie mimi kama makuhani. Na nitaitwa kati ya wana wa Israeli, na nitakuwa Mungu wao. Na watajua kwamba mimi ni Bwana Mungu wao, niliyewaongoza kutoka nchi ya Misri, ili niitwe kwao na kuwa Mungu wao.

30

Na utafanya madhabahu ya kufukizia uvumba kwa mbao zisizooza. Na utaifanya yenye urefu wa dhiraa moja, na upana wa dhiraa moja, itakuwa mraba, na urefu wa juu wa dhiraa mbili, pembe zake zitatoka kwake. Nawe utafunika kwa dhahabu safi grati yake, na kuta zake kuzunguka, na pembe zake, na utamtengenezea ukingo wa dhahabu uliosokotwa kuzunguka. Na pete mbili za dhahabu safi utazifanya chini ya ukingo wake uliosokotwa, kwenye pande zake mbili utazifanya katika pande zake mbili, na zitakuwa vibishikizi vya fimbo ili kuibeba kwa hizo. Na utatengeneza fimbo kutoka kwa mbao

zisizoooza, na utazifunika kwa dhahabu. Na utaiweka mbele ya pazia lililoko juu ya Sanduku la Ushuhuda, ambako nitajijulisha kwako kutoka pale. Na Aroni atafukiza juu yake uvumba wa muchanganyiko mwembamba kila asubuhi, atakapotunza taa, atafukiza juu yake. Na wakati Aroni anapowasha taa wakati wa jioni, atafukiza uvumba juu yake. Uvumba wa kudumu daima mbele ya Bwana kwa vizazi vyao. Naye hatapandisha juu yake uvumba mwingine, sadaka, dhabihu, na mnyunyizo hutamwaga juu yake. Na Aroni atafanya upatanisho juu yake kwenye pembe zake mara moja kwa mwaka, kwa damu ya utakaso atasafisha hilo kwa vizazi vyao; ni takatifu sana kwa Bwana.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Kama utachukua sensa ya wana wa Israeli wakati wa ukaguzi wao, na kila mmoja atatoa fidia ya roho yake kwa Bwana, na hakutakuwa na anguko miongoni mwao wakati wa ukaguzi wao. Na hii ndiyo watakayotoa wote watakaopita ukaguzi: nusu ya didrakma ambayo ni kulingana na didrakma takatifu, oboli ishirini kwa didrakma, na nusu ya didrakma ni mchango kwa Bwana. Kila mtu anayepita katika uhesabu kutoka umri wa miaka ishirini na kuendelea, watatoa mchango kwa Bwana. Tajiri hataongeza, na maskini hatapunguza kutoka nusu ya didrakma katika kutoa mchango kwa Bwana, ili kufanya upatanisho kwa ajili ya roho zenu. Na utachukua fedha ya michango kutoka kwa wana wa Israeli, na utaitoa katika huduma ya hema ya ushuhuda, na itakuwa kwa wana wa Israeli kumbukumbu mbele za Bwana, kufanya upatanisho kwa ajili ya roho zenu. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Fanya beseni ya shaba, na msingi wake wa

shaba, ili kuosha, na utaiweka kati ya hema ya ushuhuda na madhabahu, na utamimina maji ndani yake. Na Aroni na wana wake watanawa mikono yao na miguu yao kwa maji kutoka humo. Wanapoingia katika hema ya ushuhuda, watanawa kwa maji, na hawatakufa, wanaposogea madhabahuni kutumika na kutoa sadaka za kuteketezwa kwa Bwana. Watanawa mikono na miguu kwa maji, wanapo ingia ndani ya hema ya ushuhuda, watanawa kwa maji, ili wasife, na itakuwa kwao sheria ya milele, kwake na kwa vizazi vyake pamoja naye. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Na wewe chukua vikolezi, ua wa manemane wa kuchaguliwa, shekeli mia tano, na mdalasini wenye harufu nzuri, nusu ya hii, mia mbili na hamsini, na mwanzi wenye harufu nzuri, mia mbili na hamsini, na iris shekeli mia tano za takatifu, na mafuta ya mizeituni hini moja. Na utakifanya kuwa mafuta ya upako takatifu, manukato yaliyotengenezwa kwa ustadi wa mtengeneza manukato; itakuwa mafuta ya upako takatifu. Na utapaka kutoka kwake hema ya ushuhuda, na sanduku la hema ya ushuhuda, na vyombo vyake vyote, na kinara cha taa na vyombo vyake vyote, na madhabahu ya uvumba, na madhabahu ya sadaka za kuteketezwa na vyombo vyake vyote, na meza na vyombo vyake vyote, na beseni. Na utatakasa vitu hivyo, na vitakuwa vitakatifu vya vile vitakatifu; kila mtu agusaye hivyo atatakaswa. Na Aroni na wana wake utawapaka mafuta, na utawatakasa ili wanitumikie kama makuhani. Na kwa wana wa Israeli utasema, ukisema: Mafuta ya upako mtakatifu yatakuwa haya kwenu katika vizazi vyenu. Juu ya mwili wa mtu haitapakwa, na kulingana na muundo huu hamtafanya kwa ajili yenu wenyewe

vivyo hivyo, ni takatifu, na kitakuwa kitu kitakatifu kwenu. Yeyote atakayefanya vivyo hivyo, na yeyote atakayempa mgeni kutoka kwake, atakatiliwa mbali kutoka kwa watu wake.

Na Bwana akasema kwa Musa, Chukua manukato kwa ajili yako: stakite, onika, galbanum yenye harufu nzuri, na ubani safi, vyote viwe sawa sawa. Na watafanya ndani yake uvumba wa manukato, kazi ya mtengeneza manukato uliochanganywa, safi, kazi takatifu. Nawe utaponda baadhi ya hizi hadi ziwe laini, na utaziweka mbele ya Sanduku la Ushuhuda katika Hema la Ushuhuda, mahali ambapo nitakutana nawe. Uvumba huu utakuwa mtakatifu sana kwenu. Kulingana na muundo huu, hamtafanya kwa ajili yenu wenyewe; patakatifu itakuwa kwenu kwa Bwana. Yeyote atakayefanya vivyo hivyo ili kunusa, ataangamia kutoka kwa watu wake.

31

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Tazama, nimeita kwa jina Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, wa kabila la Yuda. Na nimemjaza yeye roho takatifu ya hekima na uelewa na maarifa, katika kila kazi ya kufikiria. na kubuni, kufanya kazi dhahabu, fedha, shaba, zambarau, urujuani, na rangi nyekundu iliyosokotwa, na kazi za kuchonga mawe, na katika kazi za useremala wa mbao, kufanya kazi kulingana na kazi zote Na mimi nilimpa yeye na Eliabu mwana wa Ahisamaki kutoka kabila la Dani, na kwa kila mwenye moyo wenye ufahamu

nimempa ufahamu, Na watafanya yote nilivyokuamuru wewe: hema ya ushuhuda, na sanduku la agano, na kiti cha rehema kilichoko juu yake, na samani za hema. na madhabahu, na meza na vyombo vyake vyote, na kinara cha taa safi na vyombo vyake vyote na ile beseni na msingi wake, na mavazi ya huduma ya Aaron, na mavazi ya wanawe kutumikia kama makuhani kwangu, Na mafuta ya ufukizo, na uvumba wa muundo wa takatifu, kulingana na yote nilivyokuamuru, watafanya.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Na wewe waamuru wana wa Israeli, ukisema, Angalieni, na Sabato zangu mtazishika, ni ishara kati yangu na ninyi kwa vizazi vyenu, ili mjue kwamba mimi ni Bwana anayewatakasa. Nanyi mtalinda Sabato, kwa sababu ni takatifu kwa Bwana kwenu. Yeyote atakayeinajisi, atauawa kwa kifo; kila mtu atakayefanya kazi siku hiyo, roho yake itakatiliwa mbali kutoka kati ya watu wake. Kwa siku sita utafanya kazi, lakini siku ya saba ni sabato, mapumziko matakatifu kwa Bwana; kila mtu atakayefanya kazi siku ya saba atauawa. Na wana wa Israeli watazishika Sabato, kuzifanya katika vizazi vyao. Agano la milele kati yangu na wana wa Israeli, ni ishara ya milele kati yangu, kwa sababu kwa siku sita Bwana alifanya mbingu na nchi, na siku ya saba alipumzika na akatulia. Naye akampa Musa alipomaliza kusema naye katika mlima wa Sinai, mbao mbili za ushuhuda, mbao za mawe zilizoandikwa kwa kidole cha Mungu.

32

Na watu walipoona kwamba Musa amechelewa kushuka kutoka mlimani, watu walikusanyika kwa Aroni, na wakamwambia, Inuka, utufanyie miungu itakayotutangulia, kwa maana Musa huyu, mtu aliyetutoa katika nchi ya Misri, hatujui kilichompata. Na Aaroni anawaambia, Ondoeni vipuli vya dhahabu vilivyo katika masikio ya wake zenu na binti zenu, na vileteni kwangu. Na watu wote wakavua vipuli vya dhahabu vilivyokuwa masikioni mwao, na wakavileta kwa Aaroni. Naye akapokea kutoka mikononi mwao, na akaviumba kwa kalamu, na akavifanya kuwa ndama wa kuyeyushwa, na akasema, Hawa ndio miungu yako, Israeli, ambao walikupandisha kutoka nchi ya Misri. Na baada ya kuona, Aroni alijenga madhabahu mbele yake, na Aroni alitangaza akisema, Sikukuu ya Bwana kesho. Na baada ya kuamka mapema siku inayofuata, akaleta sadaka za kuteketezwa, na akatoa dhabihu ya wokovu, na watu waliketi kula na kunywa, na wakasimama kucheza.

Bwana akazungumza na Musa, akisema, Nenda haraka, shuka kutoka hapa, kwa maana watu wako ambao uliwatoa kutoka nchi ya Misri wametenda dhambi. Walivunja haraka kutoka njia niliyowaamuru, walijifanyia ndama, wamemsujudia, wamemtolea dhabihu, na walisema, Hawa ndio miungu yako Israeli, ambao walikupandisha kutoka nchi ya Misri. Na sasa niruhusu, na nikiwa na hasira ya ghadhabu dhidi yao, nitawaangamiza, na nitakufanya wewe kuwa taifa kubwa. Musa aliomba mbele za Bwana Mungu, akasema, Kwa nini, Bwana, unawakasirikia watu wako kwa ghadhabu, ambao uliwatoa kutoka nchi ya Misri kwa nguvu kubwa na kwa mkono wako wa

juu? Usiruhusu kamwe Wamisri waseme wakisema: Kwa uovu aliwaongoza nje kuwaua katika milima na kuwateketeza kutoka duniani. Acha hasira ya ghadhabu yako, na uwe mwenye rehema juu ya uovu wa watu wako. Ukiwakumbuka Abrahamu na Isaka na Yakobo, watumishi wako, ambao uliwaapa kwa nafsi yako mwenyewe, na ukawaambia, ukisema, Nitazidisha uzao wenu kama nyota za mbinguni kwa wingi, na nchi yote hii ambayo ulisema kuwapatia, nao watamiliki milele. Na Bwana aliridhika kuwahifadhi watu wake.

Na baada ya kurudi, Musa alishuka kutoka mlimani, akiwa na vibao viwili vya ushuhuda mikononi mwake, vibao vya mawe vilivyoandikwa pande zote mbili, upande huu na upande huu vilikuwa vimeandikwa. Na zile mbao zilikuwa kazi ya Mungu, na maandishi yalikuwa maandishi ya Mungu yaliyonakshiwa kwenye mbao. Na Yoshua aliposikia sauti ya watu wakipiga kelele, akamwambia Musa, Sauti ya vita iko kambini. Na anasema, Si sauti ya wale wanaoongoza kwa nguvu, wala si sauti ya wale wanaoongoza wa mabadiliko, bali sauti ya wale wanaoongoza wa mvinyo ninayoisikia.

Na wakati alikaribia kambi, anaona ndama na michezo, na akiwa amekasirika kwa hasira, Musa alitupa mbao mbili kutoka mikononi mwake, na akazivunja chini ya mlima. Na akiwa amechukua yule ndama ambaye walikuwa wametengeneza, alichoma katika moto, na akamsaga hadi kuwa laini, na akamtawanya ndani ya maji, na akawanywesha wana wa Israeli. Na Musa akamwambia Aroni, Watu hawa walikufanyia

nini, hata ukawaletea dhambi kubwa? Aroni akamwambia Musa, Usikasirike, bwana wangu, kwa maana wewe unajua msukosuko wa watu hawa. Wananiambia, Tutengezee miungu itakayotutangulia, kwa sababu Musa huyu mtu aliyetutoa Misri, hatujui yaliyompata.' Niliwaaambia, Ikiwa mtu yeyote ana mapambo ya dhahabu, yavueni. Nao wakanipa, nami nikatupa motoni, ndama huyu akatoka. Na alipoona Musa watu kwamba wametawanyika, kwa maana Aroni alikuwa amewatawanya na kuwa chanzo cha furaha kwa adui zao. Musa akasimama kwenye lango la kambi, na akasema, Ni nani aliye upande wa Bwana? Aje kwangu. Kwa hiyo wana wote wa Lawi wakakusanyika kwake. Naye anawaambia hivi, asema Bwana, Mungu wa Israeli: Wekeni kila mmoja upanga wake mwenyewe juu ya paja lake, na piteni na rudini kutoka lango hadi lango kupitia kambi, na muueni kila mmoja ndugu yake, na kila mmoja jirani yake, na kila mmoja aliye karibu naye. Wana wa Levi walifanya kama Musa alivyowaambia, na watu wapatao elfu tatu walianguka siku ile. Na Musa akawaambia, Mmetimiza mikono yenu leo kwa Bwana, kila mtu kwa mwana wake au kwa ndugu yake, ili mpate baraka.

Na ikawa baada ya kesho, Musa akawaambia watu, Nyinyi mmetenda dhambi kubwa, na sasa nitapanda kwa Mungu ili nifanye upatanisho kwa ajili ya dhambi yenu. Musa akarudi kwa Bwana, na akasema, Nasihi, Bwana, watu hawa wametenda dhambi kubwa, na wamejitengenezea miungu ya dhahabu. Na sasa kama kweli utawasamehe dhambi yao, samehe, lakini kama sivyo, unifute katika kitabu chako ambacho uliandika.

Bwana akamwambia Musa, Mtu yeyote aliyetenda dhambi mbele yangu, nitamfuta katika kitabu changu. Sasa lakini nenda, shuka, na uwaongoze watu hawa kwenye mahali ambapo nilikuambia, tazama malaika wangu atatangulia mbele yako, lakini siku nitakapowatembelea, nitaleta juu yao dhambi zao Na Bwana aliwapiga watu kwa sababu ya kutengeneza ndama ambayo Aroni alitengeneza.

33

Na Bwana akamwambia Musa, Nenda mbele, panda kutoka hapa wewe na watu wako, ambao uliwatoa kutoka nchi ya Misri, uende kwenye nchi ambayo niliapa kwa Abraham, na Isaac, na Jacob, nikisema, Kwa uzao wenu nitaipa. Nami nitatuma mjumbe wangu mbele yako, naye atawafukuza Waamori, Wahiti, Waperizi, Wagirgashi, Wahivi, Wayebusi, na Wakanaani. Na nitakuleta katika nchi inayotiririka maziwa na asali, lakini sitapanda pamoja nawe, kwa sababu wewe ni taifa lenye shingo ngumu, ili nisikuangamize njiani. Na watu waliposikia neno hili baya, waliomboleza kwa maombolezo. Bwana akawaambia wana wa Israeli, Ninyi ni watu wenye shingo ngumu. Angalieni, msiwe ninawaletea pigo lingine juu yenu na kuwateketeza. Sasa basi vueni mavazi yenu ya fahari na mapambo yenu, nami nitakuonyesha nitakachokufanyia. Na wana wa Israeli walivua mapambo yao na mavazi kutoka mlima wa Horebu. Na Musa alipoichukua hema yake, aliipiga nje ya kambi, mbali na kambi, na iliitwa Hema ya Ushuhuda, na ikawa

kwamba kila mtu aliyemtafuta Bwana alitoka kwenda kwenye hema iliyokuwa nje ya kambi. Wakati Musa alipokuwa akiingia katika hema nje ya kambi, watu wote walisimama wakitazama, kila mmoja karibu na mlango wa hema lake, na walikuwa wakimwangalia Musa akiondoka hadi alipoingia ndani ya hema. Musa alipoingilia ndani ya hema, nguzo ya wingu ilikuwa ikishuka na kusimama kwenye mlango wa hema, na ikazungumza na Musa. Naye alikuwa akizungumza na Musa. Watu wote waliona nguzo ya wingu imesimama kwenye mlango wa hema, na watu wote wakasimama, kila mmoja akasujudu kutoka mlangoni mwa hema lake. Na Bwana alisema na Musa, uso kwa uso, kama mtu asemavyo na rafiki yake mwenyewe, na alirudi kambini. Lakini msaidizi wake Yoshua mwana wa Nuni, kijana, hakutoka nje ya hema.

Musa akamwambia Bwana, Tazama, wewe unaniambia, Waongoza watu hawa juu, lakini hukunionyesha ni nani utakayemtuma pamoja nami, hata hivyo uliniambia, Ninakujua kuliko wote wengine, na una kibali kwangu. Kama basi nimepata kibali mbele yako, nijifunulie mwenyewe, ili nikuone wazi wazi, ili niwe nimepata kibali mbele yako, na ili nijue kwamba watu wako ni taifa hili kubwa. Na anasema, Mimi mwenyewe nitakutangulia, nami nitakupa pumziko. Na anasema kwake, Kama wewe mwenyewe hutaenda pamoja nami, usinipandishe kutoka hapa. Na itakuwaje itajulikana kweli kwamba nimepata kibali kutoka kwako, mimi na watu wako, ila kwa kusafiri kwako pamoja nasi? Na nitatukuzwa mimi na watu wako kuliko mataifa yote yaliyo juu ya nchi. Na

Bwana akamwambia Musa, Nami neno hili ambalo umesema nitafanya, umepata neema mbele yangu, na ninakujua wewe kuliko wote. Na anasema, Nionyeshe wewe mwenyewe. Naye akasema, Mimi nitapita mbele yako kwa utukufu wangu, na nitaliita jina langu, Bwana, mbele yako, nami nitamrehemu yule nitakayemrehemu, na nitamhurumia yule nitakayemhurumia. Na alisema, Hutaweza kuona uso wangu, kwa maana hakuna mtu atakayeona uso wangu na kuishi. Na Bwana akasema, Tazama mahali kando yangu, utasimama juu ya mwamba, Lakini wakati utukufu wangu utakapopita, nitakuweka katika ufa wa mwamba, na nitakufunika kwa mkono wangu juu yako, hadi nitakapopita. Na nitaondoa mkono wangu, na kisha utaona nyuma yangu, lakini uso wangu hautaonekana kwako.

34

Na Bwana akasema kwa Musa, Chonga kwa ajili yako vibao viwili vya mawe, kama vile vya kwanza, na upande kwangu mlimani, nami nitaandika juu ya vibao maneno ambayo yalikuwa katika vile vibao vya kwanza ambavyo ulivunja. Nawe uwe tayari asubuhi, na utapanda mlima wa Sinai, na utasimama mbele yangu huko juu ya kilele cha mlima. Na mtu yeyote asipande pamoja nawe, wala asionekane katika mlima wote, na kondoo na ngombe wasiwe wanachunga karibu na mlima ule. Naye alichonga vibao viwili vya mawe, kama vile vya kwanza, na Musa aliamka asubuhi na mapema, akapanda mlima wa Sinai, kama Bwana alivyomwamuru, na Musa akachukua vile

vibao viwili vya mawe. Na Bwana alishuka katika wingu, akasimama naye pale, na akaita jina la Bwana. Na Bwana alipita mbele ya uso wake, na aliita, Bwana, Mungu mwenye huruma na mwenye rehema, mvumilivu na mwingi wa rehema na wa kweli, Na kudumisha haki na huruma kwa maelfu, akiondoa uasi na dhuluma na dhambi, na hatamsafisha mwenye hatia, akileta uasi wa baba juu ya watoto na juu ya watoto wa watoto hadi kizazi cha tatu na cha nne. Na Musa aliharakisha, akainamisha kichwa chake mpaka ardhini, akasujudu. Na alisema, Kama nimepata neema mbele yako, Bwana wangu na aende pamoja nasi, kwa maana watu ni wakaidi, na wewe utaondoa dhambi zetu na uasi wetu, na tutakuwa wako.

Bwana akamwambia Musa, Tazama, ninaweka agano nawe mbele ya watu wako wote. Nitafanya mambo ya utukufu ambayo hayajawahi kutokea katika nchi yoyote wala katika taifa lolote. Watu wote ambao wewe uko miongoni mwao wataona kazi za Bwana, kwa maana ni za ajabu hizo ambazo nitakufanyia. Zingatia wewe yote ambayo mimi ninakuagiza, tazama mimi ninawafukuza mbele yenu Waamori, na Wakanaani, na Waperizi, na Wahiti, na Wahivi, na Wagergesai, na Wayebusi. Jihadhari mwenyewe, usiweke kamwe agano na wakaaji wa nchi ambayo unaenda kuingia, isije ikawa kikwazo kwenu. Madhabahu yao mtayabomoa, na nguzo zao mtazivunja, na misitu yao mtaikata, na sanamu za kuchongwa za miungu yao mtazichoma kwa moto. Msiwabudu miungu mingine, kwa maana Bwana Mungu, ambaye jina lake ni la wivu, ni Mungu mwenye wivu. Usiweke kamwe agano na wakaao katika nchi

hiyo, wasije wakafanya ukahaba kwa kufuata miungu yao, na kutoa dhabihu kwa miungu yao, na wakakualika, nawe ukala sadaka zao. Na wewe ukichukua binti zao kwa ajili ya wana wako, na binti zako ukawapa wana wao, na binti zako watazini wakifuata miungu yao, na wana wako watazini wakifuata miungu yao. Na miungu ya kuyeyushwa hutafanya kwa ajili yako mwenyewe. Nawe utashika sikukuu ya mikate isiyotiwa chachu, kwa siku saba utakula mikate isiyotiwa chachu, kama nilivyokuamuru, katika wakati wake katika mwezi wa masuke, kwa maana katika mwezi wa masuke ulitoka Misri. Kila kufunguacho tumbo, waume ni wangu, kila mzaliwa wa kwanza wa ndama, na mzaliwa wa kwanza wa kondoo. Na mzaliwa wa kwanza wa mnyama wa mizigo utamkomboa kwa kondoo, lakini kama hutamkomboa, utatoa thamani yake. Kila mzaliwa wa kwanza wa wana wako utamkomboa, hutaonekana mbele yangu mtupu.

Kwa siku sita utafanya kazi, lakini siku ya saba utapumzika; wakati wa kupanda na wakati wa kuvuna ni pumziko. Na utafanya sikukuu ya majuma kwangu, mwanzo wa mavuno ya ngano, na sikukuu ya mkusanyiko katikati ya mwaka. Mara tatu kwa mwaka, wanaume wako wote wataonekana mbele za Bwana, Mungu wa Israeli. Kwa maana nitakapofukuza mataifa mbele yako na kupanua mipaka yako, hakuna mtu atakayetamani nchi yako wakati unapokwenda kuonekana mbele za Bwana Mungu wako mara tatu kwa mwaka. Usichinje damu ya sadaka zangu za uvumba juu ya chachu, na dhabihu za sikukuu ya Pasaka zisikilale mpaka asubuhi. Matunda ya

kwanza ya ardhi yako utayaweka katika nyumba ya Bwana Mungu wako, usimchemshe mwana-kondoo katika maziwa ya mama yake. Bwana akamwambia Musa, Jiandikie maneno haya, kwa maana kwa maneno haya nimefanya agano nawe na Israeli. Musa alikuwa pale mbele ya Bwana kwa siku arobaini na usiku arobaini, hakula mkate wala hakuinywa maji, naye aliandika juu ya mbao maneno haya ya agano, yaani amri kumi.

Musa alipokuwa akishuka kutoka mlimani, na vile vibao viwili vilikuwa mikononi mwake, Musa alipokuwa akishuka kutoka mlimani, Musa hakujua kwamba mwonekano wa rangi ya uso wake ulitukuzwa wakati yeye alipokuwa akizungumza naye. Na Aroni na wazee wote wa Israeli walimwona Musa, na maonekano ya rangi ya uso wake yalikuwa yametukuzwa. Nao waliogopa kumsogea. Na Musa aliwaita, na Aroni pamoja na viongozi wote wa mkusanyiko waligeuka kwake, na Musa akazungumza nao.

Na baada ya mambo haya, wana wote wa Israeli walimjia. Naye aliwaamuru mambo yote ambayo Bwana alimwamuru katika mlima Sinai. Na tangu alipomaliza kusema nao, aliweka kifuniko juu ya uso wake. Lakini Musa alipokuwa akiingia mbele ya Bwana kuzungumza naye, kifuniko kilikuwa kinaondolewa mpaka atakapotoka, na baada ya kutoka alikuwa akisema na wana wote wa Israeli yote ambayo Bwana alimwamuru. Wana wa Israeli waliuona uso wa Musa, kwamba ulikuwa umetukuzwa, na Musa akaweka kifuniko juu ya uso wake mwenyewe, hadi angeingia kuzungumza naye.

35

Na Musa akakusanya mkutano wote wa wana wa Israeli, na akasema, Haya ndiyo maneno ambayo Bwana amesema kuyafanya. Kwa siku sita utafanya kazi, lakini siku ya saba ni mapumziko, takatifu, sabato, mapumziko kwa Bwana; kila mtu anayefanya kazi katika siku hiyo, na afe. Msiwashe moto katika makao yenu yote siku ya Sabato, Mimi ni Bwana. Musa akasema kwa mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, Hili ndilo neno ambalo Bwana aliamuru: Chukueni kutoka kwenu sadaka kwa Bwana, kila mtu anayekubali kwa moyo wake, wataleta malimbuko kwa Bwana: dhahabu, fedha, na shaba. Hyacinth, zambarau, rangi nyekundu mbili iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, na nywele za mbuzi, na ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu, na ngozi za buluu ya hyacinth, na mbao zisizoooza na mawe ya akiki, na mawe kwa uchongaji kwa kifundo cha bega na joho ndefu. Na kila mwenye hekima wa moyo miongoni mwenu aje afanye kazi yote ambazo Bwana aliamuru, Hema, na vifuniko, na vitambaa, na mataruma, na mataruma, na nguzo. na ile sanduku ya ushuhuda, na miiti yake, na kiti cha rehema chake, na pazia, na meza pamoja na vyombo vyake vyote na kinara cha taa cha nuru na vyombo vyake vyote na madhabahu na vyombo vyake vyote na mavazi matakatifu ya Aaron kuhani, na mavazi ambayo watatumikia nayo, na makoti kwa wana wa Aaron wa ukuhani, na mafuta ya upako, na uvumba wa muundo.

Na mkutano wote wa wana wa Israeli uliondoka kutoka kwa Musa. Na wakaleta kila mmoja kile ambacho moyo wao uliwabeba, na wale wote ambao ilionekana vyema kwa roho zao, sadaka, na wakaleta sadaka kwa Bwana kwa ajili ya kazi zote za hema ya ushuhuda, na kwa ajili ya huduma zake zote, na kwa ajili ya mavazi yote ya mahali patakatifu. Na wanaume wakaleta kutoka kwa wanawake, kila mmoja ambaye ilionekana vyema kwa akili yake, wakaleta muhuri, na vipuli vya masikio, na pete, na mikufu, na vikuku, kila chombo cha dhahabu. Na wote waliokuwa wameleta matoleo ya dhahabu kwa Bwana, na wale ambao miongoni mwao kulipatikana kitani safi, na ngozi za buluu za zambarau na ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu, walivileta. Na kila mtu aliyetoa sadaka walileta fedha na shaba, sadaka kwa Bwana, na kati ya wale ambao mbao zisizoooza zilikutwa kwao, na kwa kazi zote za maandalizi walileta. Na kila mwanamke mwenye hekima kwa akili alikuwa na mikono ya kusokota, waliletea vitu vilivyosokotwa: hyacinth, na purple, na scarlet, na kitani safi. Na wanawake wote ambao ilionekana kwa akili zao katika hekima walisokota nywele za mbuzi. Na viongozi walileta mawe ya zumaridi na mawe ya kujaza kwa ajili ya kifuko cha bega na kifuko cha kifuani, na michanganyiko, na katika mafuta ya upako, na mchanganyiko wa uvumba. Na kila mwanaume na mwanamke ambao akili zao ziliwachochea kuingia kufanya kazi zote ambazo Bwana aliamuru kuzifanya kupitia Musa, wana wa Israeli waliziletea Bwana sadaka. Na Musa akawaambia wana wa Israeli, Tazameni, Mungu amemwita kwa jina Bezaleli mwana wa Uri, mwana wa Huri, kutoka kabila la Yuda, Na akamjaza roho

takatifu ya hekima na ufahamu, na maarifa ya yote. kuwa mwanaasilikali kulingana na kazi zote za uasilikali, kufanya dhahabu na fedha na shaba na kuchonga jiwe, na kufanya kazi mbao, na kufanya katika kila kazi ya hekima. Na kufundisha kweli aliwapa katika akili yake yeye na, na kwa Eliabu mwana wa Ahisamaki, kutoka kabila la Dani, Na aliwajaza hekima, uelewa na akili, ili waelewe kufanya kazi zote za takatifu, na vitu vilivyofumwa na vilivyotariziwa, kufuma kwa rangi nyekundu na kwa kitani safi, kufanya kila kazi ya ujenzi na utarizi.

36

Na Bezaleli na Eliabu walifanya, na kila mwenye hekima kwa akili, ambaye alipewa hekima na maarifa ndani yao, kuelewa kufanya kazi zote, kulingana na vitu vitakatifu vinavyofaa, kulingana na vyote alivyoamuru Bwana. Na Musa alimwita Bezaleli na Eliabu, na wote wenye hekima ambao Mungu aliwapa maarifa moyoni mwao, na wote wanaotaka kwa hiari kuja kwa kazi, ili kuzikamilisha. Na walichukua kutoka kwa Musa vile vitu vyote vya matoleo ambavyo wana wa Israeli walikuwa wameleta kwa ajili ya kazi zote za mahali patakatifu ili kuzifanya, na wao wenyewe walikuwa bado wanapokea vile vitu vilivyokuwa vikiletewe na wale wanaoleta asubuhi kwa asubuhi. Na wakaja wote wenye hekima waliokuwa wakifanya kazi za takatifu, kila mmoja kulingana na kazi yake ambayo walikuwa wakiifanya. Naye akamwambia Musa kwamba watu

wanaleta vitu vingi zaidi ya kutosha kwa ajili ya kazi ambayo Bwana aliamuru kufanywa. Na Musa aliamuru, na alitangaza katika kambi, akisema, Mwanaume na mwanamke wasifanye kazi tena kwa malimbuko ya takatifu, na watu walizuiliwa kutoa tena. Na kazi ilikuwa ya kutosha kwao kwa ajili ya ujenzi, na waliacha ziada. Na kila mwenye hekima miongoni mwa wafanyakazi alifanya mavazi matakatifu ya Aroni kuhani, kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na alifanya kifundo cha bega kutoka dhahabu, buluu, zambarau, rangi ya njano iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa. Majani ya dhahabu yalikatwa kuwa nyuzi ili kufumwa pamoja na buluu, na zambarau, na rangi nyekundu iliyosokotwa, na kitani safi kilichosokotwa; kazi ya kufuma, wakaifanya hivyo. Vipande vya mabega vinavyoshikilia pamoja kutoka pande zote mbili za sehemu, kazi iliyofumwa ndani ya kila kimoja iliyosokotwa pamoja kulingana na yenyewe. Kutoka kwake walifanya hivyo kulingana na utenzi wake, kwa dhahabu, na buluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, kama alivyoamuru Bwana Musa. Nao walifanya mawe yote mawili ya zumaridi yakiwa yamefungwa pamoja na kuzungushiwa kwa dhahabu, yakiwa yamechongwa na kuchorwa kama chongo cha muhuri kutoka kwa majina ya wana wa Israeli, Na aliweka wao juu ya mabega ya efodi, mawe ya ukumbusho wa wana wa Israeli, kama alivyoamuru Bwana kwa Mose.

Na walifanya kifuko cha kifuani, kazi ya ufumaji kwa utaratibu kulingana na kazi ya efodi, kutoka dhahabu, na buluu, na zambarau, na rangi nyekundu iliyosokotwa, na kitani safi

iliyosokotwa. Walifanya kifuko cha kifuani chenye umbo la mraba uliokunja mara mbili, chenye urefu wa shibiri na upana wa shibiri ukiwa umekunja mara mbili. Na kitambaa kilichowekwa mawe yenye safu nne kilisukwa pamoja ndani yake, safu ya mawe: akiki na topazi na zumaridi, safu ya kwanza, Na safu ya pili, makaa, yakuti samawi na yaspi. Na safu ya tatu, liguriamu na akiki na amethisto. Na safu ya nne, krisolito na berili na oniksi zilizozungukwa kwa dhahabu, na zilizofungwa kwa dhahabu. Na mawe yalikuwa kutoka kwa majina ya wana wa Israeli kumi na mbili, kutoka kwa majina yao yaliyonakshiwa kama muhuri, kila mmoja kwa jina lake mwenyewe kwa makabila kumi na mbili. Na walifanya juu ya kifuko cha kifuani vishungi vilivyosokotwa pamoja, kazi ya kusokota, kwa dhahabu safi. Na walifanya vipande viwili vya bega vya dhahabu, na pete mbili za dhahabu, na waliweka pete mbili za dhahabu juu ya miisho yote miwili ya kifuko cha kifuani. Na waliweka mikufu iliyosokotwa ya dhahabu juu ya pete za pande zote mbili za kifuko cha kifuani. Na katika michango miwili, mikufu miwili iliyosokotwa. Nao wakaiweka juu ya vipande viwili vya mabega, na wakaiweka juu ya mabega ya efodi mkabala kulingana na uso. Na walifanya pete mbili za dhahabu, na wakaweka juu ya mapezi mawili juu ya ncha ya kifuko cha kifua, na juu ya ncha ya sehemu ya nyuma ya kisibau ndani. Na walifanya pete mbili za dhahabu, na wakaziweka juu ya mabega yote mawili ya ephod chini yake, kuelekea mbele kulingana na unganisho, juu ya kazi iliyofumwa ya ephod, Alifunga kifuko cha kifuani kwa pete zake hadi kwenye pete za efodi, zikiwa zimeshikamana kwa uzi wa buluu, zikisokotwa

kwenye kitambaa cha efodi, ili kifuko cha kifuani kisilegee kutoka kwenye efodi, kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na walifanya vazi la ndani chini ya kifundo cha bega, kazi iliyofumwa, yote ya buluu. Lakini ufuniko wa kinywa wa vazi uliofumwa katikati uliosokotwa, ukiwa na ukingo kuzunguka ufuniko wa kinywa usiotengeka. Na walifanya juu ya pindo la vazi chini kama komamanga inayochanua, makomamanga madogo kutoka bluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa. Na walifanya njuga za dhahabu, na waliweka njuga juu ya pindo la joho kuzunguka kati ya makomamanga. Kengele ya dhahabu na komamanga juu ya pindo la vazi kuzunguka, kwa ajili ya kuhudumu, kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na walifanya makoti ya kitani safi, kazi iliyofumwa, kwa ajili ya Aroni na wanawe. na vilemba kutoka kitani safi, na kilemba kutoka kitani safi, na suruali kutoka kitani safi iliyosokotwa, na mishipi yao ya kitani safi, na buluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, kazi ya mtarizi, kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na walifanya sahani ya dhahabu, toleo la mahali patakatifu, kwa dhahabu safi, na akaandika juu yake herufi zilizochorwa kama muhuri, Patakatifu kwa Bwana, Na waliweka juu ya ukingo wa bluu, ili kuwekwa juu ya kilemba kutoka juu, kama Bwana alivyoamuru Musa.

37

Na walifanya mapazia kumi kwa ajili ya hema, Mikono ishirini

na nane ilikuwa urefu wa pazia moja, ilikuwa sawa kwa mapazia yote, na mikono minne ilikuwa upana wa pazia moja. Na walifanya pazia kutoka rangi ya buluu, na rangi ya zambarau, na rangi ya sukarani iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, kazi ya kufumwa ya makerubi. Na wakaiweka juu ya nguzo nne zisizoooza zilizopakwa dhahabu kwa dhahabu, na vichwa vyao vilikuwa vya dhahabu, na misingi yao minne vilikuwa vya fedha. Na walifanya pazia la mlango wa hema la ushuhuda kutoka rangi ya samawi, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, kazi ya kufuma yenye makerubi. Na nguzo zao tano, na pete, na vitwa vyao, na kulabu zao walifunika kwa dhahabu, na misingi yao mitano ilikuwa ya shaba.

Na walifanya ua upande wa Kusini, mapazia ya ua ya kitani safi iliyosokotwa dhiraa mia moja, Na nguzo zao ni ishirini, na misingi yao ni ishirini. Na upande wa kuelekea Kaskazini, mia juu ya mia, na upande wa kuelekea Kusini, mia juu ya mia, na nguzo zao ishirini, na vitako vyao ishirini. Na upande unaokabili bahari, mapazia ya mikono hamsini, nguzo zao kumi, na misingi yao kumi. Na upande wa kuelekea mashariki hamsini mikono mapazia, kumi na tano mikono kulingana na mgongo, na nguzo zao ni tatu, na misingi yao ni tatu Na juu ya mgongo wa pili, kutoka upande huu na upande ule karibu na lango la ua, mapazia ya mikono kumi na tano, nguzo zao tatu, na misingi yao tatu. Pazia zote za hema ni za kitani iliyosokotwa. Na misingi ya nguzo zao yalikuwa ya shaba, na kulabu zao za fedha, na vitwa vya juu vya nguzo zao vilikuwa vimefunikwa

kwa fedha, na nguzo zilikuwa zimefunikwa kwa fedha, nguzo zote za ua. Na ile pazia ya lango la ua, kazi ya mtarizi, kutoka rangi ya bluu, na zambarau, na rangi ya damu iliyosokotwa, na kitani safi iliyosokotwa, mikono ishirini urefu, na urefu na upana mikono mitano, inayolingana na vitambaa vya ua, Na nguzo zao nne, na vitako vyao vinne vya shaba, na kulabu zao za fedha, na vitwa vyao vilivyofunikwa kwa fedha. Na vibanio vyote vya ua kuzunguka vya shaba, na wao wenyewe vimefunikwa kwa fedha. Na hii ndiyo mpangilio wa hema ya ushuhuda, kama ilivyoagizwa Musa, kwamba huduma iwe ya Walawi kupitia Ithamari mwana wa Aroni kuhani.

Na Bezaleli mwana wa Uri, kutoka kabila la Yuda, alifanya kama Bwana alivyomwamuru Musa, na Eliabu mwana wa Ahisamaki kutoka kabila la Dani, ambaye alikuwa fundi mkuu wa vitu vilivyofumwa na vitu vilivyoborujwa na kazi za sanaa, kufuma kwa rangi nyekundu na kitani safi.

38

Na Beseleli alifanya ile sanduku, na alifunika kwa dhahabu safi ndani na nje, Na alisubu pete nne za dhahabu kwa hii: mbili juu ya upande mmoja, na mbili juu ya upande wa pili. Pana kwa fimbo, ili kuibeba ndani yao. Na alifanya kiti cha rehema juu ya sanduku kwa dhahabu safi, na wale kerubu wawili wa dhahabu, Kerubu mmoja juu ya ncha moja ya kiti cha rehema, na kerubu mmoja juu ya ncha ya pili ya kiti cha rehema, wakifunika kwa

mabawa yao juu ya kiti cha rehema. Na alifanya meza ile iliyowekwa mbele kwa dhahabu safi. Na alisubu pete nne kwa ajili yake, mbili juu ya upande mmoja, na mbili juu ya upande wa pili, pana, ili kubeba kwa miiti ndani yao. Na fimbo za sanduku na za meza alifanya, na akazifunika kwa dhahabu. Naye akatengeneza vyombo vya meza, yaani bakuli, na vyetezo vya uvumba, na vikombe, na bakuli za sadaka za kinywaji ambazo atamimina ndani yake, vyote vya dhahabu. Na alifanya kinara cha taa ambacho kinawaka, cha dhahabu. shina imara, na mikono kutoka pande zote mbili yake Kutoka kwenye matawi yake chipukizi, kutoka kwenye matawi yake chipukizi zinazotokeza, tatu kutoka hapa na tatu kutoka hapa, zikifanywa sawa kila moja na nyingine. Na taa zao ambazo ziko juu ya ncha, zenye umbo la njugu kutoka kwao, na visoketi kutoka kwao, ili kuwe na taa juu yao, na soketi la saba, lile lilioko juu ya ncha ya kinara, juu ya kilele kutoka juu, imara yote ya dhahabu, Na taa saba za dhahabu juu yake, na koleo zake za dhahabu, na vyombo vyao vya kumimina vya dhahabu. Huyu alifunika nguzo kwa fedha, na alisubu pete za dhahabu kwa nguzo, na alifunika mataruma kwa dhahabu, na alifunika nguzo za pazia kwa dhahabu, na alifanya kulabu za dhahabu. Huyu alifanya pete za hema za dhahabu, na pete za ua, na pete za shaba kwa ajili ya kunyoosha kifuniko kutoka juu. Huyu alisubu vitwa vya fedha vya hema, na vitwa vya shaba vya mlango wa hema, na lango la ua, na kulabu alifanya kwa nguzo za fedha, juu ya nguzo huyu alifunika kwa fedha. Huyu alifanya vigingi vya hema, na vigingi vya ua vya shaba. Huyu alifanya madhabahu ya shaba kutoka kwa vyombo vya moto vya shaba, ambavyo

vilikuwa vya wanaume waliokuwa wameasi pamoja na kusanyiko la Kora, Huyu alifanya vyombo vyote vya madhabahu, na chetezo chake, na msingi wake, na mabakuli, na ndoana za nyama za shaba. Huyu alifanya kwa madhabahu kifuniko, kazi ya mtandao kutoka chini ya tanuru chini yake hadi nusu yake, na aliweka kwake pete nne kutoka sehemu nne za kifuniko cha madhabahu za shaba, pana kwa mitungi, ili kubeba madhabahu kwa hizo. Huyu alifanya mafuta takatifu ya upako, na muundo wa uvumba safi, kazi ya mtengeneza manukato. Huyu alifanya karai ya shaba, na msingi wake wa shaba, kutoka kwa vioo vya wale waliofunga, ambao walifunga karibu na milango ya hema ya ushuhuda, katika siku aliyoisimamisha.

Na alifanya beseni ili wanaweze kuosha kutoka kwake Musa na Aroni na wanawe mikono yao na miguu, wanapowingia ndani ya hema ya ushuhuda, au wanapokaribía madhabahu kuhudumu, waliosha kutoka kwake, kama vile Bwana alivyoamuru Musa.

39

Dhahabu yote iliyoandaliwa kwa ajili ya kazi kulingana na kazi yote ya vitu vitakatifu ilikuwa dhahabu ya malimbuko, talanta ishirini na tisa, na shekeli mia saba na ishirini kulingana na shekeli takatifu. Na toleo la fedha kutoka kwa wanaume waliokaguliwa wa kusanyiko lilikuwa talanta mia moja, na

shekeli elfu moja, mia saba na sabini na tano, drakma moja kwa kichwa, nusu ya shekeli, kulingana na shekeli takatifu, Wote waliohesabiwa katika ukaguzi kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea walikuwa elfu mia sita, elfu tatu, mia tano na hamsini. Na talanta mia za fedha zilitumika katika kusubu vichwa mia vya hema, na katika vichwa vya pazia, Vichwa mia vya nguzo kwa talanta mia, talanta moja kwa kichwa cha nguzo. Na kwa shekeli elfu moja, mia saba sabini na tano, alifanya kulabu za nguzo, na alifunika vitwa vyao kwa dhahabu, na akazipamba.

Na shaba ya toleo ilikuwa talanta sabini, na shekeli elfu moja mia tano. Na walifanya vitako vya mlango wa hema ya ushuhuda kutoka kwake, na vitako vya ua kuzunguka, na vitako vya lango la ua, na vigingi vya hema, na vigingi vya ua kuzunguka, na kifuniko cha shaba cha madhabahu, na vyombo vyote vya madhabahu, na zana zote za hema ya ushuhuda Na wana wa Israeli walifanya kama Bwana alivyomwamuru Musa, ndivyo walivyofanya. Dhahabu iliyobaki ya toleo walifanya vyombo vya kutumikia navyo mbele za Bwana. Na ile hyacinth iliyobaki, na zambarau, na ile rangi nyekundu, walifanya mavazi ya huduma kwa Aroni, ili atumike kwa hayo katika mahali patakatifu. Nao wakaleta mavazi kwa Musa, na hema, na vyombo vyake, misingi na mataruma yake, na nguzo, na madhabahu, na vyombo vyake vyote.

Na mafuta ya upako, na uvumba wa muundo, na kinara safi, na taa zake, taa za kuwaka, na mafuta ya nuru, Na meza ya

wonyesho, na vyombo vyake vyote, na mikate iliyowekwa mbele, Na mavazi ya takatifu, ambayo ni ya Aroni, na mavazi ya wana wake, kwa ajili ya ukuhani, Na matanga ya ua, na nguzo, na pazia la mlango wa hema, na la lango la ua. Na vyombo vyote vya hema, na zana zote zake, na ngozi za kondoo dume zilizotiwa rangi nyekundu, na vifuniko vya buluu, na vifuniko vingine vilivyobaki, na vigingi, na zana zote kwa ajili ya kazi za hema ya ushuhuda. Kama vile Bwana alivyoamuru Musa, ndivyo wana wa Israeli walivyoifanya mizigo yote. Na Musa akaona kazi zote, na walikuwa wamezifanya kama vile Bwana alivyomwamuru Musa, ndivyo walivyozifanya, na Musa akawabariki.

40

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Katika siku ya kwanza ya mwezi wa kwanza, katika mwezi mpya, utaweka hema ya ushuhuda. Nawe utaweka Sanduku la Ushuhuda, na utafunika Sanduku kwa pazia. Na utaileta ndani meza, na utaweka nia yake, na utaileta ndani kinara, na utaweka taa zake. Na utaweka madhabahu ya dhahabu ya kufukizia uvumba mbele ya sanduku, na utaweka kifuniko cha pazia juu ya mlango wa hema ya ushuhuda. Na madhabahu ya sadaka utaiweka karibu na milango ya hema la ushuhuda, Na utaiweka hema karibu, na utayatakasa yote yake kuzunguka. Na utachukua mafuta ya upako, na utaipaka hema, na vyote vilivyomo ndani yake, na utaitakasa, na vyombo vyake vyote, nayo itakuwa takatifu.

Nawe utapaka mafuta madhabahu ya matoleo, pamoja na vyombo vyake vyote, na utaitakasa madhabahu, nayo madhabahu itakuwa takatifu sana. Na utaleta Aaroni na wana wake kwenye mlango wa hema ya ushuhuda, na utawaosha kwa maji. Na utamvisha Aroni mavazi matakatifu, na utampaka mafuta, na utamtakasa, naye atanihudumia kama kuhani. Na wana wake utawaleta, na utawavisha makoti. Na utawapaka mafuta kama vile ulivyompaka mafuta baba yao, nao watanihudumia mimi kama makuhani, na itakuwa hivyo ili upako wao wa mafuta uwe wa ukuhani wa milele, kwa vizazi vyao vyote. Na Musa alifanya yote kama Bwana alivyomwamuru, ndivyo alivyofanya.

Na ikatokea katika mwezi wa kwanza wa mwaka wa pili, walipokuwa wakitoka Misri, siku ya mwezi mwandamo hema ilisimamishwa. Na Musa akaweka hema, na akaweka vitwa, na akaingiza mataruma, na akasimamisha nguzo. Na akatandaza mapazia juu ya hema, na akaweka kifuniko cha hema juu yake kutoka juu, kama Bwana alivyoamuru Musa. Na baada ya kuchukua ushuhuda, aliweka ndani ya sanduku, na akaweka fimbo chini ya sanduku. Na aliingiza sanduku ndani ya hema, akaweka kifuniko cha pazia, na akafunika sanduku ya ushuhuda, kama vile Bwana alivyomwamuru Musa. Na aliweka meza ndani ya hema ya ushuhuda, upande wa Kaskazini, nje ya pazia la hema. Na aliongeza juu yake mikate ya wonyesho mbele za Bwana, kwa njia ambayo Bwana aliamuru Musa. Na aliweka kinara cha taa ndani ya hema ya ushuhuda, upande wa kusini wa hema. Na aliweka taa zake mbele ya Bwana, kwa jinsi Bwana

alivyomwamuru Musa. Naye akaweka madhabahu ya dhahabu katika hema ya ushuhuda mbele ya pazia, Na akafukiza uvumba wa muundo juu yake, kama vile Bwana alivyomwamuru Musa. Na madhabahu ya sadaka aliweka karibu na milango ya hema. Na akaweka ua kuzunguka hema na madhabahu, na Musa akamaliza kazi zote.

Na wingu lilifunika hema ya ushuhuda, na hema ilijazwa na utukufu wa Bwana. Musa hakuweza kuingia katika hema ya ushuhuda, kwa sababu wingu lilikuwa linafunika juu yake, na hema ilijazwa na utukufu wa Bwana. Wakati wingu lilipopanda kutoka kwenye hema, wana wa Israeli walifunga kambi na kusafiri pamoja na mizigo yao. Lakini kama wingu halikupanda, hawakuhama mpaka siku ambayo wingu lilipanda. Kwa maana wingu lilikuwa juu ya hema mchana, na moto ulikuwa juu yake usiku mbele ya Israeli wote, katika safari zao zote.

Injili ya Marko

1

Mwanzo wa Injili ya Yesu Kristo, Mwana wa Mungu. Kama ilivyoandikwa katika manabii, tazama, mimi ninamtuma mjumbe wangu mbele yako, ambaye ataandaa njia yako mbele yako, Sauti ya mtu anayepiga kelele jangwani: Andaeni njia ya Bwana, fanyeni mapito yake kuwa sawa.

Yohana alikuwa akibatiza jangwani na kuhubiri ubatizo wa toba kwa ajili ya msamaha wa dhambi. Na nchi yote ya Yudea na watu wa Yerusalemu walikuwa wakitoka kwenda kwake, na wote walikuwa wakibatizwa katika mto wa Yordani na yeye wakikiri dhambi zao. Yohana alikuwa amevaa nywele za ngamia na mkanda wa ngozi kuzunguka kiuno chake, na alikula nzige na asali ya mwituni. Na alikuwa akihubiri akisema, Anakuja yule aliye na nguvu zaidi kuliko mimi baada yangu, ambaye mimi si stahili kuinamia na kufungua kamba ya viatu vyake. Mimi niliwabatiza kwa maji, lakini yeye atawabatiza kwa Roho Mtakatifu.

Na ikawa katika siku zile, Yesu alikuja kutoka Nazareti ya Galilaya, na alibatizwa na Yohana katika mto Yordani. Na mara akipanda kutoka majini, akaona mbingu zikipasuka na Roho kama njiwa akishuka juu yake. Na sauti ikatokea kutoka mbinguni, Wewe ndiwe Mwana wangu mpendwa, nimependezwa nawe.

Na mara Roho akamtupa yeye katika jangwa. Naye alikuwa pale jangwani siku arobaini akijaribiwa na Shetani, naye alikuwa pamoja na wanyama wa mwituni, na malaika walimhudumia.

Lakini baada ya Yohana kusalimiwa, Yesu alikuja Galilaya akihubiri habari njema ya ufalme wa Mungu Akisema kwamba wakati umetimizwa na Ufalme wa Mungu umekaribia, tubuni na muamini katika Habari Njema.

Alipokuwa akitembea kando ya bahari ya Galilaya, aliona Simoni na Andrea ndugu yake wa Simoni, wakitupa nyavu katika bahari, kwa maana walikuwa wavuvi. Yesu akawaambia, Njooni mnifuate, nami nitawafanya ninyi kuwa wavuvi wa watu. Na mara baada ya kuacha nyavu zao, walimfuata. Na baada ya kwenda mbele kutoka pale kidogo, aliwaona Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana ndugu yake, nao wakiwa katika chombo wakitengeneza nyavu zao, Na mara moja aliwaita. Nao wakimwacha baba yao Zebedayo katika chombo pamoja na wafanyakazi walioajiriwa, wakamfuata.

Na wanaingia Kapernaumu, na mara siku ya Sabato, baada ya

kuingia katika mkusanyiko, alikuwa akifundisha. Na walikuwa wanashangaa juu ya mafundisho yake, kwa maana alikuwa akiwafundisha kama mwenye mamlaka, na si kama waandishi. Na kulikuwa na mtu katika mkusanyiko wao aliyekuwa na roho najisi, naye akapiga kelele akisema, Acha! Una nini nasi, Yesu Mnazareti? Umekuja kutuangamiza sisi? Ninakujua wewe ni nani, uliye Mtakatifu wa Mungu. Na Yesu akamkemea akisema, Nyamaza na utoke kwake. Na baada ya kumtikisa, roho najisi ikapiga kelele kwa sauti kubwa na ikamtoka. Wote walishangazwa, hivi kwamba walijadiliana wao kwa wao wakisema, Hii ni nini? Mafundisho mapya haya ni nini, kwamba kwa mamlaka anaamuru hata roho zisizo safi, nao wanamtii? Na habari zake zikaenea mara moja katika eneo lote linalozunguka Galilaya.

Na mara baada ya kutoka nje ya mkusanyiko, walikuja katika nyumba ya Simoni na Andreasi pamoja na Yakobo na Yohana. Mama mkwe wa Simoni alikuwa amelala chini akiwa na homa. Na mara moja wakamwambia habari zake. Na akikaribia, alimwinua akiwa ameshika mkono wake, na homa ikamwacha mara moja, naye akawatumiikia. Jioni ilipofika, wakati jua lilipozama, walimleta wote waliokuwa wagonjwa na wale waliokuwa na pepo. Na mji wote ulikuwa umekusanyika kwenye mlango. Naye aliponya wengi waliokuwa wagonjwa vibaya kwa magonjwa mbalimbali, na akafukuza pepo wengi, na hakuwaruhusu pepo kusema, kwa sababu walimjua kuwa yeye ni Kristo.

Na asubuhi mapema sana, wakati bado ni usiku, aliamka, akatoka nje, akaenda mahali pa jangwani, na huko akaomba. na Simoni na wale waliokuwa pamoja naye walimfuatia, Na baada ya kumkuta, wanamwambia, Wote wanakutafuta. Naye akawaambia, Tuende katika miji ya jirani, ili nihubiri huko pia, kwa maana kwa ajili ya hili nimetoka. Naye alikuwa akihubiri katika mikutano yao katika Galilaya yote, na akitoa pepo nje.

Na mwenye ukoma anakuja kwake akimsihi na akupiga magoti mbele yake na kumwambia, Kama unataka, unaweza kunitakasa. Lakini Yesu, akiwa na huruma, akanyoosha mkono wake, akamgusa na kumwambia, Nataka, takasika. Na baada ya kusema kwake, mara moja ukoma uliondoka kwake, naye akatakaswa. Baada ya kumwonya kwa ukali, mara moja alimtoa nje, na akamwambia Ona usimwambie mtu yeyote chochote, lakini nenda ukajionyeshe kwa kuhani na utolee sadaka kwa ajili ya utakaso wako kama Musa alivyoamuru, kwa ushuhuda kwao. Lakini baada ya kwenda nje, alianza kuhubiri sana na kusambaza neno, hivi kwamba hakuweza tena kuingia mjini wazi wazi, bali alikuwa nje katika maeneo ya ukiwa, na watu walikuwa wakimjia kutoka pande zote.

2

Na aliingia tena Kapernaumu baada ya siku kadhaa, na ilisikika kwamba alikuwa nyumbani. Na mara walikusanywa wengi, hivi kwamba hapakuwa na nafasi tena, wala karibu na mlango, naye

alikuwa akiwaambia neno. Na wanakuja kwake wakimleta mgonjwa wa kupooza, akiinuliwa na watu wanne. Na kwa sababu hawakuweza kumkaribia kwa sababu ya umati, walifungua paa mahali alipokuwa, na baada ya kuchimba wakateremusha mkeka ambao mtu aliyepooza alikuwa amelala juu yake. Lakini Yesu alipoona imani yao, akamwambia yule mpooza, Mwanangu, dhambi zako zimesamehewa. Lakini walikuwa na baadhi ya waandishi wakiketi pale na wakifikiria mioyoni mwao. Kwa nini huyu anasema makufuru hivyo? Nani awezaye kusamehe dhambi isipokuwa Mungu peke yake? Na mara akijua Yesu kwa roho yake kwamba hivyo wao wanafikiria katika nafsi zao, aliwaambia, Kwa nini mnafikiria mambo haya mioyoni mwenu? Ni nini kilicho rahisi zaidi, kumwambia mtu aliyepooza, Dhambi zako zimesamehewa, au kusema, Inuka, chukua mkeka wako na utembee? Ili mjue kwamba Mwana wa Mwanadamu ana mamlaka ya kusamehe dhambi duniani, anasema kwa mpooza Nakuambia, inuka, chukua mkeka wako, na uende nyumbani kwako. Na aliinuliwa mara moja, na akiuchukua mkeka akatoka mbele ya wote, hivi kwamba wote wakashangaa na kumtukuza Mungu wakisema kwamba kamwe hatujawahi kuona hivyo.

Naye akatoka tena karibu ya bahari, na umati wote ukaja kwake, naye akawafundisha. Alipokuwa akipita, alimuona Levi mwana wa Alfayo, amekaa katika kibanda cha ushuru, na akamwambia, Nifuate. Naye akainuka, akamfuata. Na ikatokea wakati alipokuwa amelala katika nyumba yake, wakusanyavushuru wengi na wenye dhambi walikuwa

wamelala pamoja na Yesu na wanafunzi wake, kwa maana walikuwa wengi, nao walimfuata. Waandishi na Mafarisayo walipoona yeye akila pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi, waliwaambia wanafunzi wake, Kwa nini anakula na kunywa pamoja na watoza ushuru na wenye dhambi? Na Yesu aliposikia, akawaambia, Wenye afya hawahitaji daktari, bali wale walio wagonjwa. Sikuja kuwaita wenye haki, bali wenye dhambi wafanye toba.

Na wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo walikuwa wakifunga. Wakaja na kumwambia, Kwa nini wanafunzi wa Yohana na wa Mafarisayo wanafunga, lakini wanafunzi wako hawafungi? Na Yesu akawaambia, Je, wana wa chumba cha harusi wanaweza kufunga wakati bwana arusi yuko pamoja nao? Muda wote wanapokuwa na bwana arusi pamoja nao, hawawezi kufunga. Lakini siku zitakuja wakati bwana arusi ataondolewa kutoka kwao, na ndipo watakapofunga katika siku zile. Hakuna mtu anayeshona kiraka cha nguo mpya isiyokuwa imesukwa juu ya nguo ya kale, kama sivyo, kiraka kipya kinachukua sehemu yake kutoka kwenye nguo ya kale, na mgawanyiko mbaya zaidi hutokea. Na hakuna mtu anayetia divai mpya katika viriba vya zamani, kama sivyo, divai mpya itararua viriba, na divai itamwagika na viriba vitaangamia, lakini divai mpya lazima iwekwe katika viriba vipya.

Na ikawa alipokuwa akipita katika siku za Sabato kupitia mashamba ya nafaka, wanafunzi wake walianza kutengeneza njia wakingoa masuke ya nafaka. Na Mafarisayo walikuwa

wakimwambia, Tazama wanafanya nini katika Sabato ambacho si halali. Na yeye alikuwa akiwaambia, Je, hamjasoma kamwe nini alichofanya Daudi wakati alipokuwa na haja na njaa, yeye na wale waliokuwa pamoja naye? Jinsi alivyoingia katika nyumba ya Mungu wakati wa Abiathari kuhani mkuu na kula mikate ya wonyesho, ambayo hairuhusiwi kuliwa isipokuwa na makuhani, na akawapa pia wale waliokuwa pamoja naye? Naye alikuwa akiwaambia, Sabato ilifanywa kwa ajili ya mwanadamu, si mwanadamu kwa ajili ya Sabato. Kwa hivyo Mwana wa Mtu ni Bwana hata wa Sabato.

3

Na aliingia tena katika lile kusanyiko, na kulikuwa na mtu pale ambaye alikuwa na mkono uliokauka. Na walikuwa wakimtazama kama siku ya Sabato atamponya, ili waweze kumshtaki. Na anasema kwa mtu yule aliye na mkono uliokauka, Inuka katikati. Na akawaambia, Je, inaruhusiwa siku ya Sabato kutenda mema au kutenda mabaya? Kuokoa roho au kuua? Lakini wao walikuwa kimya. Baada ya kuwatazama kwa hasira, akihuzunika kwa sababu ya ugumu wa mioyo yao, akamwambia yule mtu, Nyoosha mkono wako. Naye akaunyoosha, na mkono wake ukarejeshwa, ukawa mzima kama ule mwingine. Na baada ya kutoka, Mafarisayo mara moja pamoja na Waherodiani walikuwa wakifanya shauri dhidi yake, ili waweze kumwangamiza.

Na Yesu aliondoka na wanafunzi wake kuelekea bahari, na umati mkubwa kutoka Galilaya walimfuata. Kutoka Yudea, kutoka Yerusalemu, kutoka Idumea, kutoka ngambo ya Yordani, na kutoka maeneo ya Tiro na Sidoni, umati mkubwa, baada ya kusikia mambo yote aliyoyafanya, walikuja kwake. Akawaambia wanafunzi wake ili mashua ndogo iwe tayari kwa ajili yake kwa sababu ya umati, ili wasimsonone. Kwa maana aliponya wengi, hivi kwamba wale wote waliokuwa na magonjwa walimwangukia ili wamguse. Na roho chafu, walipomwona, walianguka mbele yake na kupiga kelele wakisema kwamba wewe ni Mwana wa Mungu. Na aliwakaripia sana ili wasimfanye yeye wazi.

Na anapanda mlimani, na anawaita wale aliowataka mwenyewe, nao wakaenda kwake. Naye akawafanya kumi na mbili, ili wawe pamoja naye na ili awatume kutangaza. na kuwa na mamlaka ya kuponya magonjwa na kutoa pepo. na aliweka jina kwa Simoni, Petro Na Yakobo mwana wa Zebedayo na Yohana ndugu wa Yakobo, naye aliwaweka majina Boanerge, ambayo ni wana wa radi, na Andrea, na Filipo, na Bartholomayo, na Mathayo, na Tomaso, na Yakobo mwana wa Alfayo, na Thadayo, na Simoni Mkanaani na Yuda Iskarioti, ambaye alimkabidhi.

Na wanakuja nyumbani, na umati wa watu unakusanyika tena, hivi kwamba hawawezi hata kula mkate. Na baada ya kusikia, wale wa jamaa zake walitoka kumshika, kwa maana walikuwa wakisema kwamba amepotoka akili. Waandishi kutoka

Yerusalemu walioshuka walikuwa wakisema kwamba ana Beelzebuli, na kwamba kwa mkuu wa pepo anafukuza pepo. Na baada ya kuwaita, alikuwa akisema nao kwa mifano, Shetani awezaje kumtoa nje shetani? Na kama ufalme umegawanyika dhidi ya wenyewe, ufalme ule hauwezi kusimama. Na kama nyumba imegawanyika dhidi ya yenyewe, nyumba ile haiwezi kusimama. Na kama Shetani ameinuka dhidi ya nafsi yake na amegawanyika, hawezi kusimama, bali ana mwisho. Hakuna mtu awezaye kuteka nyara vyombo vya mtu mwenye nguvu baada ya kuingia nyumbani mwake, isipokuwa akimfunga kwanza yule mwenye nguvu, na hapo ndipo atakapoteka nyara nyumba yake. Kweli nawaambieni, dhambi zote na makufuru yote watakayoyafanya yatasamehewa wana wa wanadamu. Yeyote ambaye atakufuru dhidi ya Roho Mtakatifu, hana msamaha milele, lakini ana hatia ya hukumu ya milele. Kwamba walikuwa wakisema, Ana roho chafu.

Kwa hiyo mama yake na ndugu zake wanakuja, na wakiwa wamesimama nje walimtumia ujumbe wakimwita. Na umati ulikuwa umekaa kumzunguka, nao wakamwambia, Tazama, mama yako na ndugu zako wako nje, wanakutafuta. Na aliwajibu akisema, Nani ni mama yangu au ndugu zangu? Na baada ya kuwaangalia pande zote wale waliokaa kumzunguka, anasema, Tazameni mama yangu na ndugu zangu, Kwa maana yeyote atakayefanya mapenzi ya Mungu, huyu ni ndugu yangu na dada yangu na mama.

4

Na tena alianza kufundisha kando ya bahari, na umati mkubwa ukakusanyika kwake, hivi kwamba yeye aliingia ndani ya mashua kukaa katika bahari, na umati wote walikuwa kando ya bahari juu ya nchi. Naye alikuwa akiwafundisha kwa mifano mingi, na akawaambia katika mafundisho yake, Sikilizeni. Tazama, mpanzi alitoka kwenda kupanda mbegu. Na ikawa wakati wa kupanda, baadhi ya mbegu ilianguka juu ya njia, na ndege wakaja na kuila. Na nyingine ilianguka juu ya miamba, mahali ambapo haikuwa na ardhi nyingi, na mara iliota kwa sababu ya kutokuwa na kina cha ardhi, Lakini jua lilipochomoza, ilichomwa, na kwa sababu haikuwa na mizizi, ilikauka. Na nyingine ilianguka katika miiba, na miiba ilikua na ikaikinyonga, na haikutoa matunda. Na nyingine ilianguka katika ardhi nzuri, na ikatoa matunda yakiota na kukua, na ikazaa mara thelathini, na mara sitini, na mara mia. Naye alikuwa akiwaambia, Yule mwenye masikio ya kusikia, na asikie. Lakini ilipotokea alipokuwa peke yake, wale waliokuwa karibu naye pamoja na wale kumi na mbili walimwuliza kuhusu mfano ule. Naye alikuwa akiwaambia, Kwenu mmepewa kujua siri za ufalme wa Mungu, lakini wale walio nje, mambo yote yanawajia kwa mifano, ili kwamba wakitazama wanaone lakini wasione, na wakisikiliza wanasikiliza lakini wasielewa, wasije wakarejea na dhambi zao zikasamehewa.

Naye akawaambia, Hamjui mfano huu, na mtafahamuje mifano

yote? Yeye apandaye neno analipanda. Hawa ni wale walioko kando ya njia ambapo neno limepandwa, na wanaposikia, mara shetani anakuja na kuliondoa neno lile lililopandwa katika nyoyo zao. Na hawa vivyo hivyo ni wale wanaopandwa juu ya maeneo ya mawe, ambao wanaposikia neno, mara wanalipokea kwa furaha Hawana mizizi ndani yao wenyewe, lakini ni wa muda tu. Kisha dhiki au mateso yanapotokea kwa sababu ya neno, mara moja wanajikwaa. Na hawa ni wale wanaopandwa katika miiba, wale wanaosikia neno, Na wasiwasi wa zama hii, na udanganyifu wa utajiri, na tamaa kuhusu mambo mengineyo zinazoingia, zinakandamiza neno, nalo linakuwa lisilo na matunda. Na hawa ndio wale waliopandwa juu ya ardhi nzuri, ambao wanasikia neno na kulikubali, na wanazaa matunda mara thelathini, na mara sitini, na mara mia.

Na alikuwa akiwaambia, Je, taa inakuja ili iwekwe chini ya kikapu au chini ya kitanda? Je, si ili iwekwe juu ya kinara cha taa? Kwa maana hakuna kilicho kificho ambacho kisipofunuliwa, wala hakuna kilichokuwa siri, ila ili kije waziwazi. Kama mtu ana masikio ya kusikia, basi na asikize. Naye alikuwa akiwaambia, angalieni mnachosikia. Kwa kipimo mnapimiacho, kitapimwa kwenu, na kitaongezewa kwenu ninyi mnaosikia. Kwa maana yule mwenye kitu atapewa zaidi, na yule asiye na kitu, hata kile alicho nacho kitachukuliwa kwake. Na alikuwa akisema, Ufalme wa Mungu ni hivyo: kama mtu anapotupa mbegu juu ya ardhi, Na alale na aamke usiku na mchana, na mbegu ichipuke na ikue kama yeye hajui. Kwa automatiki, kwa kuwa nchi inazaa matunda: kwanza majani,

kisha shuke la nafaka, kisha nafaka iliyojaa ndani ya shuke. Lakini matunda yanapoiva, mara moja anatuma mundu, kwa sababu mavuno yamefika.

Na alikuwa akisema, Tutalinganisha vipi ufalme wa Mungu? Au tutautumia mfano gani kuulinganisha? kama punje moja ya haradali, ambayo inapopandwa juu ya nchi, ni ndogo kuliko mbegu zote zilizo juu ya nchi, Na linapopandwa, linakua na linakuwa kikubwa kuliko mboga zote za bustanini, na linazalisha matawi makubwa, hivi kwamba ndege wa angani wanaweza kujenga viota chini ya kivuli chake.

Na kwa mifano mingi kama hiyo alikuwa akisema neno kwao, kadiri walivyoweza kusikia. Lakini bila mfano hakuwa akizungumza nao neno, lakini kwa faragha alieleza yote kwa wanafunzi wake.

Na akawaambia katika siku ile jioni ilipoingia, Tuvuke twende ngambo. Na baada ya kuacha umati, wanamchukua yeye kama alivyokuwa katika chombo, na kulikuwa pia na meli nyingine pamoja naye. Na dhoruba kali ya upepo ikaja, na mawimbi yalikuwa yakipiga mashua, hivi kwamba tayari ilikuwa inajaa maji. Na alikuwa yeye juu ya shetri, amelala juu ya mto, na wakamwamsha na kumwambia, Mwalimu, haikujali kwako kwamba tunapotea? Na baada ya kuamshwa, aliukemea upepo na akaiambia bahari, Nyamaza, tulia. Upepo ukaacha, na kukawa na utulivu mkubwa. Naye akawaambia, Kwa nini mnaogopa hivyo? Je, hamna imani? Nao waliogopa hofu kubwa,

wakasemezana wao kwa wao, Huyu ni nani basi, hata upepo na bahari vinamtii?

5

Na walikuja ngambo ya bahari katika nchi ya Wagergeseni. Na alipotoka nje ya chombo, mara moja mtu kutoka makaburini aliyekuwa na roho mchafu alimkutana naye. ambaye alikuwa na makao katika makaburi, na hata kwa minyororo hakuna mtu aliyeweza kumfunga, kwa sababu alikuwa amefungwa mara nyingi kwa pingu na minyororo, na minyororo yalikuwa yamekatwakatwa naye na pingu zikavunjwa, na hakuna mtu aliyeweza kumfanya mnyama. Na usiku na mchana, katika makaburi na katika milima, alikuwa akipiga kelele na kujikata kwa mawe. Lakini alipomwona Yesu kutoka mbali, alikimbia na kumsujudia. Akipiga kelele kwa sauti kubwa, anasema, Una nini na mimi, Yesu, Mwana wa Mungu Aliye Juu Sana? Ninakuapiza kwa Mungu, usinitese. Alisema kwake, Toka, roho chafu, kutoka kwa mtu huyu. Naye akamwuliza, Jina lako ni nani? Akajibu akisema, Jina langu ni Jeshi, kwa sababu sisi ni wengi. Na alimsili sana ili asiwatume nje ya nchi. Kulikuwa na pale kundi kubwa la nguruwe likiwa linachunga karibu na mlima. Na mashetani wote wakamsihi wakisema, Tutume kwenye nguruwe, ili tuingie ndani yao. Yesu aliwaruhusu mara moja. Roho zile chafu zilipotoka, ziliingia ndani ya nguruwe, na kundi lote likakimbilia kutoka kwenye genge na kuingia baharini. Walikuwa karibu elfu mbili, nao wakazama baharini. Na

wachunga wa nguruwe walikimbia na kutoa taarifa mjini na mashambani, nao wakatoka kwenda kuona ni nini kilichotokea. Na wanakuja kwa Yesu, na wanaona yule aliyekuwa na pepo akiketi, amevikwa nguo, na akiwa na akili timamu, yule aliyekuwa na jeshi, nao waliogopa. Na wale walioona waliwaeleza jinsi ilivyotokea kwa mtu aliyekuwa na pepo, na kuhusu nguruwe. Nao wakaanza kumwomba aondoke kutoka mipakani mwao. Na alipokuwa akiingia ndani ya chombo, yule mtu aliyekuwa na pepo alimsihi ili awe pamoja naye. Na hakumuacha, bali akamwambia, Nenda nyumbani kwako kwa watu wako na uwaeleze mambo yote ambayo Bwana amekutendea na kukurehemu. Na aliondoka na kuanza kutangaza katika Dekapoli mambo yote ambayo Yesu alikuwa amemfanyia, na watu wote walishangaa.

Na Yesu alipokwisha kuvuka kwa meli tena hadi ngambo, umati mkubwa ulikusanyika kwake, naye alikuwa karibu na bahari. Mmoja wa viongozi wa mkusanyiko, jina lake Yairo, anakuja na kumwona anaanguka kwa miguu zake Naye alimsihi sana, akisema, Binti yangu mdogo yuko karibu kufa, ili uje uweke mikono yako juu yake, ili aokolee na aishi. Na aliondoka pamoja naye, na umati mkubwa ulimfuata, nao walimsonga. Na mwanamke mmoja aliyekuwa na kutiririka kwa damu kwa miaka kumi na mbili, na baada ya kuteseka sana kwa mikono ya madaktari wengi na kutumia mali yake yote, na hakusaidiwa hata kidogo, bali hali yake ilienda kuwa mbaya zaidi, Baada ya kusikia habari kuhusu Yesu, akaja katika umati na kumgusa vazi lake kwa nyuma. Alisema moyoni mwake kwamba kama

nikigusa hata mavazi yake tu, nitapona. Na mara ikakauka chemchemi ya damu yake, naye akajua kwa mwili wake kwamba amepona kutoka kwa ile tabu. Na mara moja Yesu alijua ndani yake nguvu kutoka kwake imetoka, aligeuka katika umati akasema, Nani amenigusa mavazi yangu? Na wanafunzi wake wakawa wakimwambia, Unaona umati unakusukuma, na unasema, Nani amenigusa? Na alikuwa akitazama pande zote ili kumwona yule aliyefanya hili. Lakini yule mwanamke, akiogopa na kutetemeka, akijua kile kilichomtokea, alikuja na kuanguka mbele yake na kumwambia ukweli wote. Lakini yeye akamwambia, Binti, imani yako imekuokoa. Nenda kwa amani, na uwe mzima kutoka kwa ugonjwa wako. Alipokuwa bado akisema, watu walikuja kutoka kwa mkuu wa kusanyiko wakisema, Binti yako amekufa. Kwa nini bado unamtaabisha mwalimu? Lakini Yesu aliposikia neno lililozungumzwa, akamwambia mkuu wa sinagogi, Usiogope, amini tu. Na hakuruhusu mtu yeyote kumfuata isipokuwa Petro, na Yakobo, na Yohana ndugu yake Yakobo. Na anakuja katika nyumba ya kiongozi wa kusanyiko, na anaona ghasia, na watu wanaolia na kuomboleza sana Na baada ya kuingia, anawaambia, Kwa nini mnafadhaika na kulia? Mtoto hakufa, bali analala. Wakamcheka. Lakini yeye akiwa amewaondoa wote nje, anachukua baba wa mtoto na mama na wale waliokuwa pamoja naye, na anaingia mahali ambapo mtoto alikuwa amelala, Akiwa ameshika mkono wa mtoto, anasema kwake, Talitha koumi, ambayo ikiwa inatafsiriwa ni, Binti, nakuambia, inuka. Na mara moja alisimama yule msichana na akatembea, kwa maana alikuwa na miaka kumi na mbili. Nao walishangaa mno.

Na aliwaagiza sana ili mtu yeyote asijue jambo hili, na akasema apewe chakula.

6

Na alitoka pale na alikuja katika nchi yake mwenyewe, na wanafunzi wake wakamfuata. Na sabato ilipofika, alianza kufundisha katika kusanyiko, na wengi walipokuwa wakisikiliza walishangaa wakisema, Huyu anapata mambo haya wapi? Na hekima hii iliyopewa kwake ni ipi, na nguvu kama hizi zinazotokea kwa mikono yake? Je, huyu si seremala, mwana wa Mariamu, ndugu wa Yakobo na Yose na Yuda na Simoni? Na je, dada zake hawako hapa kwetu? Nao walikuwa wanaukwazwa naye. Yesu aliwaambia kwamba hakuna nabii asiyeheshimiwa isipokuwa katika nchi yake ya baba, na katika jamaa zake, na katika nyumba yake. Na hakuweza kufanya kazi yoyote ya nguvu pale, isipokuwa wagonjwa wachache ambao aliwawekea mikono aliwaponya. Naye alishangazwa kwa sababu ya kutokuamini kwao. Naye akazunguka vijiji jirani akifundisha.

Na aliwaita wale kumi na wawili, na alianza kuwatuma wawili wawili, na alikuwa akiwapa mamlaka juu ya roho chafu. Na aliwaagiza kwamba wasichukue kitu chochote kwa ajili ya safari isipokuwa fimbo tu, wala mfuko, wala mkate, wala shaba ndani ya mkanda. Lakini wakiwa wamevaa viatu, na wasivae makoti mawili. Naye alikuwa akiwaambia, popote mtakapoingia katika nyumba, kaeni pale mpaka mtakapotoka mahali hapo. Na

wote ambao kama hawatawapokea ninyi wala hawasikilizi yenu, mnapotoka pale kunguteni vumbi chini ya miguu yenu kwa ushuhuda kwao, amina nawaambieni, itakuwa rahisi zaidi kwa Sodoma au Gomora katika siku ya hukumu kuliko mji ule. Na waliotoka nje walihubiri ili watu watubu. Na walikuwa wakitoa pepo wengi, na walikuwa wakiwapaka mafuta wagonjwa wengi na kuwaponya.

Mfalme Herode alisikia habari hizi, kwa maana jina lake lilikuwa limejulikana sana, na watu walikuwa wakisema kwamba Yohana Mbatizaji amefufuka kutoka kwa wafu, na kwa sababu ya hili nguvu hizi zinafanya kazi ndani yake. Wengine walikuwa wakisema kwamba yeye ni Eliya, lakini wengine walikuwa wakisema kwamba yeye ni nabii kama mmoja wa manabii. Lakini Herode aliposikia, alisema kwamba Yohana, ambaye mimi nilimkata kichwa, huyu ndiye, yeye mwenyewe amefufuka kutoka kwa wafu. Kwa maana Herode mwenyewe, baada ya kutuma, alimshika Yohana na kumfunga gerezani kwa sababu ya Herodia, mke wa Filipo ndugu yake, kwa sababu alimwoa. Kwa maana Yohana alimwambia Herode kwamba hairuhusiwi kwako kuwa na mke wa ndugu wako. Lakini Herodia alikuwa akimchukia na alitaka kumuua, lakini hakuweza. Kwa maana Herode alimwogopa Yohana, akijua kwamba alikuwa mtu mwenye haki na mtakatifu, naye alikuwa akimlinda, na baada ya kumsikia alifanya mambo mengi, naye alikuwa akimsikia kwa furaha. Na siku nzuri ilipotokea, wakati Herode katika siku yake ya kuzaliwa alifanya karamu kwa wakuu wake na maakida wa elfu na watu wa kwanza wa

Galilaya, Na binti yake Herodia alipoingia na kucheza na kumpendeza Herode na wale waliokuwa wamelala naye mezani, mfalme akamwambia msichana, Niombe chochote unachotaka, nami nitakupa. Na aliapa kwake kwamba chochote utakachoniomba nitakupa, hadi nusu ya ufalme wangu. Yeye akatoka nje akamwambia mama yake, Niombe nini? Naye akasema, Kichwa cha Yohana Mbatizaji. Na aliingia mara moja kwa haraka kwa mfalme, akaomba akisema, Nataka unipe mara moja juu ya sahani kichwa cha Yohana Mbatizaji. Na mfalme akiwa amehuzunika sana, kwa sababu ya viapo na wageni wake, hakutaka kuikataa. Na mara mfalme alipomtuma mnyongaji, aliamuru kichwa chake kiletwe. Lakini yeye aliondoka na kumkata kichwa gerezani, akalileta kichwa lake juu ya sahani na akampa yule msichana, na yule msichana akampa mama yake. Na wanafunzi wake walipoisikia, walikuja na kuuchukua mwili wake, na wakaufika kaburini.

Na mitume wakakusanyika kwa Yesu, nao wakamwarifu mambo yote, vyote walivyofanya na vyote walivyofundisha. Naye akawaambia, Njooni ninyi wenyewe peke yenu mahali pa jangwani, mkapumzike kidogo, kwa maana waliokuwa wakija na waliokuwa waondoka walikuwa wengi, hata hawakuwa na nafasi ya kula. na walienda mahali pa jangwani kwa mashua peke yao Na wakawaona wakiondoka, na watu wengi wakawatambua, na kwa miguu kutoka miji yote wakakimbilia huko na wakawatangulia na wakakusanyika kwake. Na baada ya kutoka, Yesu aliwaona umati mkubwa na akawahurumia, kwa sababu walikuwa kama kondoo wasio na mchungaji, naye

akaanza kuwafundisha mambo mengi. Na tayari saa nyingi zimepita, wanafunzi wake walimkaribia na kusema kwamba mahali ni ukiwa na tayari saa imekwisha chelewa Waache waende, ili waende katika mashamba na vijiji vya karibu wanunue mikate kwa ajili yao wenyewe, kwa maana hawana cha kula. Lakini yeye alijibu na kuwaambia, Wapeni ninyi wale. Na wakamwambia, Je, tuende tukanunue mikate kwa dinari mia mbili na tuwape wale? Lakini yeye anawaambia, Mnayo mikate mingapi? Nendeni mkaone. Na baada ya kujua, wanasema, Tano, na samaki wawili. Na aliwaagiza wakalaze wote vikundi vikundi juu ya majani mabichi. Na walikaa vikundi vikundi, mia mia na hamsini hamsini. Baada ya kuchukua mikate mitano na samaki wawili, akatazama mbinguni na kubariki, kisha akavunja mikate na kuwapa wanafunzi ili waweke mbele yao, na samaki wawili akawagawia wote. Na walikula wote na walitosheka. Na walichukua vikapu kumi na viwili vilivyojaa vipande, na kutoka kwa samaki. Na wale waliokula mikate walikuwa wanaume elfu tano.

Na mara mara akalazimisha wanafunzi wake kupanda chombo na kwenda mbele ngambo kuelekea Bethsaida, hadi yeye mwenyewe aondoe umati. Na baada ya kuwaaga, aliondoka kwenda mlimani kuomba. Na jioni ilipofika, chombo kilikuwa katikati ya bahari, naye alikuwa peke yake nchini. Na alipowaona wakiteswa katika kupiga mbizi, kwa maana upepo ulikuwa kinyume nao, na karibu zamu ya nne ya usiku akawajia akitembea juu ya bahari, na alitaka kuwapita. Lakini wale walipomwona akitembea juu ya bahari, walidhani kuwa ni

mzuka, na wakapiga kelele. Kwa maana wote walimwona na walitaabika. Mara moja akazungumza nao na kuwaambia, Jipeni moyo, ni mimi, msiogope. Na alipanda ndani ya chombo kwenda kwao, na upepo ukatulia, nao walishangaa sana kupita kiasi mioyoni mwao na wakastaajabu. Kwa maana hawakufahamu jambo la mikate, lakini mioyo yao ilikuwa imefanywa migumu.

Na baada ya kuvuka, walikwenda hadi nchi ya Genesareti na kutia nanga. Na walipotoka melini mara moja wakamtambua Walikimbia kuzunguka eneo lote la jirani lile, na walianza kubeba wale waliokuwa wagonjwa juu ya mikeka, wakiwapeleka mahali popote walipokuwa wamesikia kwamba yuko pale. Na popote alipoingilia katika vijiji au miji au mashamba, katika masoko waliwaweka wagonjwa na walimsihi ili angalau pindo la vazi lake waweze kugusa, na wote waliogusa, waliponywa.

7

Na Mafarisayo na baadhi ya waandishi waliokuja kutoka Yerusalemu wanakusanyika kwake, Na baada ya kuona baadhi ya wanafunzi wake wakila mikate kwa mikono ya kawaida, yaani mikono zisizoosha, walilawumu. Kwa maana Mafarisayo na Wayahudi wote, kama hawaoshi mikono kwa ngumi, hawali, wakishikilia mila ya wazee, Na kutoka sokoni, kama hawajiosha, hawali; na kuna mambo mengi ambayo walipokea kuyashika:

kuosha vikombe, mitungi, vyombo vya shaba, na vitanda. Kisha Mafarisayo na waandishi wanamuuliza, Kwa nini wanafunzi wako hawatembei kulingana na mila ya wazee, bali wanakula mkate kwa mikono isiyooshwa? Lakini akijibu aliwaambia kwamba Isaya alitabiri vizuri kuhusu ninyi wanafiki, kama ilivyoandikwa, Watu hawa wananiheshimu kwa midomo yao, lakini mioyo yao iko mbali nami. Bure tu wananicha, wakifundisha mafundisho yaliyo maagizo ya wanadamu.

Kwa kuwa mmeacha amri ya Mungu, mnashikilia desturi ya wanadamu: kunawa vikombe na bilauri, na mambo mengine mengi yanayofanana kama hayo mnayafanya. Naye alikuwa akiwaambia, Vizuri mnaiweka kando amri ya Mungu ili mpate kuitunza mila yenu. Kwa maana Musa alisema, Mheshimu baba yako na mama yako, na Yeyote anayemtukana baba au mama lazima afe. Ninyi lakini mnasema, kama mtu akisema kwa baba au kwa mama, Korbani, ambayo ni zawadi, ambayo kama ungalifaidika kutoka kwangu, na hamtaki kumwacha yeye afanye chochote kwa baba yake au kwa mama yake Mnafanya batili neno la Mungu kwa mapokeo yenu ambayo mlikabidhi, na mambo mengi yanayofanana na hayo mnafanya. Na alipowaita umati wote, aliwaambia, Nisikilizeni wote ninyi na mkaelewe. Hakuna kitu kutoka nje ya mtu kinachoingia ndani yake ambacho kinaweza kumunajisi, bali vitu vinavyotoka ndani ndiyo vinavyomunajisi mtu. Na alipoingia ndani ya nyumba kutoka kwa umati, wanafunzi wake walikuwa wakimuuliza kuhusu mfano huo. Anawaambia, Je, hata ninyi hamna ufahamu? Bado hamjaelewi kwamba kila kitu kinachoingia mtu

kutoka nje hakiwezi kumtia najisi? Kwa sababu haiingii moyoni mwake, bali tumboni, na hutoka chooni, ikisafisha vyakula vyote. Alisema kwamba kile kinachotoka kutoka kwa mwanadamu ndicho kinachomtia mwanadamu unajisi. Kwa maana kutoka moyoni mwa watu, mawazo mabaya yanatoka: uzinzi, ukahaba, mauaji, wizi, tamaa, uovu, udanganyifu, ukahaba, jicho ovu, kashfa, kiburi, upumbavu. Yote haya maovu yanatoka ndani na kumtia unajisi mtu.

Na kutoka pale aliinuka akaondoka kwenda katika mipaka ya Tiro na Sidoni. Aliingia katika nyumba, hakutaka mtu yeyote ajue, lakini hakuweza kujificha. Kwa kuwa mwanamke aliposikia habari zake, ambaye binti yake mdogo alikuwa na roho mchafu, akija akaanguka mbele ya miguu yake, Mwanamke huyo alikuwa Mgiriki, Msurofoinikia kwa jamii, na alimwomba ili atoe pepo kutoka kwa binti yake. Lakini Yesu akamwambia, Acha kwanza watoto washibe, kwa maana si vizuri kuchukua mkate wa watoto na kuwatupilia mbwa wadogo. Yeye alijibu na kumwambia, Ndiyo, Bwana, hata mbwa wadogo walio chini ya meza wanakula kutoka kwa makombo ya watoto. Na akamwambia, Kwa sababu ya neno hili, nenda; pepo ametoka kwa binti yako. Na baada ya kwenda nyumbani kwake, alimkuta mtoto amelazwa juu ya kitanda na pepo amekwisha kutoka.

Na tena, baada ya kutoka katika mipaka ya Tiro na Sidoni, alikuja kuelekea bahari ya Galilaya akipitia katikati ya mipaka ya Dekapoli. Na wanamletea kwake kiziwi mwenye tatizo la

kusema, na wanamsihi aweke mkono wake juu yake. Na baada ya kumchukua pembeni kutoka kwa umati peke yake, aliweka vidole vyake ndani ya masikio yake, na baada ya kutema mate, aligusa ulimi wake. Na baada ya kuinua macho yake kuelekea mbinguni, aliugua na akamwambia, Efatha, ambayo maana yake ni funguke. Na mara masikio yake yalifunguliwa na kifungo cha ulimi wake kilifunguliwa, na akazungumza sawasawa. Na aliwaagiza kwamba wasimwambie mtu yeyote, lakini kadiri alivyokuwa akiwaagiza, ndivyo walivyokuwa wakihubiri zaidi. Nao walikuwa wanashangaa kupita kiasi wakisema, Amefanya vizuri vyote; anawafanya viziwi kusikia na bubu kusema.

8

Katika siku zile tena, umati mkubwa ulipokuwa hapo na wasiokuwa na kitu cha kula, Yesu aliwaita wanafunzi wake na kuwaambia, Ninawahurumia umati huu, kwa sababu tayari siku tatu wamekaa nami na hawana kitu cha kula, Na ikiwa nitawaachia wenye njaa waende nyumbani kwao, watalegea njiani, kwa maana baadhi yao wametoka mbali. Na wanafunzi wake walijibu, Mtu ataweza kuwapata wapi mikate ya kuwashibisha hawa hapa jangwani? Naye akawauliza, Mnayo mikate mingapi? Wakasema, Saba. Naye akauamuru umati kulala chini juu ya ardhi, na akiwa amechukua mikate saba, akiwa ameshukuru, akaivunja na akawa akiwapa wanafunzi wake ili waweke mbele yao, nao wakaweka mbele ya umati. Na

walikuwa na samaki wadogo wachache, na baada ya kuyabariki alisema wayaweke mbele pia. Walikula na wakashiba, nao wakakusanya mabaki ya vipande, vikapu saba. Walikuwa karibia elfu nne, naye aliwaondoa. Na baada ya kuingia mara moja ndani ya chombo pamoja na wanafunzi wake, alikuja katika sehemu za Dalmanutha.

Mafarisayo wakatoka nje na wakaanza kujadiliana naye, wakitafuta ishara kutoka kwake itokayo mbinguni, wakimjaribu. Na akiwa amehuzunika sana rohoni mwake, anasema, Kwa nini kizazi hiki kinatafuta ishara? Kweli nawaambieni, hakuna ishara itakayotolewa kwa kizazi hiki. Na baada ya kuwacha wao, aliingia katika chombo na akaondoka tena.

Nao walisahau kuchukua mikate, na isipokuwa mkate mmoja, hawakuwa nao katika mashua. Naye alikuwa akiwaagiza akisema, Angalieni, jihadharini na chachu ya Mafarisayo na chachu ya Herode. Na walikuwa wanajadiliana wao kwa wao wakisema kwamba hatuna mikate. Na akijua, Yesu anawaambia, Kwa nini mnajadili kwamba hamna mikate? Bado hamjafahamu wala hamjaelewea? Je, bado mna mioyo yenu iliyofanywa migumu? Mkiwa na macho hamwoni, na mkiwa na masikio hamsikii? Wala hamkumbuki?

Wakati nilivunja mikate mitano kwa wale elfu tano, mliondoa vikapu vingapi vilivyojaa vipande? Wanamwambia, Kumi na mbili. Lakini wakati wa wale saba kwa wale elfu nne,

mlichukua vikapu vingapi vilivyojaa vipande? Nao wakasema, saba. Na alikuwa akiwaambia, Bado hamjaelewi?

Naye anakuja Bethsaida. Wakamleta kipofu, wakamsihi ili amguse. Akamshika mkono yule kipofu, akamtoa nje ya kijiji. Baada ya kutemea machoni mwake na kuweka mikono juu yake, akamuuliza kama anaona chochote. Baada ya kutazama juu, alisema, Ninawaona watu kama miti wakitembea. Kisha tena aliweka mikono juu ya macho yake na akamfanya aangalie juu, naye akarejeshwa, na akawaona wote wazi. Naye akamtuma kwenda nyumbani kwake akisema, Wala usiingie kijijini, wala usimwambie mtu yeyote kijijini.

Na akatoka Yesu na wanafunzi wake kwenda katika vijiji vya Kaisarea ya Filipo, na njiani alikuwa akiwauliza wanafunzi wake akiwaambia, watu wanasema mimi ni nani? Wao wakajibu, Yohana Mbatizaji, na wengine Eliya, wengine Mmoja wa manabii. Na yeye mwenyewe anawaambia, Lakini ninyi mnasema mimi ni nani? Petro akajibu na kumwambia, Wewe ndiwe Kristo. Na akawakemea ili wasimwambie mtu yeyote habari zake.

Naye akaanza kuwafundisha kwamba ni lazima Mwana wa Mtu ateseke mengi, na akataliwe na wazee na makuhani wakuu na waandishi wa sheria, na auawe, na baada ya siku tatu afufuke. Naye kwa uwazi alikuwa akisema neno. Petro akimchukua pembeni alianza kumkemea. Lakini yeye aligeuka na kuwaona wanafunzi wake, akamkemea Petro akisema, Nenda nyuma

yangu, Shetani, kwa sababu hufikirii mambo ya Mungu, bali mambo ya wanadamu.

Baada ya kuwaita umati pamoja na wanafunzi wake, aliwaambia, Yeyote anayetaka kunifuata, na ajikane mwenyewe, achukue msalaba wake, na anifuate. Kwa maana yeyote anayetaka kuokoa roho yake, ataipoteza, lakini yeyote atakayeipoteza roho yake kwa ajili yangu na kwa ajili ya habari njema, huyo ataiokoa. Kwa maana itamnufaisha nini mtu kama atapata ulimwengu mzima, lakini akapoteza roho yake? Au nini mwanadamu atatoa kwa kubadilishana na roho yake? Kwa maana yeyote akiwa na aibu ya mimi na maneno yangu katika kizazi hiki cha uzinzi na cha dhambi, Mwana wa Mtu naye atakuwa na aibu yake atakapokuja katika utukufu wa Baba yake pamoja na wajumbe watakatifu.

9

Naye alikuwa akiwaambia, amin nawaambia kwamba kuna baadhi ya wale wamesimama hapa, ambao hawataonja mauti mpaka watakapoona Ufalme wa Mungu umekuja kwa nguvu.

Na baada ya siku sita, Yesu aliwachukua Petro na Yakobo na Yohana, na akawaleta kwenye mlima mrefu peke yao, na akabadilishwa mbele yao, Na mavazi yake yakawa yameangaza, meupe sana kama theluji, ambayo dobi juu ya dunia hawezi kuyafanya meupe hivyo. Na Eliya alionekana kwao pamoja na

Musa, nao walikuwa wanazungumza na Yesu. Petro akajibu akamwambia Yesu, Rabbi, ni vizuri sisi tuwe hapa, na tufanye mahema matatu, moja kwa ajili yako na moja kwa ajili ya Musa na moja kwa ajili ya Eliya. Hapana, kwa maana hakujua nini aseme, kwa sababu walikuwa wametishika. Na ikawa wingu likiwafunika, na sauti ikaja kutoka kwenye wingu ikisema, Huyu ni Mwana wangu mpendwa, msikieni yeye. Na ghafla walipotazama pande zote hawakuona mtu tena, ila Yesu peke yake pamoja nao. Walipokuwa wakishuka kutoka mlimani, aliwaamuru wasimwambie mtu yeyote yale waliyoyaona, isipokuwa Mwana wa Adamu atakapofufuka kutoka kwa wafu. Na wakalishika neno hilo, wakijadiliana wao kwa wao kuwa ni nini maana ya kufufuka kutoka kwa wafu. Na walikuwa wakimuuliza wakisema, Kwa nini waandishi wanasema kwamba Eliya lazima aje kwanza? Yeye lakini alijibu na kuwaambia, Eliya hakika akija kwanza atarudisha vitu vyote, lakini jinsi gani imeandikwa kuhusu Mwana wa Mtu kwamba atateseka mengi na kudharauliwa? Lakini nawaambia kwamba Eliya amekuja, nao walimfanyia yote waliyotaka, kama ilivyoandikwa juu yake.

Na alipokuja kwa wanafunzi, aliona umati mkubwa ukiwazunguka, na waandishi wakibishana nao. Na mara moja umati wote walipomwona walishangaa, na wakakimbilia wakamsalimu. Na aliuliza waandishi, Mnabishana nini kati yenu? Na kujibu mmoja kutoka kwa umati alisema, Mwalimu, nimeleta mwana wangu kwako, mwenye roho bubu. Na popote inapomshika, inamponda, naye hutoa povu na kusaga meno

yake, na hukauka. Niliwaambia wanafunzi wako waipelee, lakini hawakuweza. Lakini yeye akijibu, akamwambia, Ewe kizazi kisichoamini, nitakuwa nanyi hadi lini? Nitawavumilia hadi lini? Mleteni kwangu. Nao wakamletea. Na kumwona mara roho ilimtikisa, na akaanguka chini akaviringika akitoa povu. Na aliuliza baba yake, Ni muda gani tangu hili limemtokea? Naye akasema, Tangu utoto. Na mara nyingi imemtupa motoni na majini ili impoteze, lakini kama unaweza kitu, tusaidie ukiwa na huruma juu yetu. Lakini Yesu akamwambia, Kama unaweza kuamini, yote yanawezekana kwa yeye anayeamini. Na mara baba wa mtoto akapiga kelele kwa machozi akasema, Ninaamini, Bwana, nisaidie katika kutokuamini kwangu. Yesu alipoona kwamba umati unakusanyika, alimkemea yule roho mchafu akimwambia, Wewe roho bubu na kiziwi, mimi ninakuamuru, mtoke na usimwingie tena. Na baada ya kupiga kelele na kumtikisa sana, ilitoka, naye akawa kama maiti, hata wengi walisema kwamba alikufa. Lakini Yesu, akiwa amemshika mkono, alimwinua, naye akainuka. Na alipoingia nyumbani, wanafunzi wake walimwuliza kwa faragha, Kwa nini sisi hatukuweza kuitoa? Naye akawaambia, Aina hii haiwezi kutoka kwa njia yoyote isipokuwa kwa maombi na kufunga.

Na baada ya kutoka pale walipita katikati ya Galilaya, naye hakutaka mtu yeyote ajue. Kwa maana alikuwa akiwafundisha wanafunzi wake na akawaambia kwamba Mwana wa Mwanadamu anasalitiwa mikononi mwa watu, nao watamwua, na baada ya kuuawa, siku ya tatu atafufuka. Lakini hawakuelewa neno hilo, nao waliogopa kumuuliza.

Naye akaja Kapernaumu, na alipokuwa ndani ya nyumba aliwauliza, Mlikuwa mnajadiliana nini njiani kati yenu wenyewe? Wao lakini walikuwa kimya, kwa sababu walikuwa wamejadiliana wao kwa wao njiani ni nani aliye mkubwa zaidi. Na akiwa amekaa chini, aliita wale kumi na wawili na kuwaambia, Kama mtu yeyote anataka kuwa wa kwanza, atakuwa wa mwisho wa wote na mtumishi wa wote. Akiwa amechukua mtoto, aliweka yeye katikati yao, na baada ya kumkumbatia, aliwaambia, Yeyote akimpokea mmoja wa watoto kama hawa kwa jina langu, ananipokea mimi, na yeyote akinipokea mimi, si mimi anayempokea, bali anampokea yule aliyenituma. Yohana alimjibu akisema, Mwalimu, tulimwona mtu fulani akitoa pepo wachafu kwa jina lako, ambaye hafuati sisi, na tulimzuia, kwa sababu hafuati sisi. Lakini Yesu alisema, Msikataze yeye, kwa maana hakuna mtu ambaye atafanya miujiza kwa jina langu na ataweza haraka kusema mabaya juu yangu. Kwa maana yeye ambaye si kinyume chenu yu upande wenu. Kwa maana yeyote atakayewapatia ninyi kikombe cha maji kwa jina langu, kwa sababu ninyi ni wa Kristo, amin nawaambia, hataupoteza kamwe ujira wake.

Na yeyote ambaye atamkwaza mmoja wa wadogo hawa wanaoniamini, ingekuwa bora kwake zaidi kama jiwe la kusagia lingetungwa shingoni mwake na kutupwa baharini. Na kama mkono wako unakusababisha kukwaza, ukate, ni bora kwako kuingia katika uzima ukiwa kilemba, kuliko kuwa na mikono miwili na kwenda katika jehanamu, katika moto usiozimika, Mahali ambapo funza wao haifi, na moto hauzimiki. Na kama

mguu wako unakusababisha kujikwaa, ukate, ni afadhali kwako kuingia katika uzima ukiwa kilema, kuliko kuwa na miguu miwili na kutupwa katika gehenna, katika moto usiozimika, Mahali ambapo funza wao haifi na moto hauzimiki. Na kama jicho lako linakusababisha kujikwaa, litoe, ni afadhali kwako kuingia katika ufalme wa Mungu ukiwa na jicho moja, kuliko kuwa na macho mawili na kwenda katika jehanamu ya moto. Mahali ambapo funza wao haifi, na moto hauzimiki. Kwa maana kila mtu atakolezwa kwa moto, na kila dhabihu itakolezwa kwa chumvi. Chumvi ni nzuri, lakini kama chumvi itakuwa bila ladha, mtaikoleza kwa nini? Kuweni na chumvi ndani yenu na ishini kwa amani kila mmoja na mwenzake.

10

Kutoka pale aliondoka na kuja katika mipaka ya Yudea kupitia ngambo ya Yordani, na makutano ya watu walikusanyika tena kwake, na kama alivyokuwa amezoea, aliwafundisha tena. Na Mafarisayo walipokwisha kumkaribia, walikuwa wakimwuliza kama inaruhusiwa kwa mwanaume kumwachia mke, wakimjaribu. Lakini yeye akijibu aliwaambia, Musa aliwaamuru nini? Lakini wao walisema, Musa aliruhusa kuandika hati ya talaka na kumwacha. Na ajibu, Yesu aliwaambia, Kwa sababu ya ugumu wa mioyo yenu aliwaandikia amri hii, Lakini tangu mwanzo wa uumbaji, Mungu aliwafanya kiume na kike. Kwa sababu ya hili, mwanamume atamwacha baba yake na mama yake, na

ataunganishwa na mke wake, na wawili watakuwa mwili mmoja. Kwa hiyo hawako tena wawili, bali mwili mmoja, Kile ambacho Mungu ameunganisha, mwanadamu asitenganishe. Na katika nyumba tena, wanafunzi walikuwa wakimuuliza kuhusu jambo hili. Na anawaambia, Yeyote atakayemwacha mke wake na kuoa mwingine, anazini dhidi yake, Na kama mwanamke akimtaliki mumewe na kuolewa na mwingine, anazini.

Na walikuwa wakileta kwake watoto ili awaguse, lakini wanafunzi walikuwa wakiwakemea wale walioleta. Lakini Yesu alipoona alikasirika na akawaambia, Waacheni watoto waje kwangu, wala msiwazuie, kwa maana ufalme wa Mungu ni wa watu kama hao. Kweli nawaambieni, yeyote asiyeupokea ufalme wa Mungu kama mtoto, hatawingia kabisa. Na baada ya kuwakumbatia, aliwabariki akiweka mikono yake juu yao.

Na alipokuwa akitoka kwenda njia yake, mmoja akakimbia na kumpiga magoti, akamwuliza, Mwalimu mzuri, nitafanya nini ili nirithi uzima wa milele? Lakini Yesu akamwambia, Kwa nini unaniita mzuri? Hakuna mwema isipokuwa mmoja, yaani Mungu. Unazijua amri: usizini, usiue, usiibe, usitoe ushahidi wa uongo, usidanganyie, mheshimu baba yako na mama yako. Lakini yeye alijibu na kumwambia, Mwalimu, hizi zote nimezishika tangu ujana wangu. Lakini Yesu alimtazama na kumpenda, akamwambia, Unakosa kitu kimoja. Kama unataka kuwa mkamilifu, nenda, uze vyote ulivyo navyo na uwape maskini, nawe utakuwa na hazina mbinguni. Kisha njoo unifuate, ukiuchukua msalaba wako. Lakini yeye alikasirika

kwa neno hilo na akaondoka akihuzunika, kwa maana alikuwa na mali nyingi.

Na Yesu akiwa ametazama kuzunguka, anawaambia wanafunzi wake, Ni jinsi gani kwa ugumu wale wenye mali wataingia katika ufalme wa Mungu! Lakini wale wanafunzi walishangaa kwa maneno yake. Lakini Yesu tena akijibu anawaambia, Watoto, ni vigumu kiasi gani kwa wale wanaotumainia mali kuingia katika ufalme wa Mungu! Ni rahisi zaidi ngamia kuingia katika tundu la sindano kuliko tajiri kuingia katika ufalme wa Mungu. Lakini wao walishangaa sana wakisema kwa wenyewe, Na nani anaweza kuokolewa? Baada ya kuwaangalia, Yesu anasema, Kwa wanadamu haiwezekani, lakini si kwa Mungu, kwa maana yote yawezekana kwa Mungu. Petro alianza kusema kwake, Tazama, sisi tumeacha yote na tumekufuata. Lakini Yesu alijibu akasema, Amin, nawaambieni, hakuna mtu aliyeiacha nyumba au ndugu au dada au baba au mama au mke au watoto au mashamba kwa ajili yangu na kwa ajili ya Injili, Kama hatachukua mara mia sasa katika wakati huu nyumba na ndugu na dada na baba na mama na watoto na mashamba pamoja na mateso, na katika zama inayokuja uzima wa milele. Lakini wengi wa kwanza watakuwa wa mwisho, na wa mwisho watakuwa wa kwanza.

Walikuwa katika njia wakipanda kwenda Yerusalemu, na Yesu alikuwa akiwatangulia, nao walishangaa, na wakati wakifuata waliogopa. Akiwa amewachukua tena wale kumi na mbili, alianza kuwaambia mambo yaliyokuwa yakikaribia kumtokea.

Kwamba tazama, tunapanda kwenda Yerusalemu, na Mwana wa Mtu atasalitiwa kwa makuhani wakuu na waandishi, nao watamhukumu kifo, na watamsaliti kwa mataifa. Nao watamdhihaki, na watampiga, na watamtemea mate, na watamwua, na siku ya tatu atafufuka.

Na Yakobo na Yohana, wana wa Zebedayo, wanamsogelea wakisema, Mwalimu, tunataka kwamba chochote tutakachoomba utufanyie. Lakini yeye akawaambia, Mnataka nifanye nini kwenu? Lakini wao wakamwambia, Tupe ili mmoja akae mkono wako wa kulia na mmoja mkono wako wa kushoto katika utukufu wako. Lakini Yesu akawaambia, Hamjui mnachoomba. Je, mnaweza kunywa kikombe ninachokunywa, na kubatizwa ubatizo ninaoubatizwa? Nao wakamwambia, Tunaweza. Yesu akawaambia, Kikombe nilichokunywa mtakinywa, na ubatizo niliobatizwa mtabatizwa, Lakini kukaa upande wa kulia wangu na upande wa kushoto si kwangu kutoa, bali ni kwa wale ambao imeandaliwa.

Na wale kumi waliposikia, walianza kukasirika kuhusu Yakobo na Yohana. Lakini Yesu alipowaita, akawaambia, Mnajua ya kwamba wale wanaoonekana kutawala mataifa huwatawala kwa nguvu, na wakuu wao huwatumia mamlaka yao juu yao, Lakini haitakuwa hivyo kati yenu, bali yeyote anayetaka kuwa mkuu kati yenu, atakuwa mtumishi wenu, na yeyote kati yenu anayetaka kuwa wa kwanza, atakuwa mtumwa wa wote Kwa maana Mwana wa Mtu hakuja ili ahudumwe, bali ili ahudumu, na kutoa roho yake kuwa fidia badala ya wengi.

Nao wanakuja Yeriko. Na alipokuwa akitoka Yeriko yeye na wanafunzi wake na umati wa watu wa kutosha, mwana wa Timayo, Bartimayo kipofu, alikuwa amekaa kando ya njia akiomba. Na baada ya kusikia kwamba ni Yesu Mnazareti, alianza kupiga kelele na kusema, Mwana wa Daudi, Yesu, unihurumie. Na wengi walimkemea ili anyamaze, lakini yeye akapiga kelele zaidi sana, Mwana wa Daudi, unihurumie! Na Yesu akasimama akasema, Mwiteni. Nao wakamwita yule kipofu wakimwambia, Jipe moyo, inuka, anakuita. Lakini yeye, baada ya kutupa vazi lake na kuinuka, alikuja kwa Yesu. Yesu akajibu na kumwambia, Unataka nifanye nini kwako? Yule kipofu akamwambia, Rabuni, ili nipate kuona tena. Na Yesu akamwambia, Nenda, imani yako imekuokoa. Mara akapata kuona, naye akamfuata Yesu njiani.

11

Na walipokaribia Yerusalemu, huko Bethfage na Bethania, karibu na Mlima wa Mizeituni, alituma wawili wa wanafunzi wake Anawaambia, Nendeni katika kijiji kile kinachoelekea ninyi, na mara moja mtakapoingia ndani yake mtapata mwana punda amefungwa, ambaye hakuna mtu yeyote aliyekaa juu yake; mkisha mfungua mleteni. Na kama mtu yeyote atawaambieni, Mnafanya nini hiki? semeni kwamba Bwana anahitaji, na mara moja atamrudisha hapa. Waliondoka na wakamkuta mwana-punda amefungwa kwenye mlango nje barabarani, nao wakamfungua. Na baadhi ya wale waliokuwa

wamesimama pale waliwaambia, Mnafanya nini mkifungua mwana-punda? Lakini wao waliwaambia kama Yesu alivyoamuru, nao wakawaacha. Na wakaleta yule mwana-punda kwa Yesu, na wakamtandikia mavazi yao, naye akaketi juu yake. Wengi walitandaza mavazi yao njiani, wengine walikuwa wakikata matawi ya majani kutoka mitini na kuyatandaza njiani. Na wale waliokuwa wakitangulia na wale waliokuwa wakifuata walipiga kelele wakisema, Hosana! Amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana. Umebarikiwa ufalme unaokuja kwa jina la Bwana, Baba yetu Daudi; hosana juu sana.

Na Yesu aliingia Yerusalemu na kwenye hekalu takatifu, na baada ya kuangalia kila kitu kuzunguka, jioni ikiwa tayari imefika, alitoka kwenda Bethania pamoja na wale kumi na mbili.

Na siku iliyofuata baada ya kutoka kwao Bethania, alikuwa na njaa, Na akiuona mti wa mtini kutoka mbali ukiwa na majani, alikuja ili aone kama atapata kitu ndani yake, na alipofika kwake hakukuta chochote isipokuwa majani, kwa maana haikuwa wakati wa mtini. Na akijibu akamwambia, Tangu sasa na hata milele mtu yeyote asile tunda lako tena. Na wanafunzi wake walikuwa wakisikia.

Na wanakuja tena Yerusalemu, na baada ya kuingia Yesu hekaluni, alianza kuwafukuza wale waliokuwa wanaouza na wale waliokuwa wanaonunua hekaluni, na alipindua meza za

wabadilishaji fedha na viti vya wale waliokuwa wanaouza njiwa. na hakuwa akiruhusu mtu yeyote abebe chombo kupitia hekaluni, Naye alikuwa akiwafundisha akisema kwao, Je, haikuandikwa kwamba nyumba yangu itaitwa nyumba ya maombi kwa mataifa yote? Lakini ninyi mmeifanya kuwa pango la wanyanganyi.

Waandishi na Mafarisayo na makuhani wakuu walisikia, nao wakatafuta jinsi ya kumwangamiza, kwa maana walimwogopa, kwa sababu umati wote ulikuwa ukishangaa mafundisho yake. Na wakati jioni ilifika, alikuwa akitoka nje ya mji.

Na walipokuwa wakipita asubuhi, waliona mtini umekauka tangu kwenye mizizi. Na akikumbuka, Petro akamwambia, Rabi, tazama! Mtini ambao uliulaani umekauka. Na akijibu, Yesu anawaambia, Mwe na imani ya Mungu. Kweli, kwa maana ninawaambia kwamba yeyote atakayeuambia mlima huu, Inuliwe na utupwe baharini, naye asishuke moyoni mwake, bali ataamini kwamba yale anayoyasema yanakuwa, atapata kile atakachosema. Kwa sababu ya hili, nawaambieni: yote mnayoomba mkiomba, aminini kwamba mnayapokea, na yatakuwa yenu. Na wakati mnaposimama mkiomba, sameheni kama mnayo chochote dhidi ya mtu yeyote, ili Baba yenu aliye mbinguni naye awasamehe makosa yenu. Lakini kama ninyi hamwaachilii, wala Baba yenu hataachilia makosa yenu.

Nao wanakuja tena Yerusalemu, na alipokuwa akitembea hekaluni, wakamjia makuhani wakuu na waandishi na wazee

Na wanasema kwake, Kwa mamlaka gani unafanya mambo haya? Au ni nani aliyekupa mamlaka hii ili ufanye mambo haya? Lakini Yesu alijibu na kuwaambia, Nitawauliza ninyi swali moja, nanyi mnijibu, nami nitawaambia kwa mamlaka gani ninafanya mambo haya. Ubatizo wa Yohana ulikuwa kutoka mbinguni au kutoka kwa wanadamu? Nijibu. Na walikuwa wakifikiria kwa nafsi zao wakisema, Kama tuseme kutoka mbinguni, atasema, Kwa nini basi hamkumwamini? Lakini tuseme, Kutoka kwa wanadamu? Waliogopa watu, kwa maana wote walimwona Yohana kuwa nabii. Na wakijibu wanasema kwa Yesu, Hatujui. Na Yesu akijibu anawaambia, Wala mimi siwaambi katika mamlaka gani ninafanya mambo haya.

12

Na alianza kuwaambia kwa mifano, mtu mmoja alipanda shamba la mizabibu na akaweka uzio kuzunguka na akachimba shinikizo la divai na akajenga mnara, na akalikodisha kwa wakulima na akaondoka. Na wakati ulipofikia, alimtuma mtumwa kwa wale wakulima ili achukue sehemu ya matunda ya shamba la mizabibu kutoka kwao. Na baada ya kumchukua, walimpiga na kumrudisha mikono mitupu. Na tena alituma kwao mtumwa mwingine, na yule baada ya kumpiga kwa mawe walimjeruhi kichwani na wakamtuma amehuzunishwa. Na tena alituma mwingine, na yule waliwaua, na wengi wengine, baadhi wakiwapiga, na baadhi wakiwaua. Bado hivyo, akiwa na mwana

mmoja aliyempenda, alimtuma yeye pia mwishoni kwa wao, akisema kwamba watamheshimu mwana wangu. Lakini wale wakulima, baada ya kumuona akija, walisemezana wao kwa wao kwamba, Huyu ndiye mrithi, njooni tumuue, na urithi utakuwa wetu. Na baada ya kumchukua, walimwua na kumtupa nje ya shamba la mizabibu. Nini basi atafanya bwana wa shamba la mizabibu? Atakuja na kuwaangamiza wakulima hawa, na ataupatia wengine shamba la mizabibu. Wala maandiko haya hamkusoma? Jiwe ambalo walikataa wajenzi, hili likawa kichwa cha pembe. Hii ilitokea kutoka kwa Bwana, na ni ya ajabu machoni mwetu.

Na walikuwa wakitafuta kumshika, na waliogopa umati, kwa maana walijua kwamba alisema mfano huo kwa ajili yao. Na wakimwacha, waliondoka.

Na wanatuma baadhi ya Mafarisayo na Maherodiano kwake ili wamkamaтe kwa maneno yake. Lakini wale walipokuja, wakamwambia, Mwalimu, tunajua kwamba wewe ni wa kweli na haijalishi kwako kuhusu mtu yeyote, kwa maana huangalii uso wa wanadamu, bali unafundisha njia ya Mungu kwa kweli. Basi tuambie, je, inaruhusiwa kutoa kodi kwa Kaisari au la? Tunatoe au tusitoe? Lakini akijua unafiki wao, aliwaambia, Kwa nini mnanijaribu? Nileteni denari ili niione. Lakini wakaleta. Naye akawaambia, Picha hii na maandishi ni ya nani? Wakasema, Ya Kaisari. Na akijibu, Yesu aliwaambia, Rudisheni vya Kaisari kwa Kaisari, na vya Mungu kwa Mungu. Nao walishangaa kwa habari yake.

Na Masadukayo wanakuja kwake, ambao wanasema kwamba ufufuo haupo, nao walikuwa wakimuuliza wakisema, Mwalimu, Musa alituandikia kwamba kama ndugu wa mtu fulani akifa na kuacha mke, na asipomwacha watoto, basi ndugu yake amwoe mke wake na amzalie watoto ndugu yake. Basi kulikuwa na ndugu saba. Na wa kwanza alichukua mke, na alipokufa hakuacha mbegu. Na yule wa pili akamchukua, naye akafa, wala yeye hakuacha uzao. Na yule wa tatu vivyo hivyo. Na wale saba walimchukua, na hawakuacha mbegu. Mwisho wa wote, yule mwanamke pia alikufa. Katika ufufuo basi, watakapoinuka, atakuwa mke wa nani miongoni mwao? Kwa maana wote saba walikuwa naye kama mke. Yesu akawajibu akawaambia, Je, hamkosei kwa sababu hamjui Maandiko wala nguvu za Mungu? Kwa maana watakapoinuka kutoka kwa wafu, hawaoani wala hawaozwi, bali watakuwa kama wajumbe walio mbinguni. Lakini kuhusu wale wafu kwamba wanafufuliwa, hamjasoma katika kitabu cha Musa, kwenye sehemu ya kichaka, jinsi Mungu alivyosema naye akisema, Mimi ni Mungu wa Abrahamu na Mungu wa Isaka na Mungu wa Yakobo? Si Mungu wa wafu, bali wa walio hai; kwa hiyo ninyi mnapotoshwa sana.

Na mmoja wa waandishi akiwa amekaribia, akiwa amesikia wao wakijadiliana, akiwa ameona kwamba aliwajibu vizuri, alimuuliza, Ni ipi amri ya kwanza ya zote? Lakini Yesu alijibu kwake kwamba amri ya kwanza ya yote ni, Sikiliza, Israeli, Bwana Mungu wetu ni Bwana mmoja, Na utampenda Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, na kwa akili yako yote, na kwa nguvu zako zote. Hii ndiyo amri ya

kwanza. Na ya pili ni sawa na hii: utampenda jirani yako kama nafsi yako. Hakuna amri nyingine iliyo kubwa kuliko hizi. Na yule mwandishi akamwambia, Vizuri, mwalimu, kwa kweli umesema kwamba ni mmoja na hakuna mwingine isipokuwa yeye, Na kupenda yeye kwa moyo wote na kwa ufahamu wote na kwa roho yote na kwa nguvu zote, na kupenda jirani kama mwenyewe ni zaidi ya sadaka zote za kuteketezwa na dhabihu. Na Yesu alipoona kwamba alijibu kwa akili, alimwambia, Huko mbali sana na ufalme wa Mungu, na hakuna mtu aliyethubutu tena kumuuliza.

Na kujibu, Yesu alikuwa akisema akifundisha hekaluni, Vipi waandishi wanasema kwamba Kristo ni mwana wa Daudi? Kwa maana Daudi mwenyewe alisema katika Roho Mtakatifu, Bwana amwambia Bwana wangu, kaa mkono wangu wa kulia mpaka niwaweke maadui zako kuwa kifundisho cha miguu yako. Basi Daudi mwenyewe anamwita yeye Bwana, na vipi yeye ni mwana wake? Na umati mkubwa ulikuwa ukimsikiliza kwa furaha.

Naye alikuwa akiwaambia katika mafundisho yake, Jihadharini na waandishi wanaopenda kutembea kwa mavazi marefu na kupokea salamu sokoni. na viti vya juu katika makusanyiko, na nafasi za juu katika karamu. wale wanaokula nyumba za wajane na kwa kisingizio kuomba maombi marefu, hawa watapokea hukumu kali zaidi.

Na Yesu alipokaa mkabala na hazina, alikuwa akiangalia jinsi

umati unavyotupa sarafu za shaba ndani ya hazina. Na matajiri wengi walikuwa wakitia mengi, na mjane mmoja maskini akaja akatia sarafu ndogo mbili, ambazo ni kodrante. Na baada ya kuwaita wanafunzi wake, aliwaambia, Amin, nawaambia kwamba mjane maskini huyu ameweka zaidi ya wote wanaoweka katika hazina, Wote kwa maana walitupa kutoka kwa wingi wao, lakini huyu alitupa kutoka kwa umaskini wake yote alichokuwa nacho, maisha yake yote.

13

Na alipokuwa akitoka nje ya hekalu, mmoja wa wanafunzi wake akamwambia, Mwalimu, tazama aina gani ya mawe na aina gani ya majengo. Na Yesu akijibu alisema kwake, Unaona majengo haya makubwa? Hakuna jiwe litakaloachwa hapa juu ya jiwe ambalo halitabomolewa. Na alipokuwa ameketi katika mlima wa Mizeituni mkabala wa hekalu, Petro na Yakobo na Yohana na Andrea walimwuliza kwa faragha, Tuambie lini mambo haya yatatokea, na ishara gani itakuwapo mambo haya yote yatakapokuwa karibu kukamilika? Lakini Yesu alijibu na kuanza kuwaambia, Angalieni msije mkapotoshwa na mtu yeyote. Kwa maana wengi watakuja kwa jina langu wakisema kwamba mimi ndiye, nao watawapoteza wengi. Lakini mtakaposikia vita na habari za vita, msifadhaike, kwa maana ni lazima vitokee, lakini bado si mwisho. Atainuka kwa maana taifa juu ya taifa na ufalme juu ya ufalme, na kutakuwa na mitetemeko katika maeneo mbalimbali, na kutakuwa na njaa na

machafuko. Mabadiliko ya uchungu wa kuzaa haya. Lakini ninyi jilindeni nafsi zenu. Kwa maana watawatia ninyi katika baraza, na katika makusanyiko yao mtapigwa, na mbele ya viongozi na wafalme mtasimama kwa ajili yangu kwa ushuhuda kwao. Habari njema ni lazima itangazwe kwanza katika mataifa yote. Lakini watakapowapeleka ninyi wakiwakabidhi, msiwe na wasiwasi kabla ya kusema nini, wala msifanye mazoezi, bali kile kitakachopewa ninyi katika saa ile, hiki semeni, kwa maana si ninyi msemao, bali ni Roho Mtakatifu. Ndugu atamsalimisha ndugu kwa mauti, na baba mtoto, na watoto watainuka dhidi ya wazazi na watawaweka katika mauti. Nanyi mtakuwa wachukiwao na watu wote kwa sababu ya jina langu, lakini yule atakayevumilia hadi mwisho, huyo ataokoka.

Lakini mtakapokiona chukizo cha ukiwa, kilichosemwa na nabii Danieli, kimesimama mahali pasipofaa - asomaye na afahamu - ndipo wale walio katika Yudea wakimbilie milimani. Yule aliye juu ya paa asishuke ndani ya nyumba, wala asiingie kuchukua kitu kutoka nyumbani mwake. Na yule aliye shambani asirudi nyuma kuchukua vazi lake. Ole wao wale walio na mimba na wale wanaonyonyesha katika siku zile. Ombeni ili kukimbia kwenu kusiwe wakati wa baridi. Kwa maana siku zile zitakuwa dhiki, kama hiyo ambayo haijatokea tangu mwanzo wa uumbaji ambao Mungu aliuumba hadi sasa, wala haitakuwa tena. Na kama Bwana asingalipunguza siku, mwili wote usingaliokoka, lakini kwa ajili ya wale waliochaguliwa ambao aliwachagua, alipunguza siku. Na basi kama mtu yeyote atawaambieni, Tazama, hapa yuko Kristo, au Tazama, yuko kule, msiamini.

Watainuka kwa maana Wakristo wa uongo na manabii wa uongo, na watatoa ishara na maajabu ili kuwapotosha, ikiwa inawezekana, hata wale waliochaguliwa. Lakini ninyi angalieni, tazama nimekwisha waambieni yote. Lakini katika siku zile, baada ya dhiki ile, jua litatiwa giza, na mwezi hautatoa nuru yake, Na nyota zitakuwa zikianguka kutoka mbinguni, na nguvu zilizo katika mbingu zitatikiswa. Na kisha watamwona Mwana wa Mtu akija katika mawingu pamoja na nguvu nyingi na utukufu. Na kisha atatuma wajumbe wake na atawakusanya wateule wake kutoka kwa pepo nne, kutoka mwisho wa dunia hadi mwisho wa mbingu.

Lakini kutoka kwa mtini jifunzeni mfano huo. Wakati tawi lake tayari linakuwa laini na kuchipuza majani, mnajua kwamba kipindi cha joto kiko karibu. Hivyo nanyi, mnapoona mambo haya yakitokea, jueni kwamba iko karibu mlangoni. Amin, nawaambia ninyi kwamba kizazi hiki hakitapita mpaka mambo haya yote yatimie. Mbingu na nchi zitapita, lakini maneno yangu hayatapita kamwe.

Lakini kuhusu siku ile au saa ile, hakuna mtu ajuaye, wala wajumbe walio mbinguni, wala Mwana, isipokuwa Baba peke yake. Tazameni, kesheni na ombeni, kwa maana hamjui wakati ni lini. Kama mtu aliyesafiri mbali, akiiacha nyumba yake, na kuwapa watumwa wake mamlaka, na kila mmoja kazi yake, naye mlango-mlinzi aliamuru ili aangalie. Kuweni macho basi, kwa maana hamjui wakati bwana wa nyumba anakuja, jioni au usiku wa manane au kulia kwa jogoo au asubuhi. Asije ghafla

akawakute mkilala. Lakini ninachowasemea ninyi, nawaambia wote: kesheni.

14

Ilikuwa Pasaka na Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu baada ya siku mbili. Na makuhani wakuu na waandishi walikuwa wakitafuta jinsi ya kumkamata kwa hila ili wamuue. Lakini walisema, Si wakati wa sikukuu, ili ghasia isitokee miongoni mwa watu.

Na alipokuwa Bethany katika nyumba ya Simon aliye na ukoma, alipokuwa amelala, alikuja mwanamke akiwa na chupa ya alabasta ya mafuta ya nardo safi ya thamani kubwa, na baada ya kuvunja chupa ya alabasta alimwaga kichwani mwake. Walikuwa baadhi wakiwa na hasira mioyoni mwao wakisema, Kwa nini upotevu huu wa manukato umefanyika? Kwa maana marashi haya yangeweza kuuzwa kwa zaidi ya dinari mia tatu na fedha kupewa maskini, nao walimkemea. Lakini Yesu alisema, Mwacheni, kwa nini mnamtaabisha? Amefanya kazi nzuri kwangu. Kwa maana maskini mnao pamoja nanyi daima, na wakati wowote mnapotaka mnaweza kuwafanyia mema, lakini mimi hamtakuwa nami daima. Kile alichokuwa nacho huyu alifanya, alitangulia kupaka mafuta mwili wangu kwa ajili ya mazishi. Amin, nawaambia, popote ambapo Injili hii itahubiriwa katika ulimwengu wote, na kile alichokifanya huyu mwanamke kitasemwa kwa ukumbusho wake.

Na Yuda Iskarioti, mmoja wa wale kumi na mbili, alienda kwa makuhani wakuu ili amsaliti kwao. Lakini waliposikia walifurahi, wakamwahidi kumpa fedha, naye akatafuta namna ya kumusaliti kwa wakati mwafaka.

Katika siku ya kwanza ya Mikate Isiyotiwa Chachu, walipokuwa wakitoa dhabihu ya Pasaka, wanafunzi wake wakamwambia, Unataka tuende wapi tukaandae ili ule Pasaka? Naye anatuma wawili wa wanafunzi wake na kuwaambia, Nendeni mjini, na mtu mwenye kubeba mtungi wa maji atakutana nanyi, mfuateni, Na popote atakapoingia, mwambieni bwana wa nyumba kwamba Mwalimu anasema, Wapi iko chumba changu ambapo nitakula Pasaka pamoja na wanafunzi wangu? Naye yeye atawaonyesha chumba cha juu kikubwa kilichotandikwa tayari; huko mtuandalie. Wanafunzi wake wakatoka na kwenda mjini, wakakuta kama alivyowaambia, wakaandaa Pasaka. Na jioni ilipofika, anakuja pamoja na wale kumi na mbili. Na walipokuwa wamelala na kula, Yesu alisema, Amina, nawaambia kwamba mmoja wenu atanisaliti, yule anayekula pamoja nami. Lakini wao walianza kuhuzunika na kumwambia mmoja baada ya mwingine, Si mimi? na mwingine, Si mimi? Lakini alijibu na kuwaambia, Mmoja wa wale kumi na wawili, yule anayechovya pamoja nami katika bakuli. Mwana wa Mtu kweli anaenda kama ilivyoandikwa kumhusu, lakini ole kwa mtu yule ambaye kwa njia yake Mwana wa Mtu anasalitiwa; ingekuwa bora kwake kama mtu huyo hakuzaliwa. Na walipokuwa wakila, Yesu alichukua mkate, akabariki, akaumega, akawapa, na akasema, Chukueni, kuleni, huu ni

mwili wangu. Na baada ya kuchukua kikombe na kushukuru, aliwapa, na wote walikunywa kutoka kwake. Na akawaambia, Hii ni damu yangu ya agano jipya, inayomwagwa kwa ajili ya wengi. Kweli nawaambieni kwamba sitakunywa tena kutoka kwa tunda la mzabibu mpaka siku ile nitakapokinywea kipya katika ufalme wa Mungu.

Na baada ya kuimba wimbo, walitoka kwenda katika mlima wa mizeituni. Yesu anawaambia, Wote mtakwazishwa kwa sababu yangu usiku huu, kwa sababu imeandikwa, Nitampiga mchungaji na kondoo watatawanywa. Lakini baada ya kufufuliwa kwangu, nitawatangulia hadi Galilaya. Petro akamwambia, Hata kama wote watakwazwa, mimi sitakwazwa. Yesu akamwambia, Amen, nakwambia kwamba wewe leo usiku huu kabla jogoo hajawika mara mbili, utanikana mara tatu. Lakini Petro alisema kwa nguvu zaidi, Kama ni lazima nife pamoja na wewe, sitakukana kamwe. Vivyo hivyo pia wote walisema.

Na wanakuja katika mahali ambapo jina ni Gethsemane, na anawaambia wanafunzi wake, Kaeni hapa hadi niombe. Akamchukua Petro na Yakobo na Yohana pamoja naye, na akaanza kufadhaika sana na kusikitika. Akawaambia, Roho yangu ina huzuni kuu hadi kifo; kaeni hapa na mkesha. Na baada ya kwenda mbele kidogo, alianguka kifudifudi ardhini, na akaomba ili, ikiwa inawezekana, saa ile impite kwake. Naye akasema, Abba Baba, yote yanawezekana kwako, kiondoe kikombe hiki kwangu, lakini si kile ninachotaka mimi, bali kile

unachotaka wewe. Naye akaja na akawakuta wamelala, akamwambia Petro, Simoni, unalala? Hamkuweza kukesha hata saa moja? Kesheni macho na muombe, ili msije kuingia katika majaribu; roho kweli ina hamu, lakini mwili ni dhaifu. Na tena alipoondoka, aliomba akisema maneno yale yale. Na aliporudi aliwakuta tena wamelala, kwa maana macho yao yalikuwa yakizidiwa, na hawakujua wajibu nini kwake. Naye anakuja mara ya tatu na kuwaambia, Mnalala forodha bado na kupumzika? Imekwisha! Saa imefika. Tazameni, Mwana wa Mtu anakabidhiwa mikononi mwa wenye dhambi. Inukeni, twendeni; tazama, yule anayenisaliti amekaribia.

Na mara moja, alipokuwa bado akiongea, akaja Yuda Iskarioti, mmoja wa wale kumi na wawili, na pamoja naye umati mkubwa wenye panga na fimbo, waliotumwa na makuhani wakuu na waandishi na wazee. Lakini yule aliyekuwa akimsaliti alikuwa amewapa ishara akisema, Yule nitakayembusu ndiye huyo; mshikeni na mlete kwa usalama. Na baada ya kuja, mara moja akamkaribia na kusema, Shikamoo, rabi, na akambusu. Lakini wao waliweka mikono yao juu yake na wakamshika. Lakini mmoja wa wale waliokuwa wamesimama pale, akiwa amevuta upanga wake, alimpiga mtumwa wa kuhani mkuu na kukata sikio lake. Na akijibu, Yesu akawaambia, Kama kwa mnyanganyi mmetoka na panga na fimbo kunishika mimi, Kila siku nilikuwa pamoja nanyi hekaluni nikifundisha, nanyi hamkunikamata. Lakini hili lilitokea ili maandiko yatimizwe. Na baada ya kumwacha, wote walikimbia. Na kijana mmoja alimfuata, akiwa amevaa nguo ya kitani juu ya mwili uchi, na

vijana wakamshika. Lakini yeye, akiiacha kitambaa cha kitani, alikimbia uchi kutoka kwao.

Na wakamleta Yesu kwa kuhani mkuu, na makuhani wakuu wote, wazee na waandishi wakakusanyika kwake. Na Petro alifuata kutoka mbali hadi ndani katika ua wa kuhani mkuu, na alikuwa ameketi pamoja na wasaidizi akijipasha joto kwa mwanga. Lakini makuhani wakuu na baraza zima walikuwa wakitafuta ushuhuda dhidi ya Yesu ili wamuue, na hawakupata. Kwa maana wengi walikuwa wakitoa ushahidi wa uongo dhidi yake, na ushahidi haukuwa sawa. Na baadhi walioinuka walikuwa wakishuhudia uongo dhidi yake wakisema Kwamba sisi tulisikia akisema, kwamba mimi nitaharibu hekalu hili lililotengenezwa kwa mikono, na kwa siku tatu nitajenga lingine lisilotengenezwa kwa mikono. Na wala hata hivyo ushuhuda wao haukuwa sawa. Kuhani mkuu aliinuka katikati na kumuuliza Yesu, akisema, Je, hujibu chochote? Hawa wanashuhudia nini dhidi yako? Lakini yeye alikuwa amekimya na hakujibu chochote. Tena kuhani mkuu alikuwa akimuuliza na akamwambia, Wewe ni Kristo, Mwana wa yule aliyebarikiwa? Lakini Yesu alisema, Mimi ni, na mtamwona Mwana wa Mtu akiketi mkono wa kulia wa Nguvu na akija juu ya mawingu ya mbinguni. Lakini kuhani mkuu, baada ya kurarua mavazi yake, anasema, Kwa nini bado tunahitaji mashahidi? Mmesikia kabisa makufuru, mnaonaje? Lakini wote walimhukumu kuwa na hatia ya kifo. Na baadhi yao walianza kumtemea mate na kufunika uso wake na kumpiga, na kumwambia, Tabiri kwetu ni nani aliyekupiga. Na wasaidizi

walimpiga kwa mapigo.

Na Petro alipokuwa chini katika ua, anakuja mmoja wa watumishi wa kike wa kuhani mkuu Na baada ya kumwona Petro akijipasha joto, akimtazama, anasema, Na wewe ulikuwa pamoja na Yesu wa Nazareti. Lakini yeye alikataa akisema, Sijui wala sielewi unachosema. Naye akatoka nje kwenye ua wa mbele, na jogoo akawika. Na yule mjakazi alipomwona tena alianza kuwaambia wale waliosimama karibu kwamba huyu ni mmoja wao. Lakini yeye alikana tena. Na baada ya muda mfupi, wale waliokuwa wamesimama pale walimwambia Petro, Kweli wewe ni mmoja wao, kwa maana wewe ni Mgalilaya na hotuba yako inafanana. Lakini yeye alianza kulaani na kuapa kwamba, Sijui mtu huyu ambaye mnasema. Na kwa mara ya pili jogoo alilia. Na Petro alikumbuka neno ambalo Yesu alimwambia: Kabla jogoo kuwika mara mbili, utanikana mimi mara tatu, na baada ya kutoka nje alilia.

15

Na mara moja asubuhi na mapema, makuhani wakuu pamoja na wazee na waandishi na baraza lote baada ya kufanya shauri, wakamfunga Yesu, wakambeba na kumtoa kwa Pilato. Na Pilato alimuuliza, Wewe ni mfalme wa Wayahudi? Yeye akajibu akamwambia, Wewe unasema. Na makuhani wakuu walimshtaki mambo mengi, lakini yeye hakujibu chochote. Lakini Pilate tena alimuuliza akisema, Je, hujibu chochote?

Tazama mambo mangapi wanayoshuhudia dhidi yako. Lakini Yesu hakujibu chochote tena, kiasi kwamba Pilato alishangaa. Kulingana na sikukuu, alikuwa akiwaachiria huru mfungwa mmoja ambaye walimwomba. Kulikuwa yule aliyeitwa Barabbasi pamoja na waasi wenzake waliofungwa, ambao katika maasi walikuwa wamefanya uuaji. Na baada ya kupiga kelele, umati ulianza kuomba kama alivyokuwa akiwafanyia daima. Lakini Pilate aliwajibu akisema, Je, mnataka nimwachie ninyi mfalme wa Wayahudi? Alijua kwa sababu ya wivu makuhani wakuu walikuwa wamemkabidhi. Lakini makuhani wakuu walitikisa umati ili afungue Baraba kwao zaidi. Lakini Pilate, akijibu tena, aliwaambia, Basi mnataka nifanye nini huyu ambaye mnamsema mfalme wa Wayahudi? Lakini wao walipiga kelele tena, Msulubishe. Lakini Pilato alikuwa akiwaambia, Kwa maana amefanya uovu gani? Lakini wao walipiga kelele zaidi sana, Msulubishe! Pilate lakini, akitaka kuwaridhisha umati, aliwaachilia Barabbas, na akamkabidhi Yesu baada ya kumpiga viboko ili asulubiwe.

Lakini askari wakamleta ndani ya ukumbi, ambao ni praetorium, na wakaita kikosi kizima. Na wanamvisha nguo ya zambarau, na baada ya kusokota taji ya miiba, wanamvikia. Na walianza kumsalimu. Furaha, Mfalme wa Wayahudi, Na walikuwa wakimpiga kichwa chake kwa mwanzi, na walikuwa wakimtemea mate, na wakiwa wamepiga magoti walikuwa wakimsujudia. Na walipokwisha kumdhihaki, walimvua joho la zambarau na kumvika nguo zake mwenyewe, kisha wakamtoa nje ili wamsulubishe.

Na wanalazimisha Simoni Mkurene fulani, aliyekuwa akipita akija kutoka shambani, baba wa Aleksanderi na Rufo, ili achukue msalaba wake.

Na wanamleta yeye mahali pa Golgotha, ambayo imetafsiriwa ni mahali pa fuvu. Na walikuwa wakimpa kunywa divai iliyochanganywa na manemane, lakini yeye hakuchukua. Na baada ya kumsulubisha, wanagawanya nguo zake kwa kutupa kura juu yao ili kuona nani atachukua nini. Ilikuwa saa ya tatu na walimsulubisha. Na ilikuwa andiko la sababu yake limeandikwa: Mfalme wa Wayahudi.

Na pamoja naye wanasulubishia wanyanganyi wawili, mmoja upande wa kulia na mmoja upande wa kushoto wake. Na Maandiko yalitimizwa yanayosema, na alihesabiwa pamoja na wahalifu. Na wale waliopita walikuwa wakimkufuru, wakitikisa vichwa vyao na kusema, Ha! Wewe unayebomoa hekalu na kulijenga katika siku tatu Jiokoe na ushuke msalabani. Vivyo hivyo, lakini pia makuhani wakuu wakidhihaki kwa wao kwa wao pamoja na waandishi walisema, Wengine aliokoa, yeye mwenyewe hawezi kujiokoa. Kristo, Mfalme wa Israeli, na ashuke sasa kutoka msalabani, ili tuone na tumwamini. Nao wale waliosulubiwa pamoja naye walikuwa wakimlaumu.

Lakini ilipofika saa ya sita, giza likatokea juu ya nchi yote mpaka saa ya tisa. Na saa ya tisa, Yesu alipaaza sauti kuu akisema, Eloi, Eloi, lama sabachthani? ambayo ikiwa imetafsiriwa ni, Mungu wangu, Mungu wangu, kwa nini

umeniacha?

Na baadhi ya wale waliosimama karibu, wakiwa wamesikia, walikuwa wakisema, Tazama, anaita Eliya. Mmoja akakimbia, akajaza sponji siki, akaiweka kwenye ufito, akamnywesha akisema, Acheni tuone kama Eliya atakuja kumteremsha. Lakini Yesu, baada ya kutoa sauti kubwa, alikata roho. Na pazia la hekalu liligawanywa viwili kutoka juu hadi chini. Lakini yule jeshi wa mamia aliyekuwa amesimama mbele yake alipoona kwamba alipiga kelele hivyo na kupumua pumzi yake ya mwisho, alisema, Kweli mtu huyu alikuwa Mwana wa Mungu. Kulikuwa pia na wanawake wakiangalia kutoka mbali, ambao miongoni mwao kulikuwa Maria Magdalene na Maria mama wa Yakobo mdogo na Yose, na Salome, ambao pia walipokuwa Galilaya walimfuata na kumhudumia, pamoja na wanawake wengine wengi waliokwea naye hadi Yerusalemu.

Na tayari jioni ilipoingia, kwa kuwa ilikuwa siku ya maandalizi, ambayo ni siku kabla ya Sabato, Yosefu kutoka Arimathaya, mjumbe mheshimiwa wa baraza, ambaye naye alikuwa akiungoja ufalme wa Mungu, akiwa amejitia moyo aliingia kwa Pilato na kuomba mwili wa Yesu. Lakini Pilate alishangaa kama tayari amekufa, na baada ya kumwita yule senturioni alimuuliza kama alikufa zamani. Na baada ya kujua kutoka kwa jeshi mkuu, alimpa mwili Yusufu. Akiwa amenunua kitani na kumteremsha, alimfunga kwa kitani na kumweka katika kaburi ambalo lilikuwa limechongwa kutoka mwambani, na akavingirisha jiwe juu ya mlango wa kaburi. Lakini Mariamu

Magdalene na Mariamu wa Yose walikuwa wakiangalia mahali anapowekwa.

16

Na Sabato ilipokwisha kupita, Mariamu Magdalene na Mariamu wa Yakobo na Salome walinunua manukato ili waende wampake mafuta. Na asubuhi na mapema sana ya siku ya kwanza ya sabato, wanakuja kaburini wakati jua likisha chomoza. Na walikuwa wakisema kwa wenyewe, Nani atatuvingirishia jiwe kutoka mlangoni mwa kaburi? Na baada ya kutazama juu, wanaona kwamba jiwe limeviringishwa mbali, kwa maana lilikuwa kubwa sana. Na walipoingia ndani ya kaburi, waliona kijana mmoja ameketi upande wa kulia, amevaa joho jeupe, nao wakashangaa sana. Lakini anawaambia, Msiogope, mnamtafuta Yesu Mnazareti aliyesulubiwa; amefufuka, hayupo hapa. Tazameni mahali walipomweka. Lakini endeni mkawaambie wanafunzi wake na Petro kwamba anawatangulia kwenda Galilaya, huko mtamwona, kama alivyowaambia. Na baada ya kutoka, walikimbia kutoka kaburini, kwa maana walikuwa na kutetemeka na wasiwasi, na hawakuambia mtu yeyote chochote, kwa sababu waliogopa.

Baada ya kufufuka asubuhi ya siku ya kwanza ya sabato, alimtokea kwanza Mariamu Magdalene, ambaye alikuwa amemtoa pepo saba. Yule aliyekwenda aliwaambia wale waliokuwa pamoja naye, wakiwa wanaomboleza na kulia. Na

wale waliposikia kwamba anaishi na alionekana naye, hawakuamini. Baada ya hizi, alifunuliwa kwa wawili miongoni mwao waliotembea katika sura nyingine, wakienda shambani. Na wale walipoondoka waliripoti kwa wengine waliobaki, lakini hawakuamini hata wao. Baadaye alipojifunua kwa wale kumi na mmoja waliolala, alilaumu kutokuamini kwao na ugumu wa moyo, kwa sababu hawakuamini wale walioona yeye amefufuka. Naye akawaambia, Enendeni duniani kote, mhubiri Injili kwa viumbe vyote. Yule atakayeamini na kubatizwa ataokoka, lakini yule atakayekataa kuamini atahukumiwa. Lakini ishara kwa wale walioamini, hizi zitawafuata: kwa jina langu watatoa pepo, watasema kwa lugha mpya, Watainua nyoka, na hata kama watakunywa kitu cha kuua, hakitawadhuru; wataweka mikono juu ya wagonjwa, nao watakuwa vizuri.

Bwana, basi, baada ya kusema nao, alichukuliwa kwenda mbinguni na akaketi mkono wa kuume wa Mungu. Lakini wale walipotoka nje walihubiria kila mahali, Bwana akishirikiana nao na kulithibitisha neno kwa ishara zilizofuata. Amina.

Hesabu

1

Bwana akazungumza na Musa jangwani mwa Sinai, katika hema ya ushuhuda, siku ya kwanza ya mwezi wa pili, mwaka wa pili tangu kutoka kwao katika nchi ya Misri, akisema, Chukueni mwanzo wa mkusanyiko wote wa Israeli kulingana na ukoo, kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao. Kila mwanaume mwenye umri wa miaka ishirini na zaidi, kila mtu awezaye kwenda vitani katika jeshi la Israeli, wahesabuni pamoja na majeshi yao, wewe na Aroni wahesabuni. Na pamoja na ninyi watakuwa kila mmoja kulingana na kabila lake, watawala wa nyumba za mababu zao.

Na haya ndiyo majina ya wanaume ambao watasimama pamoja nanyi: wa Reubeni, Elisur mwana wa Sediur, Kwa Simeon, Salamiel mwana wa Sourisadai. Kati ya Yuda, Naashoni mwana wa Aminadabu. Wa Isakari, Nathanaeli mwana wa Sogari, Kwa Zabuloni, Eliabu mwana wa Heloni; kwa wana wa Yosefu, wa

Efraimu, Elishama mwana wa Amihudu, za Manase, Gamalieli mwana wa Fadasuri. Za Benyamini, Abidani mwana wa Gideoni. Za Dan, Ahiezer mwana wa Ammishaddai. Kwa Asheri, Fagaieli, mwana wa Ekrani. Za Gadi, Elisafu mwana wa Ragueli. Wa Naftali, Ahira mwana wa Enani. Hawa ndio walioitwa wa mkusanyiko, watawala wa makabila kulingana na jamaa zao, maakida wa maelfu wa Israeli.

Na Musa na Aroni waliwachukua wanaume hawa walioitwa kwa majina. Na mkusanyiko wote walikusanywa siku ya kwanza ya mwezi wa pili wa mwaka wa pili, nao waliandikishwa kulingana na vizazi vyao, kulingana na jamaa zao, kulingana na idadi ya majina yao, kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mwanaume mmoja mmoja. Kama vile Bwana alivyoamuru Musa, ndivyo walivyohesabiwa katika jangwa la Sinai.

Wana wa Reubeni, mzaliwa wa kwanza wa Israeli, walioandikwa kulingana na ukoo wao, koo zao, jamaa zao, kwa idadi ya majina yao, kila mmoja binafsi, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, wote walioweza kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Reubeni, arobaini na sita elfu na mia tano. Kwa wana wa Simeoni kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Simeoni, elfu tisa na hamsini na mia tatu.

Kwa wana wa Yuda kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Yuda, elfu sabini na nne na mia sita.

Kwa wana wa Isakari kulingana na jamaa zao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu anayetoka kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Isakari, elfu hamsini na nne na mia nne. Kwa wana wa Zebuluni kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na zaidi, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Zabuloni, elfu hamsini na saba na mia nne.

Kwa wana wa Yosefu, wana wa Efraimu, kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na hesabu ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote wenye umri wa miaka ishirini na zaidi, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Efraimu, elfu arobaini na mia tano. Kwa wana wa Manase kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote, kutoka umri wa miaka ishirini na

zaidi, kila mtu anayetoka kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Manase, elfu thelathini na mbili na mia mbili. Kwa wana wa Benyamini kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu anayeweza kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Benyamini, elfu thelathini na tano na mia nne. Kwa wana wa Gadi kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote wenye umri wa miaka ishirini na zaidi, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao, kutoka kabila la Gadi, elfu arobaini na tano, mia sita na hamsini.

Kwa wana wa Dani kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Dan, elfu sitini na mbili na mia saba. Kwa wana wa Asheri kulingana na ukoo wao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na zaidi, kila mtu anayetoka kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Asheri, arobaini na moja elfu na mia tano.

Kwa wana wa Naftali kulingana na ukoo wao, kulingana na koo

zao, kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na idadi ya majina yao, kulingana na vichwa vyao, wanaume wote kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu awezaye kwenda vitani, Hesabu yao kutoka kabila la Naftali, elfu hamsini na tatu na mia nne.

Hii ndiyo hesabu ambayo Musa na Aroni na viongozi wa Israeli, wanaume kumi na wawili, walifanya, mwanaume mmoja kwa kabila moja, kulingana na kabila za nyumba za jamaa zao. Na ikawa hesabu yote ya wana wa Israeli pamoja na nguvu zao, kuanzia wenye umri wa miaka ishirini na kuendelea, kila mtu aliyetoka kwenda kupigana katika Israeli. Maelfu mia sita na elfu tatu na mia tano na hamsini.

Lakini Walawi kutoka kabila la jamaa zao hawakuhesabiwa miongoni mwa wana wa Israeli. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Ona, kabila la Lawi usiihesabu, na idadi yao usichukue katikati ya wana wa Israeli. Na wewe uweke Walawi juu ya hema ya ushuhuda, na juu ya vyombo vyake vyote, na juu ya vitu vyote vilivyo ndani yake. Wao watabeba hema na vyombo vyake vyote, nao watahudumu ndani yake, na watapiga kambi kuzunguka hema. Na wakati wa kuondoa hema, Walawi watalibomoa, na wakati wa kupiga kambi hema, wataiinua, na mgeni yeyote anayekaribia auawe. Na wana wa Israeli watapiga kambi, kila mtu katika mpangilio wake mwenyewe, na kila mtu kulingana na uongozi wake mwenyewe, pamoja na nguvu zao. Lakini Walawi na wapige kambi kuzunguka hema ya ushuhuda, na hakutakuwa na dhambi katika wana wa Israeli. Na Walawi

wenyewe wataangalia ulinzi wa hema ya ushuhuda. Wana wa Israeli walifanya kulingana na yote ambacho Bwana aliamuru Musa na Aroni; ndivyo walivyofanya.

2

Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Kila mtu akishikilia nafasi yake kulingana na mpangilio wake, kulingana na bendera zao, na kulingana na jamaa za baba zao, wana wa Israeli wapige kambi mkabala. Kuzunguka hema ya ushuhuda wana wa Israeli watapiga kambi. Na wale wanaopiga kambi wa kwanza upande wa mashariki, utaratibu wa kambi ya Yuda pamoja na nguvu zao, na mtawala wa wana wa Yuda, Naasoni mwana wa Aminadabu. Nguvu zake wale waliokaguliwa ni elfu sabini na nne na mia sita. Na wale wapigao kambi karibu na kabila la Isakari, na mtawala wa wana wa Isakari, Nathanaeli mwana wa Sogari. Nguvu yake waliokaguliwa walikuwa elfu hamsini na nne na mia nne. Na wale wapigao kambi karibu na kabila la Zebuluni, na mtawala wa wana wa Zebuluni, Eliabu mwana wa Heloni. Nguvu zake wale waliokaguliwa walikuwa elfu hamsini na saba na mia nne. Wote walioangaliwa kutoka kambi ya Yuda, mia themanini elfu na sita elfu na mia nne, pamoja na nguvu zao, watatoka wa kwanza. Majeshi ya kambi ya Reubeni, upande wa kusini, nguvu zao, na mtawala wa wana wa Reubeni, Elizuri mwana wa Shedeuri. Nguvu yake wale waliokaguliwa walikuwa elfu arobaini na sita na mia tano. Na wale wapigao kambi karibu naye wa kabila la Simeon, na mtawala wa wana

wa Simeon, Salamieli mwana wa Surisadai. Nguvu yake waliokaguliwa, elfu tisa na hamsini na mia tatu. Na wale wapigao kambi karibu naye ni kabila la Gadi, na mtawala wa wana wa Gadi ni Elisafu mwana wa Ragueli. Nguvu zake wale waliokaguliwa ni elfu arobaini na tano, mia sita na hamsini. Wote waliokaguliwa wa kambi ya Reubeni, mia hamsini na moja elfu na mia nne na hamsini, pamoja na nguvu zao, wataondoka wa pili.

Na hema ya ushuhuda itachukuliwa, na kambi ya Walawi katikati ya kambi. Kama wanavyopiga kambi, ndivyo watakavyoondoka, kila mmoja akishikilia nafasi yake kulingana na uongozi wake. Amri la kambi ya Efraimu kutoka baharini pamoja na nguvu zao, na mtawala wa wana wa Efraimu, Elishama mwana wa Amihudi. Nguvu yake waliokaguliwa, arobaini elfu na mia tano.

Na wale wapigao kambi karibu na kabila la Manase, na mtawala wa wana wa Manase, Gamalieli mwana wa Fadasuri. Watu wake waliohesabiwa walikuwa elfu thelathini na mbili na mia mbili. Na wale wapigao kambi karibu na kabila la Benyamini, na mtawala wa wana wa Benyamini, Abidani mwana wa Gideoni. Nguvu zake waliokaguliwa, thelathini na tano elfu na mia nne. Wote waliokaguliwa wa kambi ya Efraimu walikuwa mia elfu na nane elfu na mia; wataondoka wa tatu pamoja na nguvu zao.

Utaratibu wa kambi ya Dani kuelekea kaskazini pamoja na nguvu zao, na kiongozi wa wana wa Dani, Ahiezeri mwana wa

Amishadai. Nguvu yake waliokaguliwa walikuwa elfu sitini na mbili na mia saba. Na wale wapigao kambi karibu naye ni kabila la Asheri, na mtawala wa wana wa Asheri ni Fagheli mwana wa Ekrani. Jeshi lake waliohesabiwa walikuwa elfu arobaini na moja na mia tano. Na wale wapigao kambi karibu na kabila la Naftali, na kiongozi wa wana wa Naftali ni Ahira mwana wa Ainani. Nguvu zake waliokaguliwa walikuwa elfu hamsini na tatu na mia nne. Wote waliokaguliwa wa kambi ya Dani, mia moja na hamsini na saba elfu na mia sita, watakuwa wa mwisho kuondoka kulingana na mpangilio wao.

Hii ndiyo hesabu ya wana wa Israeli kulingana na nyumba za jamaa zao, hesabu yote ya kambi pamoja na nguvu zao, mia sita elfu na elfu tatu mia tano hamsini. Lakini Walawi hawakuhesabiwa pamoja nao, kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na wana wa Israeli walifanya yote kama alivyoamuru Bwana kwa Musa, hivyo walipiga kambi kulingana na mpangilio wao, na hivyo waliondoka kila mmoja wakifuatana kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za babu zao.

3

Na hizi ni vizazi vya Aroni na Musa, katika siku ambayo Bwana alizungumza na Musa katika mlima Sinai. Na haya ndiyo majina ya wana wa Aaron: mzaliwa wa kwanza Nadab, na Abihu, Eleazar, na Ithamar. Haya ndiyo majina ya wana wa Aaron, makuhani waliopakwa mafuta, ambao mikono yao iliwekwa

wakfu ili kutumikia kama makuhani. Na Nadabu na Abihu walikufa mbele za Bwana walipotoa sadaka zao za moto wa kigeni mbele za Bwana katika jangwa la Sinai, nao hawakuwa na watoto, na Eleazari na Ithamari walihudumu kama makuhani pamoja na Aroni baba yao.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Chukua kabila la Levi, na utawaweka mbele ya Aroni kuhani, nao watamtumikia. Nao watalinda walinzi wake na walinzi wa wana wa Israeli mbele ya hema ya ushuhuda, ili kufanya kazi za hema. Na watalinda vyombo vyote vya hema ya ushuhuda, na zamu za ulinzi za wana wa Israeli katika kazi zote za hema. Na utawapa Walawi kwa Aroni na kwa wanawe makuhani; hawa wametolewa kama zawadi kwangu kutoka kwa wana wa Israeli. Na Aroni na wana wake utawaweka juu ya hema ya ushuhuda, nao watalinda ukuhani wao, na mambo yote yanayohusu madhabahu, na ndani ya pazia, na mgeni yeyote atakayegusa atakufa. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Na tazama, mimi nimewachukua Walawi kutoka katikati ya wana wa Israeli badala ya kila mzaliwa wa kwanza afunguaye tumbo kutoka kwa wana wa Israeli, ukombozi wao watakuwa, na Walawi watakuwa wangu. Kwa maana kila mzaliwa wa kwanza ni wangu, katika siku ile nilipopiga kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, nilitakasa kila mzaliwa wa kwanza katika Israeli kwa ajili yangu, kutoka kwa mwanadamu hadi mnyama, watakuwa wangu, Mimi Bwana.

Na Bwana alizungumza na Musa katika jangwa la Sinai,

akisema, Hesabu wana wa Levi kulingana na nyumba za baba zao, kulingana na koo zao, kila mtoto wa kiume kutoka mwenye umri wa mwezi mmoja na kuendelea. Na Musa na Aroni waliwatembelea kwa sababu ya sauti ya Bwana, kwa njia ambayo Bwana aliwaagiza.

Na hawa walikuwa wana wa Levi kwa majina yao: Gershon, Kohath, na Merari. Na haya ndiyo majina ya wana wa Gershon kulingana na koo zao: Lobeni na Shimei. Na wana wa Koathi kulingana na koo zao, Amramu na Isari, Hebroni na Uzieli. Na wana wa Merari kulingana na koo zao, Mooli na Mushi; hawa ni koo za Walawi kulingana na nyumba za baba zao. Kwa Gershon: jamaa za Wallobeni na jamaa za Washimei; hizi ndizo jamaa za Wagershoni. Hesabu yao kulingana na idadi ya waume wote kuanzia umri wa mwezi mmoja na kuendelea, hesabu yao ilikuwa elfu saba na mia tano. Na wana wa Gershoni watapiga kambi nyuma ya hema, kando ya bahari. Na mkuu wa nyumba ya jamaa za watu wa Gedsoni alikuwa Elisafu mwana wa Daeli. Na ulinzi wa wana wa Gershoni katika hema ya ushuhuda ulikuwa hema na kifuniko, na kifuniko cha mlango wa hema ya ushuhuda, na matanga ya ua, na pazia la lango la ua lililokuwa juu ya hema, na mabaki ya kazi zake zote.

Kwa Koathi: ukoo wa Amramu mmoja, na ukoo wa Isari mmoja, na ukoo wa Hebroni mmoja, na ukoo wa Uzieli mmoja; hawa ndio koo za Koathi, kulingana na hesabu. Wanaume wote kuanzia umri wa mwezi mmoja na kuendelea walikuwa elfu nane na mia sita, wakiwa walinzi wa mahali patakatifu. Watu

wa wana wa Kaathi watapiga kambi upande wa kusini wa hema. Na mkuu wa nyumba ya baba za watu wa Kaathi alikuwa Elisafani mwana wa Uzieli.

Na ulinzi wao ni sanduku, na meza, na kinara cha taa, na madhabahu, na vyombo vya mahali patakatifu ambavyo wanahudumu navyo, na kifuniko, na kazi zote zao. Na mtawala juu ya watawala wa Walawi, Eleazari mwana wa Aroni kuhani, aliyewekwa kulinda ulinzi wa vitu vitakatifu. Kwa Merari: ukoo wa Mooli na ukoo wa Mushi; hawa ndio koo za Merari. Hesabu yao kulingana na idadi, kila mwanaume kutoka umri wa mwezi mmoja na kuendelea, elfu sita na hamsini. Na mkuu wa nyumba ya baba za watu wa Merari, Zuriel mwana wa Abihail, upande wa hema watapiga kambi kuelekea kaskazini. Hesabu ya ulinzi wa wana wa Merari: vitwa vya hema, na mitego yake, na nguzo zake, na misingi yake, na vyombo vyote vyao, na kazi zao. na nguzo za ua kuzunguka, na misingi yao, na vigingi, na kamba zao.

Wale wapigao kambi mbele ya hema ya ushuhuda upande wa mashariki, Musa na Aroni na wanawe, wakilinda ulinzi wa mahali patakatifu kwa ajili ya wana wa Israeli, na mgeni yule agusaye, atakufa. Hesabu yote ya Walawi, ambao Musa na Aroni walihesabu kwa amri ya Bwana kulingana na koo zao, kila kiume kutoka umri wa mwezi mmoja na kuendelea, ilikuwa elfu ishirini na mbili.

Bwana akamwambia Musa, akisema, Hesabu kila mzaliwa wa

kwanza wa kiume miongoni mwa wana wa Israeli kuanzia umri wa mwezi mmoja na kuendelea, na chukueni idadi yao kwa majina. Nawe utawachukua Walawi kwa ajili yangu, Mimi Bwana, badala ya wazaliwa wote wa kwanza wa wana wa Israeli, na mifugo ya Walawi badala ya wazaliwa wote wa kwanza katika mifugo ya wana wa Israeli. Na Musa alitembelea kama vile Bwana alivyoamuru kila mzaliwa wa kwanza katika wana wa Israeli. Wazaliwa wote wa kwanza wa kiume walihesabiwa kwa majina, kuanzia umri wa mwezi mmoja na kuendelea, kutokana na sensa yao, walikuwa elfu ishirini na mbili, mia mbili na sabini na watatu. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Wachukue Walawi badala ya wazaliwa wote wa kwanza wa wana wa Israeli, na mifugo ya Walawi badala ya mifugo yao, na Walawi watakuwa wangu, Mimi Bwana. Na fidia ya watu mia mbili na sabini na watatu wanaozidi kuliko Walawi kutoka kwa wazaliwa wa kwanza wa wana wa Israeli, Na utachukua shekeli tano kwa kila kichwa; kulingana na didrachma takatifu utachukua oboli ishirini kwa shekeli. Na utampa Aroni na wanawe fedha, fidia ya wale wanaozidi miongoni mwao. Na Musa alichukua fedha ya ukombozi wa wale waliozidi katika ukombozi wa Walawi. Kutoka kwa wazaliwa wa kwanza wa wana wa Israeli, alichukua fedha elfu moja, mia tatu sitini na tano ya shekeli, kulingana na shekeli takatifu. Na Musa alitoa fidia ya wale waliozidi kwa Aroni na kwa wana wake, kwa njia ya sauti ya Bwana, kwa jinsi Bwana alivyomwamuru Musa.

4

Bwana alisema na Musa na Aroni, akisema, Chukua hesabu ya wana wa Kaathi kutoka katikati ya wana wa Lawi, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao. Kutoka miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, kila mtu anayeingia kuhudumu, kufanya kazi zote katika hema ya ushuhuda.

Na hizi ni kazi za wana wa Koathi katika hema ya ushuhuda, mahali patakatifu pa vitu vitakatifu. Na Aroni na wana wake wataingia wakati kambi inaondolewa, nao watateremsha pazia linalofunika, na kwa lile pazia watalifunika sanduku la ushuhuda. Na wataweka juu yake kifuniko cha ngozi ya buluu, na wataweka juu yake vazi lote la buluu kutoka juu, na watapitisha nguzo.

Na juu ya meza ile iliyowekwa mbele watatia juu yake nguo ya zambarau kabisa, na bakuli, na vyetezo, na vikombe, na bakuli za kinywaji ambazo ndani yake humimina sadaka ya kinywaji, na mikate ile ya daima juu yake itakuwa. Na wataweka juu yake vazi la rangi nyekundu, na watafunika kwa kifuniko cha ngozi cha buluu, na watapitisha miiti kupitia yake. Nao watachukua nguo ya buluu, na kufunika kinara cha taa kinachotoa mwanga, na taa zake, na koleo zake, na vyombo vyake vya kumimina, na vyombo vyote vya mafuta ambavyo wanahudumu navyo. Nao wataweka ndani yake, pamoja na vyombo vyake vyote, katika kifuniko cha ngozi cha buluu, na wataweka juu ya miti ya

kubebea. Na juu ya madhabahu ya dhahabu watafunika nguo ya buluu, na watafunika kwa kifuniko cha ngozi cha buluu, na wataweka nguzo zake.

Na watachukua vyombo vyote vya huduma ambavyo wanahudumu navyo katika mahali patakatifu, na wataviweka kwenye nguo ya buluu, na watavifunika kwa kifuniko cha ngozi cha buluu, na wataviweka juu ya mipiko. Na kifuniko ataweka juu ya madhabahu, na watafunika juu yake nguo ya zambarau kabisa. Nao wataweka juu yake vyombo vyote ambavyo wanahudumu navyo juu yake, na vyetezo vya moto, na ndoana za nyama, na mabakuli, na kifuniko, na vyombo vyote vya madhabahu, na wataweka juu yake kifuniko cha ngozi cha buluu, na watapitisha fimbo zake. Nao watachukua vazi la zambarau, na kufunika sinia na msingi wake, na kukiweka ndani ya kifuniko cha ngozi cha buluu, na kukiweka juu ya fimbo. Na Aroni na wanawe watakapokamilisha kufunika vitu vitakatifu na vyombo vyote vitakatifu wakati wa kuondoa kambi, na baada ya hayo wana wa Kohathi wataingia kubeba, lakini hawataigusa vitu vitakatifu, ili wasife. Hivi ndivyo wana wa Kohathi watabeba katika hema ya ushuhuda.

Msimamizi Eleazari mwana wa Aroni kuhani, mafuta ya nuru, na uvumba wa muundo, na dhabihu ya kila siku, na mafuta ya upako, usimamizi wa hema yote, na vyote vilivyo ndani yake katika mahali patakatifu, katika kazi zote.

Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Msiangamize

kabila la watu wa Kohathi kutoka katikati ya Walawi. Fanyeni hivi kwao, nao wataishi wala hawatakufa, wanaposogelea vitu vitakatifu vya vitakatifu: Aroni na wanawe na wasogelee, nao watawaweka kila mmoja kulingana na kazi yake. na wasiingie kuona ghafula vitu vitakatifu, na watakufa.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Chukua hesabu ya wana wa Gershoni, na hawa kwa nyumba za baba zao, kwa koo zao, Kutoka umri wa miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, uwakague, kila aingiaye kuhudumu na kufanya kazi zake katika hema la ushuhuda. Hii ni huduma ya watu wa Gershon, kuhudumu na kubeba. Naye atainua ngozi za hema, na hema ya ushuhuda, na kifuniko chake, na kifuniko cha bluu kilichokuwa juu yake kutoka juu, na kifuniko cha mlango wa hema ya ushuhuda, na matanga ya ua, yaliyo juu ya hema la ushuhuda, na yaliyobaki, na vyombo vyote vya huduma ambavyo wanahudumu navyo, watavifanya. Kulingana na mdomo wa Aroni na wa wana wake itakuwa huduma ya wana wa Gershoni kulingana na huduma zao zote, na kulingana na kazi zao zote, na utawaangalia kwa jina vitu vyote vinavyochukuliwa na wao. Hii ni huduma ya wana wa Gershoni katika hema ya ushuhuda, na ulinzi wao ulikuwa chini ya mkono wa Ithamari mwana wa Aroni kuhani.

Wana wa Merari kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, wahesabu. Kutoka umri wa miaka ishirini na tano hadi miaka hamsini, wahesabu, kila mtu anayeingia kuhudumu katika kazi za hema la ushuhuda. Na hizi ni sheria za wale

wanaoinuliwa nao kulingana na kazi zao zote katika hema ya ushuhuda: vitwa vya hema, na mataruma, na nguzo zake, na misingi yake, na kifuniko, na misingi yao, na nguzo zao, na kifuniko cha mlango wa hema, na nguzo za ua kuzunguka, na misingi yao, na nguzo za pazia la lango la ua, na misingi yao, na vigingi vyao, na kamba zao, na vyombo vyote vyao, na vitu vyote vya huduma yao; kwa majina mwawahesabu, na vyombo vyote vya ulinzi wa vitu vinavyochukuliwa nao. Hii ni huduma ya watu wa wana wa Merari katika kazi zao zote katika hema la ushuhuda chini ya mkono wa Ithamari mwana wa Aroni kuhani.

Na Musa na Aroni na viongozi wa Israeli walitembelea wana wa Kohathi kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, Kuanzia umri wa miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, kila mtu anayeingia kuhudumu na kufanya kazi katika hema la ushuhuda. Na ikawa hesabu yao kulingana na koo zao elfu mbili, mia saba na hamsini. Hii ndiyo hesabu ya watu wa Kaathi, kila mhudumu katika hema ya ushuhuda, kama Musa na Aroni walivyowahesabu kwa amri ya Bwana kupitia mkono wa Musa.

Na wana wa Gershoni walihesabiwa kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, Kutoka umri wa miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, kila mtu anayeingia kuhudumu na kufanya kazi katika hema ya ushuhuda. Na ikawa hesabu yao, kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za mababu zao, elfu mbili, mia sita na thelathini. Hii ndiyo hesabu

ya watu wa wana wa Gershoni, kila mhudumu katika hema ya ushuhuda, ambao Musa na Aroni waliwahesabu kwa sauti ya Bwana, kwa mkono wa Musa.

Walihesabiwa pia watu wa wana wa Merari kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, Kuanzia umri wa miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, kila mtu anayeingia kuhudumu katika kazi za hema la ushuhuda. Na hesabu yao ilikuwa kulingana na koo zao, kulingana na nyumba za baba zao, elfu tatu na mia mbili. Hii ndiyo hesabu ya watu wa wana wa Merari, ambao Musa na Aroni walihesabu kwa amri ya Bwana, kupitia mkono wa Musa. Wote waliokaguliwa, ambao Musa na Aroni na viongozi wa Israeli waliwakagua Walawi, kulingana na koo zao na kulingana na nyumba za baba zao, Kuanzia umri wa miaka ishirini na mitano hadi miaka hamsini, kila mtu anayeingia kufanya kazi, na kazi zinazochukuliwa katika hema la ushuhuda. Na wale waliohesabiwa walikuwa elfu nane, mia tano na themanini. Kwa sauti ya Bwana aliwatembelea kupitia mkono wa Musa, mtu kwa mtu kulingana na kazi zao na kulingana na vile wanavyobeba, nao walihesabiwa kama vile Bwana alivyomwamuru Musa.

5

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Amuru wana wa Israeli, na watoe nje ya kambi wote wenye ukoma, na wote wenye kutoka, na wote wasio safi kwa sababu ya maiti. Kutoka kiume

hadi kike, wawatume nje ya kambi, ili wasije wakanajisi kambi zao ambazo mimi ninakaa ndani yake. Na wana wa Israeli walifanya hivyo, na waliwatuma nje ya kambi, kama Bwana alivyosema na Musa, hivyo walifanya wana wa Israeli.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, ukisema: mwanaume au mwanamke, yeyote ambaye atafanya mojawapo ya dhambi zote za kibinadamu, na kwa kupuuza apuuze na kutenda kosa, roho ile, Ataungama dhambi ambayo alifanya, na atarudisha kosa, jumla yake, na sehemu ya tano yake ataongeza juu yake, na atarudisha kwa yeyote aliyemkosea. Lakini kama mtu yule hana mlipiza kisasi wa kumrudishia kosa lile, kosa linalolipwa litakuwa la Bwana, kwa kuhani, isipokuwa kondoo dume wa upatanisho ambao kwa yeye atapatanisha kuhusu jambo hilo.

Na malimbuko yote kulingana na vitu vyote vitakatifu katika wana wa Israeli, vyovyote kama wakimtolea Bwana, kwa kuhani huyo vitakuwa vyake. Na vitu vilivyotakaswa vya kila mtu vitakuwa vyake, na mtu yeyote atakayempa kuhani, kitakuwa chake.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, na utawaambia: Ikiwa mke wa mtu yeyote atakosea, na akiwa amedharau, amdharau mumewe, na mtu akilala naye kitandani kwa mbegu, na jambo hilo likampotea macho mume wake, na akafiche, naye awe amenajisiwa, na shahidi hakuwepo pamoja naye, na yeye hakuwa ameshikwa, Na roho ya wivu ikimjia,

naye akawa na wivu kwa mke wake, naye huyu ametiwa unajisi, au roho ya wivu ikimjia, naye akawa na wivu kwa mke wake, naye huyu hajatiwa unajisi, Naye mtu atamwongoza mke wake kwa kuhani, na ataleta sadaka kwa ajili yake, sehemu ya kumi ya efa ya unga wa shayiri; hatamimina mafuta juu yake, wala hataweka uvumba juu yake, kwa maana ni dhabihu ya wivu, dhabihu ya ukumbusho, inayokumbusha dhambi.

Na kuhani atamleta yeye, na atamsimamisha mbele ya Bwana. Na kuhani atachukua maji safi hai katika chombo cha udongo, na udongo uliokuwa juu ya sakafu ya hema ya ushuhuda, na baada ya kuchukua, kuhani ataweka ndani ya maji. Kuhani atamsimamisha mwanamke mbele ya Bwana, na atafunua kichwa cha mwanamke, na ataweka juu ya mikono yake dhabihu ya ukumbusho, dhabihu ya wivu, lakini katika mkono wa kuhani kutakuwa na maji ya maonyo yaliyolaaniwa haya. Na kuhani atamwapisha, na atamwambia mwanamke, kama hakuna mtu aliyekutana nawe, kama hukuvunja sheria kwa kuchafuliwa chini ya mume wako mwenyewe, uwe huru kutoka maji haya ya ushahidi ya kulaaniwa. Kama lakini wewe umevunja sheria ukiwa mmeolewa, au umechafuliwa, na mtu fulani alilala nawe kitandani, isipokuwa mume wako, Na kuhani atamwapisha mwanamke kwa kiapo cha laana hii, na kuhani atamwambia mwanamke, Bwana na akutie katika laana na kiapo katikati ya watu wako, wakati Bwana atakapofanya paja lako lianguke, na tumbo lako livimbe. Na maji haya yaliyolaaniwa yataingia tumboni mwako ili kuvimba tumbo, na paja lako lianguke, na mwanamke atasema, Na iwe hivyo, na

iwe hivyo.

Na kuhani ataandika laana hizi katika kitabu, na atazifuta ndani ya maji ya uchungu ya kulaani. Na atamnywesha mwanamke maji ya lawama yaliyolaaniwa, na yataingia ndani yake maji yaliyolaaniwa ya lawama.

Na kuhani atachukua kutoka mkononi mwa mwanamke dhabihu ya wivu, na ataweka dhabihu mbele ya Bwana, na ataileta kwa madhabahu. Na kuhani atachukua kutoka kwenye dhabihu kumbukumbu yake, na atatolea juu ya madhabahu, na baada ya haya atamnywesha mwanamke maji. Na itakuwa ikiwa ni najisi na kumfichikia mume wake, maji ya kukemea yenye kulaaniwa yataingia ndani yake, tumbo lake litavimba, paja lake litaanguka, na mwanamke atakuwa laana kwa watu wake. Lakini kama yule mwanamke hakutiwa unajisi na ni safi, basi atakuwa hana hatia na atazaa mbegu. Hii ni sheria ya wivu, ambayo mwanamke aliyeolewa akivunja, na kunajisiwa. Au mtu ambaye kama roho ya wivu itamjia juu yake, naye atawivu mke wake, naye atasimamisha mke wake mbele ya Bwana, naye kuhani atamfanyia sheria hii yote, Na mwanaume yule atakuwa hana hatia kutoka dhambi, na mwanamke yule atachukua dhambi yake.

6

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli,

Na utasema kwao, mwanaume au mwanamke ambaye ataweka nadhiri kwa ukubwa ya kujitakasa utakatifu kwa Bwana, Kutoka divai na kinywaji kikali atatakasika, na siki ya divai na siki ya kinywaji kikali hatakunywa, na chochote kinachotengenezwa kutoka zabibu hatakunywa, na zabibu mbichi na zabibu kavu hatakula siku zote za nadhiri yake. Kutoka kwa yote yanayotokana na mzabibu, divai kutoka kwa maganda ya zabibu hadi mbegu ya zabibu, hatakula siku zote za utakaso. Wembe haitakuja juu ya kichwa chake, hadi siku zitakapotimizwa, kadri alivyoapa kwa Bwana, atakuwa mtakatifu akilisha nywele za kichwa siku zote za nadhiri kwa Bwana. juu ya roho yote iliyokufa hataingia kwa baba na mama Na juu ya ndugu na juu ya dada, hatatia najisi kwa ajili yao wanapofa, kwa sababu nadhiri ya Mungu wake iko juu yake, juu ya kichwa chake

Siku zote za nadhiri yake atakuwa mtakatifu kwa Bwana. Lakini kama mtu akifa juu yake ghafla, mara moja kichwa cha nadhiri yake kitanajisiwa, na atanyoa kichwa chake siku atakaposafishwa, siku ya saba atanyolewa. Na katika siku ya nane ataleta hua wawili au makinda mawili ya njiwa kwa kuhani kwenye mlango wa hema la ushuhuda.

Na kuhani atafanya moja kwa ajili ya dhambi, na moja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, na kuhani atafanya upatanisho kwa ajili yake kuhusu yale aliyoyatenda dhambi kuhusu roho, na atatakasa kichwa chake katika siku ile, ambayo alitakaswa kwa Bwana, siku za nadhiri. Na atakuleta mwana-kondoo wa mwaka

mmoja kwa ajili ya kosa, na siku za awali zitakuwa batili, kwa sababu kichwa cha nadhiri yake kilinajisiwa.

Na hii ni sheria ya yule aliyeweka nadhiri: siku atakapotimiza siku za nadhiri yake, ataleta mwenyewe karibu na milango ya hema ya ushuhuda. Naye ataleta zawadi yake kwa Bwana: mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja asiye na dosari kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa, na mwana-kondoo jike mmoja wa mwaka mmoja asiye na dosari kwa ajili ya dhambi, na kondoo dume mmoja asiye na dosari kwa ajili ya wokovu. Na kikapu cha mikate isiyotiwa chachu ya unga laini, mikate iliyochanganywa katika mafuta, na mikate mibapa isiyotiwa chachu iliyopakwa katika mafuta, na dhabihu yao, na sadaka yao ya kinywaji. Na kuhani ataleta mbele ya Bwana, na atafanya kuhusu dhambi yake, na sadaka yake ya kuteketezwa. Na kondoo dume atafanya kuwa dhabihu ya wokovu kwa Bwana juu ya kikapu cha mikate isiyotiwa chachu, na kuhani atafanya dhabihu yake na kinywaji chake cha sadaka. Na atajinya yule aliyeweka nadhiri karibu na milango ya hema ya ushuhuda kichwa cha nadhiri yake, na ataweka nywele juu ya moto ulio chini ya dhabihu ya wokovu.

Na kuhani atachukua mkono ulioochemshwa kutoka kwa kondoo dume, na mkate mmoja usio na chachu kutoka kwenye kikapu, na andazi moja usio na chachu, na ataviweka juu ya mikono ya yule aliyeweka nadhiri baada ya kunyoa nadhiri yake. Na kuhani atawaleta mbele ya Bwana kama toleo, vitakuwa vitakatifu kwa kuhani, pamoja na kidari cha toleo na

mkono wa toleo, na baada ya hayo, yule aliyeweka nadhiri atanywa divai. Hii ni sheria ya yule aliyeomba, ambaye atakapoapa kwa Bwana zawadi yake kwa Bwana kuhusu nadhiri yake, mbali na kile ambacho mkono wake utapata, kulingana na uwezo wa nadhiri yake, ambayo atakapoapa kulingana na sheria ya utakatifu.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na Aroni na wana wake ukisema: Hivi ndivyo mtakavyowabariki wana wa Israeli, mkiwaambia, Bwana akubariki na akulinde. Bwana aangaze uso wake juu yako, na akuhurumie. Bwana ainue uso wake juu yako, na akupe amani. Nao wataweka jina langu juu ya wana wa Israeli, nami Mimi Bwana nitawabariki.

7

Ikawa siku ambayo Musa alipomaliza kusimamisha hema, akaitia mafuta, akaitakasa, pamoja na vyombo vyake vyote, na madhabahu, na vyombo vyake vyote, akavitia mafuta na akavitakasa. Na viongozi wa Israeli wakaleta, viongozi kumi na wawili wa nyumba za mababu zao, hawa viongozi wa makabila, hawa waliosimama juu ya uchunguzi. Wakaleta zawadi zao mbele ya Bwana: magari sita yaliyofunikwa na ngombe kumi na mbili, gari moja kutoka kwa viongozi wawili, na ndama mmoja kutoka kwa kila mmoja, nao wakavileta mbele ya hema. Na Bwana akamwambia Musa, akisema, Chukua kutoka kwao, na vitakuwa kwa ajili ya kazi za kuhudumu za hema ya ushuhuda,

na utavipa kwa Walawi, kila mmoja kulingana na huduma yake. Musa baada ya kuchukua magari na ngombe, aliwapa Walawi. Na magari mawili na ngombe wanne alitoa wana wa Gershoni kulingana na huduma zao. Na magari manne na ngombe nane aliwapa wana wa Merari kulingana na huduma zao, kupitia Ithamari mwana wa Aroni kuhani. Na kwa wana wa Kaathi hakuwapatia, kwa sababu walikuwa na vitu vya huduma ya mahali patakatifu, ambavyo wangebeba juu ya mabega yao.

Na viongozi walileta sadaka zao kwa ajili ya kuwekwa wakfu kwa madhabahu, katika siku ambayo alipaka mafuta, na viongozi walileta zawadi zao mbele ya madhabahu. Na Bwana akasema na Musa, mkuu mmoja kwa siku, mkuu mmoja kwa siku wataleta zawadi zao kwa ajili ya ukakrisaji wa madhabahu.

Na yule aliyekuwa akitoa zawadi yake katika siku ya kwanza alikuwa Naasoni mwana wa Aminadabu, mtawala wa kabila la Yuda. Na akaleta zawadi yake: bakuli la fedha moja lenye uzito wa mia na thelathini, bakuli moja la fedha la shekeli sabini kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga laini uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ni zawadi ya Naasoni

mwana wa Aminadabu.

Siku ya pili, Nathanaeli mwana wa Sogari, kiongozi wa kabila la Isakari, alileta sadaka yake. Na aliletea zawadi yake, bakuli la fedha moja lenye uzito wa mia na thelathini, bakuli moja la fedha la shekeli sabini kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe wa kike wawili, kondoo dume watano, mbuzi wa kiume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa sadaka ya Nathanaeli mwana wa Sogari.

Siku ya tatu, mtawala wa wana wa Zebuluni, Eliabu mwana wa Heloni. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe wa kike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ndiyo sadaka ya Eliabu mwana wa Heloni.

Siku ya nne, kiongozi wa wana wa Reubeni, Elizuri mwana wa Shedeuri. Zawadi yake: bakuli la fedha moja, uzito wake shilingi mia na thelathini, bakuli moja la fedha la shekeli sabini kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu, Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ndiyo sadaka ya Elisuri mwana wa Sediuri.

Siku ya tano, mtawala wa wana wa Simeoni, Salamieli mwana wa Surisadai. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa sadaka ya Salamieli mwana wa Surisadai.

Siku ya sita, mtawala wa wana wa Gadi, Eliasafu mwana wa

Ragueli. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa sadaka ya Elisafu mwana wa Ragueli.

Siku ya saba, mtawala wa wana wa Efraim, Elishama mwana wa Amihudi. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, zote mbili zimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa sadaka ya Elishama mwana wa Amihudi.

Siku ya nane, kiongozi wa wana wa Manase, Gamalieli mwana wa Fadasuri. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na

shekeli takatifu, zote mbili zimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ni sadaka ya Gamalieli mwana wa Fadasuri.

Siku ya tisa, mtawala wa wana wa Benyamini, Abidani mwana wa Gideoni. Zawadi yake, bakuli moja la fedha, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, zote mbili zimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya sadaka, Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe wa kike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa zawadi ya Abidani mwana wa Gadeoni.

Siku ya kumi, mkuu wa wana wa Dani, Ahiezeri mwana wa Amishadai. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu

cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa sadaka ya Ahiezeri mwana wa Amishadai.

Siku ya kumi na moja, mtawala wa wana wa Asheri, Fagieli mwana wa Ekrani. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, zote mbili zimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, mwana-kondoo wa mwaka mmoja kwa sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu ngombe jike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano, hii ni sadaka ya Fagieli mwana wa Ekrani.

Siku ya kumi na mbili, kiongozi wa wana wa Naftali, Ahira mwana wa Enani. Zawadi yake, bakuli la fedha moja, uzito wake mia na thelathini, bakuli moja la fedha, sabini shekeli kulingana na shekeli takatifu, vyote viwili vimejaa unga safi uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu. Chetezo kimoja cha dhahabu cha shekeli kumi, kilichojaa uvumba. Ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja,

mwana-kondoo mmoja wa mwaka mmoja kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi. Na kwa dhabihu ya wokovu: ngombe wa kike wawili, kondoo dume watano, mbuzi dume watano, wana-kondoo wa kike wa mwaka mmoja watano. Hii ilikuwa zawadi ya Ahira mwana wa Enani.

Hii ni kuwekwa wakfu kwa madhabahu siku alipotia mafuta, kutoka kwa viongozi wa wana wa Israeli: sahani za fedha kumi na mbili, bakuli za fedha kumi na mbili, vyetezo vya dhahabu kumi na mbili. Bakuli moja lilikuwa na uzito wa shekeli mia moja na thelathini, na bakuli moja lilikuwa na shekeli sabini; fedha yote ya vyombo ilikuwa shekeli elfu mbili na mia nne, kulingana na shekeli takatifu. Vyetezo vya ubani vya dhahabu kumi na mbili vilivyojaa ubani, dhahabu yote ya vyetezo, ishirini na mia za dhahabu. Ngombe wote waliokuwa kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa: ndama kumi na mbili, kondoo dume kumi na mbili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na mbili, pamoja na sadaka zao za unga na sadaka zao za kinywaji, na beberu kumi na mbili wa mbuzi kwa ajili ya dhambi. Ngombe wote kwa ajili ya dhabihu ya wokovu: matamba ishirini na nne, kondoo dume sitini, mbuzi dume sitini wa mwaka mmoja, wana-kondoo sitini wa mwaka mmoja wasio na dosari. Hii ndiyo kuwekwa wakfu kwa madhabahu, baada ya kujaza mikono yake, na baada ya kumpaka mafuta.

Musa alipokuwa akiingia ndani ya hema ya ushuhuda ili aseme naye, alisikia sauti ya Bwana ikisema naye kutoka juu ya kiti cha

rehema, ambacho kiko juu ya sanduku ya ushuhuda, kati ya makerubi wawili, naye alikuwa akisema naye.

8

Na Bwana alisema na Musa, akisema, sema na Aroni, Na utasema kwake, unapoweka taa kutoka upande mmoja, mbele ya kinara cha taa, taa saba zitatoa mwanga. Na Aaroni alifanya hivyo, kutoka upande mmoja mbele ya kinara aliwasha taa zake, kama Bwana alivyomwamuru Musa, Na hii ndiyo ujenzi wa kinara cha taa, imara, ya dhahabu, shina lake, na yungiyungi yake, imara yote, kulingana na umbo ambalo Bwana alionyesha Musa, hivyo alifanya kinara cha taa.

Naye Bwana akasema na Musa, akisema, Chukua Walawi kutoka katikati ya wana wa Israeli, na uwatakase. Na hivyo utawafanyia utakatifu wao, utawanyunyizia maji ya utakatifu, na wembe utapita juu ya mwili wao wote, na watafua nguo zao, nao watakuwa safi.

Na watachukua ndama mmoja kutoka kwa ngombe, na kwa hii dhabihu unga mzuri uliochanganywa katika mafuta, na ndama wa mwaka mmoja kutoka kwa ngombe utachukua kwa ajili ya dhambi. Na utawalete Walawi mbele ya hema ya ushuhuda, na utakusanya mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, Na utawalete Walawi mbele ya Bwana, na wana wa Israeli wataweka mikono yao juu ya Walawi. Na Aroni atawatenga Walawi kama sadaka

mbele za Bwana kutoka kwa wana wa Israeli, nao watakuwa ili kufanya kazi za Bwana. Lakini Walawi wataweka mikono yao juu ya vichwa vya ndama, nawe utafanya mmoja kuwa sadaka ya dhambi, na mmoja kuwa sadaka ya kuteketezwa kwa Bwana, ili kufanya upatanisho kwa ajili yao.

Na utawaweka Walawi mbele ya Bwana, na mbele ya Aroni, na mbele ya wana wake, na utawatoa wao kama sadaka mbele ya Bwana, Na utawatenga Walawi kutoka katikati ya wana wa Israeli, nao watakuwa wangu. Na baada ya mambo haya, Walawi wataingia kufanya kazi za hema ya ushuhuda, nawe utawasafisha na kuwaweka mbele za Bwana. Kwa sababu sadaka waliopewa hawa ni wangu kutoka katikati ya wana wa Israeli, badala ya wale wanaofungua kila tumbo, wazaliwa wa kwanza wote kutoka kwa wana wa Israeli, nimewachukua wao kwangu. Kwa sababu kila mzaliwa wa kwanza miongoni mwa wana wa Israeli ni wangu, kuanzia wanadamu hadi mifugo; siku niliyopiga kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, niliwatakasa kwa ajili yangu. Na walichukua Walawi badala ya kila mzaliwa wa kwanza katika wana wa Israeli. Nami nimewarudisha Walawi kama sadaka waliopewa Aroni na wanawe kutoka katikati ya wana wa Israeli, ili wafanye kazi za wana wa Israeli katika hema ya ushuhuda, na kufanya upatanisho kwa ajili ya wana wa Israeli, ili pasiwepo miongoni mwa wana wa Israeli yeyote akaribiaye vitu vitakatifu.

Na Musa na Aroni na mkutano wote wa wana wa Israeli walifanya kwa Walawi kama Bwana alivyomwamuru Musa

kuhusu Walawi, ndivyo wana wa Israeli walivyowafanyia. Na Walawi walijitakasa, na wakafulia mavazi yao, na Aroni akawatoa kama sadaka mbele za Bwana, na Aroni akafanya upatanisho kwa ajili yao ili kuwatakasa. Na baada ya mambo haya, Walawi waliingia kuhudumu huduma yao katika hema ya ushuhuda mbele ya Haruni na mbele ya wanawe, kama Bwana alivyomwamuru Musa kuhusu Walawi, ndivyo waliwafanyia.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Hii ndiyo sheria kuhusu Walawi: kuanzia umri wa miaka ishirini na mitano na kuendelea, wataingia kufanya kazi katika hema ya ushuhuda. Na kutoka umri wa miaka hamsini ataondoka katika huduma, na hatafanya kazi tena. Na ndugu yake atahudumu katika hema ya ushuhuda kulinda ulinzi, lakini kazi hatafanya; hivyo utawafanyia Walawi katika ulinzi wao.

9

Na Bwana alisema na Musa katika jangwa la Sinai katika mwaka wa pili baada ya kutoka kwao katika nchi ya Misri, katika mwezi wa kwanza, akisema, Nilisema, Na wana wa Israeli wafanye Pasaka kulingana na wakati wake, Siku ya kumi na nne ya mwezi wa kwanza karibu na jioni, utaifanya kulingana na nyakati zake, kulingana na sheria yake, na kulingana na tafsiri yake utaifanya. Musa aliwaambia wana wa Israeli wafanye Pasaka siku ya kumi na nne ya mwezi katika jangwa la Sinai. Kama Bwana alivyoamuru Musa, ndivyo wana

wa Israeli walivyofanya.

Na walikuja wanaume ambao walikuwa najisi kwa sababu ya roho ya mtu, na hawakuweza kufanya Pasaka katika siku ile, na wakaja mbele ya Musa na Aroni katika siku ile. Na wale wanaume wakamwambia, Sisi tu najisi kwa sababu ya roho ya mtu; je, tusishindwe basi kutoa sadaka kwa Bwana kwa wakati wake katikati ya wana wa Israeli? Na Musa akawaambia, Simameni hapa, nami nitasikiliza kile Bwana atachoamuru kuhusu ninyi. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, ukisema, mtu yeyote ambaye ikiwa atakuwa najisi kwa sababu ya roho ya mtu, au akiwa katika safari mbali nanyi, au katika vizazi vyenu, naye atafanya Pasaka kwa Bwana katika mwezi wa pili katika siku ya kumi na nne, Watafanya hivyo jioni, na watakula pamoja na mikate isiyotiwa chachu na mboga chungu. Hawataacha chochote kutoka kwake hadi asubuhi, na mfupa hawatavunja kutoka kwake; kulingana na sheria ya Pasaka, watafanya hivyo. Na mtu ambaye kama ni safi, na si yupo katika njia ya mbali, na atashindwa kufanya Pasaka, roho hiyo itakatiliwa mbali kutoka kwa watu wake, kwa sababu zawadi kwa Bwana hakuileta kulingana na wakati wake, mtu huyo atachukua dhambi yake. Kama mgeni akikaribia kwenu katika nchi yenu na akifanya Pasaka kwa Bwana, kulingana na sheria ya Pasaka na kulingana na mpangilio wake, atafanya hivyo. Sheria moja itakuwa kwenu, kwa mgeni na kwa mzaliwa wa nchi.

Na siku ambayo hema ilisimamishwa, wingu lilifunika hema,

nyumba ya ushuhuda, na jioni kulikuwa juu ya hema kama umbo wa moto hadi asubuhi. Hivyo ilikuwa mara kwa mara, wingu lilikuwa likifunika wakati wa mchana, na umbo wa moto wakati wa usiku. Na wakati wingu lilipopanda kutoka kwenye hema, na baada ya hayo waliondoka wana wa Israeli, na katika mahali ambapo wingu lingesimama, pale walipiga kambi wana wa Israeli. Kwa amri ya Bwana wana wa Israeli watapiga kambi, na kwa amri ya Bwana wataondoka. Siku zote ambazo wingu linafunika juu ya hema, wana wa Israeli watapiga kambi. Na wakati wingu likivutwa juu ya hema kwa siku nyingi, wana wa Israeli watalinda ulinzi wa Mungu, na hawataondoka. Na itakuwa wakati wingu linafunika siku kwa idadi juu ya hema, kwa sauti ya Bwana watapiga kambi, na kwa amri ya Bwana wataondoka. Na itakuwa wakati wingu linakuwa kutoka jioni hadi asubuhi, na wingu linapanda asubuhi, nao wataondoka mchana au usiku. Mwezi, siku zinapoongezeka za wingu likiifunika juu yake, watapiga kambi wana wa Israeli, na hawataondoka. Kwamba kwa sababu ya amri ya Bwana walisafiri, walilinda ulinzi wa Bwana kwa sababu ya amri ya Bwana katika mkono wa Musa.

10

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Tengeneza kwa ajili yako tarumbeta mbili za fedha, Utazifanya zilizopigwa, na zitakuwa kwako kwa kuita mkusanyiko na kuondoa kambi. Na utapiga tarumbeta katika hizo, na mkusanyiko wote utakusanywa

kwenye mlango wa hema ya ushuhuda. Kama lakini wapige tarumbeta moja, watawala wote, viongozi wa Israeli, watakuja kwako. na mtapiga tarumbeta ishara, na wataondoka wale wanaopiga kambi mashariki, Na mtapiga tarumbeta ishara ya pili, na kambi zinazoweka kambi Kusini zitaondoka, na mtapiga tarumbeta ishara ya tatu, na kambi zinazoweka kambi kando ya bahari zitaondoka, na mtapiga tarumbeta ishara ya nne, na kambi zinazoweka kambi kuelekea Kaskazini zitaondoka; kwa ishara watapiga tarumbeta wakati wa kuondoka kwao. Na wakati mtakapokusanya mkutano, mtapiga tarumbeta, lakini si kwa ishara. Na wana wa Haruni makuhani watapiga tarumbeta, na itakuwa kwenu sheria ya milele katika vizazi vyenu. Kama lakini mtatoka kwenda vitani katika nchi yenu dhidi ya maadui wale wanaowapinga ninyi, nanyi mtapiga tarumbeta, nanyi mtakumbukwa mbele za Bwana, nanyi mtaokolewa kutoka kwa maadui wenu. Katika siku za furaha zenu, na katika sikukuu zenu, na katika miandamo ya mwezi yenu, mtapiga tarumbeta juu ya sadaka za kuteketezwa na juu ya dhabihu za wokovu wenu, na itakuwa kwenu ukumbusho mbele ya Mungu wenu. Mimi ni Bwana, Mungu wenu.

Ikawa katika mwaka wa pili, katika mwezi wa pili, siku ya ishirini ya mwezi, wingu lilipanda kutoka kwenye hema ya ushuhuda. Na walisafiri wana wa Israeli pamoja na vifaa vyao katika jangwa la Sinai, na wingu lilisimama katika jangwa la Parani. Na walisafiri wa kwanza kwa sababu ya sauti ya Bwana kupitia mkono wa Musa.

Na walisafiri mpangilio wa kambi ya wana wa Yuda wa kwanza pamoja na nguvu zao, na juu ya nguvu zao alikuwa Naason mwana wa Aminadabu. na juu ya nguvu za kabila la wana wa Isakari, Nathanaeli mwana wa Sogari. na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Zebuluni, Eliab, mwana wa Heloni Na watashushua hema, na wana wa Gershoni na wana wa Merari wabebao hema wataondoka.

Na waliondoka kwa utaratibu wa kambi ya Reubeni pamoja na nguvu zao, na juu ya nguvu zao alikuwa Elisuri mwana wa Sediuri, Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Simeon, Salamieli mwana wa Surisadai. Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Gadi, Elisafu mwana wa Ragueli. Na wataondoka wana wa Kohathi wakibeba vitu vitakatifu, na wataweka hema mpaka wafike. Na watatoa mpangilio wa kambi ya Efraimu pamoja na nguvu zao, na juu ya nguvu zao, Elishama mwana wa Amihudu.

Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Manase, Gamalieli mwana wa Fadasuri. Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Benyamini, Abidani mwana wa Gideoni. Na watatoa mpangilio wa kambi ya wana wa Dan, wa mwisho wa kambi zote, pamoja na nguvu zao, na juu ya nguvu zao, Ahiezeri mwana wa Amisadai. Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Asheri, Faghieli mwana wa Ekrani. Na juu ya nguvu ya kabila la wana wa Naftali, Ahira mwana wa Enani. Hizi ndizo jeshi za wana wa Israeli, nao waliondoka kwa nguvu zao.

Na Musa akamwambia Obabi mwana wa Ragueli Mmidiani,

mkwe wa Musa, Sisi tunaondoka kwenda mahali ambapo Bwana alisema, Huu nitawapa ninyi. Njoo pamoja nasi, nasi tutakutendea mema, kwa sababu Bwana amesema mambo mema kuhusu Israeli. Naye akamwambia, Sitaenda, bali nitaenda katika nchi yangu na kwa jamaa zangu. Na alisema, usituache, kwa sababu ulikuwa pamoja nasi jangwani, na utakuwa mzee miongoni mwetu. Na itakuwa ikiwa utaenda pamoja nasi, na itakuwa vitu vizuri vile vyote ambavyo Bwana atatufanyia mema sisi, na tutakutendea mema wewe pia.

Na waliondoka kutoka mlima wa Bwana safari ya siku tatu, na Sanduku la Agano la Bwana lilikwenda mbele yao safari ya siku tatu kuwapeleleza mahali pa kupumzika. Na ikawa wakati wa kuondoa sanduku, Musa akasema, Amka, Bwana, na adui zako watawanyike, wote wanaokuchukia wakimbie. Na katika kupumzisha alisema, Rudi, Bwana, kwa maelfu na makumi ya maelfu katika Israeli. Na wingu lilikuwa likiwafunika juu yao mchana, wakati wa kuondoka kwao kutoka kambini.

11

Na watu walikuwa wakinungunika mabaya mbele ya Bwana, naye Bwana alisikia, naye alikasirika kwa ghadhabu, naye moto uliwaka miongoni mwao kutoka kwa Bwana, naye uliangamiza sehemu fulani ya kambi. Na watu walipiga kelele kwa Musa, na Musa aliomba kwa Bwana, na moto ukazima. Na jina la mahali pale likaitwa Mwako, kwa sababu moto uliwashwa miongoni

mwao kutoka kwa Bwana. Na wale waliochanganyika waliokuwa miongoni mwao walitamani sana, na wakiketi walikuwa wakililia pamoja na wana wa Israeli, na wakasema, Nani atatulisha nyama? Tulikumbuka samaki ambao tulikula bure huko Misri, na matango, na matikiti maji, na vitunguu majani, na vitunguu, na vitunguu saumu. Sasa lakini roho zetu zimekavu kabisa; macho yetu hayaoni kitu isipokuwa mana tu. Lakini manna ni kama mbegu ya korianda, na umbo wake ni kama kristali. Na watu walikuwa wakisafiri huku na huko, wakikusanya, na kuisaga katika kinu, na kuiponda katika kinu cha kusagia, na kuichemsha katika chungu, na kuifanya mikate, na ladha yake ilikuwa kama mkate wa mafuta. Na wakati umande uliposhuka juu ya kambi usiku, manna ilikuwa ikishuka juu yake.

Na Musa akasikia wao wakilia kulingana na koo zao, kila mmoja kwenye mlango wake, na Bwana akakasirika kwa hasira sana, na mbele ya Musa ilikuwa jambo baya. Na Musa akasema kwa Bwana, Kwa nini umemtesa mtumishi wako, na kwa nini sijapata kibali mbele yako, hata kuweka mzigo wa watu hawa juu yangu? Je, si mimi niliyewachukua watu wote hawa tumboni, au si mimi niliyewazaa? Kwa nini basi unaniambia, Mchukue kifuani mwako, kama vile mlezi abebavyo mtoto anayenyonya, hadi nchi uliyowaapilia baba zao? Nitatoa wapi nyama ya kuwapa watu hawa wote? Kwa sababu wananiilia, wakisema, Tupe nyama ili tule. Siwezi mimi peke yangu kuwabeba watu hawa, kwa sababu neno hili ni zito sana kwangu. Kama hivyo ndivyo unavyonifanyia, basi niue kabisa,

ikiwa nimepata rehema mbele yako, ili nisione taabu yangu.

Na Bwana akamwambia Musa, Nikusanyie wanaume sabini kutoka kwa wazee wa Israeli, ambao wewe mwenyewe unawajua, kwamba hawa ndio wazee wa watu na waandishi wao, na utawaleta kwenye hema la ushuhuda, nao watasimama pale pamoja nawe. Na nitashuka, na nitasema pale pamoja nawe, na nitaondoa kutoka kwa roho iliyo juu yako, na nitaiweka juu yao, na watasaidia pamoja nawe msukumo wa watu, na hutachukua wewe peke yako. Na kwa watu utasema, jitakaseni kwa ajili ya kesho, nanyi mtakula nyama, kwa sababu mliilia mbele za Bwana, mkisema, nani atatulisha nyama? Kwa sababu ilikuwa nzuri kwetu huko Misri. Na Bwana atawapa nyama kula, nanyi mtakula nyama. Hamtakula siku moja tu, wala siku mbili, wala siku tano, wala siku kumi, wala siku ishirini, Hadi mwezi wa siku mtakula, hadi itatoka nje ya pua zenu, na itakuwa kwenu kichefuchefu, kwa sababu mliasi Bwana ambaye yupo miongoni mwenu, na mlilia mbele yake mkisema, Kwa nini sisi tulitoka Misri? Na Musa akasema, Watu ni askari wa miguu mia sita elfu, ambao mimi niko miongoni mwao, na wewe ulisema, Nitawapa nyama wale, na watakula kwa mwezi mzima. Je, kondoo na ngombe watachinjwa kwa ajili yao, na itawatosheleza? Au samaki wote wa baharini watakusanywa kwa ajili yao, na itawatosheleza? Na Bwana akamwambia Musa, je mkono wa Bwana hautoshi? Sasa utajua kama neno langu litakukamata au la.

Musa akatoka nje, akasema na watu maneno ya Bwana,

akakusanya wanaume sabini kutoka kwa wazee wa watu, naye akawaweka kuzunguka hema. Bwana alishuka katika wingu na akazungumza naye, akachukua kutoka kwa roho iliyokuwa juu yake, na kuiweka juu ya wale wanaume sabini, wazee. Na roho ilipopumzika juu yao, walitabiri, lakini hawakuendelea tena. Wanaume wawili walibaki kambini, jina la mmoja Eldadi, na jina la wa pili Modadi. Roho ilishuka juu yao, nao walikuwa miongoni mwa walioandikishwa, lakini hawakuja kwenye hema. Walitabiri kambini. Na kijana akikimbilia, alimwarifu Musa, na akasema, Eldadi na Medadi wanatabiri katika kambi. Na kujibu Yoshua mwana wa Nuni, aliyesimama karibu na Musa, aliyechaguliwa, alisema, Bwana Musa, wazuie. Na Musa akamwambia, Je, unaona wivu kwa ajili yangu? Naam, laiti watu wote wa Bwana wangekuwa manabii, Bwana atakapowapa roho yake juu yao! Na Musa akaondoka kwenda kambini yeye mwenyewe pamoja na wazee wa Israeli.

Na roho ilitoka kwa Bwana, na ilileta kware kutoka baharini, na kuwatupa juu ya kambi njia ya siku kutoka hapa, na njia ya siku kutoka hapa, kuzunguka kambi, kama dhiraa mbili juu ya ardhi. Na watu wakasimama wakakusanya kware siku nzima, na usiku mzima, na siku nzima iliyofuata, na yule aliyekusanya kidogo alikusanya vipimo kumi, nao wakaziweka kuzunguka kambi ili zipate kukauka. Nyama bado ilikuwa katika meno yao kabla haijamalizika, na Bwana aliwakasirikia watu, na Bwana aliwapiga watu pigo kubwa sana. Na jina la mahali pale likaitwa Makaburi ya Tamaa, kwa sababu pale waliwazika watu wale waliotamani. Kutoka Makaburi ya Tamaa aliwaondoa watu

kwenda Aseroth, na watu wakawa katika Aseroth.

12

Na Miriamu na Aroni walisema dhidi ya Musa kwa sababu ya mwanamke Mwethiopia ambaye Musa alikuwa amemchukua, kwa sababu alikuwa amemchukua mwanamke Mwethiopia. Nao wakasema, Je, si kwa Musa peke yake Bwana amesema? Je, si kwetu pia alisema? Naye Bwana akasikia. Na mtu Musa alikuwa mpole sana kuliko watu wote waliokuwa juu ya ardhi. Bwana akasema mara moja kwa Musa na Aroni na Miriamu, Tokeni ninyi watatu kwenda hemani mwa ushuhuda. Wale watatu walitoka wakaenda ndani ya hema ya ushuhuda, na Bwana akashuka katika nguzo ya wingu, na akasimama kwenye mlango wa hema ya ushuhuda, na Aroni na Miriamu waliitwa, na wote wawili wakatoka. Naye akawaambia, sikilizeni maneno yangu, kama nabii wenu wa Bwana atakuwepo, katika maono nitajijulisha kwake, na katika ndoto nitasema naye. Si hivyo mtumishi wangu Musa; katika nyumba yangu yote ni mwaminifu. Kinywa kwa kinywa nitasema naye, kwa sura, na si kwa mafumbo, na utukufu wa Bwana aliuona, na kwa nini hamkuogopa kusema dhidi ya mtumishi wangu Musa? Na hasira ya ghadhabu ya Bwana ikawa juu yao, naye akaondoka. Na lile wingu liliondoka kutoka kwenye hema, na tazama, Miriamu alikuwa na ukoma kama theluji, na Aroni alimtazama Miriamu, na tazama, alikuwa na ukoma. Na Aaroni akasema kwa Musa, Ninaomba, bwana wangu, usituhesabie dhambi, kwa

sababu tulifanya kwa ujinga jinsi tulivyotenda dhambi. Asiwe kama sawa na kifo, kama mimba iliyoharibika itokayo kutoka tumboni mwa mama, ambayo inakula nusu ya nyama zake. Na Musa akapiga kelele kwa Bwana, akisema, Ee Mungu, ninakusihi, mponye. Bwana akamwambia Musa, Kama baba yake angemtemea usoni mwake, je, asingeaibika kwa siku saba? Afungwe nje ya kambi kwa siku saba, na baada ya hayo ataingia.

Na Miriamu alitenganishwa nje ya kambi kwa siku saba, na watu hawakuondoka hadi Miriamu alisafishwa.

Na baada ya mambo haya, watu waliondoka kutoka Aseroth, na wakapiga kambi katika jangwa la Paran.

13

Bwana akamwambia Musa, Tuma watu kwa ajili yako, Na wapeleleze nchi ya Wakanaani, ambayo mimi ninawapa wana wa Israeli kuwa milki yao, mtu mmoja kwa kabila, kulingana na koo za jamaa zao utawatuma, wote wakiwa viongozi kutoka kwao.

Na Musa aliwatuma kutoka jangwani Parani kwa amri ya Bwana, wote walikuwa wanaume viongozi wa wana wa Israeli. Na haya ndiyo majina yao, ya kabila la Reubeni, Samweli mwana wa Zakuri. Ya kabila ya Simeon, Safati mwana wa Souri.

Ya kabila ya Yuda, Kalebu mwana wa Yefune. Wa kabila wa Isakari, Igali mwana wa Yusufu. Ya kabila wa Efraimu, Hoshea mwana wa Nuni. Wa kabila wa Benyamini, Palti mwana wa Rafu. Wa kabila wa Zabuloni, Gudieli mwana wa Sudi. Ya kabila la Yosefu, wa wana wa Manase, Gadi mwana wa Susi. Wa kabila la Dani, Amieli mwana wa Gemali. Wa kabila wa Asheri, Sathauri mwana wa Mikaeli. Wa kabila wa Naftali, Nabi mwana wa Sabi. Ya kabila ya Gadi, Gudieli mwana wa Maki. Haya ndiyo majina ya wanaume ambao Musa aliwatuma kuipeleleza nchi, na Musa akamwita Hoshea mwana wa Nun, Joshua.

Na Musa aliwatuma kupeleleza nchi ya Kanaani, na akawaambia, Pandeni kupitia jangwa hili, nanyi mtapanda mpaka mlimani, Na mtaiona nchi ni nini, na watu wanaoishi juu yake, kama ni wenye nguvu au wadhaifu, au ni wachache au wengi. Na nchi gani ambayo hawa wanakaa ndani yake, je ni nzuri au mbaya, na miji gani ambayo hawa wanakaa ndani yake, je ni katika maeneo yenye boma au katika maeneo yasiyokuwa na boma? Na ardhi ni ipi, au nzuri au dhaifu, kama kuna miti ndani yake au hapana, na mkivumilia mtapata matunda ya ardhi. Na siku zilikuwa siku za chemchemi, za awali za zabibu.

Na baada ya kupanda, waligundua nchi kutoka jangwa la Sin hadi Rehobu, wakati wa kuingia Hamathi. Na wakapanda kupitia jangwani, wakaenda hadi Hebroni, na pale kulikuwa Ahimani, na Sheshai, na Talmai, wazao wa Enaki, na Hebroni ilijengwa miaka saba kabla ya Tanisi ya Misri. Na walikuja hadi

bonde la kishada cha zabibu, na wakalipeleleza, na wakakata kutoka huko tawi na kishada kimoja cha zabibu chenye matunda yake, na wakakibeba kwa mipiko, pamoja na makomamanga na tini. Nao mahali pale walipauita Bonde la Kishada cha Zabibu, kwa sababu ya kishada ambacho walikata kutoka pale wana wa Israeli. Na walirejea kutoka pale baada ya kuichunguza nchi kwa muda wa siku arobaini.

Baada ya kwenda, walikuja kwa Musa na Aroni na kwa kusanyiko lote la wana wa Israeli, huko jangwani mwa Parani huko Kadeshi, nao wakawajibu kwa neno na kwa kusanyiko lote, nao wakaonyesha matunda ya nchi. Walimweleza, na walisema, Tulikuja katika nchi ambayo ulitutuma, nchi inayotiririka maziwa na asali, na huu ni matunda yake. Lakini taifa linalokaa huko ni jasiri, na miji yao ni imara na yenye kuta kubwa sana, na tumeona kizazi cha Anaki huko. Na Amaleki anaishi katika nchi ya Kusini, na Wahiti, na Wahivi, na Wayebusi, na Waamori wanaishi katika nchi ya milima, na Wakanaani wanaishi kando ya bahari, na kando ya mto Yordani. Na Kalebu akawanyamazisha watu mbele ya Musa, na akamwambia, Sivyo, bali tutapanda juu, na tutairithi, kwa sababu tuna nguvu na tutaweza kuwashinda. Na watu waliokwenda juu pamoja naye walisema, Hatutakwenda juu, kwa sababu hatutaweza kwenda juu kwa taifa hilo, kwa sababu ni lenye nguvu zaidi kuliko sisi. Na wakaleta taarifa ya kutisha kuhusu nchi ambayo walikuwa wameipeleleza kwa wana wa Israeli, wakisema: Nchi ambayo tulipita kuipeleleza ni nchi inayowala wakazi wake, na watu wote ambao tuliowaona ndani

yake ni wanaume wenye urefu mkubwa. Na pale tumewaona wale majitu, na tulikuwa mbele yao kama nzige, lakini pia hivyo tulikuwa mbele yao.

14

Na mkutano wote baada ya kuinua sauti zao, walilia usiku kucha ule. Na wana wote wa Israeli walikuwa wakinungunika dhidi ya Musa na Aroni, na mkusanyiko wote ukawaambia, Laiti tungekufa katika nchi ya Misri, au katika jangwa hili! Kama tungekufa! Na kwa nini Bwana anatuingiza katika nchi hii ili tuanguke katika vita? Wake zetu na watoto wetu watakuwa mateka. Sasa basi, ni bora turudi Misri. Na walisema mmoja kwa mwingine, Tumchague kiongozi, na turudi Misri. Na Musa na Aroni walianguka kifudifudi mbele ya mkusanyiko wote wa wana wa Israeli.

Joshua mwana wa Nun, na Caleb mwana wa Jephunneh, miongoni mwa wale waliokuwa wamepeleleza nchi, walirarua nguo zao, Nao wakasema kwa mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, wakisema, Nchi ambayo tumeichunguza ni nzuri sana sana. Kama Bwana atachagua sisi, atatuingiza katika nchi hii na ataitupa sisi, nchi ambayo inatiririka maziwa na asali. Lakini msiwe waasi kwa Bwana, nanyi msiwaogope watu wa nchi, kwa sababu watakuwa chakula kwenu, maana wakati wao umepita, na Bwana yu pamoja nasi, msiwaogope.

Na kusanyiko lote likasema kuwapiga wao kwa mawe, na utukufu wa Bwana ulionekana katika wingu juu ya hema ya ushuhuda kwa wana wote wa Israeli. Bwana akamwambia Musa, Hadi lini watu hawa watanichokoza? Na hadi lini hawataniamini pamoja na ishara zote ambazo nilifanya miongoni mwao? Nitawapiga kwa kifo, na nitawaangamiza, na nitakufanya wewe na nyumba ya baba yako kuwa taifa kubwa, zaidi sana kuliko hili. Na Musa akasema kwa Bwana, Misri itasikia kwamba uliwatoa watu hawa kutoka kwao kwa nguvu yako. Lakini wote wanaoishi katika nchi hii wamesikia kwamba wewe ni Bwana miongoni mwa watu hawa, ambaye unaonekana uso kwa uso, Ee Bwana, na wingu lako linasimama juu yao, na wewe unawaongoza kwa nguzo ya wingu mchana, na kwa nguzo ya moto usiku. Na utaangamiza watu hawa kama mtu mmoja, na mataifa yote ambayo yamesikia jina lako watasema, wakisema, Kwa sababu Bwana hakuweza kuwaingiza watu hawa katika nchi ambayo aliwaahidi kwa kiapo, aliwaangamiza katika jangwa. Na sasa nguvu yako itukuzwe, Ee Bwana, kama vile ulivyosema, ukisema, Bwana ni mvumilivu, mwingi wa rehema, na wa kweli, anayeondoa uasi, udhalimu na dhambi, lakini kwa utakaso hatamtakasa mwenye hatia, anawaadhibu watoto kwa dhambi za baba zao hadi kizazi cha tatu na cha nne. Samehe dhambi ya watu hawa kulingana na huruma yako kubwa, kama vile ulivyokuwa na neema kwao tangu Misri hadi sasa.

Bwana akamwambia Musa, Nimekuwa mwenye neema kwao kulingana na neno lako. Lakini ninaishi mimi, na jina langu

linaishi, na utukufu wa Bwana utaijaza nchi yote. Kwa sababu wanaume wote walioona utukufu wangu, na ishara ambazo nilifanya katika Misri na katika jangwa, na walinijaribu mara kumi, na hawakusikiliza sauti yangu, Hakika, hawataiona nchi ambayo niliwaapishia baba zao, ila watoto wao ambao wako pamoja nami hapa, wote ambao hawajui jema wala ubaya, kila mdogo asiye na uzoefu - hawa nitawapa nchi hiyo. Lakini wote wale walionichokoza, hawataiona. Lakini mtumishi wangu Kalebu, kwa sababu roho nyingine imo ndani yake, na alinifuata mimi, nitamleta yeye katika nchi ambayo aliingia huko, na uzao wake utairithi. Lakini Waamaleki na Wakanaani wanaishi katika bonde, kesho rudini na ondokeni kwenda jangwani, njia ya Bahari ya Shamu.

Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Hadi lini mkusanyiko mbaya huu? Malalamiko ya wana wa Israeli ambayo wao wenyewe wanalalamika mbele yangu kuhusu ninyi, nimeyasikia. Nilisema kwao, Ninaishi mimi, asema Bwana, hakika kwa namna mlivyozungumza katika masikio yangu, ndivyo nitakavyowafanyia. Katika jangwa hili vitaanguka miili yenu, hesabu yenu yote, na wale wenu waliohesabiwa kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, wote ambao walinung'unika dhidi yangu. Kama nyinyi mtaingia katika nchi ambayo nilinyoosha mkono wangu kuweka makazi nyinyi juu yake, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune, na Yoshua mwana wa Nuni. Na watoto ambao mlisema watakuwa nyara, nitawaingiza katika nchi, nao watarithi nchi ambayo nyinyi mligeuka kutoka kwake. Na viungo vyenu vitaanguka katika

jangwa hili. Lakini wana wenu watakuwa wakitangatanga jangwani kwa miaka arobaini, nao watabeba ukahaba wenu, hadi viungo vyenu vitakapotelea jangwani, Kulingana na idadi ya siku ambazo mlipeleleza nchi, siku arobaini, siku kwa mwaka, mtabeba dhambi zenu kwa miaka arobaini, nanyi mtajua hasira ya ghadhabu yangu. Mimi Bwana niliongea, kweli hakika hivyo nitafanya kwa mkusanyiko mbaya huu, uliokusanyika juu yangu; katika jangwa hili wataangamizwa, na pale watakufa.

Na watu ambao Musa aliwatuma kuipeleleza nchi, walipofika walinung'unika dhidi yake kwa mkusanyiko na kutoa maneno maovu kuhusu nchi, Na watu wale waliosema maovu kuhusu nchi walikufa kwa tauni mbele za Bwana. Na Joshua mwana wa Nun na Caleb mwana wa Jephunneh walikuwa walio hai miongoni mwa watu wale waliokwenda kupeleleza nchi. Na Musa akazungumza maneno haya kwa wana wote wa Israeli, na watu wakaomboleza sana.

Na wakiamka mapema asubuhi wakapanda hadi kilele cha mlima, wakisema, Tazama, sisi tutapanda kwenda mahali ambapo Bwana alisema, kwa sababu tumetenda dhambi. Musa akasema, Kwa nini mnakiuka neno la Bwana? Hamtafanikiwa. Msiende juu, kwa sababu Bwana hayupo pamoja nanyi, nanyi mtaanguka mbele ya adui zenu. Kwa sababu Waamaleki na Wakanaani wako pale mbele yenu, nanyi mtaanguka kwa upanga, kwa kuwa mligeuka mkiasi Bwana, na Bwana hatakuwa pamoja nanyi. Na baada ya kulazimisha, walipanda

juu ya kilele cha mlima, lakini Sanduku la Agano la Bwana na Musa hawakuhamishwa kutoka kambini. Na Amaleki na Mkanaani aliyekuwa anaishi katika mlima ule walishuka, wakawageukia, wakawachinja hadi Horma, kisha wakarudi kambini.

15

Na Bwana akamwambia Musa, akisema, sema na wana wa Israeli. na utasema kwao, mtakapoingia katika nchi ya makazi yenu, ambayo mimi ninawapa, Nawe utafanya sadaka za kuteketezwa kwa Bwana, sadaka kamili au dhabihu, kukuza nadhiri, au kwa hiari, au katika sikukuu zenu, kufanya harufu nzuri kwa Bwana, ikiwa ni kutoka kwa ngombe au kutoka kwa kondoo. Na ataleta yeye anayetoa sadaka yake kwa Bwana dhabihu ya unga safi, sehemu ya kumi ya efa iliyochanganywa na mafuta, robo ya hini. Na divai kwa ajili ya sadaka ya kinywaji, robo ya hini, mtafanya juu ya sadaka ya kuteketezwa au juu ya dhabihu. Kwa kila mwana-kondoo mmoja utafanya hivyo, toleo lenye harufu nzuri kwa Bwana. Na kwa kondoo dume, mtakapomfanya kuwa sadaka ya kuteketezwa au dhabihu, utafanya sadaka ya unga safi sehemu mbili za kumi iliyochanganywa na mafuta ya zeituni theluthi moja, Na divai kwa ajili ya sadaka ya kinywaji, theluthi ya hini, mtatoleta kama harufu nzuri kwa Bwana.

Kama lakini mnafanya kutoka kwa ngombe sadaka ya

kuteketezwa au dhabihu ya kutukuza nadhiri, au sadaka ya amani kwa Bwana, na ataleta juu ya ndama sadaka ya unga safi, sehemu tatu za kumi, iliyochanganywa katika mafuta, nusu ya hini. Na divai kwa ajili ya sadaka ya kinywaji, nusu ya hin, sadaka yenye harufu nzuri kwa Bwana.

Hivyo utafanya kwa ndama mmoja, au kwa kondoo dume mmoja, au kwa mwana-kondoo mmoja kutoka kwa kondoo au kutoka kwa mbuzi, Kulingana na idadi yao, ndivyo mtakavyofanya kwa kila mmoja, kulingana na hesabu yao.

Kila mzaliwa wa nchi atafanya hivyo ili kutoa sadaka kama hizo kwa harufu nzuri ya manukato kwa Bwana. Kama lakini mgeni miongoni mwenu ataongezwa katika nchi yenu, au yule ambaye atakuwa miongoni mwenu katika vizazi vyenu, na atafanya sadaka ya harufu nzuri kwa Bwana, kama mnavyofanya ninyi, ndivyo kusanyiko litakavyofanya kwa Bwana.

Sheria moja itakuwa kwenu na kwa wageni wanaoishi miongoni mwenu, sheria ya milele kwa vizazi vyenu; kama ninyi, ndivyo mgeni atakavyokuwa mbele za Bwana. Sheria moja itakuwa na amri moja itakuwa kwenu na kwa mgeni anayeishi miongoni mwenu.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, na utawaambia, mnapoingia katika nchi ambayo mimi ninaleta ninyi huko, Na itakuwa wakati mtakapokula ninyi kutoka mikate ya nchi, mtatenga sadaka toleo kwa Bwana, malimbuko

ya donge lenu. Mkate mtautatenga kama sadaka, kama sadaka kutoka sakafu ya kupuria, ndivyo mtakavyoutatenga. Malimbuko ya kwanza ya unga wenu, nanyi mtampa Bwana sadaka kwa vizazi vyenu.

Lakini mnapovunja na msipofanya amri hizi zote ambazo Bwana alizungumza kwa Musa, kama alivyowaamuru Bwana kwa mkono wa Musa, tangu siku ambayo Bwana aliwaamuru na kuendelea hata vizazi vyenu, Itakuwa ikiwa kutoka machoni mwa mkusanyiko kitokee bila kukusudia, basi mkusanyiko wote utafanya ndama mmoja kutoka kwa ngombe asiye na dosari kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa kwa harufu ya manukato kwa Bwana, na dhabihu yake na kinywaji chake cha sadaka kulingana na mpangilio, na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi. Na kuhani atafanya upatanisho kwa ajili ya mkutano wote wa wana wa Israeli, na watasamehewa, kwa sababu ni kwa bila kukusudia, na wao wameleta sadaka yao, toleo kwa Bwana kwa ajili ya dhambi yao mbele za Bwana, kwa ajili ya makosa yao ya bila kukusudia. Na itasamehewa kwa mkusanyiko wote wa wana wa Israeli, na kwa mgeni anayekaa kati yenu, kwa sababu ni kwa watu wote bila kukusudia.

Kama roho moja itatenda dhambi bila kukusudia, ataleta mbuzi wa mwaka mmoja kwa ajili ya dhambi. Na kuhani atafanya upatanisho kwa ajili ya roho ambaye alitenda dhambi bila kukusudia, na aliyetenda dhambi bila kukusudia mbele za Bwana, ili kufanya upatanisho kwa ajili yake. Kwa mzaliwa miongoni mwa wana wa Israeli, na kwa mgeni anayeishi

miongoni mwao, sheria moja itakuwa kwao, yeyote atakayefanya kitu bila kukusudia.

Na roho ambayo inafanya kwa mkono wa kiburi kutoka kwa wazawa au kutoka kwa wageni, huyu anamchochea Mungu, roho ile itakatiliwa mbali kutoka kwa watu wake, Kwa sababu amedharau neno la Bwana, na ametawanya amri zake, roho ile itaangamizwa kabisa, dhambi yake iko ndani yake.

Na wana wa Israeli walikuwa jangwani, nao wakamkuta mtu akikusanya kuni siku ya Sabato. Na walimletea yeye wale waliompata akikusanya kuni siku ya Sabato kwa Musa na Aroni, na kwa mkusanyiko wote wa wana wa Israeli. Na waliweka yeye gerezani, kwa sababu hawakuamua nini wafanye naye. Na Bwana akasema na Musa, akisema, kwa kifo afishwe kifo yule mtu, mpigeni yeye kwa mawe, mkusanyiko wote. Na mkutano wote wakamtoa nje ya kambi, na mkutano wote wakampiga kwa mawe nje ya kambi, kama Bwana alivyomwamuru Musa.

Na Bwana akamwambia Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, nawe utawaambia, nao wajifanyie vishungi juu ya pezi za nguo zao kwa vizazi vyao, nanyi mtaweka juu ya vishungi vya pembe uzi wa bluu. Na itakuwa kwenu katika pindo, na mtaziona, na mtakumbuka amri zote za Bwana, na mtazifanya, na hamtageuzwa nyuma ya mawazo yenu na ya macho ambayo mnazini kwa kuyafuata, ili mkumbuke na kufanya amri zangu zote. Na mtakuwa watakatifu kwa Mungu wenu. Mimi Bwana, Mungu wenu, niliyewaongoza ninyi kutoka nchi ya Misri, ili

niwe Mungu wenu, mimi Bwana, Mungu wenu.

16

Na alizungumza Kora mwana wa Isaka, mwana wa Kohathi, mwana wa Lawi, na Dathani na Abiramu wana wa Eliabu, na Oni mwana wa Falethi, mwana wa Reubeni. Nao waliinuka mbele ya Musa, wanaume wa wana wa Israeli hamsini na mia mbili, viongozi wa kusanyiko, walioitwa barazani, na wanaume mashuhuri. Walikusanyika dhidi ya Musa na Aroni, na wakasema, Itosha kwenu! Kwa maana mkusanyiko wote ni watakatifu, na Bwana yu miongoni mwao. Kwa nini basi mnajitukuza juu ya mkusanyiko wa Bwana? Na Musa aliposikia, alianguka kifudifudi. Na alisema na Kora na kusanyiko lake lote, akisema, Mungu ametembelea na kuwajua walio wake na watakatifu, na amewakaribishia kwake mwenyewe, na wale aliowachagua kwa ajili yake mwenyewe, amewakaribishia kwake mwenyewe. Fanyeni hivi: chukueni vyetezo kwa ajili yenu wenyewe, Kora na mkusanyiko wake wote, Na wekeni juu yao moto, na wekeni juu yao uvumba mbele ya Bwana kesho, na itakuwa mwanaume ambaye Bwana amemchagua, huyu ni mtakatifu. Itosha kwenu, wana wa Lawi. Na Musa akamwambia Kora, nisikilizeni, enyi wana wa Lawi. Je, si kidogo hii kwenu, kwamba Mungu wa Israeli aliwatunga ninyi kutoka mkusanyiko wa Israeli, na aliwaletea karibu ninyi kwake mwenyewe kutumikia huduma za hema la Bwana, na kusimama mbele ya hema kuwatumikia wao? Na alikukaribisha wewe na ndugu

zako wote, wana wa Lawi, pamoja nawe, nanyi mnatafuta pia kuhudumu kama makuhani? Hivyo wewe na mkutano wako wote uliokusanyika kwa Mungu, na Aroni ni nani, hata mnanung'unika dhidi yake?

Na Musa alituma kuwawita Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu, nao wakasema, Hatutakwenda. Si kidogo hiki, kwamba umetuleta katika nchi inayotiririka maziwa na asali, ili kutuua katika jangwa, na kwamba unatutawala? Je, wewe ni mtawala, na ulituingiza katika nchi inayotiririka maziwa na asali, na ukatupa urithi wa shamba na mashamba ya mizabibu? Macho ya watu wale ungeyang'oa? Hatutapanda. Na Musa alihuzunika sana, na akamwambia Bwana, usizingatie dhabihu yao, sikuchukua kitu chochote cha kutamanika kutoka kwao, wala sikumdhuru hata mmoja wao. Na Musa akamwambia Kora, takasa mkusanyiko wako, na mwe tayari mbele za Bwana wewe na Aroni na wao kesho, Na kila mmoja achukue chetezo chake, nanyi mtaweka uvumba juu yake, na mtaleta mbele za Bwana kila mmoja chetezo chake, vyetezo hamsini na mia mbili, na wewe na Aroni kila mmoja chetezo chake.

Na kila mtu alichukua chetezo chake, nao wakaweka moto juu yake, na kutiwa uvumba juu yake, wakasimama karibu na milango ya hema ya ushuhuda, Musa na Aroni. Na Kora akakusanya kusanyiko lake lote dhidi yao karibu na mlango wa hema ya ushuhuda, na utukufu wa Bwana ukaonekana kwa kusanyiko lote. Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Jitengeni kutoka katikati ya mkusanyiko huu, nami

nitawateketeza mara moja. Nao wakaanguka kifudifudi, wakasema, Mungu, Mungu wa roho na mwili wote, kama mtu mmoja ametenda dhambi, je ghadhabu ya Bwana itakuwa juu ya mkusanyiko wote? Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na mkusanyiko ukisema: Ondokeni kuzunguka mkusanyiko wa Kora.

Na Musa akasimama, akaenda kwa Dathani na Abiramu, na wazee wote wa Israeli wakaenda pamoja naye. Naye akasema na mkusanyiko, akisema, jitengeni na mahema ya watu wakaidi hawa, wala msiguse chochote kilicho chao, msije mkapotea pamoja nao katika dhambi zao zote. Na waliondoka kutoka kwa hema ya Kora kuzunguka, na Dathani na Abiramu walitoka nje, na walikuwa wamesimama karibu na milango ya hema zao, pamoja na wake zao, na watoto wao, na mizigo yao.

Na Musa akasema, Kwa hili mtajua kwamba Bwana amenituma kufanya matendo haya yote, kwamba si kwa mapenzi yangu mwenyewe. Kama kulingana na kifo cha watu wote hawa watakufa, kama pia kulingana na uchunguzi wa watu wote utalio kuwa wao, si Bwana ametuma mimi. Lakini au katika maono ataonyesha Bwana, na nchi ikifungua kinywa chake itawameza, na nyumba zao, na mahema yao, na vyote vilivyo kwao, na watashuka wakiwa hai mpaka kuzimu, na mtajua kwamba watu hawa walimkasirisha Bwana.

Lakini alipoacha kusema maneno haya yote, ardhi ilikatika chini yao. Na nchi ilifunguliwa, ikawameza wao, na nyumba

zao, na watu wote waliokuwa pamoja na Kora, na mifugo yao. Na walishuka wao na vyote vilivyokuwa vyao wakiwa hai kwenda kuzimu, na nchi ikawafunika, na waliangamia kutoka katikati ya kusanyiko. Na Israeli wote waliokuwa wamewazunguka walikimbia kutoka kwa sauti yao, wakisema, Asije nchi ikatumeza sisi. Na moto ukatoka kwa Bwana, ukawala wale wanaume hamsini na mia mbili waliokuwa wakitoa ubani.

17

Naye Bwana akamwambia Musa, Na kwa Eleazari mwana wa Aroni kuhani, chukueni vyetezo vya shaba kutoka katikati ya waliochomwa, na moto mgeni huu enezeni pale, kwa sababu walitakasa vyetezo vya wenye dhambi hawa kwa roho zao. Fanya yao kuwa bamba zilizofuliwa, kifuniko cha madhabahu, kwa sababu zililetwa mbele za Bwana na zikawekwa wakfu, na zikawa ishara kwa wana wa Israeli. Na Eleazari, mwana wa Aroni kuhani, akachukua vyombo vya moto vya shaba, kadiri walivyoleta wale waliochomwa, nao wakaongeza vyo kuwa kifuniko cha madhabahu, Kumbukumbu kwa wana wa Israeli, ili kwamba asikaribiye yeyote mgeni ambaye si kutoka kwa uzao wa Aroni kuweka uvumba mbele ya Bwana, na asikuwe kama Kora na mkusanyiko wake, kama alivyosema Bwana kwa mkono wa Musa kwake.

Na wana wa Israeli walinung’unika siku ya pili dhidi ya Musa na Aroni, wakisema, Ninyi mmewaua watu wa Bwana. Na ikawa

katika kukusanyika kwa mkutano juu ya Musa na Aroni, nao wakaharakisha kwenda kwenye hema ya ushuhuda, na wingu likaufunika, na utukufu wa Bwana ukaonekana. Na Musa na Aroni waliingia mbele ya hema la ushuhuda. Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Ondokeni katikati ya mkusanyiko huu, nami nitawateketeza mara moja, nao wakaanguka kifudifudi. Musa akamwambia Aroni, Chukua chetezo, uweke juu yake moto kutoka madhabahuni, utie juu yake uvumba, ukabebe haraka kwenda kambini, ukafanye upatanisho kwa ajili yao, kwa maana ghadhabu imetoka mbele za uso wa Bwana, imeanza kuwaangamiza watu. Na Aroni alichukua kama vile Musa alivyosema kwake, na akakimbia ndani ya mkusanyiko, na tayari tauni ilikuwa imeanza katika watu, na akaweka uvumba na akafanya upatanisho kwa ajili ya watu. Na alisimama kati ya waliokufa na walio hai, na tauni ikakoma. Na waliokufa katika tauni walikuwa elfu kumi na nne na mia saba, mbali na wale waliokufa kwa sababu ya Kora. Na Aroni alirudi kwa Musa kwenye mlango wa hema ya ushuhuda, na tauni ikakoma.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, na chukua kutoka kwao fimbo, fimbo moja kulingana na nyumba za ukoo kutoka kwa watawala wao wote, kulingana na nyumba za ukoo zao, fimbo kumi na mbili, na andika jina la kila mmoja juu ya fimbo yake. Na jina la Aaron uandike juu ya fimbo ya Levi, kwa maana ni fimbo moja kwa kila kabila la nyumba ya baba zao watatoa. Na utaziweka katika hema ya ushuhuda, mkabala wa ushuhuda, mahali ambapo nitajijulisha kwako

huko. Na itakuwa mtu ambaye nitamchagua, fimbo yake itachipua, na nitaondoa kutoka kwangu malalamiko ya wana wa Israeli, ambayo wao wenyewe wanalalamika juu yenu.

Na Musa alizungumza na wana wa Israeli, nao viongozi wao wote walimpa fimbo, kila kiongozi mmoja fimbo moja kulingana na kiongozi, kulingana na nyumba za baba zao, fimbo kumi na mbili, na fimbo ya Aroni ilikuwa kati ya fimbo zao. Na Musa akaweka fimbo mbele za Bwana katika hema ya ushuhuda. Na ikawa siku iliyofuata, Musa na Aroni waliingia katika hema ya ushuhuda, na tazama, fimbo ya Aroni kwa ajili ya nyumba ya Lawi ilikuwa imechipua, ilitoa chipukizi, ikachanua maua, na ikazaa njugu. Na Musa akatoa fimbo zote kutoka mbele za Bwana kwa wana wote wa Israeli, nao wakaona, na kila mmoja akachukua fimbo yake.

Bwana akamwambia Musa, Weka fimbo ya Aroni mbele ya ushuhuda kwa ajili ya uhifadhi, kuwa ishara kwa wana wa waasi, na malalamiko yao na yaache kutoka kwangu, ili wasife. Na Musa na Aroni walifanya kama Bwana alivyomwamuru Musa, ndivyo walivyofanya. Wana wa Israeli walimwambia Musa, wakisema, Tazama, tumeangamizwa, tumeangamia, tumeharibika. Kila mtu anayegusa hema ya Bwana anakufa. Je, tutakufa kabisa?

18

Bwana akamwambia Aroni, akisema, wewe na wana wako na nyumba ya baba yako mtachukua dhambi za vitu vitakatifu, na wewe na wana wako mtachukua dhambi za ukuhani wenu. Na ndugu zako wa kabila la Levi, watu wa baba yako, walete karibu kwako mwenyewe, nao wajiunganishwe nawe, nao wakuhudumie, wewe na wana wako pamoja nawe mbele ya hema la ushuhuda. Nao watalinda walinzi wako, na walinzi wa hema. Lakini kwa vyombo vitakatifu, na kwa madhabahu hawatasogea, na hawatakufa wala hawa wala ninyi. Na wataungana nawe, na watalinda ulinzi wa hema ya ushuhuda, kulingana na huduma zote za hema, na mgeni hatasogea karibu nawe. Na mtazilinda sehemu takatifu, na kuzilinda sehemu za madhabahu, na hakutakuwa na ghadhabu kati ya wana wa Israeli. Na mimi nimewachukua ndugu zenu Walawi kutoka katikati ya wana wa Israeli, zawadi iliyotolewa kwa Bwana, ili wahudumu huduma za hema ya ushuhuda. Na wewe na wana wako pamoja nawe mtahifadhi ukuhani wenu, kulingana na njia zote za madhabahu, na kile kilichomo ndani ya pazia, na mtahudumu huduma kama zawadi ya ukuhani wenu, na mgeni yeyote anayekaribia atakufa.

Bwana alisema na Aroni, Tazama, mimi nimekupa wewe uhifadhi wa malimbuko kutoka kwa vitu vyote vilivyotakaswa kwangu na wana wa Israeli. Nimekupa hivi kwa heshima, na kwa wana wako pamoja nawe, kama sheria ya milele. Na hii iwe kwenu kutoka vitu vilivyotakaswa vitakatifu vya matoleo, kutoka zawadi zao zote, na kutoka dhabihu zao zote, na kutoka makosa yao yote, na kutoka dhambi zao zote, kadiri

wanavyonirudishia kutoka vitu vitakatifu vyote, itakuwa yako na ya wana wako. Katika mahali patakatifu pa vitu vitakatifu mtavila, kila mwanaume atavila, wewe na wana wako, vitakuwa vitakatifu kwako.

Na hii itakuwa kwenu matunda ya kwanza ya zawadi zao, kutoka kwa matoleo yote ya wana wa Israeli. Nimekupa wewe na wana wako na binti zako pamoja nawe, kama sheria ya milele. Kila mtu aliye safi katika nyumba yako atakula hayo.

Malimbuko yote ya mafuta, na malimbuko yote ya divai, malimbuko ya nafaka yao, kadiri wanavyotoa kwa Bwana, nimekupa wewe. Matunda ya kwanza yote yaliyo katika nchi yao, watakapoleta kwa Bwana, yatakuwa yako. Kila mtu aliye safi katika nyumba yako atakula hayo.

Kila kilichowekwa wakfu miongoni mwa wana wa Israeli kitakuwa chako. Na kila kufungua tumbo kutoka nyama yote, kadiri wanavyotoa kwa Bwana, kutoka mwanadamu hadi mnyama, vitakuwa vyako, lakini wazaliwa wa kwanza wa wanadamu watakombolewa kwa ukombozi, na wazaliwa wa kwanza wa wanyama najisi utawakomboa. Na ukombozi wake, kutoka mwenye umri wa mwezi mmoja, thamani ni shekeli tano, kulingana na shekeli takatifu ambayo ni oboli ishirini. Isipokuwa wazaliwa wa kwanza wa ndama na wazaliwa wa kwanza wa kondoo, na wazaliwa wa kwanza wa mbuzi hutawakomboa, ni watakatifu, na damu yao utaimwaga juu ya madhabahu, na mafuta utayatoa kama sadaka ya harufu nzuri

kwa Bwana.

Na nyama itakuwa kwako, kama kifua cha sadaka ya kutikiswa na mkono wa kulia, vitakuwa vyako. Kila sadaka ya vitu vitakatifu, vyote ambavyo wana wa Israeli wataondoa kwa Bwana, nimekupa wewe na wana wako na binti zako pamoja nawe, ni sheria ya milele, agano la chumvi la milele mbele ya Bwana, kwako wewe na uzao wako baada yako.

Na Bwana alisema na Aroni, katika nchi yao hutarithi, na sehemu haitakuwa kwako miongoni mwao, kwa sababu mimi ni sehemu yako na urithi wako katikati ya wana wa Israeli.

Na kwa wana wa Levi, tazama, nimewapa sehemu yote ya kumi katika Israeli kama urithi badala ya huduma zao, kwa kuwa wao wenyewe wanahudumu katika hema la ushuhuda. Na wana wa Israeli hawatakuja tena katika hema ya ushuhuda ili kuchukua dhambi inayoleta kifo. Na Mlawi atatumikia yeye mwenyewe huduma ya hema ya ushuhuda, na wao watachukua dhambi zao, sheria ya milele kwa vizazi vyao, na katikati ya wana wa Israeli hawatarithi urithi. Kwa sababu zaka za wana wa Israeli wote ambazo wataweka wakfu kwa Bwana, sadaka nimewapa Walawi kwa urithi. Kwa sababu hii nimewaambia wao: Katikati ya wana wa Israeli hawatarithi urithi.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Na kwa Walawi utasema, na utawaambia, kama mtapokea kutoka kwa wana wa Israeli zaka ambayo nimewapa ninyi kutoka kwao kwa urithi, na ninyi

mtatenga kutoka kwake toleo kwa Bwana, zaka kutoka kwa zaka. Na itahesabiwa kwenu michango yenu kama nafaka kutoka sakafu ya kupuria, na mchango kutoka kwenye shinikizo la divai. Hivyo mtaweka pembeni wao na ninyi kutoka sadaka zote za Bwana, kutoka zaka zenu zote, kadiri mtakavyopokea kutoka kwa wana wa Israeli, na mtawapa kutoka kwao sadaka kwa Bwana, kwa Aroni kuhani. Kutoka katika zawadi zenu zote mtatenga sadaka kwa Bwana, yaani kutoka katika malimbuko yenu yote kitu kilichotakaswa. Na utawaambia, mnapotoa malimbuko kutoka kwake, itahesabiwa kwa Walawi kama mazao kutoka sakafu ya kupuria nafaka, na kama mazao kutoka shinikizo la divai. Nanyi mtakula hivi katika kila mahali, nyinyi na jamaa zenu, kwa sababu huu ni ujira wenu badala ya huduma yenu katika hema la ushuhuda. Na hamtachukua dhambi kwa sababu yake, mnapotoa malimbuko kutoka kwake, na vitu vitakatifu vya wana wa Israeli hamtavinajisi, ili msife.

19

Bwana akasema na Musa na Aroni, akisema, Hii ni amri ya sheria, kama alivyoamuru Bwana, akisema: Sema na wana wa Israeli, nao wakuletee mtamba mwekundu asiye na dosari, ambaye hana dosari ndani yake, na ambaye hakuwekwa nira juu yake. Nawe utampa yeye kwa Eleazari kuhani, nao watamtoa nje ya kambi hadi mahali safi, na watamchinja mbele yake. Na Eleazari atachukua kutoka damu yake, na atanyunyiza mbele ya uso wa hema la ushuhuda kutoka damu yake mara

saba. Nao wataitachoma mbele yake, na ngozi na nyama yake na damu yake pamoja na kinyesi chake vitachomwa. Na kuhani atachukua mti wa mwerezi, hisopo na kitani chekundu, na watatupa katikati ya moto wa kuchomwa mtamba.

Na kuhani atafua nguo zake, na ataoga mwili wake kwa maji, na baada ya hayo ataingia katika kambi, na kuhani atakuwa najisi hadi jioni. Na yule anayeichoma atafua nguo zake, ataoga mwili wake, na atakuwa najisi hadi jioni. Na mtu safi atakusanya majivu ya ndama, na atayaweka nje ya kambi katika mahali safi, na itakuwa kwa mkutano wa wana wa Israeli kwa ajili ya uhifadhi; maji ya kunyunyizia ni utakaso. Na yule anayekusanya majivu ya mtamba atafua nguo zake, na atakuwa najisi hadi jioni, na itakuwa kwa wana wa Israeli na kwa wageni wanaoishi pamoja nao sheria ya milele.

Yule amgusaye maiti ya mwanadamu yeyote atakuwa najisi kwa siku saba. Huyu atatakaswa siku ya tatu na siku ya saba, naye atakuwa safi. Lakini kama hatatakaswa siku ya tatu na siku ya saba, hatakuwa safi. Kila mtu agusaye maiti ya mtu, kama atakufa na asipotakaswa, ametia unajisi hema ya Bwana, roho ile itaangamizwa kutoka Israeli, kwa sababu maji ya kunyunyizia hayakunyunyiziwa juu yake, ni najisi, na bado unajisi wake umo ndani yake. Na hii ni sheria, mtu akifa katika nyumba, kila mtu anayeingia katika nyumba ile, na vyote vilivyo katika nyumba ile, vitakuwa najisi kwa siku saba. Na kila chombo kilichofunguliwa ambacho hakina kifungo kimefungwa juu yake ni najisi. Na kila mtu atakayegusa juu ya uso wa

shamba mtu aliyeuawa au maiti au mfupa wa kibinadamu au kaburi, atakuwa najisi kwa siku saba.

Na watachukua kwa ajili ya aliye najisi kutoka kwa majivu ya kuchomwa ya utakaso, na watamimina juu yake maji safi ndani ya chombo. Na atachukua hisopo, na mtu aliye safi atazamisha katika maji, na atanyunyiza juu ya nyumba, na juu ya vyombo, na juu ya watu wote walio pale, na juu ya yule aliyegusa mfupa wa kibinadamu, au aliyejeruhiwa, au maiti, au kaburi. Na mtu safi atamnyunyizia mtu najisi katika siku ya tatu na katika siku ya saba, naye atatakaswa siku ya saba, na atafua nguo zake, na ataoga kwa maji, naye atakuwa najisi hadi jioni. Na mtu yeyote ambaye atakunwa amenajisiwa, na asipotakaswa, roho ile itakatiliwa mbali kutoka katikati ya mkusanyiko, kwa sababu alivinajisi vitu vitakatifu vya Bwana, kwa sababu maji ya kunyunyizia hayakunyunyiziwa juu yake, yeye ni najisi. Na itakuwa kwenu sheria ya milele, na yule anayenyunyiza maji ya kutakasa, atafua nguo zake, na yule anayegusa maji ya kutakasa, atakuwa najisi hadi jioni. Na kila kitu ambacho mtu aliye najisi atagusa, kitakuwa najisi, na mtu yule anayegusa, atakuwa najisi hadi jioni.

20

Wana wa Israeli, kusanyiko lote, walifika jangwani Sin katika mwezi wa kwanza, na watu walikaa Kadeshi. Miriamu alikufa huko na akazikwa huko. Na hapakuwa na maji kwa

mkusanyiko, nao wakakusanyika dhidi ya Musa na Aroni. Na watu walilalamika kwa Musa, wakisema, Laiti tulikufa katika uharibifu wa ndugu zetu mbele ya Bwana. Na kwa nini mmeleta mkusanyiko wa Bwana katika jangwa hili ili kutuua sisi na mifugo yetu? Na kwa nini hii? Mmeleta sisi kutoka Misri, kuja katika mahali mbaya huu, mahali ambapo hakupandwi, wala mitini, wala mizabibu, wala makomamanga, wala hakuna maji ya kunywa.

Na Musa na Aroni walikuja kutoka mbele ya mkusanyiko hadi mlangoni mwa hema la ushuhuda, nao wakaanguka kifudifudi, na utukufu wa Bwana ukawatokea. Na Bwana alisema na Musa, akisema, Chukua fimbo yako, ukusanye mkusanyiko wewe na Aroni ndugu yako, nanyi semeni na mwamba mbele yao, nao utawapa maji yake, nanyi mtatoa kwao maji kutoka kwenye mwamba, nanyi mtanywesha mkusanyiko na mifugo yao. Na Musa akachukua fimbo kutoka mbele za Bwana, kama Bwana alivyoamuru. Na akakusanya Musa na Aroni mkutano mbele ya mwamba, naye akawaambia, Nisikilizeni mimi enyi waasi, je, si kutoka mwamba huu tutawatolea ninyi maji? Na Musa aliinua mkono wake, akapiga mwamba kwa fimbo mara mbili, maji mengi yakatoka, kusanyiko likakunywa, pamoja na mifugo yao. Na Bwana alisema kwa Musa na Aroni kwamba hamkuamini kunitakasa mbele ya wana wa Israeli, kwa sababu ya hili hamtaingiza mkusanyiko huu katika nchi ambayo nimewapa. Hii ni maji ya Mabishano, kwa sababu wana wa Israeli walitukana mbele ya Bwana, naye alitakaswa miongoni mwao.

Na Musa akatuma wajumbe kutoka Kadeshi kwa mfalme wa Edomu, akisema, Hivi ndivyo asemavyo ndugu yako Israeli: Wewe unajua taabu yote iliyotupata sisi. Na baba zetu walishuka kwenda Misri, na tulikaa kama wageni huko Misri kwa siku nyingi, na Wamisri walitutendea vibaya sisi na baba zetu. Tulimlilia Bwana, naye Bwana alisikia sauti yetu, akamtuma mjumbe, akatutoa katika Misri, na sasa tuko katika mji wa Kadeshi, kwenye mpaka wako. Tutapita katika nchi yako, hatutapita katika mashamba, wala katika mashamba ya mizabibu, wala hatutakunywa maji kutoka kisimani chako, tutaenda kwa njia ya kifalme, hatutageuka kulia wala kushoto, hadi tutakapopita mipaka yako. Na Edomu akamwambia, Hutapita kupitia mimi, la sivyo, nitatoka vita kukabiliana nawe. Wana wa Israeli wanamwambia, Tutapita kando ya mlima. Ikiwa mimi na wanyama wangu tutakunywa maji yako, nitakulipa. Lakini hili si jambo la maana. Tutapita kando ya mlima. Lakini yeye alisema, Hautapita kupitia mimi, na Edomu akatoka kwenda kukutana naye kwa umati mkubwa, na kwa mkono wenye nguvu. Na Edomu hakutaka kumruhusu Israeli kupita katika mipaka yake, na Israeli aligeuka kutoka kwake. Na waliondoka kutoka Kadeshi, na wana wa Israeli, kusanyiko lote, walifika katika mlima wa Hori.

Bwana akasema na Musa na Aroni katika mlima wa Hori kwenye mipaka ya nchi ya Edomu, akisema, Aongezwe Aroni kwa watu wake, kwa sababu hamtaingia katika nchi ambayo nimewapa wana wa Israeli, kwa sababu mlinighadhibisha juu ya maji ya matukano. Mchukue Aroni, na Eleazari mwanawe, na

uwapandishe kwenye mlima wa Hori, mbele ya kusanyiko lote, Na mvue Aroni joho lake, na umvike Eleazari mwanawe, na Aroni, baada ya kukusanywa, na afe pale. Na Musa alifanya kama Bwana alivyomwamuru, na akampandisha hadi mlima wa Hori, mbele ya mkusanyiko wote, Na alivua Aroni mavazi yake, na akamvika Eleazari mwana wake, na Aroni alikufa juu ya kilele cha mlima, na Musa na Eleazari wakashuka kutoka mlimani. Na mkutano wote ukaona kwamba Aroni alikufa, na wakamlia Aroni siku thelathini, nyumba yote ya Israeli.

21

Na mfalme Mkanaani wa Aradi aliyeishi jangwani alisikia kwamba Israeli walikuja kwa njia ya Atharein, naye akapigana na Israeli, na akawachukua baadhi yao mateka. Israeli aliomba nadhiri kwa Bwana, na akasema, Kama utawatia watu hawa mikononi mwangu, nitawaangamiza kabisa pamoja na miji yao. Na Bwana akasikia sauti ya Israeli, na akamtia Mkanaani chini ya mkono wake, na akamweka wakfu yeye na miji yake, na wakaiita jina la mahali lile, Laana.

Na baada ya kuondoka kutoka Mlima Hor kwa njia ya kuelekea Bahari ya Shamu, walizunguka nchi ya Edom, na watu walivunjika moyo njiani. Na watu waliongea dhidi ya Mungu na dhidi ya Musa, wakisema, Kwa nini hii? Ulitutoa kutoka Misri ili kutuua jangwani? Kwa sababu hakuna mkate wala maji, na roho zetu zimechukizwa na mkate huu bure. Na Bwana alituma

nyoka wenye kuua kwa watu, nao waliuma watu, na watu wengi wa wana wa Israeli walikufa. Na watu walipofika kwa Musa, walisema, Tumefanya dhambi, kwa sababu tulisema dhidi ya Bwana, na dhidi yako. Basi omba kwa Bwana, naye aondoe nyoka kutoka kwetu. Musa aliomba kwa Bwana kuhusu watu, na Bwana akamwambia Musa, Tengeneza nyoka kwa ajili yako mwenyewe, na umweke juu ya nguzo, na itakuwa ikiwa nyoka atamuma mtu, kila mtu aliyeumwa akimwona ataishi. Na Musa alifanya nyoka wa shaba, na akamsimamisha juu ya ishara, na ikawa wakati nyoka alipouma mtu, na akautazama nyoka wa shaba, aliishi.

Na wana wa Israeli waliondoka, na wakapiga kambi huko Obothi. Na baada ya kuondoka kutoka Obothi, wakapiga kambi katika Akalga upande wa pele katika jangwa, ambalo liko mkabala na Moabu, upande wa mashariki wa jua. Na kutoka pale waliondoka, na wakapiga kambi katika bonde la Zaredi. Na kutoka pale walipoondoka, wakapiga kambi ngambo ya Arnoni katika jangwa, linalotokeza kutoka mipakani mwa Waamori, kwa maana Arnoni ni mipaka ya Moabu, kati ya Moabu na Mwamori. Kwa sababu ya hili, inasemwa katika kitabu: Vita vya Bwana viliwasha moto Zahabu na mito ya Arnoni. Na aliteua mito ya mafuriko kuweka Er, na imeongezwa kwenye mipaka ya Moabu.

Na kutoka pale kisima hiki, kisima ambacho Bwana alisema kwa Musa, Kusanya watu, nami nitawapa maji ya kunywa. Kisha Israeli alimba wimbo huu juu ya kisima; anzeni kwake wimbo

wa kisima. Wafalme walichimba, wafalme wa mataifa walichonga katika ufalme wao, wakati wa kutawala kwao. Na kutoka kisimani hadi Manthanaein, na kutoka Manthanaein hadi Naaliel, na kutoka Naaliel hadi Bamoth, na kutoka Bamoth hadi Ianin, ambayo iko katika tambarare la Moabu, kutoka kileleni mwa kilicho chongwa, kinachoangalia kuelekea jangwa.

Na Musa alituma wazee kwa Sihoni mfalme wa Waamori, kwa maneno ya amani, akisema, Tutapita katika nchi yako, tutaenda kwa njia, hatutageuka wala kwenda shambani, wala shambani mwa mizabibu. Hatutakunywa maji kutoka kisima chako, tutapita njia ya kifalme, hadi tupite mipaka yako. Na Sihoni hakumruhusu Israeli kupita katika mipaka yake, na Sihoni akawakusanya watu wake wote, na akatoka kwenda kupigana na Israeli jangwani, na akafika Jahazi, na akapanga vita dhidi ya Israeli. Na Israeli walimpiga kwa upanga, na walichukua milki ya nchi yake, kutoka Arnon hadi Jabbok, hadi nchi ya wana wa Amoni, kwa sababu Jazeri ni mipaka ya wana wa Amoni. Na Israeli alichukua miji hii yote, na Israeli alikaa katika miji yote ya Waamori, katika Heshboni, na katika miji yote inayopakana nayo. Kwa maana Heseboni ni mji wa Sihoni mfalme wa Waamori, na huyu alipigana na mfalme wa Moabu hapo awali, nao walichukua nchi yake yote, kutoka Aroeri hadi Arinoni. Kwa sababu ya hii, wale wanaozungumza kwa mafumbo watasema, Njooni Heshiboni, ili mji wa Sihoni ujengwe na uimarishwe. Kwa sababu moto ulitoka Heseboni, mwali kutoka mji wa Sihoni, na uliangamiza hadi Moabu, na ulimeza nguzo za Arinoni. Ole wako Moabu, umeangamia watu wa Kamoshi,

wana wao walitolewa kuhifadhiwa, na binti zao ni mateka kwa mfalme wa Waamori, Sihoni. Na mbegu zao zitaangamia, Heshbon hadi Daibon, na wanawake bado waliwasha moto zaidi juu ya Moab.

Lakini Israeli aliishi katika miji yote ya Waamori. Musa alituma watu kupeleleza Yazeri, nao wakaiteka pamoja na vijiji vyake, na kuwafukuza Waamori waliokuwa wanaishi huko. Na baada ya kurejea, walipanda njia ile kuelekea Basani, na Ogu mfalme wa Basani akatoka kwenda kukutana nao, yeye na watu wake wote kwa ajili ya vita huko Edrei. Bwana akamwambia Musa, usimuogope yeye, kwa sababu nimemtia katika mikono yako yeye, na watu wake wote, na nchi yake yote, na utamfanyia kama ulivyomfanyia Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye aliishi Heshboni. Na walimpiga yeye na wanawe, na watu wake wote, hadi hawakuacha hata mmoja aliye hai, na walirithi nchi yake.

22

Na baada ya kuondoka, wana wa Israeli walipiga kambi magharibi mwa Moabu, karibu na Yordani, mkabala wa Yeriko. Na Balaki mwana wa Sipori alipoona yote ambayo Israeli alifanya kwa Waamori, Na Moabu aliwaogopa watu sana kwa sababu walikuwa wengi, na Moabu alichukizwa mbele ya wana wa Israeli. Na Moabu akasema kwa baraza la wazee wa Midiani, Sasa kusanyiko hili litaramba wote waliozunguka sisi, kama

ndama anavyoramba vitu vya kijani kutoka shambani, na Balaki mwana wa Sipori, mfalme wa Moabu, alikuwa wakati ule. Na alituma wajumbe kwa Balaamu mwana wa Beori huko Fathura, ambayo iko juu ya mto wa nchi ya wana wa watu wake, kumwita yeye, akisema, tazama, watu wametoka kutoka Misri, na tazama, wamefunika uso wa nchi, na huyu anakaa karibu nami. Na sasa njoo unilaanie watu hawa, kwa sababu wao ni wenye nguvu kuliko sisi, ili tuweze kuwapiga na kuwafukuza kutoka nchini, kwa sababu ninajua kwamba wale unaowaabariki wanabarikiwa, na wale unaowalaani wanalaaniwa. Baraza la wazee wa Moabu na baraza la wazee wa Midiani walienda, wakiwa na ubashiri mikononi mwao, nao wakamjia Balaamu na kumwambia maneno ya Balaki. Naye akawaambia, Kaeni hapa usiku huu, nami nitawajibu mambo ambayo Bwana atayanena kwangu. Basi viongozi wa Moabu wakakaa kwa Balaamu.

Na Mungu akamjia Balaam, akamwambia, Watu hawa walio kwako ni nani? Na Balaamu akamwambia Mungu, Balaki mwana wa Sepori, mfalme wa Moabu, amewatuma kwangu akisema, Tazama, watu wametoka Misri, na wamefunika uso wa nchi, na huyu anakaa karibu nami. Sasa njoo unilaanie yeye, ili labda nitaweza kumpiga na kumfukuza kutoka nchi. Na Mungu akamwambia Balaam, Usiende nao, wala usilaani watu hao, kwa maana wamebarikiwa. Na Balaamu aliinuka asubuhi, akawaambia wakuu wa Balaki, Rudini kwa bwana wenu, Mungu haniachi niende pamoja nanyi. Na viongozi wa Moabu walipoinuka, walikuja kwa Balaki, na wakasema, Balaamu

hataki kwenda nasi.

Na Balaki aliongeza tena kutuma viongozi wengi zaidi, na wenye heshima zaidi kuliko hawa. Wakamjia Balaamu, wakamwambia, Hivi ndivyo asemavyo Balaki mwana wa Sepfori: Nakusihi usisitasita kuja kwangu. Kwa heshima nitakuheshimu wewe, na chochote utakachosema nitakifanya kwako, na njoo unilaanie watu hawa. Na Balaamu alijibu, na akawaambia wafalme wa Balaki, Ikiwa Balaki atanipa nyumba yake ijae fedha na dhahabu, sitaweza kukiuka neno la Bwana Mungu, kufanya jambo dogo au kubwa kwa mawazo yangu mwenyewe. Na sasa subirini hapa nanyi usiku huu, nami nitajua kile Bwana atachoongeza kunisemea. Na Mungu alikuja kwa Balaamu usiku, na akamwambia, Kama watu hawa wamekuja kukuita, inuka uwafuate, lakini neno nitakalolisema nawe, hilo ndilo utakalofanya.

Na Balaamu alipoamka asubuhi, alisadiki punda wake, na akaenda pamoja na viongozi wa Moabu. Mungu alikasirika kwa hasira kwa sababu yeye alienda, na mjumbe wa Mungu alisimama kumpinga yeye, na yeye alikuwa amepanda punda wake, na watumishi wake wawili walikuwa pamoja naye. Punda alipomwona mjumbe wa Mungu amesimama katika njia, na upanga umefutwa mkononi mwake, punda aligeuka kutoka njia na akaenda uwandani, naye akampiga punda kwa fimbo yake ili kumrudisha njiani.

Mjumbe wa Mungu alisimama katika mifereji ya shamba la

mizabibu, ukuta upande mmoja na ukuta upande mwingine. Punda alipoona mjumbe wa Mungu, alijisukuma kwenye ukuta, na akamponda Balaamu mguu kwenye ukuta, naye akaendelea kumpiga tena.

Na mjumbe wa Mungu akaendelea, na akaenda akasimama mahali paembamba, ambapo hapakuwa na nafasi ya kugeukia kulia au kushoto. Punda alipomwona mjumbe wa Mungu, aliketi chini ya Balaamu, naye Balaamu alikasirika, akampiga punda kwa fimbo. Na Mungu alifungua kinywa cha punda, na akamwambia Balaamu, Nimekufanyia nini, hata umenipiga mara hii ya tatu? Balaamu akamwambia yule punda, Umenidhihaki, na kama ningekuwa na upanga mkononi mwangu, ningekuwa nimeshakuchoma. Na punda anasema kwa Balaamu, Si mimi punda wako ambaye umekuwa ukimpanda tangu ujana wako hadi leo? Je, nimewahi kukudharau na kukufanyia hivyo? Naye akasema, Hapana. Mungu akafunua macho ya Balaamu, naye akaona mjumbe wa Bwana amesimama akipinga katika njia, na upanga umevutwa mkononi mwake, naye akiinama akasujudu kwa uso wake. Mjumbe wa Mungu akamwambia, Kwa nini ulimpiga punda wako mara hii ya tatu? Tazama, mimi nilitoka ili nikupinge, kwa sababu njia yako si nzuri mbele zangu, na punda aliponiiona aligeuka kutoka kwangu mara hii ya tatu. Na kama hangegeuka, basi sasa ningalikuua wewe, lakini ningalimlinda yeye. Balaamu akamwambia malaika wa Bwana, Nimetenda dhambi, kwa maana sikujua kwamba wewe ulinizuia njiani ili kukutana nami, na sasa ikiwa haitakupendeza, nitarudi nyuma. Mjumbe

wa Mungu akamwambia Balaamu, Enda pamoja na watu hao, lakini neno lolote nitakalokuambia, ndilo utakalolisema. Balaamu akaenda pamoja na wakuu wa Balaki.

Na Balaki aliposikia kwamba Balaamu amekuja, alitoka kwenda kumkutana naye, kwenda katika mji wa Moabu, ambao uko juu ya mipaka ya Arinoni, ambao uko katika sehemu ya mipaka. Na Balaki akamwambia Balaamu, Je, sikukutumia wajumbe kukuita? Kwa nini hukuja kwangu? Je, kweli siwezi kukuheshimu? Na Balaamu akamwambia Balaki, Tazama, nimekuja kwako sasa. Je, nitaweza kusema chochote? Neno ambalo Mungu ataliweka kinywani mwangu, ndicho nitakachosema. Na Balaamu alikwenda pamoja na Balaki, nao wakafika katika miji ya maeneo ya nje. Na Balaki alitoa dhabihu kondoo na ndama, na akatuma kwa Balaamu na kwa wakuu waliokuwa pamoja naye. Na ikawa asubuhi, Balaki akiwa amemchukua Balaamu, alimpandisha juu ya nguzo ya Baali, na alimuonyesha kutoka pale sehemu fulani ya watu.

23

Na Balaamu akamwambia Balaki, Nijengeee madhabahu saba hapa, na uniandalie ndama saba na kondoo dume saba hapa. Na Balaki alifanya kama Balaamu alivyomwambia, na akatoa sadaka ya ndama na kondoo dume juu ya madhabahu. Balaamu akamwambia Balaki, Simama karibu na sadaka yako, nami nitaenda kuona kama Mungu ataonekana kwangu katika

kukutana naye, na neno lolote atakalonieleza, nitakuambia. Balaki akasimama karibu na sadaka yake. Na Balaamu alienda kumuuliza Mungu, na alienda moja kwa moja, na Mungu alimtokea Balaamu, na akamwambia, Balaamu, madhabahu saba nimeandaa, na nimetoa ndama na kondoo dume juu ya kila madhabahu. Na Mungu aliweka neno kinywani mwa Balaamu, naye akasema, baada ya kugeukia Balaki, Hivyo ndivyo utakavyosema. Na aligeukia kwake, naye alikuwa amesimama juu ya sadaka zake za kuteketezwa, na wakuu wote wa Moabu pamoja naye, na roho ya Mungu ikawa juu yake. Na baada ya kuchukua mfano wake, alisema, Kutoka Mesopotamia alinipeleka mimi Balaki mfalme wa Moabu kutoka milima ya mashariki, akisema, Njoo unilaanie Yakobo, na njoo umlaani Israeli kwa ajili yangu. Nini nilaani ambaye Bwana halaani? Au nini nilaani ambaye Mungu halaani? Kwa sababu kutoka kwenye vilele vya milima nitamwona, na kutoka vilimani nitamtazama, tazama, watu wataishi peke yao, na miongoni mwa mataifa hawatahesabiwa. Ni nani aliyekamilisha mbegu ya Yakobo, na ni nani atakayehesabu makabila ya Israeli? Roho yangu na ife katika roho za wenye haki, na mbegu yangu iwe kama mbegu ya hawa.

Balaki akamwambia Balaamu, Umefanya nini kwangu? Nilikuita ili ulaani adui zangu, na tazama, umewabariki badala yake. Na Balaamu akamwambia Balaki, Je, si chochote ambacho Mungu ataweka kinywani mwangu, ndicho nitakacholinda kusema? Na Balaki akamwambia, njoo tena pamoja nami kwenda mahali pengine ambapo hutamwona kutoka pale, bali utaona sehemu

fulani yake tu, lakini wote hutaweza kuwaona, na umlaani kutoka pale.

Na akampeleka kwenye mnara wa ulinzi shambani juu ya kilele kilichochongwa, na akajenga pale madhabahu saba, na akatoa sadaka ya ndama na kondoo dume juu ya madhabahu. Balaamu akamwambia Balaki, Simama karibu na sadaka yako, nami nitaenda kumuuliza Mungu. Na Mungu alikutana na Balaamu, na akaweka neno kinywani mwake, na akasema, Rudi kwa Balaki, na utasema mambo haya. Na aligeukia kwake, naye alikuwa amesimama juu ya sadaka yake ya kuteketezwa kabisa, na viongozi wote wa Moabu walikuwa pamoja naye, na Balaki akamwambia, Bwana alisema nini? Akiwa amechukua mfano wake, alisema, Inuka Balaki, na usikie, sikiliza, ewe shahidi mwana wa Sepfori. Mungu si mwanadamu ili adanganye, wala si mwana wa mwanadamu ili atiwe. Je, amesema na hatafanya? Je, atasema na hatabaki imara? Tazama, nimechukua jukumu la kubariki, nitabariki, na sitageuka nyuma. Hakutakuwa na kazi ngumu katika Yakobo, wala hapatoonekana uchungu katika Israeli, Bwana Mungu wake yu pamoja naye, utukufu wa watawala uko ndani yake. Mungu aliyemtoa kutoka Misri, ana utukufu kama wa nyati. Kwa maana hakuna uaguzi katika Yakobo, wala uaguzi katika Israeli; kwa wakati wake itasemwa kwa Yakobo na kwa Israeli, nini atakamilisha Mungu. Tazama, watu kama mwana simba watainuka, na kama simba watajivunia. Hawatalala mpaka wale mawindo, na kunywa damu ya waliojeruhiwa.

Na Balaki akamwambia Balamu, Wala usimulaani kwa laana, wala usimbariki kwa baraka. Na kujibu Balaamu alisema kwa Balaki, Je, sikuongea nawe nikisema, Neno ambalo Mungu ataongea, hilo nitalifanya? Balaki akamwambia Balaamu, Njoo nikupeleke mahali pengine, labda itampendeza Mungu, nawe umlaani kutoka huko. Na Balaki alimchukua Balaamu juu ya kilele cha Peori, kinachoelekea jangwani. Balaamu akamwambia Balaki, Nijengelee madhabahu saba hapa, na uniandalie ndama saba na kondoo dume saba. Na Balaki alifanya kama vile Balaamu alivyomwambia, na akatoa sadaka ya ndama na kondoo dume juu ya madhabahu.

24

Balaamu alipoona kwamba ni vizuri mbele za Bwana kumbariki Israeli, hakuenda kama kawaida yake kukutana na dalili, naye akageuza uso wake kuelekea jangwani. Na Balaamu aliinua macho yake, akaona Israeli wamepiga kambi kulingana na makabila, na roho wa Mungu ikawa juu yake. Na baada ya kuchukua mfano wake, alisema: Anasema Balaamu mwana wa Beori, anasema mtu yule anayeona kwa kweli, Anasema akisikia maneno ya mwenye nguvu, ambaye aliona maono ya Mungu katika usingizi, macho yake yakiwa wazi. Jinsi nyumba zako zilivyo nzuri, Ee Yakobo, hema zako, Ee Israeli, Kama mabonde yanayotia kivuli, na kama bustani kando ya mto, na kama mahema ambayo Bwana alipiga, na kama mierezi kando ya maji. Mtu atatoka kutoka kwa mbegu yake, naye atawala

mataifa mengi, na ufalme wa Gogu utainuliwa, na ufalme wake utaongezeka. Mungu alimuongoza kutoka Misri, kama utukufu wa nyati kwake, atakula mataifa ya maadui zake, na atanyonya mafuta ya mifupa yao, na kwa mishale yake atampiga adui. Baada ya kulala, alipumzika kama simba, na kama mwana simba; ni nani atakayemwinua? Wale wanaokulbariki wabarikiwe, na wale wanaokulaani walaaniwe.

Na Balaki alikasirika kwa Balaamu, naye akapiga mikono yake pamoja, na Balaki akamwambia Balaamu, nimekuita ili ulaani adui yangu, lakini tazama, umebariki mara ya tatu. Sasa basi kimbilia kwenda mahali pako; nilisema nitakuheshimu, lakini sasa Bwana amekuondoshea utukufu. Na Balaamu akamwambia Balaki, Je, sikuzungumza pia na wajumbe wako ambao uliwatuma kwangu, nikisema, Kama Balaki anipa nyumba yake iliyojaa fedha na dhahabu, sitaweza kukiuka neno la Bwana kufanya jambo jema au baya kwa mapenzi yangu mwenyewe; chochote Mungu asemacho, hichi nitasema. Na sasa tazama, ninaondoka kwenda mahali pangu. Njoo, nitakushauri nini watu hawa watawafanyia watu wako mwishoni mwa siku.

Na baada ya kuchukua mfano wake, alisema,

Anasema Balaamu mwana wa Beori, anasema yule mtu anayeona kwa kweli, anayesikia maneno ya Mungu, anayejua maarifa kutoka kwa Aliye Juu Sana, na akiwa ameona maono ya Mungu katika usingizi, macho yake yamefunuliwa. Nitamwonyesha yeye, lakini si sasa, nitambariki, na haikaribi.

Nyota itachomoza kutoka kwa Yakobo, mtu atainuka kutoka Israeli, naye atawavunja viongozi wa Moabu, na atawateka nyara wote wana wa Sethi. Na Edomu itakuwa urithi, na urithi wa Esau adui yake utakuwa, na Israeli alifanya kwa nguvu. Na ataamshwa kutoka kwa Yakobo, na ataangamiza yule anayeokolewa kutoka mjini. Na baada ya kuona Amaleki, na kuinua mfano wake, alisema, Amaleki ni mwanzo wa mataifa, na mbegu yao itaangamia. Na baada ya kuona Mkeni, na kuinua mfano wake, alisema, Imara ni makao yako, na ikiwa utaweka kiota chako katika mwamba, Na kama itakuwa kwa Beori kiota cha ujanja, Waashuru watakuteka mateka. Na baada ya kumwona Og, na baada ya kuchukua mfano wake, alisema, Lo! Lo! Nani ataishi Mungu atakapoweka mambo haya? Na itatoka kutoka mkononi mwa Kitiaimu, nao watawatesa Ashuru, na watawatesa Waebrania, nao wenyewe kwa nia moja wataangamia. Na Balaamu aliinuka akaondoka, akarudi mahali pake, na Balaki naye akaondoka kwake mwenyewe.

25

Na Israeli alikaa katika Shittim, na watu walinajisiwa kwa kufanya ukahaba na binti za Moabu. Na waliwaita katika sadaka za sanamu zao, na watu walikula sadaka zao, na wakaabudu sanamu zao. Na Israeli alijiunga na Baal peor, na Bwana akawakasirikia Israeli kwa hasira. Na Bwana akamwambia Musa, Wachukue viongozi wote wa watu, na uwafanye kuwa mfano mbele ya Bwana dhidi ya jua, nayo hasira ya ghadhabu

ya Bwana itageuka mbali na Israeli. Na Musa akasema kwa makabila ya Israeli, Ueni kila mmoja yule wa nyumbani kwake aliyekamilishwa kwa Baalfegor. Na tazama, mtu mmoja wa wana wa Israeli alikuja na kumleta ndugu yake kwa mwanamke Mmidiani mbele ya Musa na mbele ya kusanyiko lote la wana wa Israeli, nao walilia karibu na mlango wa hema la ushuhuda. Na alipoona Finehasi mwana wa Eleazari mwana wa Aroni kuhani, aliinuka kutoka katikati ya mkusanyiko, na akachukua mkuki mkononi mwake. Aliingia baada ya mtu Mwisraeli ndani ya tanuru, akawachoma wote wawili, mtu yule Mwisraeli na yule mwanamke kupitia tumbo lake, nayo tauni ikakoma kwa wana wa Israeli. Na wafu katika tauni walikuwa elfu ishirini na nne.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Phinehas mwana wa Eleazar mwana wa Aaron kuhani alizuia ghadhabu yangu dhidi ya wana wa Israeli, kwa kuwa na wivu wangu miongoni mwao, na sikuwaangamiza wana wa Israeli katika wivu wangu. Hivyo nilisema, tazama mimi ninampa yeye agano la amani, Nayo itakuwa kwake na kwa uzao wake baada yake agano la ukuhani wa milele, kwa sababu alikuwa na bidii kwa Mungu wake, na akafanya upatanisho kwa ajili ya wana wa Israeli. Lakini jina la mtu Mwisraeli aliyepigwa, ambaye alipigwa pamoja na mwanamke Mmidiani, ni Zambri, mwana wa Salmon, mtawala wa nyumba ya jamaa za Simeon. Na jina la mwanamke wa Kimidiani aliyepigwa lilikuwa Chasbi, binti Shur, mtawala wa taifa la Ommoth, wa nyumba ya jamaa za Midiani.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, ukisema, Kuweni adui kwa Wamidiani na kuwapiga. Kwa sababu wao wenyewe wana uadui nanyi kwa udanganyifu, kadiri wanavyowadanganya kwa sababu ya Peori, na kwa sababu ya Kasbi binti mkuu wa Midiani, dada yao, aliyepigwa siku ya pigo kwa sababu ya Peori.

26

Na ikawa baada ya pigo, Bwana akasema na Musa na Eleazari kuhani, akisema, Chukua hesabu ya mkusanyiko wote wa wana wa Israeli kuanzia umri wa miaka ishirini na kuendelea, kulingana na jamaa za baba zao, kila mtu anayetoka kwenda kupigana katika Israeli.

Na Musa na Eleazari kuhani walisema katika Arabothi ya Moabu karibu na Yordani mkabala wa Yeriko, wakisema, kutoka umri wa miaka ishirini na kuendelea, kama vile Bwana alivyomwamuru Musa, na wana wa Israeli waliokwisha toka Misri Reubeni mzaliwa wa kwanza wa Israeli, na wana wa Reubeni: Enoki, na jamaa ya Enoki; Palu, jamaa ya Palu. Kwa Asroni, watu wa Asronei; kwa Charmi, watu wa Charmi. Hawa walikuwa makabila ya Reubeni, na idadi yao ilikuwa elfu arobaini na tatu, mia saba na thelathini.

Na wana wa Pallu ni Eliab. Na wana wa Eliabu: Namueli, na Dathani, na Abironi. Hawa ndio walioitwa wa mkusanyiko,

hawa ndio walioasi dhidi ya Musa na Aroni katika mkusanyiko wa Kora, katika uasi dhidi ya Bwana. Nchi ilipofungua kinywa chake, iliwameza wao na Kora, katika kifo cha mkusanyiko wake, wakati moto uliteketeza wale hamsini na mia mbili, nao wakawa ishara, Wana wa Kora hawakufa.

Na wana wa Simeon, jamaa za wana wa Simeon: kwa Namuel, jamaa ya Wanamueli; kwa Jamin, jamaa ya Wajamini; kwa Jakin, jamaa ya Wajakini, Kwa Zara, watu wa Zarai; kwa Sauli, watu wa Sauli. Hawa ni watu wa Simeoni kutoka hesabu yao, elfu ishirini na mbili na mia mbili.

Wana wa Yuda walikuwa Er na Onan, nao Er na Onan walikufa katika nchi ya Kanaani. Wana wa Yuda walikuwa kulingana na koo zao: kwa Shiloh, ukoo wa Washeloni; kwa Perez, ukoo wa Waperezi; kwa Zerah, ukoo wa Wazerahi. Na wana wa Phares walikuwa: kwa Hezron, jamii ya Waasroni; kwa Iamun, jamii ya Waiamuni. Hawa ni watu wa Yuda kulingana na ukaguzi wao, elfu sabini na sita na mia tano.

Na wana wa Isakari kulingana na koo zao: kwa Tola, ukoo wa Watolaiti; kwa Pua, ukoo wa Wapuniti, Kwa Iasoub, watu wa Iasoubi; kwa Samram, watu wa Samrami. Hawa ni watu wa Isakari kutoka kwa sensa yao, elfu sitini na nne na mia nne.

Wana wa Zebuluni kulingana na koo zao: kwa Sered, ukoo wa Wasererediti; kwa Alloni, ukoo wa Waalloniti; kwa Alleli, ukoo wa Waalleliti. Hawa ni watu wa Zabuloni kutoka hesabu zao, sitini

elfu na mia tano.

Wana wa Gadi kulingana na koo zao: kwa Safoni, ukoo wa Wasafoni; kwa Hagi, ukoo wa Wahagi; kwa Shuni, ukoo wa Washuni. Kwa Azene, watu wa Azene; kwa Addi, watu wa Addi. Kwa Arodi, watu wa Aroadi; kwa Ariel, watu wa Arieli. Hawa ni jamaa za wana wa Gadi kutoka hesabu yao, arobaini na nne elfu na mia tano.

Wana wa Asheri kulingana na koo zao: kwa Yamini, ukoo wa Wayamini; kwa Yesou, ukoo wa Wayesoui; kwa Baria, ukoo wa Wabariai. Kwa Kober, watu wa Koberi; kwa Melchiel, watu wa Melchieli. Na jina la binti wa Asheri ni Sara. Hawa ni watu wa Asheri kutoka hesabu yao, elfu arobaini na tatu na mia nne.

Wana wa Yusufu kulingana na koo zao, Manase na Efraimu.

Wana wa Manase. Kwa Makiri, kabila la Wakimakiri, na Makiri alizaa Gileadi; kwa Gileadi, kabila la Wagileadi. Na hawa ni wana wa Gileadi: Ahiezeri, jamaa ya Waahiezeriti; kwa Chelegi, jamaa ya Wachelegiti. Kwa Esrieli, watu wa Esrieli; kwa Shekemu, watu wa Shekemi. Kwa Symaer, watu wa Symaeri, na kwa Opher, watu wa Opheri. Na kwa Salpaad, mwana wa Opher, hakuwa na wana, bali binti, na haya ndiyo majina ya binti za Salpaad: Mala, na Noua, na Egla, na Melcha, na Thersa. Hawa ndio watu wa Manase kutoka kwa sensa yao, elfu hamsini na mbili na mia saba.

Na hawa ni wana wa Efraimu: kwa Suthala, jamaa ya Wasouthalani; kwa Tanaki, jamaa ya Watanaki. Hawa ni wana wa Suthala, kwa Eden, watu wa Edeni. Hawa ni makabila ya Efraimu kutoka sensa yao, elfu thelathini na mbili na mia tano. Hawa ni makabila ya wana wa Yosefu kulingana na makabila yao.

Wana wa Benyamini kulingana na koo zao: kwa Bale, ukoo wa Wabalai; kwa Asuberi, ukoo wa Wasuberiai; kwa Iakhirani, ukoo wa Waiakhiraniai.

Kwa Sophan, watu wa Sophanes. Na wana wa Bale walikuwa Adar na Noeman; kwa Adar, watu wa Adari, na kwa Noeman, watu wa Noemani. Hawa ni wana wa Benyamini kulingana na koo zao kutoka sensa yao, elfu thelathini na tano na mia tano.

Na wana wa Dan kulingana na koo zao: kwa Samei, jamaa ya Wasamei. Hizi ndizo koo za Dan kulingana na koo zao. Watu wote wa Washamei kwa ukaguzi wao walikuwa elfu sitini na nne na mia nne.

Wana wa Naftali kulingana na koo zao: kwa Asieli, ukoo wa Waasieli; kwa Gauni, ukoo wa Wagauni. Kwa Jeseri, watu wa Wajeseri; kwa Sellemu, watu wa Wasellemi. Hawa ni watu wa Naftali kutoka hesabu zao, elfu arobaini na mia tatu.

Hii ndiyo hesabu ya wana wa Israeli: elfu mia sita na elfu moja na mia saba na thelathini.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Kwa hawa nchi itagawanywa kuwa urithi kulingana na idadi ya majina. Kwa wengi zaidi utaongeza urithi, na kwa wachache utapunguza urithi wao. Kwa kila mmoja, kama walivyohesabiwa, urithi wao utapewa. Kwa kura nchi itagawanywa kulingana na majina; kulingana na makabila ya baba zao watarithi. Kutoka kwa kura utagawanya urithi wao kati ya wengi na wachache.

Na wana wa Levi kulingana na koo zao: kwa Gershon, ukoo wa Wagershoni; kwa Kohathi, ukoo wa Wakohathi; kwa Merari, ukoo wa Wamerari. Hawa ndio jamaa za wana wa Lawi: jamaa ya Walobeni, jamaa ya Wahebroni, jamaa ya Wakora, na jamaa ya Wamushi, na Kohathi alimzaa Amramu. Jina la mke wake lilikuwa Yokabedi, binti Lawi, ambaye aliwazaa hawa kwa Lawi huko Misri, naye alimzalia Amramu Haruni na Musa, pamoja na Miriamu dada yao. Na Aroni alikuwa na Nadabu, na Abihu, na Eleazari, na Ithamari. Na Nadabu na Abihu walikufa walipotoa moto mgeni mbele ya Bwana katika jangwa la Sinai. Walikuwa elfu ishirini na tatu kutoka hesabu yao, kila kiume kutoka umri wa mwezi mmoja na kuendelea, kwa maana hawakuhesabiwa pamoja na wana wa Israeli, kwa sababu hawakupewa mgawo katikati ya wana wa Israeli.

Na hii ndiyo hesabu ya Musa na Eleazari kuhani, ambao waliwahesabu wana wa Israeli katika Arabothi ya Moabu, karibu na Yordani kuelekea Yeriko. Na katika hawa hakukuwa mtu yeyote wa wale waliokaguliwa na Musa na Haruni, ambao waliwakagua wana wa Israeli katika jangwa la Sinai. Kwa

sababu Bwana aliwaambia, Kwa kifo mtakufa katika jangwa, na hakuna hata mmoja aliyebaki kati yao, isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune, na Yoshua mwana wa Nuni.

27

Binti za Salpaad mwana wa Opher, mwana wa Galaad, mwana wa Machir, wa watu wa Manasseh, wa wana wa Joseph, walikuja, na haya yalikuwa majina yao: Maala, Noua, Egla, Melcha, na Thersa, na kusimama mbele ya Musa, na mbele ya Eleazari kuhani, na mbele ya viongozi, na mbele ya kusanyiko lote juu ya mlango wa hema la ushuhuda, wanasema, Baba yetu alikufa jangwani, na yeye mwenyewe hakuwa katikati ya mkusanyiko uliokusanyika mbele ya Bwana katika mkusanyiko wa Kora, kwa sababu alikufa kwa dhambi yake, na hakuwa na wana. Jina la baba yetu lisiondolewe kutoka katikati ya watu wake, kwa sababu hana mwana. Tupeni urithi katikati ya ndugu za baba yetu. Na akaleta Musa hukumu yao mbele ya Bwana.

Na Bwana alisema na Musa, Kusema, kwa usahihi binti za Salpaad wameongea. Zawadi utawapa wao umiliki wa urithi katikati ya ndugu za baba yao, na utaweka urithi wa baba yao kwao. Na utasema na wana wa Israeli, kusema, Mtu akifa, na mwana asipo kuwa kwake, mtaweka urithi wake kwa binti wake, Kama lakini hana binti, mtatoa urithi kwa ndugu yake. Lakini kama hana ndugu, mtampa urithi ndugu wa baba yake. Lakini kama hakuna ndugu za baba yake, mtampa urithi jamaa

yake wa karibu zaidi kutoka kabila lake, ili arithi mali yake, na hii itakuwa kwa wana wa Israeli sheria ya hukumu, kama Bwana alivyomwamuru Musa.

Bwana akamwambia Musa, Panda mlima ulio ngambo ya Yordani, mlima huu wa Nabau, ukaone nchi ya Kanaani, ambayo mimi ninawapa wana wa Israeli kuwa miliki yao. Na utaiona, na utakusanywa kwa watu wako wewe pia, kama alivyokusanywa Aroni ndugu yako katika mlima wa Hori. Kwa sababu mlivunja neno langu katika jangwa la Sin, wakati kusanyiko lilipopinga, ili kunitakasa mimi, hamkunitakasa mimi juu ya maji mbele yao, hii ni maji ya mabishano katika Kadesh katika jangwa la Sin. Na Musa akamwambia Bwana, Bwana, Mungu wa roho na mwili wote, amteue mtu juu ya mkusanyiko huu. Yeyote atakayetoka mbele yao, na yeyote atakayeingia mbele yao, na yeyote atakayewaongoza nje, na yeyote atakayewaingiza, ili mkusanyiko wa Bwana usiwe kama kondoo wasio na mchungaji. Bwana akasema na Musa, akisema, Mchukue Yoshua mwana wa Nuni, mtu ambaye ana roho ndani yake, nawe utaweka mikono yako juu yake, Na utamsimamisha mbele ya Eleazari, kuhani, na utamwamuru mbele ya kusanyiko lote, na utaamuru habari zake mbele yao. Na utaweka utukufu wako juu yake, ili wana wa Israeli wamtii. Na atasimama mbele ya Eleazar kuhani, nao watamwuliza hukumu ya kuonyesha mbele za Bwana, kwa kinywa chake watatoka, na kwa kinywa chake wataingia yeye na wana wa Israeli kwa nia moja, na kusanyiko lote.

Na Musa alifanya kama Bwana alivyomwamuru, na akiwa amemchukua Yoshua, alimsimamisha mbele ya Eleazari kuhani, na mbele ya kusanyiko lote, Naye akaweka mikono yake juu yake, na akamwandaa kama vile Bwana alivyomwamuru Musa.

28

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Waamuru wana wa Israeli, nawe utawaambia, ukisema: Zawadi zangu, sadaka zangu, toleo langu la harufu nzuri, mtazishika kuzitoa kwangu katika sikukuu zangu. Na utasema kwao, hizi ni sadaka ambazo mtamletea Bwana: wana-kondoo wa mwaka mmoja wasio na dosari wawili kwa siku kwa ajili ya sadaka ya kuteketezwa daima. Utamfanya mwana-kondoo wa kwanza asubuhi, na mwana-kondoo wa pili utamfanya jioni.

Na utafanya sehemu ya kumi ya oifi ya unga laini kuwa sadaka iliyochanganywa katika mafuta, katika robo ya hini. Sadaka ya kuteketezwa ya kudumu, ile iliyotolewa katika mlima Sinai kwa harufu nzuri kwa Bwana. Na sadaka yake ya kinywaji robo ya hini kwa mwana-kondoo mmoja, katika mahali patakatifu utamimina sadaka ya kinywaji ya kinywaji chenye nguvu kwa Bwana, Na mwana-kondoo wa pili utamfanya wakati wa jioni, kulingana na dhabihu yake na kulingana na sadaka yake ya kinywaji, mtafanya kwa harufu nzuri kwa Bwana. Na siku ya Sabato mtaleta wana-kondoo wawili wa mwaka mmoja wasio na dosari, na sehemu mbili za kumi za unga laini

uliochanganywa na mafuta kwa ajili ya dhabihu na sadaka ya kinywaji. Toleo la kuteketezwa la Sabato katika Sabato, juu ya toleo la kuteketezwa la mara kwa mara, na kinywaji chake cha sadaka.

Na katika miezi mipya mtatolea sadaka ya kuteketezwa kwa Bwana: ndama wawili kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja wasio na dosari. Sehemu tatu za kumi za unga mzuri uliochanganywa na mafuta kwa ndama mmoja, na sehemu mbili za kumi za unga mzuri uliochanganywa na mafuta kwa kondoo dume mmoja, Sehemu ya kumi ya unga safi uliochanganywa na mafuta kwa kila mwana-kondoo mmoja, dhabihu yenye harufu nzuri, sadaka kwa Bwana. Kinywaji cha sadaka yao kitakuwa nusu ya hini kwa ndama mmoja, na theluthi ya hini kwa kondoo dume mmoja. Na robo ya hini itakuwa kwa mwana-kondoo mmoja wa divai. Hii ndiyo sadaka ya kuteketezwa ya mwezi baada ya mwezi kwa miezi ya mwaka.

Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi kwa Bwana, juu ya sadaka ya kuteketezwa ya daima itafanywa, na kinywaji cha sadaka chake.

Na katika mwezi wa kwanza, siku ya kumi na nne ya mwezi, pasaka kwa Bwana. Na siku ya kumi na tano ya mwezi huu ni sikukuu, kwa siku saba mtakula mikate isiyotiwa chachu. Na siku ya kwanza itaitwa takatifu kwenu, hamtafanya kazi yoyote ya utumwa. Na mtaleta sadaka za kuteketezwa, sadaka kwa

Bwana: ndama wawili kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, wana-kondoo saba wa mwaka mmoja; watakuwa bila dosari kwenu. Na sadaka yao ya unga safi uliochanganywa na mafuta, sehemu tatu za kumi kwa ndama mmoja, na sehemu mbili za kumi kwa kondoo dume mmoja. Sehemu ya kumi utafanya kwa kila mwana-kondoo mmoja, kwa wana-kondoo saba wote. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu, Isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya asubuhi ya daima, ambayo ni sadaka ya kuteketezwa ya kudumu. Hizi kulingana na hizi mtafanya kila siku kwa siku saba, zawadi sadaka yenye harufu nzuri kwa Bwana; juu ya sadaka ya kuteketezwa ya daima utafanya kinywaji chake. Na siku ya saba itaitwa takatifu kwenu, hamtafanya kazi yoyote ya utumwa ndani yake.

Na siku ya mazao mapya, mnapoleta dhabihu mpya kwa Bwana wa majuma, mkutano mtakatifu utakuwa kwenu, kazi yoyote ya kawaida hamtafanya. Na mtatolea sadaka za kuteketezwa zenye harufu nzuri kwa Bwana: ndama wawili kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja wasio na dosari. Sadaka yao ni unga laini uliochanganywa katika mafuta, sehemu tatu za kumi kwa ndama mmoja, na sehemu mbili za kumi kwa kondoo dume mmoja. Sehemu ya kumi kwa kila mwana-kondoo mmoja, kwa wana-kondoo saba, na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi, ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima. Na dhabihu zao mtazifanya kwangu; zitakuwa bila dosari kwenu, pamoja na mwagiko wao.

29

Katika mwezi wa saba, siku ya kwanza ya mwezi, mkutano mtakatifu utakuwa kwenu, hamtafanya kazi yoyote ya kawaida, itakuwa siku ya ishara kwenu. Na mtafanya sadaka za kuteketezwa kwa harufu nzuri kwa Bwana: ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, wana-kondoo saba wa mwaka mmoja wasio na dosari. Sadaka yao ni unga safi uliochanganywa katika mafuta, sehemu tatu za kumi kwa ndama mmoja, na sehemu mbili za kumi kwa kondoo dume mmoja, Sehemu ya kumi kwa kila mwana-kondoo mmoja, kwa wana-kondoo saba, Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu, Isipokuwa sadaka za kuteketezwa za mwezi mpya, na sadaka zao, na sadaka za kinywaji zao, na sadaka ya kuteketezwa ya daima, na sadaka zao na sadaka za kinywaji zao kulingana na tafsiri yao, kuwa harufu ya manukato kwa Bwana.

Na siku ya kumi ya mwezi huu itakuwa takatifu kwenu, na mtajitaabisha nafsi zenu, na kazi yoyote hamtafanya. Na mtaleta sadaka za kuteketezwa zenye harufu nzuri kwa Bwana, sadaka kwa Bwana: ndama mmoja kutoka kwa ngombe, kondoo dume mmoja, wana-kondoo saba wa mwaka mmoja; watakuwa bila dosari kwenu. Sadaka yao ni unga laini uliochanganywa katika mafuta, sehemu tatu za kumi kwa ndama mmoja, na sehemu mbili za kumi kwa kondoo dume mmoja, Sehemu ya kumi kwa kila mwana-kondoo mmoja, kwa wana-kondoo saba. Na mbuzi

mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi, ili kufanya upatanisho kwa ajili yenu, isipokuwa ile sadaka ya dhambi ya upatanisho, na sadaka ya kuteketezwa ya daima, dhabihu yake, na kinywaji chake cha sadaka kulingana na maagizo, kuwa harufu nzuri ya manukato, toleo kwa Bwana.

Na siku ya kumi na tano ya mwezi wa saba itakuwa mkutano mtakatifu kwenu, hamtafanya kazi yoyote ya kawaida, na mtaisherehekea sikukuu kwa Bwana kwa siku saba. Na mtaleta sadaka za kuteketezwa, sadaka yenye harufu nzuri kwa Bwana, siku ya kwanza: ngombe dume kumi na watatu, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na wanne, watakuwa bila dosari. Sadaka zao za unga laini uliochanganywa katika mafuta, sehemu tatu za kumi kwa ndama mmoja, kwa ndama kumi na tatu, na sehemu mbili za kumi kwa kondoo dume mmoja, kwa kondoo dume wawili, Kumi ya kumi kwa mwana-kondoo mmoja, juu ya wana-kondoo kumi na wanne, Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Na siku ya pili ndama kumi na mbili, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na nne wasio na dosari. Dhabihu yao na kinywaji cha sadaka yao kwa ndama, na kwa kondoo dume, na kwa wana-kondoo, kulingana na idadi yao, kulingana na maagizo yao. na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Siku ya tatu: ndama kumi na moja, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na wanne wasio na dosari. Dhabihu yao na sadaka ya kinywaji yao kwa ndama, na kwa kondoo dume, na kwa wana-kondoo, kulingana na idadi yao, kulingana na maagizo yao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Siku ya nne: ndama kumi, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa umri wa mwaka mmoja kumi na wanne wasio na dosari. Sadaka zao na matoleo yao ya kinywaji kwa ndama na kwa kondoo dume na kwa wana-kondoo kulingana na idadi yao, kulingana na maagizo yao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kuhusu dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Siku ya tano, ndama tisa, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na wanne wasio na dosari. Sadaka zao na matoleo yao ya kinywaji kwa ndama na kwa kondoo dume na kwa wana-kondoo kulingana na idadi yao, kulingana na tafsiri yao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na kinywaji cha sadaka chao.

Siku ya sita: ndama nane, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na wanne wasio na dosari. Sadaka zao na matoleo yao ya kinywaji kwa ndama na kwa kondoo dume na kwa wana-kondoo kulingana na idadi yao, kulingana na

tafsiri yao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Siku ya saba: ndama saba, kondoo dume wawili, wana-kondoo wa mwaka mmoja kumi na wanne wasio na dosari. Sadaka zao na matoleo yao ya kinywaji kwa ndama na kwa kondoo dume na kwa wana-kondoo kulingana na idadi yao, kulingana na tafsiri yao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji. Na siku ya nane itakuwa mkutano wa mwisho kwenu, kazi yote ya utumwa msifanye katika siku hiyo. Na mtaleta sadaka za kuteketezwa zenye harufu ya kupendeza kwa Bwana: ndama mmoja, kondoo dume mmoja, na wana-kondoo saba wa mwaka mmoja wasio na dosari. Sadaka zao na matekelezi yao ya kinywaji kwa ndama na kwa kondoo dume na kwa wana-kondoo kulingana na idadi yao, kulingana na mpangilio wao. Na mbuzi mmoja kutoka kwa mbuzi kwa ajili ya dhambi, isipokuwa sadaka ya kuteketezwa ya daima, sadaka zao na sadaka zao za kinywaji.

Hizi mtazifanya kwa Bwana katika sikukuu zenu, isipokuwa maombi yenu, na sadaka za hiari zenu, na sadaka za kuteketezwa zenu, na dhabihu zenu, na matoleo ya kinywaji yenu, na sadaka za wokovu zenu.

30

Na Musa aliwaambia wana wa Israeli kulingana na yote ambayo Bwana alimwamuru Musa. Na Musa alisema na viongozi wa makabila ya wana wa Israeli, akisema, Hili ndilo neno ambalo Bwana aliamuru. Mtu yeyote ambaye ataweka nadhiri kwa Bwana, au ataapa kiapo, au atajifunga kwa kufunga kuhusu roho yake, hatainajisi neno lake; yote yatakayotoka katika kinywa chake, atayafanya. Kama lakini mwanamke ataapa kiapo kwa Bwana, au ataweka ahadi katika nyumba ya baba yake katika ujana wake, Na atasikia baba wake maombi yake na ahadi zake ambazo aliweka dhidi ya roho yake, na baba akinyamaza kwake, basi maombi yake yote yatasimama, na ahadi zote ambazo aliweka dhidi ya roho yake zitabaki kwake. Lakini kama baba yake akikataa siku yule atakaposikia maombi yote yake na ahadi zake ambazo aliweka dhidi ya roho yake, hayatasimama, na Bwana atamsafisha yeye kwa sababu baba yake alikataa.

Lakini ikiwa akiwa amekuwa mke wa mwanamume, na maombi yake yako juu yake kulingana na maneno ya midomo yake, ambayo aliweka dhidi ya roho yake, Na atasikia mume wake, na akinyamaza kwake siku ambayo atasikia, na hivyo zitasimama maombi yake yote, na ahadi zake ambazo aliweka dhidi ya roho yake, zitasimama. Lakini kama mume wake akikataa kabisa siku atakaposikia, basi maombi yake yote na majukumu yake ambayo alijiwekea mwenyewe hayatabaki, kwa sababu mume wake alikataa, na Bwana atamsafisha.

Na maombi ya mjane na ya aliyefukuzwa, yote atakayoapa

kulingana na roho wake, yatabaki kwake. Kama lakini katika nyumba ya mume wake kulikuwa na nadhiri yake, au amri dhidi ya nafsi yake pamoja na kiapo, Na atasikia mume wake, na anyamaze kwake, na asikatae kwake, na zitasimama maombi yake yote, na wajibu wake wote ambao aliweka kulingana na roho yake, zitasimama kulingana naye. Lakini kama mume wake akiondoa kabisa siku yoyote ile atakaposikia, yote yatakayotoka kutoka midomo yake kulingana na maombi yake, na kulingana na ahadi zile za roho yake, havitabaki kwake, mume wake ameondoa, na Bwana atamsafisha. Kila maombi na kila kiapo cha kifungo cha kudhuru roho, mwanaume wake atakiweka, na mwanaume wake ataondoa. Lakini kama akibaki kimya siku baada ya siku, basi atazithibitisha maombi yake yote na majukumu yake yote yaliyoko juu yake, kwa sababu alikuwa kimya siku ile aliyosikia. Lakini kama mume wake ameondoa baada ya siku ambayo alisikia, basi atachukua dhambi yake. Hizi ni sheria ambazo Bwana alimwamuru Musa, kati ya mume na mke wake, na kati ya baba na binti katika ujana wake katika nyumba ya baba yake.

31

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Lipiza kisasi cha wana wa Israeli kutoka kwa Wamidiani, na baadaye utakusanywa kwa watu wako. Musa akazungumza na watu, akisema, Jiwekeni silaha wanaume kutoka kwenu, mkajipange mbele za Bwana dhidi ya Midiani, ili kulipiza kisasi kutoka kwa Bwana juu ya

Midiani. Elfu kutoka kwa kabila, elfu kutoka kwa kabila, kutoka makabila yote ya wana wa Israeli, tumeni ili wapigane. Na wakawahesabu kutoka kwa maelfu ya Israeli, elfu moja kutoka kwa kila kabila, maelfu kumi na mbili wakiwa wamejifunga silaha kwa ajili ya vita. Na Musa aliwatuma, elfu kutoka kila kabila, elfu kutoka kila kabila pamoja na nguvu zao, na Finehasi mwana wa Eleazari mwana wa Aroni kuhani, na vyombo vitakatifu, na tarumbeta za ishara katika mikono yao.

Na walijipanga vita dhidi ya Midiani, kama Bwana alivyomwamuru Musa, na wakawaua wanaume wote. Na wafalme wa Midiani waliwaua pamoja na wajeruhi wao, na Evi, na Rekoni, na Suri, na Huri, na Roboki, wafalme watano wa Midiani, na Balaamu mwana wa Beori waliwaua kwa upanga pamoja na wajeruhi wao. Na waliwateka wanawake wa Midiamu, na mizigo yao, na mifugo yao, na mali zao zote, na nguvu zao waliwateka. Na miji yao yote iliyokuwa katika makao yao, na mashamba yao, walichoma kwa moto. Na walichukua nyara yao yote, na mateka yao yote, kutoka mwanadamu hadi mnyama. Na wakawaleta kwa Musa na kwa Eleazari kuhani, na kwa wana wote wa Israeli, mateka, na nyara, na mateka kwenye kambi katika Arabothi ya Moabu, ambayo iko juu ya Yordani kuelekea Yeriko. Na Musa akatoka pamoja na Eleazari kuhani na viongozi wote wa mkutano kwenda kuwakutana nje ya kambi. Musa aliwakasirikia wasimamizi wa jeshi, maakida wa maelfu na maakida wa mamia waliokuwa wakirudi kutoka vitani. Na Musa akawaambia, Kwa nini mmewaacha hai wanawake wote? Hawa kwa maana walikuwa kwa wana wa Israeli kulingana na

neno la Balaamu la kuwageuza mbali na kulipuuza neno la Bwana, kwa sababu ya Peori, na tauni ikatokea katika kusanyiko la Bwana. Na sasa ueni kila kiume katika nyara zote, na kila mwanamke ambaye amejua kitanda cha mwanaume, muueni. Na wanawake wote wa mateka ambao hawajui kitanda cha mwanaume, waacheni hai. Nanyi pigeni kambi nje ya kambi kwa siku saba, kila mtu aliyeua na yule anayegusa maiti atatakaswa siku ya tatu na siku ya saba, ninyi na mateka wenu. Na kila kifuniko na kila chombo cha ngozi, na kazi yote ya ngozi ya mbuzi, na kila chombo cha mbao mtakitakasa.

Na Eleazari kuhani akasema kwa wanaume wa jeshi wanaokuja kutoka vitani, Hii ni amri ya sheria ambayo Bwana alimwamuru Musa. Isipokuwa dhahabu na fedha na shaba na chuma na risasi na bati, Kila kitu kitakachopita katika moto kitasafishwa, lakini kwa maji ya utakaso kitasafishwa, na vitu vyote ambavyo havipiti kupitia moto, vitapita kupitia maji. Na fueni nguo siku ya saba, nanyi mtatakaswa, na baada ya hayo mtaingia kambini.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Chukua jumla ya nyara za utumwa, kutoka kwa mtu hadi mifugo, wewe na Eleazari kuhani na viongozi wa jamaa za kusanyiko. Na mtakagawa nyara kati ya wapiganaji waliokwenda vitani, na kati ya mkusanyiko wote. Na mtatenga sehemu kwa Bwana kutoka kwa watu mashujaa waliokwenda vitani, roho moja kati ya mia tano, kutoka kwa watu, na kutoka kwa mifugo, na kutoka kwa ngombe, na kutoka kwa kondoo, na kutoka kwa punda. Na kutoka nusu yao mtachukua. Nawe utampa Eleazari kuhani

malimbuko ya Bwana. Na kutoka nusu ya wana wa Israeli utachukua moja kati ya hamsini kutoka kwa watu, na kutoka kwa ngombe, na kutoka kwa kondoo, na kutoka kwa punda, na kutoka kwa mifugo yote, na utawapa Walawi wanaolinda ulinzi katika hema ya Bwana.

Na Musa na Eleazari kuhani walifanya kama Bwana alivyomwamuru Musa. Na ikawa ziada ya nyara ambazo wapiganaji walichukua, kutoka kwa kondoo, mia sita na sabini na tano elfu, Na ngombe, elfu sabini na mbili, Na punda, elfu sitini na mmoja, Na roho za watu kutoka kwa wanawake ambao hawakujua kitanda cha mwanaume, roho zote, elfu thelathini na mbili. Na ikawa nusu, sehemu ya wale waliokwenda vitani, kutoka kwa idadi ya kondoo, mia tatu na thelathini elfu na elfu saba na mia tano. Na mwisho wa Bwana kutoka kwa kondoo ulikuwa mia sita sabini na tano. Na ngombe, sitini na thelathini elfu, na mwisho kwa Bwana, sabini na mbili, Na punda elfu thelathini na mia tano, na ushuru kwa Bwana, moja na sitini, Na roho za wanadamu, elfu kumi na sita, na mwisho wao kwa Bwana, roho thelathini na mbili.

Na Musa akampa Eleazari kuhani sadaka ya Bwana kwa Mungu, kama Bwana alivyomwamuru Musa. kutoka nusu sehemu ya wana wa Israeli, ambao Musa aligawa kutoka kwa wanaume wapiganaji. Na nusu kutoka kwa mkusanyiko wa kondoo ilikuwa mia tatu na thelathini elfu na elfu saba na mia tano. Na ngombe, thelathini na sita elfu, Punda, elfu thelathini na mia tano, Na roho za wanadamu, kumi na sita elfu. Musa alichukua

kutoka katika nusu sehemu ya wana wa Israeli moja kati ya hamsini, kutoka kwa wanadamu na kutoka kwa mifugo, na akawapa Walawi wanaolinda ulinzi wa hema ya Bwana, kama vile Bwana alivyomwamuru Musa.

Na wakamwendea Musa wote waliowekwa juu ya makundi ya elfu ya jeshi, wakuu wa maelfu na wakuu wa mamia, Nao walisema kwa Musa, Watumishi wako wamepokea hesabu ya wanaume wapiganaji walio miongoni mwetu, na hakuna hata mmoja aliyepotea kati yao. Na tumeleta zawadi kwa Bwana, kila mtu alichokipata: chombo cha dhahabu, vikuku, vikuku vya miguu, pete, vikuku vya mikono, na mikufu, ili kufanya upatanisho kwa ajili yetu mbele za Bwana. Musa na Eleazari kuhani walichukua dhahabu kutoka kwao, vyombo vyote vilivyofanywa. Na ikawa dhahabu yote ya sadaka ambayo walitolea kwa Bwana, shekeli elfu kumi na sita, mia saba na hamsini, kutoka kwa majemadari wa maelfu na majemadari wa mamia. Na wanaume wapiganaji waliteka nyara kila mmoja kwa ajili yake mwenyewe. Musa na Eleazari kuhani walichukua dhahabu kutoka kwa wakuu wa maelfu na kutoka kwa wakuu wa mamia, na wakavileta ndani ya hema ya ushuhuda, kumbukumbu ya wana wa Israeli mbele za Bwana.

32

Wana wa Reubeni na wana wa Gadi walikuwa na mifugo mingi sana. Waliona nchi ya Jazeri na nchi ya Gileadi, na mahali pale

palikuwa pazuri kwa mifugo. Wana wa Reubeni na wana wa Gadi walipokaribia, walisema na Musa na Eleazari kuhani na viongozi wa kusanyiko, wakisema, Ataroth, na Daibon, na Jazer, na Nimrah, na Heshbon, na Elealeh, na Sebama, na Nebo, na Baian, nchi ambayo Bwana amekabidhi mbele ya wana wa Israeli, ni nchi ya mifugo, na watumishi wako wana mifugo. Wakasema, Kama tumepata kibali mbele yako, nchi hii ipewe watumishi wako kuwa milki yao, wala usituvushe Yordani.

Na Musa akawaambia wana wa Gadi na wana wa Reubeni, ndugu zenu wanaenda vitani, na ninyi mtakaa hapa? Na kwa nini mnapotoa akili za wana wa Israeli wasivuke kwenda katika nchi ambayo Bwana anawapa? Je, si ndivyo walivyofanya baba zenu wakati nilipowatuma kutoka Kadeshi Barnea kuichunguza nchi? Na walipanda bonde la kishada cha zabibu, na waliangalia nchi, na waligeuza moyo wa wana wa Israeli, ili wasiingie katika nchi ambayo Bwana aliwapa. Na Bwana alikasirika kwa hasira siku ile, na akaapa, akisema, Kama watu hawa waliopanda kutoka Misri, wenye umri wa miaka ishirini na zaidi, wanaojua mema na mabaya, wataiona nchi ambayo niliapa kwa Abrahamu na Isaka na Yakobo, kwa maana hawakufuata nyuma yangu,

Isipokuwa Kalebu mwana wa Yefune aliyetengwa, na Yoshua mwana wa Nuni, kwa sababu walifuata Bwana. Na Bwana alikasirika kwa hasira juu ya Israeli, na akawatawanya katika jangwa kwa miaka arobaini, hadi kizazi chote kilichokuwa kikifanya maovu mbele ya Bwana kiliteketezwa. Tazama,

mmeinuka badala ya baba zenu, uharibifu wa watu wenye dhambi, ili kuongeza bado hasira ya ghadhabu ya Bwana juu ya Israeli. Kwa sababu mtamgeukia kumwacha tena katika jangwa, nanyi mtatenda kinyume cha sheria dhidi ya mkusanyiko wote huu.

Wakamjia, wakasema, Tutajenga mazizi ya kondoo hapa kwa ajili ya mifugo yetu, na miji kwa ajili ya mizigo zetu. Na sisi tukijivika silaha kama walinzi wa mbele kabla ya wana wa Israeli, hadi tutakapowapeleka katika mahali pao wenyewe, na mizigo yetu itakaa katika miji yenye ngome kwa sababu ya wakazi wa nchi. Hatutarudi nyumba zetu hadi wana wa Israeli watagawanywa, kila mmoja katika urithi wake. Na hatutarithi tena pamoja nao kutoka ngambo ya Yordani na zaidi, kwa sababu tumeshapokea sehemu zetu ngambo ya Yordani upande wa mashariki.

Na Musa akawaambia, Kama mtafanya kulingana na neno hili, kama mkijiarisha mbele za Bwana kwa ajili ya vita, na kila mtu mwenye silaha miongoni mwenu atavuka Yordani mbele za Bwana, hadi adui wake atakapoangamizwa mbele yake, na nchi ishindwe mbele za Bwana, na baada ya hayo mtarudi, na mtakuwa hana hatia mbele za Bwana na mbele za Israeli, na nchi hii itakuwa yenu kama milki mbele za Bwana. Kama lakini hamtafanya hivyo, mtafanya dhambi mbele ya Bwana, na mtajua dhambi yenu, wakati maovu yatawashika. Na mtajijenga miji kwa ajili ya mizigo yenu na mashamba kwa ajili ya mifugo yenu, na mtafanya kitokavyo kinywani mwenu.

Na wana wa Reubeni na wana wa Gadi walisema kwa Musa, wakisema, Watumishi wako watafanya kama Bwana wetu anavyoagiza. Mizigo yetu, na wake zetu, na mifugo yetu yote itakuwa katika miji ya Gileadi. Lakini watumishi wako wote watapita wakiwa na silaha na wamepangwa mbele ya Bwana kwenda vitani, kama Bwana anavyosema.

Na Musa aliwaandaa kwao Eleazari kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi wa jamaa za makabila ya Israeli. Na Musa akawaambia, Kama wana wa Reubeni na wana wa Gadi watavuka Yordani pamoja nanyi, kila mmoja akiwa amejihami kwa ajili ya vita mbele za Bwana, nanyi mkiishinda nchi mbele yenu, basi mtawapa nchi ya Gileadi kuwa miliki yao. Lakini kama hawatavuka wakiwa na silaha pamoja nanyi kwenda vitani mbele za Bwana, basi mtavusha mizigo yao, na wake zao, na mifugo yao kabla yenu mpaka nchi ya Kanaani, nao watashiriki urithi pamoja nanyi katika nchi ya Kanaani. Wana wa Reubeni na wana wa Gadi walijibu wakisema, Kila kitu Bwana anachosema kwa watumishi wake, ndivyo tutakavyofanya sisi. Tutavuka tukiwa na silaha mbele za Bwana hadi nchi ya Kanaani, nanyi mtatupa milki yetu ngambo ya Yordani.

Musa aliwapa wana wa Gadi, wana wa Reubeni, na nusu ya kabila la Manase wana wa Yosefu, ufalme wa Sihoni mfalme wa Waamori, na ufalme wa Ogu mfalme wa Bashani, nchi pamoja na miji yake na mipaka yake, miji ya nchi kuzunguka. Wana wa Gadi walijenga Diboni, Atarothi na Aroeri, Na Sofari na Yazeri,

nao wakazinua. na Namram, na Baitharan, miji yenye ngome, na mazao ya kondoo. Na wana wa Reubeni walijenga Heshiboni, Eleale, na Kiriathaimu. na Beelmeon, iliyozungukwa, na Sebama, nao wakaziita kulingana na majina yao majina ya miji ambayo walijenga. Na mwana wa Makiri mwana wa Manase alikwenda Gileadi, na aliichukua, na alimuangamiza Mwamori aliyekuwa anaishi ndani yake. Na Musa akampa Makiri mwana wa Manase nchi ya Gileadi, naye akaishi huko. Na Yairi wa Manase alienda na kuchukua mashamba yao, na aliziita mashamba ya Yairi. Na Nabau alikwenda, akachukua Kaathi na vijiji vyake, na akaviita Nabothi kwa jina lake.

33

Na hizi ndizo hatua za wana wa Israeli walipotoka katika nchi ya Misri pamoja na nguvu zao chini ya uongozi wa Musa na Aroni. Na Musa aliandika kuondoka kwao na vituo vyao kwa neno la Bwana, na hivi ni vituo vya safari yao. Waliondoka kutoka Ramesesi katika mwezi wa kwanza, siku ya kumi na tano ya mwezi wa kwanza. Siku inayofuata baada ya Pasaka, wana wa Israeli walitoka kwa mkono ulioinuliwa juu mbele ya Wamisri wote. Wamisri walikuwa wakizika wafu wao wote ambao Bwana alipiga, kila mzaliwa wa kwanza katika nchi ya Misri, na Bwana alitekeleza kisasi juu ya miungu yao. Na baada ya kuondoka, wana wa Israeli kutoka Ramesesi walipiga kambi huko Sukothi. Na waliondoka kutoka Sukothi, wakapiga kambi katika Buthani, ambayo ni sehemu fulani ya jangwa. Na

walisafiri kutoka Buthani, wakapiga kambi kwenye mdomo wa Eirothi, ambao uko mkabala na Beelsefoni, na wakapiga kambi mkabala na Magdolou. Na waliondoka mbele ya Eiroth, walivuka katikati ya bahari kwenda jangwani, na walisafiri kwa muda wa siku tatu kupitia jangwa, na walipiga kambi huko Pikriais. Na waliondoka kutoka Maji ya Uchungu, na wakafika Elimu, na huko Elimu kulikuwa na chemchemi kumi na mbili za maji, na miti sabini ya mitende, nao wakapiga kambi pale karibu na maji. Na waliondoka kutoka Elimu, na wakapiga kambi kando ya Bahari ya Shamu. Nao waliondoka kutoka bahari nyekundu, wakapiga kambi katika jangwa la Sini.

Na waliondoka kutoka jangwani Sin, na wakapiga kambi huko Refaka. Na waliondoka kutoka Rafaka, na wakapiga kambi katika Ailousi. Na waliondoka kutoka Ailous na wakapiga kambi huko Raphidin, na hapakuwa na maji kwa watu kunywa. Na waliondoka kutoka Rafidini, na wakapiga kambi katika jangwa la Sinai. Na waliondoka kutoka jangwani mwa Sinai, na wakapiga kambi katika makaburi ya tamaa. Na waliondoka kutoka makaburi ya tamaa, na wakapiga kambi katika Aseroth. Na walisafiri kutoka Aseroth, na wakapiga kambi katika Rathamah.

Na walisafiri kutoka Rathamah, na wakapiga kambi katika Remmon Phares. Na wao walitoka kutoka Remmon Phares, na wakapiga kambi katika Lebona. Na waliondoka kutoka Lebona, wakapiga kambi katika Ressan. Na waliondoka kutoka Ressan, na wakapiga kambi katika Makelathi. Na waliondoka kutoka

Makelathi, na wakapiga kambi katika Shafari. Na waliondoka kutoka Safari, na wakapiga kambi katika Karadathi. Na waliondoka kutoka Charadathi, na wakapiga kambi huko Makelothi. Na waliondoka kutoka Makelothi, na wakapiga kambi katika Kataathi. Na waliondoka kutoka Kataath, na wakapiga kambi huko Tarath. Na waliondoka kutoka Tarathi, na wakapiga kambi katika Matheka. Waliondoka kutoka Mathekka na kupiga kambi huko Selmona. Na walisafiri kutoka Selmona, na wakapiga kambi huko Masouruthi. Na waliondoka kutoka Masouruthi, na wakapiga kambi katika Banaia. Na waliondoka kutoka Banaia, na wakapiga kambi katika mlima wa Gadgadi.

Na waliondoka kutoka mlima wa Gadgadi, na wakapiga kambi huko Etebatha. Na walisafiri kutoka Etebatha, na wakapiga kambi katika Ebrona. Na walisafiri kutoka Ebrona, na wakapiga kambi katika Gesioni Gaberi. Nao waliondoka kutoka Ezion Gaber, wakapiga kambi katika jangwa la Sin, kisha waliondoka kutoka jangwa la Sin, wakapiga kambi katika jangwa la Paran, ambalo ni Kadesh. Na waliondoka kutoka Kadeshi, na wakapiga kambi katika mlima wa Hori karibu na nchi ya Edomu.

Na Aroni kuhani alipanda kwa sababu ya amri ya Bwana, na alikufa pale katika mwaka wa arobaini wa kutoka kwa wana wa Israeli kutoka nchi ya Misri, katika mwezi wa tano, siku ya kwanza ya mwezi. Na Aroni alikuwa na miaka mia moja na ishirini na tatu alipofariki katika Mlima Hori. Na aliposikia mfalme Mkanaani wa Aradi, ambaye aliishi katika nchi ya Kanaani, wana wa Israeli walipokuwa wakiingia, Na

waliondoka kutoka Mlima Hor, na wakapiga kambi huko Selmona. Na walisafiri kutoka Selmona, na wakapiga kambi huko Phino. Na waliondoka kutoka Finoni, na wakapiga kambi katika Obothi.

Na waliondoka kutoka Obothi, na wakapiga kambi huko Ai, katika ngambo ya mipaka ya Moabu. Na waliondoka kutoka Ai, na wakapiga kambi huko Diboni Gadi. Na walisafiri kutoka Daiboni Gadi, na wakapiga kambi katika Gelmoni Deblataimu. Na walisafiri kutoka Gelmon Deblathaim, na wakapiga kambi juu ya milima ya Abarim, mbele ya Nabau. Na walisafiri kutoka milima ya Abarimu, na wakapiga kambi magharibi mwa Moabu, karibu na Yordani mkabala wa Yeriko. Na wakapiga kambi karibu na Yordani kati ya Aesimotha hadi Belsa iliyoko magharibi mwa Moabu.

Na Bwana alisema mbele ya Musa katika magharibi ya Moabu kando ya mto Yordani karibu na Yeriko, akisema, Sema na wana wa Israeli, na utawaambia, ninyi mnavuka Yordani kwenda nchi ya Kanaani. Na mtawaharibu wote wakaao katika nchi mbele ya uso wenu, na mtaondoa maangalizi yao, na sanamu zote za kusubu zao mtaziharibu, na nguzo zao zote mtaziondoa. Na mtawaangamiza wote wakaao katika nchi hiyo, nanyi mtakaa ndani yake, kwa maana nimewapa ninyi nchi yao kwa urithi. Nanyi mtairithi nchi yao kwa kura kulingana na makabila yenu, kwa wengi mtaongeza umiliki wao, na kwa wachache mtapunguza umiliki wao; mahali ambapo jina lake litatoka, pale litakuwa lake, kulingana na makabila ya baba zenu mtairithi.

Lakini kama hamtawaangamiza wenyeji wa nchi mbele yenu, basi wale mtakaowaacha kati yao watakuwa miiba machoni mwenu na mishale katika mbavu zenu, nao watakuwa maadui kwenu katika nchi ambayo mtaishi. Na itakuwa kama walivyokusudia kuwafanyia wao, ndivyo nitakavyowafanyia ninyi.

34

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Waamuru wana wa Israeli, na utawaambia, ninyi mnaingia katika nchi ya Kanaani, hii itakuwa kwenu urithi, nchi ya Kanaani pamoja na mipaka yake. Na itakuwa kwenu upande wa kusini kutoka jangwa la Sini hadi kufikia Edomu, na itakuwa kwenu mipaka ya kusini kutoka sehemu ya bahari ya chumvi upande wa mashariki. Na mipaka itawazunguka ninyi kutoka Kusini kuelekea kwenda juu Akrabin, na itapita Ennak, na nje yake itakuwa kuelekea Kusini Kadesh ya Barnea, na itatoka kwenda makazi ya Arad, na itapita Asemona. Na itazunguka mipaka kutoka Asemona hadi kijito cha Misri, na mwisho wake utakuwa baharini. Na mipaka ya bahari itakuwa kwenu; bahari kuu itaweka mipaka. Hii itakuwa kwenu mipaka ya bahari.

Na hii itakuwa kwenu mipaka kuelekea kaskazini, kutoka bahari kuu mtajipimia wenyewe karibu na mlima. Na kutoka mlimani mtawapimia, waingiapo Hamathi, na njia ya kutoka yake itakuwa mipaka ya Saradaki. Na mipaka itatoka Defrona,

na matokeo yake yatakuwa Arsenain; hii itakuwa kwenu mipaka kutoka Kaskazini. Na mipaka itashuka kutoka Sephephamar hadi Bela upande wa mashariki kuelekea chemchemi, na mipaka itashuka kutoka Bela hadi mgongoni mwa bahari ya Chinnereth upande wa mashariki. Na mipaka itashuka kutoka Sephamar hadi Bela upande wa mashariki juu ya chemchemi, na mipaka itashuka kutoka Bela juu ya mgongo wa bahari ya Chenereth upande wa mashariki. Na mipaka itashuka hadi Yordani, na kutoka kwake kutakuwa bahari ya chumvi. Hii itakuwa kwenu nchi pamoja na mipaka yake kuzunguka pande zote.

Na Musa aliwaagiza wana wa Israeli, akisema, hii ndiyo nchi ambayo mtairithi kwa kura, kama vile Bwana alivyoamuru kuipa makabila tisa na nusu ya kabila la Manase. Kwa sababu kabila la wana wa Reubeni, na kabila la wana wa Gadi kulingana na nyumba za baba zao, na nusu ya kabila la Manase walipokea kura zao. Makabila mawili na nusu ya kabila walichukua majura yao ngambo ya Yordani karibu na Yeriko, upande wa kusini mashariki.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Haya ndiyo majina ya wanaume ambao watawarithi ninyi nchi, Eleazari kuhani na Yoshua mwana wa Nuni. Na mtawala mmoja kutoka kwa kabila mtachukua ili kuwarithi ninyi nchi.

Na haya ndiyo majina ya wanaume wa kabila la Yuda: Kalebu mwana wa Yefune. Ya kabila ya Simeon, Salamieli mwana wa

Semiudi. Ya kabila ya Benyamini, Eldadi mwana wa Kasloni, Wa kabila ya Dan, mtawala Bakiri mwana wa Egli. Wa wana wa Yosefu, kabila la wana wa Manase, mtawala Anieli mwana wa Soufi. Wa kabila la wana wa Efraimu, mtawala Kamueli mwana wa Sabathani. Ya kabila ya Zebuloni, mtawala Elisafani mwana wa Parnaki. Wa kabila la wana wa Isakari, mtawala Faltieli mwana wa Uza. Ya kabila ya wana wa Asheri, mtawala Akiori mwana wa Selemi. Ya kabila la Naftali, mtawala Fadaeli mwana wa Iamiudi.

Hawa Bwana aliwaagiza wagawanye kwa wana wa Israeli katika nchi ya Kanaani.

35

Na Bwana alisema na Musa katika magharibi ya Moabu kando ya Yordani, mkabala na Yeriko, akisema, Waamuru wana wa Israeli, nao watatoa kwa Walawi kutoka katika sehemu za umiliki wao miji ya kuishi, na maeneo ya nje ya miji kuzunguka yao watatoa kwa Walawi. Nao miji itakuwa yao ya kukaa, na vifungo vyao vitakuwa kwa ajili ya mifugo yao na wanyama wao wote wenye miguu minne. Na maeneo ya jirani ya miji ambayo mtawapa Walawi, kutoka ukuta wa mji na nje dhiraa elfu mbili kuzunguka. Nanyi mtapima nje ya mji upande wa mashariki dhiraa elfu mbili, na upande wa kusini dhiraa elfu mbili, na upande wa magharibi dhiraa elfu mbili, na upande wa kaskazini dhiraa elfu mbili, nao mji utakuwa katikati ya haya,

na hii itakuwa mipaka ya miji yenu. Na miji mtawapa Walawi, miji sita ya makimbilio ambayo mtawapa ili akimbilie huko yule aliyeua, na kwa hizi arobaini na mbili ya miji. Miji yote mtawapa Walawi arobaini na nane, pamoja na maeneo yao ya malisho. Na miji ambayo mtakuwa mnatoa kutoka milki ya wana wa Israeli, kutoka kwa wale wenye nyingi, nyingi, na kutoka kwa wale wenye chache, kidogo, kila mmoja kulingana na urithi wake ambao watarithi, watatoa kutoka miji kwa Walawi.

Na Bwana alisema na Musa, akisema, Sema na wana wa Israeli, na utawaambia, ninyi mnavuka Yordani kwenda nchi ya Kanaani. Na mtatenganisha kwa ajili yenu kwao miji, makimbilio itakuwa kwa ajili yenu kukimbilia huko muuaji, kila mtu aliyepiga roho bila kukusudia. Na miji itakuwa kwenu makimbilio kutoka kwa mlipiza kisasi wa damu, na muuaji hatakufa mpaka asimame mbele ya mkutano kwa hukumu. Na miji ambayo mtaitoa, miji sita, itakuwa makimbilio kwenu. Miji mitatu mtaitoa ngambo ya Yordani, na miji mitatu mtaitoa katika nchi ya Kanaani.

Kimbilio kitakuwa kwa wana wa Israeli, na kwa mgeni, na kwa mkazi aliye miongoni mwenu. Miji hii itakuwa kimbilio ili kukimbilia huko kila mtu aliyepiga roho bila kukusudia.

Lakini kama atampiga kwa chombo cha chuma na afe, yeye ni muuaji; muuaji huyo afishwe kifo. Lakini kama kwa jiwe kutoka mkononi ambalo linaweza kuua, akimpiga naye akafa, ni

muuaji; muuaji huyo auawe kwa kifo. Lakini ikiwa atampiga mtu kwa chombo cha mbao mkononi ambacho kinaweza kuua, naye akafa, huyo ni muuaji; muuaji huyo lazima auawe.

Mlipiza kisasi wa damu atamwua muuaji anapokutana naye; huyu atamwua yeye. Lakini ikiwa kwa uadui atamsukuma, na kumtupia chombo chochote kwa kumvizia, naye akafa, Au kwa sababu ya ghadhabu alimpiga kwa mkono, naye akafa, yule aliyempiga afishwe kifo, ni muuaji, yule anayeua afishwe kifo, mlipiza kisasi wa damu atamwua muuaji anapokutana naye.

Lakini kama ghafla, si kwa uadui, atamsukuma, au atamtupia chombo chochote, si kwa njama, Au kwa kila jiwe ambalo atakufa kwa hilo, bila kujua, na lianguke juu yake, na afe, lakini yeye hakuwa adui wake, wala hakutafuta kumdhuru, Na mkutano utahukumu kati ya yule aliyepiga na kati ya mlipiza kisasi wa damu, kulingana na hukumu hizi. Na mkutano utamwokoa yule mwuaji kutoka kwa mlipiza kisasi wa damu, na mkutano utamrudisha katika mji wa kimbilio lake, ambako alikimbilia, na ataishi pale hadi kuhani mkuu atakufa, ambaye walimpaka mafuta matakatifu.

Kama lakini muuaji atatoka nje ya mipaka ya jiji ambalo alikimbilia huko, Na amkute yeye mlipiza kisasi wa damu nje ya mipaka ya mji wa kukimbilia wake, na amuue mlipiza kisasi wa damu yule aliyeua, si mwenye hatia. Katika mji wa kimbilio na aishi mpaka kuhani mkubwa afe, na baada ya kifo cha kuhani mkubwa, muuaji atarudi katika nchi ya umiliki wake.

Na hizi zitakuwa kwenu kama amri ya hukumu kwa vizazi vyenu vyote katika makao yenu yote. Kila mtu aliyepiga roho, kwa sababu ya mashahidi utamwua muuaji, na shahidi mmoja hatashuhudia juu ya roho ili kufa. Wala hamtachukua fidia kwa ajili ya nafsi kutoka kwa muuaji mwenye hatia ya kuuawa, kwa sababu kwa kifo atauawa. Hamtapokea fidia kwa ajili ya kukimbia kwenda mji wa makimbilio, ili kurudi kukaa katika nchi, mpaka kuhani mkuu atakapokufa. Na msije mkaharibu kwa mauaji nchi ambayo ninyi mnaishi, kwa maana damu hii inaharibu nchi, na nchi haitafanyiwa upatanisho kutoka kwa damu iliyomwagwa juu yake, ila kwa damu ya yule amwagaye. Na msitainajisi nchi ambayo mnaishi juu yake, ambayo mimi ninakaa ndani yenu, kwa maana mimi ni Bwana ninayekaa katikati ya wana wa Israeli.

36

Viongozi wa kabila la wana wa Gileadi mwana wa Makiri mwana wa Manase kutoka kabila la wana wa Yosefu walikuja, nao wakasema mbele ya Musa, na mbele ya Eleazari kuhani, na mbele ya viongozi wa nyumba za baba za wana wa Israeli, Nao wakasema, Bwana aliamuru bwana wetu kutoa nchi ya urithi kwa kura kwa wana wa Israeli, na Bwana aliamuru bwana wetu kutoa urithi wa Salpaadi ndugu yetu kwa binti zake. Na watakuwa wake kwa moja ya makabila ya wana wa Israeli, na fungu lao litaondolewa kutoka kwenye umiliki wa baba zetu, na litaongezwa katika urithi wa kabila ambalo wao watakuwa

wake wao, na kutoka kwenye fungu la urithi wetu litaondolewa. Kama lakini kutakuwa na msamaha wa wana wa Israeli, basi urithi wao utaongezwa juu ya urithi wa kabila ambalo watakuwa wake zao, na kutoka kwa urithi wa kabila la jamaa zetu urithi wao utaondolewa.

Na Musa aliamuru wana wa Israeli kwa amri ya Bwana, akisema: Hivyo kabila la wana wa Yosefu linasema. Hili ndilo neno ambalo Bwana aliamuru kwa binti za Salpaadi, akisema: Waweza kuolewa na wale wanaowapendeza, lakini ni lazima waolewe na watu wa kabila la baba yao. Na urithi hautahamishwa kwa wana wa Israeli kutoka kabila hadi kabila, kwa sababu kila mmoja ataambatana na urithi wa kabila la jamaa zake, wana wa Israeli. Na kila binti anayerithi urithi kutoka kwa makabila ya wana wa Israeli, watakuwa wake kwa mmoja wa watu wa kabila la baba yake, ili wana wa Israeli warithi kila mmoja urithi wa kibabu wake. Na fungu halitahamishwa kutoka kabila moja kwenda kabila lingine, bali kila mmoja atashikamana na urithi wake, wana wa Israeli.

Kwa njia ambayo Bwana aliamuru Musa, ndivyo walivyofanya binti za Salpadi. Na wakawa Thersa na Egla na Melcha na Noua na Malaa, binti za Salpaad, kwa binamu zao, Kutoka kwa watu wa Manase, wana wa Yosefu, walikuwa wake, na urithi wao ukawa katika kabila la watu wa baba yao. Hizi ni amri na sheria na hukumu ambazo Bwana aliamuru kwa mkono wa Musa magharibi mwa Moabu karibu na Yordani mkabala wa Yeriko.

Injili ya Yohana

1

Mwanzoni palikuwa na Neno, na Neno alikuwa pamoja na Mungu, na Neno alikuwa Mungu. Huyu alikuwa katika mwanzo pamoja na Mungu. Vyote viliumbwa kupitia yeye, na bila yeye hakuna hata kimoja kilichoumbwa. Ndani yake kulikuwa na uzima, na uzima huo ulikuwa nuru ya wanadamu. Na nuru inangaa gizani, na giza halikuishinda.

Kulikuwa na mtu aliyetumwa kutoka kwa Mungu, jina lake Yohana, Huyu alikuja kwa ajili ya ushuhuda, ili ashuhudie kuhusu nuru, ili watu wote waamini kupitia yeye. Yeye hakuwa nuru, bali alikuja ili ashuhudie kuhusu nuru. Ilikuwa nuru ya kweli, ambayo inaangaza kila mtu anayekuja ulimwenguni. Alikuwa katika ulimwengu, na ulimwengu ulifanyika kupitia yeye, na ulimwengu haukumjua. Alikuja kwenye mali yake mwenyewe, na watu wake wenyewe hawakumpokea. Lakini wote waliomchukua, aliwapa mamlaka ya kuwa watoto wa Mungu, wale wanaoamini katika jina lake, ambao

hawakuzaliwa kutoka kwa damu, wala si kutoka kwa mapenzi ya mwili, wala si kutoka kwa mapenzi ya mwanamume, bali walizaliwa kutoka kwa Mungu. Neno likawa mwili na akakaa miongoni mwetu, nasi tuliona utukufu wake, utukufu kama wa mzaliwa wa pekee kutoka kwa Baba, akiwa amejaa neema na kweli. Yohana anashuhudia habari zake na amepiga kelele akisema, Huyu ndiye niliyesema, yule ajaye baada yangu amekuwa mbele yangu, kwa sababu alikuwa kabla yangu. Na kutoka kwa uzima wake sisi sote tulipokea, na neema badala ya neema. Kwa sababu sheria ilipewa kupitia Musa, lakini neema na kweli zilikuja kupitia Yesu Kristo. Mungu hakuna mtu aliyemwona kamwe; Mwana wa pekee aliye katika kifua cha Baba, huyo ndiye aliyemfafanua.

Na huu ndio ushuhuda wa Yohana, wakati Wayahudi walipotuma makuhani na Walawi kutoka Yerusalemu ili wamuulize, Wewe ni nani? Na alikiri, na hakukataa, na alikiri kwamba, Si mimi Kristo. Na wakamwuliza, Nini basi? Wewe ni Eliya? Na akasema, Si mimi. Wewe ni nabii? Na akajibu, Hapana. Basi nikamwambia, Wewe ni nani? Ili tuwape jibu wale waliotutuma, unasema nini kuhusu nafsi yako mwenyewe? Alisema, Mimi ni sauti ya mtu anayepiga kelele jangwani: Nyoosheni njia ya Bwana, kama nabii Isaya alivyosema.

Na wale waliotumwa walikuwa kutoka kwa Mafarisayo. Na walimuuliza yeye na kumwambia, Kwa nini basi unabatiza, kama wewe si Kristo, wala Eliya, wala nabii? Yohana aliwajibu akisema, Mimi nabatiza kwa maji, lakini katikati yenu

anasimama ambaye ninyi hamjui. Yeye ndiye yule anayekuja baada yangu, ambaye amekuwa mbele yangu, ambaye mimi sistahili kufungua kamba ya kiatu chake. Mambo haya yalitokea huko Bethania, ngambo ya Mto Yordani, mahali ambapo Yohana alikuwa akibatiza.

Siku ya pili Yohana anaona Yesu akija kwake na anasema, Tazama, Mwana-kondoo wa Mungu abebaye dhambi ya ulimwengu. Huyu ndiye niliyesema habari yake, Baada yangu anakuja mwanaume ambaye amekuwa mbele yangu, kwa sababu alikuwa kabla yangu. Na mimi sikumjua yeye, lakini ili afunuliwe kwa Israeli, kwa sababu ya hii ndio nilikuja mimi nikibatiza katika maji. Na Yohana alishuhudia akisema kwamba nimeona Roho akishuka kama njiwa kutoka mbinguni, na akakaa juu yake. Na mimi sikumjua yeye, bali yule aliyenituma kubatiza katika maji, yule aliniambia, Yule utakayemwona Roho akishuka na kukaa juu yake, huyo ndiye anayebatiza katika Roho Mtakatifu. Na mimi nimeona na nimeshuhudia kwamba huyu ndiye Mwana wa Mungu.

Siku iliyofuata tena Yohana alisimama pamoja na wawili wa wanafunzi wake, Na akimtazama Yesu akitembea, anasema, Tazama, Mwanakondoo wa Mungu. Na wale wanafunzi wawili walisikia akizungumza, nao wakamfuata Yesu. Yesu amegeuka na kuwaona wakifuata, akawaambia Mnatafuta nini? Lakini wao wakamwambia, Rabi (ambayo ikiwa imefasiriwa maana yake ni Mwalimu), Unakaa wapi? Anawaambia, Njooni mkaone. Basi wakaja na kuona anakoishi, nao wakakaa naye siku ile.

Ilikuwa yapata saa kumi. Alikuwa Andrea ndugu ya Simoni Petro, mmoja wa wale wawili waliokuwa wamesikia kutoka kwa Yohana na kumfuata. Huyu anapata kwanza ndugu yake mwenyewe Simoni na anamwambia, Tumempata Mesia (ambayo ikiwa imetafsiriwa ni Kristo). Na akamletea Yesu. Yesu akimtazama, akasema, Wewe ni Simoni mwana wa Yona, wewe utaitwa Kefa, ambayo inatafsiriwa Petro.

Siku ya pili Yesu alitaka kwenda Galilaya, na akampata Filipo na akamwambia, nifuate. Lakini Philip alikuwa kutoka Bethsaida, mji wa Andrew na Peter. Filipo anampata Nathanaeli na kumwambia, Tumempata yule ambaye Musa aliandika katika sheria na manabii—Yesu mwana wa Yusufu, kutoka Nazareti. Nathanael akamwambia, Kutoka Nazareth kunaweza kutoka kitu chochote kizuri? Filipo akamwambia, Njoo uone. Yesu alimwona Nathanaeli akija kwake na akasema kumhusu, Tazama, kweli ni Mwisraeli ambaye ndani yake hakuna udanganyifu. Nathanael akamwambia, Unanijua vipi? Yesu akajibu na kumwambia, Kabla Filipo hajakuita, nilipokuwa chini ya mtini, nilikuona. Nathanael alijibu na kumwambia, Rabi, wewe ni Mwana wa Mungu, wewe ni Mfalme wa Israeli. Yesu alijibu na kumwambia, Kwa sababu nilikuambia nilikuona chini ya mtini, unaamini? Utaona makuu zaidi ya haya. Naye akamwambia, Amin, amin, nawaambia ninyi, tangu sasa mtaona mbingu imefunguliwa, na malaika wa Mungu wakipanda na kushuka juu ya Mwana wa Adamu.

2

Na siku ya tatu harusi ilifanyika katika Kana ya Galilaya, na mama ya Yesu alikuwa pale. Yesu na wanafunzi wake nao waliitwa katika arusi ile. Na baada ya mvinyo kukosa, mama ya Yesu anasema kwake, Hawana mvinyo. Yesu anamwambia, Una nini nami, mwanamke? Saa yangu haijafika bado. Mama yake anawaambia watumishi, Chochote atakachowaambia, fanyeni. Kulikuwa na mitungi sita ya mawe iliyowekwa pale kwa ajili ya utakaso wa Wayahudi, kila moja ikishika vipimo viwili au vitatu. Yesu anawaambia, Jaza mitungi maji. Nao wakaijaza hadi juu. Naye akawaambia, Tekeni sasa mkamletee mkuu wa karamu. Nao wakaleta. Lakini mkuu wa karamu alipoonja maji ambayo yamekuwa divai na hakujua yametoka wapi, watumishi waliokuwa wamechota maji walijua. Mkuu wa karamu akaita bwana arusi. Naye akamwambia, Kila mtu huanza kwa kuweka divai nzuri, na watu wanapomaliza kulewa, ndipo huweka ile duni, lakini wewe umehifadhi divai nzuri mpaka sasa. Hii ilikuwa mwanzo wa ishara alizofanya Yesu huko Kana ya Galilaya, naye akafunua utukufu wake, na wanafunzi wake wakamwamini.

Baada ya hili alishuka kwenda Kapernaumu yeye na mama yake na ndugu zake na wanafunzi wake, nao walikaa pale siku chache.

Na Pasaka ya Wayahudi ilikuwa karibu, na Yesu alikwenda

Yerusalemu. Na alikuta katika Hekalu wale waliokuwa wakiuza ngombe, kondoo na njiwa, pamoja na wabadilishaji fedha waliokuwa wameketi. Na baada ya kutengeneza mjeledi wa kamba, aliwafukuza wote nje ya hekalu, pamoja na kondoo na ngombe, na akamwaga sarafu za wabadilishaji fedha na kupindua meza zao. Na kwa wale wanaouza njiwa alisema, Ondoeni vitu hivi kutoka hapa, msifanye nyumba ya Baba yangu nyumba ya biashara. Lakini wanafunzi wake walikumbuka kwamba imeandikwa, Wivu wa nyumba yako utanila. Wayahudi walijibu na kumwambia, Ni ishara gani unayotuonyesha kwa sababu unafanya mambo haya? Yesu alijibu na kuwaambia, Bomoa hekalu hili, na katika siku tatu nitaliinua. Basi Wayahudi wakasema, hekalu hii ilijengwa kwa miaka arobaini na sita, na wewe utaiinua katika siku tatu? Lakini yeye alikuwa akisema kuhusu hekalu la mwili wake. Basi alipofufuka kutoka kwa wafu, wanafunzi wake walikumbuka kwamba alikuwa amesema hivi, nao wakaamini Maandiko na neno ambalo Yesu alikuwa amesema.

Lakini alipokuwa Yerusalemu wakati wa Pasaka katika sikukuu, wengi waliamini katika jina lake, wakiona ishara alizozifanya. Lakini Yesu mwenyewe hakuwa akijiamini kwao kwa sababu aliwajua wote. Na kwamba hakuwa na haja ya mtu yeyote kushuhudia kuhusu mwanadamu, kwa maana yeye mwenyewe alijua kilichokuwa ndani ya mwanadamu.

3

Kulikuwa na mtu mmoja kutoka kwa Mafarisayo, jina lake Nikodemo, aliyekuwa mtawala wa Wayahudi. Huyu alikuja kwake usiku na akamwambia, Rabi, tunajua kwamba umetoka kwa Mungu kama mwalimu, kwa maana hakuna mtu awezaye kufanya ishara hizi unazozifanya, isipokuwa Mungu yu pamoja naye. Yesu alijibu na kumwambia, Amina, amina, nakwambia, kama mtu hatazaliwa upya kutoka juu, hawezi kuuona ufalme wa Mungu. Nikodemo anasema kwake, Mtu anawezaje kuzaliwa akiwa mzee? Je, hawezi kuingia tumboni mwa mama yake mara ya pili na kuzaliwa? Yesu alijibu, Amin, amin, nakwambia, kama mtu hatazaliwa kwa maji na Roho, hawezi kuingia katika ufalme wa Mungu. Kile kilichozaliwa kutoka kwa nyama ni nyama, na kile kilichozaliwa kutoka kwa Roho ni roho. Usishangae kwamba nilikuambia, ni lazima mzaliwe mara ya pili kutoka juu. Roho huvuma popote inapotaka, na sauti yake unaisikia, lakini hujui inatoka wapi na inaenda wapi; ndivyo alivyo kila aliyezaliwa kutoka kwa Roho. Nikodemo alijibu na akamwambia, Mambo haya yanawezaje kutokea? Yesu alijibu na kumwambia, Wewe ni mwalimu wa Israeli na hujui mambo haya? Kweli, kweli, ninakuambia kwamba tunasema kile tunachojua, na tunashuhudia kile tulichokiona, lakini hamupokei ushuhuda wetu. Kama niliwaambieni mambo ya kidunia nanyi hamwaamini, mtaaminije ikiwa nitawaambieni mambo ya mbinguni? Na hakuna mtu aliyepanda mbinguni isipokuwa yule aliyeshuka kutoka mbinguni, Mwana wa Mtu aliye mbinguni. Na kama vile Musa alivyonyanyua nyoka jangwani, ndivyo inavyopasa Mwana wa Mtu kuinuliwa, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Kwa

maana Mungu alipenda ulimwengu hivyo, hata akamtoa Mwanawe wa pekee, ili kila mtu amwaminiye asipotee, bali awe na uzima wa milele. Kwa maana Mungu hakumtuma Mwanawe ulimwenguni ili auhukumu ulimwengu, bali ili ulimwengu uokolee kwa njia yake. Yule anayeamini ndani yake hahukumiwi, lakini yule asiyeamini tayari amehukumiwa, kwa sababu hajaamini katika jina la Mwana wa pekee aliyezaliwa wa Mungu. Hii ndiyo hukumu, kwamba nuru imekuja ulimwenguni, na watu walipenda giza zaidi kuliko nuru, kwa maana matendo yao yalikuwa maovu. Kwa maana kila mtu afanyaye mabaya anachukia nuru na haiji kwenye nuru, ili matendo yake yasidhihirishwe, Lakini yeye afanyaye ukweli anakuja kwenye nuru, ili kazi zake zifunuliwe, kwa sababu zimefanywa katika Mungu.

Baada ya mambo haya, Yesu alikuja pamoja na wanafunzi wake katika nchi ya Yudea, na pale alikaa nao na akawa akibatiza. Yohana pia alikuwa akibatiza huko Ainoni karibu na Salimu, kwa sababu kulikuwa na maji mengi pale, na watu walikuja wakabatizwa. Kwa maana Yohana alikuwa bado hajatupwa gerezani. Basi ikawa kuna mjadala kati ya wanafunzi wa Yohana na Myahudi mmoja kuhusu utakaso. Wakaja kwa Yohana na kumwambia, Rabi, yule aliyekuwa pamoja nawe ngambo ya Yordani, ambaye ulimshuhudilia, tazama, yeye anabatiza na watu wote wanakwenda kwake. Yohana alijibu na kusema, Mtu hawezi kupokea kitu chochote, isipokuwa amepewa kutoka mbinguni. Ninyi wenyewe mnanishuhudia kwamba nilisema, mimi si Kristo, lakini kwamba nimetumwa

mbele yake. Yule mwenye bibi arusi ni bwana arusi, lakini rafiki wa bwana arusi, yule amesimama na kusikia yake, kwa furaha anafuraha kwa sababu ya sauti ya bwana arusi. Hii basi, furaha yangu imejazwa. Ni lazima yule aongezeke, lakini mimi nipunguzwe. Yeye anayekuja kutoka juu yu juu ya wote. Yeye aliye wa dunia ni wa dunia na anazungumza mambo ya kidunia; yeye anayekuja kutoka mbinguni yu juu ya wote. Na kile alichokiona na kusikia, hiki anashuhudia, na ushuhuda wake hakuna mtu anayeukubali. Yule aliyechukua ushuhuda wake amethibitisha kwamba Mungu ni wa kweli. Kwa maana yeye ambaye Mungu alimtuma, huzungumza maneno ya Mungu, kwa sababu Mungu hampi Roho kwa kipimo. Baba anapenda mwana na ameweka vitu vyote mkononi mwake. Yule anayeamini katika Mwana ana uzima wa milele, lakini yule asiyemtii Mwana hataona uzima, bali ghadhabu ya Mungu inabaki juu yake.

4

Basi Bwana alipojua kwamba Mafarisayo walisikia kwamba Yesu anafanya wanafunzi wengi na kubatiza zaidi kuliko Yohana ingawa kweli Yesu mwenyewe hakuwa anabatiza, lakini wanafunzi wake Aliiacha Yudea na akaondoka kwenda Galilaya. Ilikuwa lazima yeye apite katika Samaria. Anakuja basi katika mji wa Samaria unaoitwa Sychar, karibu na mahali ambapo Yakobo alimpa Yusufu mwanawe, Kulikuwa na chemchemi ya Yakobo pale. Basi Yesu, akiwa amechoka kutokana na safari,

aliketi pale pembeni mwa chemchemi. Ilikuwa karibu saa sita. Mwanamke mmoja anakuja kutoka Samaria kuchota maji. Yesu anamwambia, Nipe maji ninywe. Kwa sababu wanafunzi wake walikuwa wameondoka kwenda mjini ili wanunue chakula. Basi yule mwanamke Msamaria anamwambia, Vipi wewe ukiwa Myahudi unaniomba mimi kunywa, mimi nikiwa mwanamke Msamaria? Kwa maana Wayahudi hawashirikiani na Wasamaria. Yesu alijibu na akamwambia, Kama ungelijua zawadi ya Mungu, na ni nani anayekuambia, Nipe maji ya kunywa, wewe ungalimwomba yeye, naye angalikupa maji yaliyo hai. Mwanamke anamwambia, Bwana, huna ndoo, na kisima ni kirefu, basi unapata wapi maji hayo hai? Je, wewe ni mkuu zaidi kuliko baba yetu Yakobo, ambaye alitupa kisima hiki, na yeye mwenyewe alikunywa kutoka humo, na wanawe, na mifugo yake? Yesu alijibu na kumwambia, Kila mtu anywaye maji haya atakuwa na kiu tena, Yule ambaye atakunywa kutoka kwa maji ambayo mimi nitampa, hatakuwa na kiu tena milele, bali maji ambayo nitampa yatakuwa ndani yake chemchemi ya maji yanayobubujika hadi uzima wa milele. Yule mwanamke anamwambia, Bwana, nipe maji haya ili nisiwe na kiu wala nisije hapa kuteka. Yesu anamwambia, Nenda umwite mume wako na urudi hapa. Mwanamke alijibu na kusema, Sina mume. Yesu akamwambia, Umesema vizuri kwamba sina mume, Kwa maana ulikuwa na wanaume watano, na sasa yule unayemweka si mume wako, hii umesema kweli. Yule mwanamke anamwambia, Bwana, ninaona kwamba wewe ni nabii. Baba zetu walisujudu katika mlima huu, na ninyi mnasema kwamba Yerusalemu ndipo mahali ambapo inapasa kusujudu. Yesu

anamwambia huyo mwanamke, Niamini, kwa sababu inakuja saa ambapo wala katika mlima huu wala Yerusalemu hamtamwabudu Baba. Nyinyi mnaabudu kile msichokijua, sisi tunaabudu kile tunachokijua, kwa sababu wokovu unatoka kwa Wayahudi. Lakini saa inakuja, na sasa ni, wakati waabudu wa kweli watamuabudu Baba katika roho na kweli, kwa maana Baba anatafuta waabudu kama hao wanaomwabudu yeye. Mungu ni roho, na wale wamwabudu lazima wamwabudu kwa roho na kwa kweli. Mwanamke anamwambia, Ninajua kwamba Masiya anayeitwa Kristo anakuja, na atakapokuja, atatueleza mambo yote. Yesu anamwambia, Mimi ndiye ninayezungumza nawe. Kwa jambo hili, wanafunzi wake walifika, nao wakashangaa kwa sababu alikuwa akizungumza na mwanamke, lakini hakuna hata mmoja aliyesema, Unatafuta nini? au Unazungumza nini naye? Basi yule mwanamke aliuacha mtungi wake wa maji na akaenda mjini, na akawaambia watu, Njooni mwone mtu ambaye aliniambia yote niliyoyafanya; je, huyu si yeye Kristo? Walitoka basi kutoka mjini, nao walikuwa wakija kwake.

Katika wakati huo, wanafunzi walikuwa wakimuuliza wakisema, Rabi, kula. Lakini yeye aliwaambia, Mimi nina chakula cha kula ambacho ninyi hamkijui. Wanafunzi walikuwa wakisema basi kwa wao kwa wao, Je, mtu fulani hakumleta chakula cha kula? Yesu anawaambia, Chakula changu ni kufanya mapenzi ya yule aliyenituma na kukamilisha kazi yake. Je, si ninyi mnasema kwamba bado kuna miezi minne na mavuno yanakuja? Tazama, nawaambia, inueni macho yenu na

mtazame mashamba, kwa sababu ni meupe, tayari kwa mavuno. Na yule avunaye anapokea mshahara na kukusanya matunda kwa ajili ya uzima wa milele, ili yule apandaye na yule avunaye wafurahi pamoja. Kwa maana katika hili neno ni la kweli, kwamba mmoja ni apandaye na mwingine ni avunaye. Mimi niliwatuma ninyi kuvuna kile ambacho hamkufanyia kazi, wengine wamefanya kazi, na ninyi mmeingia katika kazi yao. Lakini kutoka mji ule, Wasamaria wengi waliamini kwake kwa sababu ya neno la mwanamke aliyeshuhudia, Aliniambia yote niliyoyafanya. Basi Wasamaria walipokuja kwake, walimwomba akae nao, naye akakaa huko siku mbili. Na wengi zaidi waliamini kwa sababu ya neno lake. Kwa mwanamke walikuwa wakisema kwamba hatunaamini tena kwa sababu ya hotuba yako, kwa maana sisi wenyewe tumesikia, na tunajua kwamba huyu ndiye kweli Mwokozi wa ulimwengu, Kristo.

Baada ya siku mbili akatoka pale na akaondoka kwenda Galilaya. Kwa maana Yesu mwenyewe alishuhudia kwamba nabii hana heshima katika nchi yake mwenyewe. Basi alipokuja Galilaya, Wagalilaya walimpokea, kwa kuwa walikuwa wameona yote aliyoyafanya Yerusalemu wakati wa sikukuu, kwani nao pia walikuwa wamekwenda sikukuu hiyo.

Yesu alikuja tena katika Kana ya Galilaya, mahali ambapo alifanya maji kuwa divai. Kulikuwa na afisa mmoja wa kifalme ambaye mwanawe alikuwa mgonjwa huko Kapernaumu, Huyu aliyesikia kwamba Yesu amekuja kutoka Yudea hadi Galilaya, aliondoka kwenda kwake na alimwomba ili ashuke na amponye

mwanawe, kwa maana alikuwa karibu kufa. Yesu akasema basi kwake, Kama hamtaona ishara na maajabu, hamtaamini kamwe. Yule afisa wa kifalme anamwambia, Bwana, shuka kabla mtoto wangu hajafa. Yesu akamwambia, Nenda, mwanao anaishi. Yule mtu akaliamini neno ambalo Yesu alimwambia, naye akaenda. Tayari wakati yeye akishuka, watumwa wake walikutana naye na waliripoti wakisema kwamba mtumishi wako anaishi. Basi aliuliza kwao saa ambayo alipata nafuu. Nao wakamwambia kwamba jana saa ya saba homa ilimwacha. Baba alijua basi kwamba ilikuwa saa ile ile ambayo Yesu alimwambia, Mwana wako anaishi, naye akaamini yeye na nyumba yake yote. Hii ishara ya pili Yesu alifanya baada ya kuja kutoka Uyahudi kwenda Galilaya.

5

Baada ya mambo haya kulikuwa na sikukuu ya Wayahudi, na Yesu akapanda kwenda Yerusalemu. Iko bwawa katika Yerusalemu karibu na lango la kondoo, linaloitwa kwa Kiebrania Bethesda, lenye mabaraza matano. Katika hizi walikuwa wamelala umati mkubwa wa wagonjwa, vipofu, viwete, wenye kukauka, wakingojea mwendo wa maji. Kwa maana mjumbe alikuwa akishuka katika bwawa kwa wakati fulani, na maji yalikuwa yakitaabika; basi yule wa kwanza aliyeingia baada ya kutaabika kwa maji alipona kutoka ugonjwa wowote aliokuwa nao. Kulikuwa na mtu fulani pale ambaye alikuwa na udhaifu wake kwa miaka thelathini na nane. Yesu

alipomwona huyu amelala, na akijua kwamba tayari amekuwa na muda mrefu, akamwambia, Unataka kuwa mzima? Alimjibu yule mgonjwa, Bwana, sina mtu wa kunitupa ndani ya bwawa maji yanapotaharuki, lakini ninapokuja mimi, mwingine anashuka kabla yangu. Yesu anamwambia, Inuka, chukua mkeka wako na utembee. Na mara mtu yule akawa na afya, naye akainua mkeka wake na akatembea. Ilikuwa siku ya Sabato siku hiyo. Basi Wayahudi walimwambia yule aliyeponywa, Ni Sabato, hairuhusiwi kwako kubeba mkeka. Aliwajibu, Yule aliyenifanya niwe mzima ndiye aliyeniambia, Inua mkeka wako na utembee. Basi, wakamuuliza, Ni nani yule mtu aliyekuambia, Inua mkeka wako na utembee? Lakini yule aliyeponywa hakujua ni nani, kwa maana Yesu alikuwa amejitenga umati ulipokuwa mahali pale. Baada ya mambo haya Yesu alimkuta katika hekalu na akamwambia, Tazama, umepona, usitende dhambi tena, ili jambo baya zaidi lisikupate. Yule mtu aliondoka na kuwaambia Wayahudi kwamba Yesu ndiye aliyemponya.

Na kwa sababu ya hii, Wayahudi walikuwa wakimfuatia Yesu na wakimtafuta kumwua, kwa sababu alifanya mambo haya siku ya Sabato. Lakini Yesu aliwajibu, Baba yangu anafanya kazi hadi sasa, na mimi pia ninafanya kazi. Kwa sababu ya hili basi, Wayahudi walitafuta zaidi kumwua, kwa sababu si tu alikuwa akivunja Sabato, lakini pia alimwita Mungu Baba wake mwenyewe, akijifanya sawa na Mungu.

Yesu alijibu na akawaambia, Amin, amin, nawaambia, Mwana

hawezi kufanya chochote kwa nguvu zake mwenyewe, isipokuwa kile anachomwona Baba akifanya, kwa maana chochote yeye afanyacho, hayo Mwana naye hufanya vivyo hivyo. Kwa maana Baba anampenda Mwana na anamuonyesha yote anayoyafanya mwenyewe, na atamuonyesha kazi kubwa zaidi kuliko hizi, ili ninyi mshangae. Kama vile Baba anavyowafufua wafu na kuwapa uzima, vivyo hivyo Mwana naye anawapa uzima wale anaowataka. Wala kwa maana Baba hahukumu mtu yeyote, bali hukumu yote amempa Mwana, ili kwamba wote wamheshimu Mwana kama vile wamheshimuvyo Baba. Yule asiyemheshimu Mwana hamheshimu Baba aliyemtuma. Kweli, kweli, nawaambieni kwamba yule anayesikia neno langu na kumwamini yule aliyenituma ana uzima wa milele, na hatakuja katika hukumu, bali amepita kutoka kifoni kwenda katika uzima. Kweli, kweli, nawaambieni kwamba inakuja saa, na sasa ni, wakati wafu watasikia sauti ya Mwana wa Mungu, na wale waliosikia wataishi. Kama vile baba anavyokuwa na uzima ndani yake mwenyewe, vivyo hivyo amempa mwana kuwa na uzima ndani yake mwenyewe. Na alimpa mamlaka na kufanya hukumu, kwa sababu yeye ni Mwana wa Mtu. Msishangazwe hii, kwa sababu inakuja saa ambayo wote walio katika makaburi watasikia sauti yake. Na watatoka wale waliofanya mambo mema katika ufufuo wa uzima, lakini wale waliofanya mambo mabaya katika ufufuo wa hukumu.

Siwezi mimi kufanya chochote kwa nafsi yangu mwenyewe. Kama ninavyosikia ndivyo ninapohukumu, na hukumu yangu

ni ya haki, kwa sababu sitafuti mapenzi yangu mwenyewe, bali mapenzi ya Baba aliyenituma. Kama mimi ninashuhudia kuhusu nafsi yangu, ushuhuda wangu si kweli. Yupo mwingine anayeshuhudia habari zangu, na ninajua kwamba ushuhuda wake kuhusu mimi ni wa kweli. Ninyi mmetuma kwa Yohana, naye ameshuhudia ukweli. Mimi sio kuchukua ushuhuda kutoka kwa mwanadamu, lakini nasema mambo haya ili ninyi mwokolewe. Yule alikuwa taa ile inayowaka na kuangaza, lakini ninyi mliwataka kufurahi kwa muda katika nuru yake. Lakini mimi nina ushuhuda mkuu kuliko wa Yohana, kwa maana kazi ambazo Baba alinipatia ili nizikamilishe, hizo hizo kazi ambazo ninazifanya zinashuhudia kuhusu mimi kwamba Baba amenituma. Na yule aliyenituma mimi Baba, yeye mwenyewe ameshuhudia kuhusu mimi. Wala sauti yake hamjaisikia kamwe, wala umbo lake hamjaona. Na neno lake hamna linalobaki ndani yenu, kwa sababu yule ambaye alimtuma, ninyi hamwamini. Mnachunguza Maandiko kwa sababu mnadhani kwamba mnayo uzima wa milele ndani yake, na hayo ndiyo yanayoshuhudia habari zangu, na hamtaki kuja kwangu ili mpate uzima Sichukui utukufu kutoka kwa wanadamu. Lakini nimewajua ninyi kwamba hamna upendo wa Mungu ndani yenu wenyewe. Mimi nimekuja kwa jina la Baba yangu, nanyi hamnipokelei mimi. Kama mwingine atakuja kwa jina lake mwenyewe, yule mtampokelea. Mnawezaje kuamini, huku mkipokea utukufu kutoka kwa wengine, lakini hamtafuti utukufu unaotoka kwa Mungu pekee? Msidhani kwamba mimi nitawashtaki kwa baba. Yupo yule anayewashtaki, yaani Musa, ambaye ninyi mmetumaini kwake. Kama mngaliamini Musa,

mngalinimini mimi, kwa maana yeye aliandika kuhusu mimi. Lakini ikiwa hamwamini maandiko yake, mtaaminije maneno yangu?

6

Baada ya mambo haya, Yesu aliondoka kwenda ngambo ya bahari ya Galilaya, yaani Tiberias. Na umati mkubwa ulikuwa ukimfuata, kwa sababu waliona ishara zake alizozifanya kwa wagonjwa. Yesu alipanda mlimani, na pale alikaa pamoja na wanafunzi wake. Ilikuwa karibu na Pasaka, sikukuu ya Wayahudi. Kwa hiyo Yesu aliinua macho yake na alipoona kwamba umati mkubwa unakuja kwake, akamwambia Filipo, Tutanunua mikate wapi ili watu hawa wale? Hii alisema akimjaribu, kwa maana yeye mwenyewe alijua alikuwa karibu kufanya nini. Filipo alimjibu, Mikate ya dinari mia mbili hayatawatosheleza ili kila mmoja wao apate hata kidogo. Mmoja wa wanafunzi wake, Andrea ndugu ya Simoni Petro, anasema naye, Kuna mtoto mmoja hapa ambaye ana mikate mitano ya shayiri na samaki wawili, lakini hivi ni nini kwa wengi hivyo? Yesu akasema, Wafanyeni watu waketi. Kulikuwa na majani mengi mahali hapo. Wanaume wakaketi, idadi yao ilikuwa kama elfu tano. Yesu alichukua mikate na baada ya kushukuru aligawa kwa wanafunzi, na wanafunzi wakagawa kwa wale waliokuwa wamelala. Vivyo hivyo pia samaki, kiasi walivyotaka. Lakini waliposhiba, anawaambia wanafunzi wake, Kusanyeni vile vipande vilivyobaki, ili kitu chochote

kisiangamie. Kwa hiyo walikusanya na kujaza vikapu kumi na viwili vya vipande kutoka mikate mitano ya shayiri ambayo vilisalia kwa wale waliokula. Watu basi, baada ya kuona ishara aliyoifanya Yesu, walikuwa wakisema kwamba huyu ndiye kweli nabii ajaye ulimwenguni. Yesu basi, akijua kwamba wanakusudia kuja na kumteka ili wamfanye mfalme, aliondoka tena kwenda mlimani peke yake.

Lakini ilipokuwa jioni, wanafunzi wake walishuka kuelekea baharini. Na baada ya kuingia ndani ya chombo, walikuwa wakienda Bahari ilichochewa na upepo mkubwa unaovuma. Baada ya kuwa wamekwisha kuendesha kama stadia ishirini na tano au thelathini, wanaona Yesu akitembea juu ya bahari na akiwa karibu na chombo, nao waliogopa. Lakini yeye anawaambia, Mimi ndimi, msiogope. Walitaka basi kumchukua ndani ya chombo, na mara chombo kikawa juu ya nchi ambayo walikuwa wakienda.

Siku iliyofuata, umati wa watu uliokuwa umesimama ngambo ya bahari uliona kwamba hapakuwa na mashua nyingine pale isipokuwa ile moja ambayo wanafunzi wake walikuwa wameingia, na kwamba Yesu hakuingia pamoja na wanafunzi wake ndani ya mashua, bali wanafunzi wake peke yao ndio waliondoka, Lakini mashua nyingine zilikuja kutoka Tiberiasi karibu na mahali ambapo walikula mkate baada ya Bwana kushukuru. Wakati umati ulipoona kwamba Yesu hakuwepo pale wala wanafunzi wake, walipanda wenyewe kwenye meli na wakaja Kapernaumu wakimtafuta Yesu. Na baada ya

kumpata ngambo ya bahari, wakamwambia, Rabi, lini ulifika hapa? Yesu aliwajibu na kusema, Kweli, kweli, nawaambieni, mnanitafuta, si kwa sababu mliona ishara, bali kwa sababu mlikula mikate na kushiba. Fanyeni kazi si kwa chakula kinachoharibiwa, bali kwa chakula kinachobaki hata uzima wa milele, ambacho Mwana wa Mwanadamu atawapa ninyi, kwa maana huyu Baba amemtia muhuri, yaani Mungu. Basi wakamwambia, Tufanye nini ili tufanye kazi za Mungu? Yesu alijibu na kuwaambia, Hii ndiyo kazi ya Mungu, kwamba mwamini katika yule ambaye yeye alimtuma.

Basi wakamwambia, Wewe unafanya ishara gani ili tuione na tukuamini? Unafanya kazi gani? Baba zetu walikula manna jangwani, kama ilivyoandikwa, aliwapa mkate kutoka mbinguni ili wale. Yesu akawaambia, Amin, amin, nawaambia, si Musa aliyewapa mkate kutoka mbinguni, bali Baba yangu ndiye anayewapa mkate wa kweli kutoka mbinguni. Kwa maana mkate wa Mungu ni ule ushukao kutoka mbinguni na unaotoa uzima kwa ulimwengu. Nilisema basi kwake, Bwana, daima utupe mkate huu. Yesu akawaambia, Mimi ni mkate wa uzima. Yeyote anayekuja kwangu hatakuwa na njaa kamwe, na yeyote anayeniamini hatakuwa na kiu kamwe.

Lakini niliwaambia kwamba mmeniona na bado hamniamini. Kila kile baba anachonipa mimi kitakuja kwangu, na yule anayekuja kwangu sitamfukuza nje kamwe. Kwa sababu nimeshuka kutoka mbinguni si ili nifanye mapenzi yangu, bali mapenzi ya yule aliyenituma. Hii ndiyo mapenzi ya Baba

aliyenituma, kwamba kila kitu alichonipa nisipoteze hata kimoja, bali nitakifufua katika siku ya mwisho. Hii ni mapenzi ya yule aliyenituma mimi, kwamba kila mtu anayemwona Mwana na kuamini kwake awe na uzima wa milele, na mimi nitamfufua yeye siku ya mwisho. Kwa hiyo Wayahudi walilalamika kumhusu yeye kwa sababu alisema, Mimi ni mkate uliotoka mbinguni, Nao walikuwa wakisema, Je, huyu si Yesu mwana wa Yusufu, ambaye sisi tunajua baba yake na mama yake? Basi anasemaje huyu kwamba ameshuka kutoka mbinguni? Yesu alijibu na kuwaambia, Msilalamike kati yenu. Hakuna mtu awezaye kuja kwangu, isipokuwa Baba aliyenituma amvute, nami nitamfufua siku ya mwisho. Imeandikwa katika manabii, na wote watakuwa waliofundishwa na Mungu. Kila mtu anayesikia kutoka kwa Baba na kujifunza, anakuja kwangu. Si kwamba Baba mtu yeyote amemwona, isipokuwa yule aliye kutoka kwa Mungu; huyu ndiye amemwona Baba. Kweli, kweli, nawaambieni, yeye anayeamini kwangu ana uzima wa milele. Mimi ni mkate wa uzima. Baba zenu walikula manna jangwani na walikufa. Huu ndio mkate ushukao kutoka mbinguni, ili mtu aweze kula kutoka kwake na asife. Mimi ni mkate hai aliyeshuka kutoka mbinguni. Kama mtu yeyote atakula mkate huu, ataishi milele. Na mkate ambao mimi nitaupa ni mwili wangu, ambao nitautoa kwa ajili ya uzima wa ulimwengu. Wayahudi walikuwa wakigombana wao kwa wao wakisema, Huyu anawezaje kutupa nyama yake tule? Yesu akawaambia basi, Amin, amin, nawaambia, kama hamtakula mwili wa Mwana wa Mtu na kunywa damu yake, hamna uzima ndani yenu. Yule anayekula

nyama yangu na kunywa damu yangu ana uzima wa milele, na mimi nitamfufua yeye katika siku ya mwisho. Kwa maana mwili wangu ni chakula cha kweli, na damu yangu ni kinywaji cha kweli. Yule anayekula nyama yangu na kunywa damu yangu anabaki ndani yangu, na mimi ndani yake. Kama Baba aliye hai alivyonituma, nami ninaishi kwa sababu ya Baba, vivyo hivyo yule anayenila naye ataishi kwa sababu yangu. Huu ndio mkate uliotoka mbinguni, si kama baba zenu walivyokula manna na wakafa; yeye alaye mkate huu ataishi milele. Mambo haya alisema katika mkusanyiko alipokuwa akifundisha huko Kapernaumu.

Wengi basi kutoka kwa wanafunzi wake waliposikia, walisema, Neno hili ni gumu, nani awezaye kulisikia? Lakini Yesu akijua ndani yake mwenyewe kwamba wanafunzi wake wananung'unika kuhusu hili, aliwaambia, hili linawakwaza? Kama basi mkimwona Mwana wa Mwanadamu akipanda mahali alikuwa awali? Roho ndio inayofanya hai, mwili haufaidii kitu, maneno ambayo mimi ninayowaambia, ni roho na ni uzima. Lakini wako baadhi kati yenu ambao hawaamini. Kwa maana Yesu alijua tangu mwanzo ni wapi wale wasioamini na ni nani atakayemsaliti. Naye akasema, Kwa sababu hii nimewaambia kwamba hakuna mtu awezaye kuja kwangu, isipokuwa ametolewa kwake na Baba yangu. Kutoka wakati huo, wengi wa wanafunzi wake waliondoka na kurudi nyuma, na hawakuwa tena wakitembea pamoja naye. Yesu akawaambia wale kumi na mbili, Je, na ninyi pia mnataka kwenda? Simoni Petro alijibu kwake, Bwana, tutaenda kwa nani? Una maneno ya

uzima wa milele, Na sisi tumesadiki na tumejua kwamba wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu aliye hai. Yesu aliwajibu, Je, si mimi niliwachagua ninyi kumi na mbili? Na mmoja wenu ni shetani. Alisema hivi kumhusu Yuda wa Simoni Iskarioti, kwa maana huyu alikuwa karibu kumkabidhi, ingawa alikuwa mmoja wa wale kumi na wawili.

7

Na Yesu alikuwa akitembea baada ya mambo haya katika Galilaya, kwa maana hakutaka kutembea katika Yudea, kwa sababu Wayahudi walikuwa wakimtafuta ili wamuue. Ilikuwa karibu sikukuu ya Wayahudi ya Hema. Ndugu zake wakamwambia basi, Ondoka hapa uende Yudea, ili wanafunzi wako nao waone kazi unazozifanya, Kwa maana hakuna mtu anayefanya kitu kwa siri na kutafuta kuwa wazi. Kama unafanya mambo haya, jionyeshe kwa ulimwengu. Kwa maana hata ndugu zake hawakumwamini. Yesu anawaambia basi, Wakati wangu bado haujafika, lakini wakati wenu daima uko tayari. Ulimwengu hauwezi kuwachukia ninyi, lakini mimi hunichukia, kwa sababu mimi nashuhudia juu yake kwamba matendo yake ni maovu. Ninyi pandeni kwenye sherehe hii, mimi bado siendi kwenye sherehe hii, kwa sababu wakati wangu bado haujatimizwa. Lakini baada ya kusema hivi kwao, alibaki huko Galilaya. Lakini ndugu zake walipokwisha kwenda, ndipo yeye mwenyewe naye akapanda kwenda sikuuni, si waziwazi, bali kwa siri. Wayahudi basi walikuwa wakimtafuta

katika sikukuu na wakisema, Yu wapi yule? Na mung'ung'uniko mkubwa kuhusu yeye ulikuwa katika makutano. Wengine walikuwa wakisema kwamba ni mwema, wengine walikuwa wakisema, hapana, lakini anapotosha mkutano. Hata hivyo, hakuna mtu aliyezungumza wazi kuhusu yeye kwa sababu ya hofu ya Wayahudi.

Tayari sikukuu ilipokuwa katikati, Yesu alipanda kwenda hekaluni na akafundisha. Na Wayahudi walishangaa wakisema, Huyu anajuaje maandiko bila kujifunza? Yesu aliwajibu na kusema, Mafundisho yangu si yangu, bali ni ya yule aliyenituma. Kama mtu yeyote anataka kufanya mapenzi yake, atajua kuhusu mafundisho hayo, kama yanatoka kwa Mungu au ninasema kwa niaba yangu mwenyewe. Yule anayesema kutoka kwake mwenyewe anatafuta utukufu wake mwenyewe, lakini yule anayetafuta utukufu wa yule aliyemtuma, huyu ni wa kweli, na hakuna udhalimu ndani yake. Je, Musa hakuwapa sheria? Na hakuna hata mmoja wenu anayeifuata sheria. Kwa nini mnatafuta kuniua? Umati ulijibu na kusema, Una pepo; ni nani anayetaka kukuua? Yesu alijibu na kuwaambia, Nilifanya kazi moja, na ninyi nyote mnashangaa kwa sababu ya hii. Musa amewapa tohara, si kwa sababu inatoka kwa Musa, bali inatoka kwa baba zenu, na mnaweza kumtahiri mtu siku ya Sabato. Kama mtu anapokea tohara siku ya Sabato ili sheria ya Musa isivunjwe, mnanikasirikia mimi kwa sababu nilifanya mtu mzima kuwa mzima siku ya Sabato Msihukumu kulingana na mwonekano, bali hukumuni hukumu ya haki. Basi baadhi ya watu wa Yerusalemu walikuwa wakisema, Si huyu ndiye

ambaye wanatafuta kumuua? Na tazama, anasema kwa uwazi, na hawamwambii chochote. Je, viongozi walijua kweli kwamba huyu ndiye Kristo kweli? Lakini huyu tunajua anatoka wapi, bali Kristo atakapokuja, hakuna mtu ajuaye anatoka wapi. Yesu alipiga kelele katika hekalu akifundisha na kusema, Mnanijua mimi, na mnajua ninatoka wapi, na sikuja kwa niaba yangu mwenyewe, lakini yeye aliyenituma ni wa kweli, ambaye ninyi hamumjui, Mimi najua yeye, kwa sababu ninatoka kwake na yeye ndiye aliyenituma. Walitafuta basi kumshika, lakini hakuna aliyeweka mkono juu yake, kwa sababu saa yake ilikuwa bado haijafika. Wengi kutoka kwa umati walimwamini, nao wakasema, Kristo atakapokuja, je, hatafanya ishara nyingi zaidi ya hizi ambazo huyu amezifanya? Mafarisayo walisikia umati ukinung'unika kuhusu yeye mambo haya, na Mafarisayo pamoja na makuhani wakuu wakatuma wasaidizi ili wamkamate. Yesu alisema basi, Bado muda kidogo niko pamoja nanyi, kisha nitaenda kwa yule aliyenituma. Mtanitafuta na hamtanipata, na mahali nilipo, ninyi hamwezi kuja. Basi Wayahudi wakasema kwa wenyewe wao, Huyu anakusudia kwenda wapi, hata sisi hatutampata? Je, anakusudia kwenda kwa utawanyiko wa Wagiriki na kuwafundisha Wagiriki? Neno hili alilolisema ni lipi, kwamba mtatafuta mimi lakini hamtanipata, na mahali nilipo mimi, ninyi hamwezi kuja?

Katika siku ya mwisho, siku kuu ya sikukuu, Yesu alisimama na kupaza sauti akisema, Kama mtu yeyote ana kiu, aje kwangu anywe. Yule anayeamini kwangu, kama ilivyosema Maandiko, mito ya maji yaliyo hai yatatiririka kutoka tumboni mwake.

Lakini alisema hivi kuhusu Roho ambao wale wanaoamini kwake walikuwa karibu kupokea, kwa maana Roho Mtakatifu bado haukuwepo, kwa sababu Yesu bado hakuwa ametukuzwa. Wengi basi kutoka kwa umati, baada ya kusikia neno hilo, walikuwa wakisema, Huyu ndiye nabii wa kweli. Wengine walikuwa wakisema, Huyu ni Kristo. Wengine walikuwa wakisema, Je, Kristo hatoki Galilaya? Je, maandiko hayakusema kwamba Kristo anakuja kutoka kwa uzao wa Daudi na kutoka Bethlehemu, kijiji ambacho Daudi alikuwa? Mgawanyiko basi ukatokea katika umati kwa sababu yake. Lakini baadhi yao walitaka kumkamata, lakini hakuna mtu aliyeweka mikono juu yake. Basi wasaidizi walikuja kwa makuhani wakuu na Mafarisayo, na wale wakawaambia, Kwa nini hamkumleta? Wasaidizi walijibu, Kamwe hakuna mtu aliyezungumza hivyo kama mtu huyu. Mafarisayo wakawajibu, Je, nanyi pia mmepotoshwa? Je, mtu yeyote kutoka kwa viongozi aliamini kwake au kutoka kwa Mafarisayo? Lakini umati huu usioujua sheria ni walaaniwa. Nikodemo anasema kwao, yule aliyekuja kwa yeye usiku, akiwa mmoja wao, Je, sheria yetu inahukumu mtu kama haijasikia kutoka kwake kwanza na kujua anachofanya? Walijibu na kumwambia, Je, si wewe pia unatoka Galilaya? Chunguza uone kwamba nabii kutoka Galilaya hajakuinuliwa. Na kila mmoja aliondoka kwenda nyumbani kwake.

8

Jesus lakini alienda katika mlima wa mizeituni. Alfajiri alikuja tena hekaluni, na watu wote walikuwa wakija kwake, na baada ya kukaa aliwafundisha. Waandishi na Mafarisayo wanamleta mwanamke aliyekamatwa katika uzinzi, na wakamweka katikati. Wanasema kwake, Mwalimu, mwanamke huyu ameshikwa akitenda uzinzi. Na katika sheria yetu Musa aliamuru wanawake kama hao wapigwe mawe. Wewe basi unasema nini? Hili lakini walisema wakimjaribu, ili wapate mashtaka dhidi yake. Lakini Yesu akiinamisha chini kwa kidole aliandika ardhini. Lakini walipoendelea kumuuliza, alisimama wima na akawaambia, Yule asiye na dhambi miongoni mwenu na atupe jiwe la kwanza juu yake. Na tena, akiinama chini, aliandika ardhini. Lakini wale waliosikia walitoka nje mmoja mmoja, wakianza na wazee, na Yesu aliachwa pamoja na yule mwanamke aliyekuwa katikati. Akiinua kichwa, Yesu akamwambia mwanamke huyu, Wako wapi? Hakuna mtu aliyekuhukumu? Yeye akasema, Hakuna mtu, Bwana. Yesu akasema, Wala mimi sikuhukumu wewe. Nenda, na tangu sasa usitende dhambi tena.

Tena kwa hivyo Yesu alizungumza nao akisema, Mimi ni nuru ya ulimwengu. Yule anayenifuata mimi hatatembelea gizani, bali atakuwa na nuru ya uzima. Basi Mafarisayo wakamwambia, Wewe unashuhudia juu ya nafsi yako mwenyewe, ushuhuda wako si wa kweli. Yesu alijibu na kuwaambia, Hata kama mimi ninashuhudia kuhusu nafsi yangu, ushuhuda wangu ni wa kweli, kwa sababu ninajua nilikotoka na niendako. Lakini ninyi hamjui ninapotoka au

niendako. Ninyi mnahukumu kulingana na mwili, mimi sihukumu mtu yeyote. Na ikiwa nitahukumu, hukumu yangu ni ya kweli, kwa sababu si mimi peke yangu, bali mimi na Baba aliyenituma. Na katika sheria yenu imeandikwa kwamba ushuhuda wa watu wawili ni wa kweli. Mimi ni shahidi kuhusu nafsi yangu, na Baba aliyenituma anashuhudia kuhusu mimi. Basi wakamwambia, Yuko wapi baba yako? Yesu akajibu, Wala hamnifahamu mimi wala baba yangu. Kama mngalijua mimi, baba yangu pia mngalijua. Maneno haya Yesu alizungumza katika hazina, akifundisha hekaluni, na hakuna mtu aliyemkamata, kwa sababu saa yake ilikuwa bado haijafika.

Yesu akawaambia tena, Mimi naenda, nanyi mtanitafuta, na mtakufa katika dhambi zenu. Mahali ninapoenda, ninyi hamwezi kuja. Wayahudi walikuwa wakisema basi, Je, si kwamba atajiua mwenyewe, kwa sababu anasema, Mahali ninapoenda, ninyi hamwezi kuja? Naye akawaambia, Ninyi mnatoka chini, mimi ninatoka juu; ninyi mnatoka ulimwengu huu, mimi sitoki ulimwengu huu. Kwa hiyo niliwaambia kwamba mtakufa katika dhambi zenu, kwa maana kama hamtaamini kwamba mimi ndiye, mtakufa katika dhambi zenu. Basi walikuwa wakimwambia, Wewe ni nani? Yesu akawaambia, Tangu mwanzo, kile ninachowaambia. Nina mengi ya kusema na kuhukumu kuhusu ninyi, lakini yule aliyenituma ni wa kweli, na mimi ninasema ulimwenguni haya niliyoyasikia kutoka kwake. Hawakuelewa kwamba alikuwa akiwaambia juu ya Baba. Yesu akawaambia, Mtakapomwinua Mwana wa Mtu, ndipo mtakapojua kwamba Mimi ndiye, na kwamba sifanyi

chochote kwa mamlaka yangu mwenyewe, bali nasema mambo haya kama Baba yangu alivyonifundisha. Na yule aliyenituma yu pamoja nami, Baba hakuniacha peke yangu, kwa sababu mimi ninafanya mambo yanayompendeza daima. Mambo haya alipokuwa akisema, wengi waliamini kwake.

Basi Yesu alikuwa akisema kwa Wayahudi waliokuwa wameamini kwake, Kama nyinyi mnabaki katika neno langu, kweli ninyi ni wanafunzi wangu. Na mtajua ukweli, na ukweli utawafanya huru. Walijibu kwake, Sisi ni wazao wa Abraham na hatujawahi kufanywa watumwa na mtu yeyote kamwe. Unasemaje kwamba mtakuwa huru? Yesu aliwajibu, Kweli, kweli, nawaambieni kwamba kila afanyaye dhambi ni mtumwa wa dhambi. Lakini mtumwa habaki katika nyumba milele, mwana anabaki milele. Kama basi Mwana akiwaweka huru, kwa kweli mtakuwa huru. Ninajua kwamba ninyi ni uzao wa Abraham, lakini mnatafuta kuniua, kwa sababu neno langu halipati nafasi ndani yenu. Mimi ninazungumza kile nilichokiona kwa Baba yangu, na ninyi mnafanya kile mlichokiona kwa baba yenu. Walijibu na kumwambia, Baba yetu ni Abraham. Yesu akawaambia, Kama mngekuwa watoto wa Abraham, mngalifanya matendo ya Abraham. Sasa lakini mnatafuta kuniua mimi, mtu ambaye kweli nimewaambia, ambayo niliisikia kutoka kwa Mungu; hii Abraham hakufanya. Ninyi mnafanya kazi za baba yenu. Basi wakamwambia, Sisi hatukuzaliwa kutokana na uzinzi; tunaye Baba mmoja, yaani Mungu. Yesu akawaambia basi, Kama Mungu angekuwa baba yenu, mngalipenda mimi, kwa maana mimi nilitoka kwa Mungu

na nimekuja, wala sikuja kwa hiari yangu mwenyewe, lakini yeye ndiye aliyenituma. Kwa nini hamuelewa hotuba yangu? Ni kwa sababu hamwezi kusikia neno langu. Ninyi mnatoka kwa baba yenu shetani, na mnataka kufanya tamaa za baba yenu. Yeye alikuwa muuaji wa binadamu tangu mwanzo na hasimami katika ukweli, kwa sababu hakuna ukweli ndani yake. Anapozungumza uongo, anazungumza kutoka kwake mwenyewe, kwa sababu yeye ni mwongo na baba yake pia. Lakini kwa sababu nasema kweli, hamniamini. Nani miongoni mwenu anaweza kunithibitisha kuhusu dhambi? Lakini ikiwa ninasema ukweli, kwa nini ninyi hamniamini? Yule aliye wa Mungu husikia maneno ya Mungu; kwa sababu hii ninyi hamsikii, kwa kuwa hamtoki kwa Mungu. Wayahudi wakajibu na kumwambia, Je, hatusemi vizuri kwamba wewe ni Msamaria na una pepo? Yesu alijibu, Mimi sina pepo, bali ninamheshimu Baba yangu, nanyi mnanitukuza. Lakini mimi sitafuti utukufu wangu; yupo anayetafuta na kuhukumu. Kweli, kweli, nawaambia, kama mtu yeyote atalishika neno langu, hatataona kifo milele. Wayahudi wakamwambia basi, Sasa tumejua kwamba una pepo. Abraham alikufa na manabii pia, na wewe unasema, Kama mtu yeyote atalishika neno langu, hataionja kifo milele. Je, wewe ni mkubwa zaidi kuliko baba yetu Abraham, ambaye alikufa? Na manabii walikufa. Wewe unajifanya nani? Yesu alijibu, Kama mimi ninajisifu mwenyewe, utukufu wangu si kitu. Ni Baba yangu anayenisifu mimi, ambaye ninyi mnasema kwamba ni Mungu wenu, Na ninyi hamjamjua yeye, lakini mimi namjua yeye. Na kama nikisema kwamba simjui yeye, nitakuwa kama ninyi mwongo, lakini

namjua yeye na neno lake ninashika. Ibrahim baba yenu alifurahi ili aione siku yangu, naye akaiona na akafurahi. Basi Wayahudi wakamwambia, Bado huna miaka hamsini, nawe umemwona Abraham? Yesu aliwaambia, Amin, amin, nawaambia, kabla Abraham hajazaliwa, mimi nipo. Kwa hiyo walitoa mawe ili wamtupia. Lakini Yesu alijificha, akatoka nje ya hekalu akipita katikati yao, na akaenda zake hivyo.

9

Na alipokuwa akipita, alimwona mtu aliyekuwa kipofu tangu kuzaliwa. Na wanafunzi wake walimuuliza wakisema, Rabi, ni nani aliyetenda dhambi, huyu au wazazi wake, ili azaliwe kipofu? Yesu alijibu, Wala huyu hakutenda dhambi wala wazazi wake, lakini ili kazi za Mungu zifunuliwe katika yeye. Ni lazima nifanye kazi za yule aliyenituma wakati bado ni mchana, kwa maana usiku unakuja ambao hakuna mtu awezaye kufanya kazi. Wakati niko katika ulimwengu, mimi ni nuru ya ulimwengu. Baada ya kusema haya, alitemea ardhini na akatengeneza udongo kutoka kwenye mate yake, na akapaka udongo huo juu ya macho ya kipofu. Na akamwambia, Nenda ukaoge katika bwawa la Siloam, ambalo linatafsiriwa Aliyetumwa. Akaenda basi, akaoga, na akarudi akiona.

Basi majirani na wale waliokuwa wakimwona hapo awali kwamba alikuwa kipofu, walikuwa wakisema, Si huyu ndiye yule aliyekuwa amekaa na kuombaomba? Wengine walikuwa

wakisema kwamba huyu ndiye, lakini wengine walikuwa wakisema kwamba anafanana naye. Yule alikuwa akisema kwamba mimi ndimi. Walikuwa wakimwambia basi, Macho yako yalifunguliwa vipi? Yule alijibu na kusema, Mtu anaitwa Yesu alifanya udongo na kupaka macho yangu, na akaniambia, Nenda kwenye bwawa la Siloamu ukaoge. Niliondoka, nikaoga, nikapata kuona. Nilisema basi kwake, Yuko wapi yule? Anasema, Sijui.

Wanamwongoza kwa Mafarisayo yule aliyekuwa kipofu. Ilikuwa siku ya Sabato wakati Yesu alipotengeneza matope na kufungua macho yake. Tena basi Mafarisayo walikuwa wakimuuliza jinsi alivyopata kuona tena. Yeye lakini alisema kwao, Aliweka udongo juu ya macho yangu, na nilioga, na ninaona. Baadhi ya Mafarisayo walikuwa wakisema, Mtu huyu si kutoka kwa Mungu, kwa sababu halindi Sabato. Wengine walikuwa wakisema, Mtu mwenye dhambi anawezaje kufanya ishara kama hizo? Na kulikuwa na mgawanyiko kati yao. Wanasema kwa kipofu tena, Wewe unasema nini kuhusu yeye, kwamba alifungua macho yako? Yeye lakini alisema, Kwamba yeye ni nabii. Wayahudi hawakuamini kuhusu yeye kwamba alikuwa kipofu na alipata kuona, hadi walipowaita wazazi wake wa yule aliyepata kuona. Na wakawauliza wakisema, Huyu ni mwana wenu, ambaye ninyi mnasema kwamba alizaliwa kipofu? Jinsi gani basi sasa anaona? Wazazi wake wakawajibu na kusema, Tunajua kwamba huyu ni mwana wetu na kwamba alizaliwa kipofu. Lakini jinsi sasa anaona hatujui, au nani aliyefungua macho yake hatujui; yeye ana umri, muulizeni yeye,

yeye mwenyewe atasema kuhusu nafsi yake. Mambo haya walisema wazazi wake, kwa sababu waliwaogopa Wayahudi, kwani tayari Wayahudi walikuwa wamekubaliana kwamba, kama mtu yeyote atamkiri kuwa Kristo, afukuzwe kutoka kusanyiko. Kwa sababu ya hii, wazazi wake walisema, Yeye ana umri wa kutosha; muulizeni yeye. Walimwita basi mara ya pili yule mtu ambaye alikuwa kipofu, na wakamwambia, mpe Mungu utukufu, sisi tunajua kwamba mtu huyu ni mwenye dhambi. Alijibu basi yule na akasema, kama ni mwenye dhambi sijui, jambo moja ninajua, kwamba nilipokuwa kipofu sasa hivi ninaona. Nikamwambia tena, Alikufanyia nini? Alifunguaje macho yako? Aliwajibu, Nimewaambieni tayari, nanyi hamkusikia. Kwa nini mnataka kusikia tena? Je, nanyi pia mnataka kuwa wanafunzi wake? Walimtukana na kusema, Wewe ni mwanafunzi wa yule, lakini sisi ni wanafunzi wa Musa. Sisi tunajua kwamba Mungu alizungumza na Musa, lakini huyu hatujui anatoka wapi. Yule mtu alijibu na kuwaambia, Hili ni la ajabu, kwamba ninyi hamjui anatoka wapi, lakini amefungua macho yangu. Tunajua kwamba Mungu hasikii wenye dhambi, lakini kama mtu ni mcha Mungu na anafanya mapenzi yake, huyu anamsikia. Tangu zamani haijawahi kusikika kwamba mtu yeyote amefungua macho ya kipofu aliyezaliwa. Kama huyu hakutoka kwa Mungu, asingeweza kufanya chochote. Walijibu na kumwambia, Wewe ulizaliwa katika dhambi kabisa, na wewe unafundisha sisi? Kisha wakamfukuza nje. Yesu alisikia kwamba walimtoa nje, na baada ya kumkuta, alimwambia, Je, wewe unaamini katika Mwana wa Mungu? Yule alijibu na kusema, Ni nani, Bwana, ili nimwamini?

Yesu akamwambia, Umemwona, na yule anayesema nawe ndiye huyo. Lakini alisema, Ninaamini, Bwana, na akamsujudia. Yesu akasema, Nimekuja katika ulimwengu huu kwa ajili ya hukumu, ili wale wasioona waone, na wale wanaoona wapate kuwa vipofu. Na baadhi ya Mafarisayo waliokuwa pamoja naye walisikia mambo haya, na wakamwambia, Je, sisi pia ni vipofu? Yesu aliwaambia, Kama mngekuwa vipofu, msingekuwa na dhambi, lakini sasa mnasema kwamba tunaona, kwa hiyo dhambi yenu inabaki.

10

Kweli, kweli, nawaambia, yule asiyeingia kupitia mlango katika ua wa kondoo, bali anapanda kutoka mahali pengine, huyo ni mwizi na mnyang'anyi. Lakini yule aingiaye kupitia mlango ni mchungaji wa kondoo. Kwa huyu mlinda mlango anafungua, na kondoo wanasikia sauti yake, na anawaita kondoo wake wenyewe kwa majina yao na kuwaongoza nje. Na wakati atakapoleta kondoo wake wote nje, huenda mbele yao, na kondoo wanamfuata, kwa sababu wanajua sauti yake. Lakini mgeni hawatamfuata, bali watakimbia kutoka kwake, kwa sababu hawajui sauti ya wageni. Yesu aliwaambia mfano huu, lakini wale hawakuelewa maana ya yale aliyokuwa akiwaambia. Yesu akawaambia tena, Amin, amin, nawaambia kwamba mimi ni mlango wa kondoo. Wote waliokuja kabla yangu ni wezi na wanyanganyi, lakini kondoo hawakuwasikia. Mimi ni mlango; mtu yeyote akiingia kupitia mimi, ataokoka,

naye ataingia na kutoka, na atapata malisho. Mwizi haji ila kuiba na kuchinja na kuangamiza; mimi nimekuja ili wawe na uzima na kuupata kwa wingi. Mimi ni mchungaji mzuri. Mchungaji mzuri anaweka roho yake kwa ajili ya kondoo. Mfanyakazi wa kuajiriwa ambaye si mchungaji, ambaye kondoo si wake binafsi, anaona mbwa mwitu akija, naye huacha kondoo na kukimbia, na mbwa mwitu huwakamata na kuwatawanya kondoo. Lakini mtu wa kuajiriwa anakimbia, kwa sababu yeye ni mtu wa kuajiriwa na hajali kuhusu kondoo. Mimi ni mchungaji mzuri, na ninawajua wangu na ninajulikana na wangu. Kama Baba anavyonijua mimi na mimi ninavyomjua Baba, nami ninaitia roho yangu kwa ajili ya kondoo. Na lakini nina kondoo wengine, ambao si wa zizi hili, na wale pia ni lazima niwalete, na watasikia sauti yangu, na kutakuwa na kundi moja, mchungaji mmoja. Kwa sababu ya hili, Baba ananipenda, kwa sababu ninaweka roho yangu, ili niichukue tena. Hakuna mtu anayeichukua kutoka kwangu, bali mimi ninaiweka kwa hiari yangu mwenyewe, nina mamlaka ya kuiweka, na nina mamlaka ya kuichukua tena, amri hii niliipokea kutoka kwa Baba yangu. Mgawanyiko ukawa tena kati ya Wayahudi kwa sababu ya maneno haya. Lakini wengi wao walikuwa wakisema, Ana pepo na amepagawa! Kwa nini mnamsikiliza? Wengine walikuwa wakisema, Maneno haya si ya mtu aliyepagawa na pepo. Je, pepo inaweza kufungua macho ya vipofu?

Ilifanyika sikukuu ya ukumbusho huko Yerusalemu, na ilikuwa wakati wa baridi. Na Yesu alikuwa akitembea hekaluni katika

ukumbi wa Solomoni. Wayahudi walimzunguka, wakamwambia, Mpaka lini utaendelea kuinua roho zetu? Kama wewe ni Kristo, tuambie wazi wazi. Yesu aliwajibu, Niliwaambia, lakini hamwamini. Kazi ambazo ninazifanya kwa jina la Baba yangu zinashuhudia habari zangu, Lakini nyinyi hamwamini, kwa sababu hamko katika kondoo zangu, kama nilivyowaambia. Kondoo zangu zinasikia sauti yangu, nami ninawajua, nao wananifuata. Na mimi nawapa uzima wa milele kwao, na hawataangamia kamwe milele, na hakuna mtu atakayewanyakua kutoka mkononi mwangu. Baba yangu, ambaye amenipa, ni mkuu kuliko wote, na hakuna mtu awezaye kunyakua kutoka mkononi mwa baba yangu. Mimi na baba ni kimoja. Kwa hiyo, Wayahudi walibeba mawe tena ili wampige kwa mawe. Yesu aliwajibu, Nimewaonyesha kazi nyingi nzuri kutoka kwa Baba yangu, ni kwa ajili ya ipi kati ya kazi hizo mnanipigia mawe? Wayahudi walimjibu wakisema, Hatukukupiga kwa mawe kwa sababu ya kazi nzuri, bali kwa sababu ya makufuru, na kwa sababu wewe, ukiwa mwanadamu, unajifanya kuwa Mungu. Yesu aliwajibu, Je, si imeandikwa katika sheria yenu, Mimi nilisema, ninyi ni miungu? Kama aliwaita wale miungu, ambao neno la Mungu liliwajia, na Maandiko hayawezi kuvunjwa, Yeye ambaye Baba alimtakasa na kumtuma katika ulimwengu, ninyi mnasema kwamba anakufuru, kwa sababu alisema, Mimi ni Mwana wa Mungu? Kama sifanya kazi za Baba yangu, msiamini mimi, Lakini kama ninafanya, hata kama hamniamini mimi, yaamini matendo, ili mpate kujua na kuamini kwamba Baba yu ndani yangu na mimi nimo ndani yake. Kwa hiyo walikuwa wakitafuta

tena kumkamata, lakini alitoka mikononi mwao.

Akaondoka tena ngambo ya Yordani, mahali ambapo Yohana alikuwa akibatiza mara ya kwanza, naye akakaa huko. Na wengi walikuja kwake na wakasema kwamba Yohana hakika hakufanya ishara yoyote, lakini yote ambayo Yohana alisema kumhusu huyu yalikuwa ya kweli. Na wengi pale walimwamini.

11

Kulikuwa na mtu mmoja mgonjwa jina lake Lazaro kutoka Bethania, kutoka kijiji cha Maria na Martha dada yake. Mariamu alikuwa yule aliyempaka Bwana marashi na kupangusa miguu yake kwa nywele zake, ambaye ndugu yake Lazaro alikuwa mgonjwa. Kwa hiyo, dada zake walimtumia ujumbe wakisema, Bwana, tazama, yule unayempenda ni mgonjwa. Yesu aliposikia hayo, alisema, Ugonjwa huu si wa kifo, bali ni kwa ajili ya utukufu wa Mungu, ili Mwana wa Mungu atukuzwe kupitia huo. Yesu alimpenda Martha na dada yake na Lazaro. Kama basi alisikia kwamba ni mgonjwa, basi hakika alibaki katika mahali alipokuwa siku mbili, Kisha baada ya hili, anawaambia wanafunzi, Tuende Uyahudi tena. Wanafunzi wanamwambia, Rabi, sasa Wayahudi walikuwa wakitafuta kukupiga mawe, na unarudi huko tena? Yesu alijibu, Je, si masaa kumi na mbili ya siku? Kama mtu yeyote anatembea wakati wa mchana, hajikwai, kwa sababu anaona nuru ya ulimwengu huu, Lakini mtu akitembeaye usikuni, hujikwaa, kwa sababu nuru haimo ndani

yake. Hivi vitu alisema, na baada ya hivi anawaambia, Lazaro rafiki yetu amelala, lakini naenda ili nimwamshe. Wanafunzi wake wakasema basi, Bwana, kama amelala, ataokoka. Yesu alikuwa amesema kuhusu kifo chake, lakini wale walidhani kwamba anasema kuhusu usingizi wa kulala. Kisha Yesu akawaambia wazi, Lazaro amekufa. Ninafurahi kwa ajili yenu, ili mpate kuamini, kwa sababu sikuwa pale, lakini tuende kwake. Basi Tomaso aliyeitwa Pacha akawaambia wanafunzi wenzake, Tuende na sisi ili tufie pamoja naye.

Yesu alipokuja basi, alimkuta tayari amekuwa kaburini kwa siku nne. Lakini Bethany ilikuwa karibu na Yerusalemu, kama stadia kumi na tano. Na Wayahudi wengi walikuwa wamekuja kwa Martha na Maria ili wawafariji kuhusu ndugu yao. Martha basi, alipoisikia kwamba Yesu anakuja, alikutana naye, lakini Maria alikuwa amekaa ndani ya nyumba. Martha akamwambia Yesu, Bwana, kama ungekuwa hapa, ndugu yangu asingekufa. Lakini hata sasa ninajua kwamba chochote utakachoomba Mungu, Mungu atakupa. Yesu anamwambia, Ndugu yako atafufuka. Martha anamwambia, Ninajua kwamba atafufuka katika ufufuo wa siku ya mwisho. Yesu alimwambia, Mimi ni ufufuo na uzima. Yule anayeamini ndani yangu, hata kama atakufa, ataishi, na kila mtu anayeishi na kuamini ndani yangu hatakufa kamwe milele. Je, unaamini haya? Anamwambia, Ndiyo, Bwana, mimi nimeamini kwamba wewe ndiwe Kristo, Mwana wa Mungu, yule ajaye ulimwenguni. Na baada ya kusema hivi, aliondoka na kumwita Maria, dada yake, kwa siri, akisema, Mwalimu yupo na anakuita. Yule aliposikia, aliinuka haraka na akamjia. Lakini

Yesu alikuwa bado hajaja kijijini, bali alikuwa katika mahali ambapo Martha alikutana naye. Basi wale Wayahudi waliokuwa pamoja naye katika nyumba wakimfariji, walipoona Mariamu kwamba aliinuka haraka na kutoka, walimfuata, wakisema kwamba anaenda kaburini ili alie huko. Basi Maria alipofika mahali alipokuwa Yesu, alipomwona alianguka miguuni pake akimwambia, Bwana, kama ungekuwa hapa, ndugu yangu asingekufa. Yesu basi alipoona akilia na wale Wayahudi waliokuja pamoja naye wakilia, alijawa na hasira rohoni na akajitaabisha mwenyewe, Na alisema, Mmemweka wapi? Wakamwambia, Bwana, njoo uone. Yesu alilia. Wayahudi walikuwa wakisema basi, Tazama jinsi alivyompenda! Baadhi yao lakini walisema, Je, huyu aliyefungua macho ya kipofu hakuweza kuf Yesu basi, tena akiwa ameguswa sana moyoni mwake, anakuja kaburini. Ilikuwa pango, na jiwe lilikuwa limewekwa juu yake. Yesu anasema, Liinueni jiwe. Martha, dada wa aliyekufa, anamwambia, Bwana, tayari ananuka, kwa maana ni siku ya nne. Yesu anamwambia, Sikukuambia ya kwamba ukiamini, utauona utukufu wa Mungu? Kwa hiyo wakaondoa jiwe mahali alipokuwa marehemu amelala. Yesu akainama macho yake juu na akasema, Baba, ninakushukuru kwa kuwa umenisikia. Lakini mimi nilijua kwamba unasikia yangu daima, lakini kwa sababu ya umati uliozunguka nilisema, ili waamini kwamba wewe ulituma mimi. Na baada ya kusema haya kwa sauti kubwa, alipiga kelele, Lazaro, njoo nje. Na yule aliyekufa akatoka akiwa amefungwa miguu na mikono kwa vitambaa, na uso wake ulikuwa umefunikwa kwa kitambaa. Yesu akawaambia, Mfungueni na mwacheni aende.

Wengi basi kati ya Wayahudi, wale waliokuja kwa Mariamu na kuona yale aliyoyafanya Yesu, walimwamini. Lakini baadhi yao walienda kwa Mafarisayo na kuwaambia yale ambayo Yesu alifanya. Kwa hiyo makuhani wakuu na Mafarisayo walikusanya baraza na walikuwa wakisema, Tunafanya nini, kwa sababu mtu huyu anafanya ishara nyingi? Kama tutamwacha hivyo, wote watamwamini, na Warumi watakuja na kuondoa mahali petu na taifa letu. Lakini mmoja wao, Kayafa, aliyekuwa kuhani mkuu wa mwaka ule, aliwaambia, Ninyi hamjui chochote, Wala hamfikirii kwamba ni faida kwetu mtu mmoja afe kwa ajili ya watu, na si taifa zima liangamie. Hii lakini hakusema kutoka kwake mwenyewe, bali kwa kuwa kuhani mkuu wa mwaka ule, alitabiri kwamba Yesu alikuwa karibu kufa kwa ajili ya taifa. Na si kwa ajili ya taifa pekee, bali ili watoto wa Mungu waliotawanyika awakusanye kuwa umoja. Kutoka siku ile basi, walishauriana ili wamwue. Yesu basi hakutembea tena kwa uwazi miongoni mwa Wayahudi, lakini aliondoka pale akaenda nchi karibu na jangwa, kwenda mji uitwao Efraimu, na huko alikaa pamoja na wanafunzi wake. Ilikuwa karibu na Pasaka ya Wayahudi, na wengi walipanda kwenda Yerusalemu kutoka nchi kabla ya Pasaka ili wajitakase. Basi walikuwa wakimtafuta Yesu na walikuwa wakisema wao kwa wao wakiwa wamesimama hekaluni, Mnaonaje? Je, hatakuja katika sikukuu? Makuhani wakuu na Mafarisayo walikuwa wametoa amri kwamba ikiwa mtu yeyote anajua alipo, aripoti, ili waweze kumkamata.

12

Basi Yesu, siku sita kabla ya Pasaka, alikuja Bethania, mahali ambapo alikuwa Lazaro aliyekufa, ambaye alifufua kutoka kwa wafu. Walifanya chakula cha jioni kwake pale, na Martha alikuwa akihudumu, lakini Lazaro alikuwa mmoja wa wale waliokuwa wamelala pamoja naye. Basi Maria, baada ya kuchukua ratili ya manukato wa nardo safi wenye thamani kubwa, alimpaka miguu ya Yesu na kufuta kwa nywele zake miguu yake, na nyumba ilijazwa na harufu ya manukato. Basi mmoja wa wanafunzi wake, Yuda wa Simoni Iskarioti, aliyekuwa tayari kumkabidhi, anasema, Kwa nini marashi hii haikuuzwa kwa denarii mia tatu na kutolewa kwa maskini? Alisema hivi, si kwa sababu alijali maskini, bali kwa sababu alikuwa mwizi, naye alikuwa na sanduku la fedha, na alichukua vitu vilivyowekwa ndani. Yesu alisema basi, Mwache, amehifadhi hili kwa ajili ya siku ya mazishi yangu. Kwa maana maskini mnao daima pamoja nanyi, lakini mimi hamtakuwa nao daima. Umati mkubwa wa Wayahudi ulijua kwamba alikuwa pale, nao wakaja si kwa ajili ya Yesu pekee, bali ili wamwone pia Lazaro ambaye alifufua kutoka kwa wafu. Makuhani wakuu walipanga ili wamuue Lazaro pia. Kwa sababu Wayahudi wengi walikuwa wakienda kwa sababu yake na wakamwamini Yesu.

Siku iliyofuata, umati mkubwa uliokuwa umekuja kwa ajili ya sikukuu, baada ya kusikia kwamba Yesu anakuja Yerusalemu,

Walitwaa matawi ya mitende na wakatoka nje kwenda kumkutana, nao wakapiga kelele, Hosana! Amebarikiwa yeye ajaye kwa jina la Bwana, mfalme wa Israeli. Baada ya kupata punda mdogo, Yesu aliketi juu yake, kama ilivyoandikwa, Usiogope, binti Sayuni; tazama, mfalme wako anakuja ameketi juu ya mwana-punda.

Hizi lakini hawakuzijua wanafunzi wake mwanzoni, bali Yesu alipotukuzwa, ndipo walipoikumbuka kwamba hizi yaliandikwa juu yake, na hivi walivyomtendea. Umati uliokuwa pamoja naye ulishuhudia wakati alimwita Lazaro kutoka kaburini na kumfufua kutoka kwa wafu. Kwa sababu ya hii umati ulikutana naye, kwa sababu walisikia kwamba yeye alikuwa amefanya ishara hii. Kwa hiyo Mafarisayo walisema kwa wenyewe, Mnaona kwamba hamna faida chochote? Tazama, ulimwengu umeondoka nyuma yake.

Kulikuwa na baadhi ya Wagiriki kutoka kwa wale waliokuwa wakipanda ili waabudu katika sikukuu. Hawa basi walikuja kwa Filipo yule kutoka Bethsaida ya Galilaya, na walikuwa wakimwuliza wakisema, Bwana, tunataka kumwona Yesu. Filipo anakuja na kumwambia Andrea, na tena Andrea na Filipo wanamwambia Yesu, Lakini Yesu aliwajibu akisema, Imefika saa ili Mwana wa Mtu atukuzwe. Kweli, kweli, nawaambieni, kama punje la ngano halianguki ardhini na kufa, linabaki peke yake, lakini kama likifa, linazaa matunda mengi. Yule anayependa roho yake ataipoeza, na yule anayeichukia roho yake katika ulimwengu huu, atailinda kwa ajili ya uzima wa milele. Kama

mtu yeyote ananihudumia mimi, na anifuate, na mahali nilipo mimi, pale pia mtumishi wangu atakuwa, na kama mtu yeyote ananihudumia mimi, Baba atamheshimu yeye. Sasa roho yangu imefadhaika, na niseme nini? Baba, niokoe kutoka saa hii. Lakini kwa ajili ya hili nilikuja katika saa hii. Baba, litukuze jina lako. Sauti ikaja kutoka mbinguni, Nimelitukuza na nitatukuza tena. Kwa hiyo ule umati uliokuwa umesimama na baada ya kusikia ulisema kuwa ni radi iliyotokea, lakini wengine walisema, mjumbe amesema naye. Yesu alijibu na kusema, Si kwa ajili yangu sauti hii imetokea, bali kwa ajili yenu. Sasa ni hukumu ya ulimwengu huu, sasa mtawala wa ulimwengu huu atatupwa nje. Na mimi ikiwa nitainuliwa juu kutoka duniani, nitawavuta wote kwangu mwenyewe. Lakini alisema hivi akiashiria ni kifo gani alikuwa karibu kufa. Umati ulijibu kwake, Sisi tulisikia kutoka katika sheria kwamba Kristo anabaki milele, na vipi wewe unasema kwamba ni lazima Mwana wa Mtu ainuliwe? Ni nani huyu Mwana wa Mtu? Alisema basi kwao Yesu, Bado muda kidogo nuru iko pamoja nanyi. Tembeeni wakati mnayo nuru, ili giza lisiwashike, na yule atembeaye gizani hajui anaenda wapi. Wakati mnao mwanga, aminini katika mwanga, ili mwe wana wa mwanga. Haya alizungumza Yesu, na baada ya kuondoka alijificha kwao.

Licha ya ishara nyingi alizofanya mbele yao, hawakuamini kwake. ili neno la nabii Isaya litimizwe ambalo alisema, Bwana, ni nani aliyeamini ujumbe wetu? Na mkono wa Bwana umefunuliwa kwa nani? Kwa sababu ya hili hawakuweza kuamini, kwa kuwa tena Isaya alisema, Amepofusha macho yao

na amefanya ngumu mioyo yao, ili wasione kwa macho yao na wasielewa kwa mioyo yao na wasigeuĸe, nami nitawaponya.

Hizi mambo alisema Isaya alipoona utukufu wake na akazungumza habari zake. Hata hivyo, wengi wa watawala walimwamini, lakini kwa sababu ya Mafarisayo hawakukiri, ili wasifukuzwe nje ya kusanyiko. Walipenda utukufu wa wanadamu zaidi kuliko utukufu wa Mungu.

Yesu akapiga kelele na kusema, Yule anayeniamini mimi haaniamini mimi, bali anaamini yule aliyenituma. Na yule anayeniona anaona yule aliyenituma. Mimi nuru nimekuja ulimwenguni, ili kila mtu anayeniamini asibaki gizani. Na ikiwa mtu yeyote atasikia maneno yangu na asiamini, mimi sitamhukumu yeye, kwa maana sikuja ili kuhukumu ulimwengu, bali ili kuuokoa ulimwengu. Yule anayenikataa mimi na asiyeyachukua maneno yangu ana mhukumiaji wake; neno nililolinena, lile litamhukumu yeye katika siku ya mwisho. Kwamba mimi sikuzungumza kutoka kwangu mwenyewe, lakini Baba aliyenituma yeye mwenyewe amenipa amri ya nini niseme na nini nitasema. Ninajua kwamba amri yake ni uzima wa milele. Kile ninachosema mimi, kama Baba alivyoniambia, ndivyo ninavyosema.

13

Lakini kabla ya sikukuu ya Pasaka, Yesu akijua kwamba saa

yake imekuja ili aondoke kutoka ulimwengu huu kwenda kwa Baba, akiisha kuwapenda watu wake waliokuwa katika ulimwengu, aliwapenda hadi mwisho. Wakati chakula cha jioni kilipokuwa kimeandaliwa, shetani alikuwa tayari ameweka moyoni mwa Yuda wa Simoni Iskarioti ili amsaliti. Yesu akijua kwamba Baba amempa vyote vya mikononi mwake, na kwamba alitoka kwa Mungu na anaenda kwa Mungu, Anainuka kutoka chakula cha jioni na kuweka mavazi, na baada ya kuchukua taulo, alijifunga mwenyewe. Kisha akatupa maji ndani ya karai, na akaanza kuosha miguu ya wanafunzi na kuipangusa kwa kitambaa ambacho alikuwa amejifunga. Basi anakuja kwa Simon Petro, na yule anamwambia, Bwana, wewe waniosha miguu yangu? Yesu alijibu na kumwambia, Kile ninachofanya wewe hujui sasa hivi, lakini utajua baadaye. Petro anasema kwake, Usiioshe miguu yangu milele. Yesu alijibu kwake, Kama sitakuosha, huna sehemu nami. Simoni Petro anamwambia, Bwana, si miguu yangu tu, bali pia mikono na kichwa. Yesu anamwambia, Yule aliyeoshwa hana haja ya kuosha miguu, bali ni safi mzima, na ninyi ni wasafi, lakini si wote. Alijua kwa maana yule aliyekuwa akimsaliti, kwa sababu ya hili alisema, Si ninyi nyote safi.

Wakati basi aliposha miguu yao na kuchukua mavazi yake, akarudi kukaa tena akawaambia, mnajua nini nimefanya kwenu? Ninyi mnaniita Mwalimu na Bwana, na mnasema vizuri, kwa maana ndivyo nilivyo. Kama basi mimi nilioshwa miguu yenu, Bwana na Mwalimu, nanyi pia mnapaswa kuoshana miguu. Kwa maana nimewapa mfano, ili kama mimi

nilivyowafanyia ninyi, nanyi pia mfanye hivyo. Kweli, kweli, nawaambia, hakuna mtumwa aliye mkubwa kuliko bwana wake, wala hakuna mjumbe aliye mkubwa kuliko aliyemtuma. Kama mnajua mambo haya, mna heri ikiwa mnayafanya. Sisemi kuhusu ninyi nyote, mimi ninajua wale niliowachagua, lakini ili maandiko yatimizwe, yule alaye mkate pamoja nami ameinua kisigino chake dhidi yangu. Tangu sasa ninawaambia kabla ya kutokea, ili itakapotokea mwaamini ya kwamba mimi ndimi. Kweli, kweli, nawaambia, yeye anayempokea yeyote nitakayemtuma, ananipokea mimi, na yeye anayenipokea mimi, anampokea yule aliyenituma.

Baada ya kusema mambo haya, Yesu alisumbuka rohoni, na akashuhudia na akasema, Amina, amina, nawaambia kwamba mmoja wenu atanisaliti. Wanafunzi basi waliangaliana, wakiwa hawaelewi anachosema. Kulikuwa na mwanafunzi mmoja wa Yesu amelala kifuani mwa Yesu, ambaye Yesu alimpenda. Simoni Petro basi anamwelekea huyu ili kujua ni nani ambaye anazungumza habari zake. Lakini yule alipoanguka juu ya kifua cha Yesu, akamwambia, Bwana, ni nani? Yesu anajibu, Yule ni ambaye nitampa kipande baada ya kukichovya. Kisha baada ya kukichovya kipande, anampa Yuda wa Simoni Iskarioti. Na baada ya kipande cha mkate, ndipo Shetani aliingia ndani yake. Basi Yesu akamwambia, Unachofanya, fanya haraka. Lakini hakuna mtu miongoni mwa wale waliokuwa wamelala aliyejua kwa nini alisema naye. Baadhi yao walidhani, kwa kuwa Yuda alikuwa na sanduku la fedha, kwamba Yesu anamwambia, Nunua vile tunavyohitaji kwa ajili ya sikukuu, au awape

maskini kitu. Baada ya kuchukua kipande hicho, yule mara moja alitoka nje, na ilikuwa usiku.

Basi alipotoka, Yesu anasema, Sasa Mwana wa Mwanadamu ametukuzwa, na Mungu ametukuzwa ndani yake. Kama Mungu alitukuzwa ndani yake, Mungu atamtukuza ndani yake mwenyewe, na mara moja atamtukuza. Watoto wadogo, bado kidogo niko pamoja nanyi. Mtanitafuta, na kama nilivyowaambia Wayahudi kwamba mahali niendapo mimi, ninyi hamwezi kuja, nanyi nawaambia sasa hivi. Ninawapa amri mpya ili mpendane, kama nilivyowapenda ninyi, ili nanyi mpendane. Kwa hili watu wote watajua kwamba ninyi ni wanafunzi wangu, ikiwa mtakuwa na upendo kwa kila mmoja wenu. Simoni Petro anasema kwake, Bwana, unaenda wapi? Yesu alijibu kwake, Mahali ninapoenda, huwezi kunifuata sasa, lakini baadaye utanifuata. Petro anasema kwake, Bwana, kwa nini siwezi kukufuata sasa hivi? Nitaweka roho yangu kwa ajili yako. Yesu alijibu kwake, Roho yako kwa ajili yangu utaweka? Kweli, kweli, nakuambia, jogoo hatalia mpaka utakapokuwa umenikana mara tatu.

14

Moyo wenu usifadhaike; mnaamini kwa Mungu, na mnamini kwangu mimi pia. Katika nyumba ya baba yangu kuna makao mengi. Kama sivyo, ningalikuwa nimewaambieni. Ninaenda kuwaandaeni mahali. Na ikiwa nitaenda na kuwaandaeni

mahali, nitarudi tena na kuwachukua kwangu mwenyewe, ili pale nilipo mimi, nanyi mwe pia. Na mnajua mahali ninapoenda, na mnajua njia. Tomaso anamwambia, Bwana, hatujui unaendako wapi, na tutawezaje kuijua njia? Yesu anamwambia, Mimi ndimi njia, na kweli, na uzima. Hakuna awaye kwa Baba ila kwa kupitia kwangu. Kama mlinijua mimi, mlingeijua pia baba yangu. Na tangu sasa mnamjua yeye na mmemwona yeye. Filipo anamwambia, Bwana, tuonyeshe Baba, nayo itatutosha. Yesu anamwambia, Muda mwingi sana nimekuwa pamoja na ninyi, na hujanijua mimi, Filipo? Yule aliyeniona mimi ameona Baba, na kwa nini wewe unasema, Tuonyeshe sisi Baba? Je, huamini kwamba mimi niko ndani ya Baba na Baba yuko ndani yangu? Maneno ambayo ninawaambia ninyi, siyasemi kwa niaba yangu mwenyewe, lakini Baba aliye ndani yangu anayekaa ndani, yeye mwenyewe hufanya kazi hizo. Niamini kwamba mimi niko ndani ya Baba na Baba yuko ndani yangu; lakini kama sivyo, niaminini kwa sababu ya kazi hizo. Kweli, kweli, nawaambia, yule anayeniamini mimi, kazi ambazo mimi ninazifanya yeye pia atazifanya, na atafanya kazi kubwa zaidi kuliko hizi, kwa sababu mimi ninaenda kwa Baba yangu. Na chochote mnachoomba katika jina langu, hili nitafanya, ili Baba atukuzwe katika Mwana. Kama mkiomba chochote kwa jina langu, mimi nitakifanya.

Kama mnanipenda, shikeni amri zangu. na mimi nitamwuliza baba, naye atawapa mtetezi mwingine, ili akae nanyi milele Roho wa kweli, ambao ulimwengu hauwezi kupokea, kwa

sababu hauuoni wala hauujui; ninyi lakini mnaujua, kwa sababu anakaa pamoja nanyi na atakuwa ndani yenu. Sitawacha ninyi yatima, ninakuja kwenu. Bado kidogo na ulimwengu hautaniona tena, lakini ninyi mtaniona, kwa sababu mimi ninaishi na ninyi mtaishi. Katika siku ile mtajua ya kwamba mimi niko kwa Baba yangu, nanyi mko ndani yangu, nami niko ndani yenu. Yule mwenye amri zangu na kuzishika, ndiye anayenipenda mimi. Yule anayenipenda mimi atapendwa na Baba yangu, na mimi nitampenda yeye na nitajionyesha kwake mimi mwenyewe. Yuda, si yule Iskarioti, akamwambia, Bwana, ni kwa nini umekusudia kujifunua kwetu na si kwa ulimwengu? Yesu alijibu na akamwambia, Kama mtu yeyote ananipenda mimi, atalishika neno langu, na Baba yangu atampenda yeye, na tutakuja kwake na tutafanya makao kwa yeye. Yule asiye kunipenda haifadhi maneno yangu, na neno mnalolosikia si langu, bali la Baba aliyenituma.

Mambo haya nimesema kwenu nikibaki pamoja nanyi. Lakini Msaidizi, Roho Mtakatifu ambaye Baba atatuma kwa jina langu, huyo atawafundisha mambo yote na atawakumbusha mambo yote niliyowaambia. Amani ninawaachieni, amani yangu ninawapa, si kama ulimwengu unavyotoa, mimi ninawapa. Moyo wenu usiwe na wasiwasi wala usiogope. Mlisikia kwamba mimi niliwaambia, ninaenda na ninakuja kwenu. Kama mngalipenda mimi, mngalifurahi kwamba nilisema ninaenda kwa Baba, kwa sababu Baba wangu ni mkuu kuliko mimi. Na sasa nimewaambieni kabla haijatokea, ili itakapotokea mwaamini. Sitazungumza tena mengi pamoja nanyi, kwa

maana mtawala wa ulimwengu anakuja, na ndani yangu hana kitu. Lakini ili ulimwengu ujue kwamba ninapenda Baba, na kama Baba alivyoniamuru, ndivyo ninavyofanya. Inukeni, tuende kutoka hapa.

15

Mimi ni mzabibu wa kweli, na Baba yangu ni mkulima. Kila tawi lililoko ndani yangu lisilozaa matunda, huliondoa, na kila tawi lizaalo matunda, hulisafisha, ili lizae matunda zaidi. Tayari ninyi ni wasafi kwa sababu ya neno ambalo nimewaambieni. Bakini ndani yangu, nami nitabaki ndani yenu. Kama vile tawi haliwezi kuzaa matunda kwa nguvu zake mwenyewe, ikiwa halitabaki katika mzabibu, vivyo hivyo wala ninyi hamwezi, ikiwa hamtabaki ndani yangu. Mimi ni mzabibu, ninyi ni matawi. Yule anayebaki ndani yangu na mimi ndani yake, huyu huzaa matunda mengi, kwa sababu bila mimi hamwezi kufanya chochote. Kama mtu hasibaki ndani yangu, alitupwa nje kama tawi na alikauka, na wanayakusanya na kuyatupa motoni, na yanachomwa. Kama mkibaki ndani yangu na maneno yangu yakibaki ndani yenu, chochote mkitaka ombeni, na kitakuwa kwenu. Katika hili Baba yangu alitukuzwa, ili mzae matunda mengi, na mtakuwa wanafunzi wangu. Kama Baba alivyonipenda mimi, ndivyo nami nilivyowapenda ninyi; kaeni katika upendo wangu. Kama mkizitunza amri zangu, mtabaki katika upendo wangu, kama vile mimi nilivyozitunza amri za Baba yangu na kukaa katika upendo wake. Nimesema mambo

haya kwenu ili furaha yangu ibaki ndani yenu, na furaha yenu ikamilike. Hii ndiyo amri yangu, ili mpendane kama nilivyowapenda ninyi. Upendo mkubwa zaidi ya huu hakuna mtu anao, ili mtu aweke roho yake kwa ajili ya marafiki zake. Ninyi ni rafiki zangu, kama mkifanya yote ninayowaagiza. Siwaiti tena ninyi watumwa, kwa sababu mtumwa hajui bwana wake anafanya nini, lakini nimewaita ninyi marafiki, kwa sababu yote niliyoyasikia kutoka kwa Baba yangu nimewajulisha. Si nyinyi mlinichagua mimi, bali mimi niliwachagua ninyi, na niwaweke ninyi ili mwende na kuzaa matunda, na matunda yenu yabaki, ili chochote mtakachoomba Baba kwa jina langu, awape ninyi. Ninawaagiza mambo haya, ili mpendane.

Kama dunia inawachukia, jueni ya kwamba ilinichukia mimi kwanza kabla yenu. Kama mngekuwa wa ulimwengu, ulimwengu ungependa wenyewe. Lakini kwa sababu hamko wa ulimwengu, bali mimi niliwachagua ninyi kutoka ulimwenguni, kwa sababu ya hili ulimwengu unawachukia. Kumbukeni neno ambalo mimi nilisema kwenu, mtumwa si mkubwa kuliko bwana wake. Kama walinifuatilia mimi, nanyi watawafuatilia, kama walilihifadhi neno langu, nalo lenu watalihifadhi. Lakini haya yote watawatendea ninyi kwa sababu ya jina langu, kwa sababu hawamjui yeye aliyenituma. Kama nisingekuja na kuongea nao, wasingekuwa na dhambi, lakini sasa hawana udhuru kuhusu dhambi yao. Yule anayenichukia mimi anachukia pia baba yangu. Kama sikufanya kazi kati yao ambazo hakuna mwingine amefanya, wasingekuwa na dhambi,

lakini sasa wameona na wamechukia mimi na baba yangu. Lakini hili lilitokea ili neno lililoandikwa katika sheria yao litimizwe: Walinichukia bila sababu. Lakini wakati aje yule msaidizi ambaye mimi nitatuma kwenu kutoka kwa Baba, Roho wa kweli ambaye anatoka kwa Baba, yeye atashuhudia habari yangu, Nanyi pia mnashuhudia, kwa sababu mmekuwa pamoja nami tangu mwanzo.

16

Nimewaambia mambo haya ili msikwazwe. Watawafanya ninyi watengwa, lakini inakuja saa ambapo kila mtu atakayewaua ninyi atadhani anatoa huduma kwa Mungu. Na mambo haya watafanya kwa sababu hawakumjua Baba wala mimi. Lakini nimewaambia mambo haya ili wakati saa itakapofika, mkayakumbuke kwamba mimi niliwaambia. Mambo haya sikuwaambia tangu mwanzo, kwa sababu nilikuwa pamoja nanyi. Sasa lakini ninaenda kwa yule aliyenituma, na hakuna mmoja wenu ananiuliza, Unaenda wapi? Lakini kwa sababu nimewaambia mambo haya, huzuni imejaza mioyo yenu. Lakini mimi nasema ukweli kwenu, ni faida kwenu ili mimi niende. Kwa maana kama mimi siendi, Msaidizi hatakuja kwenu, lakini kama nikienda, nitamtuma yeye kwenu. Na akija, yule ataukemea ulimwengu kuhusu dhambi, na kuhusu haki, na kuhusu hukumu. kuhusu dhambi, kwa sababu hawaaminii mimi, Kuhusu haki, kwa sababu ninaenda kwa Baba yangu na hamtaniona tena, Lakini kuhusu hukumu, kwamba mtawala wa

ulimwengu huu amehukumiwa. Bado nina mengi ya kuwaambia, lakini hamwezi kuyachukua sasa hivi. Lakini yule Roho wa kweli atakapokuja, atawaongoza ninyi katika kweli yote, kwa maana hatasema kutoka kwake mwenyewe, bali chochote atakachosikia atasema, na vitu vijavyo atawatangazia ninyi. Yule atanitukuza, kwa sababu atachukua kutoka kwangu na atawaarifu. Yote ambayo Baba anayo ni yangu, kwa sababu ya hili nilisema kwamba atachukua kutoka kwangu na atatangaza kwenu. Kidogo na hamtaniona, na tena kidogo mtaniona, kwa sababu mimi naenda kwa Baba. Basi baadhi ya wanafunzi wake wakasemezana wao kwa wao, Ni nini hiki anachosema kwetu, Kitambo kidogo hamtaniona, na tena kitambo kidogo mtaniona, na Kwamba mimi naenda kwa Baba? Walikuwa wakisema basi, Hiki ni nini ambacho anasema kidogo? Hatujui nini anachozungumza. Yesu alijua basi kwamba walitaka kumuuliza, naye akawaambia, Je, mnatafutana ninyi kwa ninyi kuhusu hili nililosema, kwamba kitambo kidogo hamtaniona, na tena kitambo kidogo mtaniona? Kweli, kweli, nawaambia kwamba mtalia na kuomboleza ninyi, lakini ulimwengu utafurahi; ninyi mtahuzunika, lakini huzuni yenu itageuka kuwa furaha. Mwanamke anapozaa ana huzuni, kwa sababu saa yake imefika, lakini anapomzaa mtoto, hakumbuki tena dhiki kwa sababu ya furaha kwamba mtu amezaliwa ulimwenguni. Nanyi basi mna huzuni sasa, lakini nitawaona tena na mioyo yenu itafurahi, na hakuna mtu atakayeondoa furaha yenu kwenu. Na katika siku ile hamtaniuliza mimi chochote. Kweli, kweli nawaambieni kwamba chochote mtakachomwomba Baba kwa jina langu, atawapeni. Hadi sasa

hamkuomba chochote kwa jina langu, ombeni na mtapokea, ili furaha yenu iwe timilifu. Mambo haya nimeyasema kwenu kwa mifano, lakini saa inakuja ambapo sitaongea tena kwenu kwa mifano, bali kwa uwazi nitawatangazia habari za Baba. Katika siku ile mtaomba kwa jina langu, na siwaambii kwamba mimi nitamwomba Baba kwa ajili yenu, Yeye mwenyewe kwa maana Baba anawapenda ninyi, kwa sababu ninyi mmenipenda mimi, na mmesadiki kwamba mimi nilitoka kwa Mungu. Nilitoka kwa Baba na nimekuja katika ulimwengu; tena ninaiacha ulimwengu na ninaenda kwa Baba. Wanafunzi wake wanamwambia, Tazama, sasa unaongea kwa uwazi, wala husemi kwa mfano wowote. Sasa tunajua kwamba unajua yote na huna haja ya mtu yeyote kukuuliza. Katika hili tunaamini kwamba ulitoka kwa Mungu. Yesu aliwajibu, Sasa hivi mnaamini? Tazama, saa inakuja, na sasa imekuja, ili mtawanyike kila mmoja kwake na mniache peke yangu, lakini si mimi peke yangu, kwa sababu Baba yu pamoja nami. Nimewaambia mambo haya ili mwe na amani ndani yangu. Katika ulimwengu mtakuwa na mateso, lakini jipeni moyo, mimi nimeshinda ulimwengu.

17

Mambo haya alizungumza Yesu, na aliinua macho yake kwa mbingu na akasema, Baba, saa imefika, mtukuze Mwana wako, ili Mwana wako naye akutukuze wewe, Kama ulivyompa mamlaka juu ya wanadamu wote, ili awape uzima wa milele

wote wale uliompa yeye. Hii ndiyo uzima wa milele, ili wakujue wewe, Mungu pekee wa kweli, na yule uliyemtuma, Yesu Kristo. Mimi nilikutukuza juu ya dunia, nilikamilisha kazi ambayo umenipatia ili niifanye. Na sasa unitukuze mimi wewe, Baba, pamoja na wewe kwa utukufu ule ambao nilikuwa nao kabla ya ulimwengu kuwepo pamoja nawe. Nilidhihirisha jina lako kwa watu ambao umenipa mimi kutoka ulimwenguni. Walikuwa wako, na umenipa wao, nao wamelishika neno lako. Sasa wamejua kwamba yote uliyonipatia yanatoka kwako. Kwa sababu maneno ambayo umenipatia mimi, nimewapatia wao, na wao waliyapokea, na walijua kwa kweli kwamba nilitoka kwako, na waliamini kwamba wewe ulinituma. Mimi ninaomba kwa ajili yao, siombi kwa ajili ya ulimwengu, bali kwa ajili ya wale ulionipa, kwa sababu ni wako, Na yote yangu ni yako, na yako ni yangu, nami nimetukuzwa katika wao. Na sitakuwa tena katika ulimwengu, na hawa wako katika ulimwengu, na mimi ninakuja kwako. Baba mtakatifu, waweke katika jina lako ambalo umenipa, ili wawe umoja kama sisi. Wakati nilikuwa pamoja nao duniani, mimi niliwaweka katika jina lako; wale ulionipa niliwahifadhi, na hakuna hata mmoja wao aliyepotea isipokuwa mwana wa uharibifu, ili maandiko yatimizwe. Sasa lakini ninakuja kwako, na ninasema mambo haya katika ulimwengu ili wawe na furaha yangu iliyojazwa ndani yao. Mimi nimewapa neno lako, na ulimwengu uliwachukia, kwa sababu hawako wa ulimwengu, kama vile mimi siko wa ulimwengu. Siombi uwaondoe ulimwenguni, bali uwahifadhi na uovu. Hawako wa ulimwengu, kama vile mimi sivyo wa ulimwengu. Watakase katika kweli yako; neno lako ni kweli.

Kama ulivyonituma mimi ulimwenguni, ndivyo nami nilivyowatuma wao ulimwenguni. Kwa ajili yao mimi ninajitakasa mwenyewe, ili nao wawe wametakaswa katika kweli. Si kuhusu hawa tu naomba, bali pia kuhusu wale wanaoamini kwa sababu ya neno lao kwangu, Ili kwamba wote wawe umoja, kama wewe, Baba, uko ndani yangu na mimi niko ndani yako, ili kwamba nao pia wawe ndani yetu umoja, ili kwamba ulimwengu uamini kwamba wewe ulinituma. na mimi utukufu ambao umenipatia nimewapatia, ili wawe mmoja kama sisi tulivyo mmoja, Mimi ndani yao na wewe ndani yangu, ili wawe wakamilishwa kuwa mmoja, na ili ulimwengu ujue kwamba wewe ulinituma na uliwapenda wao kama ulivyonipenda mimi. Baba, wale ulioniwapa, nataka kwamba mahali nilipo mimi na wao wawe pamoja nami, ili waone utukufu wangu ambao umenipa, kwa sababu ulinipenda kabla ya kuwekwa msingi wa ulimwengu. Baba mwenye haki, ulimwengu haukujua wewe, lakini mimi nilikujua wewe, na hawa walijua kwamba wewe ulituma mimi. Nami nimewajulisha jina lako, na nitaendelea kulijulisha, ili upendo ambao ulinipenda nao uwe ndani yao, nami niwe ndani yao.

18

Baada ya kusema hayo, Yesu alitoka pamoja na wanafunzi wake akaenda ngambo ya bonde la Kidroni, mahali ambapo kulikuwa na bustani, ambayo aliingia ndani yake yeye na wanafunzi wake. Yuda aliyemsaliti alijua mahali pale, kwa sababu Yesu

alikuwa amekutana huko mara nyingi pamoja na wanafunzi wake. Basi Yuda, baada ya kuchukua kikosi na wasaidizi kutoka kwa makuhani wakuu na Mafarisayo, alikuja huko akiwa na mienge na taa na silaha. Yesu basi, akijua mambo yote yanayomjia, alitoka nje na kuwaambia, Mnamtafuta nani? Walimjibu, Yesu wa Nazareti. Yesu akawaambia, Mimi ndiye. Yuda aliyekuwa akimsaliti naye alikuwa amesimama pamoja nao. Basi alipowaaambia kwamba mimi ni, walirudi nyuma na kuanguka chini. Tena basi aliwauliza, mnamtafuta nani? Nao wakasema, Yesu Mnazarayo. Yesu alijibu, Niliwaambia kwamba mimi ndiye. Kama basi mnanitafuta mimi, waacheni hawa waende, Ili neno ambalo alisema litimizwe, kwamba wale ulionipa, sikupoteza hata mmoja wao. Simoni Petro, aliyekuwa na upanga, aliuvuta, na akampiga mtumwa wa kuhani mkuu na kukata sikio lake la kulia; jina la mtumwa huyo lilikuwa Malkus. Yesu akamwambia Petro, Rudisha upanga kwenye ala yake. Je, nisikunywe kikombe ambacho Baba amenipa?

Kwa hiyo kikosi na jemadari na wasaidizi wa Wayahudi walimkamata Yesu na kumfunga. Nao walimwongoza kwa Anna kwanza, kwa maana alikuwa mkwe wa Kayafa, ambaye alikuwa kuhani mkuu wa mwaka ule. Kayafa ndiye aliyeshauri Wayahudi kwamba inafaa mtu mmoja kuangamia kwa ajili ya watu. Simoni Petro na mwanafunzi mwingine walikuwa wakimfuata Yesu. Mwanafunzi yule alikuwa anajulikana na kuhani mkuu, na aliingia pamoja na Yesu ndani ya ua wa kuhani mkuu, Lakini Petro alisimama nje karibu na mlango. Kwa hiyo yule mwanafunzi mwingine, ambaye alimjulikana

kuhani mkuu, alitoka nje na akaongea na mlinzi wa mlango, kisha akamwingiza Petro ndani. Basi yule msichana mlinda mlango anamwambia Petro, Je, wewe pia si mmoja wa wanafunzi wa mtu huyu? Yule anasema, Mimi si. Watumwa na wasaidizi walikuwa wamesimama, wakiwa wametengeneza moto wa makaa kwa sababu kulikuwa na baridi, nao walikuwa wakijipasha joto, na Petro alikuwa amesimama pamoja nao akijipasha joto. Kwa hiyo kuhani mkuu alimuuliza Yesu kuhusu wanafunzi wake na kuhusu mafundisho yake. Yesu alimjibu, Mimi niliongea kwa uwazi kwa ulimwengu, mimi daima nilifundisha katika kusanyiko na katika hekalu, mahali ambapo Wayahudi daima wanakusanyika pamoja, na sikuongea chochote kwa siri. Kwa nini unaniuliza? Uliza wale waliosikia nilichosema kwao; tazama, hawa wanajua nilichosema. Lakini alipokwisha kusema haya, mmoja wa wasaidizi aliyekuwa amesimama pale alimpiga Yesu kofi akisema, Je, unamjibu kuhani mkuu hivyo? Yesu alijibu, Kama nilisema vibaya, shuhudia kuhusu uovu, lakini kama nilisema vizuri, kwa nini unanipiga? Annas alimtuma yeye akiwa amefungwa kwa Kayafa, kuhani mkuu. Simoni Petro alikuwa amesimama na akijipasha moto. Basi wakamwambia, Je, wewe pia si mmoja wa wanafunzi wake? Basi yule alikataa na kusema, Si mimi. Mmoja wa watumwa wa kuhani mkuu, aliyekuwa jamaa wa yule ambaye Petro alimkata sikio, akasema, Je, sikukuona bustanini pamoja naye? Kwa hiyo, Petro alikana tena, na mara moja jogoo alilia.

Basi wanaongoza Yesu kutoka kwa Kayafa mpaka kwenye

jumba la baraza, ilikuwa asubuhi, na wao hawakuingia ndani ya jumba la baraza, ili wasijinajisi, lakini ili waweze kula Pasaka. Pilato akatoka nje kwao na akasema, Mnaleta mashtaka gani dhidi ya mtu huyu? Walijibu na kumwambia, Kama huyu hakuwa mtenda mabaya, tusingalikukabidhi kwako. Pilato akawaambia, Mchukueni ninyi na kumhukumu kulingana na sheria yenu. Mayahudi wakamjibu, Sisi haturuhusiwi kuua mtu yeyote. Ili neno la Yesu litimizwe ambalo alisema akionyesha ni kifo gani alikuwa karibu kufa. Pilato aliingia tena ndani ya praetorium na kumwita Yesu, na akamwambia, Wewe ni mfalme wa Wayahudi? Yesu alimjibu, Je, unasema hivi kwa nafsi yako mwenyewe, au wengine walikuambia habari zangu? Pilato alijibu, Si mimi Myahudi? Taifa lako na makuhani wakuu walikutoa kwangu. Ulifanya nini? Yesu alijibu, Ufalme wangu si wa ulimwengu huu. Kama ufalme wangu ungekuwa wa ulimwengu huu, wasaidizi wangu wangalipigana ili nisitiwe kwa Wayahudi. Lakini sasa ufalme wangu si wa hapa. Pilato akamwambia, Basi wewe ni mfalme? Yesu akajibu, Wewe unasema kwamba mimi ni mfalme. Mimi nimezaliwa kwa ajili ya hili na nimekuja ulimwenguni kwa ajili ya hili, ili nishuhudiye ukweli. Kila mtu aliye wa kweli husikia sauti yangu. Pilato anasema kwake, Ukweli ni nini? Na baada ya kusema hivi, alitoka tena akaenda kwa Wayahudi na akawaambia, Mimi sipati hatia yoyote kwake, Ni desturi yenu kwamba niwaachie huru mtu mmoja wakati wa Pasaka. Je, mnataka basi niwaachie huru Mfalme wa Wayahudi? Basi walipaaza sauti tena wote wakisema, Si huyu, bali Baraba. Naye Baraba alikuwa mnyang’anyi.

19

Kisha basi Pilato alimchukua Yesu na akampiga mijeledi. Na askari walikuwa wamesuka taji la miiba na kuliweka kichwani mwake, na wakamvika vazi la rangi ya zambarau. Na walikuwa wakisema, Salamu Mfalme wa Wayahudi, na walikuwa wakimpa mapigo. Pilato alitoka nje tena na kuwaambia, Tazameni, ninamleta nje kwenu, ili mjue kwamba sikupata hatia yoyote kwake. Yesu alitoka nje akiwa amevaa taji ya miiba na vazi la zambarau. Na akawaambia, Tazameni mtu huyu. Basi makuhani wakuu na walinzi walipomuona, walipiga kelele wakisema, Msulubishe! Msulubishe! Pilato akawaambia, Mchukueni ninyi wenyewe mkamsulubishe, kwa maana mimi sipati hatia yoyote kwake. Wayahudi walijibu kwake, Sisi tuna sheria, na kulingana na sheria yetu anapasa kufa, kwa sababu alijifanya mwenyewe mwana wa Mungu. Wakati Pilato aliposikia neno hili, basi, aliogopa zaidi. Akaingia ndani ya praetorium tena na kumwambia Yesu, Unatoka wapi wewe? Lakini Yesu hakumpa jibu. Pilato anasema basi kwake, Mimi husemi nami? Hujui kwamba nina mamlaka ya kukusulubishia na nina mamlaka ya kukuachia? Yesu alijibu, Wewe hukuwa na mamlaka yoyote juu yangu, kama isingekuwa imepewa kwako kutoka juu. Kwa sababu ya hili, yule anayenisaliti kwako ana dhambi kubwa zaidi. Kutoka hapo Pilato alitafuta kumwachilia, lakini Wayahudi walipiga kelele wakisema, Kama utamwachilia huyu, wewe si rafiki wa Kaisari. Kila mtu anayejifanya mfalme anapinga Kaisari. Basi Pilato aliposikia neno hili, alimtoa Yesu

nje, na akaketi juu ya jukwaa mahali panaitwa Lithostroto, na kwa Kiebrania Gabatha. Ilikuwa maandalizi ya Pasaka, saa ilikuwa karibu ya sita, naye akawaambia Wayahudi, Tazameni mfalme wenu. Lakini wao walipiga kelele, Ondoa! Ondoa! Msulubishe! Pilato akawaambia, Je, nimsulubishe mfalme wenu? Makuhani wakuu walijibu, Hatuna mfalme isipokuwa Kaisari. Ndipo basi akamkabidhi kwao ili asulubiwe.

Walimpokea Yesu na kumleta, na akiwa anabeba msalaba wake, alitoka nje kwenda mahali paitwapo mahali pa fuvu, ambao unaitwa kwa Kiebrania Golgotha. mahali walipomsulubishia, na pamoja naye wengine wawili upande huu na upande huu, na Yesu katikati. Pilato pia aliandika kichwa cha habari na kukiweka juu ya msalaba, nayo ilikuwa imeandikwa, Yesu Mnazarayo, Mfalme wa Wayahudi. Kwa hiyo kichwa hiki wengi wa Wayahudi walikisoma, kwa sababu mahali ambapo Yesu alisulubiwa palikuwa karibu na mji, na kilikuwa kimeandikwa kwa Kiebrania, kwa Kigiriki, na kwa Kirumi. Makuhani wakuu wa Wayahudi walikuwa wakimwambia Pilato, Usiandike, Mfalme wa Wayahudi, bali kwamba yule alisema, Mimi ni mfalme wa Wayahudi. Pilato alijibu, Kile nimeandika, nimeandika.

Basi askari walipokuwa wamemsulubisha Yesu, walichukua mavazi yake na wakayagawa sehemu nne, kila askari sehemu moja, na kanzu. Lakini kanzu ilikuwa bila mshono, ilifumwa kutoka juu mpaka chini yote. Wakasema basi kwa wao kwa wao, Tusimrarue, bali tupige kura juu yake ni wa nani itakuwa, ili

maandiko yatimizwe yanayosema, Waligawanya mavazi yangu kwa ajili yao wenyewe, na juu ya nguo yangu walitupa kura.

Askari walifanya mambo haya. Lakini walisimama karibu na msalaba wa Yesu mama yake na dada wa mama yake, Maria wa Klopa, na Maria Magdalene. Yesu basi alipoona mama yake na yule mwanafunzi aliyempenda amesimama pale, akamwambia mama yake, Mwanamke, tazama mwana wako. Kisha akamwambia mwanafunzi, Tazama mama yako. Na tangu saa ile, mwanafunzi akamchukua kwake nyumbani. Baada ya hili, Yesu akijua kwamba yote tayari yamekamilika, ili maandiko yakamilike, akasema, Nina kiu. Chombo kilikuwa kimewekwa pale, kimejaa siki. Wakajaza sponji kwa siki na kuiweka kwenye hisopo, wakaipeleka kinywani mwake. Basi Yesu alipokwisha kuchukua ile siki, alisema, Imekamilika, na akiinamisha kichwa chake, akakabidhi roho yake.

Basi Wayahudi, ili miili isibaki juu ya msalaba katika siku ya Sabato, kwa kuwa ilikuwa siku ya maandalizi, na siku ile ya Sabato ilikuwa kuu, walimuuliza Pilato ili miguu yao ivunjwe na miili iondolewe. Kwa hiyo askari walikuja, na walivunja miguu za wa kwanza na za yule mwingine aliyesulubiwa pamoja naye, Lakini walipomjia Yesu, walipomwona tayari amekufa, hawakuvunja miguu yake Lakini mmoja wa askari alitoboa upande wake kwa mkuki, na mara moja ikatoka damu na maji. Na yule aliyeona ameshuhudia, na ushuhuda wake ni wa kweli, na yule anajua kwamba anasema ya kweli, ili nanyi mpate kuamini. Haya yalitokea ili maandiko yatimizwe: Mfupa wake

hautavunjwa. Na tena andiko lingine linasema, Watamwona yule waliyemchoma.

Baada ya mambo haya, Yosefu wa Arimathaya, aliyekuwa mwanafunzi wa Yesu, lakini aliyekuwa amejificha kwa sababu ya hofu ya Wayahudi, alimuuliza Pilato ili achukue mwili wa Yesu, na Pilato aliruhusa. Kwa hiyo alikuja na kuchukua mwili wa Yesu. Alikuja pia Nikodemo, yule aliyekuja kwa Yesu usiku mara ya kwanza, akiwa amebeba mchanganyiko wa manemane na udi karibu ratili mia moja. Walichukua basi mwili wa Yesu na kuufunga katika vitambaa vya kitani pamoja na manukato, kama desturi ilivyo kwa Wayahudi kuzika. Kulikuwa na bustani mahali pale ambapo alisulubiwa, na katika bustani kulikuwa na kaburi jipya, ambalo bado hakuna mtu aliyewekwa ndani yake, Pale basi, kwa sababu ya maandalizi ya Wayahudi, kwa kuwa kaburi lilikuwa karibu, waliweka Yesu.

20

Siku moja ya Sabato, Mariamu Magdalene anakuja asubuhi mapema giza lilipokuwa bado lipo kwenye kaburi, na anaona jiwe limeondolewa kutoka kaburini. Anakimbia basi na kumjia Simoni Petro na yule mwanafunzi mwingine ambaye Yesu alimpenda, na kuwaambia, Wamemchukua Bwana kaburini, na hatujui wapi walimweka. Kwa hiyo Petro na yule mwanafunzi mwingine walitoka na walikuwa wakienda kaburini. Walikuwa wakikimbia wawili pamoja, na yule mwanafunzi mwingine

alimpita Petro kwa haraka na akafika wa kwanza kaburini. Na baada ya kuinamisha chini, anaona nguo za kitani zikilala pale, lakini hakuingia. Basi Simoni Petro anakuja akimfuata, na aliingia ndani ya kaburi na kuona vitambaa vya kitani vikilala. Na kitambaa cha uso, ambacho kilikuwa juu ya kichwa chake, hakikuwekwa pamoja na vitambaa vya kitani, bali kiliachwa peke yake kimekunjwa mahali pamoja. Ndipo basi aliingia na yule mwanafunzi mwingine aliyekuja wa kwanza kaburini, naye akaona na akaamini, Bado hawakuwa wamejua Maandiko kwamba ni lazima yeye afufuke kutoka kwa wafu. Basi wanafunzi waliondoka tena wakaenda zao. Mary alisimama nje ya kaburi akilia. Basi alipokuwa akilia, aliinama ndani ya kaburi na akaona wajumbe wawili wamevaa weupe wakikaa, mmoja upande wa kichwa na mmoja upande wa miguu, mahali ambapo mwili wa Yesu ulikuwa umelala. Na wale wanasema kwake, Mwanamke, kwa nini unalia? Anasema kwao, Kwa sababu walichukua Bwana wangu, na sijui wapi waliweka yeye. Na baada ya kusema haya, aligeuka nyuma, na anamwona Yesu amesimama, na hakujua kwamba ni Yesu. Yesu anamwambia, Mwanamke, kwa nini unalia? Unamtafuta nani? Yule mwanamke akidhani kwamba yeye ni mlinzi wa bustani, anamwambia, Bwana, kama wewe umemchukua yeye, niambie mahali ulipomweka yeye, nami nitamchukua. Yesu anamwambia, Maria. Akiwa amegeuka, yule anamwambia, Raboni, ambayo maana yake ni, Mwalimu. Yesu anamwambia, Usinishike, kwa maana bado sijapanda kwa Baba yangu. Lakini nenda kwa ndugu zangu na uwaambie, Ninapanda kwa Baba yangu na Baba yenu, na Mungu wangu na Mungu wenu. Maria

Magdalene anakuja akiwaarifu wanafunzi kwamba amemuona Bwana, na kwamba Bwana alisema mambo haya kwake.

Ikiwa jioni siku ile ya kwanza ya Sabato, na milango imefungwa mahali walipokuwa wanafunzi wamekusanyika kwa sababu ya hofu ya Wayahudi, Yesu alikuja na kusimama katikati yao, na akawaambia, Amani kwenu. Na baada ya kusema hivi, aliwaonyesha mikono yake na ubavuni wake. Kwa hiyo wanafunzi walifurahi walipomwona Bwana. Kwa hiyo Yesu akawaambia tena, Amani iwe kwenu. Kama vile Baba alivyonituma mimi, vivyo hivyo mimi nawatuma ninyi. Na baada ya kusema hivi, alipuliza pumzi na kuwaambia, Pokeeni Roho Mtakatifu, Ikiwa mwasamehe dhambi za watu fulani, wamesamehewa; ikiwa mwazishike za watu fulani, zimeshikiliwa.

Tomaso, mmoja wa wale kumi na mbili, aitwaye Didimo, hakuwa pamoja nao Yesu alipokuja. Wanafunzi wengine walimwambia, Tumeona Bwana. Lakini yeye aliwaambia, Kama sitaona alama ya misumari mikononi mwake, na kuweka kidole changu katika alama ya misumari, na kuweka mkono wangu katika ubavu wake, sitaamini. Na baada ya siku nane tena walikuwa ndani wanafunzi wake na Tomaso pamoja nao. Yesu anakuja milango ikifungwa, na alisimama katikati na akasema, amani kwenu. Kisha akamwambia Thomasi, Leta kidole chako hapa uone mikono yangu, na leta mkono wako uutie katika ubavuni wangu, wala usiwe usioamini, bali uwe mwaminifu. Tomaso alijibu na kumwambia, Bwana wangu na Mungu

wangu. Yesu anamwambia, Kwa sababu umeniona, umeamini; heri wale ambao hawakuona lakini wameamini.

Yesu alifanya ishara nyingi mbele ya wanafunzi wake, ambazo hazijaandikwa katika kitabu hiki, Lakini hizi zimeandikwa ili mpate kuamini kwamba Yesu ni Kristo, Mwana wa Mungu, na ili mkiamini mwe na uzima katika jina lake.

21

Baada ya mambo haya, Yesu alijidhihirisha tena kwa wanafunzi wake katika bahari ya Tiberias, na alijidhihirisha hivi. Walikuwa pamoja Simoni Petro, na Tomaso aliyeitwa Didimo, na Nathanaeli kutoka Kana ya Galilaya, na wana wa Zebedayo, na wanafunzi wake wengine wawili. Simoni Petro anawaambia, Naenda kuvua samaki. Wanamwambia, Sisi pia tunakuja pamoja nawe. Walitoka na kupanda chombo mara moja, na usiku ule hawakupata chochote. Asubuhi ilipokuwa imeshafika, Yesu alisimama pwani, lakini hata hivyo wanafunzi hawakujua kwamba ni Yesu. Yesu anawaambia basi, Watoto, je, hamna samaki? Wakamjibu, Hapana. Lakini yeye aliwaambia, Tupeni wavu upande wa kulia wa chombo, nanyi mtapata. Basi walitupia, na hawakuweza tena kuuvuta kwa sababu ya wingi wa samaki. Basi yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda akamwambia Petro, Ni Bwana. Simoni Petro aliposikia kwamba ni Bwana, alijifunga vazi lake la nje, kwa maana alikuwa uchi, na akajitupa ndani ya bahari. Lakini wanafunzi wengine

walikuja kwa mashua, kwa maana hawakuwa mbali na nchi, bali umbali wa mikono mia mbili, wakivuta wavu lenye samaki. Basi waliposhuka nchi, wakaona moto wa makaa ya mawe umelala na samaki umewekwa juu yake na mkate. Yesu anawaambia, Leteni baadhi ya samaki mliowakamata sasa. Simoni Petro alipanda juu na akavuta wavu juu ya nchi, ukiwa umejaa samaki wakubwa mia hamsini na watatu, na ingawa walikuwa wengi hivyo, wavu haukuraruka. Yesu anawaambia, Njooni mkale chakula cha asubuhi. Lakini hakuna hata mmoja wa wanafunzi aliyethubutu kumuuliza, Wewe ni nani? wakijua kwamba yeye ni Bwana. Yesu anakuja, anachukua mkate na kuwapa, na samaki pia vivyo hivyo. Hii ilikuwa mara ya tatu Yesu alijifunua kwa wanafunzi wake baada ya kufufuka kutoka kwa wafu.

Basi walipokwisha kula chakula cha asubuhi, Yesu akamwambia Simoni Petro, Simoni mwana wa Yona, je, unanipenda mimi zaidi ya hawa? Akamwambia, Ndiyo, Bwana, wewe unajua kwamba ninakupenda wewe. Akamwambia, Walisha wana-kondoo wangu. Anamwambia tena mara ya pili, Simoni mwana wa Yona, wanipenda? Anamwambia, Ndiyo, Bwana, wewe unajua kwamba ninakupenda. Anamwambia, Chunga kondoo zangu. Akamwambia mara ya tatu, Simoni mwana wa Yona, je, wanipenda? Petro alihuzunika kwa sababu alimwambia mara ya tatu, Je, wanipenda? Akamwambia, Bwana, wewe unajua yote, wewe unajua kwamba ninakupenda. Yesu akamwambia, Walisha kondoo wangu. Kweli, kweli, ninakuambia, ulipokuwa mdogo, ulijifunga mwenyewe na ulitembea popote ulipotaka,

lakini utakapokuwa mzee, utanyoosha mikono yako, na mtu mwingine atakufunga, na atakupeleka mahali usipotaka. Lakini alisema hivi akionyesha ni kifo gani atatukuza Mungu. Na baada ya kusema hivi, anamwambia, Nifuate. Petro alipogeuka, akamwona yule mwanafunzi ambaye Yesu alimpenda akifuata, ambaye pia alikuwa amelala kifuani mwake wakati wa chakula cha jioni na akasema, Bwana, ni nani anayekusaliti? Petro alipomwona huyu, akamwambia Yesu, Bwana, na huyu je? Yesu anamwambia, Kama ninataka yeye abaki hadi nitakapokuja, una nini nawe? Wewe unifuate mimi. Kwa hiyo neno hili likaenea kati ya ndugu kwamba mwanafunzi yule hatakufa, na Yesu hakumwambia kwamba hatakufa, lakini Kama ninataka yeye abaki hadi nitakapokuja, ni nini kwako?

Huyu ndiye mwanafunzi anayeshuhudia kuhusu mambo haya na aliyeyaandika haya, na tunajua kwamba ushuhuda wake ni wa kweli. Kuna pia mambo mengine mengi ambayo Yesu alifanya, ambayo kama yangeandikwa kimoja kimoja, nadhani hata ulimwengu wenyewe hautatosha kuchukua vitabu vinavyoandikwa. Amina.

Kumbukumbu la Torati

1

Haya ndiyo maneno ambayo Musa alizungumza kwa Israeli wote ng’ambo ya Yordani katika jangwa kuelekea magharibi, karibu na Bahari ya Shamu, kati ya Parani na Tofeli, na Loboni, na Auloni, na Katakrisia. Ni siku kumi na moja kutoka Horebu kwa njia ya mlima wa Seiri hadi Kadeshi Barnea. Na ikawa katika mwaka wa arobaini, katika mwezi wa kumi na moja, siku ya kwanza ya mwezi, Musa alizungumza na wana wote wa Israeli, kulingana na yote ambayo Bwana alimwamuru kwa ajili yao, baada ya kupiga Sihoni mfalme wa Waamori aliyeishi huko Heshboni, na Ogu mfalme wa Bashani aliyeishi huko Ashtarothi na huko Edrei, Katika ngambo ya Yordani katika nchi ya Moabu, Musa alianza kufafanua sheria hii, akisema, Bwana Mungu wetu alizungumza nasi huko Horebu, akisema, Inatosha kwenu kukaa katika mlima huu. Geukeni na ondokeni ninyi, na ingilieni katika mlima wa Waamori, na kwa majirani wote wa Araba, katika mlima na tambarare, na kwa Kusini, na pwani ya nchi ya Wakanaani, na Antilibanoni hadi mto mkubwa, mto Efrati.

Tazameni, ameiweka mbele yenu nchi; ingieni mkamiliki nchi ambayo niliapa kwa baba zenu, Abrahamu, na Isaka, na Yakobo, kuwapa wao na uzao wao baada yao.

Niliwaambieni wakati ule, nikisema, Sitaweza kuwabeba peke yangu. Bwana Mungu wenu amewazidisha, na tazama, leo mko kama nyota za mbinguni kwa wingi. Bwana Mungu wa baba zenu awaongezee mara elfu kama mlivyo, na awabariki kama alivyowaambia. Nitawezaje peke yangu kubeba mzigo wenu, msingi wenu, na migogoro yenu? Jitafutieni wenyewe wanaume wenye hekima, wenye ujuzi na wenye ufahamu kutoka makabila yenu, nami nitawaweka kuwa viongozi wenu. Na mlijibu, mkasema, Nzuri neno lile ululolisema kufanya. Nikawachukua kutoka kwenu watu wenye hekima, wenye ujuzi na wenye ufahamu, nikawateua kuwa viongozi wenu: maakida wa maelfu, maakida wa mamia, maakida wa hamsini, maakida wa kumi, na maafisa wa mahakama zenu. Niliwaagiza waamuzi wenu wakati ule, nikisema: Sikilizeni kati ya ndugu zenu, na hukumuni kwa haki kati ya mtu na ndugu yake, na kati ya mgeni wake. Usitambue uso katika hukumu, utahukumu kulingana na mdogo na kulingana na mkubwa, usitiri uso wa mtu, kwa sababu hukumu ni ya Mungu, na neno lolote ambalo ni gumu kwenu, mtalileta kwangu, nami nitalisikiliza. Na niliwaamuru katika wakati ule maneno yote ambayo mtayafanya.

Na baada ya kuondoka kutoka Horebu, tulienda kupitia jangwa lile lote kubwa na la kutisha ambalo mliliona, kuelekea mlima

wa Waamori, kama Bwana Mungu wetu alivyotuamuru, na tulifika hadi Kadeshi Barnea. Na nilisema kwenu, mmefika hadi mlima wa Waamori, ambao Bwana Mungu wetu anawapa. Tazama, Bwana Mungu wenu ameweka nchi mbele yenu, pandeni mkamiliki kama Bwana Mungu wa baba zenu alivyowaambia, msiogope wala msifadhaike. Na mlikuja kwangu nyote, na mkasema, Tutume wanaume mbele yetu, nao wapeleleze nchi kwa ajili yetu, na watuletee jibu kuhusu njia ambayo tutapanda kwa njia hiyo, na miji ambayo tutaingia ndani yake. Na neno lilipendezesha mbele yangu, nami nikachukua kutoka kwenu wanaume kumi na wawili, mwanaume mmoja kwa kila kabila. Na baada ya kurudi nyuma, walipanda mlimani, na wakafika hadi bonde la kishada cha zabibu, na wakalipeleleza. Na walichukua mikononi mwao matunda ya nchi, na wakaileta kwenu, na wakasema, Nzuri ni nchi ambayo Bwana Mungu wetu anatupa.

Na hamkutaka kwenda juu, bali mliasi neno la Bwana Mungu wetu. Na mlinung'unika katika hema zenu, na mkasema, Kwa sababu Bwana anatuchukia sisi, alitutoa katika nchi ya Misri ili atukabidhi mikononi mwa Waamori, ili atuangamize. Wapi sisi tunapanda? Lakini ndugu zenu waliondoa moyo wenu, wakisema, Taifa kubwa na wengi na lenye nguvu zaidi kuliko sisi, na miji mikubwa yenye ngome hadi mbinguni, na hata wana wa majitu tumeona pale. Na nilisema kwenu, msiogope wala msihofu kutoka kwao. Bwana Mungu wenu anayekwenda mbele yenu, yeye mwenyewe atapigana nao pamoja nanyi kulingana na yote alivyowafanyia katika nchi ya Misri, na katika

jangwa hili mliloona, njia ya mlima wa Waamori, kama Bwana alivyokubeba wewe Mungu wako, kama mtu anavyomlisha mwanawe, katika njia yote mliyoiendea mpaka mlipofika mahali hapa.

Na katika neno hili hamkuamini Bwana Mungu wetu. Ambaye anatangulia mbele yenu katika njia kuchagulia mahali penu, akiwaongoza katika moto wakati wa usiku, akiwaonyesha njia mnayoipitia, na katika wingu wakati wa mchana.

Na Bwana alisikia sauti ya maneno yenu, na akiwa amechochewa aliapa, akisema, Kama mtu yeyote wa wanaume hawa ataona nchi hii njema, ambayo niliapa kwa baba zao, isipokuwa Caleb mwana wa Jephunneh, huyu ataiona, na kwake nitampa nchi ambayo alipanda juu yake, na kwa wana wake, kwa sababu ya kujiambatisha kwake kwa Bwana. Na Bwana alinikasirikia kwa sababu yenu, akisema, Wala wewe hutaingia huko. Joshua mwana wa Nun aliyesimama kwa wewe, huyu ataingia huko, mtie nguvu, kwa sababu yeye ndiye atakayeirithi Israeli. Na kila mtoto mchanga ambaye hajui leo jema au ubaya, hawa wataingia huko, na hawa nitawapa nchi hiyo, na wao watairithi. Na ninyi mkiisha kurudi mkapiga kambi jangwani, kwa njia ya Bahari ya Shamu.

Nanyi mkajibu na kusema, Tumetenda dhambi mbele za Bwana Mungu wetu. Sisi tutapanda na kupigana kulingana na yote ambayo Bwana Mungu wetu alituamuru. Kila mmoja akichukua silaha zake za vita, mkikusanyika, mnapanda kwenda mlimani.

Na Bwana akasema kwangu, waambie, hamtapanda wala hamtapigana, kwa maana mimi siko pamoja nanyi, na hamtavunjwa mbele ya adui zenu. Na nilisema nanyi, lakini hamkunisikiliza, na mliukiuka neno la Bwana, na mkiwa mmefanya kwa jeuri mlipanda mlimani. Na Mwamori aliyeishi katika mlima ule akatoka nje kukutana nanyi, akawafuata kama vile nyuki wangefanya, na wakawajeruhi kutoka Seiri hadi Horma. Na baada ya kukaa chini mliolia mbele ya Bwana Mungu wetu, na Bwana hakusikia sauti yenu, wala hakuwajali ninyi.

Na mlikaa huko Kadeshi kwa siku nyingi, kama vile siku nyingi mlivyokaa.

2

Na baada ya kugeuka nyuma, tuliondoka kwenda jangwani, kwa njia ya Bahari ya Shamu, kama Bwana alivyosema nami, na tuliuzunguka Mlima wa Seiri kwa siku nyingi. Na Bwana akaniambia, Itosha kwenu kuzunguka mlima huu, geukeni basi kuelekea Kaskazini. Na watu waamuru, akisema, ninyi mnapita kupitia mipaka ya ndugu zenu wana wa Esau, ambao wanaishi katika Seiri, nao watawaogopa ninyi, nao watawachunga sana. Msiwapiganie vita, kwa maana sitawapa ninyi kutoka nchi yao, wala hatua ya mguu, kwa sababu kwa urithi nimewapa wana wa Esau mlima wa Seiri. Kwa fedha nunueni chakula kutoka kwao na mkale, na maji kwa kipimo mtayapokea kutoka kwao

kwa fedha na mnywe. Kwa maana Bwana Mungu wetu alikubariki katika kila kazi ya mikono yako, tambua jinsi ulivyopita jangwa lile kubwa na la kutisha, tazama, miaka arobaini Bwana Mungu wako amekuwa pamoja nawe, hukupungukiwa na kitu chochote.

Na tulipita karibu na ndugu zetu wana wa Esau, waliokuwa wanaishi katika Seiri, kando ya njia ya Araba kutoka Ailoni na kutoka Gesioni Gaberi, na baada ya kugeuka tulipita njia ya jangwa la Moabu. Bwana akaniambia, msiwe na uadui na Wamoabi, wala msipigane nao vita, kwa maana sitawapa sehemu yoyote ya nchi yao kuwa urithi wenu, kwa sababu nimewapa wana wa Loti Aroeri kuwa urithi wao. Wale Ommin wa zamani walikuwa wamekaa juu yake, taifa kubwa na wengi wenye nguvu, kama vile Waanakim. Rephaim watahesabiwa, na hawa pia kama Anakim, na Wamoabu wanawaita Emim. Na katika Seiri alikaa Mhori wakati wa mapema, na wana wa Esau waliwaangamiza, na kuwafukuza mbele yao. Nao walikaa mahali pao, kama vile Israeli alivyofanya katika nchi ya urithi wake, ambayo Bwana aliwapa. Sasa basi, simameni na muondoke, nanyi mpite bonde la Zareti.

Na siku ambazo tulisafiri kutoka Kadeshi Barnea hadi tulipopita bonde la Zareti, miaka thelathini na nane, hadi kizazi chote cha wanaume wapiganaji walipoanguka wakifa kutoka kambini, kama Bwana alivyoapa Mungu wao. Na mkono wa Mungu ulikuwa juu yao kuwaangamiza kutoka katikati ya kambi hadi walipoanguka.

Na ikatokea wakati wanaume wote wapiganaji walipoanguka wakifa kutoka katikati ya watu, na alisema Bwana aliniambia, Wewe utapita mipaka leo Moab na Aroer, Na mtakapoikaribia nchi ya wana wa Amoni, msiwe adui kwao, wala msishirikiane nao katika vita, kwa maana sitawapa sehemu yoyote ya nchi ya wana wa Amoni kuwa urithi wenu, kwa sababu nimewapa wana wa Loti kuwa urithi wao. Ardhi ya Refaimu itahesabiwa, kwa maana juu yake waliishi Refaimu zamani, na Waamoni wanawaita Zamzumimu. Taifa kubwa lenye watu wengi na lenye nguvu zaidi kuliko ninyi, kama vile Waenakeimu, na Bwana aliwaangamiza mbele yao, nao wakaurithi na kukaa humo badala yao mpaka leo. Kama vile walivyofanya kwa wana wa Esau walioishi katika Seiri, jinsi walivyoangamiza Wahori mbele yao, na kuwarithi, na kukaa mahali pao hadi leo. Na wale Waeuaioi walioishi katika Asedothi hadi Gaza, Wakapadokia waliotoka Kapadokia waliwaharibu, na wakakaa mahali pao.

Sasa basi simameni na ondokeni, nanyi mvukeni bonde la Arnoni. Tazama, nimemtia katika mikono yako Sihoni mfalme wa Heshboni, Mwamori, pamoja na nchi yake. Anza kurithi, shikana naye vita katika siku hii. Anza kutoa kutetemeka kwako na hofu yako juu ya uso wa mataifa yote yaliyo chini ya mbingu, ambao watakapoisikia jina lako watafadhaika, na watakuwa na maumivu kutokana na uso wako.

Na nilituma wajumbe kutoka jangwani mwa Kedemothi kwa Sihoni mfalme wa Heshboni kwa maneno ya amani, nikisema, Nitapita katika nchi yako; nitaendelea njia panda, sitageuka

kulia wala kushoto. Chakula kwa fedha utaniuzia, nami nitakula, na maji kwa fedha utaniuzia, nami nitakunywa, ila tu nitapita kwa miguu. Kama walivyonifanyia wana wa Esau walioishi katika Seiri, na Wamoabi walioishi katika Aroeri, hadi nipite Yordani kwenda nchi ambayo Bwana Mungu wetu anatupa. Na Sihoni mfalme wa Heshboni hakutaka kutupitisha sisi kupitia nchi yake, kwa sababu Bwana Mungu wetu alifanya mgumu roho yake, na akaimarisha moyo wake, ili akabidhiwe mikononi mwako kama ilivyo siku hii.

Na Bwana akasema kwangu, Tazama, nimeanza kumkabidhi mbele yako Sihoni mfalme wa Heshboni, Mwamori, na nchi yake, na anza kuirithi nchi yake. Na Sihoni mfalme wa Heshboni akatoka kukutana nasi, yeye na watu wake wote, kwa vita huko Jahaz. Na Bwana Mungu wetu alimtoa mbele yetu, na tulimpiga yeye na wanawe na watu wake wote. Na tulichukua miji yake yote wakati ule, na tuliharibu kila mji kwa mfululizo, pamoja na wanawake wao na watoto wao, hatukuacha mtu yeyote hai. Isipokuwa mifugo tulichukua kama nyara, na mateka ya miji tulichukua. Kutoka Aroeri, ambayo iko karibu na ukingo wa mto wa Arnoni, na mji ulio katika bonde, na hadi mlima wa Gileadi, haikuwa na mji ambao ulituepuka sisi. Miji yote Bwana Mungu wetu alitoa mikononi mwetu. Isipokuwa karibu na wana wa Amoni hatukusogelea, wote wale wanaounganisha mto wa Yaboki, na miji ile katika nchi ya milima, kama vile Bwana Mungu wetu alivyotuagiza.

3

Na baada ya kurudi nyuma, tulipanda njia ile kwenda Bashani, na Ogu mfalme wa Bashani akatoka kwenda kukutana nasi, yeye mwenyewe na watu wake wote kwenda vitani huko Edraimu. Bwana akaniambia, Usimuogope, kwa sababu nimemkabidhi mikononi mwako yeye, na watu wake wote, na nchi yake yote, nawe utamfanyia kama ulivyomfanyia Sihoni mfalme wa Waamori, aliyeishi Heshboni. Bwana Mungu wetu alimtoa mikononi mwetu, pamoja na Og mfalme wa Bashani na watu wake wote, nasi tulimpiga hadi hatukuacha hata mmoja wa uzao wake.

Na tulichukua miji yake yote wakati ule, hapakuwa na mji ambao hatukuchukua kutoka kwao, miji sitini, eneo lote la Argobu la mfalme Ogu katika Bashani, Miji yote ilikuwa imara, yenye kuta za juu, malango na makomeo, isipokuwa miji ya Waperizi waliokuwa wengi sana. Tuliangamiza, kama tulivyomfanya Sihoni mfalme wa Heshboni, na tuliangamiza kila mji uliofuata, na wanawake, na watoto. Na mifugo yote, na nyara za miji tuliteka kwa ajili yetu wenyewe.

Na tulichukua katika wakati ule nchi kutoka mikononi mwa wafalme wawili wa Waamori, ambao walikuwa ngambo ya Yordani, kutoka kijito cha Arnoni hadi Hermoni, Miti ya mitende wanaita Hermon Sanior, na Mwamori aliita Sanir. Miji yote ya Misori, na Gileadi yote, na Bashani yote hadi Elka na Edraimu,

miji ya ufalme wa Ogu katika Bashani, Kwa sababu Og mfalme wa Bashani pekee ndiye alibaki kutoka kwa Warafaimu, tazama kitanda chake ni kitanda cha chuma, tazama kiko katika mji wa wana wa Amoni, urefu wake ni mikono tisa, na upana wake ni mikono minne kwa kipimo cha mkono wa mtu. Na nchi ile tulirithi wakati ule kutoka Aroeri, ambayo iko kando ya ukingo wa mto Arnoni, na nusu ya mlima Gileadi, pamoja na miji yake, niliwapa Reubeni na Gadi. Na salio la Gileadi, na Bashani yote, ufalme wa Ogu, nilikupa nusu ya kabila la Manase, na eneo lote la jirani la Argobu, Bashani yote ile, nchi ya Warefaimu itahesabiwa. Na Yairi mwana wa Manase alichukua eneo lote la kuzunguka Argobu hadi mipaka ya Gargasi na Makathi, akaziita kwa jina lake Bashani Thauothi Yaeiri hadi leo. Na nilimpa Makiri Gileadi. Na kwa Reubeni na kwa Gadi nimewapa kutoka Gileadi hadi mto wa Arnoni, katikati ya mto kuwa mpaka, na hadi Yaboki, mto kuwa mpaka kwa wana wa Amoni. Na Araba na Yordani mpaka wa Mahanareti, na hadi bahari ya Araba, bahari ya chumvi chini ya Asedothi, Fasga upande wa mashariki.

Niliwaagiza wakati ule nikisema: Bwana Mungu wenu amewapa nchi hii kama urithi. Mjiarmu na mwende mbele ya ndugu zenu wana wa Israeli, kila mtu mwenye nguvu. Isipokuwa wanawake zenu na watoto zenu na mifugo yenu, ninajua kwamba mna mifugo mingi, wakae katika miji yenu ambayo niliwapa, hadi Bwana atakapowapumzisha. Mungu wenu ndugu zenu, kama vile ninyi pia, na warithi hawa pia nchi ambayo Bwana Mungu wetu anawapa katika ngambo ya Yordani, na mtarudi kila

mmoja katika urithi wake ambao niliwapa ninyi.

Na kwa Yoshua niliamuru wakati ule, nikisema: Macho yenu yameona yote aliyoyafanya Bwana Mungu wetu kwa wafalme wawili hawa; vivyo hivyo Bwana Mungu wetu atafanya kwa falme zote ambazo unavuka kwenda huko. Msiowaogope, kwa sababu Bwana Mungu wetu mwenyewe atapigana kwa ajili yenu.

Na niliomba kwa Bwana wakati ule, nikisema, Bwana Mungu, wewe ulianza kuonyesha mtumishi wako nguvu yako, na uwezo wako, na mkono wako wenye nguvu, na mkono wako uliotukuka. Ni Mungu gani mbinguni au duniani ambaye ataweza kufanya kama ulivyofanya wewe, na kulingana na nguvu yako? Baada ya kuvuka basi, nitaiona nchi njema hii iliyo ngambo ya Yordani, mlima huu mzuri na Antilebanoni.

Na Bwana alipuuza mimi kwa sababu yenu, na hakunisikiliza, na Bwana akaniambia, itosha kwako, usiongeze tena kusema neno hili. Panda juu ya kilele cha mlima uliochongwa, na uangalie kwa macho yako kuelekea bahari na Kaskazini na Kusini na mashariki, na uone kwa macho yako, kwa sababu hutavuka Yordani hii. Na mwamuru Yoshua na umtie nguvu na umhimize, kwa sababu yeye atavuka mbele ya watu hawa, na yeye atawapa urithi nchi yote ambayo umeona. Na tuliketi chini katika bonde karibu na nyumba ya Peori.

4

Na sasa Israeli, sikiliza amri na hukumu, kadiri ninavyowafundisha ninyi leo kuzifanya, ili mwishi na mwongezeke, na mkiingia mrithi nchi ambayo Bwana Mungu wa baba zenu anawapa ninyi. Msitaongeze kwa neno ambalo mimi ninawaagiza, wala msitaondoe kutoka kwalo. Shikeni amri za Bwana Mungu wetu, kadiri mimi ninawaagiza leo. Macho yenu yameona yote yale aliyoyafanya Bwana Mungu wetu kwa Baal Peori, kwa sababu kila mtu aliyefuata Baal Peori, Bwana Mungu wenu alimwangamiza kutoka miongoni mwenu. Lakini ninyi wote mlioambatana na Bwana Mungu wenu mnaishi hadi leo.

Tazama, nimewaonyesheni sheria na hukumu kama Bwana alivyoniamuru, ili kuzifanya hivyo katika nchi ambayo mnaiingia huko kuirithi. Nanyi mtazilinda na kuzifanya, kwa sababu hii ndiyo hekima yenu na uelewa wenu mbele ya mataifa yote, wote ambao watasikia sheria hizi zote, nao watasema, Tazama, watu wenye hekima na wenye maarifa, taifa hili kubwa. Kwa sababu ni taifa gani kubwa, ambalo lina Mungu akaribia nao kama Bwana Mungu wetu katika yote tunapomwita? Na ni taifa gani kubwa, ambalo lina amri na hukumu za haki kulingana na sheria hii yote, ambayo mimi ninawapa mbele yenu leo?

Zingatia kwa ajili yako mwenyewe, na ulinde roho yako sana,

usisahau maneno yote ambayo macho yako yameyaona, na yasiondoke kutoka moyoni mwako siku zote za maisha yako, na utawafundisha wana wako na wana wa wana wako, kuhusu siku ile mliyosimama mbele ya Bwana Mungu wetu huko Horebu siku ya kusanyiko, wakati aliposema Bwana aliniambia, Wakusanye watu kwangu, wasikie maneno yangu, ili wajifunze kuniogopa siku zote wanazoishi duniani, nao watawafundisha wana wao. Nanyi mlikaribia na kusimama karibu na mlima, nao mlima ulikuwa unawaka moto hadi mbinguni, giza, giza nene, na dhoruba. Na Bwana alisema nanyi kutoka katikati ya moto kwa sauti ya maneno, ambayo ninyi mlisikia, na mfano hamkuona, bali sauti tu. Na alitangazia kwenu agano lake, ambalo aliwaagiza kufanya, maneno kumi, na aliandika hayo juu ya vibao viwili vya mawe.

Na Bwana aliamuru mimi wakati ule, kuwafundisha ninyi amri na hukumu, ili mzifanye katika nchi ambayo mnaingia huko kuirithi. Nanyi mtazilinda sana roho zenu, kwa sababu hamkuona mfano wowote siku ile Bwana aliposema nanyi huko Horebu katika mlima kutoka katikati ya moto. Msitende kinyume cha sheria na kujifanyia wenyewe sanamu iliyochongwa, mfano wowote, mfano wa kiume au wa kike, mfano wa kila mnyama aliyeko juu ya nchi, mfano wa kila ndege mwenye mabawa ambaye anaruka chini ya mbingu, mfano wa kila kitambaacho kinachotambaa juu ya nchi, mfano wa kila samaki, kadiri walivyo katika maji chini ya nchi. Na usitazame juu kuelekea mbinguni, na kuona jua na mwezi na nyota, na ulimwengu wote wa mbinguni, ukapotoshwa

ukawabudu, na ukawatumikia, ambao Bwana Mungu wako aliwagawia mataifa yote yaliyo chini ya mbingu. Lakini ninyi Mungu aliwachukua, na aliwaongoza kutoka nchi ya Misri, kutoka tanuru ya chuma, kutoka Misri, ili mwe watu wake wa urithi, kama ilivyo leo.

Bwana Mungu alinikasirikie kwa sababu ya maneno yaliyosemwa nanyi, naye akaapa kwamba sitavuka Yordani hii, wala sitaingia katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa kwa urithi. Kwa maana mimi ninakufa katika nchi hii, na sitavuka Yordani hii, lakini ninyi mtavuka na mtairithi nchi hii njema. Jihadharini, msisahau agano la Bwana Mungu wetu, ambalo alifanya nanyi, na kufanya uasi, na kujitengenezea sanamu ya kinyonge cha kitu chochote ambacho Bwana Mungu wako alikuamuru. Kwa sababu Bwana Mungu wako ni moto unaoteketeza, Mungu mwenye wivu.

Lakini kama utazaa wana na wana wa wana wako, na mkikawia katika nchi, na mkitenda kinyume cha sheria, na mkifanya sanamu ya kuchongwa mfano wa kila kitu, na mkitenda uovu mbele ya Bwana Mungu wenu kumkasirisha yeye, nashuhudia kwenu leo mbingu na nchi, kwamba kwa uharibifu mtaangamia kutoka nchi ambayo ninyi mnavuka Yordani huko kuirithi. Si mtaishi muda mrefu siku juu yake, bali mtaangamizwa kabisa. Na Bwana atatawanya ninyi katika mataifa yote, na mtaachwa wachache kwa idadi katika mataifa yote ambayo Bwana atawaingiza huko. Na mtawatumikia huko miungu mingine, kazi za mikono za wanadamu, mbao na mawe, ambao hawaoni,

wala hawasikii, wala hawali, wala hawanusi. Na mtamtafuta pale Bwana Mungu wenu, na mtampata yeye mtakapomtafuta kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote katika dhiki yako, Na maneno haya yote yatakupata katika siku za mwisho, nawe utamrudia Bwana Mungu wako, na utasikiliza sauti yake, Kwa sababu Bwana Mungu wako ni Mungu mwenye huruma, hatakuacha wala hatakuharibu, hataisahau agano la baba zako ambalo Bwana aliwaapa.

Uliza kuhusu siku za zamani zilizotokea kabla yako, tangu siku ambayo Mungu alimuumba mwanadamu juu ya dunia, na kutoka ncha moja ya mbingu hadi ncha nyingine ya mbingu, kama jambo kuu kama hili limewahi kutokea, kama jambo kama hili limewahi kusikiwa, kama taifa lolote limewahi kusikia sauti Mungu aliye hai akisema kutoka katikati ya moto, kama vile ulivyosikia wewe na ukawa hai, Kama Mungu alijaribu akiwa ameingia kuchukua taifa kwa ajili yake mwenyewe kutoka katikati ya taifa lingine kwa jaribio, na kwa ishara, na kwa maajabu, na kwa vita, na kwa mkono wenye nguvu, na kwa mkono ulioinuliwa juu, na kwa maono makuu, kulingana na yote yale aliyoyafanya Bwana Mungu wetu katika Misri mbele yako ukiwa unaona, ili ujue kwamba Bwana Mungu wako huyu ndiye Mungu, na hakuna mwingine isipokuwa yeye. Kutoka mbinguni sauti yake ilisikika ili kukufundisha wewe, na juu ya dunia alikulonyesha moto wake mkubwa, na maneno yake uliyasikia kutoka katikati ya moto.

Kwa sababu ya kupenda kwake baba zako, alichagua uzao wao

baada yao, yaani ninyi, na yeye mwenyewe alikutoa katika nguvu yake kuu kutoka Misri, kuangamiza mataifa makubwa na yenye nguvu zaidi kuliko yako mbele ya uso wako, ili kukuleta wewe na kukupa nchi yao kuirithi, kama ulivyo nayo leo.

Na utajua leo, na utageuka kwa akili yako, kwamba Bwana Mungu wako huyu ndiye Mungu mbinguni juu na juu ya dunia chini, na hakuna mwingine tena isipokuwa yeye. Na linda amri zake na sheria zake ambazo mimi ninakuamuru leo, ili iwe vizuri kwako na kwa wana wako baada yako, ili mkaishi maisha marefu juu ya nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa siku zote. Kisha Musa aliweka wakfu miji mitatu ngambo ya Yordani upande wa mashariki wa jua. kukimbia huko muuaji ambaye angemuua jirani bila kujua, na huyu hakumchukia kabla ya jana na juzi, naye atakimbilia katika mojawapo ya miji hiyo, naye ataishi. Bosor katika jangwa, katika nchi ya tambarare kwa Reubeni, na Ramothi katika Gileadi kwa Gadi, na Gauloni katika Bashani kwa Manase.

Hii ni sheria ambayo Musa aliweka mbele ya wana wa Israeli. Hizi ni ushuhuda, na sheria, na hukumu, ambavyo Musa alizungumza kwa wana wa Israeli, walipotoka katika nchi ya Misri. Katika ngambo ya Yordani, katika bonde, karibu na nyumba ya Peori, katika nchi ya Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye aliishi Heshboni, ambaye Musa na wana wa Israeli walimpiga walipotoka katika nchi ya Misri. Na walirithi nchi yake, na nchi ya Og mfalme wa Bashani, wafalme wawili wa Waamori, ambao walikuwa ngambo ya Yordani upande wa

mashariki wa jua. kutoka Aroer, ambayo iko kwenye ukingo wa mto wa Arnon, na juu ya mlima wa Sihon, ambao ni Hermon, Araba yote ngambo ya Yordani upande wa mashariki ya jua chini ya Asedothi iliyochongwa.

5

Musa aliwaita Israeli wote, na akawaambia, Sikiliza Israeli, sheria na hukumu ambazo ninazungumza katika masikio yenu leo, nanyi mtazijifunza na mtazishika kuzitekeleza. Bwana Mungu wenu alifanya agano nanyi huko Horebu. Si kwa baba zenu Bwana alifanya agano hili, bali ni kwa ninyi, ninyi nyote mlio hai leo hapa. Uso kwa uso Bwana alizungumza nanyi mlimani kutoka katikati ya moto. Nami nilisimama kati ya Bwana na ninyi wakati ule ili kuwatangazieni maneno ya Bwana, kwa sababu mliogopa uso wa moto, na hamkupanda mlimani, akisema Mimi ni Bwana, Mungu wako, niliyekutoa katika nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa.

Hautakuwa na miungu wengine mbele yangu.

Usijifanyie sanamu, wala mfano wa chochote kilicho mbinguni juu, au kilicho duniani chini, au kilicho majini chini ya nchi. Usiwaabudu, wala usiwatumikia, kwa sababu mimi ni Bwana Mungu wako, Mungu mwenye wivu, nirudishaye dhambi za baba juu ya watoto hata kizazi cha tatu na cha nne kwa wale wanaonichukia, na kutenda rehema kwa maelfu kwa wale

wanaonipenda mimi, na kwa wale wanaoshika amri zangu. Usilitumie jina la Bwana Mungu wako bure, kwa maana Bwana Mungu wako hatamhesabu kuwa hana hatia yule alitumiae jina lake bure.

Linda siku ya Sabato ili kuitakasa, kama vile Bwana Mungu wako alivyokuamuru. Kwa siku sita fanya kazi na utafanya kazi zako zote, Lakini siku ya saba ni sabato kwa Bwana Mungu wako; hautafanya katika hiyo kazi yoyote, wewe na mwana wako na binti wako, mtumishi wako na mjakazi wako, ngombe wako na mnyama wa mzigo wako, na mnyama wowote wako, na mgeni anayeishi katika nyumbani kwako, ili apumzike mtumishi wako na mjakazi wako na mnyama wa mzigo wako, kama vile wewe. Nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri, na Bwana Mungu wako alikutoa kutoka huko kwa mkono wenye nguvu na kwa mkono ulioinuliwa, kwa sababu ya hili Bwana Mungu wako alikuamuru ili kulinda siku ya Sabato na kuitakasa. Heshimu baba yako na mama yako, kama alivyokuamuru Bwana Mungu wako, ili ukuwe na heri, na ili uishi maisha marefu juu ya nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa. Usitue. Usizini. Usiibie. Usitoe ushahidi wa uongo dhidi ya jirani yako. Usiwe na tamaa mke wa jirani yako, usiwe na tamaa nyumba ya jirani yako, wala shamba lake, wala mtumishi wake, wala mjakazi wake, wala ngombe wake, wala mnyama wa mizigo wake, wala mnyama yeyote wake, wala vyote vilivyo vya jirani yako.

Maneno haya Bwana alizungumza kwa mkusanyiko wenu wote

katika mlima kutoka katikati ya moto, giza, giza nene, dhoruba, kwa sauti kubwa, na hakuongeza. Aliandika hayo juu ya vibao viwili vya mawe, na akanipa mimi. Na ikawa mlipoisikia sauti kutoka katikati ya moto, na mlima ulikuwa unawaka moto, mlikuja karibu nami ninyi nyote viongozi wa makabila yenu, na baraza la wazee wenu, Na mlikuwa mkisema, Tazama, Bwana Mungu wetu alituonyesha utukufu wake, na tulisikia sauti yake kutoka katikati ya moto. Katika siku hii tuliona kwamba Mungu atasema na mtu, naye ataishi. Na sasa tusife, kwa sababu moto huu mkubwa utateketeza sisi, kama tutaendelea kusikia sauti ya Bwana Mungu wetu tena, nasi tutakufa. Ni nani mwenye mwili ambaye alisikia sauti ya Mungu aliye hai, akizungumza kutoka katikati ya moto, kama sisi, naye akaishi? Karibu wewe, na usikie yote atakayosema Bwana Mungu wetu, na wewe utasema kwetu yote atakayokuambia Bwana Mungu wetu, nasi tutasikia na kufanya.

Bwana alisikia sauti ya maneno yenu mlipokuwa mkisema nami, naye Bwana akaniambia, Nimesikia sauti ya maneno ya watu hawa wote walivyosema nawe, kwa usahihi yote walivyosema. Nani atawapa kuwa na moyo kama huo ndani yao, ili waniogope na kuzishika amri zangu zote siku zote, ili viwe vizuri kwao na kwa wana wao milele? Nenda, niliwaambia, rudini nyumbani kwenu, Lakini wewe simama hapa pamoja nami, nami nitasema nawe kuhusu amri na sheria na hukumu zote ambazo utawafundisha, nao wazifanye katika nchi ambayo mimi ninawapa kama urithi. Nanyi mtashika kufanya kwa njia ambayo Bwana Mungu wenu aliwaagiza,

hamtageuka kulia wala kushoto. Kulingana na njia yote ambayo Bwana Mungu wako alikuamuru uende katika hiyo, ili akupunzishe wewe, na iwe vizuri kwako, na mkaishi muda mrefu juu ya nchi ambayo mtairithi.

6

Na hizi ndizo amri na sheria na hukumu ambazo Bwana Mungu wetu aliamuru kuwafundisha ninyi ili mzifanye katika nchi ambayo mnaingia huko kuirithi. Ili mweze kumwogopa Bwana Mungu wenu, mzishike sheria zake zote na amri zake ambazo mimi ninakuagiza leo, wewe na wana wako na wana wa wana wako, siku zote za maisha yako, ili mpate kuishi muda mrefu.

Na sikiliza Israeli, na ulinde kufanya, ili iwe vizuri kwako, na ili mzidishe sana, kama vile alivyosema Bwana Mungu wa baba zako, kukupa nchi inayotiririka maziwa na asali. Na hizi ni sheria na hukumu, ambazo Bwana aliamuru wana wa Israeli katika jangwa, walipokuwa wametoka kwao kutoka nchi ya Misri. Sikia Israeli, Bwana Mungu wetu, Bwana ni mmoja. Na utampenda Bwana Mungu wako kwa akili yako yote, na kwa roho yako yote, na kwa nguvu zako zote. Maneno haya yote ninayokuamuru leo yatakuwa moyoni mwako na rohoni mwako. Na utawafundisha wana wako, na utazungumza nao ukiketi nyumbani, na uendapo njiani, na ulalapo, na uinukapo. Na utayafunga kama ishara juu ya mkono wako, na yatakuwa imara mbele ya macho yako. Nanyi mtayaandika juu ya miimo

ya nyumba zenu na malango yenu.

Itakuwa wakati Bwana Mungu wako atakapokuingiza katika nchi ambayo aliwaapa baba zako, Abrahamu, na Isaka, na Yakobo, kukupa miji mikubwa na mizuri ambayo hukuijenga, nyumba zilizojaa vitu vyote vizuri ambazo hukuzijaza, maziwa yaliyochimbwa ambayo hukuyachimba, mashamba ya mizabibu na mashamba ya mizeituni ambayo hukuyapanda, na baada ya kula na kushiba, jihadhari mwenyewe usisahau Bwana Mungu wako aliyekutoa kutoka nchi ya Misri, kutoka nyumbani mwa utumwa. Bwana Mungu wako utamwogopa, na kwake peke yake utamtumikia, na utashikamana naye, na utaapa kwa jina lake.

Msiende nyuma ya miungu mingine kutoka kwa miungu ya mataifa yanayowazunguka. kwa sababu Mungu mwenye wivu, Bwana Mungu wako, yu katikati yako, asije akakasirika kwa hasira kwako, na kukuangamiza kutoka uso wa nchi.

Usimjaribu Bwana Mungu wako, kama vile mlivyomjaribu wakati wa kujaribiwa. Kwa kulinda utazishika amri za Bwana Mungu wako, ushuhuda wake na sheria zake, kama alivyokuamuru. Na utafanya yaliyo ya kupendeza na yaliyo jema mbele ya Bwana Mungu wako, ili iwe vizuri kwako, na uingie na kuirithi nchi njema, ambayo Bwana aliapa kwa baba zenu, kuwaondoa maadui wako wote mbele yako, kama Bwana alivyosema.

Itakuwa wakati mwana wako atakapokuuliza kesho, akisema, Ni

nini ushuhuda, na sheria na hukumu, ambazo Bwana Mungu wetu alituamuru? Na utamwambia mwanawe wako, tulikuwa watumishi wa Farao katika nchi ya Misri, na Bwana alituongoza kutoka pale kwa mkono wenye nguvu, na kwa mkono uliotukuzwa. Naye Bwana alitoa ishara na maajabu makubwa na mabaya katika Misri kwa Farao na katika nyumba yake mbele ya macho yetu, Na alituleta nje kutoka pale ili atupe nchi hii, ambayo aliapa kuipa baba zetu. Na Bwana alituamuru sisi kufanya sheria hizi zote, kumcha Bwana Mungu wetu, ili iwe vizuri kwetu siku zote, ili tuishi kama ilivyo leo. Na rehema itakuwa kwetu kama tutazilinda kufanya amri hizi zote mbele za Bwana Mungu wetu, kama alivyotuamuru.

7

Kama lakini Bwana Mungu wako atakuleta katika nchi ambayo unaingia pale kuirithi, na atafukuza mataifa makubwa mbele yako, Wahiti na Wagergesai na Waamori na Wakanaani na Waperizzi na Wahivi na Wayebusi, mataifa saba yenye wingi na yenye nguvu zaidi kuliko ninyi, Na Bwana Mungu wako atawatia mikononi mwako, nawe utawapiga, kwa uharibifu utawafuta kabisa, hutafanya nao agano, wala msiwahurumie. Wala msioane nao, binti yako usimpe mwana wake, na binti yake usimchukue kwa mwana wako. Kwa maana atamrudisha mwana wako kutoka kwangu, naye atatumikia miungu mingine, na Bwana atakasirika kwa hasira dhidi yenu, naye atakuharibu upesi. Lakini mtawafanyia hivi: madhabahu zao mtazibomoa,

nguzo zao mtazivunja, misitu yao mtaikata, na sanamu za kuchongwa za miungu yao mtazichoma kwa moto. Kwa sababu wewe ni watu watakatifu kwa Bwana Mungu wako, na Bwana Mungu wako amekuchagua wewe kuwa kwake watu wa thamani kuliko mataifa yote yaliyo juu ya uso wa nchi.

Si kwa sababu ninyi ni wengi kuliko mataifa yote ndio Bwana aliwachagua ninyi, na Bwana aliwachagua ninyi, kwa maana ninyi ni wachache kuliko mataifa yote. Lakini kwa sababu Bwana aliwapenda ninyi, na kwa kudumisha kiapo alichoapa kwa baba zenu, Bwana aliwaongoza ninyi kwa mkono wenye nguvu, na Bwana alikukomboa kutoka nyumba ya utumwa, kutoka mkononi mwa Farao mfalme wa Misri. Na utajua kwamba Bwana Mungu wako, huyu ni Mungu, Mungu mwaminifu, anayetunza agano na rehema kwa wale wampendao yeye na kwa wale wanaozishika amri zake hadi vizazi elfu, Na anawarudishia wale wanaomchukia uso kwa uso ili kuwaangamiza, na hatakawiwa kwa wale wanaomchukia, uso kwa uso atawalipa.

Na utashika amri, na sheria, na hukumu hizi, kadiri mimi ninavyokuamuru wewe leo kuzifanya. Na itakuwa wakati mtakaposikia sheria hizi, na kuzilinda na kuzifanya, Bwana Mungu wako atalinda kwako agano na huruma, ambayo aliapa kwa baba zenu. Naye atakupenda, na atakabariki, na atakuongeza, na atabariki uzao wa tumbo lako, na matunda ya nchi yako, nafaka yako, na divai yako, na mafuta yako, makundi ya ngombe wako, na makundi ya kondoo wako juu ya nchi

ambayo Bwana aliwaapie baba zako kukupa. Ubarikiwa utakuwa kuliko mataifa yote, hakutakuwa katika ninyi mtu tasa wala mwanamke tasa, na katika mifugo yako. Bwana Mungu wako ataondoa kwako magonjwa yote, na magonjwa yote maovu ya Misri ambayo umeyaona na kadiri ulivyoyajua, hatayaweka juu yako, lakini atayaweka juu ya wote wanaokuchukia.

Na utakula nyara zote za mataifa ambazo Bwana Mungu wako anakupa wewe. Jicho lako halitawahurumia, na usiitumikie miungu yao, kwa sababu hiki ni kikwazo kwako.

Lakini kama ukisema moyoni mwako, kwamba taifa hili ni kubwa kuliko mimi, nitawezaje kuliangamiza? Usiwaogope, utakumbuka kwa ukumbusho wote yale aliyoyafanya Bwana Mungu wako kwa Farao na Wamisri wote. Majaribu makubwa ambayo macho yako yaliiona, ishara na maajabu makubwa yale, mkono wenye nguvu na mkono ulioinuliwa juu, kama Bwana Mungu wako alivyokutoa, ndivyo Bwana Mungu wenu atakavyowafanyia mataifa yote ambayo unawaogopa. Na manyigu atatuma Bwana Mungu wako kwao, hadi watakapoangamizwa wale waliosalia na wale waliojificha kutoka kwako. Hautajeruhiwa mbele yao, kwa sababu Bwana Mungu wako yu pamoja nawe, Mungu mkuu na mwenye nguvu. Na Bwana Mungu wako ataangamiza mataifa haya mbele yako kidogo kidogo. Hutaweza kuwaharibu haraka, ili nchi isije ikawa jangwa, na wanyama pori wasiongezeke dhidi yako. Na Bwana Mungu wako atawafikisha mikononi mwako, na

utawaangamiza kwa maangamizo makubwa, hadi utakapokuwa umewaangamiza kabisa. Naye atasalimisha wafalme wao mikononi mwenu, nanyi mtafuta jina lao kutoka mahali pale. Hakuna mtu atakayesimama dhidi yako, hadi utakapokuwa umewaangamiza kabisa.

Sanamu ziliochongwa za miungu yao mtaziungua kwa moto, hutakitamani fedha, wala dhahabu kutoka kwao, hutachukua kwa ajili yako mwenyewe, usije ukajikwaa kwa sababu yake, kwa sababu ni chukizo kwa Bwana Mungu wako. Wala usilete chukizo ndani ya nyumba yako, nawe utakuwa kitu kilicholaaniwa kama hiki. Utakichukia kabisa, nawe utakichukiza sana, kwa sababu ni kitu kilicholaaniwa.

8

Amri zote ambazo mimi ninawaagiza ninyi leo, mtazilinda kuzifanya, ili mwishi na mkaongezeke, na mwingie na kuirithi nchi, ambayo Bwana Mungu wenu aliwaahidia baba zenu. Na utakumbuka njia yote ambayo Bwana Mungu wako alikulongoza katika jangwa, ili akudhili na akujaribu, na kujulikana vile vilivyo moyoni mwako, kama utazishika amri zake au la. Naye alikudhuru, akakufanya njaa, akakudisha mana ambayo baba zako hawakuijua, ili akutangazie kwamba si kwa mkate peke yake mwanadamu ataishi, bali kwa kila neno litokalo katika kinywa cha Mungu mwanadamu ataishi. Mavazi yako hayakuchakaa kutoka kwako, viatu vyako havikuchakaa

kutoka kwako, miguu yako haikuwa na magamba, tazama miaka arobaini.

Na utajua moyoni mwako, kwamba kama vile mtu anavyomfundisha mwanawe, ndivyo Bwana Mungu wako atakavyokufundisha wewe. Na utazishika amri za Bwana Mungu wako, kutembea katika njia zake na kumwogopa yeye.

Kwa maana Bwana Mungu wako atakuleta katika nchi nzuri na kubwa, ambayo ina mito ya maji na chemchemi za vilindi zinazotoka kupitia tambarare na milima. Ardhi ya ngano na shayiri, mizabibu, mitini, makomamanga, ardhi ya mzeituni, mafuta na asali. Ardhi ambayo juu yake hutakula mkate wako bila umaskini, na hutakosa kitu chochote juu yake, ardhi ambayo mawe yake ni chuma, na kutoka milima yake utachimba shaba.

Na utakula na kushiba, na utambariki Bwana Mungu wako kwa ajili ya nchi nzuri ambayo amekupa. Jihadhari usisahau Bwana Mungu wako, kwa kutoshika amri zake, na hukumu zake na sheria zake, ambazo mimi ninakuagiza leo, Usije ukala na kushiba, na kujenga nyumba nzuri na kukaa ndani yake, na ngombe wako na kondoo wako wakizidishwa kwako, fedha na dhahabu vikizidishwa kwako, na vyote vinavyokuwa vyako vikizidishwa kwako, usijitukuze moyoni, na kumsahau Bwana Mungu wako, aliyekuleta kutoka nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa, ya aliyekuongoza wewe kupitia jangwa kubwa na la kutisha lile, ambapo kulikuwa na nyoka anayeuma, na nge, na

kiu, ambapo hapakuwa na maji, aliyekutolea chemchemi ya maji kutoka kwenye mwamba mkali, ya yule aliyekulisha manna katika jangwa ambayo hukuijua wewe, wala baba zako hawakuijua, ili akudhili na akujaribu, na akutendee mema katika siku zako za mwisho. Usiseme moyoni mwako, Nguvu zangu na uweza wa mkono wangu ndio umeufanya utukufu huu mkuu. Nawe utamkumbuka Bwana Mungu wako, kwamba yeye mwenyewe anakupa nguvu ya kufanya uwezo, na ili aimarishe agano lake ambalo Bwana aliapa kwa baba zako, kama ilivyo leo.

Itakuwa ikiwa utamsahau kabisa Bwana Mungu wako, na ukafuata miungu mingine, na ukaitumikia, na ukuiabudu, ninawashuhudia leo mbingu na nchi, kwamba kwa uharibifu mtaangamia. Kama mataifa mengine ambayo Bwana Mungu wenu anaangamiza mbele yenu, ndivyo mtakavyoangamia, kwa sababu hamkusikiliza sauti ya Bwana Mungu wenu.

9

Sikiliza Israeli, wewe unavuka leo Yordani kuingia kurithi mataifa makubwa na yenye nguvu zaidi kuliko ninyi, miji mikubwa na yenye ngome hadi mbinguni, Watu wakubwa, wengi na warefu, wana wa Anaki, ambao wewe unawajua, na wewe umesikia, nani ataweza kusimama mbele ya wana wa Anaki? Utajua leo kwamba Bwana Mungu wako ataenda mbele yako, yeye ni moto uteketezao, yeye atawaangamiza, naye

atawafukuza mbele yako, na atawaangamiza kwa haraka, kama vile Bwana alivyokuambia. Usiseme moyoni mwako wakati Bwana Mungu wako anapoangamiza mataifa haya mbele yako, ukisema, Kwa sababu ya haki yangu Bwana ameniingiza ili nirithi nchi hii njema. Si kwa sababu ya haki yako, wala si kwa sababu ya utakatifu wa moyo wako wewe unaingia kurithi nchi yao, bali kwa sababu ya ukafiri wa mataifa haya Bwana atawaangamiza mbele yako, na ili aweze kuimarisha agano ambalo Bwana aliapa kwa baba zetu, kwa Abrahamu, na kwa Isaka, na kwa Yakobo.

Na utajua leo ya kwamba si kwa sababu ya haki zako ndio Bwana Mungu wako anakupa nchi hii njema kuirithi, bali kwa sababu wewe ni watu wenye shingo ngumu. Kumbuka, usisahau jinsi ulivyomkasirisha Bwana Mungu wako katika jangwa, tangu siku mlipotoka Misri hadi mlipofika mahali hapa, mlikuwa mkiendelea kuasi dhidi ya Bwana.

Na huko Horebu mlimkasirisha Bwana, naye Bwana aliwakasirikia ninyi mpaka kutaka kuwaangamiza. Nilipokuwa nikipanda mlimani kuchukua vibao vya mawe, vibao vya agano ambavyo Bwana alifanya nanyi, nilikaa mlimani siku arobaini na usiku arobaini, sikula mkate wala sikunywa maji. Na Bwana alinipa vibao viwili vya mawe vilivyoandikwa kwa kidole cha Mungu, na juu yake yaliandikwa maneno yote ambayo Bwana alizungumza nanyi mlimani siku ya kusanyiko, Na ikatokea baada ya siku arobaini na usiku arobaini, Bwana alinipa mbao mbili za mawe, mbao za agano. Bwana akaniambia, Inuka,

shuka haraka kutoka hapa, kwa sababu watu wako, ambao uliwatoa katika nchi ya Misri, wamefanya uovu. Wameacha haraka njia niliyowaamuru, na wamejitengenezea sanamu ya kuyeyushwa.

Na Bwana akasema kwangu, akisema, Nimesema nawe mara moja na mara mbili, nikisema, nimewaona watu hawa, na tazama, ni watu wenye shingo ngumu. Na sasa niruhusu niwaangamize, nami nitafuta jina lao kutoka chini ya mbingu, nami nitakufanya kuwa taifa kubwa na lenye nguvu, na kubwa zaidi kuliko hili. Na baada ya kurudi, nilishuka kutoka mlimani, nao mlima ulikuwa unawaka moto hadi mbinguni, na mbao mbili za ushuhuda zilikuwa mikononi mwangu miwili. Nilipoona kwamba mmetenda dhambi mbele ya Bwana Mungu wenu, na mlijifanyia sanamu ya kuyeyushwa, na mkaiacha njia ambayo Bwana aliwaamuru kuifuata, Na baada ya kushika mbao hizo mbili, nilizitupa kutoka mikononi mwangu miwili, na nikazivunja mbele yenu. Na niliomba mbele ya Bwana mara ya pili kama vile na ile ya kwanza, siku arobaini na usiku arobaini, sikula mkate na sikunywa maji, kwa ajili ya dhambi zenu zote ambazo mlizitenda kwa kufanya uovu mbele ya Bwana Mungu na kumchokoza. Na niliogopa sana kwa sababu ya ghadhabu na hasira, kwa sababu Bwana alikasirishwa juu yenu ili kuwaharibu ninyi, na Bwana alinisikia mimi katika wakati huu pia. Na juu ya Haruni alikasirika ili kumwangamiza, nami niliomba pia kwa ajili ya Haruni wakati ule. Na dhambi yenu ambayo mlifanya, ndio ndama, nilichukua na kumchoma katika moto, na kumsaga kwa kuponda sana hadi akawa laini, na

akawa kama vumbi, na nikatupa vumbi katika mto wa mafuriko ulioshuka kutoka mlimani.

Na katika kuchoma, na katika kujaribu, na katika makaburi ya tamaa, mlikuwa mkimchochea Bwana. Na wakati Bwana alipowatuma ninyi kutoka Kadeshi Barnea, akisema, Pandeni mkamiliki nchi ambayo ninawapa, mliliasi neno la Bwana Mungu wenu, wala hamkumwamini, wala hamkusikiliza sauti yake. Mlikuwa mkiasi kwa Bwana tangu siku ambayo alijulikana kwenu. Niliomba mbele ya Bwana kwa siku arobaini na usiku arobaini, kadiri nilivyoomba, kwa maana Bwana alisema awaangamize ninyi. Niliomba kwa Mungu na kusema, Bwana, Mfalme wa miungu, usiwaharibu kabisa watu wako na fungu lako ambalo ulikomboa, ambao uliwatoa kutoka nchi ya Misri kwa nguvu zako kuu, na kwa mkono wako wenye nguvu, na kwa mkono wako uliotolewa. Mkumbuke Abraham na Isaac na Jacob, watumishi wako, ambao uliwaapa kwa nafsi yako. Usiangalie ugumu wa watu hawa, wala uovu wao, wala dhambi zao. Usiwaache wale wanaoishi katika nchi ambayo ulitutoa sisi kutoka pale waseme, wakisema kwamba kwa sababu Bwana hakuweza kuwaingiza katika nchi ambayo aliwaahidi, na kwa sababu aliwachukia, ndio maana aliwatoa ili awauwe jangwani. Na hawa ni watu wako na urithi wako, ambao uliwatoa kutoka nchi ya Misri kwa nguvu zako kuu, na kwa mkono wako wenye nguvu, na kwa mkono wako ulioinuliwa juu.

10

Wakati ule Bwana aliniambia, Chonga vibao viwili vya mawe kwa ajili yako kama vile vya kwanza, na upande kwangu mlimani, nawe utajitengenezea sanduku la mti. Na utaandika juu ya vibao maneno ambayo yalikuwa katika vibao vya kwanza ambavyo ulivunja, na utaweka ndani ya sanduku. Nilitengeneza sanduku kutoka kwa mbao zisizoooza, na nilichonga vibao vya mawe kama vile vya kwanza, na nilipanda mlimani huku nikibeba vibao viwili mkononi mwangu. Naye aliandika juu ya vibao kulingana na maandishi ya kwanza maneno kumi, ambayo Bwana alizungumza nanyi katika mlima kutoka katikati ya moto, na Bwana akanipa. Na baada ya kurudi nilishuka kutoka mlimani, na nikaweka vibao ndani ya sanduku ambalo nilikuwa nimelifanya, na vilikuwa pale, kama Bwana alivyoniamuru. Wana wa Israeli waliondoka kutoka Beerothi ya wana wa Jakani huko Moserah. Pale Haruni alikufa na akazikwa, na Eleazari mwanawe akahudumu kama kuhani badala yake. Kutoka pale waliondoka kwenda Gadgadi, na kutoka Gadgadi kwenda Etebatha, nchi yenye mito ya maji.

Wakati ule, Bwana aliwatenga kabila la Levi, kubeba Sanduku la Agano la Bwana, kusimama mbele ya Bwana, kuhudumu na kuomba kwa jina lake hadi leo. Kwa sababu ya hii, Walawi hawana sehemu wala fungu miongoni mwa ndugu zao; Bwana mwenyewe ndiye fungu lao, kama alivyowaambia. Nami nilisimama katika mlima siku arobaini na usiku arobaini. Bwana alinisikia, na wakati huu, Bwana hakutaka kuwaangamiza ninyi. Bwana akasema nami, Nenda, ondoka mbele ya watu hawa, nao waingie na kuimiliki nchi ambayo

niliapa kwa baba zao kuwapa.

Na sasa, Israeli, nini Bwana Mungu wako anaomba kutoka kwako, ila kuogopa Bwana Mungu wako, na kuenenda katika njia zake zote, na kumpenda yeye, na kumtumikia Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, Kulinda amri za Bwana Mungu wako na sheria zake, kadiri ninavyokuagiza leo, ili uwe vizuri. Tazama, mbingu ni za Bwana Mungu wako, na mbingu za mbingu, dunia na vyote vilivyomo ndani yake. Isipokuwa baba zenu, Bwana alichagua kuwapenda, na alichagua uzao wao baada yao, yaani ninyi, kuliko mataifa yote, kama ilivyo leo hii. Nanyi mtatatua ugumu wa moyo wenu, na shingo yenu hamtaifanya kuwa ngumu. Kwa maana Bwana Mungu wenu, huyu ni Mungu wa miungu, na Bwana wa mabwana, Mungu mkubwa, mwenye nguvu, na wa kutisha, ambaye hapendelei uso, wala hapokeei rushwa, Anafanya haki kwa mgeni, yatima na mjane, na anampenda mgeni akimpa mkate na vazi. Na mtampenda mgeni, kwa kuwa mlikuwa wageni katika nchi ya Misri.

Bwana Mungu wako utamwogopa, na utamtumikia, na utashikamana naye, na utaapa kwa jina lake. Huyu ndiye fahari yako, na huyu ndiye Mungu wako, ambaye alifanya kwako mambo makubwa na matukufu haya, ambayo macho yako yaliyaona. Katika roho sabini, baba zako walishuka kwenda Misri, lakini sasa Bwana Mungu wako amekufanya kama nyota za mbinguni kwa wingi.

11

Na utampenda Bwana Mungu wako, na utazishika sheria zake za ulinzi, na amri zake, na maagizo yake, na hukumu zake siku zote. Na mtajua leo kwamba si watoto wenu, wote ambao hawajui wala hawakuona mafundisho ya Bwana Mungu wako, na mambo makuu yake, na mkono wenye nguvu, na mkono ulioinuliwa, na ishara zake, na maajabu yake, kadiri alivyofanya katikati ya Misri kwa Farao mfalme wa Misri, na katika nchi yake yote na jinsi alivyoifanya nguvu ya Wamisri, na magari yao ya vita, na farasi zao, na nguvu zao, jinsi maji ya Bahari ya Shamu yalivyowafurikia wakati walipokuwa wakiwafuatia kutoka nyuma yenu, na jinsi Bwana alivyowaangamiza hadi leo, na mambo yote aliyotufanyia katika jangwa hadi mlipofika mahali hapa na vitu vyote alivyowafanyia Dathani na Abiramu, wana wa Eliabu mwana wa Reubeni, ambao nchi ilifungua kinywa chake na kuwameza, pamoja na nyumba zao, mahema yao, na mali yao yote waliyokuwa nayo, katikati ya Israeli yote. Kwa sababu macho yenu yameona kazi zote kubwa za Bwana alizozifanya miongoni mwenu leo.

Na mtazishika amri zake zote ambazo mimi ninakuagiza leo, ili mwishi na mwongezeke, na mkiingia mrithi nchi ambayo mnakavuka Yordani pale kuirithi. Ili mwishi kuishi muda mrefu juu ya nchi ambayo Bwana aliapa kwa baba zenu kuwapa wao na wazao wao baada yao, nchi inayotiririka maziwa na asali. Kwa maana nchi ambayo unaenda pale kuirithi, si kama nchi ya

Misri ambayo mlitoka pale, ambapo wanapanda mbegu na kuinyunyizia kwa miguu yao, kama bustani ya mboga, Lakini nchi unayoingia pale kuirithi, ni nchi ya milima na tambarare, ambayo itakunywa maji kutoka mvua ya mbinguni. Nchi ambayo Bwana Mungu wako anaisimamia daima, macho ya Bwana Mungu wako yako juu yake tangu mwanzo wa mwaka hadi mwisho wa mwaka.

Lakini kama kwa kusikia mtasikia amri zote ambazo mimi ninakuagiza leo, kupenda Bwana Mungu wako, na kumtumikia yeye kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote, Naye atatoa mvua kwa ardhi yako kulingana na msimu wa mapema na wa kuchelewa, nawe utaleta ndani nafaka yako, na divai yako, na mafuta yako. Naye atatoa malisho katika mashamba yako kwa ajili ya mifugo yako, nawe utakula na kushiba. Jihadhari moyo wako usifanywe mnene, nanyi msiuke, nanyi msitumikia miungu mingine, nanyi msiiabudu. Na Bwana akiwa ameghadhibika kwa hasira juu yenu, na atafunga mbingu, na hakutakuwa na mvua, na nchi haitotoa mazao yake, na mtaangamia haraka kutoka nchi nzuri ambayo Bwana aliwapa.

Na mtaweka maneno haya moyoni mwenu na katika roho zenu, nanyi mtayafunga kuwa ishara juu ya mikono yenu, nayo yatakuwa yasiyotikisika mbele ya macho yenu. Na mtawafundisha watoto wenu kusema juu yao mkiwa mnaketi nyumbani, na mkiwa mnaenda njiani, na mkiwa mnalala, na mkiwa mnainuka. Nanyi mtayaandika juu ya miimo ya nyumba zenu na malango yenu, ili mwaishi muda mrefu, na siku za

wana wenu juu ya nchi ambayo Bwana aliapa kwa baba zenu kuwapa, kama siku za mbingu juu ya nchi. Na itakuwa, ikiwa kwa kusikia mtasikia amri hizi zote ambazo mimi ninawaagiza ninyi leo kufanya, kupenda Bwana Mungu wetu, na kwenda katika njia zake zote, na kushikamana naye, Na Bwana atafukuza mataifa haya yote mbele yenu, na mtarithi mataifa makubwa na yenye nguvu zaidi kuliko nyinyi. Kila mahali ambapo alama ya mguu wenu itakanyaga itakuwa yenu, kutoka jangwani na Antilibanus, na kutoka mto wa Melas, mto Euphrates, hadi bahari ya magharibi, itakuwa mipaka yenu. Hakuna mtu atakayesimama dhidi ya uso wenu, na hofu yenu na kutetemeka kwenu Bwana Mungu wenu ataweka juu ya uso wa nchi yote ambayo mtakanyaga juu yake, kama vile alivyosema kwenu.

Tazama, mimi ninawapa mbele yenu leo baraka na laana, Baraka, kama mtasikiliza amri za Bwana Mungu wenu, ambazo mimi ninawaagiza leo, na laana, kama hamtasikia amri za Bwana Mungu wenu, ambazo mimi ninawaagiza leo, na mkipotoshwa kutoka njia ambayo niliwaamuru, mkienda kutumikia miungu wengine, ambao hamwajui. Na itakuwa wakati Bwana Mungu wako atakapokuingiza katika nchi unayoivuka kuirithi, utaweka baraka juu ya mlima Gerizimu, na laana juu ya mlima Ebali. Je, si hivi vitu viko ngambo ya Yordani, nyuma ya njia ya magharibi ya jua katika nchi ya Kanaani, inayokaliwa upande wa magharibi karibu na Golgol, jirani na mwaloni mrefu? Ninyi kwa kuwa mnavuka Yordani, mkiingia kurithi nchi ambayo Bwana Mungu wetu anawapa

kwa urithi siku zote, na mtaishi ndani yake.

Na mtazishika kwa kufanya amri zake zote, na hukumu hizi zote, ambazo mimi ninawapa mbele yenu leo.

12

Na hizi ni amri na hukumu ambazo mtazishika ili kuzifanya katika nchi ambayo Bwana Mungu wa baba zenu anawapa ninyi kwa urithi, siku zote ambazo mnaishi juu ya nchi. Kwa uharibifu mtaharibu maeneo yote ambayo waliabudia huko miungu yao, ambao ninyi mtawarithi, juu ya milima mirefu, na juu ya vilima, na chini ya mti wenye majani mengi. Na mtaharibu madhabahu zao, na mtavunja nguzo zao, na misitu yao mtaikata, na sanamu za kuchongwa za miungu yao mtazichoma kwa moto, na mtaangamiza jina lao kutoka mahali pale. Hamtafanya hivyo kwa Bwana Mungu wenu. Lakini katika mahali ambacho Bwana Mungu wako atachagua katika mojawapo ya miji yenu kuweka jina lake pale na kuitwa, mtaitafuta na mtakuja pale. Nanyi mtakuleta pale sadaka zenu za kuteketezwa, na dhabihu zenu, na malimbuko yenu ya kwanza, na maombi yenu, na sadaka zenu za hiari, na makubaliano yenu, wazaliwa wa kwanza wa ngombe wenu na wa kondoo wenu. Nanyi mtakula pale mbele ya Bwana Mungu wenu, na mtafurahi juu ya yote ambacho mtaweka mikono yenu, nyinyi na jamaa zenu, kama vile Bwana Mungu wenu alivyowabariki.

Hamtafanya yote kama tunavyofanya hapa leo, kila mtu akifanya kile kinachompendeza machoni pake mwenyewe. Kwa maana hamjafika hadi sasa katika pumziko na katika urithi ambao Bwana Mungu wetu anawapa ninyi. Na mtavuka Yordani, na mtakaa katika nchi ambayo Bwana Mungu wetu anawapatia ninyi kuwa urithi, na atawapumzisha kutoka kwa maadui wenu wote wanaowazunguka, na mtakaa kwa usalama. Na itakuwa mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua kuitwa jina lake huko, huko mtaleta yote ninayowaagiza leo: sadaka zenu za kuteketezwa, na sadaka zenu, na zaka zenu, na malimbuko ya mikono yenu, na kila kilichochaguliwa kwa zawadi zenu, yote mtakayoapa kwa Bwana Mungu wenu. Na mtafurahi mbele ya Bwana Mungu wenu, ninyi na wana wenu, na binti zenu, na watumishi wenu, na wajakazi wenu, na Mlawi aliye katika malango yenu, kwa sababu hana fungu wala urithi pamoja nanyi. Jihadhari, usitoe sadaka zako za kuteketezwa katika kila mahali utakapoona. Lakini katika mahali ambacho Bwana Mungu wako atachagua katika mojawapo ya makabila yako, pale mtaleta sadaka zenu za kuteketezwa, na pale utafanya yote ninayokuagiza leo. Lakini katika tamaa yako yote utadhabihu, na utakula nyama kulingana na baraka ya Bwana Mungu wako, ambayo alikupa katika kila mji. Aliye najisi miongoni mwako na aliye safi wote watakula pamoja, kama swala au kulungu. Isipokuwa damu msile; juu ya ardhi mtaimwaga kama maji.

Hutaweza kula katika miji yako sehemu ya kumi ya nafaka yako, na divai yako, na mafuta yako, wazaliwa wa kwanza wa

ngombe wako na kondoo wako, na maombi yote ambayo mnaweza kuweka nadhiri, na makubaliano yenu, na malimbuko ya mikono yako. Lakini utakula hilo mbele ya Bwana Mungu wako katika mahali ambacho Bwana Mungu wako atachagua, wewe na mwana wako, na binti wako, mtumishi wako, na mjakazi wako, na mgeni aliye katika miji yenu, na utafurahi mbele ya Bwana Mungu wako juu ya yote unayoweka mkono wako.

Jihadhari usimwache Mlawi wakati wote unapoishi duniani.

Lakini kama Bwana Mungu wako atapanua mipaka yako, kama alivyosema kwako, nawe ukisema, Nitakula nyama, kama roho yako inatamani kula nyama, basi utakula nyama kadiri ya tamaa yote ya roho yako. Lakini kama mahali ambao Bwana Mungu wako atachagua kuitwa jina lake pale ni mbali nawe, basi utadhabihu kutoka ngombe wako na kutoka kondoo wako ambao Mungu amekupa, kama nilivyokuamuru, na utakula katika miji yako kulingana na tamaa ya roho yako. Kama swala na kulungu wanavyoliwa, ndivyo utakavyokula hicho; asiye safi miongoni mwako na aliye safi wote watakula vivyo hivyo. Angalia kwa nguvu usile damu, kwa sababu damu yake ni roho; roho haitaliwa pamoja na nyama. Hamtakula, mtamwaga juu ya ardhi kama maji. Usiule, ili iwe vizuri kwako na kwa wana wako baada yako, kama ukifanya lililo jema na lililo pendeza mbele za Bwana Mungu wako. Isipokuwa vitu vitakatifu vyako kama vitakuwa kwako, na maombi yako ukiwa umeyachukua utakuja katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atapachagua kuitwa

jina lake pale. Na utafanya sadaka zako za kuteketezwa, nyama utatoa juu ya madhabahu ya Bwana Mungu wako, na damu ya dhabihu zako utaimwaga kwenye msingi wa madhabahu ya Bwana Mungu wako, na nyama utakula. Linda na usikilize, nawe utayafanya maneno yote ambayo mimi ninakuagiza, ili iwe vizuri kwako na kwa wana wako milele, kama utafanya yaliyo ya kupendeza na mazuri mbele za Bwana Mungu wako.

Lakini kama Bwana Mungu wako ataangamiza mataifa ambayo unaenda huko kurithi nchi yao mbele yako, na utaimiliki, na utakaa katika nchi yao, Jihadhari mwenyewe usitafute kwa bidii kuwafuata baada ya kuangamizwa kwao mbele yako, ukisema, Mataifa haya huwatumikiaje miungu yao? Nami nitafanya vivyo hivyo. Usifanye hivyo kwa Mungu wako, kwa maana machukizo ya Bwana ambayo alichukia, walifanya kwa miungu yao, kwa sababu wanachoma wana wao na binti zao katika moto kwa miungu yao.

13

Kila neno ambalo mimi ninawaagiza ninyi leo, hili mtahifadhi kufanya. Hamtaongeza juu yake, wala hamtaondoa kutoka kwake.

Lakini kama nabii au mwotaji wa ndoto atainuka miongoni mwako, na akupe ishara au ajabu, na ikija ile ishara au ile ajabu ambayo alizungumza nawe, akisema, tuende na tuwaabudu

miungu wengine ambao hamwajui, Hamtasikia maneno ya nabii yule au ya yule anayeota ndoto ile, kwa sababu Bwana Mungu wenu anawajaribu ninyi, ili ajue kama mnapenda Mungu wenu kwa moyo wenu wote, na kwa roho yenu yote. Mwende baada ya Bwana Mungu wenu, na mtamwogopa, na mtasikiliza sauti yake, na mtashikamana naye. Na yule nabii au yule mwotaji wa ndoto atakufa, kwa maana alisema ili kukupotosha kutoka kwa Bwana Mungu wako aliyekutoa kutoka nchi ya Misri, aliyekukomboa kutoka utumwa, ili kukufukuza kutoka njia ambayo Bwana Mungu wako alikuamuru kuiendea, na utaondoa yule mwovu kutoka kwenu.

Kama lakini ndugu yako kutoka kwa baba yako au kutoka kwa mama yako, au mwana wako, au binti yako, au mke wako aliye kifuani mwako, au rafiki sawa na roho yako akikushawishi kwa siri, akisema, Tuende tukatumikieni miungu mingine, ambayo hukuijua wewe wala baba zako, kutoka kwa miungu ya mataifa yanayowazunguka, wale wanaokaribia wewe au wale walio mbali nawe, kutoka mwisho mmoja wa dunia hadi mwisho mwingine wa dunia, hutakubali kwake, na hutasikiliza yake, na jicho lako halitamhurumia, hutamtamani juu yake, wala hutamficha Kwa kutangaza utaangaza habari zake, na mikono yako itakuwa juu yake ya kwanza kumuua, na mikono ya watu wote juu yake mwishoni. Na watampiga kwa mawe, naye atakufa, kwa sababu alitafuta kukuondoa wewe kutoka kwa Bwana Mungu wako aliyekutoa kutoka nchi ya Misri, kutoka nyumba ya utumwa. Na Israeli wote wakisikia wataogopa, na hawataendelea kufanya tena kwa mujibu wa neno hili ovu

miongoni mwenu.

Kama ukisikia katika moja ya miji yako, ambayo Bwana Mungu wako anakupa ili ukae huko, watu wakisema, Walitoka wanaume wasiofuata sheria kutoka kwenu, na waliwaondoa wote wale wanaoishi nchi yao, wakisema, Tuende na tutumikieni miungu mingine, ambayo hamkuijua. Na uchunguzi na maswali, na utatafuta sana, na tazama, kweli wazi neno, chukizo hili limekuwa ndani yenu. Kwa kuondoa utawaangamiza wote wanaoishi katika nchi ile kwa upanga, mtaitoa wakfu kwa laana, pamoja na vyote vilivyomo ndani yake. Na vyombo vyote vya nyara wake utavikusanya katika njia zake, na utauchoma mji kwa moto, na vyombo vyote vya nyara wake pamoja na watu wote mbele za Bwana Mungu wako, na utakuwa usiokaliwa milele, hautajengwa tena. Na hakuna chochote kutoka kwa kitu kilichowekwa wakfu kitakachoshikamana mkononi mwako, ili Bwana ageuke kutoka kwa hasira ya ghadhabu yake, naye atakupe rehema, na atakurehemu, na atakuzidisha, kama alivyoapa kwa baba zako, Kama ukisikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kuzishika amri zake, kadiri ninavyokuamuru leo, kufanya lililo jema na linalopendeza mbele ya Bwana Mungu wako.

14

Ninyi ni wana wa Bwana Mungu wenu; hamtaweka upara kati ya macho yenu kwa ajili ya mfu. Kwa sababu wewe ni watu

watakatifu kwa Bwana Mungu wako, na Bwana Mungu wako amekuchagua kuwa watu wake wa thamani kutoka mataifa yote yaliyo juu ya uso wa dunia. Hamtakula chukizo yoyote. Hizi ni wanyama ambao mtakula: ndama kutoka kwa ngombe, na mwana-kondoo kutoka kwa kondoo, na mwana-mbuzi kutoka kwa mbuzi. Kulungu, swala, pygarg, oryx, na twiga. Kila mnyama mwenye kwato zilizogawanyika na makucha yanayogawa kwato mbili, na anayecheua cheuo miongoni mwa wanyama, hawa mtawala. Na hivi hamtakula kutoka kwa wale wanaotoa cheuo, na kutoka kwa wale wanaogawanya kwato, na wale wenye kucha: ngamia, na mwenye miguu yenye nywele, na panya mwamba, kwa sababu wanatoa cheuo, lakini kwato hawagawanyi; najisi hivi ni kwenu. Na nguruwe, kwa sababu inagawa kwato na inagawa viganja vya kwato, lakini haichewi cheuo, ni najisi kwenu. Nyama zao hamtakula, na mizoga yao hamtagusa.

Na hivi mtakula kutoka kwa vyote vilivyo katika maji: vyote ambavyo vina mapezi na magamba, mtakula. Na yote ambayo hayana mapezi na magamba, msiyale, ni najisi kwenu. Mtakula kila ndege safi. Na hamtakula hizi kutoka kwao: tai, griffin, na kipungu, na tai, na mwewe, na wale wote wanaofanana naye, na shomoro, na bundi, na shakwe na korongo, na bata-maji, na korongo-mwekundu. na mwara, na mwewe, na wale wanaofanana naye, na hudihudi, na kunguru wa usiku Na pelakani, na plova, na vile vinavyofanana naye, na kanga wa zambarau wa majini, na popo. Vitu vyote vya kutambaa vya ndege ni najisi kwenu, hamtakula kutoka kwao. Kila ndege safi

mtakula. Kila mzoga msile, kwa mgeni aliye katika miji yenu atapewa naye atakula, au umuuzie mgeni, kwa sababu ninyi ni watu watakatifu kwa Bwana Mungu wenu. Usimchemshe mwana-kondoo katika maziwa ya mama yake.

Utazeka sehemu ya kumi ya mazao yote ya mbegu yako, mazao ya shamba lako mwaka baada ya mwaka. Nawe utakula katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua kuitwa jina lake pale, mtaleta zaka za nafaka yako, na divai yako, na mafuta yako, wazaliwa wa kwanza wa ngombe wako na wa kondoo wako, ili ujifunze kumcha Bwana Mungu wako siku zote. Lakini kama njia inakuwa mbali kutoka kwako, na huwezi kuvitoa, kwa sababu mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua kuitwa jina lake pale ni mbali kutoka kwako, kwa sababu Bwana Mungu wako atabariki wewe, na utauza vitu hivyo kwa fedha, na utachukua fedha mkononi mwako, na utaenda mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua. Na utatoa fedha kwa kila kitu ambacho roho yako inatamani, kwa ngombe au kwa kondoo, au kwa divai au kwa kinywaji kikali, au kwa kinywaji kikali, au kwa kila kitu ambacho roho yako inatamani, na utakula pale mbele za Bwana Mungu wako, na utafurahi wewe na nyumba yako, na yule Mlawi aliye katika miji yako, kwa sababu hana sehemu wala fungu pamoja na wewe.

Baada ya miaka mitatu, utatoa zaka yote ya mazao yako, na katika mwaka ule utaiweka katika miji yako. Na atakuja Mlawi, kwa sababu hana sehemu wala fungu pamoja na wewe, na mgeni na yatima na mjane aliye katika miji yako, nao watakula

na watashiba, ili Bwana Mungu wako akubariki katika kazi zote ambazo utazifanya.

15

Kila baada ya miaka saba utafanya msamaha. Na hivyo ni amri ya msamaha: utasamehe kila deni la binafsi ambalo jirani yako anakudai, na hutamtaka ndugu yako alipe, kwa maana msamaha umetangazwa kwa Bwana Mungu wako. Mgeni utamdai chochote anachokudai, lakini ndugu yako utamsamehe deni lake. Kwamba hakutakuwa mhitaji miongoni mwako, kwa sababu kwa baraka atabariki wewe Bwana Mungu wako katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa wewe kwa urithi ili kuirithi.

Lakini kama kwa kusikia mtasikiliza sauti ya Bwana Mungu wenu, kulinda na kufanya amri zote hizi ambazo mimi ninakuagiza leo, Kwa sababu Bwana Mungu wako amekubariki kama alivyosema kwako, nawe utakopesha mataifa mengi, lakini wewe hutakopa, nawe utatawala mataifa mengi, lakini hawatatawala juu yako.

Kama lakini atakuwa kati yako mhitaji kutoka kwa ndugu zako katika moja ya miji yako katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa, usifanye gumu moyo wako, wala usifunge mkono wako kutoka kwa ndugu yako aliye mhitaji. Kwa kufungua utafungua mikono yako kwake, na utamkopesha

mkopo kiasi anahitajivyo, kama anavyohitaji. Jihadhari usije ukawa na neno la siri moyoni mwako la uasi, ukisema, Mwaka wa saba, mwaka wa msamaha, unakaribia, na jicho lako liwe baya kwa ndugu yako mhitaji, wala usimpe, naye atakulilia kwa Bwana, nawe utakuwa na dhambi kubwa. Ukimpa utampa, na ukimkopesha mkopo kadri anavyohitaji, kama anavyohitaji, wala moyo wako usihuzunike unapompa, kwa sababu kwa ajili ya jambo hili Bwana Mungu wako atakabariki katika kazi zako zote na katika kila kitu utakachoweka mkono wako. Kwa maana mhitaji hatakosekana katika nchi yako, kwa sababu hiyo mimi ninakuamuru kufanya neno hili, nikisema: utafungua mikono yako kwa ndugu yako maskini na mhitaji aliye katika nchi yako.

Kama ndugu yako Mwebrania au Mwebrania mwanamke akiuzwa kwako, atakutumikia miaka sita, na mwaka wa saba utamwachilia huru. Lakini unapomtuma huru kutoka kwako, usimtume mikono mitupu. Utampatia kifurushi kutoka kwa kondoo wako, na kutoka kwa nafaka yako, na kutoka kwa divai yako; kama Bwana Mungu wako alivyokubariki, ndivyo utakavyompa.

Nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumishi katika nchi ya Misri, na Bwana Mungu wako alikukomboa kutoka pale; kwa sababu ya hili mimi ninakuamuru kufanya neno hili. Lakini kama akisema kwako, Sitatoka kwako, kwa sababu amekupenda wewe na nyumba yako, kwa sababu anafuraha kukaa nawe. Na utachukua sindano, na utotoboa sikio lake kuelekea mlango, na atakuwa mtumishi wako milele, na kijakazi wako pia

utamfanyia vivyo hivyo. Haitakuwa vigumu mbele yako wanapoachwa huru kutoka kwako, kwa sababu kwa mshahara wa kila mwaka wa mtu wa kuajiriwa alikutumikia miaka sita, na Bwana Mungu wako atakulaani katika yote utakayofanya.

Kila mzaliwa wa kwanza atakayezaliwa katika ngombe wako na katika kondoo wako, waume utawatenga takatifu kwa Bwana Mungu wako, usimfanyishe kazi ndama wako mzaliwa wa kwanza, wala usiwanyoe wazaliwa wa kwanza wa kondoo wako. Mbele ya Bwana utakula hilo mwaka baada ya mwaka katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua, wewe na nyumba yako. Lakini kama kuna kasoro ndani yake, kiwete au kipofu, kasoro mbaya yoyote, usimtolee dhabihu Bwana Mungu wako.

Katika miji yako utakula hicho, aliye najisi miongoni mwako na aliye safi vivyo hivyo watakula kama swala au ayala. Isipokuwa damu msile, juu ya nchi mtaimwaga kama maji.

16

Linda mwezi wa masuke, na utafanya Pasaka kwa Bwana Mungu wako, kwa sababu katika mwezi wa masuke ulitoka Misri usiku. Nawe utadhabihu Pasaka kwa Bwana Mungu wako, kondoo na ngombe, mahali ambapo Bwana Mungu wako atapochagua ili jina lake liitwe huko. Usile pamoja nayo chachu, kwa siku saba utakula pamoja nayo mikate isiyotiwa chachu,

mkate wa mateso, kwa sababu kwa haraka mlitoka Misri, ili mkumbuke siku ya kutoka kwenu kutoka nchi ya Misri siku zote za maisha yenu. Chachu haitaonekana kwako katika mipaka yako yote kwa siku saba, wala nyama unazodhabihu jioni ya siku ya kwanza haitabaki usiku kucha hadi asubuhi. Hutaweza kutoa dhabihu ya Pasaka katika mji wowote wa miji yako ambayo Bwana Mungu wako anakupa. Lakini katika mahali ambapo atachagua Bwana Mungu wako kuitwa jina lake pale, utachinja pasaka jioni wakati wa kuchwa kwa jua, wakati ule uliondoka kutoka Misri. Na utachemsha na utaoka na utakula katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua, na utageuka asubuhi, na utarudi kwenye nyumba zako. Kwa siku sita utakula mikate isiyotiwa chachu, na siku ya saba ni kusanyiko la mwisho, sikukuu kwa Bwana Mungu wako. Hautafanya kazi yoyote katika siku hiyo, isipokuwa ile itakayofanywa kwa nafsi.

Wiki saba utazihesabu kwa ajili yako mwenyewe; kuanzia unapoanza kuweka mundu kwenye mavuno, utaanza kuhesabu wiki saba. Nawe utafanya sikukuu ya majuma kwa Bwana Mungu wako, kadiri mkono wako unavyoweza, sawasawa na kile Bwana Mungu wako atakachokupa.

Na utafurahi mbele ya Bwana Mungu wako, wewe na mwana wako, na binti wako, mtumishi wako, na mjakazi wako, na Mlawi, na mgeni, na yatima, na mjane aliye miongoni mwenu, katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua kuitwa jina lake pale.

Na utakumbuka kwamba ulikuwa mtumishi katika nchi ya Misri, na utazishika na kuzifanya amri hizi. Utafanya sikukuu ya mahema kwa ajili yako kwa siku saba wakati wa kukusanya kutoka sakafu yako ya kupuria nafaka na kutoka shinikizo lako la divai. Na utafurahi katika sikukuu yako, wewe na mwana wako, na binti yako, mtumishi wako, na mjakazi wako, na Mlawi, na mgeni, na yatima, na mjane aliye katika miji yako. Siku saba utasherehekea kwa Bwana Mungu wako katika mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua, na ikiwa Bwana Mungu wako atabariki katika mazao yako yote na katika kazi zote za mikono yako, basi utakuwa ukifurahi.

Mara tatu kwa mwaka, kila mwanaume wako ataonekana mbele za Bwana Mungu wako mahali ambapo Bwana atapachagua, katika Sikukuu ya Mikate Isiyotiwa Chachu, na katika Sikukuu ya Majuma, na katika Sikukuu ya Vibanda. Usitokee mbele za Bwana Mungu wako mikono mitupu. Kila mmoja kulingana na nguvu ya mikono yenu, kulingana na baraka ya Bwana Mungu wako ambayo alikupa.

Utaweka waamuzi na maafisa katika miji yako yote ambayo Bwana Mungu wako anakupa, kulingana na makabila yako, nao watawahukumu watu kwa haki. Hawataiacha hukumu, wala hawatachukua rushwa, kwa maana rushwa hufunga macho ya wenye hekima na kuondoa maneno ya wenye haki. Kwa haki unapaswa kufuatilia haki, ili mpate kuishi, na mkiingia mrithi nchi ambayo Bwana Mungu wako anawapa.

Usipande msitu wowote karibu na madhabahu ya Mungu wako, wala usijifanyie kitu chochote kwa ajili yako mwenyewe. Usijiwekee nguzo, ambayo Bwana Mungu wako alichukia.

17

Hutatolea dhabihu kwa Bwana Mungu wako ndama au kondoo ambaye ana kasoro yoyote, jambo lolote baya, kwa sababu ni chukizo kwa Bwana Mungu wako.

Kama lakini mtu atapatikana katika mojawapo ya miji yako ambayo Bwana Mungu wako anakupa, mwanaume au mwanamke ambaye atafanya uovu mbele ya Bwana Mungu wako, kwa kupita agano lake, na wakija watumikie miungu mingine, na waisujudie, jua, au mwezi, au vyote vya kutoka ulimwengu wa mbingu, ambavyo sikuamuru wewe, na ikiripotiwa kwako na utatafuta kwa bidii sana, na tazama, kweli neno limekuwa la kweli, chukizo hili limefanyika katika Israeli, Na utamtoa nje yule mtu, au yule mwanamke, na mtawapiga mawe kwa mawe, nao watakufa. Kwa ushahidi wa mashahidi wawili au watatu, mtu atakufa; lakini hatakufa kwa ushahidi wa shahidi mmoja tu. Na mkono wa mashahidi utakuwa juu yake wa kwanza kumuua, na mkono wa watu baadaye, na utaondoa mwovu kutoka miongoni mwenu.

Lakini kama jambo litakuwa gumu kwako katika hukumu kati ya damu na damu, na kati ya hukumu na hukumu, na kati ya

mguso na mguso, na kati ya ugomvi na ugomvi, maneno ya hukumu katika miji yenu, basi ukiinuka utapanda kwenda mahali ambapo Bwana Mungu wako atakuwa amechagua pale, na utaenda kwa makuhani Walawi, na kwa mwamuzi ambaye atakuwa katika siku zile, na baada ya kutafuta watatangaza kwako hukumu. Na utafanya kulingana na jambo ambalo watakuarifu kutoka mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua, na utatii kufanya yote yatakayoamriwa kwako. Kulingana na sheria na kulingana na hukumu ambayo wanakuambia, utafanya. Hutapinduka kutoka kwa neno wanacholokuripoti, kulia wala kushoto.

Mtu yule ambaye akifanya kwa kiburi, ili asimtii kuhani aliyesimama kuhudumu kwa jina la Bwana Mungu wako, au mwamuzi aliyepo katika siku zile, mtu huyo atakufa, nawe utaondoa uovu kutoka Israeli. Na watu wote wakisikia wataogopa, na hawatatenda uovu tena.

Lakini kama utaingia katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa, na utairithi, na utakaa humo, na ukisema, nitaweka mtawala juu yangu, kama mataifa mengine yanayonizunguka, Ukimweka, utamweka juu yako mwenyewe mtawala ambaye Bwana Mungu atamchagua, kutoka kwa ndugu zako utamweka juu yako mwenyewe mtawala. Hutaweza kumweka juu yako mwenyewe mtu mgeni, kwa sababu si ndugu yako. Kwa sababu hatakuongeza farasi kwa ajili yake mwenyewe, wala hatawageuza watu kurudi Misri, ili asije akaongeza farasi kwa ajili yake mwenyewe, lakini Bwana alisema, hamtaendelea

kuwarudisha kwa njia hii tena. Naye asijizidishie wake, ili moyo wake usipotoke, wala fedha na dhahabu asijizidishie sana.

Na wakati aketi kwenye enzi yake, ataandika kwa ajili yake sheria hii ya pili katika kitabu kutoka kwa makuhani wa Walawi, Na itakuwa pamoja naye, na atasoma katika hilo siku zote za maisha yake, ili ajifunze kumcha Bwana Mungu wako, na kuzishika amri zote hizi, na sheria hizi kuzitekeleza. ili moyo wake usijitukuze mbele ya ndugu zake, ili asivuke amri kulia au kushoto, ili apate kuongeza siku katika utawala wake, yeye na wana wake miongoni mwa wana wa Israeli.

18

Hapana itakuwa kwa makuhani Walawi, kabila lote la Lawi, sehemu wala fungu pamoja na Israeli. Sadaka za Bwana ni fungu lao, nao watakula hivyo. Fungu halitakuwa kwao miongoni mwa ndugu zao, Bwana mwenyewe ndiye fungu lake, kama alivyomwambia. Na hii ndiyo hukumu ya makuhani kuhusu vitu kutoka kwa watu, kutoka kwa wale wanaotoa dhabihu: iwapo ni ndama, au iwapo ni kondoo, utampa kuhani mkono, na taya, na tumbo. Na mazao ya kwanza ya nafaka yako, na ya divai yako, na ya mafuta yako, na mazao ya kwanza ya manyoya ya kondoo wako utampa yeye. Kwa sababu Bwana alimchagua yeye kutoka makabila yako yote, kusimama mbele ya Bwana Mungu, kuhudumu na kubariki kwa jina lake, yeye pamoja na wanawe miongoni mwa wana wa Israeli.

Lakini kama Mlawi akifika kutoka mji mmoja wa miji yote ya wana wa Israeli, mahali anapoishi kama mgeni, kwa sababu roho yake inatamani, kwenye mahali atakachochagua, Atahudumu kwa jina la Bwana Mungu wake, kama vile ndugu zake wote Walawi wamesimama pale mbele ya Bwana Mungu wako. Atakula sehemu iliyogawanywa, isipokuwa mauzo ya kulingana na ukoo. Lakini kama utaingia katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa, usijifunze kufanya kulingana na machukizo ya mataifa hayo.

Hapatakuwa na mtu miongoni mwako anayepitisha mwanawe na binti yake katika moto, mtu anayetabiri, mtu anayefasiri ishara, mtu anayefanya uaguzi, au mtu anayefanya uchawi. akiimba juu ya hirizi, mchawi wa pepo, na mtabiri wa ishara za ajabu, akiwauliza wafu. Ni kwa maana chukizo kwa Bwana Mungu wako kila mtu afanyaye mambo haya, kwa maana kwa sababu ya machukizo haya Bwana atawaangamiza mbele yako. Utakuwa kamili mbele za Bwana Mungu wako. Kwa maana mataifa haya, ambao wewe unawanyang'anya milki yao, watasikiliza ishara na utabiri, lakini kwako wewe si hivyo Bwana Mungu wako alikupa.

Nabii kutoka kwa ndugu zako, kama mimi, Bwana Mungu wako atamwinua kwa ajili yako; mtamsikiliza yeye. Kulingana na yote ulivyouliza kutoka kwa Bwana Mungu wako huko Horebu siku ya mkusanyiko, mkisema, Hatutaendelea kusikia sauti ya Bwana Mungu wako, wala hatutaona tena moto huu mkubwa, tusije tukafa. Bwana akaniambia, Yote waliyosema kwako ni sahihi.

Nabii nitawainulia kutoka kwa ndugu zao, kama wewe, na nitaweka maneno yangu kinywani mwake, na atasema nao kulingana na yote nitakayomwamuru. Na mtu yule ambaye hatakisikiliza chochote atakachosema nabii yule kwa jina langu, mimi mwenyewe nitamwadhibu. Isipokuwa nabii ambaye atatenda kinyume cha dini kwa kusema kwa jina langu neno ambalo sikuamuru kusema, na ambaye atasema kwa jina la miungu mingine, nabii huyo atakufa. Lakini kama ukisema moyoni mwako, Tutaijuaje neno ambalo Bwana hakulisema? Mambo yote ambayo nabii yule akisema kwa jina la Bwana, na hayatokei, na hayatimii, hili ni neno ambalo Bwana hakulisema, nabii yule alisema kwa uasi, msimwogope.

19

Lakini kama Bwana Mungu wako ataangamiza mataifa ambayo Mungu anakupa nchi yao, nanyi mtawarithi, na mtakaa katika miji yao na katika nyumba zao, Utatenga miji mitatu kwa ajili yako katikati ya nchi yako, ambayo Bwana Mungu wako anakupa. Fikiria juu ya njia yako, na utagawanya mipaka ya nchi yako katika sehemu tatu, ambayo Bwana Mungu wako anakugawia, na itakuwa kimbilio kwa kila muuaji. Hii ndiyo itakuwa amri kuhusu muuaji ambaye atakimbia huko na ataishi: yule ambaye atampiga jirani yake bila kujua, na huyu hakuwa amemchukia kabla ya jana na juzi. Na yule ambaye akiingia pamoja na jirani yake katika msitu kukusanya kuni, na mkono wake ukiteleza kwa shoka akatavyo mti, na chuma

kikaanguka kutoka kwenye mti kikampate jirani yake, naye akafa, huyu atakimbilia katika mojawapo ya miji hii, naye ataishi. Ili kwamba mlipiza kisasi wa damu asimfuate muuaji, kwa sababu amepata joto moyoni, na kumkamata ikiwa njia ni ndefu zaidi, na kupiga roho yake, na huyu hana hukumu ya kifo, kwa sababu hakuwa akimchukia kabla ya jana, wala kabla ya siku ya tatu. Kwa sababu ya hili, ninakuamuru neno hili, nikisema: Utajitenga miji mitatu kwa ajili yako mwenyewe.

Lakini kama Bwana Mungu wako atapanua mipaka yako, kama alivyoapa kwa baba zako, na Bwana atakupa nchi yote ambayo alisema kuipa baba zako, Kama utasikia kufanya amri hizi zote, ambazo ninakuamuru leo, kupenda Bwana Mungu wako, kutembea katika njia zake zote siku zote, utajiongezea bado miji mitatu kwa ile mitatu. Na damu isiyo na hatia haitamwagwa katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa kwa urithi, nawe hutakuwa na hatia ya damu.

Lakini kama kukiwa na mtu miongoni mwako anayemchukia jirani yake, na akimvizia, na akainukia dhidi yake, na akampiga roho yake, na akafa, na akakimbilia moja ya miji hii, Na baraza ya wazee wa mji wake watatuma, na watamchukua kutoka pale, na watamkabidhi katika mikono ya walipiza kisasi wa damu, naye atakufa. Jicho lako halitamhurumia, na utasafisha damu isiyo na hatia kutoka Israeli, na itakuwa vizuri kwako.

Usihamisha mipaka ya jirani yako, ambayo baba zako waliiweka katika urithi ambao uliurithi katika nchi ambayo Bwana Mungu

wako anakupa kwa kura. Shahidi mmoja hatabaki kushuhudia dhidi ya mtu kulingana na dhuluma yote, na kulingana na dhambi yote, na kulingana na dhambi yote ambayo kama atatenda dhambi. Kwa kinywa cha mashahidi wawili, na kwa kinywa cha mashahidi watatu, neno lote litasimama. Lakini kama shahidi dhalimu atasimama dhidi ya mtu, akimshtaki kwa uasi wake wa dini, Na watasimama watu wawili ambao wana mgogoro, mbele ya Bwana, na mbele ya makuhani, na mbele ya waamuzi, ambao wangekuwa katika siku zile. Na wajumbe wachunguze kwa usahihi, na tazama, shahidi dhalimu ameshuhudia mambo dhalimu, amesimama dhidi ya ndugu yake, Na mtamfanyia yeye kwa njia ambayo alitenda uovu dhidi ya ndugu yake, na mtaondoa uovu kutoka miongoni mwenu. Na wale waliobaki watakaposikia wataogopa, na hawataendelea tena kufanya kulingana na neno hili baya miongoni mwenu. Jicho lako lisimhurumie, roho badala ya roho, jicho badala ya jicho, jino badala ya jino, mkono badala ya mkono, mguu badala ya mguu.

20

Kama ukitoka kwenda vitani dhidi ya maadui zako, na ukaona farasi na wapanda farasi na watu wengi zaidi yako, usiwaogope, kwa sababu Bwana Mungu wako yu pamoja nawe, aliyekupandisha kutoka nchi ya Misri. Na itakuwa wakati unapokaribia vita, kuhani akikaribia atasema kwa watu, Na atasema kwao, Sikiliza Israeli, ninyi mnaenda leo vitani dhidi ya

adui zenu. Moyo wenu usiwe dhaifu, msiogope, wala msivunjike, wala msigeuke mbele ya uso wao. Kwamba Bwana Mungu wenu anayekwenda mbele pamoja nanyi, atapigana pamoja nanyi dhidi ya maadui zenu ili kuwaokoa.

Na waandishi wataongea kwa watu, wakisema, Ni nani mtu aliyejenga nyumba mpya, na hajaiweka wakfu? Aende na arudi kwenye nyumba yake, asije akafa katika vita, na mtu mwingine ataiweka wakfu. Na ni nani yule mtu ambaye alipanda shamba la mizabibu na hakufurahia matunda yake? Aende na arudi nyumbani kwake, asije akafa vitani, na mtu mwingine akafurahia matunda yake. Na ni nani yule mtu ambaye ameposa mwanamke, na hakumchukua? Aende na arudi nyumbani kwake, asije akafa vitani, na mtu mwingine atamchukua. Na waandishi wataongeza kusema kwa watu, na watasema, Ni nani mtu yule anayeogopa na mwoga moyoni? Aende na arudi kwenye nyumba yake, ili asifanye moyo wa ndugu yake kuwa mwoga, kama wake. Na itakuwa wakati waandishi watakapoacha kusema kwa watu, nao wataweka watawala wa jeshi kuongoza watu.

Kama ukikaribia mji ili kupigana nao, basi waite kwa amani. Kama watajibu kwa amani kwako na wakakufungulia, watu wote waliopatikana ndani yake watakuwa walipao kodi kwako na watiifu wako. Lakini kama hawatakutii, na wakifanya vita dhidi yako, utauzingira, hadi Bwana Mungu wako atakapomkabidhi mikononi mwako, na utapiga kila kiume chake kwa upanga. Isipokuwa wanawake na mizigo, na mifugo

yote, na vyote vilivyopo katika mji, na nyara zote utajichukulia mwenyewe, na utakula nyara zote za adui zako, ambazo Bwana Mungu wako anakupa wewe. Hivyo utafanya kwa miji yote iliyo mbali sana nawe, si kwa miji ya mataifa haya, ambazo Bwana Mungu wako anakupa wewe kurithi nchi yao. Hamtahifadhi hai kila kitu kinachopumua, Lakini kwa laana mtawaweka, Wahiti, na Waamori, na Wakanaani, na Waperizi, na Wahivi, na Wayebusi, na Wagergesai, kama vile Bwana Mungu wako alivyokuamuru, ili wasiwafundishe kufanya machukizo yao yote, kama walivyowafanyia miungu yao, nanyi mkatende dhambi mbele za Bwana Mungu wenu.

Lakini kama utazingira mji mmoja kwa siku nyingi ili kupigana vita dhidi yake na kuuteka, usiharibu miti yake kwa kuweka chuma juu yake, bali ule matunda yake, lakini usiukatilie mti wenyewe. Je, mti ulio shambani ni mwanadamu, ili uingie mbele yako katika ngome? Lakini mti ambao unajua kwamba si wa kuzaa matunda, huu utauharibu na utaukata, na utajenga mazingira ya kuzingira dhidi ya mji unaokupiga vita, hadi utakapokamatwa.

21

Kama lakini mtu aliyejeruhiwa akipatikana katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa wewe kuirithi, ameanguka katika uwanda, na hawajui yule aliyemshambulia, Baraza la wazee wako na waamuzi wako wataondoka, na watapima umbali hadi

miji ile inayozunguka mwenye kujeruhiwa. Na itakuwa mji ulio karibu na mtu aliyejeruhiwa, na baraza la wazee wa mji huo watachukua mtamba kutoka kwa ngombe, ambaye haijafanyiwa kazi, na ambaye hakuvuta nira. Na baraza ya wazee wa mji ule watamshusha mtamba bondeni lenye ukali, ambalo halijafanyiwa kazi wala halijapandwa, na watamvunja shingo mtamba bondeni. Na makuhani Walawi watakaribia, kwa sababu Bwana Mungu aliwachagua kusimama mbele yake na kubariki kwa jina lake, na kwa kinywa chao kutakuwa kila ugomvi na kila mguso. Na baraza lote la wazee wa mji ule wanaokaribia kwa mjeruhi wataosha mikono yao juu ya kichwa cha ndama ambaye shingo yake imekatwa katika bonde, Na kujibu, watasema, Mikono yetu haikumwaga damu hii, na macho yetu hayakuona. Uwe na neema kwa watu wako Israeli, ambao uliwakomboa, Ee Bwana, ili damu isiyo na hatia isije ikawa katika watu wako Israeli, na damu hiyo itafidiwa kwao. Wewe utaondoa damu isiyo na hatia kutoka kwenu, kama utafanya lililo jema na linalopendeza mbele za Bwana Mungu wako.

Kama lakini ukienda vitani dhidi ya maadui zako, na Bwana Mungu wako akiwatia mikononi mwako, na ukateka nyara zao, na uone katika mateka mwanamke mzuri wa sura, na umtamani, na umchukue kuwa mke wako, Na utaleta yeye ndani ya nyumba yako, na utanyoa kichwa chake, na utakata kucha zake. Nawe utaondoa nguo za utumwa kutoka kwake, naye atakaa katika nyumba yako, naye atalia baba yake na mama yake kwa siku za mwezi mmoja, na baada ya hayo

utaingia kwake na utaishi naye, naye atakuwa mke wako.

Na itakuwa ikiwa hutaki yeye, utamtuma huru, na kwa uuzaji hatauzwa kwa fedha, hutamfanyia yeye dharau, kwa sababu ulimnyenyekeza yeye.

Kama lakini mtu akiwa na wake wawili, mmoja wao akimpenda, na mmoja wao akimchukia, na yule anayependwa na yule anayechukiwa wakimzalia watoto, na mwana wa kwanza akiwa wa yule anayechukiwa, Na itakuwa siku atakapowagawia wanawe mali zake kama urithi, hataweza kumpa haki za mzaliwa wa kwanza mwana wa mke apendaye, akimpuuza mwana wa mke achukiaye aliye mzaliwa wa kwanza, Lakini mwana wa kwanza wa mke aliyechukiwa atamtambua kwa kumpa maradufu kutoka kwa vyote ambavyo vimepatikana kwake, kwa sababu huyu ndiye mwanzo wa watoto wake, na kwake inafaa haki za mzaliwa wa kwanza. Kama mtu fulani ana mwana asiyetii na mwasi ambaye hatii sauti ya baba na sauti ya mama, na wamfundishe, lakini asiwasikilize, Na baba yake na mama yake wakishashika yeye, watamleta mbele ya baraza la wazee wa mji wake, na kwenye lango la mahali. Na wataisema kwa wanaume wa mji wao, Mwana wetu huyu anaasi na anachochea, hasikilizi sauti yetu, ni mlaghai na anakunywa mvinyo kupita kiasi. Na wanaume wa mji wake watampiga kwa mawe, naye atakufa, nawe utaondoa uovu kutoka miongoni mwenu, na wale waliosalia watakaposikia wataogopa.

Lakini kama kuna dhambi fulani yenye hukumu ya kifo, na

akifa, na mkimtundika juu ya mti, Mwili wake hautalalishwa juu ya mti, bali kwa maziko mtauzika siku ile, kwa sababu amelaaniwa na Mungu kila mtu anayeninginia juu ya mti, nanyi msiitiie unajisi nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa kwa urithi.

22

Usipoona ndama wa ndugu yako, au kondoo wake, wakipotea njiani, usiwapuuze, bali lazima uwageuzishe kwa ndugu yako, na umrudishie. Kama ndugu yako hakukaribia kwako, wala hukumjua, utamleta ndani ya nyumba yako, na atakuwa pamoja nawe mpaka ndugu yako atakapovitafuta, na utamrudishia. Hivyo utafanya kwa punda wake, na hivyo utafanya kwa vazi lake, na hivyo utafanya kwa kila kitu kilichopotea cha ndugu yako, chochote ambacho kimepotea kutoka kwake na ukakipata, hutaweza kukipuuza. Usipoona punda wa ndugu yako au ndama wake wameanguka njiani, usiwapuuze; ni lazima uwasaidie kuinua pamoja naye.

Hakutakuwa na vyombo vya mwanaume juu ya mwanamke, wala mwanaume asivae vazi la kike, kwa sababu chukizo kwa Bwana Mungu wako ni kila mtu afanyaye mambo haya. Kama lakini ukikutana na kiota cha ndege mbele yako njiani au juu ya mti wowote, au juu ya ardhi, chenye vifaranga au mayai, na mama akiwa anaelea juu ya vifaranga au juu ya mayai, usimchukue mama pamoja na watoto. Utamtuma mbali mama,

lakini watoto utawachukua kwa ajili yako mwenyewe, ili iwe vizuri kwako na uishi maisha marefu.

Kama utajenga nyumba mpya, utafanya ukingo kwa paa lako, na hutafanya mauaji katika nyumba yako kama mtu ataanguka kutoka juu yake. Usipande mbegu mbalimbali katika shamba lako la mizabibu, ili mazao na mbegu unayopanda pamoja na mazao ya shamba lako la mizabibu visitakaswe. Hutalima kwa ndama na punda pamoja. Usivae nguo ya sufu na kitani zilizochanganywa pamoja. Utafanya vishada vilivyosokotwa kwa ajili yako juu ya pembe nne za mavazi yako, ambayo ukijifunika nayo.

Kama mtu atachukua mke na kuishi naye, kisha akamchukia, na amwekee maneno ya kuzuia, na alete jina lake baya, na aseme, mwanamke huyu nimemchukua, na nilipomwendea sikupata ubikira wake, Na baada ya kuchukua, baba wa binti na mama watapeleka ushahidi wa ubikira wa binti kwa baraza la wazee kwenye lango. Na atasema baba wa mtoto kwa baraza la wazee, binti yangu huyu nimempa mtu huyu mke, na akiwa amemchukia yeye Sasa huyu anaweka juu yake maneno ya kisingizio, akisema, Sikupata ubikira kwa binti yako, na hivi ndivyo ubikira wa binti wangu. Nao watatandaza nguo mbele ya baraza la wazee wa mji. Na baraza la wazee wa mji ule litamchukua mtu yule, na watamfundisha, Na watamlipisha faini mia shekeli, na watatoa kwa baba wa msichana, kwa sababu alitoa jina baya juu ya bikira Mwisraeli, na atakuwa mke wake, hataweza kumwacha yeye wakati wote.

Lakini kama neno hili linakuwa la kweli, na ubikira haujapatikana kwa mwanamwali, Na watamtoa nje msichana kwenye milango ya nyumba ya baba yake, na watampiga kwa mawe, na atakufa, kwa sababu alifanya upumbavu miongoni mwa wana wa Israeli, akafanya ukahaba katika nyumba ya baba yake, na utaondoa uovu kutoka kwenu.

Lakini kama mtu akipatikana amelala na mwanamke aliyeolewa na mume, mtawaua wote wawili, mume aliyekuwa amelala na mwanamke, na mwanamke, na utaondoa uovu kutoka Israeli. Kama lakini kuna msichana bikira aliyeposwa na mwanaume, na mwanaume akimpata mjini akalala naye, Mtawaleta nje wote wawili kwenye lango la mji wao, nao watapigwa kwa mawe, nao watakufa, msichana kijana, kwa sababu hakupiga kelele katika mji, na mwanaume, kwa sababu alidhalilisha mke wa jirani yake, nanyi mtaondoa uovu kutoka kwenu. Kama lakini katika shamba mtu akimkuta yule msichana aliyeposwa, na baada ya kumlazimisha akalala naye, mtamuua yule aliyekuwa amelala naye peke yake. Na kwa msichana hakuna dhambi ya kifo, kama vile mtu anapoinuka dhidi ya jirani yake na kuua roho yake, ndivyo jambo hili lilivyo, Kwa sababu katika shamba alimpata, msichana aliyeposwa alipiga kelele, na hapakuwa na wa kumsaidia.

Kama lakini mtu yeyote anapata msichana bikira ambaye hajaposwa, na akiwa amelazimisha kulala naye, na akapatikana, Mwanamume aliyekutana naye atatoa kwa baba wa msichana didrakma hamsini za fedha, na atakuwa mke wake. Kwa sababu

alimdhili, hataweza kumwacha wakati wote.

23

Mwanadamu hatachukua mke wa baba yake, wala hatafunua kifuniko cha baba yake.

Mtu aliyevunjwa korodani wala aliyekatwa hataingia katika mkusanyiko wa Bwana. Hapana ataingia mwana wa kahaba katika mkutano wa Bwana.

Mwammoni na Mwmoabi hawataingia katika mkutano wa Bwana, hadi kizazi cha kumi hawataingia katika mkutano wa Bwana, na hadi milele. kwa sababu hawakukutana nanyi na mikate na maji katika njia mlipokuwa mkitoka Misri, na kwa sababu waliajiri Balaamu mwana wa Beori kutoka Mesopotamia ili akualaani Na Bwana Mungu wako hakutaka kumsikiliza Balaamu, na Bwana Mungu wako alibadilisha laana kuwa baraka, kwa sababu Bwana Mungu wako alikupenda. Hutawasemea mambo ya amani kwao na mambo ya faida kwao siku zote za maisha yako milele. Usimchukie Mwedomu, kwa sababu yeye ni ndugu yako. Usimchukie Mmisri, kwa sababu ulikuwa mgeni katika nchi yake. Wana watakaozaliwa kwao katika kizazi cha tatu wataingia katika mkutano wa Bwana.

Lakini kama utatoka kwenda kupiga kambi dhidi ya adui zako, basi utajilinda kutokana na kila neno baya. Kama kuna mtu

miongoni mwenu ambaye hatakuwa safi kutokana na mtiririko wake wa usiku, atatoka nje ya kambi, na hataingia ndani ya kambi. Na itakuwa kwamba jioni ataoga mwili wake kwa maji, na jua limeshazama ataingia ndani ya kambi. Na mahali kutakuwa kwako nje ya kambi, na utatoka huko nje. Na kibanio kitakuwa kwako juu ya mkanda wako, na itakuwa wakati unapoketi nje, utachimba nako, na baada ya kuleta utafunika uchi wako. Kwa sababu Bwana Mungu wako anatembea katika kambi yako ili kukuokoa na kuwatia adui zako mikononi mwako, kambi yako lazima iwe takatifu, ili asione kitu chochote cha uchafu ndani yako na kugeuka kutoka kwako.

Hutamsalimisha mtumishi kwa bwana wake, ambaye ameunganishwa nawe kutoka kwa bwana wake. Ataishi pamoja nawe, ataishi miongoni mwenu mahali popote atakachopendezwa, usimtese. Hakutakuwa na kahaba miongoni mwa binti za Israeli, wala hakutakuwa na mtu anayejifanyia ukahaba miongoni mwa wana wa Israeli, hakutakuwa na mwanzilishi miongoni mwa binti za Israeli, wala hakutakuwa na mtu anayeanzishwa miongoni mwa wana wa Israeli. Usitaleta ujira wa kahaba, wala malipo ya mbwa katika nyumba ya Bwana Mungu wako kwa ajili ya kiapo chochote, kwa sababu ni chukizo kwa Bwana Mungu wako, vyote viwili.

Usimwekee ndugu yako riba ya fedha, wala riba ya vyakula, wala riba ya kitu chochote unachomkopesha. Kwa mgeni utamkopesha kwa riba, lakini kwa ndugu yako hutamkopesha kwa riba, ili Bwana Mungu wako akubariki katika kazi zako zote

juu ya nchi ambayo unaingia huko kuirithi.

Kama ukiweka nadhiri kwa Bwana Mungu wako, usichelewe kuitekeleza, kwa sababu Bwana Mungu wako atatafuta kutoka kwako, na itakuwa dhambi kwako. Kama hukutaka kuomba, hakuna dhambi ndani yako. Vile vinavyotoka kupitia midomo yako utavihifadhi, na utafanya kama vile ulivyoweka nadhiri kwa Bwana Mungu zawadi uliyoisema kwa kinywa chako.

Kama ukiingia katika shamba la mavuno la jirani yako, unaweza kukusanya masuke kwa mikono yako, lakini usiweke mundu juu ya mavuno ya jirani yako. Lakini kama utaingia katika shamba la mizabibu la jirani yako, utakula zabibu kadiri ya kutosha roho yako, lakini usiweke katika chombo.

24

Lakini kama mtu yeyote atachukua mwanamke na kuishi naye, na itakuwa kama hakupata kibali machoni pake kwa sababu alipata ndani yake jambo la aibu, basi ataandika kitabu cha talaka na kukiweka mkononi mwake, na kumtuma kutoka nyumbani kwake, na baada ya kwenda akawa mke wa mwanamume mwingine, Na mwanaume wa mwisho akimchukia, na akimwandikia kitabu cha talaka, na akikitia mikononi mwake, na akimtuma kutoka nyumbani kwake, au mwanaume wa mwisho akifa, ambaye alimchukua kuwa mke wake Mwanaume wa kwanza aliyemwondoa hataweza kurudi

kumchukua tena kuwa mke wake baada ya kunajisiwa kwake, kwa sababu ni chukizo mbele za Bwana Mungu wako, na msitie unajisi nchi ambayo Bwana Mungu wako anawapa ninyi kama urithi.

Lakini kama mtu yeyote atachukua mke hivi karibuni, hatatoka kwenda vitani, na hakuna jambo lolote litakalopelekwa kwake, atakuwa hana hatia katika nyumba yake, mwaka mmoja atamfurahisha mke wake ambaye alichukua.

Hutachukua jiwe la kusagia kama rehani, wala jiwe la juu la kusagia, kwa sababu huyu anachukua roho kama rehani. Lakini kama mtu akikamatwa akiiba roho kutoka kwa ndugu zake wana wa Israeli, na akiwa amemwonea anauza, mwizi huyo atakufa, na utaondoa uovu kutoka miongoni mwenu. Jiangalie mwenyewe katika mguso wa ukoma, uwe mwangalifu sana kufanya kulingana na sheria yote ambayo makuhani Walawi watawaambia, kama nilivyowaamuru, jilindeni kufanya. Kumbuka yale yote aliyomfanyia Bwana Mungu wako Miriamu njiani, mlipokuwa mkitoka Misri.

Kama kuna deni kwa jirani yako, deni lolote, hutaingia katika nyumba yake kuchukua rehani yake. Utasimama nje, na yule mtu ambaye mkopo wako upo kwake, ataleta rehani kwako nje. Lakini kama mtu huyo ni maskini, usiende kulala ukiwa na rehani yake. Kwa malipo utarudisha rehani yake kabla ya jua kutua magharibi, naye atalala katika vazi lake, na atakubariki, na itakuwa kwako kitendo cha rehema mbele za Bwana Mungu

wako. Usifanye makosa mshahara wa maskini na mhitaji kutoka kwa ndugu zako, au kutoka kwa wageni walio katika miji yako. Siku hiyo hiyo utarudisha mshahara wake, jua halitazama juu yake, kwa sababu ni maskini, na katika hilo anaweka tumaini lake, na atapiga kelele dhidi yako kwa Bwana, na itakuwa dhambi kwako. Baba hawatakufa kwa ajili ya watoto, na wana hawatakufa kwa ajili ya baba, kila mmoja atakufa kwa ajili ya dhambi yake mwenyewe. Hutapinda hukumu ya mgeni na yatima na mjane. Usichukue vazi la mjane kuwa rehani, nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri, na Bwana Mungu wako alikukomboa kutoka pale, kwa sababu ya hili mimi ninakuagiza kufanya neno hili.

Kama ukivuna mavuno katika shamba lako na ukasahau mganda katika shamba lako, usirudi kuuchukua, utakuwa kwa mgeni na kwa yatima na kwa mjane, ili Bwana Mungu wako akubariki katika kazi zote za mikono yako. Kama ukivuna mizeituni, usirudi kukusanya yaliyobaki nyuma yako, vitakuwa vya mgeni na yatima na mjane, nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumwa katika nchi ya Misri, kwa sababu ya hili mimi ninakuagiza kufanya neno hili. Kama lakini utavuna shamba lako la mizabibu, usivune tena baada yako, itakuwa kwa mgeni na kwa yatima na kwa mjane. Nawe utakumbuka kwamba ulikuwa mtumishi katika nchi ya Misri; kwa sababu hiyo mimi ninakuagiza kufanya jambo hili.

25

Lakini kama kutakuwa na mgogoro kati ya watu, nao waje mahakamani, na wahukumu, na kumhaki yule mwenye haki, na kumlaani yule asiye na dini, Na itakuwa, kama anastahili mapigo, yule asiye na heshima kwa Mungu, utamwangusha mbele ya waamuzi, na watampiga viboko mbele yao kulingana na ukosefu wake wa heshima kwa Mungu. Na kwa hesabu ya arobaini watampiga yeye, hawataongeza. Lakini ikiwa utaongeza kupiga zaidi ya mapigo haya, ndugu yako ataaibika mbele yako. Usimfunge kinywa ngombe anapopura nafaka.

Kama ndugu wanaishi pamoja, na mmoja wao akifa, lakini hakuwa na mbegu, mwanamke wa marehemu hapaswi kuwa wa mtu wa nje asiyekaribia, ndugu wa mumewe ataingia kwake, na atamchukua kuwa mke wake mwenyewe, na ataishi naye. Na itakuwa kwamba mtoto ambaye ataazaliwa, atawekwa kwa jina la aliyefariki, na jina lake halitafutwa katika Israeli.

Kama lakini mtu hataki kumchukua mke wa ndugu yake, basi mwanamke atakwea kwenye lango kwa baraza ya wazee, na atasema, Ndugu wa mume wangu hataki kuinua jina la ndugu yake katika Israeli, ndugu wa mume wangu hakutaka. Na baraza la wazee wa mji wake watamwita, na watamwambia, na akisimama aseme, Sitaki kumchukua, Mwanamke wa ndugu yake akikaribia mbele ya baraza la wazee, atavua kiatu chake kimoja kutoka mguuni mwake, na atamtemea usoni mwake, na akijibu atasema, Hivyo watamfanyia mtu ambaye hatajenga nyumba ya ndugu yake katika Israeli. Na jina lake litaitwa katika Israeli, nyumba ya yule aliyefungua kiatu.

Kama lakini watu wapigane pamoja, mtu na ndugu yake, na mwanamke wa mmoja wao asogee kumwokoa mume wake kutoka mkononi mwa yule anayempiga, na akinyoosha mkono wake ashike mapacha yake, Utakata mkono, jicho lako halitamhurumia.

Hautakuwa na uzani tofauti katika mfuko wako, mkubwa au mdogo. Hakutakuwa na vipimo viwili katika nyumba yako, kikubwa au kidogo. Uzani wa kweli na wa haki utakuwa kwako, na kipimo cha kweli na cha haki kitakuwa kwako, ili uishi siku nyingi juu ya nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa kwa urithi. Kwamba ni chukizo kwa Bwana Mungu wako kila afanyaye mambo haya, kila afanyaye dhuluma.

Kumbuka yote aliyokufanyia Amaleki njiani, ulipokuwa ukitoka katika nchi ya Misri jinsi alivyokusimamia katika njia, na kuwakatilia walinzi wako wa nyuma, wale waliochoka nyuma yako, wakati wewe ulikuwa na njaa na umechoka, naye hakumwogopa Mungu. Itakuwa wakati Bwana Mungu wako atakapokuwa amekupumzisha kutoka kwa adui zako wote wanaokuzunguka katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa kuirithi, utafuta jina la Amaleki kutoka chini ya mbingu, wala usisahau.

26

Itakuwa kwamba ukiingia katika nchi ambayo Bwana, Mungu

wako, anakupa kuirithi, nawe utaimiliki na kuishi humo, Nawe utachukua kutoka katika malimbuko ya matunda ya nchi yako ambayo Bwana Mungu wako anakupa, nawe utayaweka ndani ya kikapu, nawe utaenda mahali ambapo Bwana Mungu wako atachagua ili jina lake liitwe huko. Nawe utakuja kwa yule kuhani ambaye atakuwa katika siku zile, nawe utamwambia, Ninatangaza leo kwa Bwana Mungu wangu kwamba nimeingia katika nchi ambayo Bwana aliwaapa baba zetu kutupatia. Na kuhani atachukua kikapu kutoka mikononi mwako, na atakiweka mbele ya madhabahu ya Bwana Mungu wako. Na kujibu atasema mbele ya Bwana Mungu wako, Syria aliiacha baba yangu, na alishuka kwenda Misri, na alikaa huko kwa idadi ndogo, na akawa huko taifa kubwa na wingi mwingi. Na Wamisri walitutendea vibaya, wakatunyenyekeza, wakaweka juu yetu kazi ngumu. Na sisi tulimlilia Bwana Mungu wetu, na Bwana alisikia sauti yetu, na aliona unyenyekevu wetu, na taabu yetu, na mateso yetu. Na Bwana alitutoa sisi kutoka Misri yeye mwenyewe kwa nguvu yake kubwa, na kwa mkono wenye nguvu, na mkono ulioinuliwa, na kwa maono makubwa, na kwa ishara, na kwa maajabu. Na aliingiza sisi katika mahali hii, na alitupa nchi hii, nchi inayotiririka maziwa na asali. Na sasa tazama, nimeleta malimbuko ya mazao ya nchi ambayo ulinipa, Ee Bwana, nchi inayotiririka maziwa na asali, na utaiweka mbele ya Bwana Mungu wako, na utasujudu mbele ya Bwana Mungu wako, Nawe utafurahi katika mambo yote mema ambayo Bwana Mungu wako amekupa, wewe na nyumba yako, na Mlawi, na mgeni aliye miongoni mwako.

Kama utakamilisha kutoa zaka kila sehemu ya kumi ya mazao yako katika mwaka wa tatu, sehemu ya kumi ya pili utawapa Mlawi na mgeni na yatima na mjane, nao watakula katika miji yako, na watafurahi.

Na utasema mbele ya Bwana Mungu wako, Nimeondoa vitu vitakatifu kutoka nyumbani mwangu, na nimevipa Mlawi na mgeni na yatima na mjane, kulingana na amri zako zote ambazo uliamuru mimi. Sikuvunja amri yako, wala sikusahau. Nami sikula katika maumivu yangu kutoka kwao, sikuchukua matunda kutoka kwao kwa unajisi, sikutoa kutoka kwao kwa maiti, nilitii sauti ya Bwana Mungu wetu, nilifanya kama ulivyoniamuru. Tazama chini kutoka nyumba yako takatifu mbinguni, na ubariki watu wako Israeli, na nchi ambayo uliwapa, kama ulivyoapa kwa baba zetu, kutupa nchi inayotiririka maziwa na asali.

Katika siku hii Bwana Mungu wako alikuamuru kufanya sheria zote na hukumu zote, nanyi mtazishika na kuzifanya kutoka moyoni mwenu mwote, na kutoka rohoni mwenu mwote. Umemchagua Mungu leo kuwa Mungu wako, na kuenenda katika njia zake zote, na kushika sheria na hukumu zake, na kuitii sauti yake. Na Bwana amekuchagua wewe leo kuwa watu wake wa thamani, kama alivyosema, ili kulinda amri zake. na kuwa wewe juu ya mataifa yote, kama alivyokufanya wewe maarufu na sifa na utukufu, kuwa wewe taifa takatifu kwa Bwana Mungu wako, kama alivyosema.

27

Na Musa na baraza la wazee wa Israeli waliamuru, wakisema, Shikeni amri zote hizi, kadiri mimi ninavyowaamuru ninyi leo. Itakuwa siku utakapovuka Yordani kwenda nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa, nawe utasimamisha mawe makubwa kwa ajili yako mwenyewe, na utayapaka kwa lipu. Na utaandika juu ya mawe haya maneno yote ya sheria hii, mnapovuka Yordani, mnapoingia katika nchi ambayo Bwana Mungu wa baba zako anakupa, nchi inayotiririka maziwa na asali, kama alivyosema Bwana Mungu wa baba zako kwako. Itakuwa kwamba mtakapovuka Yordani, mtasimamisha mawe haya ambayo ninakuagiza leo katika mlima Ebali, nawe utayapaka kwa lipu. Na utajenga pale madhabahu kwa Bwana Mungu wako, madhabahu ya mawe, hutaweka chuma juu yake, Kwa mawe kamili utajenga madhabahu kwa Bwana Mungu wako, na utatoa juu yake sadaka za kuteketezwa kwa Bwana Mungu wako. Na utadhabihu pale dhabihu ya wokovu, na utakula, na utashiba, na utafurahi mbele za Bwana Mungu wako. Na utaandika juu ya mawe sheria hii yote kwa uwazi mkubwa sana.

Na Musa na makuhani Walawi walizungumza na Israeli wote, wakisema, Nyamaza na sikiliza, Israeli! Katika siku hii umekuwa watu wa Bwana Mungu wako. na utaisikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, na utazifanya amri zake zote, na sheria zake, ambazo mimi ninakuagiza leo.

Na Musa aliwaagiza watu siku ile, akisema, Hawa watasimama kubariki watu katika mlima Garizimu baada ya kuvuka Yordani: Simeoni, Lawi, Yuda, Isakari, Yosefu, na Benyamini. Na hawa watasimama juu ya laana katika mlima Ebali: Reubeni, Gadi, na Asheri, Zabuloni, Dani, na Naftali.

Na wakijibu, Walawi watasema kwa Israeli wote kwa sauti kubwa Amelaaniwa mtu yeyote atakayefanya sanamu iliyochongwa na sanamu iliyoyeyushwa, chukizo kwa Bwana, kazi ya mikono ya mafundi, na atakiweka katika sehemu ya siri, na watu wote wakijibu, watasema, iwe hivyo. Amelaaniwa mtu yule anayemdharau baba yake au mama yake, na watu wote watasema, Iwe hivyo. Alaaniwe mtu yule abadilishaye mipaka ya jirani yake, na watu wote watasema, Amen. Amelaaniwa yule anayemdanganya kipofu njiani, na watu wote watasema, Amen. Alaaniwe mtu yeyote atakayepotosha hukumu ya mgeni, yatima na mjane, na watu wote watasema, Iwe hivyo. Alaaniwa yule alaye na mke wa baba yake, kwa sababu amefunua kifuniko cha baba yake, na watu wote watasema, Iwe hivyo. Alaaniwe mtu yeyote alaye na mnyama, na watu wote watasema, Amen. Alaaniwe yule alaye na dada wake kutoka kwa baba au mama yake. Na watu wote watasema, na iwe hivyo. Alaaniwe yeye alaye na bibi arusi wake, na watu wote watasema, na iwe hivyo. Alaaniwe yeye alaye na dada wa mke wake, na watu wote watasema, na iwe hivyo. Alaaniwe yule anayempiga jirani wake kwa hila, na watu wote watasema, Iwe hivyo. Alaaniwe mtu yeyote atakayepokea zawadi ili kupiga roho ya damu isiyo na hatia, na watu wote watasema, Iwe hivyo. Alaaniwa kila mtu

ambaye hatabaki katika maneno yote ya sheria hii kuyatekeleza, na watu wote watasema, Amen.

28

Na itakuwa ikiwa kwa kusikia utasikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kulinda na kufanya amri hizi zote, ambazo mimi ninakuagiza leo, na Bwana Mungu wako atakuweka juu ya mataifa yote ya dunia, Na baraka hizi zote zitakuja juu yako na zitakupata, kama ukisikiliza kwa bidii sauti ya Bwana Mungu wako. Umebarikiwa wewe mjini, na umebarikiwa wewe shambani. Umebarikiwa uzao wa tumbo lako, na mazao ya ardhi yako, na makundi ya ngombe wako, na makundi ya kondoo wako. Ghala zako zimebarikiwa, na mabaki yako. Umebarikiwa katika kuingia kwako, na umebarikiwa katika kutoka kwako.

Bwana Mungu wako atawakabidhi adui zako waliokupinga wakiwa wamevunjwa mbele ya uso wako. Watakujia kwa njia moja, lakini watakimbia mbele yako kwa njia saba. Bwana atatuma baraka juu yako katika ghala zako, na juu ya kila kitu unachoweka mkono wako, katika nchi ambayo Bwana Mungu wako anakupa. Bwana atakuinua wewe kuwa watu watakatifu kwa ajili yake mwenyewe, kama alivyoapa kwa baba zako, kama utasikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, na utatembea katika njia zake zote, Na mataifa yote ya dunia watakuona, kwa sababu jina la Bwana limeitwa juu yako, na watakuogopa. Na

Bwana Mungu wako atakuongezea mambo mema katika wazao wa tumbo lako, na katika wazao wa mifugo yako, na katika mazao ya nchi yako, katika nchi yako ambayo Bwana aliwaapishia baba zako kukupa.

Bwana atakufungulia hazina yake nzuri, mbingu, ili kutoa mvua juu ya nchi yako kwa wakati wake, na kubariki kazi zote za mikono yako, nawe utakopesha mataifa mengi, lakini wewe hutakopa. Nawe utatawala mataifa mengi, lakini hayatakutawala wewe. Bwana Mungu wako atakufanya wewe kuwa kichwa na si mkia, na utakuwa juu na hautakuwa chini, ikiwa utasikiliza sauti ya Bwana Mungu wako na kuzishika amri zote ninazokuamuru leo. Usitende kinyume na amri zote ninazokuamuru leo, kulia wala kushoto, kwa kwenda nyuma ya miungu mingine kuwatumikia.

Na itakuwa ikiwa hutasikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kuzishika amri zake zote, ambazo mimi ninakuagiza leo, basi laana hizi zote zitakuja juu yako na zitakukamata. Umelaaniwa katika mji, na umelaaniwa katika shamba. Ghala zako zitalaaniwa, na mabaki yako pia. Vimelaaniwa wazao wa tumbo lako, na mazao ya ardhi yako, makundi ya ngombe wako, na makundi ya kondoo wako. Umelaaniwa wewe unapoingia, na umelaaniwa wewe unapotoka.

Bwana atatuma juu yako ukosefu, upotevu na utelekezaji juu ya kila kitu unachoweka mkono wako, hadi atakapokuangamiza, na hadi atakapokupoteza kwa haraka kwa sababu ya mazoea

yako maovu, kwa sababu ulinionia cha mimi. Bwana atafanya kifo kishikamane nawe hadi atakapokumaliza kabisa kutoka nchi ambayo unaingia huko kuirithi. Bwana atakupiga kwa msongo wa hali, na homa, na kutetemeka kwa baridi, na uvimbe, na kuharibika kwa upepo, na udhoofu, nao watakufuatia hadi wakuangamize. Na mbingu juu ya kichwa chako zitakuwa shaba kwako, na ardhi chini yako itakuwa chuma. Bwana Mungu wako na afanye mvua ya nchi yako kuwa vumbi, na vumbi kutoka mbinguni kitashuka, hadi atakapokufuta, na hadi atakapokuangamiza kwa haraka. Bwana na akupe kushindwa mbele ya adui zako, katika njia moja utakwenda kuwashambulia, na katika njia saba utakimbia mbele yao, na utakuwa wa kutawanyika katika falme zote za dunia. Na wafu wenu watakuwa chakula kwa ndege wa mbinguni na kwa wanyama wa nchi, na hakutakuwa na wa kuwaogofya. Bwana atakupiga kwa kidonda cha Kimisri kwenye kiti, na upele mkali, na mwasho, ili usiweze kuponywa. Bwana atakupiga kwa wazimu, na upofu, na kuchanganyikiwa kwa akili. Nawe utakuwa ukipapasa adhuhuri, kama kipofu apapasavyo gizani, wala hutafanikiwa katika njia zako, nawe utakuwa ukidhulumiwa na kuporwa siku zote, wala hatakuwepo wa kukusaidia.

Mke utachukua, na mume mwingine atakuwa naye, nyumba utajenga, na hutaishi ndani yake, shamba la mizabibu utapanda, na hutavuna matunda yake. Ndama wako atachinjwa mbele yako, lakini wewe hutakula chochote kutoka kwake. Punda wako atanyakuliwa kutoka kwako, na hatarudishwa kwako.

Kondoo wako watapewa adui zako. Na hakutakuwa na wa kukusaidia. Wana wako na binti zako watapewa kwa taifa jingine, na macho yako yataangalia yakiwa dhaifu kwa ajili yao, mkono wako hautaweza kufanya chochote. Mazao ya ardhi yako na kazi zako zote zitaliwa na taifa ambalo hulijui, na utakuwa ukidhulumika na ukivunjwa siku zote. Na utakuwa mwendawazimu kwa sababu ya maono ya macho yako ambayo utayaona.

Bwana atakupiga kwa kidonda kibaya juu ya magoti yako na juu ya miguu yako, hivi kwamba hutaweza kuponywa kutoka nyayo za miguu yako hadi kilele chako.

Bwana aweza kukuondoa wewe na viongozi wako ambao utawaweka juu yako mwenyewe, kwenda kwa taifa ambalo hujui wewe wala baba zako, na utaabudu huko miungu mingine ya mbao na mawe. Na utakuwa pale katika kitendawili na mfano na hadithi katika mataifa yote ambayo Bwana atakuleta pale.

Utapeleka mbegu nyingi shambani, lakini utavuna kidogo, kwa sababu nzige watazila. Shamba la mizabibu utapanda na kulilima, na divai hutakunywa wala hutafurahi kwa sababu yake, kwa kuwa funza atayala. Mizeituni itakuwa kwako katika mipaka yako yote, na mafuta hutapaka, kwa sababu mizeituni yako itadondoka. Wana na binti utazaa lakini hawatakuwa wako, kwa maana wataondoka katika utumwa. Miti yako yote na mazao ya ardhi yako vitaangamizwa na ukungu. Mgeni aliye

kati yako atapanda juu sana, lakini wewe utashuka chini sana. Huyu atakukopesha, lakini wewe hutamkopesha yeye, huyu atakuwa kichwa, lakini wewe utakuwa mkia.

Na laana hizi zote zitakuja juu yako, na zitakufuatia, na zitakupata, hadi atakapokuangamiza, na hadi atakapokupoteza, kwa sababu hukusikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kulinda amri zake, na sheria zote alizokuamuru. Na itakuwa katika wewe ishara, na maajabu katika mbegu yako hadi ya enzi. Badala ya kwamba hukumtumikia Bwana Mungu wako kwa furaha na moyo mwema kwa sababu ya wingi wa vitu vyote.

Nawe utatumikia adui zako ambao Bwana atawaletea juu yako, katika njaa, na katika kiu, na katika uchi, na katika kukosa vitu vyote, naye ataweka nira ya chuma juu ya shingo yako, hadi atakapokuangamiza wewe. Bwana ataleta juu yako taifa kutoka mbali, kutoka mwisho wa dunia, kama shambulio la tai, taifa ambalo hutasikia sauti yake, Taifa lisilo na haya la uso, ambaye hataheshimu uso wa mzee, wala hatamhurumia kijana. Nao watakula watoto wa mifugo yako na mazao ya ardhi yako, hivi kwamba hawatakuachia nafaka, divai, mafuta, makundi ya ngombe wako, na makundi ya kondoo wako, hadi watakapoangamiza wewe. Na ataangamiza wewe katika miji yako, hadi zikabomolewa kuta zilizo juu na zilizo imara, ambazo wewe umeweka tumaini juu yake, katika nchi yako yote, na atakutaabisha wewe katika miji yako, ambayo alikupa. Na utakula wazao wa tumbo lako, nyama ya wana wako na binti zako, wote ambao alikupa, katika dhiki yako na katika taabu

yako, ambayo adui yako atakutaabisha.

Mtu mwenye laini aliye miongoni mwako na mwenye anasa sana, atamwonea wivu kwa jicho lake ndugu yake, na mke aliye kifuani mwake, na watoto waliobaki ambao watabaki. kwake, hivi kwamba kumpa mmoja wao kutoka nyama za watoto wake, ambao angekula kwa sababu hakuachwa na kitu chochote katika dhiki yako, na katika taabu yako, ambayo maadui zako wangekutaabisha wewe katika miji yako yote.

Na yule mwanamke laini miongoni mwenu na yule anayestarehesha, ambaye mguu wake haukujaribu kutembea juu ya ardhi kwa sababu ya ustarahafu wake na ulaini wake, atamhusuda kwa jicho lake mume wake aliye kifuani mwake, na mwanawe na binti yake. na kile kilichotoka kupitia mapaja yake, na mtoto wake ambaye atazaa, atavila kwa sababu ya ukosefu wa vitu vyote kwa siri katika dhiki yako, na katika mateso ambayo adui yako atakutesa katika miji yako, Kama hutasikiliza kufanya maneno yote ya sheria hii, yaliyoandikwa katika kitabu hiki, kuliogopa jina hili tukufu na la ajabu, BWANA MUNGU wako. Na Bwana atafanya mapigo yako kuwa ya ajabu, na mapigo ya uzao wako, mapigo makubwa na ya ajabu, na magonjwa mabaya na ya kudumu. Na atairudisha maumivu yote mabaya ya Misri ambayo uliyaepuka mbele yao, nayo yatakushikilia wewe. Na kila ugonjwa, na kila pigo lisilokuwa limeandikwa, na kila lile lililoandikwa katika kitabu cha sheria hii, Bwana ataleta juu yako, hadi atakapokuangamiza. Na mtaachwa katika idadi ndogo, badala

ya kuwa mlikuwa kama nyota za mbingu kwa wingi, kwa sababu hukusikiliza sauti ya Bwana Mungu wako.

Na itakuwa kama vile Bwana alivyofurahi juu yenu kuwafanyia ninyi mema, na kuwazidisha ninyi, ndivyo Bwana atakavyofurahi juu yenu kuwaangamiza ninyi, na mtaondolewa kwa haraka kutoka nchi ile, ambayo mnaingia huko kuirithi. Na Bwana Mungu wako atatawanya wewe katika mataifa yote, kutoka mwisho wa dunia hadi mwisho wa dunia, na utatumikia huko miungu mingine, mbao na mawe, ambayo wewe na baba zako hamkuyaamini. Lakini hata katika mataifa yale hatakupumzisha, wala hakutakuwa na kusimama kwa unyayo wa mguu wako, na Bwana atakupa huko moyo mwingine usiotii, na macho yanayoshindwa, na roho inayoyeyuka. Na maisha yako yatakuwa yameninginia mbele ya macho yako, nawe utaogopa mchana na usiku, wala hutaamini maisha yako. Asubuhi utasema, Laiti ingekuwa jioni, na jioni utasema, Laiti ingekuwa asubuhi, kwa sababu ya hofu ya moyo wako ambayo utaogopa, na kwa sababu ya maono ya macho yako ambayo utaona. Na Bwana atawarudisha ninyi hadi Misri katika meli, katika njia ambayo nilisema, Hamtaongeza tena kuiona, na mtauzwa huko kwa adui zenu kuwa watumwa na wajakazi, na hakutakuwa wa kununua.

Haya ni maneno ya agano ambayo Bwana alimwamuru Musa kuanzisha kwa wana wa Israeli katika nchi ya Moabu, mbali na agano ambalo alifanya nao katika Horebu.

29

Na Musa aliwaita wana wote wa Israeli, na akawaambia, ninyi mmeona yote ambayo Bwana alifanya katika nchi ya Misri mbele yenu kwa Farao na watumishi wake, na nchi yake yote, majaribu makuu ambayo macho yako yaliyaona, ishara na maajabu makuu yale. Na Bwana Mungu hakuwapa moyo wa kujua, na macho ya kuona, na masikio ya kusikia hadi siku hii. Naye aliwaongoza ninyi miaka arobaini jangwani, nguo zenu hazikuchakaa, na viatu vyenu havikuchakaa kutoka miguu yenu. Hamkula mkate, wala hamkunywa divai na kinywaji kikali, ili mjue ya kwamba Mimi ndimi Bwana Mungu wenu. Na mlikuja hadi mahali hapa, na Sihoni mfalme wa Heshboni na Ogu mfalme wa Bashani wakatoka kukutana nasi vitani. Na tuliwapiga, na tulichukua nchi yao, na niliipa kwa urithi kwa Reubeni, na kwa Gadi, na kwa nusu ya kabila la Manase. Na mtazilinda kufanya maneno yote ya agano hili, ili mweze kuelewa yote mtakayofanya.

Ninyi nyote mmesimama leo mbele ya Bwana Mungu wenu, viongozi wakuu wa makabila yenu, na baraza la wazee wenu, na waamuzi wenu, na maafisa wenu, kila mwanaume wa Israeli, Wanawake wenu, na wazao wenu, na mgeni aliye katikati ya kambi yenu, kuanzia mkataji mti wenu hadi mbeba maji wenu, kupita katika agano la Bwana Mungu wenu, na katika laana zake, ambazo Bwana Mungu wako anaweka nawe leo, ili akuweke wewe kuwa watu wake, na yeye atakuwa

Mungu wako, kama alivyosema kwako, na kama alivyoapa kwa baba zako Abraham na Isaac na Jacob. Na si kwa ninyi peke yenu ninaweka agano hili na laana hii, Lakini pia kwa wale walio hapa pamoja nanyi leo mbele za Bwana Mungu wenu, na kwa wale wasio hapa pamoja nanyi leo.

Kwamba ninyi mnajua jinsi tulivyoishi katika nchi ya Misri, na jinsi tulivyopita katikati ya mataifa ambayo mliyapita. Na mkaone machukizo yao na sanamu zao za mbao na mawe, fedha na dhahabu, vilivyokuwa miongoni mwao. Usiwe na yeyote kati yenu, mwanaume au mwanamke au ukoo au kabila, ambaye akili yake imegeuka kutoka kwa Bwana Mungu wenu wakaenda kutumikia miungu ya mataifa yale; usiwe na yeyote kati yenu mzizi unaokua juu katika nyongo na uchungu. Itakuwa ikiwa atasikia maneno ya laana hii, naye atasema moyoni mwake, akisema, Mambo matakatifu na yangekuwa kwangu, kwa sababu katika kupotea kwa moyo wangu nitaenda, ili mwenye dhambi asiharibu yule asiye na dhambi. Mungu hatapenda kumsamehe, bali hapo ghadhabu ya Bwana na wivu wake vitawaka juu ya mtu huyo, na laana zote za agano hili zilizoandikwa katika kitabu hiki zitamshikilia, na Bwana atafuta jina lake kutoka chini ya mbingu. Na Bwana atamtenga yeye kwa maovu kutoka kwa wana wote wa Israeli, kulingana na laana zote za agano zilizoandikwa katika kitabu cha sheria hii.

Na watasema kizazi kingine, wana wenu, ambao watainuka baada yenu, na mgeni ambaye atakuja kutoka nchi ya mbali, nao wataona mapigo ya nchi ile na magonjwa yake, ambayo

Bwana aliyatuma juu yake, Kiberiti na chumvi kimechomwa, nchi yake yote haitapandwa, wala haitachipua, wala hakitaota juu yake kitu chochote kijani. Kama vile iliangamizwa Sodoma na Gomora, Adama na Seboimu, ambazo Bwana aliziangamiza katika hasira na ghadhabu, Na mataifa yote watasema, Kwa nini Bwana alifanya hivyo kwa nchi hii? Ghadhabu hii kuu ya hasira ni nini? Na watasema kwamba waliacha agano la Bwana Mungu wa baba zao, ambalo alifanya na baba zao wakati alipowaongoza kutoka nchi ya Misri, Na baada ya kwenda waliabudu miungu mingine ambayo hawakuijua, wala ambayo hakuwagawia, Na Bwana alikasirika kwa hasira juu ya nchi ile, akaleta juu yake laana zote zilizoandikwa katika kitabu cha sheria hii. Na Bwana aliwaondoa kutoka nchi yao kwa hasira na ghadhabu na ghadhabu kuu sana, na aliwatupa katika nchi nyingine kama ilivyo sasa.

Mambo yaliyofichwa ni ya Bwana Mungu wetu, lakini mambo yaliyoonekana ni yetu na ya watoto wetu hadi milele, ili kufanya maneno yote ya sheria hii. Mambo yaliyofichwa ni ya Bwana Mungu wetu, lakini mambo yaliyoonekana ni yetu na ya watoto wetu hadi milele, ili kufanya maneno yote ya sheria hii.

30

Na itakuwa wakati yatakapokuja juu yako maneno haya yote, baraka na laana, ambayo niliweka mbele ya uso wako; na utayapokea moyoni mwako katika mataifa yote, ambapo Bwana

atakutawanya pale, na utarudi kwa Bwana Mungu wako, na utasikiliza sauti yake kulingana na yote ninayokuagiza leo, kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote, Na Bwana ataponya dhambi zako, na atakurehemu, na tena atakukusanya kutoka mataifa yote ambayo Bwana alikutawanya huko. Kama utawanyiko wako utakuwa kutoka mwisho wa mbingu hadi mwisho wa mbingu, kutoka pale Bwana Mungu wako atakukusanya, na kutoka pale Bwana Mungu wako atakuchukua. Na Mungu wako atakuingiza kutoka pale katika nchi ambayo baba zako walirithi, na utairithi, na atakutendea mema, na atakufanya kuwa wengi kuliko baba zako. Na Bwana atasafisha kabisa moyo wako na moyo wa uzao wako, ili upende Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote na kwa roho yako yote, ili uishi.

Na Bwana Mungu wako atatoa laana hizi juu ya adui zako na juu ya wale wanaokuchukia, ambao walikufuatilia. Na wewe utageuka na utasikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, na utazifanya amri zake, kama ninavyokuamuru leo. Naye Bwana Mungu wako atabariki katika kila kazi ya mikono yako, katika wazao wa tumbo lako, na katika wazao wa mifugo yako, na katika mazao ya nchi yako, kwa sababu Bwana Mungu wako atarudi kufurahi juu yako kwa mambo mema, kama vile alivyofurahi juu ya baba zako. Kama ukisikiliza sauti ya Bwana Mungu wako, kuzishika amri zake, na sheria zake, na hukumu zake zilizoandikwa katika kitabu cha sheria hii, kama ukirudi kwa Bwana Mungu wako kwa moyo wako wote, na kwa roho yako yote. Kwa sababu amri hii ambayo mimi ninakuagiza leo si

ngumu sana, wala si mbali nawe. Si iko mbinguni juu, kusema, nani atapanda kwetu mbinguni, na ataituchukulia, na baada ya kuisikia tutatenda? Wala si mbali ya bahari, kusema, Nani atakatisha bahari kwa ajili yetu aende mbali ya bahari, na aichukue kwa ajili yetu, na aifanye isikike kwetu, nasi tutaitenda? Neno liko karibu nawe sana katika kinywa chako, na katika moyo wako, na katika mikono yako kulifanya.

Tazama, leo nimeweka mbele yako uzima na mauti, wema na uovu. Kama ukisikiliza amri za Bwana Mungu wako, ambazo ninakuamuru leo, kumpenda Bwana Mungu wako, kuenenda katika njia zake zote, na kuzishika sheria zake na hukumu zake, basi mtaishi, nanyi mtakuwa wengi, na Bwana Mungu wako atawabariki katika nchi yote mnayoingia humo kuirithi. Na kama moyo wako utageuka, na usikilize, na ukipotoshwa ukaiabudu miungu mingine na ukaitumikia, Ninakutangazia leo kwamba kwa uharibifu mtaangamia, na hamtaishi siku nyingi juu ya nchi ambayo mnavuka Yordani ili kuirithi.

Nashuhudia kwenu leo mbingu na nchi, uzima na kifo nimeweka mbele ya uso wenu, baraka na laana. Chagua uzima, ili uishi wewe na wazao wako. Kumpenda Bwana Mungu wako, kusikiliza sauti yake, na kushikamana naye, kwa sababu hii ndiyo maisha yako na urefu wa siku zako, kukaa juu ya nchi ambayo Bwana aliapa kwa baba zako Abrahamu na Isaka na Yakobo kuwapa.

31

Na Musa alimaliza kusema maneno haya yote kwa wana wote wa Israeli. Naye akawaambia, Mimi ni wa miaka mia moja na ishirini leo, sitaweza tena kuingia na kutoka, lakini Bwana ameniiambia, Hutavuka Yordani hii. Bwana Mungu wako anayekutangulia ataangamiza mataifa haya mbele yako, nawe utayarithi. Yoshua atakutangulia, kama Bwana alivyosema. Naye Bwana Mungu wako atawafanyia kama alivyomfanyia Sihoni na Ogu, wafalme wawili wa Waamori, waliokuwa ngambo ya Yordani, na nchi yao, kama alivyowaangamiza. Na Bwana aliwatia mikononi mwenu, na mtawafanyia kama nilivyowaagiza. Kuwa na ujasiri na uwe na nguvu, usiogope, wala usifadhaike, wala usitishwe na uso wao, kwa sababu Bwana Mungu wako anayekutangulia pamoja nanyi yumo ndani yenu, hatakuacha wala hatakusahau. Na Musa alimwita Yoshua, na akamwambia mbele ya Israeli wote, Kuwa na ujasiri na uwe na nguvu, kwa maana wewe utaingia mbele ya watu hawa katika nchi ambayo Bwana aliwaapa baba zenu kuwapa, na wewe utawagawia urithi. Na Bwana anayesafiri pamoja nawe, hatakulacha, wala hatakuacha, usiogope, wala usiwe na uoga.

Musa aliandika maneno ya sheria hii katika kitabu, na akawapa makuhani, wana wa Lawi wanaochukua Sanduku la Agano la Bwana, na wazee wa wana wa Israeli.

Na Musa aliwaagiza katika siku ile, akisema, Baada ya miaka

saba, katika wakati wa mwaka wa kuachilia, katika sikukuu ya vibanda, Katika kusafiri pamoja kwa Israeli wote kuonekana mbele ya Bwana Mungu wenu, katika mahali ambapo Bwana atachagua, mtasoma sheria hii mbele ya Israeli wote katika masikio yao. Baada ya kukusanya watu, wanaume na wanawake na wazao na wageni walioko katika miji yenu, ili wapate kusikia, na ili wapate kujifunza kumcha Bwana Mungu wenu, nao watasikia na kufanya maneno yote ya sheria hii. Na wana wao ambao hawajui, watasikia, na watajifunza kumcha Bwana Mungu wako siku zote wanazoishi juu ya nchi ambayo ninyi mnavuka Yordani huko kuirithi.

Bwana akamwambia Musa, Tazama, siku za kifo chako zimekaribia. Mwite Yoshua, mkasimame karibu na milango ya hema ya ushuhuda, nami nitamwamuru. Musa na Yoshua wakaenda ndani ya hema ya ushuhuda, wakasimama karibu na milango ya hema ya ushuhuda. Bwana alishuka katika wingu, akasimama karibu na milango ya hema ya ushuhuda, na nguzo ya wingu ikasimama karibu na milango ya hema ya ushuhuda. Bwana akamwambia Musa, tazama wewe utalala pamoja na baba zako, na baada ya hayo watu hawa watafanya ukahaba wakifuata miungu ya kigeni ya nchi ambayo wanaingia, nao wataniacha mimi, na watavunja agano langu ambalo nilifanya nao. Nami nitawakasirikia kwa hasira katika siku ile, nami nitawaacha, nami nitaugeua uso wangu mbali nao, nao watakuwa chakula, nao watapata mabaya mengi na mateso, nao atasema katika siku ile, Kwa sababu Bwana Mungu wangu hayupo pamoja nami, mabaya haya yamenipata. Mimi lakini

nitauficha uso wangu kwao katika siku ile, kwa sababu ya uovu wote ambao walifanya, kwa sababu waligeukia miungu migeni.

Na sasa andikeni maneno ya wimbo huu, na wafundisheni wana wa Israeli, na uwekeni kinywani mwao, ili wimbo huu uwe kwangu kama ushahidi mbele ya wana wa Israeli. Nitawaingiza kwa maana wao katika nchi ile njema, ambayo niliapa kwa baba zao, kuwapa nchi inayotiririka maziwa na asali. Nao watakula, na baada ya kushiba wataridhika, kisha watageukia miungu migeni na kuitumikia, nao watanichokoza mimi, na watavunja agano langu. Na wimbo huu utabadilishwa mbele yao kama ushahidi, kwa maana hautasahauliwa kutoka vinywani mwao, na kutoka vinywani mwa wazao wao, kwa maana mimi ninajua uovu wao wanaofanya hapa leo, kabla ya kuwaingiza katika nchi nzuri ambayo niliapa kwa baba zao.

Na Musa aliandika wimbo huu katika siku ile, na akawafundisha wana wa Israeli. Na akamwamuru Yoshua, na akasema, kuwa jasiri na uwe hodari, kwa maana wewe utawaingiza wana wa Israeli katika nchi ambayo Bwana aliwaapa, na yeye atakuwa pamoja nawe.

Lakini Musa alipomaliza kuandika maneno yote ya sheria hii katika kitabu mpaka mwisho, Na aliamuru Walawi wabebao Sanduku la Agano la Bwana akisema, Baada ya kulichukua kitabu cha sheria hii, mtakiweka kando ya Sanduku la Agano la Bwana Mungu wenu, na kitakuwa huko ndani yako kwa ushuhuda. Kwa sababu mimi ninajua uchokozi wako na shingo

yako ngumu, hata wakati mimi bado nikiwa hai pamoja nanyi leo, mlikuwa mkiasi dhidi ya Mungu, je si zaidi baada ya kifo changu? Wakusanyeni kwangu viongozi wa makabila yenu, na wazee wenu, na waamuzi wenu, na maandishi wenu, ili niseme katika masikio yao maneno haya yote, na niwaite mbingu na nchi kuwa mashahidi dhidi yao. Ninajua kwamba baada ya kifo changu mtafanya uasi kwa uasi, na mtageuka kutoka njia ambayo niliwaamuru, na mabaya yatawakuta katika siku za mwisho, kwa sababu mtafanya maovu mbele za Bwana, mkimkasirisha kwa kazi za mikono yenu.

Na Musa alizungumza maneno ya wimbo huu katika masikio ya mkutano wote hadi mwisho.

32

Zingatia, mbingu, nami nitasema, na nchi na isikie maneno kutoka kinywani mwangu. Kauli yangu itarajiwe kama mvua, na maneno yangu yashuke kama umande, kama mvua juu ya majani, na kama theluji juu ya nyasi. Kwa sababu niliita jina la Bwana, mpeni ukuu Mungu wetu. Mungu, kazi zake ni za kweli, na njia zake zote ni hukumu, Mungu mwaminifu, na hakuna dhuluma, Bwana ni mwenye haki na mtakatifu. Walitenda dhambi, si watoto wake wenye lawama, kizazi kilichopindika na kupotoshwa. Je, hivi ndivyo mnamlipa Bwana? Enyi watu wapumbavu na si wenye hekima? Je, si yeye huyu baba yako aliyekupatia, akakufanya, na akakuumba? Kumbuka siku za

zamani, elewa miaka ya vizazi kwa vizazi. Uliza baba yako naye atakuambia, wazee wako nao watakuambia.

Wakati Aliye Juu Sana aligawanya mataifa, alipowasambaratisha wana wa Adamu, aliweka mipaka ya mataifa kulingana na idadi ya wajumbe wa Mungu. Na watu wake Yakobo wakawa sehemu ya Bwana, Israeli akawa fungu lililopimwa la urithi wake. Alimtosha katika jangwa, katika kiu ya joto kali katika nchi isiyo na maji, alimzunguka na kumfundisha, na kumhifadhi kama mboni ya jicho. Kama tai afunikavyo kiota chake, na juu ya makinda yake alitamani, akieneza mabawa yake aliwapokea, na aliwachukua juu ya mgongo wake. Bwana peke yake aliwaongoza, na hapakuwa na mungu mgeni pamoja nao. Aliwaleta juu yao juu ya nguvu ya nchi, aliwalisisha mazao ya mashamba, walinyonya asali kutoka mwambani, na mafuta kutoka kwenye mwamba imara. Siagi wa ngombe, na maziwa ya kondoo, pamoja na mafuta ya wana-kondoo na kondoo-dume, wana wa mafahali na mbuzi, pamoja na mafuta wa figo wa ngano, na damu ya zabibu, alikunywa mvinyo. Na Yakobo akala na akajazwa, naye akapiga teke yule mpendwa, alinenepa, alifanywa mnene, akapanuliwa, naye akamwacha Mungu aliyemfanya, na akaondoka kwa Mungu mwokozi wake.

Walinichochea hasira juu ya miungu migeni, kwa machukizo yao walinighadhibisha. Walitoa dhabihu kwa mashetani, na si kwa Mungu, kwa miungu ambayo hawakuijua, mipya ya hivi karibuni iliyokuja, ambayo baba zao hawakuifahamu. Mungu

aliyekuzaa ulimwacha, na ukamsahau Mungu anayekulisha.

Na Bwana akaona, na akawivu, na akachochewa kwa hasira ya wana wake na binti zake, Na alisema, nitarudisha uso wangu kutoka kwao, na nitaonyesha nini kitakuwa kwao katika siku za mwisho, kwa sababu ni kizazi kilichopotoka, wana ambao hawana imani ndani yao.

Wao walinifanya niwe na wivu kwa kitu ambacho si Mungu, walinighadhibisha kwa sanamu zao, nami nitawafanya wawe na wivu kwa kitu ambacho si taifa, kwa taifa la wapumbavu nitawaghadhibisha. Kwa sababu moto umewashwa kutoka kwa hasira yangu, utawaka hadi kuzimu chini, utaangamiza nchi na mazao yake, utawasha misingi ya milima. Nitakusanya maafa juu yao, na mishale yangu nitaitumia kupigana dhidi yao. Wakidhoofika kwa njaa na kuliwa na ndege, na kunyoosha nyuma bila kupona, nitawatumia meno ya wanyama pori, pamoja na hasira ya wanaokokota juu ya ardhi. Kutoka nje, upanga utawafanya bila watoto, na kutoka ghalani, hofu; kijana mwanamume pamoja na bikira, mtoto anayenyonya pamoja na mzee aliyetulia. Nilisema, nitawatawanya, lakini nitakomesha kumbukumbu yao kati ya wanadamu. Kama si kwa sababu ya hasira ya maadui, ili wasiendeleze muda mrefu, ili wapinzani wasiungane kushambulia, wasiseme, Mkono wetu mkono wa juu, na si Bwana, ulifanya mambo haya yote.

Taifa limepoteza ushauri, na hakuna maarifa ndani yao. Hawakufikiri kuelewa, basi na wakubali mambo haya katika

wakati ujao. Je, mmoja atawafuatilia vipi elfu, na wawili wataondosha vipi makumi ya maelfu, ikiwa si Mungu aliwauza, na Bwana aliwakabidhi? Kwa sababu miungu yao si kama Mungu wetu, na adui zetu ni wapumbavu. Kwa maana mzabibu wao unatoka kwa mzabibu wa Sodoma, na tawi lao linatoka Gomora, zabibu zao ni zabibu za nyongo, kishada cha uchungu kwao. Divai yao ni hasira ya majoka, na hasira ya nyoka wenye sumu isiyoponyeka. Je, si hivi vimekusanywa kwangu, na vimewekwa muhuri katika hazina zangu? Katika siku ya kisasi nitarudisha malipo wakati mguu wao utakapojikwaa, kwa sababu siku ya uharibifu wao iko karibu, na viko tayari kwenu. Kwa sababu Bwana atawahukumu watu wake, na atawahurumia watumwa wake, kwa maana aliwaona wamedhoofu, wameshindwa kwa kuletewe matatizo, na wamelegea. Na Bwana akasema, Wako wapi miungu yao, ambao waliweka tumaini juu yao? Ambao mafuta ya dhabihu zao mlikuwa mnakula, na mlikunywa divai ya sadaka zao za kinywaji; wainuke na wakusaidieni, na wawe walinzi wenu. Tazameni, tazameni, kwamba mimi ndimi, na hakuna Mungu isipokuwa mimi. Mimi nauwa, na ninafanya kuishi, ninapiga, na mimi ninaponya, na hakuna yeyote atakayeokoa kutoka mikononi mwangu. Kwa kuwa nitainua mkono wangu kuelekea mbinguni, na nitaapa kwa mkono wangu wa kulia, na nitasema, ninaishi mimi milele, Kwa kuwa nitanoa upanga wangu kama umeme, na mkono wangu utashikilia hukumu, nitalipa adhabu kwa maadui, na nitawalipiza wale wanaonichukia. Nitailewa misale yangu kwa damu, na upanga wangu utakula nyama kutoka damu ya wajeruhi na mateka, kutoka vichwa vya

watawala adui.

Furahini mbingu pamoja naye, na wajumbe wote wa Mungu wamsujudie. Furahini mataifa pamoja na watu wake, na wana wote wa Mungu wamtie nguvu, kwa sababu damu ya wana wake inalipizwa kisasi. Atalipiza kisasi na kurudisha adhabu kwa adui, na kwa wale wanaochukia atarudisha. Bwana atasafisha nchi ya watu wake.

Musa aliandika wimbo huu siku ile, na akawafundisha wana wa Israeli. Musa aliingia na kusema maneno yote ya sheria hii masikioni mwa watu, yeye na Yoshua mwana wa Nuni. Na Musa akakamilisha kusema na Israeli wote. Na alisema kwao, Zingatieni kwa moyo juu ya maneno haya yote, ambayo mimi nashuhudia kwenu leo, ambayo mtawaamuru wana wenu, kulinda na kufanya maneno yote ya sheria hii. Kwa sababu si neno tupu hili kwenu, kwamba hii ni maisha yenu, na kwa sababu ya neno hili mtaishi maisha marefu juu ya nchi ambayo mnavuka Yordani huko ili kuirithi. Bwana akasema na Musa siku hiyo, akisema, Panda uende mlimani Abarim, mlima huu wa Nabau ulio katika nchi ya Moabu mkabala na Yeriko, na uone nchi ya Kanaani, ambayo mimi ninawapa wana wa Israeli, Ufe katika mlima ambao unapanda huko, na ujiunganishe na watu wako, kama vile Aroni ndugu yako alivyokufa katika mlima wa Hori, na kujiunganisha na watu wake. Kwa sababu mliasi neno langu mbele ya wana wa Israeli katika maji ya ugomvi huko Kadeshi katika jangwa la Sini, kwa sababu hamkunitakasa mbele ya wana wa Israeli. Mbele utaiona nchi

hiyo, lakini huko hutaingia.

33

Na hii ndiyo baraka ambayo Musa, mtu wa Mungu, aliwabariki wana wa Israeli kabla ya kifo chake. Naye akasema, Bwana ametoka Sinai, na ametokea kwetu kutoka Seiri, na aliharakisha kutoka mlima Parani, pamoja na makumi elfu ya Kadeshi; kutoka mkono wake wa kuume walikuwa wajumbe pamoja naye. Na aliwahurumia watu wake, na wote waliotakaswa kwa mikono yako, na hawa wako chini yako, na alipokea kutoka kwa maneno yake Sheria ambayo Musa alituamuru, ni urithi wa makusanyiko ya Yakobo. Na itakuwa katika yule mpendwa mtawala, watawala wa watu wakiwa wamekusanywa pamoja na makabila ya Israeli. Reubeni na aishi, wala asife, na awe wengi kwa hesabu.

Na hii ni Yuda, sikiliza Ee Bwana sauti ya Yuda, na kwa watu wake uingie, mikono yake itamtofautisha yeye, na utakuwa msaidizi kutoka kwa adui.

Na kwa Levi alisema, Mpe Levi ishara zake wazi, na kweli yake kwa mtu mtakatifu, ambaye walimjaribu katika jaribio, walimtukana juu ya maji ya ugomvi, Yule aliyemwambia baba na mama, Sikukuona, na ndugu zake hakuwatambua, na wanawe aliwakana, alilinda maneno yako, na agano lako alilitunza. Watatangaza amri zako kwa Yakobo, na sheria yako

kwa Israeli, wataweka uvumba katika ghadhabu yako daima juu ya madhabahu yako. Bariki, Ee Bwana, nguvu zake, na pokea kazi za mikono yake, vunja viuno vya adui walioinuka dhidi yake, na wale wanaomchukia wasiinuke. Na kwa Benyamini alisema, mpendwa wa Bwana atakaa kwa kutumaini, na Mungu anamkinga siku zote, na kati ya mabega yake amepumzika.

Na kwa Yosefu alisema, Kutoka baraka za Bwana nchi yake, kutoka majira ya mbinguni na umande, na kutoka vilindi vya chemchemi chini, na kulingana na wakati wa mazao ya mageuzi ya jua, na kutoka kwa mikutano ya miezi kutoka kilele cha milima cha mwanzo, na kutoka kilele cha vilima vya milele, Na kulingana na wakati wa nchi wa kujaza, na vitu vinavyokubalika kwa yule aliyeonekana katika kichaka vije juu ya kichwa cha Yosefu, na juu ya kilele aliyetukuzwa juu ya ndugu zake. Mzaliwa wa kwanza wa ngombe ni uzuri wake, pembe za nyati ni pembe zake, kwa hizo atachoma mataifa pamoja, hadi mwisho wa nchi. Hizi ni makumi elfu ya Efraimu, na hizi ni maelfu ya Manase. Na kwa Zebuluni alisema, Furahi Zebuluni katika kutoka kwako, na Isakari katika mahema yake. Mataifa wataangamiza, na mtaita huko, na mtatoa dhabihu huko, dhabihu ya haki, kwa sababu utajiri wa bahari utakulisha, na biashara ya pwani ya wanaoishi.

Na kwa Gadi alisema, Amebarikiwa yeye apanuaye Gadi; kama simba alipumzika, akiwa amevunja mkono na mtawala. Naye akaona malimbuko yake, kwamba pale ardhi ya watawala iligawanywa walipokusanywa pamoja na viongozi wa watu,

haki Bwana alifanya, na hukumu yake pamoja na Israeli.

Na kwa Dan alisema, Dan ni mwana simba, naye ataruka kutoka Bashani. Na kwa Naftali alisema, Naftali ni ujazaji wa vitu vinavyokubalika, na ajazwe baraka kutoka kwa Bwana; bahari na Kusini atairithi. Na kwa Asheri alisema, amebarikiwa kutoka kwa watoto Asheri, na atakuwa anakubaliwa kwa ndugu zake, atazamisha mguu wake katika mafuta. Chuma na shaba kitakuwa kiatu chake, kama siku zako, ndivyo nguvu zako.

Hakuna kama Mungu wa mpendwa, apandaye juu ya mbingu kuwa msaidizi wako, na mwenye ukuu wa anga. Na mwanzo wa Mungu atakufunika, na chini ya nguvu za mikono ya milele, naye atamfukuza adui mbele yako, akisema, uangamie. Na Israeli atakaa akiwa na imani peke yake katika nchi ya Yakobo, katika nafaka na divai, na mbingu zitakuwa na mawingu ya umande kwako. Heri wewe Israeli, ni nani aliye kama wewe, watu wanaokolewa na Bwana? Msaidizi wako atakinga, na upanga ni fahari yako, na adui zako watakudanganya, na wewe utakanyaga shingo zao.

34

Na Musa alikwea kutoka Arabothi ya Moabu hadi mlima Nabau, hadi kilele cha Phasga, ambayo iko mbele ya Yeriko, na Bwana alimwonyesha nchi yote ya Gileadi hadi Dani, na nchi yote ya Naftali, na nchi yote ya Efraimu, na Manase, na nchi yote ya

Yuda hadi bahari ya mwisho, na jangwa, na mikoa ya jirani ya Yeriko, mji wa mitende hadi Soari. Bwana akamwambia Musa, Hii ndiyo nchi ambayo niliapa kwa Abrahamu na Isaka na Yakobo, nikisema, Kwa wazao wenu nitaipa, na nimeikuonyesha kwa macho yako, lakini huko hutaingia.

Naye Musa mtumishi wa Bwana alikufa katika nchi ya Moabu kwa neno la Bwana. Nao walimzika katika Gai karibu na nyumba ya Peori, na hakuna mtu aliyeiona kaburi lake hadi leo. Musa alikuwa na umri wa miaka mia moja na ishirini wakati wa kufa kwake, macho yake hayakuwa yamepunguzwa, wala kasa zake hazikuwa zimeharibiwa.

Na wana wa Israeli walimwomboleza Musa katika Arabothi ya Moabu karibu na Yordani mkabala wa Yeriko kwa siku thelathini, na siku za maombolezo ya huzuni kwa ajili ya Musa zilikamilika. Na Joshua mwana wa Nun alijazwa roho wa ufahamu, kwa maana Musa alikuwa ameweka mikono yake juu yake, na wana wa Israeli walimsikiliza, na walifanya kama vile Bwana alivyomwamuru Musa.

Wala hakuinuka tena nabii katika Israeli kama Musa, ambaye Bwana alimjua uso kwa uso katika ishara zote na maajabu, ambaye Bwana alimtuma kuzifanya katika nchi ya Misri kwa Farao, na kwa wasimamizi wake, na katika nchi yake yote, miujiza ile mikubwa, na mkono ule wenye nguvu, ambayo Musa alifanya mbele ya Israeli yote.

Barua ya Yohana

1

Kile kilichokuwa tangu mwanzo, kile tulichokisikia, kile tulichokiona kwa macho yetu, kile tulichokitazama na mikono yetu ilichokigusa, kuhusu neno la uzima, Na maisha yalifunuliwa, na tumeshaona na tunashuhudia na tunatangaza kwenu maisha ya milele, ambayo yalikuwa kwa Baba na yalifunuliwa kwetu. Kile tulichokiona na kile tulichokisikia, tunawahubiria ninyi, ili nanyi mwe na ushirika pamoja nasi. Na ushirika wetu ni pamoja na Baba na pamoja na Mwanawe Yesu Kristo. Na tunawaandikia mambo haya ili furaha yetu ikamilike.

Na hii ndiyo ujumbe ambao tumesikia kutoka kwake na tunawahubiria ninyi, kwamba Mungu ni nuru na giza halimo ndani yake hata kidogo. Kama tuseme kwamba tuna uhusiano naye na tunatembea gizani, tunasema uongo na hatufanyi ukweli. Lakini kama tunatembea katika nuru, kama vile yeye alivyo katika nuru, tuna ushirikiano mmoja kwa mwingine, na damu ya Yesu Kristo Mwana wake inatusafisha kutoka dhambi

zote. Kama tuseme kwamba hatuna dhambi, tunajidanganya wenyewe na ukweli haumo ndani yetu. Kama tukikubali dhambi zetu, yeye ni mwaminifu na mwenye haki, ili atuondolee dhambi na kutusafisha kutoka kwa udhalimu wote. Kama tukisema kwamba hatujatenda dhambi, tunamfanya yeye mwongo, na neno lake haliko ndani yetu.

2

Watoto wangu wadogo, ninawaandikia haya ili msitende dhambi, na kama mtu yeyote akitenda dhambi, tunaye mtetezi kwa Baba, Yesu Kristo mwenye haki, Na yeye ni upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu, si kwa ajili ya zetu tu, bali pia kwa ajili ya ulimwengu wote. Na kwa hili tunajua ya kwamba tumemjua yeye, ikiwa tunazishika amri zake. Yule anayesema, Nimemjua yeye, na amri zake asizishike, ni mwongo, na ndani yake ukweli haupo. Lakini yeyote anayehifadhi neno lake, kweli upendo wa Mungu umekamilika ndani yake. Kwa hili tunajua ya kwamba tuko ndani yake. Yule anayesema kubaki ndani yake anapaswa kutembea kama vile yule alitembeavyo, naye mwenyewe kutembea vivyo hivyo.

Ndugu, siandiki kwenu amri mpya, bali amri ya zamani ambayo mlikuwa nayo tangu mwanzo; amri ya zamani ni neno ambalo mlisikia tangu mwanzo. Tena nawaandikia amri mpya, ambayo ni ya kweli ndani yake na ndani yenu, kwa sababu giza linapita na nuru ya kweli tayari inangaa. Yule anayesema kuwa yuko

katika nuru, lakini akimchukia ndugu yake, bado yuko katika giza hadi sasa. Yule anayempenda ndugu yake anabaki katika nuru, na hakuna kikwazo ndani yake. Yule anayemchukia ndugu yake yuko gizani na anatembea gizani, wala hajui anakoenda, kwa sababu giza limepofusha macho yake.

Nawaandikia ninyi, watoto wadogo, kwa sababu dhambi zenu zimesamehewa kwa ajili ya jina lake. Nawaandikia ninyi, baba, kwa sababu mmemjua yeye aliyeko tangu mwanzo. Nawaandikia ninyi, vijana, kwa sababu mmemshinda yule mwovu. Nimewaandikia ninyi, watoto, kwa sababu mmemjua Baba. Nimewaandikia ninyi, baba, kwa sababu mmemjua yeye aliyeko tangu mwanzo. Nimewaandikia ninyi, vijana, kwa sababu ninyi ni wenye nguvu, na neno la Mungu linakaa ndani yenu, na mmemshinda yule mwovu.

Msipende dunia wala vitu vilivyo katika dunia. Kama mtu yeyote anapenda dunia, upendo wa Baba haumo ndani yake. Kwa sababu kila kitu katika ulimwengu, tamaa ya mwili na tamaa ya macho na majivuno ya maisha, si kutoka kwa Baba, bali kutoka kwa ulimwengu. Na ulimwengu unapita na tamaa yake, lakini yule anayefanya mapenzi ya Mungu anabaki hata milele.

Watoto, ni saa ya mwisho, na kama mlivyosikia kwamba antikristo anakuja, na sasa antikristo wengi wametokea, kutokana na hayo tunajua kwamba ni saa ya mwisho. Walitoka kwetu, lakini hawakuwa wetu. Kwa maana kama walikuwa

wetu, wangalikaa pamoja nasi. Lakini hii ilitokea ili dhihirishwe kwamba si wote wanatoka kwetu. Na ninyi mna upako kutoka kwa Mtakatifu, na mnajua yote. Sikuandika kwenu kwa sababu hamjui ukweli, bali kwa sababu mnaujua, na kwa sababu kila uongo hautoki katika ukweli. Nani ni mwongo ikiwa si yule anayekana kwamba Yesu si Kristo? Huyu ndiye mpinga-Kristo, yule anayekana Baba na Mwana. Kila mtu anayemkana Mwana hana Baba pia. Ninyi basi, kile mlichokisikia tangu mwanzo, na kikae ndani yenu. Kama kitakaa ndani yenu kile mlichokisikia tangu mwanzo, nanyi pia mtakaa ndani ya Mwana na ndani ya Baba. Na hii ndiyo ahadi ambayo yeye mwenyewe aliahidi kwetu, yaani uzima wa milele. Nimewaandikia hivi kuhusu wale wanaowapotosha. Na ninyi, ule upako mlioupokea kutoka kwake unabaki ndani yenu, na hamna haja ya mtu yeyote kuwafundisha, bali kama vile ule upako ule unavyowafundisha juu ya mambo yote, nao ni wa kweli na si uongo, na kama vile ulivyowafundisha, endeleni kubaki ndani yake. Na sasa, watoto wangu wadogo, kaeni ndani yake, ili wakati atakapofunuliwa tuwe na ujasiri na tusiaibishwe mbele zake katika kuja kwake. Kama mnajua kwamba yeye ni mwenye haki, jueni kwamba kila mtu afanyaye haki amezaliwa kutoka kwake.

3

Tazameni ni upendo wa aina gani Baba aliotupa sisi ili tuwe tunaitwa watoto wa Mungu. Kwa sababu ya hili, ulimwengu

hauwafahamu ninyi, kwa sababu haukumjua yeye. Wapenzi, sasa sisi ni watoto wa Mungu, na bado haijafunuliwa tutakuwa nini, lakini tunajua kwamba akifunuliwa, tutakuwa sawa naye, kwa sababu tutamwona yeye kama alivyo. Na kila mtu mwenye tumaini hili juu yake hujitakasa mwenyewe, kama vile yeye alivyo safi.

Kila mtu afanyaye dhambi anafanya uasi pia, na dhambi ni uasi. Na mnajua ya kwamba yule alifunuliwa ili aondoe dhambi zetu, na dhambi haipatikani ndani yake. Kila mtu anayebaki ndani yake hatendi dhambi, kila mtu anayetenda dhambi hakumwona yeye wala hakumjua yeye. Watoto wadogo, mtu yeyote asiwadanganye; yeye afanyaye haki ni mwenye haki, kama vile yeye alivyo mwenye haki. Yeyote anayefanya dhambi ni wa shetani, kwa sababu shetani ametenda dhambi tangu mwanzo. Mwana wa Mungu alifunuliwa kwa ajili ya hili: ili kuziharibu kazi za shetani. Kila aliyezaliwa kutoka kwa Mungu hatendi dhambi, kwa sababu mbegu yake inakaa ndani yake, na hawezi kutenda dhambi, kwa sababu amezaliwa kutoka kwa Mungu. Katika hili ni dhahiri watoto wa Mungu na watoto wa shetani. Kila asiyefanya haki si wa Mungu, na asiyempenda ndugu yake. Kwamba hii ndiyo ujumbe ambao mliusikia tangu mwanzo, ili tupendane. Si kama Kaini aliyekuwa wa uovu na kumchinja ndugu yake, na kwa nini alimchinja? Kwa sababu matendo yake yalikuwa maovu, lakini matendo ya ndugu yake yalikuwa ya haki. Msishangae, ndugu zangu, kama dunia inawachukia. Sisi tunajua kwamba tumepita kutoka kwa kifo hadi uzima, kwa sababu tunapenda ndugu. Yule asiyempenda ndugu yake

anabaki katika kifo. Kila mtu anayemchukia ndugu yake ni muuaji, na mnajua kwamba hakuna muuaji yeyote aliye na uzima wa milele unaokaa ndani yake. Katika hii tumejua upendo, kwa sababu yule aliweka roho yake kwa ajili yetu, na sisi tunapaswa kuweka roho kwa ajili ya ndugu. Lakini yeye ambaye ana maisha ya ulimwengu na anamwona ndugu yake akiwa na haja, na akafunge moyo wake dhidi yake, upendo wa Mungu unabakije ndani yake? Watoto wangu wadogo, tusipenде kwa maneno wala kwa ulimi, bali kwa matendo na kweli. Na kwa hili tunajua ya kwamba sisi ni wa kweli, na mbele yake tutaituliza mioyo yetu. kwamba kama moyo wetu ukituhukumu, Mungu ni mkuu kuliko moyo wetu na anajua yote. Wapenzi, kama moyo wetu haututulaumu, tuna ujasiri kwa Mungu, Na chochote tunaomba tunapokea kutoka kwake, kwa sababu tunazishika amri zake na tunafanya mambo yanayompendeza mbele yake. Na hii ni amri yake, ili tuamini kwa jina la Mwana wake Yesu Kristo na tupendane sisi kwa sisi kama alivyotoa amri. Na yule anayetunza amri zake, anabaki kwake, na yeye kwake. Na katika hii tunajua kwamba anabaki kwetu, kutokana na Roho ambaye alitupa.

4

Wapenzi, msiamini kila roho, bali jaribuni roho ikiwa ni kutoka kwa Mungu, kwa sababu manabii wa uongo wengi wametoka kwenda ulimwenguni. Katika hii mnajua roho ya Mungu: kila roho ambayo inakubali Yesu Kristo amekuja katika mwili ni

kutoka kwa Mungu. Na kila roho ambayo haikubali kwamba Yesu Kristo amekuja katika mwili, si kutoka kwa Mungu, na hii ndiyo ya mpinga Kristo ambayo mmesikia kwamba inakuja, na sasa iko tayari katika ulimwengu. Ninyi ni wa Mungu, watoto wadogo, na mmewashinda wao, kwa sababu yule aliye ndani yenu ni mkuu kuliko yule aliye katika ulimwengu. Wao ni wa ulimwengu, kwa sababu ya hii wanasema mambo ya ulimwengu, na ulimwengu unawasikia. Sisi ni wa Mungu, yule anayemjua Mungu anatusikia. Yule ambaye si wa Mungu hatusikii. Kutokana na hili tunajua roho wa kweli na roho wa upotofu.

Wapenzi, tupendane sisi kwa sisi, kwa sababu upendo unatoka kwa Mungu, na kila mtu apendaye amezaliwa kutoka kwa Mungu na anamjua Mungu. Yule asiye mpenda hakujua Mungu, kwa sababu Mungu ni upendo. Katika hili lilifunuliwa upendo wa Mungu kwetu, kwa sababu Mungu ametuma Mwana wake wa pekee ulimwenguni ili tuishi kwa njia yake. Katika hili ndilo upendo, si kwamba sisi tulimpenda Mungu, bali kwamba yeye mwenyewe alitupenda sisi na akamtuma Mwana wake kuwa upatanisho kwa ajili ya dhambi zetu. Wapenzi, kama Mungu alitupenda sisi hivyo, basi sisi pia tunapaswa kupendana. Mungu hakuna mtu aliyemwona kamwe; kama tunapendana, Mungu anakaa ndani yetu, na upendo wake umekamilika ndani yetu. Kwa hili tunajua kwamba tunakaa ndani yake na yeye ndani yetu, kwa sababu ametupa Roho wake. Na sisi tumeona na tunashuhudia ya kwamba Baba ametuma Mwana kuwa Mwokozi wa ulimwengu. Yeyote atakayekiri kwamba Yesu ni

Mwana wa Mungu, Mungu anakaa ndani yake, na yeye anakaa ndani ya Mungu. Na sisi tumejua na kuamini upendo ambao Mungu ana ndani yetu. Mungu ni upendo, na yule anayebaki katika upendo anabaki katika Mungu na Mungu ndani yake. Katika hili upendo umekamilika pamoja nasi, ili tuwe na ujasiri katika siku ya hukumu, kwa sababu kama vile yeye alivyo, ndivyo sisi tulivyo katika ulimwengu huu. Hofu haiko katika upendo, lakini upendo kamili unatupa hofu nje, kwa sababu hofu ina adhabu, na yule anayeogopa hakukamilishwa katika upendo. Sisi tunapenda yeye, kwa sababu yeye alitupenda sisi kwanza. Kama mtu yeyote aseme kwamba ninapenda Mungu, na ndugu yake amchukie, ni mwongo, kwa maana asiyempenda ndugu yake ambaye ameona, Mungu ambaye hajaona anawezaje kumpenda? Na tunayo amri hii kutoka kwake, kwamba yule ampendaye Mungu ampende pia ndugu yake.

5

Kila mtu anayeamini kwamba Yesu ni Kristo amezaliwa na Mungu, na kila mtu anayempenda yule aliyezaa anapenda pia yule aliyezaliwa naye. Katika hili tunajua ya kwamba tunapenda watoto wa Mungu, tunapomwenda Mungu na kuzishika amri zake. Kwa maana huu ndio upendo wa Mungu, kwamba tunazishika amri zake, na amri zake si nzito. Kwa sababu kila kilicho zaliwa kutoka kwa Mungu kinashinda ulimwengu, na huu ndio ushindi ambao umeshinda ulimwengu, yaani imani yetu. Ni nani ashindaye ulimwengu ila yule

aaminiye kwamba Yesu ni Mwana wa Mungu? Huyu ndiye aliyekuja kwa njia ya maji na damu, Yesu Kristo, si kwa maji tu, bali kwa maji na damu, na Roho ndiye ashuhudiaye, kwa sababu Roho ni ukweli. kwamba watatu wanashuhudia mbinguni, Baba, Neno na Roho Mtakatifu, na hawa watatu ni mmoja, na watatu wanashuhudia duniani Roho na maji na damu, na hawa watatu ni kitu kimoja. Kama tunapokea ushuhuda wa watu, ushuhuda wa Mungu ni mkubwa zaidi, kwa sababu huu ndio ushuhuda wa Mungu ambao ameshuhudia kuhusu Mwana wake. Yule anayeamini kwa Mwana wa Mungu ana ushuhuda ndani yake, yule asiyeamini Mungu amemfanya yeye kuwa mwongo, kwa sababu hajaamini ushuhuda ambao Mungu ameshuhudia kuhusu Mwana wake. Na hii ni ushuhuda, kwamba Mungu alitupa maisha ya milele, na maisha haya yako katika Mwana wake. Yule mwenye Mwana ana uzima; yule asiye na Mwana wa Mungu hana uzima.

Hizi niliwaandikia ninyi mnaoamini katika jina la Mwana wa Mungu, ili mjue kwamba mna uzima wa milele, na ili mwamini katika jina la Mwana wa Mungu. Na hii ndiyo ujasiri tulio nao mbele yake, kwamba tukiomba chochote kulingana na mapenzi yake, anatusikia. Na kama tunajua kwamba anasikia maombi yetu yoyote tunayoomba, tunajua kwamba tunayo maombi yale tuliyoomba kwake. Kama mtu yeyote akimwona ndugu yake akifanya dhambi ambayo si ya mauti, ataomba, naye atampa uzima, kwa wale wanaofanya dhambi ambazo si za mauti. Kuna dhambi ya mauti, si kuhusu ile ninaposema kwamba aombe. Udhalimu wote ni dhambi, na kuna dhambi ambayo si ya

kufikia mauti. Tunajua kwamba kila aliyezaliwa na Mungu hatendi dhambi, lakini yule aliyezaliwa na Mungu anajilinda mwenyewe, na yule mwovu hamgusi. Tunajua kwamba sisi ni wa Mungu, na ulimwengu mzima umelala katika yule mwovu. Tunajua lakini kwamba Mwana wa Mungu amekuja na ametupa akili ili tuweze kumjua yule wa kweli, na tuko katika yule wa kweli, katika Mwana wake Yesu Kristo. Huyu ndiye Mungu wa kweli na uzima wa milele.

Watoto wadogo, jilindeni kutoka kwa sanamu, amina.

Yoshua

1

Na ikawa baada ya kifo cha Musa, Bwana alisema kwa Yoshua mwana wa Nuni, msaidizi wa Musa, akisema, Musa msaidizi wangu amefariki. Sasa basi, inuka, uvuke Yordani wewe na watu wote hawa mwende katika nchi ambayo mimi ninawapa. Kila mahali ambapo mtakanyaga kwa nyayo za miguu yenu, nitawapa ninyi, kama vile nilivyosema kwa Musa, Jangwa na Antilebanoni, hadi mto mkubwa, mto Efrati, na hadi bahari ya mwisho, kutoka machweo ya jua, itakuwa mipaka yenu. Hakuna mtu atakayesimama mbele yenu siku zote za maisha yako, na kama nilivyokuwa pamoja na Musa, ndivyo nitakavyokuwa pamoja na wewe, na sitakuacha wala sitakupuuza. Kuwa na nguvu na ujasiri, kwa maana wewe utawagawia watu hawa nchi ambayo niliapa kwa baba zenu kuwapa. Kuwa na nguvu basi na uwe na ujasiri, kuhifadhi na kufanya kama alivyokuamuru Musa mtumishi wangu, na usitageuke kutoka kwao kulia wala kushoto, ili uweze kufanikiwa katika yote unayofanya. Na kitabu cha sheria hii hakitaondoka kutoka

kinywani mwako, na utakifikiria mchana na usiku, ili ujue kufanya yote yaliyoandikwa, ndipo utafanikiwa, na utafanikisha njia zako, na ndipo utaelewa. Tazama, nimekuamuru: kuwa na nguvu na ujasiri, usiwe na woga wala usiogope, kwa sababu Bwana Mungu wako yu pamoja nawe popote uendapo. Na Yoshua aliwaagiza waandishi wa watu, akisema, Ingieni katikati ya kambi ya watu, na waamuru watu, mkisema, Jitayarisheni mahitaji, kwa sababu bado kuna siku tatu na ninyi mtavuka Yordani hii, mkiingia kuimiliki nchi ambayo Bwana Mungu wa baba zenu anawapa ninyi.

Na kwa Reubeni, na kwa Gadi, na kwa nusu wa kabila la Manase, Yoshua alisema, Kumbukeni neno ambalo aliwaamuru Musa mtumishi wa Bwana, akisema, Bwana Mungu wenu amewapumzisha, na amewapa nchi hii. Wanawake zenu na watoto zenu na mifugo yenu na wakae katika nchi ambayo aliwapa ninyi. Ninyi lakini mtavuka mkiwa na silaha kabla ya ndugu zenu, kila mwenye nguvu, na mtawasaidia. hadi Bwana Mungu wetu atakapowapa pumziko ndugu zenu, kama alivyowapa ninyi, na hawa nao warithi nchi ambayo Bwana Mungu wetu anawapa, na kisha mtarudi kila mmoja kwenye urithi wake ambao Musa aliwapa ninyi ngambo ya Yordani upande wa mashariki wa jua. Wakijibu Yoshua, walisema, Yote utakayotuamuru tutafanya, na mahali popote utakapotuuma tutakwenda. Kulingana na yote tuliyoyasikia kwa Musa, tutakusikiliza wewe, lakini Bwana Mungu wetu na awe pamoja nawe, kama alivyokuwa pamoja na Musa. Lakini mtu yeyote atakayekuasi, na yeyote asiyesikia maneno yako kama vile

utakavyomwamuru, na afe. Lakini uwe na nguvu na ujasiri.

2

Yoshua mwana wa Nuni alituma wanaume vijana wawili kutoka Shitimu ili wapeleleze, akisema, Pandeni mkaione nchi na Yeriko. Wanaume vijana wawili walienda na kuingia Yeriko, wakaingia nyumbani kwa mwanamke kahaba aliyeitwa Rahabu, na wakalala huko.

Ikaripitiwa kwa mfalme wa Yeriko, wakisema, Wanaume wa wana wa Israeli wameingia hapa ili kupeleleza nchi. Mfalme wa Yeriko alituma ujumbe, akamwambia Rahabu, akisema, Watoe wale wanaume walioingilia nyumbani kwako usiku, kwa maana wamekuja kupeleleza nchi. Mwanamke huyo akiwa amewachukua wale wanaume wawili, aliwaficha, na akawaambia, Wanaume hao wameingia kwangu, Lakini lango lilikuwa linafungwa gizani, na wanaume walitoka. Sijui wapi wamekwenda. Wafuatilieni, labda mtawapata. Huyu aliwaleta wao juu ya paa, na aliwafisha katika majani ya kitani yaliyopangwa juu ya paa. Na wale wanaume waliwafuatia nyuma yao kwa njia ile ya Yordani hadi vivuko, na lango lilifungwa.

Ikawa walipoondoka wale waliowafuatia nyuma yao, na wao wenyewe kabla hawajalala, huyu mwanamke akapanda kwenda kwao juu ya paa, Na alisema kwao, Ninajua kwamba Bwana

amewapa ninyi nchi, kwa maana hofu yenu imetuangukia. Tumesikia kwamba Bwana Mungu alikausha Bahari Nyekundu mbele yenu mlipotoka nchi ya Misri, na yote aliyowafanyia wafalme wawili wa Waamori waliokuwa ngambo ya Yordani, Sihoni na Ogu, ambao mliwaangamiza. Na baada ya kusikia, sisi tulistaajabu moyoni mwetu, na roho haikubaki tena kwa yeyote wetu mbele ya uso wenu, kwa sababu Bwana Mungu wenu ni Mungu wa mbinguni juu na wa nchi chini. Na sasa niapieni kwa Bwana Mungu, kwamba ninawatendea rehema, nanyi pia mtende rehema katika nyumba ya baba yangu, Na mwache hai nyumba ya baba yangu, mama yangu, na ndugu zangu, na nyumba yangu yote, na vyote alivyo navyo, na mtokoeni roho yangu kutoka kifoni.

Na wanaume wakamwambia, Roho zetu badala ya zenu hata kifo, na yeye akasema, Bwana atakapowapa ninyi mji huu, mtanionyesha rehema na uaminifu. Na aliwashusha kupitia dirisha Naye akawaambia, Nendeni katika nchi ya milima, ili wafuatiliaji wasipatane nanyi, nanyi mtajificha huko kwa siku tatu hadi wafuatiliaji warudi nyuma kutoka kwenu, na baada ya hayo mtaondoka mkaendelee na safari yenu.

Na wanaume wakamwambia, Hatuna hatia kwa kiapo chako hiki. Tazama, sisi tunaingia katika sehemu ya jiji, na utaweka alama, kamba hii nyekundu utaitundika dirishani ambalo ulitushusha sisi kupitia lile, na baba yako, na mama yako, na ndugu zako, na nyumba yote ya baba yako utawakusanya kwako katika nyumba yako. Na itakuwa kwamba kila mtu

atakayetoka nje ya mlango wa nyumba yako, atakuwa na hatia mwenyewe, na sisi tutakuwa huru kutoka kwa kiapo chako hiki. Lakini wote watakaokuwa pamoja nawe ndani ya nyumba yako, sisi tutakuwa na hatia. Kama mtu yeyote akitutendea mabaya au akifunua maneno yetu haya, tutakuwa hana hatia kwa kiapo chako hiki. Akawaambia, Iwe sawasawa na neno lenu, kisha akawaacha waende, nao wakaondoka. Na walikuja katika nchi ya milima, wakabaki pale kwa siku tatu, na wafuatiliaji walitafuta njia zote, lakini hawakuwapata.

Na wale vijana wawili walirejea, wakalishuka kutoka mlimani, wakavuka kwenda kwa Yoshua mwana wa Nuni, wakamweleza mambo yote yaliyowatokea. Wakamwambia Yoshua kwamba Bwana ametia nchi yote mikononi mwetu, na wote wakaao katika nchi ile wameyeyuka mbele yetu.

3

Na Yoshua aliamka mapema asubuhi, na aliondoka kutoka Shitimu, na wakaja hadi Yordani, na wakalala pale kabla ya kuvuka. Na ikawa baada ya siku tatu, waandishi walipita katika kambi. Nao waliamuru watu wakisema, Mtakapouona Sanduku la Agano la Bwana Mungu wetu, na makuhani wetu na Walawi wakilibeba, ondokeni mahali penu mkalifuate. Lakini na iwe mbali kati yenu na ile, kiasi cha mikono elfu mbili mtasimama, msiikaribie, ili mjue njia ambayo mtaipita, kwa maana hamjapita njia hiyo tangu jana na juzi.

Na Yoshua akawaambia watu, Jitakaseni kwa ajili ya kesho, kwa sababu kesho Bwana atafanya mambo ya ajabu miongoni mwenu. Yoshua akawaambia makuhani, Liinueni Sanduku la Agano la Bwana, mkatangulie watu. Makuhani wakalichukua Sanduku la Agano la Bwana, wakatangulia watu. Bwana akamwambia Yoshua, Leo ninaanza kukutukuza mbele ya wana wote wa Israeli, ili wajue kwamba kama nilivyokuwa pamoja na Musa, ndivyo nitakavyokuwa pamoja na wewe. Na sasa waamuru makuhani wabebao sanduku la agano, ukisema, mtakapoingia kwenye sehemu ya maji ya Yordani, mtasimama ndani ya Yordani.

Na Yoshua akawaambia wana wa Israeli, Njooni hapa, na msikie neno la Bwana Mungu wetu. Kwa hili mtajua kwamba Mungu aliye hai yuko miongoni mwenu, na kwa uhakika atawaharibu mbele yetu Wakanaani, Wahiti, Waperizi, Wahivi, Waamori, Wagergesai, na Wayebusi. Tazama, sanduku la agano la Bwana wa dunia yote linavuka mto Yordani. Chagueni wanaume kumi na mbili kutoka kwa wana wa Israeli, mmoja kutoka kila kabila. Itakuwa, miguu ya makuhani wanaobeba Sanduku la Agano la Bwana wa dunia yote itakapopumzika katika maji ya Yordani, maji ya Yordani yatakatika, na maji yanayoshuka yatasimama.

Na watu waliondoka kutoka kwenye hema zao ili kuvuka Yordani, na makuhani walibeba sanduku la agano la Bwana mbele ya watu. Lakini walipokuwa makuhani wabebao Sanduku la Agano wakiingia katika Yordani, na miguu ya makuhani waliobeba Sanduku la Agano la Bwana ilipochovywa

katika sehemu ya maji ya Yordani, Yordani ulikuwa umejaa hadi ukingo wake wote, kama ilivyo katika siku za mavuno ya ngano, Maji yanayoshuka kutoka juu yalisimama, yakasimama kama rundo moja lililokuwa limesimama mbali sana kwa nguvu hadi sehemu ya Kariathiarimi, lakini yale yanayoshuka yalikwenda chini ndani ya bahari ya Araba, bahari ya chumvi, hadi mwishoni yalikomaa, na watu walisimama mbele ya Yeriko. Na makuhani waliobeba Sanduku la Agano la Bwana walisimama juu ya nchi kavu katikati ya Yordani, na wana wote wa Israeli walivuka kupitia nchi kavu, hadi watu wote walipomaliza kuvuka Yordani.

4

Na baada ya watu wote kumaliza kuvuka Yordani, Bwana akamwambia Yoshua, akisema, Baada ya kuchukua wanaume kutoka kwa watu, mmoja kutoka kila kabila, Waamuru, na chukueni mawe kumi na mbili yaliyoandaliwa kutoka katikati ya Yordani, na haya mkiyabeba mkivuka pamoja nanyi, yawekeni katika kambi yenu, mahali mtakapopiga kambi pale usiku.

Na Yoshua alipowaita wanaume kumi na mbili wenye heshima kutoka kwa wana wa Israeli, mmoja kutoka kila kabila, Akawaambia, Leteni mbele yangu, mbele ya uso wa Bwana, katikati ya Yordani, na kila mmoja akiwa amechukua jiwe kutoka pale, na alichukue juu ya mabega yake kulingana na

idadi ya makabila kumi na mbili ya Israeli, ili wawepo kwenu hawa kama ishara iliyowekwa daima, ili wakati mwana wako atakapokuuliza kesho akisema, mawe haya ni nini kwetu? Na wewe utamwonyesha mwana wako, ukisema, kwamba Yordani mto ulikoma mbele ya Sanduku la Agano la Bwana wa nchi yote, alipouivuka, na mawe haya yatakuwa kumbukumbu kwenu kwa wana wa Israeli mpaka milele.

Wana wa Israeli walifanya hivyo, kama Bwana alivyomwamuru Yoshua, nao wakachukua mawe kumi na mbili kutoka katikati ya Yordani, kama Bwana alivyomwamuru Yoshua wakati wa kumalizika kwa kuvuka kwa wana wa Israeli, nao wakayabeba pamoja nao hadi kambini, na wakayaweka pale. Yoshua alisimamisha mawe mengine kumi na mbili katika Yordani yenyewe, mahali palipokuwa chini ya miguu ya makuhani waliobeba sanduku la agano la Bwana, nayo yapo huko hadi leo.

Makuhani waliobeba Sanduku la Agano walisimama katika Yordani, hadi Yoshua alipokamilisha yote ambayo Bwana aliamuru kutangazwa kwa watu, na watu wakaharakisha, nao wakavuka. Watu wote walipomaliza kuvuka, sanduku la agano la Bwana likavuka, pamoja na mawe mbele yao. Na wana wa Reubeni, na wana wa Gadi, na nusu ya kabila la Manase walivuka wakiwa wameandaliwa mbele ya wana wa Israeli, kama vile Musa alivyowaagiza. Watu elfu arobaini waliokuwa wamejiandaa kwa vita walivuka mbele za Bwana kwenda kupigana dhidi ya mji wa Yeriko. Katika siku ile, Bwana alimtukuza Yoshua mbele ya kabila lote la Israeli, nao

walimwogopa kama walivyomwogopa Musa, siku zote alizokuwa hai.

Na Bwana akamwambia Yoshua, akisema, Waamuru makuhani wanaochukua Sanduku la Agano la Ushuhuda wa Bwana watoke katika Yordani. Na Yoshua aliwaagiza makuhani, akisema, Tokeni katika Yordani. Na ikawa walipotoka makuhani waliobeba Sanduku la Agano la Bwana kutoka Yordani, na kuweka miguu yao juu ya nchi kavu, maji ya Yordani yakarudi mahali pake, na yakaendelea kutiririka kama siku za nyuma kupitia ukingo wake wote.

Watu walipanda kutoka Yordani siku ya kumi ya mwezi wa kwanza, na wana wa Israeli wakapiga kambi huko Gilgali upande wa mashariki wa Yeriko. Na mawe haya kumi na mbili ambayo alichukua kutoka Yordani, Yoshua aliisimamisha huko Gilgali. akisema, Wakati wana wenu watakapowauliza ninyi wakisema, Mawe haya ni nini? Tangazeni kwa wana wenu kwamba Israeli alivuka Yordani hii juu ya nchi kavu. Bwana Mungu wetu alipokausha maji ya Yordani mbele yao hadi walipovuka, kama vile Bwana Mungu wetu alivyofanya kwa Bahari ya Shamu, ambayo Bwana Mungu wetu alikausha mbele yetu hadi tulipopita, Ili mataifa yote ya dunia yajue kwamba nguvu ya Bwana ni imara, na ili ninyi mche Bwana Mungu wetu katika kila kazi.

5

Ikawa walipoisikia wafalme wa Waamori waliokuwa ngambo ya Yordani, na wafalme wa Foinike waliokuwa kando ya bahari, kwamba Bwana Mungu alikausha mto Yordani mbele ya wana wa Israeli walipokuwa wakivuka, akili zao zikayeyuka, nao wakashangaa, wala hapakuwa na hekima yoyote ndani yao mbele ya wana wa Israeli.

Lakini wakati huu Bwana alimwambia Yoshua, Jifanyie panga za mawe kutoka kwenye mwamba wenye makali, na ukae chini uwatahiri wana wa Israeli mara ya pili. Yoshua alifanya upanga wenye makali wa mawe, na akawatahiri wana wa Israeli mahali panapoitwa Kilima cha Govi. Lakini njia ambayo Yoshua alitakasa wana wa Israeli, wote waliokuwa njiani, na wote ambao walikuwa wasiotahiriwa miongoni mwa wale waliotoka Misri, Yoshua aliwatahiri wote hawa, kwa maana Israeli walitangatanga miaka arobaini na miwili katika jangwa la Mabaritidt. Kwa hiyo wasiotahiriwa walikuwa wengi miongoni mwao wa wapigaji vita ambao walitoka katika nchi ya Misri, wale walioasi amri za Mungu, ambao pia aliamuru kwamba wasiione nchi ile ambayo Bwana aliapa kwa baba zao kuwapa, nchi inayotiririka maziwa na asali. Badala yao alibadilisha wana wao, ambao Yoshua alitahiri, kwa sababu walikuwa wamezaliwa njiani bila kutahiriwa. Baada ya kutahiriwa, walikaa kimya pale kambini hadi walipopona. Bwana akamwambia Yoshua mwana wa Nuni, Leo nimeondoa laana ya Misri kutoka kwenu. Akaita jina la mahali pale Gilgali.

Wana wa Israeli walifanya Pasaka siku ya kumi na nne ya

mwezi, kuanzia jioni, magharibi mwa Yeriko, ngambo ya Yordani, katika uwanda. Na walikula mikate isiyotiwa chachu na mpya kutoka kwa nafaka ya nchi. Katika siku hiyo mana ilikoma baada ya wao kula nafaka ya nchi, na hapakuwa tena mana kwa wana wa Israeli, lakini walivuna nchi ya Mitende katika mwaka ule.

Ikawa kwamba Yoshua alipokuwa Yeriko, aliinua macho yake akaona mtu amesimama mbele yake, na upanga umefutwa mkononi mwake. Yoshua akamkaribia, akamwambia, Je, wewe ni wetu, au ni wa adui? Lakini yeye alimwambia, Mimi ni jemadari mkuu wa jeshi la Bwana, sasa nimewasili. Naye Yoshua akaanguka kifudifudi hadi nchi, na akamwambia, Bwana wangu, unamwagiza nini mtumishi wako? Jemadari mkuu wa Bwana akamwambia Yoshua, Vua viatu vyako miguuni mwako, kwa sababu mahali unaoposimama ni patakatifu.

6

Na Yeriko ilikuwa imefungwa na imeimarishwa, na hakuna mtu aliyetoka kutoka humo, wala hakuna aliyeingia. Na Bwana akamwambia Yoshua, tazama, ninaikabidhi mikononi mwako Yeriko, pamoja na mfalme wake na watu wenye nguvu walio ndani yake. Lakini wewe simamisha wapiganaji kuzunguka hii kwa mzunguko. Na itakuwa kwamba mtakapopiga tarumbeta, watu wote wapige kelele pamoja, na watakapopiga kelele, kuta

za mji zitaanguka zenyewe, na watu wote wataingia, kila mmoja moja kwa moja, ndani ya mji.

Na Yoshua mwana wa Nuni aliingia kwa makuhani, Akawaambia, akisema, Waagizeni watu wazunguke na kuuzunguka mji, na askari wapite wakiwa wamejiandaa kwa silaha mbele za Bwana. Na makuhani saba wakiwa na tarumbeta saba takatifu wapite vivyo hivyo mbele ya Bwana, na wapige kwa nguvu, na Sanduku la Agano la Bwana lifuate. Lakini wapigaji waende mbele, na makuhani wanaofuata nyuma ya sanduku la agano la Bwana wakipiga tarumbeta. Lakini kwa watu aliamuru Yoshua, akisema, Msipige kelele, wala mtu yeyote asikie sauti yenu, mpaka siku atakapotangaza yeye kupiga kelele, na ndipo mtapiga kelele. Na baada ya kuzunguka, sanduku la agano la Mungu mara moja iliondoka kwenda kambini, na ililala huko.

Na siku ya pili Yoshua aliamka asubuhi na mapema, na makuhani wakachukua Sanduku la Agano la Bwana. Na wale makuhani saba waliobeba tarumbeta saba walikuwa wakienda mbele ya Bwana, na baada ya hayo wapiganaji walikuwa wakiingia, na umati uliosalia nyuma ya sanduku la agano la Bwana, Na makuhani walipiga tarumbeta, na umati wote uliosalia ulizizunguka mji mara sita kwa ukaribu, na wakaondoka tena kwenda kambini, hivyo walifanya kwa siku sita.

Na siku ya saba waliamka alfajiri, nao wakazunguka mji katika

siku ile mara saba. Na ikatokea katika mzunguko wa saba makuhani wakapiga tarumbeta, na Yoshua akawaambia wana wa Israeli, Pigeni kelele, kwa maana Bwana amewatia mkononi mji. Na mji utakuwa kitu kilicholaaniwa, huu na vyote vilivyo ndani yake, kwa Bwana wa majeshi, isipokuwa Rahabu yule kahaba mwokoe yeye, na vyote vilivyo katika nyumba yake. Lakini ninyi mtajilinda sana kutoka kwa kitu kilichowekwa wakfu, usije mkawaza ninyi wenyewe mkachukua kutoka kwa kitu kilichowekwa wakfu, na mkafanya kambi ya wana wa Israeli kuwa kitu kilicholaaniwa, na mkatuangamiza sisi. Na kila fedha au dhahabu, au shaba au chuma, vitakuwa vitakatifu kwa Bwana, vitaletwa katika hazina ya Bwana.

Na makuhani walipiga tarumbeta. Watu waliposikia sauti za tarumbeta, watu wote walipiga kelele pamoja kwa kelele ya vita kubwa yenye nguvu, na ukuta wote ulianguka kuzunguka, na watu wote walipanda kuingia mjini. Na Yoshua aliitenga, na wote waliokuwa katika mji, kutoka kwa mwanaume hadi mwanamke, kutoka kwa kijana hadi mzee, na hadi ndama na mnyama wa mizigo, kwa makali ya upanga.

Na kwa wale vijana wawili waliopeleleza, Yoshua alisema, Ingilieni ndani ya nyumba ya mwanamke, na mtoeni yeye kutoka pale, na vyote alivyo navyo. Na wale vijana wawili waliokuwa wamepeleleza jiji waliingia katika nyumba ya mwanamke, nao wakamtoa Rahabu yule kahaba, na baba yake, na mama yake, na ndugu zake, na jamaa yake, na vyote alivyokuwa navyo, nao wakawaweka nje ya kambi ya Israeli. Na

mji ulichomwa kwa moto pamoja na vitu vyote vilivyokuwa ndani yake, isipokuwa fedha na dhahabu na shaba na chuma ambavyo walitoa ili viletwe katika hazina ya Bwana.

Na Rahabu yule kahaba, pamoja na nyumba yote ya baba yake, Yoshua aliwaokoa hai, naye aliwaweka katika Israeli mpaka leo, kwa sababu aliwafiche wale wapelelezi ambao Yoshua aliwatuma kupeleleza Yeriko. Na Yoshua alifanya kuapa katika siku ile mbele ya Bwana, akisema, amelaaniwa mtu ambaye atajenga mji ule; katika mzaliwa wake wa kwanza ataweka msingi wake, na katika mdogo wake atasimamisha malango yake. Na hivyo alifanya Hieli kutoka Betheli; katika Abiramu mzaliwa wake wa kwanza aliweka msingi wake, na katika mdogo wake aliyeokolewa alisimamisha malango yake.

Na Bwana alikuwa pamoja na Yoshua, na jina lake lilikuwa katika nchi yote.

7

Na wana wa Israeli walifanya kosa kubwa, na walijichukulia kutoka kwa vitu vilivyowekwa wakfu, na Akari mwana wa Karmi, mwana wa Zambri, mwana wa Zara, kutoka kabila la Yuda, alichukua kutoka kwa vitu vilivyowekwa wakfu, na Bwana aliwakasirikia wana wa Israeli kwa hasira.

Na Yoshua alituma wanaume kwenda Ai, ambayo iko karibu na

Betheli, akisema, Pelelezeni Ai Wanaume walipanda na kuipeleleza Ai. Wakarudi kwa Yoshua na kumwambia, Watu wote wasipande, bali wanaume wapatao elfu mbili au elfu tatu wapande na kuuzingira mji. Usiwalete watu wote pale, kwa sababu ni wachache. Na walipanda kama wanaume elfu tatu, nao walikimbia mbele ya wanaume wa Ai. Na wanaume wa Ai waliwaua kati yao wanaume thelathini na sita, na waliwafukuza kutoka langoni, na waliwaponda hadi mteremkoni, na moyo wa watu uliogopa, na ukawa kama maji.

Yoshua alirarua nguo zake, na akaanguka kifudifudi mbele za Bwana hadi jioni, yeye na wazee wa Israeli, nao wakaweka mavumbi juu ya vichwa vyao. Na Yoshua akasema, nakusihi Bwana, kwa nini mtumishi wako aliwavusha watu hawa Yordani kuwaweka mikononi mwa Waamori kutuangamiza sisi? Na kama tungebaki na kuishi kando ya Yordani. Na nitasema nini tangu Israeli amegeuza shingo yake mbele ya adui wake? Na Mkanaani akisikia, na wote waishio katika nchi hiyo, watatuzunguka na kutuangamiza kutoka katika nchi, na utafanya nini kwa jina lako kuu?

Bwana akamwambia Yoshua, Inuka, kwa nini umeanguka kifudifudi? Watu wametenda dhambi na wamevunja agano ambalo nilianzisha nao, wakiiba kutoka kwa vitu vilivyowekwa wakfu, wakaviweka ndani ya vyombo vyao. Na wana wa Israeli hawataweza kusimama mbele ya adui zao, watageuka shingo mbele ya adui zao, kwa sababu wamekuwa kitu kilicholaaniwa. Sitaendelea kuwa pamoja na ninyi tena, ikiwa hamtaondoa kitu

kilicholaaniwa kutoka kwenu. Inuka uwatakase watu, na useme watakaswe kesho, hivi asema Bwana Mungu wa Israeli, kitu kilicholaaniwa kiko miongoni mwenu, hamtaweza kusimama mbele ya adui zenu, hadi mtakapoondoa kitu kilicholaaniwa kutoka kwenu. Nanyi mtakusanywa nyote asubuhi kulingana na makabila yenu, na itakuwa kabila ambalo Bwana ataonyesha, mtalileta kulingana na koo zake, na koo ambalo Bwana ataonyesha, mtalileta kulingana na nyumba zake, na nyumba ambayo Bwana atapokea, mtalileta kulingana na watu wake mmoja mmoja. Na yeyote ambaye ataonyeshwa, atachomwa kwa moto, pamoja na vyote alivyo navyo, kwa sababu alivunja agano la Bwana, na alifanya uasi katika Israeli.

Na Joshua aliamka asubuhi na mapema, na akawaleta watu kulingana na makabila, na kabila la Yuda likaonyeshwa. Na aliletwa mbele kulingana na koo, na koo ya Zarai ikaonyeshwa. Na aliletwa mbele kulingana na mwanaume, Na Akari mwana wa Zambri, mwana wa Zara, alionyeshwa.

Yoshua akamwambia Akari, Mpe utukufu Bwana, Mungu wa Israeli, leo, na ukiri, na niambie ulichofanya, wala usinifiche. Na Akari alimjibu Yoshua, na akasema, Kweli nimetenda dhambi mbele za Bwana Mungu wa Israeli, na hivi ndivyo nilivyofanya. Niliona katika nyara joho nzuri lenye rangi mbalimbali, na didrakma mia mbili za fedha, na ulimi mmoja wa dhahabu wenye didrakma hamsini, na baada ya kuzitamani nilichukua, na tazama vimefichiwa katika hema langu, na fedha imefichiwa chini yake. Na Yoshua alituma wajumbe, nao walikimbia

kwenda hemani kambini, na vitu hivyo vilikuwa vimefichwa ndani ya hema yake, na fedha ilikuwa chini yao. Na walivitoa kutoka hemani, wakavileta kwa Yoshua na wazee wa Israeli, na wakaviweka mbele za Bwana.

Yoshua alimchukua Akari mwana wa Zara, na akamleta kwenye bonde la Akori, pamoja na wanawe, binti zake, ndama wake, wanyama wake wa mzigo, kondoo wake wote, hema yake, na mali zake zote. Watu wote walikuwa pamoja naye, na akawaleta kwenye Emekakori. Yoshua akamwambia Akari, Kwa nini umetuangamiza? Bwana atakuangamiza leo hii. Na Israeli yote walimpiga kwa mawe, na wakaweka juu yake rundo kubwa la mawe, na Bwana akaacha hasira ya ghadhabu yake. Kwa sababu ya hili alipaita Emek Akori hadi leo.

8

Bwana akamwambia Yoshua, Usiogope wala usifadhaike, chukua pamoja nawe wanaume wote wapiganaji, inuka uende Ai. Tazama, nimemtia mkononi mwako mfalme wa Ai na nchi yake. Na utafanya Ai kama vile ulivyofanya Yeriko, na mfalme wake, na nyara ya mifugo utajichukulia mwenyewe, lakini weka uvamizi kwa mji nyuma yake.

Na Yoshua akasimama pamoja na watu wote wa vita ili kwenda Ai. Yoshua akachagua wanaume elfu thelathini wenye nguvu, na akawatuma usiku. Naye aliwaagiza, akisema, Nyinyi viziini

nyuma ya mji, msiwe mbali na mji, nanyi mtakuwa wote tayari. Na mimi na wote walio pamoja nami tutasogeza karibu na mji, na itakuwa kwamba watakapotoka wakaao Ai kukutana nasi, kama vile walivyofanya hivi karibuni, nasi tutakimbia mbele yao. Na kama watakuja nje nyuma yetu, tutawavuta kutoka jijini, na watasema, Wanakimbia hawa kutoka mbele yetu, kama walivyofanya kabla. Ninyi lakini mtainuka kutoka kwenye mtego, na mtaenda mjini. Kulingana na neno hili mtafanya, tazama, nimewaamuru. Yoshua aliwatuma, nao wakaenda kwenye kivunjo, wakakaa kati ya Betheli na Ai, upande wa magharibi wa Ai.

Na Yoshua alipoamka mapema asubuhi, aliwakagua watu, nao wakapanda yeye na wazee mbele ya watu kwenda Ai. Na watu wote wa vita pamoja naye walipanda, na wakienda walifika mkabala wa mji kutoka mashariki. Na mtego wa jiji ulitoka baharini, Ikawa mfalme wa Ai alipoona hivi, aliharakisha na kutoka kwenda kuwakutana moja kwa moja vitani, yeye na watu wote waliokuwa pamoja naye, naye hakujua kuwa kulikuwa na mtego nyuma ya mji. Na aliona, na Yoshua na Israeli wakajiondoa mbele yao. Na waliwafuatilia wana wa Israeli, nao wenyewe waliondoka mjini. Hakuna mtu aliyebaki katika Ai ambaye hakuwafuatilia Waisraeli, nao waliacha mji wazi, wakawafuatilia Waisraeli.

Bwana akamwambia Yoshua, Nyoosha mkono wako wenye mkuki juu ya mji, kwa maana nimekwisha utia mikononi mwako, na waviziaji watainuka haraka kutoka mahali pao.

Yoshua akanyoosha mkono wake wenye mkuki kuelekea mji, Na wale waliokuwa maotoni walisimama haraka kutoka mahali pao, na walitoka nje aliponyoosha mkono, na waliingia mjini, na waliuteka, na kwa kuharakisha walichoma mji kwa moto. Na wakazi wa Ai walipoangalia nyuma yao, waliona moshi ukipanda kutoka mjini kwenda mbinguni, na hawakuwa na mahali pa kukimbilia huku au huku. Na Yoshua na Israeli wote waliona kwamba waviziaji walichukua mji, na kwamba moshi wa mji ulipanda kwinguni, na wakigeuka, walipiga wanaume wa Ai. Na hawa walitoka nje ya mji kwenda kukutana nao, nao wakawa wametawanyika katikati ya kambi, hawa upande huu na hawa upande huu, nao wakawapiga hadi hakuna hata mmoja aliyebaki aliyeokolewa au aliyetoroka. Na mfalme wa Ai walimkamata akiwa hai, na wakamletea kwa Yoshua.

Na wana wa Israeli walipokoma kuwaua wote waliokuwa Ai, na wale waliokuwa mashambani, na katika mlima kwenye mteremko, ambako waliwafuatia kutoka huko hadi mwisho, Yoshua alirudi Ai, na kuupiga kwa upanga kali. Na wale walioanguka siku ile, kuanzia mwanaume hadi mwanamke, walikuwa elfu kumi na mbili, wakazi wote wa Ai. Isipokuwa nyara zote za ndani ya mji, ambazo wana wa Israeli walijichukulia wenyewe kulingana na amri ya Bwana, kama vile Bwana alivyomwamuru Yoshua.

Na Yoshua aliuchoma mji kwa moto, akaufanya kuwa lundo lisilo na wakaaji milele hadi leo. Na mfalme wa Ai alimwangika juu ya mti wenye matawi mawili, naye alikuwa juu ya mti hadi

jioni. Jua lilipokuwa linazama, Yoshua aliamuru, nao wakalishusha mwili wake kutoka kwenye mti, na wakalitupa ndani ya shimo. Wakaweka juu yake rundo la mawe hadi leo.

9

Lakini waliposikia wafalme wa Waamori waliokuwa ngambo ya Yordani, wale waliokuwa katika nchi ya milima, na wale waliokuwa katika tambarare, na wale waliokuwa katika pwani yote ya bahari kuu, na wale waliokuwa karibu na Antilebanoni, na Wahiti, na Wakanaani, na Waperizi, na Waeuaioi, na Waamori, na Wagergesai, na Wayebusi,

Wote walikuja pamoja kwa pamoja kupigana vita dhidi ya Yoshua na Israeli.

Na wale walioishi Gibeoni walisikia yote ambayo Bwana alifanya kwa Yeriko na kwa Ai. Na walifanya hata wao wenyewe kwa ujanja, na walipokuja walijiwekea chakula na wakajiandaa, na wakachukua magunia ya zamani juu ya mabega yao, na viriba vya divai vya zamani vilivyoraruka vilivyofungwa. Na sehemu za ndani za viatu vyao, na viatu vyao vilikuwa vya zamani na vimetiwa viraka katika miguu yao, na mavazi yao yalikuwa yamechakaa juu yao, na mkate wao wa mahitaji ulikuwa umekavu na una ukungu na umevunjika.

Wakaja kwa Yoshua katika kambi ya Israeli huko Gilgali,

wakamwambia Yoshua na Israeli, Tumetoka nchi ya mbali, na sasa fanyeni nasi agano. Wana wa Israeli wakasema kwa Mhori, Angalia, usije ukaishi katikati yetu, na tutawezaje kukufanyia agano? Na wakasema kwa Yoshua, Sisi ni watumishi wako, na Yoshua akasema kwao, Mnatoka wapi, na mmekuja kutoka wapi? Na walisema, Kutoka nchi ya mbali sana wamekuja watumishi wako kwa jina la Bwana Mungu wako, kwa maana tumesikia jina lake, na yote aliyoyafanya katika Misri, Na vyote alivyowafanyia wafalme wa Waamori, waliokuwa ngambo ya Yordani, Sihoni mfalme wa Waamori, na Ogu mfalme wa Bashani, aliyeishi huko Ashtarothi na huko Edrei. Na baada ya kusikia, wazee wetu na wote wakaao katika nchi yetu walisema kwetu, wakisema: Chukueni mahitaji kwa ajili ya safari yenu, mkaende kukutana nao, mkawaambie: Sisi ni watumishi wenu, na sasa fanyeni nasi agano. Mikate hii tulijiweka tayari wakiwa moto siku tuliyoondoka kuja kwenu, lakini sasa wamekauka na wamekuwa wamekaliwa. Na viriba hivi vya divai tulivyovijaza vipya vimepasuka, na nguo zetu na viatu vyetu vimechakaa kutoka kwa safari ndefu sana.

Na viongozi walichukua mahitaji yao, na hawakumuliza Bwana. Yoshua alifanya amani nao, nao wakafanya nao agano la kuwaokoa, na viongozi wa kusanyiko wakawaapa.

Na ikawa baada ya siku tatu baada ya kufanya nao agano, walisikia kwamba wako karibu nao, na kwamba wanakaa miongoni mwao. Wana wa Israeli waliondoka na wakaja katika miji yao. Miji yao ilikuwa Gibeoni, Kefira, Beerothi na miji ya

Jarini. Wana wa Israeli hawakupigana nao, kwa sababu viongozi wote walikuwa wamewaapishia kwa Bwana, Mungu wa Israeli, na kusanyiko lote likalalalamika dhidi ya viongozi.

Viongozi wakasema kwa mkusanyiko wote, Sisi tuliwaapikia kwa Bwana, Mungu wa Israeli, na sasa hatutawezi kuwagusa. Hii tutafanya: tutawakamata hai, na tutawahifadhi, na hakutakuwa na hasira dhidi yetu kwa sababu ya kiapo ambacho tuliwaapia. Wataishi, na watakuwa wakatao kuni na wabebao maji kwa mkusanyiko wote, kama vile viongozi walivyowaambia.

Na Yoshua aliwaita pamoja, na akawaambia, Kwa nini mlinidanganya mkisema, Sisi tu mbali sana na wewe, wakati ninyi ni majirani wa wale wanaoishi miongoni mwetu? Na sasa ninyi mmelaaniwa, hatakoma kutoka kwenu mtumwa, wala mkata mti, wala mbeba maji kwangu na kwa Mungu wangu. Na walijibu Yoshua, wakisema, iliripotiwa kwetu vile alivyoamuru Bwana Mungu wako Musa mtumishi wake, kuwapa ninyi nchi hii, na kutuangamiza sisi na wote wakaao juu yake mbele yenu, na tuliogopa sana kuhusu nafsi zetu mbele yenu, na tulifanya jambo hili. Na sasa tazama, sisi tu chini ya mamlaka yenu; kama inavyopendeza kwenu na kama inavyoonekana sawa kwenu, fanyeni sisi hivyo.

Na walifanya hivyo kwao, na Yoshua akawaokoa katika siku ile kutoka mikononi mwa wana wa Israeli, na hawakuwaua. Na Yoshua aliwateua katika siku ile kuwa wakataji wa kuni na

wabebaji wa maji kwa mkusanyiko wote, na kwa madhabahu ya Mungu. Kwa sababu ya hili, wakaao Gibeoni walikuwa wakataji wa kuni na wabebaji wa maji wa madhabahu ya Mungu hadi leo, na katika mahali ambapo Bwana angechagua.

10

Mfalme Adonibezeki wa Yerusalemu aliposikia kwamba Yoshua ameiteka Ai na kuiangamiza kabisa, kama walivyoifanyia Yeriko na mfalme wake, ndivyo walivyoifanyia Ai na mfalme wake, na kwamba wenyeji wa Gibeoni wamejisalimisha kwa Yoshua na Israeli, Nao waliogopa sana kutokana nao, kwa maana alijua kwamba Gibeoni ni jiji kubwa, kama mojawapo ya miji ya kifalme, na wanaume wake wote ni wenye nguvu. Adonibezeki mfalme wa Yerusalemu alituma ujumbe kwa Elamu mfalme wa Hebroni, na kwa Fidoni mfalme wa Yereimu, na kwa Yeftha mfalme wa Lakishi, na kwa Dabeini mfalme wa Odollamu, akisema, Njooni, pandeni kwangu na mnisaidie, na tuwapige vita Gibeoni, kwa maana wameasi kwa Yoshua na kwa wana wa Israeli. Na wakapanda wale wafalme watano wa Wayebusi: mfalme wa Yerusalemu, mfalme wa Hebroni, mfalme wa Yerimu, mfalme wa Lakishi, na mfalme wa Odolamu, wao wenyewe na watu wao wote. Wakapiga kambi kuzunguka Gibeoni, na wakaizunguka.

Wakaao Gibeoni walituma ujumbe kwa Yoshua katika kambi ya Israeli huko Gilgali, wakisema, Usilegeze mikono yako kutoka

kwa watumishi wako, panda kwa sisi haraka, na saidia sisi, na okoa sisi, kwa sababu wamekusanyika juu yetu wote wafalme wa Waamori, wale wakaao nchi ya milima. Na Yoshua alipanda kutoka Gilgali, yeye na watu wote wa vita pamoja naye, wote wenye nguvu.

Na Bwana akasema kwa Yoshua, usiwaogope, kwa maana nimewakabidhi mikononi mwako, hakuna hata mmoja wao atakayebaki mbele yenu.

Na kwa kuwa Yoshua aliwajia ghafla, alisafiri usiku kucha kutoka Gilgali. Na Bwana akawavuruga mbele ya wana wa Israeli, na Bwana akawaponda kwa mapigo makuu huko Gibeoni, nao wakawafuatia njia ya kupanda Horonimi, wakawachinja hadi Azeka na hadi Makeda. Katika wakati wa kukimbia kwao mbele ya wana wa Israeli katika mteremko wa Beth Horoni, Bwana aliwatupilia mawe ya mvua ya mawe kutoka mbinguni hadi Azeka, na waliokufa kwa sababu ya mawe ya mvua ya mawe walikuwa wengi zaidi kuliko wale ambao wana wa Israeli waliwaua kwa upanga vitani.

Kisha Yoshua alizungumza na Bwana siku ile Mungu alipomtia Mwamori mikononi mwa Israeli, wakati alipowaponda huko Gibeoni, nao wakaponda mbele ya wana wa Israeli, na Yoshua akasema, Jua lisimame juu ya Gibeoni, na mwezi juu ya bonde la Aiyaloni. Jua lilisimama na mwezi katika kusimama, hadi Mungu alipowalinda adui zao, na jua lilisimama katikati ya mbingu, halikuendelea kuelekea magharibi hadi mwisho wa

siku moja. Na hakukuwa na siku kama hiyo, wala kabla wala baadaye, hivi kwamba Mungu alimsikiliza mtu, kwa sababu Bwana alipigana pamoja na Israeli.

Na wafalme hawa watano walikimbia, nao wakajificha katika pango lile huko Makeda. Na iliripotiwa kwa Yoshua, wakisema, Wafalme watano wamepatikana wamejificha katika pango lililoko Makeda. Na Yoshua akasema, viringisheni mawe juu ya mdomo wa pango, na wekeni wanaume kuwalinda. Ninyi lakini msisimame, wakifuatilia nyuma ya adui zenu, na shikeni walinzi wa nyuma wao, na msiwaache kuingia katika miji yao, kwa maana Bwana Mungu wetu amewatia mikononi mwetu. Ikawa kwamba Yoshua na wana wote wa Israeli walipokoma kuwapiga kwa mapigo makubwa sana hadi mwisho, na wale waliookoka walikimbilia kwenye miji yenye ngome.

Na watu wote wakarejea kwa Yoshua huko Makeda salama, na hakuna hata mmoja wa wana wa Israeli aliyekoroma kwa ulimi wake.

Yoshua akasema, Fungua pango, na mwatoe wafalme watano hawa kutoka pangoni. Nao waliwatoa nje wafalme watano kutoka kwenye pango: mfalme wa Yerusalemu, na mfalme wa Hebroni, na mfalme wa Yerimu, na mfalme wa Lakishi, na mfalme wa Odolamu. Na tangu walipowatoa nje kwa Yoshua, Yoshua aliwaita pamoja Israeli wote, na wale wanaoanza vita waliofuatana naye, akiwaambia, Nendeni mbele na wekeni miguu yenu juu ya shingo zao, nao walipokaribia, waliweka

miguu yao juu ya shingo zao. Na Yoshua akawaambia, Msiwaogope wao, wala msifadhaike, kuweni na ujasiri na nguvu, kwa sababu hivyo Bwana atawafanyia adui zenu wote ambao mnapigana nao. Na Yoshua aliwaua, na aliwanyonga juu ya miti mitano, na walikuwa wakininginia juu ya miti hadi jioni. Na ikawa karibu na machweo ya jua, Yoshua aliamuru, nao wakawashusha kutoka kwenye mbao, wakawatupa ndani ya pango ambalo walikimbilia huko, na wakaviringisha mawe juu ya pango hadi leo.

Na Makeda wakaichukua siku ile, na wakaiua kwa makali ya upanga, na wakaharibu kabisa kila kiumbe chenye pumzi kilichokuwa ndani yake, na hakuna hata mmoja aliyebaki ndani yake aliyenusurika au kutoroka, na wakamfanyia mfalme wa Makeda kama walivyomfanyia mfalme wa Yeriko.

Na Yoshua aliondoka pamoja na Israeli wote kutoka Makeda kwenda Libna, naye akaizunguka Libna. Naye Bwana aliitoa katika mikono ya Israeli, nao wakaiteka, pamoja na mfalme wake, nao wakaiua kwa upanga, na kila kilicho na pumzi ndani yake, wala hakuna aliyeachwa ndani yake aliyeokolewa au aliyetoroka, nao wakamfanyia mfalme wake kama walivyomfanyia mfalme wa Yeriko.

Na Yoshua aliondoka pamoja na Israeli wote kutoka Lebna kwenda Lakishi, naye akaizunguka na kuizingira. Na Bwana akamsalimisha Lakishi mikononi mwa Israeli. Nao wakaiteka katika siku ya pili, na wakaiua kwa upanga, na wakaiangamiza

kabisa, kama walivyofanya Libna. Kisha Elamu mfalme wa Gazeri alikwea ili kuisaidia Lakishi, na Yoshua alimpiga kwa upanga, pamoja na watu wake, hadi hakuna hata mmoja aliyebaki aliyeokolewa au aliyenusurika.

Na Yoshua akaondoka pamoja na Israeli wote kutoka Lakishi kwenda Odolamu, naye akalizingira na kulifunga kwa kuzunguka. Na Bwana aliitoa mikononi mwa Israeli, nao waliiteka siku ile, na waliua watu wake kwa upanga, na kila kitu chenye pumzi waliua kwa uharibifu, kama vile walivyofanya Lakishi.

Na Yoshua aliondoka pamoja na Israeli wote kwenda Hebroni, nao wakauizingira. Na wakauipiga kwa upanga, na kila kiumbe chenye pumzi kilichokuwa ndani yake, hakuna kilichobaki, kama vile walivyoifanya Odolamu, wakaiangamiza kabisa, na vyote vilivyokuwa ndani yake.

Na Yoshua alirudi na Israeli wote hadi Debiri, na wakaizunguka. Waliuteka, na mfalme wake, na vijiji vyake, na akauipiga kwa makali ya upanga, na wakauangamiza kabisa, na kila kilicho hai ndani yake, na hawakuacha hata mmoja aliyenusurika, kama vile walivyoufanya Hebroni na mfalme wake, ndivyo walivyoufanya Debiri na mfalme wake.

Na Yoshua alipiga nchi yote ya milima, na Negebu, na tambarare, na Asedothi, na wafalme wake. Hawakuwacha hata mmoja aliyenusurika, na kila kiumbe chenye pumzi ya uhai

aliangamiza, kama vile Bwana, Mungu wa Israeli, alivyoamuru. kutoka Kadesh Barnea hadi Gaza, Goshen yote hadi Gibeon. Na wafalme wao wote, pamoja na nchi yao, Yoshua aliwapiga mara moja, kwa sababu Bwana, Mungu wa Israeli, alipigana pamoja na Israeli.

11

Lakini Jabesh mfalme wa Hazor aliposikia, alituma ujumbe kwa Jobab mfalme wa Maron, na kwa mfalme wa Symoon, na kwa mfalme wa Aziph, na kwa wafalme wale wa Sidoni ile kubwa, katika nchi ya milima na katika Araba mbele ya Keneroth, na katika tambarare, na katika Phenaeddor, Na katika wale wa pwani Wakanaani kutoka mashariki, na katika wale wa pwani Waamori, na wale Wahiti, na Waperizi, na Wayebusi waliokuwa katika mlima, na wale Wahivi, na wale chini ya Hermoni katika nchi ya Massyma. Na wakatoka wao na wafalme wao pamoja nao, kama mchanga wa bahari kwa wingi, na farasi na magari mengi sana. Na wafalme wote wakakusanyika wenyewe na wakaja pamoja, na wakapiga kambi karibu na maji ya Maron ili kupigana na Israeli.

Bwana akamwambia Yoshua, Usiogope mbele yao, kwa sababu kesho saa hii mimi nitawakabidhi wakiwa wameshindwa mbele ya Israeli. Farasi wao utakata mishipa yao, na magari yao utayachoma kwa moto. Na Yoshua alikuja na watu wote wa vita juu yao kwenye maji ya Maroni ghafula, nao wakawaangukia

katika nchi ya milima. Na Bwana aliwatia chini ya mamlaka Israeli, nao wakiwakata waliwafuatia hadi Sidoni kuu, na hadi Maseroni, na hadi tambarare za Masoki upande wa mashariki, nao waliwachinja hadi hakuna hata mmoja wao aliyenusurika. Na Yoshua aliwafanyia kama Bwana alivyomwamuru, farasi wao aliwakatiwa mishipa, na magari yao alichoma kwa moto.

Na Yoshua alirudi wakati ule, na akateka Hasori pamoja na mfalme wake. Hasori ilikuwa awali inatawala falme hizi zote. Na wakauwa kila kitu chenye pumzi ndani yake kwa upanga, wakawaharibu wote, na hakuna kilichobaki ndani yake chenye pumzi, nao wakachoma Hazor kwa moto. Na miji yote ya falme, na wafalme wao, Yoshua alichukua, na aliwaua kwa kinywa cha upanga, na waliharibu kabisa, kama Mose mtumishi wa Bwana alivyoamuru. Lakini miji yote iliyoimarishwa Israeli hakuichoma moto, isipokuwa Hazori peke yake ambayo Israeli aliichoma. Na nyara zote zake wakaziteka kwa ajili yao wenyewe wana wa Israeli, lakini wao wote wakawaangamiza kabisa kwa upanga, mpaka alipowaangamiza, hawakuacha hata kitu kimoja chenye pumzi miongoni mwao. Kama vile Bwana alivyoamuru Musa mtumishi wake, na Musa vivyo hivyo aliamuru Yoshua, ndivyo Yoshua alivyofanya; hakuvunja chochote katika yote ambayo Musa alimwamuru.

Na Yoshua akachukua nchi yote ya milima, na nchi yote ya Negebu, na nchi yote ya Gosheni, na tambarare, na ile ya magharibi, na mlima wa Israeli, na mabonde. Vile vilivyokuwa kuelekea mlima kutoka mlima Chelcha, na ambao unapanda

kwenda Seir, na hadi Balagad, na tambarare za Lebanon chini ya mlima Hermon, na wafalme wao wote aliwachukua, na aliwaangamiza, na aliwaua. Na Yoshua alifanya vita dhidi ya wafalme hawa kwa siku nyingi.

Na hapakuwa na jiji ambalo Israeli hakulichukua; wote walichukua kwa vita. Kwa sababu kupitia Bwana ikatokea kuimarisha mioyo yao kukutana katika vita dhidi ya Israeli, ili waangamizwe kabisa, ili kwamba rehema isiwe imepewa kwao, bali ili waangamizwe kabisa, kama vile Bwana alivyosema kwa Musa.

Na Yoshua alikuja wakati ule, na aliwaangamiza Waanaki kutoka nchi ya milima, kutoka Hebroni, na kutoka Debiri, na kutoka Anabothi, na kutoka Yuda yote pamoja na miji yao, na Yoshua aliwaangamiza. Hakuna Waanakim walioachwa miongoni mwa wana wa Israeli, isipokuwa katika Gaza, na katika Gathi, na katika Ashdodi waliachwa.

Na Yoshua alichukua nchi yote, kama Bwana alivyomwamuru Musa, na Yoshua aliwapa Israeli kama urithi kwa mgawanyo kulingana na makabila yao, na nchi ikapumzika kutoka vita.

12

Na hawa ndio wafalme wa nchi ambao wana wa Israeli waliwaua, na wakarithi nchi yao ngambo ya Yordani upande wa

mashariki, kutoka bonde la Arnoni hadi mlima wa Hermoni, pamoja na nchi yote ya Araba upande wa mashariki. Sihon mfalme wa Waamori, ambaye aliishi huko Heshboni, akitawala kutoka Arnoni, ambayo iko katika bonde, sehemu ya bonde, na nusu ya Gileadi hadi Yaboki, mipaka ya wana wa Amoni. Na Araba hadi bahari ya Kinerethi upande wa mashariki, na hadi bahari ya Araba, yaani Bahari ya Chumvi, upande wa mashariki kuelekea Beth-Yeshimothi, kutoka Temani chini ya Asedothi-Pisga. Na Og mfalme wa Bashani alibaki kutoka kwa wajitu, aliyekuwa akiishi katika Ashtarothi na katika Edrei, Mtawala kutoka mlima Hermoni na kutoka Sekai, na Bashani yote hadi mipaka ya Gergesi, na Maki, na nusu ya Gileadi, mipaka ya Sihoni mfalme wa Heshboni. Musa mtumishi wa Bwana na wana wa Israeli waliwapiga, na Musa aliitoa kama urithi kwa Reubeni, na Gadi, na nusu ya kabila la Manase.

Na hawa wafalme wa Waamori ambao Yoshua na wana wa Israeli waliwaua katika ngambo ya Yordani karibu na bahari ya Balagadi katika tambarare ya Lebanoni, na hadi mlima wa Chelcha wanaopanda kwenda Seiri, na Yoshua aliitoa kwa makabila ya Israeli kuirithi kulingana na urithi wao, Katika mlima, na katika tambarare, na katika Arabah, na katika Asedothi, na katika jangwa, na Negebu, Wahiti, na Waamori, na Wakanaani, na Waperizi, na Wahivi, na Wayebusi.

Mfalme wa Yeriko, na mfalme wa Ai, ambayo iko karibu na Betheli Mfalme wa Yerusalemu, mfalme wa Hebroni, mfalme wa Yerumuthi, mfalme wa Lakishi, Mfalme wa Porch, mfalme wa

Gezer, mfalme wa Debiri, mfalme wa Gaderi, mfalme Hermathi, mfalme Aderi, Mfalme wa Lebna, mfalme wa Odollam, Mfalme alienda, mfalme Taphout, mfalme Opher, mfalme Ophek wa Arok, Mfalme Asom, Mfalme Symoon, Mfalme Mambroth, Mfalme Aziph, mfalme wa Kadesh, mfalme wa Zahhak, mfalme Maredoth, mfalme Iekom wa Karmeli, Mfalme wa Odollam wa Pheneador, mfalme wa Gei wa Galilaya, Mfalme wa Tirza, wote hawa wafalme ishirini na tisa.

13

Na Yoshua alikuwa mzee, ameingia katika siku nyingi, na Bwana akamwambia Yoshua, wewe umeingia katika siku nyingi, na nchi nyingi imebaki kwa ajili ya urithi. Na hii ndiyo ardhi iliyoachwa: mipaka ya Wafilisti, Wagesiri, na Wakanaani, kutoka eneo lisilokaliwa linalokabili Misri hadi mipaka ya Ekroni upande wa kushoto wa Wakanaani, inahesabiwa kwa satrapias tano za Wafilisti: Mgaza, Mwashdodi, Mwashkeloni, Mgiti, Mwekroni, na Mweuaio. kutoka Teman na nchi yote ya Kanaani mbele ya Gaza, na Wasidoni hadi Afeki, hadi mipaka ya Waamori, na nchi yote ya Galiath ya Wafilisti, na Lubani yote kutoka mashariki ya jua kutoka Gilgali chini ya mlima Hermoni hadi ingilio la Hamathi, Wote wanaoishi nchi ya milima kutoka Lebanoni hadi Maseretha Memphomaim. Wasidoni wote, mimi nitawaangamiza mbele ya Israeli, lakini igawe kwa kura kwa Israeli, kama vile nilivyokuamuru.

Na sasa gawanya nchi hii katika urithi kwa makabila tisa na nusu kabila la Manase. Kutoka Yordani hadi bahari kuu upande wa machweo ya jua utaipa, bahari kuu itaweka mpaka. Makabila mawili, na nusu ya kabila la Manase, Reubeni, na Gadi, Musa aliwapa ngambo ya Yordani mashariki ya jua. Musa mtumishi wa Bwana aliwapa. kutoka Aroeri, ambayo iko juu ya ukingo wa mto Arnoni, na mji ulio katikati ya bonde, na Misori yote kutoka Medeba Miji yote ya Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye alitawala katika Heshboni hadi mipaka ya wana wa Amoni, Na Galaaditi, na mipaka ya Gesiri, na Makati, mlima wote wa Hermoni, na Basaniti yote hadi Aka, Ufalme wote wa Og katika Bashani, ambaye alitawala katika Ashtarothi na katika Edrei; huyu alibaki kutoka kwa wajitu, na Musa alimpiga na kumwangamiza. Na wana wa Israeli hawakuwaangamiza kabisa Wageshuri, Wamaakathi, na Wakanaani, na mfalme wa Geshuri na Mmaakathi waliishi miongoni mwa wana wa Israeli hadi leo.

Isipokuwa kabila la Lawi halikupewa urithi, Bwana Mungu wa Israeli, huyu ndiye urithi wao, kama Bwana alivyowaambia, na huu ndio mgawanyo ambao Musa aligawanya kwa wana wa Israeli katika Arabothi ya Moabu, ngambo ya Yordani, kuelekea Yeriko.

Na Musa aliwapa kabila la Reubeni kulingana na koo zao. Na mipaka yao ikawa kutoka Aroer, ambayo iko mbele ya bonde la Arnon, na mji ulio ndani ya bonde la Arnon, na Misor yote, hadi Heseboni, na miji yote iliyokuwa katika Misori, na Daiboni, na

Bamothi Baali, na nyumba ya Meelbothi, na Bashani, na Bamothi, na Mefaathi, na Kiriathaimu. na Sebama, na Serada, na Sioni katika mlima Enaba, na Beth peor, na Asedoth Phasga, na Baiththaseinoth, na miji yote ya Misori, na ufalme wote wa Sihoni mfalme wa Waamori, ambaye Musa alimpiga yeye na viongozi wa Midiani, na Evi, na Rekemu, na Suri, na Huri, na Reba mtawala aliyeuawa wa Sioni, na wenyeji wa Sioni.

Na Balaamu mwana wa Beori, yule mwonaji, walimuua katika mapinduzi.

Ilikuwa mipaka ya Reubeni, Yordani ukiwa mpaka. Huu ulikuwa urithi wa wana wa Reubeni kulingana na koo zao, miji yao na mashamba yao.

Musa akawapa wana wa Gadi kulingana na koo zao. Na mipaka yao ikawa Yazeri, miji yote ya Gileadi, na nusu ya nchi ya wana wa Amoni hadi Araba, ambayo iko mbele ya Aradi. Na kutoka Heshbon hadi Araboth kulingana na Mizpah, na Botanim, na Maan hadi mipaka ya Dibon, na Enadom na Othargai na Bainthanabra na Sokchotha na Saphan na ufalme uliosalia wa Sihon mfalme wa Heshbon, na Yordani utaweka mpaka hadi sehemu ya bahari ya Kinerethi ngambo ya Yordani upande wa mashariki. Huu ni urithi wa wana wa Gadi kulingana na koo zao na kulingana na miji yao. Kulingana na koo zao watageuka shingo mbele ya adui zao, kwa sababu ilikuwa kulingana na koo zao miji yao na mashamba yao.

Na Musa akampa nusu ya kabila la Manase kulingana na koo zao. Na mipaka yao ikawa kutoka Maani, pamoja na ufalme wote wa Bashani, na ufalme wote wa Ogu mfalme wa Bashani, na vijiji vyote vya Yairi, ambavyo viko katika Bashanitidi, miji sitini. Na nusu ya Gileadi, na katika Ashtarothi, na katika Edrei miji ufalme Ogu katika Bashani, kwa wana Makiri wana Manase, na kwa nusu wana Makiri wana Manase, kulingana na k Hawa ambao Musa aliwagawia urithi ngambo ya Yordani katika Arabothi ya Moabu, ngambo ya Yordani kuelekea Yeriko upande wa mashariki.

14

Na hawa ndio waliogawanya urithi kwa wana wa Israeli katika nchi ya Kanaani, ambao waliwagawanyia urithi Eleazari kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi wa jamaa za makabila ya wana wa Israeli. Kulingana na kura walirithi, kama vile Bwana alivyoamuru kwa mkono wa Yoshua kwa makabila tisa, na nusu ya kabila. kutoka ngambo ya Yordani. Na kwa Walawi hakuwapa urithi miongoni mwao, Kwamba wana wa Yosefu walikuwa makabila mawili, Manase na Efraimu, na hakuna sehemu iliyopewa kwa Walawi katika nchi, ila miji ya kukaa, na maeneo yaliyotengwa yao kwa mifugo, na mifugo yao. Kama vile Bwana alivyomwamuru Musa, ndivyo wana wa Israeli walivyofanya, na wakagawanya nchi.

Wana wa Yuda wakamjia Yoshua huko Gilgali, na Kalebu

mwana wa Yefune, Mkenizi, akamwambia, Wewe unajua neno ambalo Bwana alimwambia Musa, mtu wa Mungu, kuhusu mimi na wewe huko Kadeshi Barnea. Nilikuwa na miaka arobaini wakati Musa mtumishi wa Mungu aliponituma kutoka Kadeshi Barnea kupeleleza nchi, na nilimjibu neno kulingana na akili yake. Ndugu zangu waliokwenda juu pamoja nami walibadilisha mioyo ya watu, lakini mimi niliamua kikamilifu kumfuata Bwana Mungu wangu. Na Musa aliapa katika siku ile, akisema, Nchi ambayo ulikanyaga juu yake itakuwa urithi wako na wa watoto wako milele, kwa sababu ulijitoa kufuata Bwana Mungu wetu. Na sasa Bwana amenilisha kama alivyosema, hii ni mwaka wa arobaini na tano tangu Bwana alisema neno hili kwa Musa, na Israeli alitembea jangwani, na sasa tazama mimi leo nina miaka themanini na mitano, Bado nina nguvu leo, kama wakati Musa aliponituma; vivyo hivyo nina nguvu sasa kwenda vitani na kurudi. Na sasa ninakuomba mlima huu, kama Bwana alivyosema siku ile, kwa sababu wewe ulisikia neno hili katika siku ile. Sasa lakini Wanakim wako pale, miji imara na mikubwa. Kama basi Bwana atakuwa pamoja nami, nitawaangamiza, kama vile Bwana alivyoniambia.

Na Yoshua akambariki, na akampa Kalebu mwana wa Yefune, mwana wa Kenazi, Hebroni kuwa urithi wake. Kwa sababu ya hili, Hebroni ilikuwa ya Kalebu mwana wa Yefune, Mkenizi, kama urithi hadi siku hii, kwa sababu yeye alifuata amri ya Bwana Mungu wa Israeli. Jina la Hebroni lilikuwa hapo awali mji wa Argobu, mji mkuu wa Waanakimu, na nchi ikapumzika kutoka vita.

15

Na ikawa mipaka ya kabila la Yuda kulingana na koo zao, kutoka mipaka ya Idumeya, kutoka jangwa la Sin hadi Kadeshi kuelekea Kusini.

Na mipaka yao ikawa kutoka Kusini hadi sehemu ya bahari ya chumvi, kutoka kwenye ukingo unaopeleka upande wa Kusini. Na inapita mbele ya mlima wa Akrabin, na inazunguka Sina, na inapanda kutoka Kusini hadi Kadeshi Barnea, na inatoka Hesroni, na inapanda hadi Adari, na inatoka kuelekea magharibi ya Kadeshi. na inatoka juu ya Salmona, na inapita hadi bonde la Misri, na itakuwa matokeo yake ya mipaka juu ya bahari; hii ni mipaka yao kutoka Kusini.

Na mipaka kutoka mashariki ni bahari yote ya chumvi hadi ya Yordani. Na mipaka yao kutoka Kaskazini, na kutoka kwenye ufuko wa bahari na kutoka sehemu ya Yordani. Inapanda mipaka hadi Bethaglaim, na inapita kutoka kaskazini hadi Betharabah, na inapanda mipaka hadi jiwe la Bohani mwana wa Reubeni. Na mipaka inapanda hadi robo ya bonde la Akori, kisha inashuka hadi Gilgali, ambayo iko mkabala na mlima wa Adumimu, ulio upande wa kusini wa bonde, na inapita hadi maji ya chemchemi ya jua, na matokeo yake yatakuwa chemchemi ya Rogeli. Na mipaka inapanda hadi kwenye bonde la Ennom, juu ya mgongo wa Mwebusi kutoka Kusini, hii ni Yerusalemu, na mipaka inapita hadi juu ya kilele cha mlima,

ambao uko mbele ya bonde la Ennom kuelekea bahari, ambao uko katika sehemu ya nchi ya Rafaim upande wa kaskazini, Na mpaka unapita kutoka kilele cha mlima hadi chemchemi ya maji ya Naftho, na unapita hadi mlima wa Efroni, na utaongoza mpaka hadi Baali; hii ni mji wa Iarimu. Na mpaka utazunguka kutoka Baali hadi baharini, na utapita katika mlima Asari nyuma ya mji wa Iarini kutoka kaskazini, huu ni Kasloni, na utashuka hadi mji wa jua, na utapita kuelekea kusini, Na mpaka unapita nyuma ya Ekroni kuelekea kaskazini, na mipaka itatoka hadi Sokothi, na mipaka itapita kuelekea Kusini, na itatoka hadi Lebna, na mwisho wa mipaka utakuwa baharini, Na mipaka yao kutoka baharini, bahari kuu ndiyo itakayoweka mipaka. Hizi ndizo mipaka za wana wa Yuda kuzunguka kulingana na koo zao.

Na kwa Kalebu mwana wa Yefune alitoa sehemu katikati ya wana wa Yuda kwa sababu ya amri ya Mungu, na Yoshua alimpa mji wa Arboki, mji mkuu wa Enaki; huu ni Hebroni. Na Kalebu mwana wa Yefune aliwaangamiza kabisa kutoka pale wale wana watatu wa Anaki, yaani Sheshai na Talmai na Ahimani. Na Kalebu akapanda kutoka pale dhidi ya wakaaji wa Debiri, na jina la Debiri lilikuwa hapo awali Mji wa Maandiko.

Kalebu akasema, Yeyote atakayeuteka na kuushinda mji wa Maandiko na kuumiliki, nitampa binti yangu Aksa awe mke wake. Na Othnieli mwana wa Kenazi, ndugu wa Kalebu, aliichukua, na akampa Aksa binti yake kuwa mke wake. Na ikawa wakati wa kwenda kwake nje, alimshauriya yeye,

akisema, nitamwomba baba yangu shamba, na alipiga kelele kutoka juu ya punda, na Kalebu akamwambia, una nini? Akamwambia, Nipe baraka, kwa sababu umenipa nchi ya Negebu, nipe pia Bothanis. Akampa Gonaithlani ya juu na Gonaithlani ya chini.

Huu ni urithi wa kabila la wana wa Yuda. Lakini miji yao ilikuwa miji kwa kabila la wana wa Yuda juu ya mipaka ya Edomu katika jangwa, na Baseeleel, na Ara, na Hasori. na Ikam, na Regma, na Arouel, na Kadesh, na Asorionain, na Mainam, na Balmaana, na vijiji vyao, na miji ya Asheron, hii ni Hazor, na Sini, na Salma, na Moladah, na Seri, na Baalathu, na Cholasheola, na Beersheba, na vijiji vyao, na mashamba yao, Bala, na Bakok, na Asom, na Elboudad, na Bethel, na Hormah, na Ziklagi, na Makarimu, na Sethennaki, na Labos, na Sale, na Eromoth, miji ishirini na tisa, na vijiji vyao.

Katika tambarare: Ashtaol, na Zorah, na Eshtaol. Na Aliyeshona, na Aliyetandaza, na Iluthoth, na Mkunga, na Jermouth, na Odollam, na Membra, na Saocho, na Iazeka, na Sakarim, na Gadera, na mashamba yake, miji kumi na nne, na vijiji vyao. Seneh, na Adasan, na Magadalgad, na Dalad, na Maspha, na Iachareel, na Basedothi, na Ideadalea, na Chabra, na Maches, na Maachos, na Gedori, na Bagadieli, na Nomani, na Makedani, miji kumi na sita, na vijiji vyao. Lebna, na Ithak, na Enoch, na Iana, na Nasib, na Keilam, na Akiezi, na Kezib, na Bathesar, na Ailom, miji kumi, na vijiji vyao. Ekron, na vijiji vyake, na mashamba yao, kutoka Ekron hadi Gemna, na wote walio karibu na

Asedoth, na vijiji vyao, Asiedoth, na vijiji vyake, na mashamba yake, Gaza, na vijiji vyake, na mashamba yake hadi mto wa Misri, na bahari kuu inagawanya.

Na katika nchi ya milima: Samiri, na Jetheri, na Soka, na Renna, na mji wa Barua, hii ni Debiri, na Anon, na Ndani, na Mana, na Aisam, na Gosem, na Halu, na Hanna, na Gilom, miji kumi na moja, na vijiji vyao. Airem, na Remna, na Soma, na Jemain, na Baethachu, na Phakoua, na Euma, na mji wa Arbok, ambao ni Hebroni, na Sorath, miji tisa, na mashamba yao. Maon, na Karmeli, na Zifu, na Yuta, na Jariel, na Arikam, na Zakanaim, na Gibea, na Timna, miji tisa, na vijiji vyao. Ailoua, na Beth zur, na Geddon, na Magaroth, na Bethanam, na Thekoum, miji sita, na vijiji vyao, Kiriath baali, hii ndiyo mji wa Iarimu, na Sotheba, miji miwili, na mashamba yao. na Baddargeis, na Tharabaam, na Ainon, na Aiochioza, na Naflazon, na miji ya Sadon, na Arkades, miji saba, na vijiji vyao.

Na Myebusi aliishi katika Yerusalemu, na wana wa Yuda hawakuweza kuwaangamiza, na Wayebusi waliishi katika Yerusalemu hadi siku hii.

16

Na ikawa mipaka ya wana wa Yosefu kutoka Yordani ya karibu na Yeriko kutoka mashariki, na itapanda kutoka Yeriko kwenda kwenye nchi ya milima, jangwa, hadi Betheli Luza. Na itatoka

nje kuelekea Betheli, na itapita kwenye mipaka ya Ahatarthi. Na itapita kwenye bahari hadi mipaka ya Aptalim mpaka mipaka ya Beth-horoni ya chini, na mwisho wake utakuwa kwenye bahari. Na wana wa Yosefu, Efraimu na Manase, walirithi.

Mipaka ya wana wa Efraimu kulingana na koo zao yalikuwa, na mipaka ya urithi wao yalikuwa kutoka mashariki Atarothi na Eroki hadi Bethoroni ya juu, na Gazara. Na mipaka itakuja juu ya bahari hadi Icasmon kutoka Kaskazini Joto, itazunguka kuelekea mashariki hadi Thenasa na Selles, na itapita kutoka mashariki hadi Ianoka. na katika Macho, na Ataroth, na vijiji vyao, na itakuja juu ya Yeriko, na itatoka kwenda Yordani. Na kutoka Kaburini mipaka itaenda hadi baharini hadi Chelkana, na mahali pao pa kutokea patakuwa baharini, huu ndio urithi wa kabila la Efraimu kulingana na koo zao.

Na miji iliyotengwa kwa wana wa Efraimu katikati ya urithi wa wana wa Manase, miji yote na vijiji vyao. Na Efraimu hakuwaangamiza Wakanaani walioishi Gazeri, nao Wakanaani waliishi katika Efraimu hadi leo, mpaka Farao mfalme wa Misri alipopanda, akauteka mji huo, akauteketeza kwa moto, na Wakanaani, Waperizi, na wenyeji wa Gazeri wakauawa, na Farao akautoa kama mahari kwa binti yake.

17

Na ikawa mipaka ya kabila la wana wa Manase, kwa sababu

huyu alikuwa mzaliwa wa kwanza kwa Yosefu, kwa Makiri mzaliwa wa kwanza wa Manase, baba wa Gileadi, kwa maana alikuwa mtu shujaa, katika Gileadi na katika Bashani. Ikawa kwa wana wa Manase waliobaki kulingana na koo zao, kwa wana wa Iezi, na kwa wana wa Kelezi, na kwa wana wa Iezieli, na kwa wana wa Sykemi, na kwa wana wa Symarim, na kwa wana wa Oferi; hawa walikuwa waume kulingana na koo zao.

Na Salpaad mwana wa Hefa hakuwa na wana bali binti tu, na haya ndiyo majina ya binti za Salpaad: Maala, na Noua, na Hogla, na Milka, na Tirsa. Na walisimama mbele ya Eleazari kuhani, na mbele ya Yoshua, na mbele ya watawala, wakisema, Mungu aliamuru kupitia mkono wa Musa kutupa sisi urithi katikati ya ndugu zetu, na walipewa fungu kwa amri ya Bwana miongoni mwa ndugu za baba yao. Na kamba yao ilianguka kutoka Anassa, na uwanda wa Labek kutoka nchi ya Galaadi, ambayo iko ngambo ya Yordani, Kwa sababu binti za wana wa Manase walirithi urithi katikati ya ndugu zao, lakini nchi ya Gileadi ikawa mali ya wana wa Manase waliosalia.

Na ikawa mipaka ya wana wa Manase ni Delehanath, ambayo iko mbele ya wana wa Anath, na inaenda hadi mipaka hadi Jamin na Jassib hadi chemchemi ya Taphthoth. Itakuwa kwa Manase, na Tafethi iliyo kwenye mipaka ya Manase, kwa wana wa Efraimu. Na mipaka itashuka hadi bondeni mwa Karana upande wa kusini kulingana na bonde la Yarieli, mtereminthi kwa Efraimu kati ya mji wa Manase, na mipaka ya Manase upande wa kaskazini hadi kwenye mkondo, na mahali pake pa

kutokea patakuwa baharini. Kutoka Kusini kwa Efraimu, na upande wa Kaskazini Manase, na bahari itakuwa mpaka wao, na juu ya Asheri watakutana upande wa Kaskazini, na kwa Isakari kutoka mashariki. Na Manase atakuwa na sehemu katika Isakari na katika Asheri: Baitani na vijiji vyake, na wakaaji wa Dori na vijiji yake, na wakaaji wa Megido na vijiji yake, na theluthi ya Mafeta na vijiji yake.

Na wana wa Manase hawakuweza kuangamiza miji hii, na Mkanaani akaanza kukaa katika nchi hii. Na ikawa kwamba tangu waliposhinda wana wa Israeli, wakawafanya Wakanaani watumwa, lakini hawakuwaangamiza kabisa.

Wana wa Yosefu walimjibu Yoshua, wakisema, Kwa nini ulitupatia sisi urithi mmoja na kipimo kimoja? Sisi ni watu wengi, na Mungu amenibariki. Na Yoshua akawaambia, Kama ninyi ni watu wengi, pandeni msituni, mkajifanyie nafasi kama mlima wa Efraimu unawazuia. Wakasema, Mlima wa Efraimu hauturidhishi, na Mkanaani anayeishi humo katika Beth-sheani na katika vijiji vyake, katika bonde la Yezreeli, ana farasi waliochaguliwa na chuma. Na Yoshua akawaambia wana wa Yosefu, kama ninyi ni watu wengi na mna nguvu kubwa, hamtakuwa na fungu moja tu, Msitu utakuwa wako, kwa sababu ni msitu na utausafisha, na utakuwa wako, na utakapomwangamiza Mkanaani kabisa, ingawa ana farasi waliochaguliwa, wewe unawashinda.

18

Na mkutano wote wa wana wa Israeli ulikutanika huko Shilo, nao wakapiga pale hema ya ushuhuda, na nchi ikashindwa chini yao.

Na walibaki wana wa Israeli ambao hawakurithi, makabila saba. Na Yoshua akawaambia wana wa Israeli, hadi lini mtachoka kurithi nchi ambayo Bwana Mungu wetu alitoa? Toeni kutoka kwenu wanaume watatu kutoka kila kabila, nao wakiisha kuinuka waende kupitia nchi, waandike habari zake mbele yangu, kama itakavyohitajika kuigawanya. Nao walipita kwake. Naye aliwagawia sehemu saba; Yuda atasimama na mpaka wao upande wa kusini, na wana wa Yosefu watasimama na mpaka wao upande wa kaskazini. Ninyi lakini gawanyeni nchi katika sehemu saba, na zileteni hapa kwangu, nami nitawatolea kura mbele za Bwana Mungu wetu. Si kwa maana kuna fungu kwa wana wa Levi miongoni mwenu, ukuhani wa Bwana ni fungu lake, na Gadi na Reubeni na nusu ya kabila la Manase walipokea urithi wao ngambo ya Yordani upande wa mashariki, ambao aliwapatia Mose mtumishi wa Bwana.

Na wale wanaume walipoinuka walienda, naye Yoshua aliwaamuru wale wanaume waliokuwa wanaenda kupima nchi, akisema, Endeni mkapime nchi, kisha mrudi kwangu, nami hapa nitatoa kwenu kura mbele za Bwana huko Shilo. Na walienda na kuipita nchi, na kuiona, na kuiandika kulingana na

miji, sehemu saba katika kitabu, na wakalileta kwa Yoshua. Na Yoshua aliwapiga kura huko Shilo mbele za Bwana.

Kura ya kabila la Benyamini ilipatikana ya kwanza kulingana na koo zao, na mipaka ya kura yao ilipita kati ya wana wa Yuda na wana wa Yosefu.

Na mipaka yao ikawa kutoka Kaskazini, kutoka Yordani mipaka itapanda kwa mgongo wa Yeriko kutoka Kaskazini, na itapanda juu ya mlima kuelekea bahari, na mwisho wake utakuwa Mabdariti Bethoni. Na mipaka itapita kutoka pale hadi Luza, juu ya mgongo wa Luza upande wa kusini wake; hii ndiyo Betheli. Kisha mipaka itashuka hadi Maatarob Oreki juu ya nchi ya milima, ambayo iko upande wa kusini wa Beth-horoni ya chini.

Na itapita mipaka na itapita juu ya sehemu inayoangalia kando ya bahari kutoka Kusini, kutoka mlima unaokabili Beth-horoni Kusini, na matokeo yake yatakuwa hadi Kiriath-Baali, ambayo ni Kiriath-Yearimu, mji wa wana wa Yuda. Hii ni sehemu ya upande wa magharibi.

Na sehemu ile kwa upande wa Kusini kutoka sehemu ya Kariath Baal, na itapita mipaka hadi Gasin, juu ya chemchemi ya maji ya Naphto. Na mipaka itashuka hadi sehemu fulani, yaani, mbele ya bonde la Sonnam, ambalo liko upande wa Emek Rephaim kaskazini, na itashuka Gaienna hadi mgongoni mwa Jebousai kusini, itashuka hadi chemchemi ya Rogel, Na itapita juu ya chemchemi ya Beth-shemesh, na itapita kando juu ya Galiloth,

ambayo iko kinyume kuelekea kupanda Etham, na itashuka chini hadi jiwe la Baion la wana wa Reubeni. Na itapita nyuma ya Betharabah kutoka Kaskazini, na itashuka hadi mipaka ya nyuma ya bahari kutoka Kaskazini. Na itakuwa matokeo ya mipaka juu ya kilima cha bahari ya chumvi upande wa Kaskazini katika sehemu ya Yordani kutoka Kusini, hizi ndizo mipaka kutoka Kusini.

Na Yordani itaweka mpaka kutoka upande wa mashariki. Huu ndio urithi wa wana wa Benyamini, mipaka yake kuzunguka kulingana na koo zao.

Na miji ya wana wa Benyamini kulingana na koo zao ilikuwa Yeriko, na Bethegai, na Amekasis, na Baithabara, na Sarai, na Besana, na Aien, na Phara, na Ephrathah, na Caraphah, na Chephirah, na Moni, na Gibeah, miji kumi na mbili, na vijiji vyao, Gibeoni, na Rama, na Beerothi, na Mass, na Miron, na Amok, na Phira, na Kaphan, na Nakan, na Zelekan, na Thareela, Na Jebus, ambayo ni Jerusalem, na Gabaoth, Iarim, miji kumi na tatu, na vijiji vyao. Huu ndio urithi wa wana wa Benyamini kulingana na jamaa zao.

19

Na kura ya pili ikatoka kwa wana wa Simeoni, na urithi wao ukawa kati ya sehemu za wana wa Yuda. Na kura yao ikawa Beersheba, na Samaa, na Moladah, na Arsola, na Bola, na Jason,

na Erthoula, na Mipango, na Horma, na Sicelac, na Baithmachereb, na Sarsusin, na Batharoth, na mashamba yao, miji kumi na tatu, na vijiji vyao. Quiet, na Warm, na Jether, na Asan, miji minne na vijiji vyao. Kuzunguka miji yao hadi Baleki, wakienda Bameth kuelekea Kusini, huu ndio urithi wa kabila la wana wa Simeoni kulingana na koo zao. Kutoka kwa fungu la Yuda ulikuwa urithi wa kabila la wana wa Simeoni, kwa sababu sehemu ya wana wa Yuda ilikuwa kubwa kuliko yao, na wana wa Simeoni walirithi katikati ya fungu lao.

Na kura ya tatu iliangukia Zebuluni kulingana na koo zao, mipaka ya urithi wao itakuwa Eshedekgola mipaka yao. Bahari na Magelda, na itakutana juu ya Betharaba katika bonde ambalo liko mbele ya Jeknam. Na ilirudi kutoka Seddouk kuelekea mashariki Beth shemesh hadi mipaka ya Chaseloth aith, na itapita juu ya Dabiroth, na itapanda hadi Phanggai. Na kutoka pale ataenda kuzunguka kutoka upande wa mkabala kuelekea mashariki hadi Gebere, hadi mji wa Katasem, na atapita hadi Remmona Matharaoza. Na mipaka itazunguka kaskazini hadi Hamath, na njia yao ya kutoka itakuwa hadi Ziphron, na Katanath, na Nabaal, na Symoon, na Jericho, na Baithman. Hii ni urithi wa kabila la wana wa Zabuloni kulingana na koo zao, miji na vijiji vyao.

Na kwa Isakari ilitoka kura ya nne. Na mipaka yao ikawa Iazieli, na Chasalothi, na Sunami, na Agis, na Siona, na Reeroth, na Anachereth, na Dabiron, na Kishon, na Rebes, na Remmas, na Ieon, na Tomman, na Aimarek, na Bersaphes. Na itaunganisha

mipaka juu ya Gathbor, na juu ya Salim kuelekea bahari, na Beth-shemesh, na mwisho wa mipaka yake utakuwa Yordani. Huu ni urithi wa kabila la wana wa Isakari kulingana na koo zao, miji na vijiji vyao.

Na kura ya tano iliangukia Asheri kulingana na koo zao. Na mipaka yao ikawa Exeleketh, na Aleph, na Baithok, na Keaph. na Elimeleki, na Amieli, na Maasa, na itaunganisha na Karmeli kando ya bahari, na na Sioni, na Labanathi. Na atarudi kutoka mashariki ya jua na Baithegenethi, na ataunganisha na Zabuloni na Ekgai, na Phthaieli kuelekea Kaskazini, na ataingia mipaka ya Saphthaibaitme, na Inaeli, na atapita kuingia Chobamasomeli. Na Elboni, na Raabu, na Ememoni, na Kanthani hadi Sidoni kuu. Na mipaka itarudi hadi Rama, na hadi chemchemi ya Masphassat, na ya Watiriani, na mipaka itarudi juu ya Jasiph, na mahali pake pa kutokea patakuwa bahari, na Apoleb, na Echozob. na Archob, na Aphek, na Rhaau. Huu ni urithi wa kabila la wana wa Asheri kulingana na koo zao, miji na vijiji vyao.

Na kwa Naftali ilitoka kura ya sita. Na mipaka yao ikawa Moolam, na Mola, na Besemiin, na Arme, na Nabok, na Iephthamai, hadi Dodam, na njia zake ikawa Yordani. Na mipaka itarudi kuelekea bahari huko Aththabor, na itapita kutoka pale hadi Iakana, na itaungana na Zebulun upande wa Kusini, na Asher itaungana kando ya bahari, na Yordani upande wa mashariki wa jua.

Na miji yenye ngome ya Watiria, Tyre, na Omathadaketh, na Kenereth, na Armath, na Arael, na Hazor, na Mitungi, na Assarion, na chemchemi ya Asori na Keroe, na Megalaarim, na Baiththame, na Thessamys. Huu ni urithi wa kabila la wana wa Naftali.

Na kwa Dan, kura ya saba ilitoka. Na mipaka yao ikawa Sarath, na Asa, na miji ya Sammaus, na Salamis, na Mchanga, na Silatha, na alichukua Timna na Ekroni, na Alcatha, na Begeton, na Gebeelan, na Azor, na Banaibakat, na Gethremmon, Na kutoka baharini mwa Hierakon, mpaka karibu na Jopa. Huu ndio urithi wa kabila la wana wa Dani kulingana na koo zao, miji yao na vijiji vyao.

Wana wa Dani wakaenda na kupigana na Lakishi, wakaiteka, wakaiipiga kwa upanga, wakaikaa ndani yake, na wakaiita jina lake Lasendani.

Na walienda kumiliki nchi kulingana na mpaka wao, na wana wa Israeli walimpa Yoshua mwana wa Nuni fungu miongoni mwao. Kwa sababu ya amri ya Mungu, wakampa mji ambao aliomba, Thamnasaarch, ulio katika mlima wa Efraimu, naye akajenga mji huo, na kuishi ndani yake.

Hizi ndizo mgawanyiko ambao Eleazari kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na viongozi wa jamaa katika makabila ya Israeli waligawa kwa kura huko Shilo mbele za Bwana, karibu na milango ya hema ya ushuhuda, kisha wakaenda kumiliki

nchi.

20

Na Bwana alizungumza na Yoshua, akisema, Sema na wana wa Israeli, ukisema, toeni miji ya makimbilio ambayo nilisema kwenu kupitia Musa. Kimbilio kwa muuaji yule aliyepiga roho bila kukusudia, na zitakuwa kwenu miji ya kimbilio, na muuaji hatakufa kwa mkono wa mlipiza kisasi wa damu, hadi atakaposimama mbele ya mkusanyiko kwa hukumu.

Na aliweka wakfu Kadeshi katika Galilaya katika mlima wa Naftali, na Shekemu katika mlima wa Efraimu, na mji wa Arboki, ambao ni Hebroni, katika mlima wa Yuda.

Na ngambo ya Yordani alitoa Bosori katika jangwa, katika tambarare, kutoka kabila ya Reubeni, na Aremothi katika Gileadi kutoka kabila ya Gadi, na Gauloni katika Bashanitidi kutoka kabila ya Manase.

Hizi ndizo miji iliyoteuliwa kwa wana wa Israeli na kwa mgeni anayeishi miongoni mwao, ili kukimbilia huko kila mtu atakayeua roho bila kukusudia, ili asife kwa mkono wa mlipizaji kisasi cha damu, hadi atakaposimama mbele ya mkusanyiko kwa hukumu.

21

Na wakasogea mbele baba wakuu wa wana wa Lawi kwa Eleazari kuhani, na Yoshua mwana wa Nuni, na kwa viongozi wakuu wa familia kutoka kwa makabila ya Israeli,
Niliwaambieni huko Shilo katika nchi ya Kanani, nikisema: Bwana aliamuru kupitia Musa kutupa miji ya kuishi, pamoja na maeneo ya malisho kwa ajili ya wanyama wetu. Na wana wa Israeli wakawapa Walawi katika mgawanyo wa urithi kwa sababu ya amri ya Bwana miji na malisho yao.

Na kura ikatoka kwa jamaa ya Kaathi, na ikawa kwa wana wa Aroni, makuhani, Walawi, kutoka kabila la Yuda na kutoka kabila la Simeoni na kutoka kabila la Benyamini kwa kura, miji kumi na tatu.

Na kwa wana wa Kaathi waliosalia, kutoka kabila ya Efraimu na kutoka kabila ya Dani na kutoka nusu ya kabila ya Manase, kwa kura, miji kumi.

Na kwa wana wa Gershoni kutoka kabila ya Isakari, na kutoka kabila ya Asheri, na kutoka kabila ya Naftali, na kutoka nusu kabila ya Manase katika Bashani, miji kumi na tatu.

Na kwa wana wa Merari kulingana na koo zao, kutoka kabila la Reubeni, na kutoka kabila la Gadi, na kutoka kabila la Zabuloni, kwa kura, miji kumi na mbili.

Na wana wa Israeli wakawapa Walawi miji na nchi za malisho zao, kama vile Bwana alivyomwamuru Musa, kwa kura.

Na kabila la wana wa Yuda na kabila la wana wa Simeoni na kutoka kwa kabila la wana wa Benyamini wakatoa miji hii, nayo ikaitwa Kwa wana wa Aroni kutoka kwa watu wa Kaathi wa wana wa Lawi, kwa sababu kwa hawa ndio waliopata kura. Na akawapa Kiriath-arba, mji mkuu wa Waenaki, ambao ni Hebroni katika mlima wa Yuda, pamoja na malisho yaliyouzunguka, Na mashamba ya mji, na vijiji vyake, Yoshua aliwapa wana wa Kalebu mwana wa Yefune kuwa milki yao.

Na kwa wana wa Haruni aliwapa mji wa kukimbilia kwa yule aliyeua, yaani Hebroni, pamoja na vitu vilivyotengwa vyake, na Lemna, pamoja na vitu vilivyotengwa vyake, Na Ailom, na vile vilivyotengwa kwa hiyo, na Tema, na vile vilivyotengwa kwa hiyo, Na Gela, na maeneo yaliyotengwa yake, na Dabiri, na maeneo yaliyotengwa yake, Na Asa pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, na Tanu pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, na Beth shemesh pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, miji tisa kutoka kwa makabila hayo mawili. Na kutoka kwa kabila la Benyamini, Gibeoni pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, na Gathi pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, Na Anathothi na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, na Gamala na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, miji minne. Miji yote ya wana wa Aroni, makuhani, ni kumi na tatu.

Na kwa makabila ya wana wa Kaathi, Walawi waliobaki kutoka

kwa wana wa Kaathi, ikawa mji wa makuhani wao kutoka kabila la Efraimu, Na waliwapa mji wa kimbilio wa muuaji, yaani Shekemu, pamoja na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, na Gazara pamoja na maeneo yake, na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake. Na Beth-horoni, pamoja na miji iliyotengwa kwa ajili yake, miji minne. Na kutoka kwa kabila la Dani, Elkothaimu, na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, na Gethedani, na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, Na Ailoni, na vile vilivyotengwa kwake, na Getheremoni, na vile vilivyotengwa kwake, miji minne. Na kutoka kwa nusu ya kabila la Manase, Tanaki na maeneo yake yaliyotengwa, na Iebatha na maeneo yake yaliyotengwa, miji miwili. Miji yote kumi, na vitu vilivyotengwa kwa ajili yake pamoja nayo, kwa jamaa za wana wa Kaathi waliobaki.

Na kwa wana wa Gershoni Walawi kutoka nusu ya kabila la Manase, miji iliyotengwa kwa wale waliouwa: Gauloni katika Bashaniti, pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, na Bosora, pamoja na maeneo yake yaliyotengwa, miji miwili. Na kutoka kwa kabila la Isakari, Kishoni na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, na Deba na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, Na Remmath na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, na Chemchemi ya Maandishi na maeneo yaliyotengwa kwa ajili yake, miji minne. Na kutoka kwa kabila la Asheri, Basellath na vitu vilivyotengwa vyake, na Dabbon na vitu vilivyotengwa vyake, Na Chelkat na vile vilivyotengwa kwake, na Rahab na vile vilivyotengwa kwake, miji minne. Na kutoka kwa kabila la Naftali, mji uliotengwa kwa yule aliyeua, Kadeshi katika

Galilaya, na maeneo yaliyotengwa yake, na Nemathi, na maeneo yaliyotengwa yake, na Themoni, na maeneo yaliyotengwa yake, miji mitatu. Miji yote ya Gedson kulingana na koo zao, miji kumi na tatu.

Na kwa jamii ya wana wa Merari, Walawi waliobaki, kutoka kabila la Zebuluni: Maani na malisho yake, na Kadeshi na malisho yake, Na Sella, na maeneo yake ya malisho, miji mitatu. Na ngambo ya Yordani karibu na Yeriko, kutoka kwa kabila la Reubeni, mji wa kimbilio kwa muuaji, Bosori katika jangwa, Miso, na malisho yake, na Yazeri, na malisho yake, Na Dekmon pamoja na malisho yake, na Mapha pamoja na malisho yake, miji minne. Na kutoka kwa kabila la Gadi, mji wa kimbilio la muuaji, na Ramothi katika Gileadi, na malisho yake, Kamini, na malisho yake, Na Hesboni pamoja na malisho yake, na Yazeri pamoja na malisho yake, miji yote minne. Miji yote kwa wana wa Merari kulingana na koo zao waliobaki kutoka kabila la Levi, na mipaka yao ilikuwa miji kumi na mbili.

Miji yote ya Walawi katika umilikaji wa wana wa Israeli, miji arobaini na nane, pamoja na malisho yao. Kuzunguka miji hii, mji na maeneo ya malisho kuzunguka mji, kwa miji yote hii.

Na Bwana alimpa Israeli nchi yote ambayo aliapa kuipa baba zao, nao wakairithi, nao wakaishi ndani yake. Na Bwana aliwapumzisha pande zote, kama alivyoapa kwa baba zao, hakuna hata mmoja aliyesimama mbele yao kutoka kwa adui zao wote, adui zao wote Bwana aliwatia mikononi mwao.

Hapana neno lolote halikushindwa kutoka kati ya maneno yote mazuri ambayo Bwana alisema kwa wana wa Israeli; yote yalikuwa.

22

Kisha Yoshua aliwaita pamoja wana wa Reubeni, na wana wa Gadi, na nusu ya kabila la Manase, Na akawaambia, nyinyi mmesikia yote ambayo Musa mtumishi wa Bwana aliwaamuru, na mmetii sauti yangu kulingana na yote ambayo aliwaamuru. Hamkuwaacha ndugu zenu siku hizi nyingi, hadi leo mmeitunza amri ya Bwana Mungu wenu. Sasa Bwana Mungu wetu amewapumzisha ndugu zetu, kama alivyowaambia. Basi sasa, baada ya kugeuka, rudini nyumbani kwenu na kwenye nchi ya umiliki wenu, ambayo Mose aliwapa ngambo ya Yordani. Lakini jihadharini sana kuzishika amri na sheria, ambayo Musa mtumishi wa Bwana alituamuru sisi kuzishika, kumpenda Bwana Mungu wetu, kwenda katika njia zake zote, kuzilinda amri zake, na kushikamana naye, na kumtumikia yeye kwa akili zenu zote, na kwa roho zenu zote. Na Yoshua akawabariki, na akawatuma, nao wakaenda katika nyumba zao.

Na kwa nusu ya kabila la Manase, Musa alitoa katika Basani, na kwa nusu nyingine, Yoshua alitoa pamoja na ndugu zao katika ngambo ya Yordani karibu na bahari, na wakati Yoshua alipowarudisha kwenye nyumba zao, aliwabariki. Kwa mali nyingi waliondoka kwenda nyumbani kwao, wakiwa na mifugo

mingi sana, fedha, dhahabu, chuma, na mavazi mengi. Waligawanya nyara ya adui pamoja na ndugu zao.

Wana wa Reubeni, wana wa Gadi, na nusu ya kabila la Manase waliondoka kutoka kwa wana wa Israeli huko Shilo katika nchi ya Kanaani kwenda Gileadi, nchi ya umiliki wao, ambayo walirithi kwa sababu ya amri ya Bwana kupitia mkono wa Musa.

Na walikuja katika Gileadi ya Yordani, ambayo iko katika nchi ya Kanaani, na wana wa Reubeni, na wana wa Gadi, na nusu ya kabila ya Manase wakajenga pale madhabahu juu ya Yordani, madhabahu kubwa ya kuonekana.

Na wana wa Israeli walisikia wakisema, Tazama, wana wa Reubeni, na wana wa Gadi, na nusu ya kabila la Manase wamejenga madhabahu juu ya mipaka ya nchi ya Kanaani karibu na Gileadi ya Yordani, katika ngambo ya wana wa Israeli. Na wana wote wa Israeli walikuwa wamekusanyika huko Shilo, ili waende kupigana nao.

Wana wa Israeli walituma kwa wana wa Reubeni, na kwa wana wa Gadi, na kwa wana wa nusu ya kabila la Manase katika nchi ya Gileadi, Finehasi mwana wa Eleazari, mwana wa Aroni kuhani mkuu. Na kumi wa watawala pamoja naye, mtawala mmoja kutoka nyumba ya jamaa kutoka kabila zote za Israeli, watawala wa nyumba za jamaa ni maakida wa elfu za Israeli. Na walifika kwa wana wa Reubeni, na kwa wana wa Gadi, na

kwa nusu wa kabila la Manase katika nchi ya Gileadi, na wakazungumza nao, wakisema, Haya ndiyo anayosema mkutano wote wa Bwana: Kosa gani hili ambalo mlifanya mbele ya Mungu wa Israeli, kugeuka leo kutoka kwa Bwana, mkijengea wenyewe madhabahu, na kuwa waasi kutoka kwa Bwana? Je, si ndogo kwetu dhambi ya Peori, kwa sababa hatukutakaswa kutoka kwake mpaka leo? Nayo ikawa tauni katika kusanyiko la Bwana. Na ninyi mmegeuka leo kutoka kwa Bwana, na itakuwa ikiwa mtageukapo leo kutoka kwa Bwana, kesho ghadhabu itakuwa juu ya Israeli yote. Na sasa ikiwa nchi yenu ya milki yenu ni ndogo, vukeni mje kwenye nchi ya milki ya Bwana, ambako hema ya Bwana inakaa pale, nanyi mtarithi pamoja nasi, wala msiwe waasi dhidi ya Mungu, nanyi wala msiasi dhidi ya Bwana, kwa sababu ya kujijengeeni madhabahu nje ya madhabahu ya Bwana Mungu wetu. Je, si Akari mwana wa Zara alifanya kosa kwa kuvunja agizo kuhusu vitu vilivyowekwa wakfu, na hasira ikawajia mkusanyiko wote wa Israeli? Na huyu mtu mmoja hakufa peke yake kwa sababu ya dhambi yake mwenyewe.

Wana wa Reubeni, wana wa Gadi, na nusu ya kabila la Manase walijibu na kusema na wakuu wa maelfu wa Israeli, wakisema, Mungu, Mungu Bwana ni, na Mungu, Mungu yeye mwenyewe anajua, na Israeli yeye mwenyewe atajua: kama katika uasi tumefanya kosa mbele ya Bwana, asije akatuokoa katika siku hii. Na kama tulijengea wenyewe madhabahu ili kuacha Bwana Mungu wetu, ili kutoa juu yake dhabihu ya sadaka za kuteketezwa, ili kufanya juu yake dhabihu ya wokovu, Bwana

atatafuta.

Lakini kwa ajili ya tahadhari ya neno tulifanya hili, tukisema, ili watoto wenu wasije wasema kesho kwa watoto wetu, Mnayo nini ninyi na Bwana, Mungu wa Israeli? Na Bwana aliweka mipaka kati yetu na ninyi, yaani Yordani, na hamna sehemu ya Bwana, na wana wenu watawagharibisha wana wetu, ili wasimwabudu Bwana. Na tulisema kufanya hivyo, kujenga madhabahu hii si kwa ajili ya sadaka wala kwa ajili ya dhabihu, Lakini ili hii iwe ushuhuda kati yetu na ninyi, na kati ya vizazi vyetu baada yetu, wa kumtumikia Bwana mbele yake kwa sadaka zetu na kwa dhabihu zetu na kwa dhabihu za wokovu wetu, na watoto wenu wasiwaambie watoto wetu kesho, Hamna fungu kwa Bwana. Tulisema, Ikiwa itakuwa wakati wowote na watasema kwetu, au kwa vizazi vyetu kesho, nao watasema, Tazameni mfano wa madhabahu ya Bwana, ambao baba zetu waliufanya si kwa ajili ya sadaka wala si kwa ajili ya dhabihu, bali ni ushuhuda kati yenu na sisi, na kati ya wana wetu. Isiwe hivyo basi kwamba sisi tugeuke mbali na Bwana katika siku ya leo, kuondoka na Bwana, ili tujijengee madhabahu kwa ajili ya sadaka za matunda, na sadaka za Salamisi, na sadaka ya wokovu, isipokuwa madhabahu ya Bwana ambayo iko mbele ya hema lake.

Na Finehasi kuhani na viongozi wote wa kusanyiko la Israeli waliokuwa pamoja naye waliposikia maneno ambayo wana wa Reubeni na wana wa Gadi na nusu ya kabila la Manase walisema, yaliwapendeza. Finehasi kuhani akawaambia wana

wa Reubeni na wana wa Gadi na nusu ya kabila la Manase, Leo tumejua kwamba Bwana yu pamoja nasi, kwa sababu hamkufanya kosa mbele ya Bwana, na kwamba mmewaokoa wana wa Israeli kutoka mkononi mwa Bwana. Na Finehasi kuhani na watawala walirudi kutoka kwa wana wa Reubeni na kutoka kwa wana wa Gadi na kutoka kwa nusu ya kabila la Manase kutoka Gileadi kwenda nchi ya Kanaani kwa wana wa Israeli, nao wakawajibu maneno. Jambo hili liliwapendeza wana wa Israeli, nao wakasema na wana wa Israeli, wakabariki Mungu wa wana wa Israeli, wakasema wasipande tena kwenda kuwapiga vita ili kuiharibu nchi ya wana wa Reubeni na wana wa Gadi na nusu ya kabila la Manase, nao wakaishi humo.

Na Yoshua aliita madhabahu ya Reubeni na ya Gadi na ya nusu ya kabila ya Manase, na akasema kwamba ni ushahidi kati yao kwamba Bwana ndiye Mungu wao.

23

Ikawa baada ya siku nyingi, baada ya Bwana kumpa Israeli pumziko kutoka kwa adui zake wote waliomzunguka pande zote, naye Yoshua alikuwa mzee, amekwenda mbele katika siku. Na Yoshua aliwaita pamoja wana wote wa Israeli na baraza la wazee wao na viongozi wao na waamuzi wao na waandishi wao, na akawaambia, Mimi nimezeeka na nimeendelea katika siku zangu. Ninyi mmeona yote ambayo Bwana Mungu wetu aliwafanyia mataifa haya yote mbele yetu, kwa sababu Bwana

Mungu wenu ndiye aliyepigana kwa ajili yenu. Tazameni kwamba nimewatupilia mataifa yaliyobaki kwenu haya katika urithi kwa makabila yenu, kutoka Yordani mataifa yote, nami nimeyaangamiza kabisa, na kutoka bahari kuu itaweka mpaka upande wa magharibi wa jua.

Bwana Mungu wetu huyu atawaangamiza mbele yetu hadi wapotee, na atawapelekea wanyama wa mwituni hadi awaangamize pamoja na wafalme wao mbele yenu, nanyi mtairithi nchi yao, kama alivyosema Bwana Mungu wetu kwenu. Kuweni imara basi sana kulinda na kufanya yote yaliyoandikwa katika kitabu cha sheria ya Mose, ili msije mkaelekea kulia au kushoto, ili kwamba msiingie katika mataifa yaliyobaki haya, na majina ya miungu yao hayatatajwa kati yenu, wala msiwatumikie, wala msiwasujudie, Lakini mtajiunga na Bwana Mungu wetu, kama mlivyofanya hadi leo. Na Bwana atawaangamiza mataifa makubwa na yenye nguvu mbele yenu, na hakuna aliyesimama dhidi yetu hadi siku hii. Mmoja wenu aliwafukuza elfu moja, kwa sababu Bwana Mungu wetu ndiye aliyepigana kwa ajili yenu, kama vile alivyotuambia.

Na jihadharini sana kumpenda Bwana Mungu wetu. Kama kwa maana mtageuka mbali na kujiunga na mataifa haya yaliyobaki pamoja nanyi, na kufanya ndoa nao, na kuchanganyika nao na wao nanyi, Jueni kwamba Bwana hataendelea kuangamiza mataifa haya mbele yenu, nao watakuwa kwenu mitego, na vikwazo, na misumari katika visigino vyenu, na mishale katika macho yenu, hadi mtakapopotea kutoka nchi hii nzuri ambayo

Bwana Mungu wenu aliwapa.

Mimi lakini nitaondoka njiani, kama wote walio juu ya nchi, nanyi mtajua kwa mioyo yenu na kwa roho zenu, kwamba hakulianguka hata neno moja kutoka maneno yote ambayo Bwana Mungu wetu alisema kuhusu yote yanayotuhusu sisi; hakuna hata moja lililoshindwa kati yao. Na itakuwa kama vile njia ambavyo imekuja kwetu maneno yote mazuri, ambayo Bwana alisema juu yenu, ndivyo Bwana Mungu atawaletea maneno yote maovu hadi atakapokuwa amewaangamiza ninyi kutoka nchi nzuri hii, ambayo Bwana aliwapa, katika kuvunja nyinyi agano la Bwana Mungu wetu, ambalo aliamuru sisi, na mkienda mtatumikia miungu mingine na mtaabudu.

24

Na Yoshua akakusanya makabila yote ya Israeli huko Shilo, na akawaita pamoja wazee wao na waandishi wao na waamuzi wao, na akawaweka mbele ya Mungu.

Na Yoshua akasema kwa watu wote, Hivi ndivyo asemavyo Bwana, Mungu wa Israeli: Ngambo ya mto ndipo baba zenu walipoishi tangu mwanzo, Tera baba yake Abrahamu na baba yake Nahori, nao walitumikia miungu mingine. Nilitwaa baba yenu Abrahamu kutoka ngambo ya mto, nikamwongoza katika nchi yote, nikaongeza uzao wake, na nikampa Isaka. Na kwa Isaka nimempa Yakobo na Esau, na nilimpa Esau mlima wa Seiri

kurithi, na Yakobo na wanawe walishuka kwenda Misri, na wakawa pale taifa kubwa na wengi na wenye nguvu, na Wamisri waliwatendea vibaya. Na nilipiga Misri kwa ishara ambazo nilifanya miongoni mwao. Na baada ya mambo haya, aliwaongoza baba zetu kutoka Misri, nanyi mliingia katika Bahari ya Shamu, na Wamisri waliwafuatia baba zetu kwa magari ya vita na farasi mpaka ndani ya Bahari ya Shamu. Na tulimlilia Bwana, naye akatoa wingu na giza kati yetu na Wamisri, naye akaileta bahari juu yao, ikawafunika, na macho yenu yaliona yote aliyoyafanya Bwana katika nchi ya Misri, nanyi mlikuwa jangwani siku nyingi.

Na alituongoza katika nchi ya Waamori waliokuwa wanaishi ngambo ya Yordani, na Bwana aliwatia mikononi mwetu, na mlirithi nchi yao, na mliwaangamiza mbele yenu.

Na Balaki mwana wa Zipori, mfalme wa Moabu, alisimama na kupanga vita dhidi ya Israeli, na alituma watu kumwita Balaamu ili atulaani sisi. Na Bwana Mungu wako hakutaka kukuangamiza, na kwa baraka alitubariki, na alituokoa kutoka mikononi mwao, na aliwatia mikononi. Na mlivuka Yordani na mkafika Yeriko, na wakapigana nasi wakaao Yeriko: Waamori, Wakanaani, Waperizi, Wahivi, Wayebusi, Wahiti, na Wagirgashi, na Bwana aliwatia mikononi mwetu. Naye akatuma mbele yenu mnyuki, naye akawafukuza mbele yetu wafalme kumi na wawili wa Waamori, si kwa upanga wako wala kwa upinde wako.

Naye aliwapa ardhi ambayo hamkuitaabikia, na miji ambayo

hamkuijenga, nanyi mkaishi ndani yake, na mashamba ya mizabibu na mashamba ya mizeituni ambayo hamkuyapanda ninyi, mnayala.

Na sasa mcheni Bwana, na mtumikieni kwa unyofu na kwa haki, na ondoeni miungu ya kigeni ambayo baba zetu walitumikia ngambo ya mto na huko Misri, na mtumikieni Bwana. Kama lakini haiwapendezi kumtumikia Bwana, jichaguieni leo mtamtumikia nani, ama miungu ya baba zenu waliokuwa ngambo ya mto, ama miungu ya Waamori ambao mnaishi katika nchi yao, mimi na nyumba yangu tutamtumikia Bwana, kwa sababu ni mtakatifu.

Na kujibu, watu walisema, Isiwe kwetu kuacha Bwana ili kutumikia miungu mingine. Bwana Mungu wetu, yeye mwenyewe ni Mungu, yeye mwenyewe alitupandisha sisi na baba zetu kutoka Misri, na alitulinda katika njia yote tuliyosafiri, na katika mataifa yote tuliyopita. Na Bwana akamfukuza Mwamori na mataifa yote yaliyokuwa yanakaa katika nchi mbele yetu, lakini sisi pia tutamtumikia Bwana, kwa maana huyu ndiye Mungu wetu.

Na Yoshua akawaambia watu, Hamwezi kumtumikia Bwana, kwa sababu Mungu ni mtakatifu, na huyu ni mwenye wivu, hatasamehe dhambi zenu na matendo yenu yasiyo ya sheria. Wakati mngepomwacha Bwana na kumtumikia miungu wengine, naye akija atawadhuru na kuwateketeza badala ya mema aliyowatendea. Na watu wakamwambia Yoshua, Hapana,

bali tutamtumikia Bwana.

Na Yoshua akawaambia watu, Ninyi ni mashahidi dhidi yenu wenyewe, kwamba mmemchagua Bwana ili kumtumikia. Na sasa ondoeni miungu ya kigeni iliyo katikati yenu, na nyoosheni mioyo yenu kwa Bwana Mungu wa Israeli. Na watu wakamwambia Yoshua, Tutamtumikia Bwana na tutaisikiliza sauti yake.

Na Yoshua alifanya agano na watu katika siku ile, na akawapa sheria na hukumu huko Shilo mbele ya hema la Mungu wa Israeli. Na aliandika maneno haya katika kitabu cha sheria za Mungu, na akachukua jiwe kubwa, na Yoshua akalisimamisha chini ya mtereminthi mbele za Bwana. Na Yoshua akawaambia watu, Tazameni, jiwe hili litakuwa miongoni mwenu kama ushahidi, kwa sababu limeisikia yote aliyoyasema Bwana kwake, kwa kuwa alisema nanyi leo. Na hili litakuwa miongoni mwenu kama ushahidi katika siku za mwisho, mtakapomfanyia uongo Bwana Mungu wangu. Na Yoshua aliwatuma watu, nao wakaenda kila mmoja mahali pake. Na Israeli alimtumikia Bwana siku zote za Yoshua, na siku zote za wazee wote ambao waliongeza muda baada ya Yoshua, na ambao waliona kazi zote za Bwana alizozifanya kwa Israeli.

Na ikawa baada ya hayo, akafa Yoshua mwana wa Nuni, mtumwa wa Bwana, akiwa na umri wa miaka mia na kumi. Na walimzika katika mipaka ya fungu lake huko Thamnasaarch, katika mlima wa Efraimu, kaskazini ya mlima wa Gileadi.

Na mifupa ya Yosefu waliileta wana wa Israeli kutoka Misri, na wakaizika katika Shekemu, katika sehemu ya shamba ambalo Yakobo alinunua kutoka kwa Waamori waliokuwa wanaishi katika Shekemu kwa kondoo mia moja, naye akampa Yosefu kama sehemu yake.

Na ikawa baada ya mambo haya, Eleazari mwana wa Aroni, kuhani mkuu, alikufa, na alizikwa huko Gibea ya Finehasi mwanawe, ambayo alimpa katika mlima wa Efraimu.